

ЛОИҚ ШЕРАЛӢ

КУЛЛИЁТИ АШЪОР

Душанбе – 2001

Мураггибон:

*номзади илми филология
Баҳриддин АЛИЗОДА (АЛАВӢ),
Ромиш ШЕРАЛӢ*

© Ромиш Шералӣ, 2001.

Ҳамаи ҳуқуқ махфуз аст.

ХОКИ ВАТАН

ЗАРАФШОН

Ман умри азизу самари ишқу умедам
Бе обу насими ту тасаввур нанамоям.
Саҳмест зи оби ту ба таркиби вучудам
Кайфест ачаб атри насими ту бароям.

Чун сабзаи ду соҳили ту ман, ки зи хурдӣ
Сабзида, муҳаббат ба Ватан саҳт бибастам,
Дар ҳар қадами умр чу оби ту давидам,
Аммо чу зи ту суде наҷфзуда зи дастам.

Имрӯз зи ту хонаи ҳар деҳа мунаввар,
Шодобу зарафшон шуда ҳар дашту биёбон.
Аз ту дамани ташна шуд ободу ҷавонбахт
Монандаи дилдодаи маҳчур зи ҷонон...

Бо оби ту андар дили дашту даману кӯҳ
Рӯида ниҳолу гулу гулзор ба авҷанд.
Алвонҷ зада майсаи навҳези зироат,
Сарсабз шуда, ҳушу ҳаёлам бирабуданд.

Одам наям, эй рӯди Зарафшони зарафшон,
Гар аз ту ба ҳар нийјатам ибрат напазирам.
Хоҳам, ки ба мислат ба раҳи умр давида,
Ибрат зи нақӯкорию эҳсони ту гирам.

Хоҳам, ки ба дарёи ҳаёт аз назари мавҷ
Чун реги ту такшин нашуда, чун ту занам ҷӯш.
Чун қатраи обат, ки мучассамшуда бар туст,
Ҳамдаст ба мардум шаваму кишвари гулшӯш.

Хоҳам, ки ба ҳар ташналаби сулҳу амонӣ,
Чун оби ту соф оби амонӣ бирасонам.
Аз наҳри сухан, ишқи Ватан, ишқи ҳабибон
Бо хомаи худ чун ту басо зар бифишонам!

КИШВАРИ БАҶКАМОЛ

Замин дар сози ҳастӣ чилваҳо кард,
Ҳаёти пурнишоте ибтидо кард.

Замон баҳри ту пардозӣ дигар дод,
Ниҳоди дигар, оғози дигар дод.

Ба ҷои милмилак афрӯхт қандил,
Хати барқаш расида то ба сад мил.

Миёни тирамоҳ омад баҳоре,
Баҳори беҳазоне, бобароре.

Замин нарму само наздиктар шуд,
Дили одам зи одам баҳравар шуд.

Диёри баркамолам, безаволам,
Чи сон аз ин камоли ту наболам?!

Миёни растхези орзуҳо,
Миёни мадду ҷазри кори дунё,

Миёни тирароҳу тангноҳо
Умеди хайрият бастӣ ба фардо.

Ҳама уммеду армонат раво шуд,
Тамоми норасоиҳо расо шуд...

Замин дорӣ, замон дорӣ ту имрӯз,
Ҷаҳоне дар ҷаҳон дорӣ ту имрӯз.

Суботи кӯҳсорон аст бо ту,
Шукӯҳи меҳри тобон аст бо ту.

Ту з-ин пас ҳеҷ гирди ғам нагардӣ,
Чу ганҷи кӯҳсорат кам нагардӣ,

Ҳаётат ҷовидон зебост, зебо,
Шукуфон асту хандон чун дили мо,

Суруди ёр-ёри тӯи ёрон
Дихад ғул-ғул зи байни кӯҳсорон,

Фалак гирад, раҳи дилҳо бичӯяд,
Ҷаҳонро қиссаи тӯи ту гӯяд.

Суруди ту ба кунҷи дил ниҳон нест.
Чу парвози уқобон бенишон нест...

Дар ин айём, мулки нозанинам,
Ту ро дар субҳи хуршедӣ бубинам.

Дар имрӯзи ту ман оянда ёбам,
Шавам ҳампову ҳамроҳат шитобам.

Чу модар ту бузургу пайдорӣ,
Ки аввал дорию охир надорӣ!

СУРУДИ ХАЙРБОД

*Ба ёди Қаҳрамони Иттиҳоди Шӯравӣ
Исмоил Ҳамзаалиев*

Боз меояд баҳору боз меҳандад чаман,
Нури ман дар рӯи раҳ аз сояҳо гул меканад.
Заҳми ман дар сикҳатии халқ меёбад шифо,
Марги ман дар зиндагии мардумон гум мешавад.

Боз хушрӯёни навидилбохта аз ҷӯши ишқ
Бар ду абрӯ усмаи тар мекашанд.
Боз бо чашмони бозигар харидорони ҳусн
Ҳусни ҳар хушдорро бармекашанд.

Боз мерезад зи шодӣ ашк чашми интизор,
Мешавад чашни арӯсӣ, мерасад базми висол.
Боз мепечад ба гардунҳо суруди ёр-ёр.
Меравад аз чехраҳо осори андӯху малол.

Барқи зулматсӯз дорад чашми ман,
Ин замон, к-аз чор сӯ гирди маро зулмат гирифт.
Ҳамнабардонам ҳама қурбон шуданд,
Дастӣ танҳоям зи хоки кишварам қувват гирифт.

То як анҷомам сад оғоз оварад.
Хандаи шайтони душман бадал гардад ба ох,
То дари баста дари боз оварад,
То шавад помол фавҷи ҳасм монанди гиёҳ,

Меравам бар коми оташбори марг,
Хайр, модар!
Ҷомаи мотам напӯш.
Гул кун, эй ояндаам, дар дигарон
(Ту маро бинӣ, набинам ман туро),

Алвидоъ, эй мардумон, хоҳам мудом
Бар шумо рӯзи хушу чашни мурод,
Меравам ман аз шумо баҳри шумо,
Ибтидою интиҳои ман – ҳаёт!

Ман чу нутқи нӯшбодам,
Мешавам тақрор андар чашнҳои ёдбуд.
Шоҳбайти достони безаволам – достони дастбурд.
Ҳамнажоду ҳамсифат бо Шеракам,
Хуни поки тоҷикам,
Мефишонам ман варо бар ҳифзи хоки кишварам.

Чашни пирӯзӣ надида меравам,
Меравам, то халқи ман бинад варо.
Меравам, то аз суруди тантана
Бишнавад гӯётар овози маро.

Хайр, хайр, эй изтиробӣ савти “Наврӯзи Аҷам”
Хайр, эй чашмони чори модарам.

Хайр, эй ду милаи марғуладори дилбарам,
Чомаи домодии манро ту пӯш, эй додарам!

[1965]

ФАРЗАНДИ КҶҲСОР

Шудам пазмони оби чашмасорон,
Равам, дар кҶҲсорон хона созам.
Шавам як лаҳза беқайду сабукрӯҳ,
Ба худ як олами афсона созам.

Бисозам чанбар аз гулҳои садранг,
Шиносонам диламро бо баҳорон.
Кунам тазмин чу шогирди навомӯз
Зи шеърӣ обдори обшорон.

Нишинам дар лаби дарёи кҶҲй,
Ки омӯзам аз ӯ дарёдилиро.
Шитобу изтироб омӯзам аз мавҷ,
Бигӯям шеър дар тақлиди дарё.

Кашам аз кокули сабзи дарахтон,
Бишомам насими бепахоро.
Суруд омӯзам аз лабҳои соҳил,
Забон омӯзам аз гуфтори дарё.

Нависам номи худ дар тахтасанге –
Нишони бенишониҳои худро.
Ба гӯши баргҳо бикшоям асрор –
Китоби саргарониҳои худро.

Шавам ҳамболи занбӯрони гулҷӯй,
Ба шеърӣ худ зи гулҳо пира чинам.
Зи шохе бар дигар шохе бупечам,
Ҷаҳонро то ба чашми гул бубинам.

Шавам бо қуллаҳо ҳамсар, ки шояд
Биёмӯзам тариқи сарфарозӣ,
Ба пой кҶҲҳо таъзим орам,
Биандӯзам бисоти бениёзӣ.

Варақҳои парешони диламро
Дихам пош аз сари кҶҲи баланде.
Дигар онро нахонам пеши ҳар кас,
Дигар бо он насозам худписандӣ.

Сипас аз кҶҲсор – аз модари худ
Бихоҳам ҳамчу тифли хомаронаш,
Ки дар поёни бозиҳои тақдир
Дихад ҷо аз сукути ҷовидонаш...

[1965]

ЗАМИНИ МЕРОСИ

Ман дар ин ҷо посбонам,
Посбони зиндагону рӯҳбони мурдагонам.

Баҳри фардо, баҳри истикболи нурафшону зебо
Дастовези азили модаронам.

Ман дар ин раҳ раҳнаварди аввалин ё охирин не,
Дар миёни ибтидою интиҳо
Чиде-чиде меравам гулҳои раҳро.
Саргузашти хешро дар ҳар сари раҳ чиде, мемонам.

Бигзарам аз назди қабристони хомӯши шаҳидон
Даст бар рӯ бурда, омин мекунам.
Мисли занбӯри асал чун мемиҳам, гар ногаҳон
Бар вучуди беғуноҳе аз хато неше занам.

Дар қадамҳои бузургон ҳокими яклаҳзагиам,
Сарбаландам, ки маро модар дар ин ҷо зодааст.
Дасту поям баста дар гаҳвораи сангини куҳҳо,
Орзуямро, диламро дар фазои бекарон сар додааст,

Посбони хуштаки поезду купрукҳои вокзалҳостам,
То саломат рафта бозоянд ёрон аз сафар.
Посбони иди Наврӯзам, ки дар он ҷумла ёрон
Давра ороянд, ороянд наврӯзи дигар.

Посбони ҳар ҷароғи мурдаям,
То ки рӯзе соҳибаш ояд, варо созад фурузон.
Посбони қатраҳои ашқи шодиям,
Ки руҳи гириандаро шӯянд чун борони найсон.

Посбонам бар дуои мӯсафедон,
Пандҳои арҷманди модарон,
Бар хати сабзи ҷавонон,
Бар дурахши қоши тиллои арӯсон,
То мисоли моҳи нима
Шуъла афшонанд дар шабҳои дидор аз тағи тор.
Посбони лаҳзае, ки ошику маъшуқи ногаҳ
Рӯ ба рӯ оянд дар раҳ,
Бесабаб ханданд сӯи ҳамдигар беихтиёр.

Посбони нозу неъматҳои дастурхони мардум,
Посбони қоши тиллоранги гандум,
Посбони ин заминам, ки ҳама неку бадамро
Бе ягон миннат ба дӯши хеш бардорад беҳ аз ёрони берӯ.
Ман даҳони бози мили танкҳоро баста хоҳам дошт
бо дастони оддӣ,
То набошад захмхурда хок монанди дили пурорзу.

Ҳар киро як даври даврон,
Ҳар киро як навбатест.
Ман намедонам чӣ мемонад дар охир
Дӯстон, аз буду аз нобуди ман.
З-ин сабаб ман дӯст дорам зиндагиро,
То маро ҳам дӯст дорад зиндагӣ,
Рӯзи охир то нахоҳад қарзи худро аз ману тобути ман!

9.01.1966 – Новороссийск

КҶҲИСТОН

На масҷид монда, на минбар, ҳама вайронаву абтар
Намеояд дигар бар гӯш овози азонхоне.
Ба току бар равоқи хонақоҳи беҳудо ҳолӣ
Кабӯтарҳои саҳро мекунамд акнун парафшонӣ.

Зи меҳробаш биёяд хониши гунчишкҳо бар гӯш,
На овози капишдори муаззин – ҳайкали фанде.
Дигар бар печи дастори сафеди мӯсафедон ҳам
Малоикҳо наместинанд чун файзи худовандӣ.

Чавонон пой маҳсӣ хонда оятҳои “Қуръон”-ро,
Дигар бар сӯи масҷидҳо худокобӣ намеоянд.
Саҳар ё шом пирони батоат рӯи ҷойандоз
Саропо гӯшу хуш бонги муаззинро намеоянд.

Паямбарҳо муаллақ мондаю ночор
дар байни худою бандагони ӯ,
Ба мисли содадузде, ки ба даст афтад шаби маҳтоб.
Замин аммо, агар коранд, ҳосил медиҳад ҳар сол
Ба деҳқони сабукдасти ба айёми дарав беҳоб...

Дигар расму таомулҳои аҷдодӣ фуру мурданд,
Ки баҳри пойдорӣ ҳар яке муҳри худой дошт.
Ба чашми мардумони хоксору содаи куҳсор
Чу мероси азизи модарон қадру сафое дошт.

Вале ман зинда хоҳам кард он расму таомулро,
Ки бар он муҳри дасти рӯзгорон пахш гардида.
Ҳамон расму таомулро, ки бо он мардумони пок
Чапида пухтаю хоми ҳаёту умр варзида.

Ман омухтам аз он расму таомул дилшиносиро,
Ба тору пуди одамҳо бипечидан, напечидан.
Нахустин панди қадру эътибори дӯст доништан,
Нахустин панди кайфароварӣ бар фитнаи душман.

Дар ин ҷо гар биёяд меҳмони хушдилу нийят
Шарофатманд меҳмоне, ки хушпою қадам бошад.
Пас аз ӯ чанд муддат хонаро ҳаргиз намерӯбанд,
Пас аз ӯ хонарӯбӣ як гуноҳи пурситам бошад.

Намерӯбанд, то файзи қадамҳояш, дуою нийяти покаш,
Шарофатҳои дидораш нагардад чангу бод альён.
Агар меҳмони бепою қадам, беҳосият бошад,
Пас аз ӯ нақши пояшро зи рӯи хок мерӯбанд,
Фиканда аз пасаш лаҳча, “Раҳат бодо сиях!”-гӯён.
Ҳамин аст, эй бародар,
Чумлаи мероси ман аз санги кӯҳистон!

5.04.1966 – Новороссийск

БАҲОРИ КҶҲИСТОН

Лола – раққосаи машғалдоре,
Бойчечак – шафақи субҳона.
Сабзаҳо – кокули нобофтае,
Мезанад бод ба нармаи шона.

Кӯҳ монанди манор аст баланд,
Ҳама дам сокиту пурасрорест.
Обшор аз бари ӯ пош шуда,
Чониби дашту биёбон чорист.

Гули бодом шукуфад ба нахуст,
Ҳамчу пайғамбари оғози баҳор.
Бод ҳар сӯй давад мастомаст,
Талабад аз ҳама “Тӯёна биёр!”

Даштҳо чомаи атлас пӯшанд,
Духтарон махзани дил боз кунанд.
Остин барзада то соидгоҳ
Паи сӯзондани мо ноз кунанд.

Аз нафасҳои баҳории замин
Нафаси гарми муҳаббат ёбанд.
Ошиқон чун гули камёби баҳор
Дар чаман гӯшаи хилват ёбанд.

Тепшаҳо гунбази зангорӣ шаванд,
Чапм ҳайрон шаваду дил вола.
Шавад ораста ин хоки қадим
Ҳамчу як духтари ҳаждаҳсола.

Нони хом аст ба ҳар зарраи хок,
Даштҳо гӯй чу дастархонанд.
Сарфарозанд зи хуршеди мунир,
Розӣ аз дасту дили деҳқонанд.

Ағбаву рахнаю водию дара
Чун арӯсе, ки ба сур омодаст,
Пойандоз ба раҳ густурда,
Мунтазир бар қадами домод аст.

Мон, дар ин гӯшаи зебои замин
Тӯи инсону табиат бошад.
Мон, ки поянда чу кӯҳи тоҷик
Шодию бахту саодат бошад.

Ҳар кучое биравам чун фарзанд,
Барам аз хоки диёрам пайғом.
Зиндагии ман аз ин ҷо сар шуд,
Ҳеҷ гаҳ кош наёбад анҷом!

20.05.1966

ВАТАН

Хуршед кай ба ними раҳ истод ногаҳон
Чун дид дар саросари хокат мусибат аст?
Дигар нашуд харитаи рухсори мохтоб,
Чун хатти сарҳади туро ноодаме шикаст.

Дар зери пои неку бад шуд кӯфта замин,
Бефарқ хуну обро ҳамвора даркашид.
Ҳаргиз нагуфт бар баде “По шав зи рӯи ман!”
Яксон ба дӯши хештан сангу гуҳар кашид.

Бо чашми дил ниғаҳ фиканд аз рӯи мардумӣ
Танҳо ба фарқи обу хун фарзанди одамӣ
Дод обу об хурд, ҳам хун доду хун гирифт,
То нагсилад зи наслҳо пайванди одамӣ.

Мо шохношикастаю нокордидаем.
Бо ин сари чавони худ ҳоло чӣ дидаем?
Гарчи ба дӯши ин замин бори гарон наем,
Бори варо ба дӯши худ мо кам кашидаем.

Мо тифлакони беғами гахворагӣ будем,
Гахвораи ҳаёти мо бо ашқи модарон
Осудаю бароҳату гарму дуруст монд,
Ҳампою рӯбарӯй бо тобути чангиён.

Аз бенавой хушк шуд пистони модарон,
Модар-замин барои мо бесина шир дод.
Хоки Ватан чу суфраи заррини офтоб
Бар пайкари наҳифи мо нерӯи шер дод.

Имрӯз чун зи сабзаю гулҳои қабрҳо,
К-он ҷо шаҳидгаштагон хобанд ҷовидон,
Бӯи кароҳатовари борут бишнавам;
Имрӯз чун зи машъали пой мазорҳо
Сад даъвату хитобаю сад оҳу сад фиғон
Аз он касони ҷисмашон нобуд бишнавам,
Бар рӯҳи хокхуфтагон савганд меҳурам:

Хуршед гар фурӯ равад сӯи ғурубгоҳ,
Ман аз канори гарми ту чун тифли ширхор
Чое намеравам.
Маҳтоб кам шавад агар,
Ман кам намешавам,
Афтад ситора аз фалак беному бенишон,
Ман аз самои меҳри ту чое намеравам.
Оғози ман зи модару анҷоми ман зи туст,
Ному нишону шухрату пайғоми ман зи туст.
Гар чашмҳои равшани мардони роҳи ту
Бар хоку хун фитод,
Бо по наметанам,
Ойина мекунам.
Гар пой чӯбии падар ё ки бародаре
Аз колбад ҷудо,
Берун зи дахмаҳо
Монад ба нимароҳ
Чун пойбасти ҳайкале афрозамаш баланд,
Ё чун сутуни макбара бар ёдгори ӯ!

Инак ману дифоъи ту, эй модари Ватан,
Ман дар паноҳи ту,
Ту дар паноҳи ман!

[1968]

ЗАРАФШОН МЕРАВАД СӢИ БУХОРО

Зарафшон меравад сӢи Бухоро

Зи кӯхи Панҷрӯд, аз чашмасорон.

Ба роҳаш ёдгорӣ монда ҷорист,
Ба нафъи халқ зар афшонда ҷорист.

Ҳаме ҷорист монанди ҷавонӣ,
Ниҳодаш – паҳлавонӣ, қаҳрамонӣ.

Ту пурсӣ лангари мавҷаш кӣ додаст?
Зи савти шеърҳои устод аст!

Чунин тобу тавон бар вай кӣ додаст?
Зи номи тобноки устод аст!

Замини роҳи худро нақшбандест,
Чу панди Рӯдакӣ хотирписандест.

Вале ояд чу наздики Бухоро,
Шавад сокит, сукуташ сарду ғамзо.

Ҳамон асри фалокат ёдаш ояд,
Ба хотир қисмати устодаш ояд.

Викору шавкаташ, туғёну ҷӯшааш,
Салобат, ҳашмату азму хурӯшааш,

Шитоби мавҷҳои беқарораш,
Саҳои қатраҳои зарнисорааш. –

Ҳама хомӯш гарданду ба ҳасрат,
Зарафшон сокиту ором истад.

Азо гирад ба ёди ҳамдиёраш,
Ба он ёде, ки карда номдорааш.

Парешон, хастаю маънос гардад,
Тамоми зиндагӣ кобус гардад.

Варо беҳолу беимдод бинӣ,
Зи ҳолаш қисмати устод бинӣ...

[1971]

ЗАМИН

Замин – модархудои мутлақи мо,
Барои кӯдакон шабзиндадор аст.
Ба ҷашмонаш шикаста хоб гӯй,
Ба тифлон қисмати нек интизор аст.

Мисоли ошиқони покпаймон
Замин месӯзад андар оташи худ.
Мисоли модарон ошуфтахотир
Зи ишқи духтарони маҳваши худ.

Барад фарзандҳои баркамолаш,
Чу бадбахтӣ бар ӯ офат расонад –
Чунон ки тундбоде гар бишӯрад,

Бирезад себи пухта, хом монад.

Ба рӯи ӯ яке бори гароне,
Яке чун деҳқону киштманд аст.
Ба рӯи ӯ хилофи хоҳиши ӯ
Садои зарби мис аз зар баланд аст.

Замин озор хурда, дард хурда
Зи тирафшониро аз позаданҳо.
Ба зери осмони дуру бемехр,
Замин танҳост мисли бевазанҳо.

Халад дандонаҳои тонк бар ӯ
Чу ашқи шер бар ҳалқи ғизоле.
Ба рӯи ӯ бимонад захми ҳар тир
Чу доғе бар руҳи соҳибчамоле.

Замин пир аст, лек аз мо ҷавонтар,
Ҷавон асту валекин пир аз мост.
Лагадкӯбаш кунад як нокаси дун,
Замин бечора домангир аз мост.

Замин чун боғчома – мо дарахтем,
Ба рӯяш меваи дил бояд афшонд.
Замин боғи раҳи боди хазон аст,
Ба рӯяш тухмаи гул бояд афшонд.

Замин – як ҷуръа оби охирин аст,
Ки бар қадраш расӣ дар ташнагиҳо.
Замин – як охирин нон аст, мардум,
Ки бар қадраш расӣ дар гушнагиҳо.

Замин дар зери по аз мо баланд аст,
Ба рӯяш нақши ҳар як пой панд аст.
Мақӯбаш бо қадамҳои ҳалалгор,
Замин чун фалсафӣ дар фикр банд аст...

[1971]

ВАТАН

Ватан сар мешавад аз гоҳвора,
Зи шири поку аз пистони модар.
Ватан сар мешавад аз он тавора,
Ки онро сохта дастони модар.
Ватан беҳбудию беҳрӯзии мост,
Ватан хушномию фирӯзии мост.

Ватан сар мешавад з-огарди деҳқон,
Зи “майдо”-ҳои хирманбодгарҳо.
Ватан сар мешавад аз бурдаи нон,
Ки мо хурдем аз хони падарҳо.
Ватан – дилҷамъию озодии мост,
Ватан – хушбахтию ободии мост.

Ватан сар мешавад з-он остоне,
Ки бар дунёи равшан по ниҳодем.
Ватан сар мешавад з-он пардабоне,
Ки парвозӣ шудему пар кушодем.

Ватан – имрӯзи мо, ояндаи мост,
Паноҳи мурдаи мо, зиндаи мост.

[1972]

ГАНЧИ КҶҲСОРОН

Ҳама ин ганҷҳо буданд,
То имрӯз ҳам буданд
Ниҳон дар қаъри куҳсорон
Ниҳон дар ҷавфи ҳар як санги кӯҳистон.
Ҳама ин ганҷҳо буданд то имрӯз ҳам, аммо
Намедонист тоҷик, то чи ганҷе зери хоки ӯст,
Намедонист пиromуни кӯи ӯ
Намедонист дар зери замини ҳотай ӯ
Намедонист дар кӯҳи баланди рӯ ба рӯи ӯ
Чи ганҷи сармаде хуфта,
Чи маҳзанҳо, ки бинхуфта.

Агар ҳам бурда буд бӯе,
Ки ганҷе дар дили кӯҳе ниҳон аст,
Намедонист, то чун бишканад қуфли тилисмашро,
Ки онро аждаҳое посбон аст.

... Чу равшан кард нури ақл ақсои куҳистон,
Чу бар аъмоқи ҳар кӯҳе назар афканд,
Ба хилватгоҳи ганҷури табиат раҳкушо гардид,
Ту гӯй дар дили куҳсор ҳам шӯру шарар афканд.

Зи ҳар кунҷи диёри мо,
Зи ҳар як резасанги кӯҳсори мо
Чи маъданҳову маҳзанҳо бадар омад.
Сипас бо ҳайрату эҷоб
Дида ин ҳама ганҷинаи ноёб,
Ҳамепурсид тоҷик аз ҳуду аз ҳамдеҳони худ:
Худовандо, чи эҷозе!
Зи пушти ҳонаи ӯ,
Аз замини ҳотай ӯ,
Аз лаби роҳе, ки пода мечаронад,
Аз он кӯҳе, ки ҳезум мекашонад,
Алғараз, аз ҳар канори зодгоҳи ӯ
Чӣ сон ин маъдану маҳзан бадар омад...

Сипас донист ҳар фарди куҳистонӣ
Ки рӯи ганҷи кӯҳистон
Нахуфта аждаҳое ҳеҷ
Ғайри аждаҳои ҷаҳлу нодонӣ...

[1973]

БАЛАНДИҲО

Аҷаб дорам, ки ҳар вақте
Зи боби Тоҷикистон чун суҳан гӯянд,
Бигӯянд аз баландиҳои куҳсораш
Суҳан гӯянд аз Боми Ҷаҳон,
Аз қуллаҳои ганҷдору тоҷдораш.

Чи зохирбинии сахле!
Ба ғайри қуллаҳо дар кишвари тоҷик
Баландиҳои бисёр аст,
К-онро кас намебинад.
Касе онро тавонад дид
К-ӯ аз оламу одам хабардор аст.

Фақат эҳсос бояд кард,
Фақат тан дод бояд бар баландиҳои рӯҳонӣ:
Ба таби мо, каломи мо
Ба қадри мо, мақоми мо,
Ба ҳимматҳои дарёе,
Ба фитратҳои дунёи,
Ба иқболи баланди мо:
Ба ҳалқи арҷманди мо...

Бале, дар сарзамини мо
Ба дидан кӯҳҳои мо баланд аст,
Вале ҳар кас, ки бо чашм
Ғарамҳои баланди пахтаро дид,
Баландиҳои қуҳҳо нописанд аст.

Бале, дар кишвари тоҷик
Баландиҳои бисёр аст, лекин
Ҳама имрӯз бо чашмони худ дид
Ки қасри нури Норақ чун сар афрохт,
Сари бисёр қуҳҳо паст гардид.

Бале, баҳри тамошогар
Баландиҳои кӯҳи мо ҷӣ зебост.
Вале баҳри ҳама пайдост, к-имрӯз
Зи қулли қуллаҳои сар ба афлок
Сари мо сад ҳазорон бор болост.

Бале, дар сарзамини мо
Баландиҳои бисёр аст, аммо
Баландие баланд аз рӯҳи мо нест!..

[1973]

ТАМАННО

Тоҷикистон!
Зи санги қуҳсорат
Чун нишона на мақбара хоҳам,
Баъди маргам зи санги бисёрат
Ёдгори на пайкара хоҳам.

Баҳри мастӣ барои ман кофист
Қатраи май зи як буни токат,
Баҳри хоби бароҳати ман бас
Чанд муште зи тӯдаи хокат.

Дар қуҳистон, ки хуни нофам рехт,
Роҳҳо печутобҳо доранд.
Ман дар ин роҳҳо басо дидам,
Шоирон ҳам азобҳо доранд.

Шоириро ба ман ту омуктӣ,
Дар ҳама печутоби раҳхоят.
Бо ҳама сабки шоирони қадим,
Бо ҳама шеваҳои шевоят.

Чист ҳайкал ба ҳаққи шеъри баланд?!
Резае пепи қуллае оранд.
Шоироне, ки буда беҳайкал,
Дар замони гузашта бисёрранд...

Муддаоям зи назм ин бошад,
Пос дорем назми дунёро.
Бо сухан то ҳама раво дорем
Фарзи имрӯзу қарзи фардоро.

Қасдам аз шеъру шоирӣ ин аст,
Доди худ воситонам аз олам.
То ки қадре баланд бардорам
Шеърро ҳам баробари одам...

Тоҷикистон!
Зи санги куҳсорат
Ёдгорӣ на пайкара хоҳам.
Балки аз ҳар ситеғу ҳар саҳра,
Аз ҳама водию дара хоҳам,

Ки ҳама сангҳои кӯҳистон,
Хомуширо зи хеш бифшоранд.
Шеърро, шеъри хубро дар худ
Сабт созанду зиндатар доранд.

Хоҳам он сангҳои ҳайкалзеб
Ҳамчу ҳайкал ба шеъри мо кӯчанд.
Аз замин, аз мақоми бетаҳрик
Бар дилу бар замири мо кӯчанд.

Хоҳам он қуллаҳои минбарсон
Минбари фитрати расо бошанд.
Нотарошидаву насоида
Худ ба худ ёдгори мо бошанд...

[1973]

ДУШАНБЕ

Дилам хоҳад барои ёдгорӣ
Нависам дар тани деворхоят
Ду-се байте чу арзи меҳру савганд
Барои ту, барои наслхоят.

Ду-се байте, ки чӯшад аз дили пок
Сазовори шабони равшани ту.
Ду-се байте, ки монанди шакарнам
Бирезад рӯи боғу гулшани ту.

Туро бетахту маснад офариданд,
Ки бошӣ пойтахти Тоҷикистон.
Агарчанде замоне дошт тоҷик

Ба номе пойтахти илму ирфон.

Туро аз орзуҳо офариданд,
Туро уммедҳо таъмир карданд.
Туро аз кулба то қаср овариданд,
Туро пардоз аз тadbир карданд.

Туро ҳамдастию ҳамкорӣ афрохт.
Туро ҳам дӯстӣ аз меҳр орошт.
Чароғистон шудӣ аз меҳри дилҳо,
Ки оғӯшат кунун маъвои дилҳост.

Туро дар рӯзи ид озин бубастанд
Ба парчамҳои сурхи инқилобӣ,
Ки то аз ранги парчамҳои аҳмар
Ту ранги рӯзгори худ биёбӣ.

Туро Айнӣ сутуни ҷовидон шуд,
Туро дохундаҳо бунёд карданд.
Ҳасан ҳамроҳи Турсунзода Мирзо
Зи хишту аз сухан обод карданд.

Туро тасхир кард овози Тухфа,
Туро ашъори Лоҳутӣ сафо дод,
Ба ҳар тӯят, ки Боқӣ буд соқӣ,
Ба дасти ошиқон ҷоми вафо дод.

Кунун дар ҷашну сурат даф навозанд,
Ба базму ҷашнҳои шеър хонанд.
Зи балқон духтарони рӯкушодат
Чу маҷнунбедҳо коқул фишонанд.

Кунун бо мавҷири¹ бомҳои
Ҳама олам сари гуфтор доранд.
Кунун фарзандҳои дӯстхона
Ба олам сад ҳазорон ёр доранд.

Чи фирӯзатару толеъбаландӣ,
Ки дорӣ хушдилону хушгилон ҳам.
Чӣ соҳибдавлату хушрӯзгорӣ,
Ки соҳиб дориву соҳибдилон ҳам...

[1973]

ТОБИСТОНИ ВАРЗОБ

Дар буни ҳар бутта ҷуфти ошиқе,
Дар сари ҳар санг сар дар зонуе.
Дилбаре саргарми лофу ваъдаҳо,
Ошиқе сармасти атри гесуе.

Обшорон-коқули чилбофи ёр,
Дасти куҳсор асту банди коқуле.
Ҷашмаҳо чун рағбати навошиқон
Мекунад дар синаи куҳ ғулғуле.

¹ Мавҷир – антенна.

Мебарад амвочи беорони рӯд
Ваъдаҳои хому осонро басте.
Ваъдаҳои хушкӯ қавли бесубот
Меравад бар об монанди хасте.

Зери ҳар санге, ки бардорӣ, бубин
Сад ҳазорон илтимосу илтиҷост,
Сад ҳазорон лобаву нозу ниёз,
Сад ҳазорон нолаҳои бесадост.

Дар тани ҳар санг номи ошиқон
Чун ситора дар назар тобон бувад.
Номашон дар сангҳо гул бастааст,
Розашон лек аз назар пинҳон бувад.

Ҳар маҳал, ки буда меёди ду дил,
Ёдгориш пишаи бишкастааст.
Сабзаву гул пойкӯби шавкӯ шӯр –
Шавкӯ шӯри ду тани дилбастааст.

Рӯд сармасти такопӯи худ аст
“Меравад пуршӯру бе такрорҳо”
Баски ин сон ошиқу ноошиқон,
Дар ду соҳил дида ӯ бисёрҳо...

Меравад то даштҳо мачнунсифат –
Даргурез аз ҳабси соҳилҳои хеш,
Гар ҳама доранд савдое ба сар,
Ҳаст ӯро ҳам сару савдои хеш...

[1974]

ШУКРОНАЕ БАРОИ ДУШАНБЕ

Шукри ин шаҳр мекунам умре,
Ки дар оғӯши худ паноҳам дод.
Сарпаноҳи умедҳоям шуд,
Ҳар чӣ мехостам, фароҳам дод.

Шукри ҳар кӯчаи чанористон,
Шукри обу ҳавои рӯҳангез
Шукри ҷому маи тарабхона,
Шукри ин рӯзҳои бепарҳез.

Шукри Варзобу хониши рӯдаш,
Шукри бар коми дил расиданҳо.
Шукри ёре, ки армуғон овард
Сӯхтан, сохтан, тапиданҳо.

Шукри ҳар як қадам раҳи ин шаҳр,
Ки дар ӯ нақши пой ёре ҳаст.
Шукри ҳар як дарахт, ки аз ӯ
Ёде аз қомати нигоре ҳаст.

Шукри ёрони ҳамдигар ҳамҷом,
Шукри ёрони дуру наздикам.
Шукри он дӯстон, ки нодида
Мешиносанд ҳамчу тоҷикам.

Шукри даврони ҳозиру нозир,
Ки маро бо худам шиносонид.
Ки дар ин шаҳр пойгоҳам дод,
Ки ба неку бадам шиносонид.

Ман дар ин шаҳр то бувам зинда,
Шукри ёрони дилшинос кунам.
Гар бисоти дилам камӣ дорад,
Аз дили халқ иқтибос кунам.

Ҳар кӣ бошам, шукӯҳи ин шаҳр аст
Буди ман, суди ман, вучуди ман.
Шукри ин шаҳр – шаҳри рушду камол
Шаҳри гаҳвораи суруди ман...

[1974]

ЗАМИНИ ТОҶИКОН

Кухсор бувад кишвари тоҷик саросар,
Кӯҳ аз паси кӯҳ аст ва ё санг паи санг.
Дар ҳар қабаташ ганҷи аён асту ниҳон аст,
Ганҷест ба сад ному ба сад чилваю сад ранг.

Аз қисмати кухсор, зи ҳар кӯҳи пур аз ганҷ
Бо ранҷ басо ганҷ, ки бардошта бошем.
Дар қисмати боқиш магар донӣ чи ганҷест?
Дар қисмати боқиш сухан кошта бошем...

[1974]

КҶҶҶО

Лашкари сафкашидаи сангин,
Урдуи бар набард омода,
Даст бар даст ҳамчу занҷире,
Сарбаланду шӯҷою озода;

Корвонҳои сангбаста ба роҳ,
Бори сангини қисмати тоҷик,
Ё нишони таҳаммулу тоқат,
Ё баландии ҳиммати тоҷик –

Кӯҳҳо, кӯҳҳои кишвари ман –
Ҳайкали орзуи аҷдоданд,
Ҳам замингир, ҳам фалаксоҷанд,
Пойбаста, вале сарозоданд...

Китф бар китф, дӯш бар дӯшанд
Кӯҳҳо дар паноҳи якдигар.
Пойдоранд паҳлу дар паҳлу –
Ҷовидон тақияҳои якдигар.

Саф кашида ҳама бародарвор
Безабонанду ҳамзабон шудаанд.
То яке сарбаландтар бошад,
Дигарон муттақои он шудаанд...

Пушт дар пушт, пахлу дар пахлу
Такаягоҳе барои ҳамдигар.
Натавонанд баски поистан
Бе мадад, бе бақои ҳамдигар...

[1974]

РӯДҲОИ КҶҲИСТОН

Рӯдҳо чун кӯдакони бепаноҳ
Бемураббӣ ҳар кучо сарсон буданд.
Чун ҷатимон, чун ғарибон кӯ ба кӯ
Дар талоши бахт саргардон буданд.

Сар ба сангу саҳраҳо мекӯфтанд
Нола мекарданд бар аҳволи худ.
Аз миёни тангно мекофтанд
Роҳи истиқлолу истиқболи худ.

Дар сароғози табодулиҳои давр,
Дар гузаргоҳи қадамҳои замон
Баҳраҳо бурданду касб омӯхтанд
Рӯдҳо ҳам мисли кӯҳистониён.

Рӯдҳо ҳам мисли фарзандони кӯҳ –
Чун сағирон дар сағираҳонаҳо
Донишу фазлу ҳунар омӯхтанд
То шуданд имрӯз чун фарзонаҳо.

Гар Зарафшон зарфишони мекунад,
Вахш дар ҳар кӯи нурафшон шуда,
З-оби Ому даштҳои сӯхта
Буда хушкистону боғистон шуда.

Алғараз, ҳар рӯди саргардони кӯҳ
Ёфта ному нишони хешро.
Чун ҷатимоне, ки ҷумла ҳокиманд,
Ёфта як пора нони хешро...

[1974]

* * *

Қарздорем аз осмону замин,
Аз ҳама ҳар чӣ ҳаст дар дунё.
Аз Ватан қарздори ҷонбозӣ,
Аз замон қарздори хидматҳо.

Ҷисмамон қарзи хоки бобоён,
Ҳар нафас – қарз аз ҳавои Ватан.
Меғудозем хешро ҳар дам
Дар адои вазифаҳои Ватан.

Ҳарчӣ дорем, орият бошад,
Ҳар чӣ дорем, қарз аз дунёст.
Ҷашмамон – қарзи пораи хуршед,
Набзмон қарзи мавҷи дарёҳост.

Хунамон – қарзи шираҳои Замин,
Рӯҳамон қарзи рӯҳи яздон аст.
Номамон қарзи шири модарҳо,
Комамон қарзи коми мардон аст.

Ин ҳама бори қарзҳо бар дӯш,
Гаҳ паровар, гаҳе замингирем.
Он қадар маст, он қадар мағрур
Гӯиё ҳеч гаҳ намемирем...

Лек ҳар рӯз бо ҳазор оҳанг
Умри мо дар адои қарз шавад.
Ноаён зарра-зарра ҳар соат
Қисму ҷонҳо фидои қарз шавад.

Он ҳама қарз, ки ба рӯи мост
Худ шаҳодат диҳад, ки инсонем,
То даме зиндаем, он ҳамаро
Бекамукост бозгардонем.

Лек бо кулли санъату эҷоз
Бо ҳама ору покии вичдон
Мурдаю зинда ҷумла мемонем
Аз Ватан қарздори ҷовидон...

[1974]

ХОКИ ВАТАН

Тоҷикистон – мазҳари ман,
Сарзамини камзамин,
Ту саросар кӯҳсорӣ,
Ту саросар сангзорӣ,
Чунки фарзандони ту дар роҳи торихи дароз
Ҳар кучо рафтанд, муште хок бо худ бурдаанд.
Чунки фарзандони ту дар ҷустуҷӯи бахти худ
Дар биёбонҳои тафсон дур аз ту мурдаанд.

Ҳар кучо рафтанд маҳҷуру ғариб
Аз фироқат ҷуфти онҳо нолаю андӯх шуд.
Ҷумла дар кӯи ғарибӣ хок гаштанд эй дарег,
Орзуҳои он дар ин ҷо санг басту кӯҳ шуд.

Ҳар кучо рафтанд онон
Ё ба Макка ё Мадина,
Ё ба ғурбат, ё тичорат,
Ё гуреза аз ҳама тазвиру кина,
Мушти хокатро ба киса ёдгорӣ бурдаанд.
То агар рӯзе бимиранд аз қазо,
Дар ғарибӣ бекасу беопшно
Хоки ту бошад нишони охирин...
Тоҷикистон! –
Сарзамини камзамин,
Хоки ту ин сон парешон гаштааст,
Бо ҳама хоки ҷаҳон ингуна ҳамсон гаштааст.
Хоки ту
Бо сари пуршӯри Деваштич то Бағдод рафт,
Он сари аз тан ҷудо,

Аз ту чудо
Бо дод аз бедод рафт.
Хоки ту
Бо сари Рахшона то Юнон расид,
Бо ҳазорон нолаю афғон расид.
Монд дар Табрез бо наъши Камол,
Бо Замин омехт, то шуд безавол.

Хоки Ҳиндустон зи Бедил дил гирифт,
Наъши ӯ то ҷовидон манзил гирифт.
Бурд Сино то Ҳамадон хоки ту,
Монд он ҷо мушти хоки поки ту.

Он қадар тоҷик ҷуста булғачаб
Хонаи иллаҳ ба саҳрои араб
Мурдаву хоки туро бо хеш бурд,
Колбадро то бад-он саҳро супурд.

Хоки ту ин гуна кам шуд, кишварам,
Инчунин аз ашк нам шуд, кишварам.
Ҳар қадар ки хоки ту барбод шуд,
Хоки дигар он қадар обод шуд...

Ин чӣ густохӣ? Маро маъзур дор.
Хоки ту кам шуд магар?
Хоки ту кам шуд ба микдору
фарохотар ба арзу тӯл шуд,
Гарчи номат
Ҳамчу мулки кӯҳсорон дар ҷаҳон машҳур шуд.
Лек боке нест!
Баҳри он сангат зиёду кӯҳхот
То бисозӣ пайкара бар ёдгори он ҳама
Мардони пурҳасрат,
Ки хокатро парешон кардаанд.
Баҳри он мардон,
Ки номатро ба олам Тоҷикистон кардаанд.
Пайкара чандон тарошӣ, месазад
Баҳри он мардон, ки хокатро кунун зар кардаанд,
Кӯҳхоятро барои арзи меҳру дӯстӣ
Ин замон озод минбар кардаанд...

[1975]

КҶҲИСТОНӢ

Зи ҷабру зулми Искандар, зи хунхори Чингизхон,
Низои дину мазҳабҳову бедоди ҷаҳонгирон,
Аз он савдогарони шаҳр – қаллобону ханнотон,
Аз он дуздони моли хешу ҳам мероси аҷдодон,
Зи дасти манғиту турку араб, аз ҷаҳли барбарҳо,
Зи андозу хирочу боч, аз даргоҳи бедарҳо,
Зи ҷоху кундаву занҷир, аз зиндону завлона,
Зи минбарҳои бепоё, зи маснадҳои шоҳона,
Зи дасти сарнавишти хеш – аз тақдири пешонӣ
Паноҳ овардӣ дар куҳсор, эй марди куҳистонӣ.

Зи дасти сангдилҳову зи бори сангии айём
Ба сангистон паноҳ овардию бас нолаҳо кардӣ.

Ки гӯй хешро аз таҳти кӯҳи ғам раҳо кардӣ.
Сари кӯҳи баланде хона кардӣ ту,
Ба ёди рӯзгори хуш ҷаҳонеро пур аз афсона кардӣ ту.
“Сари кӯҳи баланд ғавғо кунам ман,
Туро аз бӯи гул пайдо кунам ман.
Ту ки аз бӯи гул пайдо намешӣ,
Ҷавониро ба ғам савдо кунам ман”.

“Сари кӯҳи баланд най мезанам ман
Шутур гум кардаам, пай мезанам ман.
Шутур гум кардаам бо бори кошӣ,
Гуле гум кардаам, балки ту бошӣ”...
Зи шах омӯхтӣ тамкин, субот – аз кӯҳсоронаш,
Суруд – аз сабки дарёҳо, фиғон – аз обшоронаш.
Кучое чашмае дидӣ, варо баҳри дамон хондӣ
Кучо як пал замин дидӣ, чу дашти бекарон хондӣ.
Ту бо он сарбаландиҳо, ба он ҳимматбаландиҳо,
Ба он азми баландиҳо, он завқи дили огоҳ,
Баландӣ кофӣ умре, баландӣ ёфӣ умре...
Баландӣ кофтан умре, талоши ту, низоми туст
Баландӣ дар баландӣ ёфтан ҳусни мароми туст.
Ту ҳақ дорӣ фуруд ой зи авҷи қуллаҳо поён,
Ту ҳақ дорӣ фуруд ой зи тори кӯҳҳо осон,
Валекин ҳад надорӣ ту, ба он ҳайбат, ба он хилқат
Фарой як қадам поён зи тори қуллаи ҳиммат!
Зи баски сарбаландиҳои қуҳсорон зи номи туст,
Баландиҳои ҳар кӯҳ аз баландии мақоми туст!

[1975]

ҚАРЗИ ФАРЗАНДӢ

Мард он, ки ба корзори ҳастӣ
Беханҷару бесипар барояд.
Беханҷару бесипар, валекин
Бо ҷавҳари сад хунар барояд.

Баҳри каму беши миллати худ
Бо бешу ками ҷаҳон ситезад.
Он ҷо, ки бирехт хуни нофаш,
Бояст, ки хуни дил бирезад...

[1975]

ДЕҲИ КӢЧИДА

Бодхурда сари ҳар деворе
Бомҳо рехтаву ҷӯкида.
Тарҳи деҳ гарчи ба ҷо монда, вале
Зиндагӣ ҷои дигар кӯчида.

Зиндагӣ рахт бар он водӣ баст,
Ки бапахносту дарё чорист.
Байни мардум дигар андар сари об
Ҷангу ҷанҷолу кашокашҳо нест.

Деҳи кӯчида, дар он ҷо шахрест –
Шаҳри озодию озодон аст.

Лек ин чой, ки вайрона шуда,
Ёде аз қисмати аҷдодон аст...

Як ду-се лолаҳасак бишқуфта
Дар паи сандалию оташдон –
Вопасин шуълаи он оташхост,
Ки барафрӯхта дар кӯҳистон.

Роҳҳо кӯр шуда беравуо,
Чашми чоре ба раҳи ёре нест.
Чордевори баҳасрат нолад,
Ки саре дар бунӣ деворе нест.

Ҳотай бекасу перомунаш
Сангдевор чу хатти паргор.
Қитъа-қитъа чу нишон монда ҳанӯз
З-он деҳи танг – аз он кунҷи диёр.

Хурмаи рағғанӣ пурхок шуда,
Як қаду ғамзада дар ҳаҷчаи шох.
Даҳани тангу тижияш гӯяд:
Одамирост чи хуш ризку фарох...

Ток аз бекаси бар шохи чинор
Гӯи тарсидаву дарпечида.
Чашмаи деҳ зи ғами танҳой
Рӯзу шаб гириякунон хушкида...

[1975]

РАНҒҲО

Бигзарӣ чун аз Самарқанд,
Аз Самарқанде, ки буда сайқали рӯи замин,
Бингарӣ бар ҳар манору сардара,
Бингарӣ бар гунбазу бар кунгура,
Бингарӣ бар ранғҳои нақшҳои дилнишин
Мегази ангушти ҳайрат:
Ваҳ чӣ қудрат, ваҳ чӣ санъат!
Мешавӣ ҳайрону лол,
То чӣ гуна ранғояш то ба ҳол
Монда ин сон бегазанд,
Монда ин сон безавол.

Ҳеҷ донӣ ранғҳои он ҳама нақшу нигор
Ранғҳои кимийӣ нест, бо ман гӯш дор:
Баски дар он нақшҳо хуни тамоми халқҳо омехтаст,
Аз сари ангушти ҳар фарзанди Шарқ
Ранғҳо дар нақшҳои ҷовидонӣ рехтаст;
Баски дар он ранғҳо
Иттиҳоди хуну ашқи халқхост,
Иттиҳоди хуну ашқи халқҳои Осиёст,
Монда то имрӯз ҳар як нақш озод аз ҳалал,
Монда то имрӯз ҳамчун ёдгори бебадал...

Ин ки мебинӣ манора
З-имтизочи хуни чандин тоифа
Ранғҳои нақшҳояш гунагун аст,

Ё румузи гарданафрозист,
Ё фаввораи ашк асту хун аст...

[1975]

ВАРЗОБ. ШАБИ МАҲТОБ

Рӯд чун хотири болидаи Варзобдара,
Моҳ чун қоши тилоист ба пешонаи кӯҳ.
Ваҳ чӣ оҳанги илоҳист, ки ояд аз рӯд,
Бесухан арза кунад қиссаю афсонаи кӯҳ.

Ахтарон рехта дар синаи дарё чу шарар,
Дили дарёи барошфута шарористон аст.
Сояи кӯҳ фитода ба сари шонаи деҳ,
Гули маҳтоб ба оҳанги сабо рақсон аст.

Пардаи шаб чу ҳарирест ғуборолуда
Аз ғубори маҳу гарди гулу намрезаи шаб.
Баҳудо, бар дилу ҷон ҳеҷ пазиротар нест
Аз ҳамӯшии шигифтовари покизаи шаб,

Хотири чамъу дили беғаму осоиши рӯҳ
Варзиши рӯду тапишҳои таболудай дил...
Бо касе гар дили кас об хурад дар лаби об,
Бибарад об тамоми ғами беҳудай дил...

Лаби ин рӯд касе ояду меъод кунад,
Баҳти бедор агар ёфт шавад, хоб кучост?
Рӯди Варзоб ба табъи дили ӯ хоҳад гуфт:
Пардадории шаби равшани Варзоб кучост?

[1975]

* * *

Димоғи хеш тар карда ба барфу тармаи Анзоб
Шамоли кӯҳ меояд, ки дорад бӯи боронҳо.
Гули бодом дар гесӯву ҳулбӯ дар баногӯшаш,
Ба гардан чанбаре аз чамбили кӯҳиву торонҳо.

Ба дарё мезанад паҳлӯ, ба шахҳо сина мекӯбад,
Ба қадди обшорон бо ҳазор оҳанг мепечад.
Ба мисли кӯдакони деҳ зи шавқи рустаконбозӣ
Аз ин харсанг меҳезад, ба он харсанг мепечад.

Навозиш мекунад ожангҳои рӯи дарёро,
Чанорони лаби дарё ҳама шукри замин доранд.
Дарахтонро чи рақси шӯху мавзунест, пиндорӣ
Гурӯҳи духтари кӯлобӣ рақси остин доранд.

Нафасҳои яхолудаш ҳавои кӯхро монад,
Ки гӯй аз диёри беғаму андӯх меояд.
Шамоли кӯҳ меояд ба шаҳри пурғубори мо
Шамоли рӯҳ меояд, сафои кӯҳ меояд...

[1977]

* * *

Мардуми деҳ хона месозад ҳама соли дароз
Дар гумонаш хонаи нав оварад иқболи нав.
Гарчи обод аст хона, айб меёбад дар ӯ,
Меканад девори кӯҳна, мезанад деволи нав.

Ҳеҷ агар коре наёбад, меканад дарвозаро
Мешинонад лек онро боз дар ҷои дигар.
Дар гумонаш ҷои дарвоза агар дигар шавад,
Марг раҳгум мезанад дар кӯчаи деҳ дар ба дар...

Ҳотааш гулзор, боровар дарахтонаш ҳама,
Лола мерӯяд баҳорон дар сари деворҳо.
Лек ҳар фасли баҳор илмаш намегирад қарор
То нагирад сар-сари деворро сарҳорҳо.

Дар гумонаш ҳар чӣ нав бошад, намеёбад ҳалал,
Гӯиё дар хонаи нав раҳ намеёбад аҷал...

[1979]

* * *

Суруди мавҷдори рӯди Варзоб,
Чароғони ҳаёлангези соҳил.
Ҳама мастанд дар бустонсароҳо
Ба оби рӯд сар дода ғами дил.

Ба рӯи мавҷ нури маҳ шикаста,
Ба нури моҳ ғарқ аст оби дарё.
Ту пиндорӣ ба ҷуз ин рӯди пуркор
Надорад ҳеҷ кас парвои дунё.

Чанору беду харсанғони бедард,
Вале дарё пур аз дарди гарон аст.
Дили ӯ пур, вале дар рӯи мавҷаш
Чи осон шишаи ҳолӣ равон аст.

Шино дорад сабук дар рӯи амвоч,
Чи дорад шишаи ҳолӣ гаронӣ?
Ба сони ӯ ғаҳе дар рӯи обанд
Тихимағзон ҳам андар зиндагонӣ.

Ба рӯи мавҷ ларзад сояи кӯҳ,
Даруни об кӯҳҳо сар ба поянд.
Ба соҳил решаҳои обшуста
Ҳама захми намоён менамоянд.

Дилам бар ҳоли он дӯлона сӯзад,
Ки гарчи решаковаш карда дарё,
Сари по истодаст орзуманд
Ба дилҷӯиву бахшишҳои дунё...

[1979]

ПОЙТАХТИ БАХТИ МАН

Шаҳри ман, шаҳри ҷавонию баҳор,
Шаҳри ишқу орзуҳои дилам,
Дар ту сар шуд, дар ту хоҳад шуд тамои

Ошиқиҳо, ҷустуҷӯҳои дилам.

Он қадар хоҳам бароям сӯхтан
Чун ҷароғони шабони иди ту,
То биафзоям зи шеърӣ оташин
Шуълае бар оташи ҷовиди ту.

Он қадар хоҳам сафои шеърӣ ишқ
Ҳамчу оғӯши баҳористони ту,
То шавад баъди ҳазони ман зиёд
Як ҷанор андар ҷанористони ту.

Лек медонӣ магар рози маро?
Лек медонӣ ғаму андешаам?
Худ ту қардӣ дар қанори равшанат
Шоирӣро ошиқиро пешаам.

Дар хиёбони ба номи шоире
Ҳонаи як хонуми сабзина аст.
Достони ишқи шӯрангези мо
Он қадар нав, он қадар дерина аст.

Аз хиёбони ба номи шоире
Чун ба гӯшам занги тилфон мерасад,
Ҳамчу эҷози илоҳӣ дарзамон
Орзуҳоям ба сомон мерасад.

Лек ҳар гаҳ аз фазоят чун ғубор
Бар димоғам бӯи ҳичрон мерасад,
Дар хиёбони ба номи шоире
Шоирӣи ман ба поён мерасад.

Чун набинам чехраи сабзи варо
Зери гулборони кӯю барзанат,
Мешавад гӯи сари сабзам ҳазон,
Мешавад дастам раҳо аз доманат.

Шаҳри ишқу шаҳри ишқомӯзи ман,
Сарпарастӣ кун маро, баҳри худо,
Чашми бад дорад басо кӯю дарат,
Ишқи моро ҳифз кун аз ҳар бало.

Ишқи моро ҳифз кун аз ҳар бало,
Шод кун ҳар дам димоғи ошиқон,
То намонад дар дару деворхот
Ҳеҷ осоре зи доғи ошиқон.

Лек ҳар вақте ки бо сад дарду доғ,
Лек ҳар вақте ки бо сад нангу ор
Аз ҷаҳон аз кӯчаи ӯ бигзарам,
Кӯчаи ӯро ба номи ман гузор!

Кӯчаи ӯро ба номи ман гузор,
Эй Душанбе, пойтахти бахти ман,
То сари шоҳи ҷанори кӯи ӯ
Шуълавар монад дили ман баъди ман!...

ДУ МАСТЧОҲӢ ДАР ОВРИНГ

Қазоро рӯзи равшан ё намози шом
Агар дар овринге нобаҳангом
Ду масчоҳӣ
Зи дунболи ду маркаб –
Маркаби пурбор бо ҳам рӯ ба рӯ меомаданд,
Агар имкони вопас рафтани маркаб намебуд,
Хару бори касе беқадртар бошад, ба ҷанҷоле наарзад,
Ба дарё, ё ба варта мефиканданд аз сари мардӣ,
Ки то бору хари боқадртар осон гузар созад...
Чӣ ҳикмат дорад ин ҳиммат? Нафаҳмидед?...

[1982]

ФАРДОИ ДУШАНБЕ

(хурдаҳои нимҷиддӣву нишҷӯӣ)

Душанбе шаҳри мо, ғахвораи мост,
Дар ин ҷо зиндагии мост дилкаш,
Бад-он шарте ҳавояш тоза бошад,
Набошад дуди ин симонзавадаш.

Бувад ҳар шаҳрро овозаю донг,
Душанбе аз ҷӣ овоза надорад?
Душанбе гар бувад дарвозаи Шарқ,
Чаро худ ҳеҷ дарвоза надорад?

Душанбе мешавад шаҳри ҳумоюн,
Душанбе мешавад шаҳри ҷаҳонӣ,
Ба шарте қасрҳои шарқӣ созанд
Ба ҷои ин катакҳои битонӣ.

Душанбе мешавад шаҳри гулобод,
Гулистон мешавад ҳар кӯю барзан,
Агар аз офтоби майнасӯзаш
Зи беобӣ ҳама гулҳо нахушканд.

Душанбе шаҳри беосори дерин,
Ки ҳоло хоса ойине надорад.
Саросар санг мулки тоҷикон, лек
Душанбе қасри сангине надорад.

Чу гӯяд радио “вақти Душанбе”,
Набинам бурҷи соатхонаашро.
Агарчанде ки мебинам ба сад ранг
Ҳамора вусъати паймонаашро.

Мададгорӣ кунад рӯҳи ниёгон,
Агар созем гӯристони обод.
Чу рӯҳи мурдагонро шод дорем,
Шавад садчанд рӯҳи зиндагон шод...

Заминҳои Ҳисори шодмонро
Душанбе мекунад ҳар дам мусаххар.
Агарчи то фалак “беғул заминҳост”

Наёрад, то каме боло кунад сар...

Душанбе шаҳри ором асту камшӯр,
Ки аз он ҳаст оромӣ ба рӯҳам,
Вале дар барфу борон кӯчаҳояш
Намояд дар назар тӯфони Нӯҳам...

Начӯям айбу нуксонҳои дигар,
Нагирам бар Душанбе хурда бечиз,
Агар аз мутрибони ресторанҳои
Ба гӯш ояд суруди тоҷикӣ низ...

Душанбе бошгоҳи нуру файз аст,
Саодат гар диҳанд андар “Саодат”
Душанбе комбаҳши аҳли ком аст,
Фароғат гар диҳанд андар “Фароғат”.

Душанбе шаҳри обод аст, лекин
Дучандон мешавад обод фардо.
Чунон эъмор соземаш, ки боре
Зи дасти мо нагӯяд дод Фардо.

Душанбе мешавад обод, бешак,
Вале ҳар лаҳза бошад маътали мо.
Паи ободияш чандон бикӯшем,
Ки дар ҳар кӯча монад Ҳайкали мо...

[1986]

ҶОНИ МАСҶОҲӢ

Нуктае бояд бигӯям бар касе огоҳ нест:
Сахтҷонтар дар ҷаҳон аз мардуми Масҷоҳ нест.

Дар дили чешил¹ бирӯёнад насиби хештан,
Хок гардад дар баҳои як кафи хоки Ватан.

Эй басо “ҷӯи муаллақ” сохта – валлонаҳо,
То бирӯянд аз замири шахзаминҳо донаҳо.

Чапмаи байт аст ҳар сарчапмаи саршори ӯ,
Лаб занад рӯди Зарафшон гӯй аз ашъори ӯ.

Қурси нонаш хирмани моҳ асту қурси офтоб,
Дар кафи дасташ бигунҷад ин ҷаҳони хушқу об.

Сахт ҳамчун лозури барф аст, дарё офарад,
Нарм ҳамчун бӯи вешим асту таскин оварад.

Кам бувад гӯй, ки пеши пой меҳмон бедиранг
Гӯсфанде мекушад. На, на, зи роҳи ному нанг

Пеши пой меҳмони хуб худро мекушад,
Пойандозе ба пош аз пардаи дил мекашад.

Сад ҳазорон бор мемирад ба пой меҳмон

¹ Чешил – шахчазамин, регзамин.

ТАЛОҚИ МАРЗИЧ

I

Ярч чун сели бало
Субҳдам деҳро фурӯ бурд.
Деҳаи хобида ҷовидон бихобид.
Бонги мурғе барнаёмад он саҳар
Бар сари деҳ нури субҳонӣ натобид.

Сахраҳо,
Харсангҳои ярч
Худ ба худ санги мазори деҳ шуданд.
Деҳаро бистурда аз ёди замин,
Гӯиё худ ёдгори деҳ шуданд.

Ёд меоранд пирон:
Гӯиё аз зери ярч
Нолае бар гӯш меояд ҳанӯз,
Нолаи ҷонкоҳи овози гирифта,
Нолаи талхи ҷигарсӯз.

Нолаи кӣ, нолаи ҷонсӯзи кист?
Нолаи ё модаре ё шоире –
Модаре, ки аз фишори ярчи бераҳм
Тифлро дар раҳми худ афшурду кушт,
Шоире, ки мурд дар лаб байтҳои нодире...

II

Қад-қади дарё биёӣ, ногаҳон бинӣ
Меравад дар коми сангистон Зарафшон,
Мешавад аз дида пинҳон.
Гӯӣ шарёни куҳистон аз тапидан лаҳзае монад фурӯ,
Гӯӣ фарёди куҳистон танг монад дар гулӯ.
Гӯӣ як дам бишканад ҷилтори шӯрангези машшоқи бузург,
Гӯӣ зиндонӣ шавад яклаҳза оҳанги сутург,
Гӯӣ як дам ром гардад шӯриши ромишгаре,
Гӯӣ гиранд аз гулӯи шеърӣ вологавҳаре
Ё шоири исёнгаре...

Лек поинтар бубинӣ
Аз зиҳи дандонаҳои сангҳо
Метаровад, медамад, мечӯшад, исён мекунад,
Боз бар худ омада мастона ҷарён мекунад.
Мешавад озод аз тазйиқи зиндон
Мутриби базми куҳистон,
Шоири оташпарастон...

ЭЙ ОБШОР

Эй обшор!
Духтари гирёни кӯҳсор
Мурдаст ошиқат магар, фарёд мекунӣ?

Мӯят парешу қоматат ларзону хамзада,
З-оғози чашмаҳот магар ёд мекуни?

Ё кӯхро зи дарди худ огоҳ мекуни?
Ё ашки кӯхро ба дили хок мебарӣ?
Гумкардаҳои хешро мечӯӣ мисли мо,
Ё бар гузашти зиндагӣ афсӯс меҳ(в)арӣ?

Ҳар санг бар шикоятат овоз медиҳад,
Аз нолаҳои ту дили санг об мешавад.
Аз сангҳо ба сангҳо бархурда ашки ту
Бетобу беқарор чу симоб мешавад.

Доманкашону дилкашол аз қуллаҳои кӯх
В-аз чашмаҳо ҷудо шуда, сарзер меравӣ.
Фарзанди кӯхҳои баландиву оқибат
Сӯи нишеб аз паи тақдир меравӣ.

Эй обшор, ғам махур, он чашмаҳои ноб –
Он чашмаҳои муждарасон ҷовидонаанд.
Сарзер меравӣ, машав аз хеш ноумед,
Он кӯхҳои пиру ҷавон ҷовидонаанд!

[1988]

ЧАШМАИ ШОИР

Ҳеч донӣ ба Худгифи Соя¹
Чашмае ҳаст – Чашмаи шоир.
Номи зебост, номи рӯҳангез,
Рӯҳи касро навозад он охир.

– Лек афсӯс, – худгифие гуфт:
Ҷӯши онро касе кучо дида?
Сар занад навбаҳор агар як рӯз,
Рӯзи дигар бубинӣ хушкида.

Боз гуфто: зи Чашмаи шоир
Лаб ба гуфтор нокушудан бех.
Чашмае мисли он агар бошад,
Шоире мисли он набудан бех...

[1988]

ГАРДАНАИ АНЗОБ

Дар фарози ағбаи Анзоб биншастам даме чанд,
Ёд кардам одаме чанд, оламе чанд.

Ёд кардам он касонеро, ки дар пастӣ баланданд,
Ҳам касонеро, ки бо сад камбаҳой арҷманданд.

Ёд кардам ҳиммати халқи бузургамро, ки буда
Сахтҷонтар аз тамоми халқҳои озмуда.

Ёд кардам модарамро, модари бечораамро,

¹ Дехае дар Масчохи кухна.

Бештар аз пешво бардошта сарбораамро.

Ёд кардам аз падар,
Аз решаю бунёди хеш,
Зинда кардам мурдагонро боз ҳам дар ёди хеш.

Мурдагон дар ин баландӣ аз гиребонам гирифтанд,
Хокро бар сар заданду боз зери хок хуфтанд.

Ёд кардам мурдагонеро, ки дар ман зиндаанд,
Зиндатар аз зиндагоне, ки зи ман дил кандаанд...

Ёд кардам з-он баландихо, ки моро офарида,
Лек подоше надида...

Ёд кардам з-он баландихо, ки моро зода, аммо
Дар хиҷолат монда аз мо...

[1988]

ЗАРАФШОН, МОДАРИ ЗОРАМ...

Зарафшоно, чӣ монд аз он зарафшонит?
Зарафшон, модари чон, шӯри пешонит!
Зарафшоно, ки мегӯяд зарафшонӣ?
Зарафшоно, ту ҳоло захирафшонӣ!

Чу тифлонат зи барги талхи танбоку
Ба гардан гӯиё банди салосил мекашонанд,
Ба ҷони хештан захири ҳалоҳил мекашонанд,
Зи саҳроят чӣ ҳосил мекашонанд?
Чӣ ҳосил?
Душмани чон,
Қотили дил мекашонанд.

Зи қаъри кӯҳҳо ганчи туро ҳамвора мечӯянд,
Валекин қаъри ранҷатро ягон боре намечӯянд.
Кашӣ ранҷ аз барои ганҷ,
Вале ранҷ аз туву ганҷе ба судат нест.
Агарчи ҳолӣ даврони рукудат нест,
Зи куҳсорон насибе чуз сукутат нест.
Худовандо чӣ имконе!

Миёни кӯҳҳо рӯҳат шикастаст,
Миёни мавҷи анбӯҳат шикастаст.
Заратро мебаранд, аммо
Ба ҷони кӯдаконат захр мемонад.
Зи мағзи чон кашӣ захира,
Ва мағзи устухонат захр мемонад.
Худовандо, чӣ эҳсоне!

Агар ширинии умрат ҳамин як захири танбокуст,
Ҳамаметарсам
Нарӯяд дар канорат шоири ширинсухан дигар,
Нарӯяд духтари шириндаҳан дигар.
Гули танбоку гар бошад гули бахтат,
Нарӯяд як нигори гулбадан дигар...

Агар баргу навоят барги танбокуст,
Бидон, ки маҳзи марги туст.
Ҳаметарсам
Дигар мурғи дили насли зарафшонӣ
Насозад дар фазои умри ҷовидон парафшонӣ.
Ҳаметарсам
Агар аз ҷӯби танбоку ба ҷашну сурҳоят мапғале ояд,
Дигар на Рӯдакӣ,
На Туғрале ояд...

Ба ҳолат зор мегирям, Зарафшон, Модари зорам,
Ки сар то по зарастию ба як зарра зарат зорам...

[1990]

БА ЯҒНОБИИ ВАТАНХАРОБ

Мулки бо моҳу ба хуршед қаринам, Яғноб,
Падару модари вайронанишинам, Яғноб.
Бар алайҳи ҳама онон, ки ғаминат карданд,
Кошки рӯи туро шод бибинам, Яғноб.

Чӣ гунаҳ доштӣ, к-ингуна харобат карданд,
Дар ғами хоки ватан хоку туробат карданд,
Дур аз ҷашмаи куҳ ҷашми ту шуд ҷашмаи хун,
Дур аз синаи куҳ синакабобат карданд?

Кӯчи иҷборӣ бибасти ба суи “ободӣ”
Баҳри озодии пуч аз ватани озодӣ.
Дил ба харсанг задӣ, ҷумла куҳистон хун шуд,
Ҷон ба каф рафтию ҷони ватан аз каф додӣ.

Ҷои сарҷашмаи куҳ ҷашмаи захрат доданд,
Аз ҷаҳи об ҷаҳи дарду бало бикшоданд.
Ваъдаҳои ҳама чун ҳавзаки борон хушкид,
Боз ҳам пеши худ аз ғочии ту шоданд.

Ҷоннисорони ту гӯӣ ғами ҷонат хурданд,
Гӯӣ аз тангмаконат суи паҳно бурданд.
Нашумурданд ситамҳои раводидаи хеш,
Ҳосили обилаи дасти туро бишмурданд.

Чанд гумкардазобон қасди забонат кардаанд,
Чанд нодидаҷаҳон қасди ҷаҳонат кардаанд.
Қисмати одаме ҳарчанд нағунҷад ба пилон¹,
Ду-се “қурбоншуда” қурбони пилонат карданд.

Лек имрӯз зи мӯрии ту мепечад дуд
Мисли оҳи ту, ки печида таҳи ҷарҳи кабуд.
Чун дар оташғаҳи ту шуълаи печон дидам,
Шод гаптам, ки фурузанда шуда оташи суғд...

Шод гаптам, ки зи нав зиндагӣ оғоз шавад,
Мардумат мисли сари қулла сарафроз шавад.
Шод гаптам чу ҷигарбанди саодатхоҳат,
Ки дварванди¹ ту бар рӯи ҷаҳон боз шавад.

¹ Пилон – плон, план – тарх, нақша.

Гар зи бедоди замона бизанӣ ҳар дам дод,
Мешавад хонаи аҷдоият аз нав обод.
...Гӯри онон, ки чунин хонахаробат карданд,
Ҳеҷ обод мабод! Ҳеҷ обод мабод!

[1990]

БА МАРДУМИ ПАНЧЕКАТ

*(бардошт аз ифтитоҳи
мучасссаи Деваитиҷ)*

Сари оғушта дар хуни Деваитиҷ
Биёмад бар Ватан аз шаҳри Бағдод.
Зи нав биншаст бар аспи таҳамтан
Ба Панҷекат шукӯҳи тозае дод.

Кунун ӯ дар фарози тепаи сабз
Зи сарсабзии мо бошад нишона.
Сари афрохта, рӯҳи шикебо,
Ба Панҷекат бимонад ҷовидона!

Туро, ки меҳвари ин обу хокӣ,
Бихоҳам рӯзгори бешикастат.
Даме мағзор то душман рабояд
Дубора ин сару афсар зи дастат!

19.03.2000 – Панҷекат

ШЕЪРИ ТАЪРИХ

РОҲИ ДИЛҲО

*Ба муносибати гузошта шудани
ҳайкали устод Рӯдакӣ*

Кашида мил бар чашман, варо ронданд аз даргоҳ,
Ки то бечашм баъд аз ин набинад рӯи дунёро,
Наёбад пештар з-он зумраи бедарду бетавфик
Ба боли улвият биншаста роҳи мулки фардоро.

Гумон карданд роҳи ӯ зи ғаҳвора-ст то тобут,
Гумон карданд чашми ӯ фақат чашм асту дигар ҳеҷ.
Гумон карданд чашми ӯ ба мисли кирмаки шабтоб
Барои ҳеш мерахшад,
Ба як дам мешавад нобуд.
Гумон карданд ғайри боргоҳи миру шоҳонаш
Маконе нест, маъво нест ӯро, ҳам нахоҳад буд.

Гумон карданд бо афтодани чашм аз сари шоир
Заволи безаволӣ мерасад, дар хокдони сард
Дили сӯзони шоир ҷовидон хомӯш мегардад,
Забони розҳои одамиро мӯр хоҳад х(в)ард...

Бурун шуд устод аз борғах танҳо асо бар даст.

¹ Дварванд – дар (яғнобӣ).

Ба чашми заррабини дил ба худ оромгаҳ мечуст.
Ба тӯли қарнҳо, дар чор фасли гардиши торих
Ба мисли сабзаҳои навбахорон тозатар меруст.

Тапиданҳои моми зиндагӣ дар роҳи истикбол,
Ҷароҳатҳову марҳамҳо, шикастанҳову бастанҳо,
Ғаҳе яқоя истодан сари мӯе ба уммеде,
Ғаҳе дар хонаи худ бепаногоҳе нишастанҳо...

Ҳама бар рағми майлу кинаи бегонапарварҳо
Нишони Рӯдакӣ бо риштаи тақдири худ метофт.
Зи қаъри асрҳои тира бо роҳи дили мардум
Ниғаҳҳои дили устод мулки рӯхбон мекофт.

Фақат шеърӣ гулоболуд дастовез меовард,
Ҳамон шеъре, ки чун африштаи нузҳат диловез аст.
Ҳамон шеъре, ки дар сабқаш дили тоҷик мерақсад,
Ҳамон шеъре, ки рамзаш зиндагии ҳасратомез аст.

Кунун ӯ ёфт ҷояшро, маҳалли ҷустуҷӯашро.
Зи қаъри асрҳо бар шуд сутуни назми тоҷикон.
Нигар, эй дӯст, бар чашмони бечашмии ӯ аз нав,
К-аз он имрӯз Шарқи шеърпарвард аст нурафшон.

Кучоянд он “ҷаҳондорону шоҳон?” Бенишон рафтанд.
Дар ин соат, ки он “овора” мулки ҷовидонӣ ёфт.
На онҳо, на аҷал ӯро намиронданд! Ӯ имрӯз
Чу халқаш шоҳроҳи бахту иқболу ҷавонӣ ёфт.

октябри 1964

* * *

Худои суғдиёни бостонӣ
Худои осмоние набудааст.
Худованди заминӣ будааст он,
Ба чашми кас дурахшон менамудааст.

Худои суғдиён будааст оташ –
Ҳамон оташ, ки оҳанро гудозад
Ҳамон оташ, ки дар тоби баландаш
Синону ханҷару шамшер созад.

Ҳамон оташ, ки давраш ҷарх гарданд
Ба сина оташи сӯзон арӯсон,
Ба он нийат, ки бошад оташи ишқ
Фурӯзону фурӯзону фурӯзон.

Ҳамон оташ, ки то ҳоло намурдаст,
Агарчи душманон оташ задандаш.
(Бигирад 3-оташ оташ шуълаи нав,
Намирад 3-оташи нав ҳеҷ оташ!)

Ниёғони бузурги мо ба имон,
Парастиданд нуру оташу барқ,
Барои мо гузориданд мерос,
Ки бошад чашмаи нуру сафо Шарқ.

Ман он оташпарастӣ поксӯзам,

Парастам оташи мероси онҳо.
Ҳамон оташ, ки ҷовидон намирад.
Барои ҳоҷати давру замонҳо.

Намоз орам ба оташҳои ҷовид,
Ба ҳар як шуълаи поку дурахшон,
Намоз орам ба нури ҳар шарора,
Намоз орам ба машъалҳои тобон.

Намоз орам ба тоби оташи дил,
Ба табъи оташину шеъри сӯзон,
Забони оташинро сачда орам,
Ки бошад чун забона шуълаафшон!

[1970]

* * *

Нарафти ӯ як қадам берун зи Шероз,
Ҷаҳон аз баҳри ӯ Шероз буда.
Канори оби Рукнобод умре
Варо ҷои ниёзу ноз буда.

Басо аз тангии Аллоҳу Акбар
Накӯтар дид паҳнои ҷаҳонро.
Чу сайёҳе ҷаҳонро дарнавашт ӯ
Фақат аз тарфи гулгашти Мусалло.

Басо дар оби Рукнобод рӯ шуст,
Ки ёбад обрӯи ҷовидона,
Ки бошад шеър чун ойинаи об,
Чу дарё лаб занад шеъру тарона.

Басо биншаст ӯ андар лаби ҷӯ,
Ки нахли шеър бошад реша дар об,
Ки шеъраш доимо тар бошаду сабз
Ба мисли сабзаҳои тарру шодоб.

Басо биншаст бо ёре лаби кишт,
Ки пошад дар ҷаҳон тухми суханро.
Кунад ёде зи кишту ҳосили умр
Дар ин дунё, дар ин дунёи зебо.

Лаби кишту лаби обу дами хуш,
Лаби ҷому лаби ёри гуландом –
Ҳамин будаст нақди зиндагонӣ
Варо аз ин ҷаҳони бесаранҷом.

Нарафти ӯ як қадам берун зи Шероз,
Вале олам ба Шероз ояд имрӯз.
Тавофи хоки поки Ҳофизи ринд
Ҳама одам ба Шероз ояд имрӯз.

[1970]

* * *

Бӯалӣ – бихради накӯфарҷом
Рози дилро ба ду забон меғуфт.
В-он ҳақими нишобурӣ – Хайём

Дурри маънӣ ба ду забон месуфт.

Шоирон беш дузабон буданд:
Бо забони худу забони халқ,
Бо забони ҳақиқату дили худ
Шеър гуфтанду достони халқ.

Лек, афсӯс, дар ҳама айём,
Гарчи мардум закиву хушёранд,
Шоири дузабон чи кампайдост,
Шоирони дурӯя бисёранд...

[1971]

* * *

Араб гӯянд Синоро гурӯҳе,
Гурӯҳе форс ё тоҷик донанд.
Гурӯҳе ўзбакаш гӯянду лекин
Агар сад бор осораш бихонанд
Нафаҳманду паи тафсири ҳар ҳарф
Ҳама муҳтоҷи некӯ тарҷумонанд.

Ҳама даъво кунанд – “Аз миллати мост,
Фалон модар фалон солаш бизода.
Дигар миллат ба дунёи тамаддун
Чу Сино Zufунунеро надода...”

Чӣ лозим ин ҳама фарёду даъво?
Чӣ лозим ин ҳама исботу бурҳон?
На аъробӣ, на ўзбак будааст ў,
Фақат будааст инсони ҳамадон.

Бухоро пойтахти тоҷикон буд,
Дар он ҷо Бӯали омад ба олам,
Дарӣ буда забонаш, лек омӯхт
Забони ҷумла даври ҷумла одам.

Дарӣ буда забонаш, лек буда
Забони ҷон, забони рӯҳи озод.
Забони эҳтиёчеву ниёзе,
Забони дардҳои одамизод.

Забони ҳар ниғох, ҳар вазъ, ҳар дам,
Забони ҳар ғиях, ҳар барг, ҳар гул.
Забони нисбату пайванди аҷсом,
Забони имтизочи ҷузв бо кул.

Забони дил, забони сактаи дил.
Забони сактаҳои зиндагонӣ.
Аз ин рӯ бо ҳама дарди ҳама халқ
Ба ҳар айём дорад ҳамзабонӣ.

Аё даъвогарони асли Сино!
Чӣ лозим ин ҳама ғавғою даъво?
Чу доруҳои ў бо ҳар забоне
Табобат мекунад дарди шуморо.
Ба ҳар ҳолат, ба ҳар даври замоне
Кифоят мекунад дарди шуморо...

ТОРИХ ГУВОҲ АСТ...

Барои академик Бобочон Фафуров

Торих гувоҳ аст, ки дар ҳеҷ замоне
 Тоҷик ба хоки дигаре аз сари кина
 Бо ҳамҳамаю дамдама лапшкар нақашидаст.
 Торих гувоҳ аст, ки дар арсаи торих
 Тоҷик зи роҳи ҳасаду ҷаҳлу таассуб
 Бар фарқи саре найзаю ханҷар нақашидаст.

Тоҷик ҳама умр ба ҳар бозии қисмат
 Бардошт¹ биёмухта зи кӯҳи ватанаш буд.
 Ҳар теша, ки бар синаи ҳар санг фуру рафт,
 Доғи дили бекинаю захми баданаш буд,
 Ҳар ҷавшани олудаи хуне, ки ба бар дошт,
 Ҳам ҷавшани ҷони ватану ҳам кафанаш буд.

Торих басо дида, ки андар раҳи паймон
 Тоҷик даме пешӣ адӯ сар нафикандаст.
 Ҷон канда басо, лек
 3-ояндаи пирӯзи худ уммед нақандаст.

Мурданд басо маслаку ойину худоён,
 Маҳкум бимурданд басо ҳукмравоён,
 Мурданд забонбаста басо уқдакушоён,
 Бар рағми ҳама ҳилаю тазвиру тааддӣ
 Аз оташи суғдон
 Як шуъла фақат монд фурузон,
 Як шуъла, ки дар ҷашму дили халқ ҳамесӯхт,
 Як шуъла, ки бар халқ чи сон сӯхтан омӯхт.

Ҳар наъл, ки бархурд ба ҳар санги куҳистон,
 Ҳар наъл, ки бар санг заду шуъла бирӯёнд,
 Ҳар шуъла, ки аз теғи бароҳехта мечаст
 Дар партави хуршед сари дасти далерон,
 Омӯхт ба мардум ҳунари шуълаварио,
 Бо ҳасм ситезидану пирӯзгариро...

Ҳар шуълаи сӯзандаи уммеди дили халқ –
 Он шуъла, ки дар ҳар маҳали тираи торих
 Гаҳ-гоҳ ҳамесӯхт;
 Он шуъла, ки андар дили ҳар санг ниҳон буд,
 Он шуъла, ки дар дидаи ҳар фард аён буд,
 Дар ҷашми Хирад ҷамъ шуду тоза барафрӯхт.

Гӯё ки ҳама шуълаи сӯзони парешон
 Аз қабри замонҳо
 Дар ҷашми Хирад ҷамъ шуду ғашт фурузон.
 Дар ҷашми Хирад оташи исёни ҳама халқ,
 Ошӯби дили шуълавару ҳашми хурӯшон
 Ҷамъ омаду гардид ҷунон мапғали тобон,
 К-аз партави он чор суи тираи торих

¹ Бардошт – сабр, таҳаммул

Равшан шуду чашми дигаре ёфт ҳама халқ,
Бар хеш назар кардаву бишнохт х(в)адашро,
Фехристи ҳама бешу каму неку бадашро.
Бингашт ба ойинаи қасду талаби худ,
Бар чехраи худ, зоти худ, аслу насаби худ...
Бо чашми Хирад бингарӣ аз қуллаи имрӯз
Ҳар гоҳ ба печухами торихи ниёгон
Бинӣ ба чӣ эъҷоз
Тоҷик ба мулки дигарон роҳ кушодаст,
Чи дур, чи наздик
Сад раҳ ба дили мардуми огоҳ кушодаст.

Алҳақ ҳама медонаду торих гувоҳ аст
Тоҷик ҳама умр
Дар Мағрибу Маширик
Кардаст мусаххар чи бас иқлиму мамолик..
Аммо на ба шамшеру камону сафи лашкар!
Бо санъату бо фитрату бо ақли мунаввар,
Бо ҳиммату бо ҳикмату бо шеърӯ тарона,
Бо рӯҳи ҷавононаю пирӯзгарона...

[1973]

АЙНӢ

Зи лавҳи гӯрҳо, аз мармари сарди мазористон,
Зи хоки мурдагони зиндатар аз зиндадаргӯрон,
Зи нақши ҳар катиба, нақши нохун дар тани зиндон,
Зи сохилҳои бедарё, зи дарёҳои бечарён
Ту моро кофӣ, устод,
Ту моро ёфӣ, устод!

Зи аъмоқи фаромушхонаҳои тираи торих,
Зи ҳоке, ки шуда омӯғҳои тири бадҳоҳон,
Чу абёти парешоне, ки монд аз Рӯдакӣ мерос,
Ту моро чамъ овардӣ зи ҳар маҷмӯъаву девон,
Ту моро зинда гардондӣ,
Ба мо моро шиносондӣ.

Зи исёнхovu шӯришҳо, зи қулли буду нобудаш
Зи фарёди таболудаш, зи Фирдавсию Маҳмудаш,
Зи хунҳое, ки баҳри хунбаҳои ҳамгинонаш рехт,
Зи андӯҳи тараболуду шодии ғамолудаш
Ту ҷустӣ сарнавишти халқ,
Оғози сиришти халқ.

Чу айвони валангоре, ки на бому на девораш,
Чу девори ҳисоре, ки на синчеву на болораш,
Ту торихи хароби халқро тармимҳо кардӣ,
Шиносондӣ ба бунёдаш, ба фарҳангаш, ба осораш,
Ки мо ҳам одамем охир,
Ва аз ин оламем охир!

Чу гумҷӯе, ки мечӯяд паи гумгаштагонашро,
Чу танҳое, ки мечӯяд зи дунё дӯстонашро,
Нишони мардумон ҷустӣ ту аз шаш соҳати торих,
Барои ҳоҷати имрӯз ганҷи бостонашро,
Ки бе дирӯз ҳоло нест,

Ки бе имрӯз фардо нест...

Зи юмни Инқилобе, к-устодат буд (худ гуфтӣ)
Бурун овардӣ як-як мурдахоро ту зи ғӯристон,
Ва андар тоҷгоҳи ҳар кадоме тоҷ бинҳодӣ,
Ҳидоят кардӣ ононро барои хидмати даврон,
Ба онҳо чон ато кардӣ.
Сари минбар баровардӣ.

Зи маснадҳову манзарҳо,
Зи ҷанги роҳи кишварҳо,
Зи авроқи баёзу ҳарфи ноҳони дафтарҳо,
Зи сарҳое, ки рӯи дорҳо ҳам буда сарафроз,
Зи ҳар доре, ки бишкоста зи бори фитрати сарҳо,
Ту ҷустӣ номи тоҷикон,
Муроду коми тоҷикон.

Туро чун Ҳимматеву фитрати олампамоҳе буд,
Ба ҷашмандози ту пайдо ҷаҳони мурғу моҳӣ буд,
Ҳама печухами торихро бо сар гузаштӣ ту,
Ки аз мардонагии халқ осораи гӯвоҳе буд,
Шудӣ худ ҳайкале дигар,
Ба мардум машғале дигар.

Чу аз зиндон раҳо гаштӣ,
Ҳаёлам, нуру фазлу шеър аз зиндон раҳо гардид.
Ба дунё омадӣ чилсола шогирде, к-аз устодиш
Забони мо ба даъватҳои даврон ҳамсадо гардид.
Садояшро ҷаҳон бишнид,
Ҷаҳони бекарон бишнид.

Ту худ як инқилобе дар шуури мардумон будӣ,
Ту худ як изтиробе дар ниҳоди ину он будӣ,
Ба рағми он ҳама кӯрони торихи наҷиби мо
Ту чун мушти гиреҳбаста, чу тири дар камон будӣ.
Ту аз мо сохтӣ моро,
Зи мо бишнохтӣ моро.

Бас аз ҳокистари ҳомӯш оташро ғӯрӯзондӣ,
Шарарҳое басо аз сангҳои сард рӯёндӣ,
Сари ғӯри ниёгон машғала афрӯхтӣ аз меҳр,
Аз ин рӯ ҳамчу машғал дар сари дасти замон мондӣ!

... Чунин андар ҷаҳони гирдгардон,
Чунин андар ҷаҳони рӯҳи озодон
Бузургонро бузургон зинда медоранд,
Бузургонро бузургони дигар поянда медоранд...

[1973]

ҲАМДАРДИ КҶҲИСТОН

Ба хотираи Акашариф Ҷӯраев

Ту меҳондию мешуд об ҳар як санги кӯҳистон
Фароҳо мешуду паҳно ҷаҳони танги кӯҳистон,
Ту меҳондию метобид андар дидаи мардум
Ба ҷандин ҷилвае дунёи рангоранги кӯҳистон.

Ба овозат забон додӣ сукути кӯҳсоронро,
Ба мардум ошно кардӣ ту дарди дӯстдоронро.
Ба ҳар як парда санчидӣ баланду пастии олам,
Ба ҳар як ларзаи оҳанг сабки обшоронро.

Чу аз ҳар захмаи ту торҳои чӯр меларзид,
Маҳин дар рӯи мавҷи об мавҷи нур меларзид,
Дили ошиқ адо мешуд, дили маъшуқа гум мезад,
Чу кокулбанди духтар пӯпаки танбӯр меларзид.

Туро ҳар санг дорад ёд, эй ҳамдарди кӯҳистон,
Зи ҳар кӯҳе садо ояд: кучо он марди кӯҳистон?
Садои ғулғуландозаш, навои рӯҳпардозаш
Ба дунёи ҳунарҳо буд роҳоварди кӯҳистон.

Туро имрӯз ҳам хоҳанд дар ҳар манзили тоҷик,
Чу дорӣ хонаи ҷовид андар ҳар дили тоҷик.
Ту хомӯшӣ, намехонӣ, вале танбӯри ту гӯёст,
Агарчи ҷои ту холист дар ҳар маҳфили тоҷик.

[1973]

КИТОБҲОИ ШАҲИД

Шуморо ҳам чу осӣ зинда гӯронданд,
Шуморо чун Бруно зинда сӯзонданд.
Шуморо ҳам хафа карданд, афшурданд, озурданд,
Шуморо ҳам ба зери дорҳо бурданд.
Шуморо ҳам чу як қонуншикан куштанд.
Шуморо ҳам чу балвогар, чу яғмогар,
Чу исёнгар, чу вайронгар
Басо бераҳм парронданд.

Шумо дар чоҳҳо,
Дар ғорҳо,
Дар гӯрҳои кӯҳна мадфунед.
Шумо ҳам ғарқи дарёҳо,
Шумо ҳам ғарқии хунед.

Шумо дар хоку хун ғалтон,
Шуморо сӯхт Искандар,
Қутайба кард хокистар,
Шуморо кушт Чингизхон.

Шуморо котибон, то дасташон аз ғул раҳо бошад,
Ба дасти хештан куштанд.
Шуморо соҳибон, то зиндагишон бебало бошад,
Ба дасти хештан куштанд.
Шуморо ҳамчу хиште
Аз тани девори қасру маъбади фарҳанг
Зи тоқи ошӣни илму дониш ҷоҳилон канданд.
Ба дунёи фаромӯшӣ шуморо дур афканданд.
Валекин модари он шоирони ғайбдон зиндаст,
Валекин модари он бихрадони ҷовидон зиндаст.
Ки то дунё бувад, обастани имрӯзу ояндаст.
Валекин чашмаҳои фикрату фитрат
Зи пистони сафеди модари тоҷик нахушкидаст.

Валекин халқ бо афкори нуронӣ
Ба зери осмон
Бо гардиши чархи замон зиндаст.

Кунун донишписандоне чу гумҷӯён
Шуморо аз ҳама кунҷу канори даҳр мечӯянд.
Кунун саррофҳо – гавҳаршиносони сухан ҳар дам
Шуморо аз хазону аз баҳори даҳр мечӯянд.
Дареғо!
Шумо чун соҳибони хеш
Ҳама будед яктое...
Ҳама будед танҳое...

Шумо ҳам аскаре будед, бас размоварӣ кардед.
Шумо ҳам сафдаре будед, алҳақ сафдарӣ кардед.
Шумо бо ақлҳои тира ҷангидед,
Шумо бо мағзҳои хира ҷангидед
Шумо бо зуъми кӯрони замони хеш,
Шумо бо буғзу ноинсофии хонандагони хеш
Чи ҷанги беамон кардед,
К-охир қаҳрамон мурдед.
Кунун ман аз замону
Аз ҳақиқат як талаб дорам,
Ки аз баҳри шумо ҳам ҳайкале созанд
Ба сони ҳайкале бар ёдгори аскарӣ гумном,
Ва тарҳи ӯ чунин бошад:
Китоби даргирифта дар сари дасте,
Зи ҳар сафҳа шароре барҷаҳад ҷовид
Шароре барҷаҳад то ҳонаи хуршед...
Шумо ҳам баски мағъал будаед андар замони хеш,
Ки бо нури шумо мечуст инсоне ҷаҳони хеш...

[1974]

БАЪД АЗ ҲАЗОР СОЛ...

*Ҷавоб ба ҳасудони Рӯдакӣ, ҳосса ба шоири ҳасуд
Абӯзироа, ки дар мазаммати устод фармудааст:
Агар ба давлат бо Рӯдакӣ на ҳамсонам.
Аҷаб мақун, сухан аз Рӯдакӣ на кам донам.
Агар ба кӯрии чаим ӯ биёфт гетиро,
Зи баҳри гетӣ ман кӯр буд натвонам,
Як аз ҳазор, ки ӯ ёфт аз атои мулк,
Ба ман диҳӣ, сухан ояд ҳазор чандонам.*

Шумо, эй худбаҳоёни муғамбир,
Шумо, савдогарони шеър оҳанг,
Шумо, эй нотаваббинони қачдил,
Шумо, ҳаннотҳои илму фарҳанг.

Шумо вомондагони роҳи эҷод,
Ҳама гандумнамои ҷавфурӯшед.
Чунон дар ҳарфбофӣ ғашта устод,
Ки ҳарфи куҳнаро чун нав фурӯшед.

Зи минбар аз сари ҷаҳли мураккаб
Миси худро ҳама зар мешуморед.
Ҳама хокистари хомӯши худро

Миёни дош чун оташ гузоред.

Ҳама он тухмату бухтону кина,
Ҳама он айбҷӯитон зи кӯрист.
Далерии шумо аз тарси чон аст,
Ҷасурии шумо бад аз ҳасурист.

Шумо дар хонаи худ марди майдон,
Шумо дар маҷлиси май ҳақпарастед.
Вале гоҳе, ки бар минбар бароед,
Ҳақиру очизу тарсуя пастед!

Агар шоир бувад ҷашми замона,
Шумо кӯред, кӯри беасоед!
Агар шоир бувад фарзанди айём,
Шумо ё нохалаф, ё носазоед!

Агар шоир бувад ойинаи давр,
Шумо ойинаи садпора ҳастед!
Агар шоир бувад сарбози миллат,
Шумо бекораю бечора ҳастед!

Шумо аз ними ҷону ними нони хеш метарсед,
Шумо аз зиндагию аз ҳақиқат беш метарсед.
Шумо на қобили разме, шумо на лоиқи базмед.
Шумо савдоии шёъред? Қаҳ! Қа-а-аҳ!
Шумо савдогари назмед!!!

[1975]

АҲМАДИ ДОНИШ

Як ҷаҳон буд хору вомонда
Ҳарфе аз худшиносӣ нохонда.
Монда дар инҳисори худ умре,
Пеши пои адӯ сар афшонда.

Як ҷаҳон буд дангу девона,
Дар ватан қисмати ғарибона.
Гашта саркӯб як ҷаҳон уммед,
Орзу пойкӯби бегона.

Иддае масти муддаои худ,
Баста ишкелҳо ба пои худ,
Як ҷаҳоне на дузд, на дарбон
Як ҷаҳон дузди хонаҳои худ.

Ҷоние чанд ҷонфишон буданд,
Камдиле чанд дилситон буданд.
Ходае чанд хушку пӯсида
Дар сари гӯри мурдагон буданд.

Аз Петербург – шаҳри исёнӣ
То Бухорои шаҳри нисёнӣ
Пайки тағйири қисмат овардӣ –
Пайки тағйири рӯзи инсонӣ...

Як ту бонии он Ватан будӣ,

Чангии чанги мову ман будӣ.
Ламъас дар шабони зулмонӣ,
Мухбири вақти хештан будӣ.

Як ту будӣ фидоии миллат,
Дар ғами ошноии миллат.
Ҳамчу як пешмаргаи пайкор
Баҳри мушқилкушоии миллат.

Як ҷаҳон буд кӯру ту бино,
Як ҷаҳон буд гунгу ту гӯё.
Як ҷаҳон буд ташнаю афсӯс
Ҳам надонист, ки туй дарё...

[1975]

ДИДОРИ ОФТОБ

Суғдиён бар пешвози Офтоб
Ҳар сахар даф мезаданд.
Ҳар сахар дар сахнаи Наврӯзгоҳ
Рақс мекарданд,
Шеър мехонданд,
Бо ҳазорон шавқи дил каф мезаданд.

Ҳар сахар дар домани самти тулӯъ
Нағма мепечиду оҳангу суруд.
Ханда мепечиду бонги шавку шӯр
Ҳар сахар дар домани чархи кабуд.
Ҳар сахар бар пешвози Офтоб
Завқ буду ханда буд –

То бидонад Офтоб
Зиндагонишон х(в)аш аст.
То бидонад Офтоб
Дар дили онҳо шарори оташ аст.
То бидонад Офтоб
Қисмати ӯ низ рӯзи дилкаш аст...

Чун расад вақти видоъ,
Бегаҳи дар домани самти ғуруб
Боз ҳам каф мезаданд,
Боз ҳам даф мезаданд,
То набинад Офтоб
Дар руҳи онҳо ғубори хастагӣ.
То нагӯяд Офтоб
Нест ононро ба рӯзи дигаре дилбастагӣ...

Инчунин дар ҳар ғуруб
Завқ буду ханда буд.
Инчунин чангу ҷағона
Ғулғула андар фалак афканда буд,
То ки фардо ҳам барояд офтоб,
То ҳама бошанд аз ӯ баҳраёб.

[1976]

* * *

Дар гирди хони Наврӯз хешу табору ёрон
Дуранд ё ки наздик, бояст чамъ оянд.
Бошад ки сер бинанд соли дароз ҳамро,
Бо ҳамдигар бисозанд, бо ҳамдигар биоянд.

Дар рӯи хони Наврӯз бояд ки боз бошад
Ҳам шоҳаи гули тар, ҳам неши сабзи гандум.
Бошад ки баҳти одам бошад чу гул шукуфон,
Бошад ки сер бошанд аз нон тамоми мардум.

Дар рӯи хони Наврӯз рамзи баҳори дунё
Ё ҳафтсин бибояд ё ҳафт навдаи он –
То боғи ҳафт иқлим рӯи хазон набинад,
То боғи умр бошад то ҷовидон гулафшон.

Дар базми иди Наврӯз аз ҳафт навъи бода
Ман ҷоми хештанро пур мекунам, ҳарифон,
Менӯшамаш ба шодӣ бо кулли мардumi даҳр
Рӯи ғаме набинад то ҳафт пушти инсон!

[1977]

ОЛИ СОМОН

Маснаде дар ҳалқаи саҳронишинон,
Бӯстоне дар миёни шӯразорон,
Гулхане дар лобалои кӯрдуд,
Паҳлавоне дар миёни нотавагон –
Оли Сомон!

Махзани тилло ба дасти боддастон,
Шоире дар инҳисори худпарастон,
Уфтода ахтаре ногаҳ зи гардун
Дар муҳити золимону зулматистон –
Оли Сомон!

Гӯиё
Як нафас тоҷикро Торих дод ойинае
То дар ӯ бинад нишони хештанро,
То дар ӯ ёбад ҷаҳони хештанро,
Лек шодикаф шуду ойина аз дасташ фитод,
Хештанро ҳам надиду дигаронро ҳам надид...

Гӯиё
Як нафас тоҷикро Торих ҷӯе об дод,
То кунад обӣ макони хештанро,
Даштҳои бекарони хештанро,
Лек шодикаф шуду он об аз ҷӯяш гузашт,
То бидид, оби варо аъдо ба ҷӯи худ кашид...

Гӯиё тоҷик андар дашти бопаҳнои Торих
Ёфт аспи шаҳлаҷоме,
Хост ҷӯяд манзили номусу номе.
Асп нофармону саркаш...
Ў савориро намедонист...
Ногаҳ аз сари асп уфтод...
Бесавора, зин кашола,
Асп дар саҳрои пурфарёи Торих он қадар сарсон давид,

Шиҳа зад, афғон кашид,
То ба дасти душманон афтоду чон аз даст дод...

Оли Сомон!
Давлати навкисаву навхонагон,
Давлати навдавлату навхочагон,
Кӯдаки якрӯзаи Ториhi тоҷик,
Зодрӯзат ёд бодо,
Ғӯрамарго,
Ғӯрамарго!..

[1978]

* * *

Суғдиён ҳар ғаҳ ба кӯи дӯст меҳмон мешуданд,
Дастовезе барои дӯст оташ доштанд.
Яъне чун оташ фурӯзон буд дар дил меҳрашон,
Яъне имону дили бедоғу беғаш доштанд.

То қадам монанд андар остони дӯстон
Даври оташ чарх мегаштанд бо рақсу суруд.
То гуноҳи хешро сӯзанд дар оташ нахуст
Пас ба кӯи дӯст по монанд бо арзи сучуд.

Чун маро аз хоки поки суғдиён обу гил аст,
Оташи меҳрам ба дил манзил ба манзил меравам.
Хоҳ кӯи ишқ бошад, хоҳ кӯи дӯстон –
Ҳар кучое меравам, бо оташи дил меравам...

[1979]

* * *

Буд агар Хайём ҳамдаврони мо,
Орзуҳояш ба сомон мерасид.
То ба чархи дигар, афлоки дигар
Дастан осон мерасид.

Бешак, ӯ мебуд марди ҳамназар
Бо Сиолковиский ё ки Эншитен.
Дар замин мечуст агар рози фалак,
Дар фалак – рози замин.

Бешак ӯ аз мо фузун ғам мекашид
Дар ҷаҳони мардию риндигарӣ.
Бешак ӯ мечуст аз мо бештар
Роҳу расми дилбарӣ.

Лек бо он рӯҳи исёнии худ,
Бо ҳама бебокию азми дуруст
Он ҳақиқатро, ки мечуст он замон,
Ин замон ҳам боз мечуст...

[1982]

* * *

Ҷавонмарғони шеърӯ шоирӣ!
Ҷавонмарғони илму донишу фарҳанг!
Чаро барвақт аз дунё гузаштед?

Сари сабзу забони сурхатонро,
Чавониву хушиҳои ҷаҳонро
Фидои як нафас туғёни эҳсосоти худ кардед,
Шумо афрӯхта сад машғали ҷовид,
дар ҳукми шарар мурдед.

Чавонмардон!
Чавонмардон!
Рафаэллову Лермонтов,
Дақиқихову Шоҳинҳо,
Маяковскию Байрону Лорка,
Ва Мосарту Петефиву Есенинҳо,
Ва Пушкинҳо, Гагаринҳо,
Чавонмарг ар намерафтед бо ҳукми худу даврон,
Ҷаҳон беҳтар чавон мешуд.
Гар, эй истораҳои аз фалак афтода, дар хоки сияҳ мурда!
Ба рӯи ин замини беситора чамъ мегаштед,
Замин кайҳо баланду покрӯ чун осмон мешуд.

[1982]

ВОПАСИН НАФАСИ ХАЙЁМ

Илоҷи дард чустан дар ҳама ҳол
Зи тибби Бӯалӣ кори наҷиб аст,
Вале баҳри ҳакиме мисли Хайём
“Шифо”-ро хонда ҷон додан аҷиб аст.

Намечуст аз “Шифо” Хайём сеҳре,
Ки сад соли дигар умраш физояд,
Фақат меҳост андар вопасин дам
“Шифо”-ро чун дари дунё кушояд.

Фақат меҳост бо чашмони Сино
Назар созад ба чашми марг боре.
Фақат меҳост андар бистари марг
Варо Сино кунад бемордорӣ.

“Шифо”-ро боз карду чашм пӯшид,
Тамоми дардҳояш бедаво монд.
Миёни сафҳаҳои тибби Сино
Нигоҳи мурдаи дардошно монд.

Ва инак мекушоям ман “Шифо”-ро,
Дилам пур захми носур асту носур.
Ба ҳар захме, ки андар сина дорам,
Ҳама офоқ маъзур асту маъзур.

Ба кулли дардҳои ҷовидона
Ба ҳар дарде, ки бошад ҷурми айём,
Шифобахши гар аз дастам наояд,
“Шифо”-ро хонда мемирам чу Хайём...

[1982]

ГҶҮРИСТОНИ ХАЙРА

Чи гӯристони хушбахтест Хайра,

Ки дар он қолаби Хайём хуфта.
Кучо Хайём? Андар синаи хок
Ҳама исёни он айём хуфта.

Ҳамин як мушти хоки поки Эрон
Беҳ аз ҳар хоки Маприк нурхез аст.
Бидонад хок ҳам, афлок ҳам низ
Ки шоир пешвои растахез аст.

Ҳамин як мушти хоки поки Хайём
Бувад аз зиндаҳо ҳам зиндадилтар.
Аз ин як мушти хок оғоз гирад
Агар барпо шавад як рӯз маҳшар!

Чи қабристон, ки помоли сутурон,
Чи қабристон, ки яксони замин аст.
Вале Хайра зи юмни рӯҳи Хайём
Фароҳу бартар аз чархи барин аст.

Барои зиндагон бояд бигӯям,
Ки қабристон барои мурдагон нест;
Ки қабристон барои зиндагон аст,
Ки то донанд фардо қадрашон чист...

Барои зиндагон бояд бигӯям,
Ки шоирро ба чашми кам набинанд,
Ки гар шоир ба базму сурашон нест,
Дар ин дунё ба ғайри ғам набинанд.

Барои зиндагон бояд бигӯям,
Ки шоир нест танҳо баҳри имрӯз.
Агар фардо бихобад дар дили хок,
Зи хоки ӯ бирӯяд нолаву сӯз.

Мазористон, ки гӯри шоире нест,
Фақат як гӯшаи фарёду оҳ аст.
Миёни гӯрҳои хоксорон
Бувад гар гӯри шоир, додгоҳ аст!

Мазористон, ки гӯри шоире нест,
Касе аз сангҳо панде нахонад.
Мазористон, ки қабри шоире ҳаст
Зиёратгоҳи аҳли дил бимонад.

Чи халқею чи мулкею чи давре,
Гар ўро шоире соҳир набошад?
Чи гӯристонии бетадбиру фолест,
Ки дар он гӯри як шоир набошад!

[1982]

АЛҚАСВА

Дар шаби меъроҷ
Пайғамбар ба даргоҳи худо рафт.
То биёрад хатти чак¹ бар мардуми ҳамнавъи худ

¹ Хатти чак – гувоҳинома, справка.

Аз замин сӯи само рафт.

Дар шуои моҳи шаб ёли Буроқ
Зарҳалӣ буд.
То бари аҳли замин орад китоби осмонӣ
То фалак пар мекушуд.

Карда бас таййи мароҳил ёфт даргоҳи худо.
Дод Қуръонро худо баҳри расул.
Бозгашт ӯ бо китоби осмонӣ бар замин,
То кунанд аҳли замин онро қабул.
Бозгашта бар замин дид, эй аҷаб,
Дар тавила уштураш – Алқасва нест...
Ин кори кист?
Дар замин, ки ягона ӯ расули ҳақтаолост,
Уштураш – Алқасва нест?!?

Бонг зад пайғамбари мо,
Хашм кард.
Дӯстонро бонг зад: Алқасва ку?
То рамақ аз ҷонатон бошад, ҳама
Ҷустуҷӯ созед, ўро, ҷустуҷӯ!

Зери лаб хандидаву дастак зада
Талҳаке мегуфт аз роғи даре:
Бо худо дар осмон дорад сари суҳбат, вале
Уштури худро намедонад кучост...
Эй хушо пайғамбарӣ!...
Ҳаббазо пайғамбарӣ!...

[1982]

БОЗ ЯК МУШТ

*Дар Туркия китобе бо унвони “Буюк турк файласуфи ва тиб устоди ибни Сино шахсияти ва асарлари
ҳақида тадқиқлар” чоп шудааст...*

Бӯалӣ аз дасти туркон дар ба дар буд,
Кӯ ба кӯ буд.
Дар ҷаҳони танг ҳамчун фазлашон
Бо ҷаҳолат, бо разолат рӯ ба рӯ буд.

Лек боз аз дуру аз наздик
(Эй дунёи бӯқалмун, туфу бар гардиши ту!)
Бо ҳама лофу газоф,
Мерасад бар гӯши мо фарёду даъво
Аз кучое фохирона, аз кучое омирона:

“Ҳаббазо!
Бӯалӣ фарзанди мо буд.
Бӯалӣ сарманшаи торихи мо буд.
Номи мо буд,
Нанги мо буд” ... Ҳоказою ҳоказо...

Ман чӣ ҳам гӯям ба ин дарюзахоҳони бузургӣ,
Ки зи пуррӯй ҳама дар рӯ ба рӯи довари торих
Ҳар замон Торихро таҳриф месозанд.
Дар паноҳи як бузурги қавми дигар

Бенишониҳои худро дам ба дам таъриф месозанд.

Мавлавиро турк мегӯянд,
Турк меноманд ҳам Зардуштро
Бӯалиро турк медонанд...
Аз эшон ачаб нест,
Ки худоро низ рӯзе турк мехонанд...

Ман чӣ гӯям, баски ҳатто ноқисулақле бидонад,
Ки паи даъвои Сино хилқати синой бояд,
Ки зи як модар ду фарзанд ояд эй бас,
Аз ду модар лек як фарзанд н-ояд!

Ҳар бузурге аввалан фарзанди як модар,
Ҳар бузурге аввалан фарзанди як халқ асту пас
Ифтихори ҷумла насли одам аст.
Пушкин аввал шоири рус асту баъд
Шоири Ғарб асту Шарқ асту тамоми олам аст!

Бӯалӣ ҳам пеш аз он, ки Бӯалӣ Сино шавад,
Тифли ду гахвора не,
Тифли як гахвора буд.
Бӯалӣ ҳам пеш аз он, ки нодири дунё шавад,
Кӯдаки як модари бечора буд,
Дидаи таҳқиқ агар доред, хонед,
Ғар намедонед то имрӯз, донед,
Номи ӯ Юлдуз кучо?
Номаш Ситора будааст!

Кӯдаки Истора буд, ки рафт аз дунболи Хуршед,
Кӯдаки Истора буд, ки пар кушод
Дар фазои ҷовидон ҳамболи Хуршед.
Кӯдаки Истора буд, ки дар замин овора шуд,
Кӯдаки Истора буд, ки дар фалак Сайёра шуд!

[1982]

ИФТИХОРИ ВА ЭЪТИРОЗ

Ман ҳоло бори нахуст
тақлид мекунам
аз Пабло Неруда,
на худаю беҳуда,
балки дониста, –
зеро тақлид аз бузургон
гирифтани хок аст
аз теппаи баланд,
овехтан аст
аз дори баланд,
роҳ сипардан аст
аз паст ба боло,
парвоз аст
аз замин ба само...

Бале,
тақлид мекунам
дар ин сарвода
аз Пабло Неруда

ва иншо мекунам
бе арӯз,
бе қофия
сода
чун гули пиёда
сар зада аз хок.

Гоҳо аз минбарҳо
дар кунгураҳо
дар китобу дафтарҳо
рӯзномаву маҷаллаҳо
нотиқи булфузуле,
қаламкаши гӯле
бо бонги баланд
бо ранги баланд
мегӯяд
ё менависад:
Халқи тоҷик
дар гузашта
бесавод буд
саросар...

Қаҳ! Қаҳ! Қаҳ!
Эй кавдан!
Эй сагдахан!
Ту бесаводӣ
Ё Рӯдакӣ?
Ту бесаводӣ
Ё Фирдавсӣ?
Ту бесаводӣ
Ё Сино?
Ё Хайём?
Ё Ҳофиз?
Ё Саъдӣ?
Ё Румӣ?
Ё Низомӣ?
Ё Саной?
Ё Аттор?
Ё Соиб?
Ё Ҷомӣ?
Ё Биноӣ?
Ё Камол?
Ё Носири Хисрав?
Ё Бедил?
Ё Саййидо?
Ё Дониш?
Ё Шохин?

Дар баробари ин бузургон
Кӯрии ту мусаллам аст,
Омин!

Чаҳли мураккаб аст
бесавод хондан
як халқи тамодро,
ки торих дошта,
торих офарида.
Савод худ чист?

Ту хиради халқ,
фитрати халқ,
заковати халқ,
чибиллати халқро бубин,
ки ҳам худро
ва ҳам ворисонро
аз гирдоби торих
барои фардо
саломат дошта!

Онон –
он “бесаводон”
дар сар дастор
дар фурӯғи шамъ
бедишлом
бе хатми дорулфунун
бе дифои унвон
бе даъвои мукофот
бе талоши навраҳон
бекасу бенаво
бемаошу вазифа
бесавод буданд то бад-он ҷо,
ки мекарданд иншо
ҳиҷои сабз,
сухани дӯшиза,
ҳатто қавоиди улум,
аз хок то анҷум
буда манзум.
Шеърҳо гуфтанд
шеърҳои офтобӣ –
пурнуру пуршӯр
аз ишқу озодӣ,
Аз обу ободӣ,
аз доғи қисмат,
аз ранҷу меҳнат,
аз бедоди шох,
аз нанги боргоҳ,
аз рӯҳи озод –
рӯҳи нофармон,
аз қиёму нухзат
бо замон
бо ҷаҳон
бо ҳафт осмон.

Инқилобе карданд
дар илму фан
дар суҳан
дар мағзи инсон
дар рӯҳи инсон,
ки билотардид
метавон гуфт
бо ҳама нозиш,
ки Инқилоби Ленин
қатрае об хурда
аз дарёи Шеърӣ Аҷам...

Инқилобе карданд
дар мафкураи хокиён,

ки имрӯз
хазор афсӯс
номзадчаҳое,
ки аз савлаташон осӣ мегардад,
докторчаҳое,
ки аз ҳайбаташон
замин меларзад,
бо унвонҳои сақил,
бо ҷузвдонҳои дамида,
бо кифҳои пундида
бо салобати пуч
бо маҳобати хушк
бо дараҷоту мақомот
очизанд бирасанд
ба кунҳои эҷози онон;
очизанд
байтеро,
таламехеро
маъно кунанд
аз Бедил.
Як бунёди адаб
қобил нест
“Ғиёс-ул-луғоте”-е
биофарад
барои ифтихор,
барои халқ.
Аммо замоне
марди бофарҳанге
дар Ҳинд
бо ҳама бесаводӣ
тадвин кард онро,
то набарем аз ёд
забони модарамонро.

Имрӯз як бунёди илм
қодир нест
“Маснавӣ”-ро
тафсир бикунад
ё “Девони кабир”-ро,
ки бори маънояш
ба сад қорвон
гаронӣ мекунад...

Имрӯз мо
аз рӯи муҳосиба
босаводем саросар.
Яъне чӣ?
метавонем
навиштан,
хондан аз қоғаз
пурғалат, пурлакнат,
ариза навиштан
аз лағзишҳои ҳамдигар,
чоҳ кофтан
бо нӯки қалам
барои аҳли ҳунар:
Оваҳ!
Чӣ бозёфте?

метавонем ҳатто
аз рӯи коғаз
алвидоъ гуфтан
гиристан
дар чанозаи падар,
модар
ёру бародар,
мardони номвар...
Аммо хирад ку?
Ку хиради музаффар?
Ин ҳама савод нест.
Савод фақат
пинохтани нуқот нест.
савод –
иншод кардан,
офаридан,
бунёд кардан
эъҷоз овардан,
барафрохтан,
замон сохтан,
чаҳон сохтан
алғараз,
инсон сохтан,
ё лоақал
қадри инсонро пинохтан
ва рӯҳи ўро
навохтан аст!

Аз ин лиҳоз
Ҳар ҷо агар боз
бинам ё бишнавам,
ки ҷоҳиле
ё ғофиле
бонг занад:
Халқи тоҷик
дар гузашта
саросар...
ўро меҳонам
ба ҷанги рӯёрӯ,
аз пушти сар
забонапро
мекашам,
мекушам!

Зеро ман
аз тухми ононам,
вориси он бесаводонам
ва зиндаам ба номи онҳо
чун давоми онҳо.
Ва зинда бод ман
ва афроде мисли ман,
ки рустаем аз ин хок,
ва хок мешавем дар ин хок –
хоке, ки аз ҳар заррааш
мерасад ба димоғи чаҳон
бӯи ифтихор,
бӯи эътибор,
бӯи шеърӣ худоёна,

бӯи нубуғи фарзона,
бӯи фарҳанг,
бӯи номусу нанг.

январӣ 1983

ПАНЧАҲОИ БОРБАД

*“Устоди агонӣ ва нағмот Борбад ба созу навои хеш Эронзаминро бар халифаҳои аъроб шӯр
ангезонид, чун ин қасдаш натиҷа надод, панҷаҳои ҳазордастонашро бибурид ва сози барбаташро
оташ зад”. Аз “Китоб-ут-тоҷ”*

Чӣ суд аз дасти ман, гар нашканад дастони ғосибро?
Чӣ суд аз захмаи ман, гар ба захми халқ марҳам нест?
Чӣ суд аз панҷаи ман, то натобад панҷаи золим?
Чӣ суд аз нағмаи ман, то ба дарди халқ ҳамдам нест?

Ало мардум,
Ман аз дарди шумо зодам,
Ман аз ёди шумо зодам,
Ман аз хоки тапишҳои шумо рустам,
Зи бунёди шумо зодам.
Агар ман Борбад бошам,
Ба ҷои орзуҳои ҷаҳонзоди шумо зодам.

Вале имрӯз,
Рӯзе, ки шумову ман ҳама дар панҷаи ағёр мепечем,
Ачам хоҳад таҳи дори аҷал шуд,
Ачам хоҳад гирифтори адам шуд,
Вой бар ҳоли аҷамбошон!

Намедонам,
валекин косаи удам ҳамегӯяд,
ки садҳо сол андар косаи сарҳоятон томот мечӯшад
Дигар, савганд бо номи бузургони Ачам,
Касе аз косаи барбат
бароҳат косаи шарбат наменӯшад.
Дигар аз гӯши уди ман намеояд
Хурӯши тору пуди мо.
Дигар бар гардани Эрон намепечад
Батар аз мор гардони суруди мо.
Дигар дар коми ҷаҳлу кӯрӣ хоҳад буд
Замини бошу буди мо.
Ало мардум,
Маро шириннафас хондед,
Маро ширинадо хондед.
Агар шириннафас бошам,
Чаро дар рӯзи талху дар ано ҳастед?
Агар ширинадо бошам,
Чаро обу адо ҳастед?

Агар шириннафас бошам, фидои он нафасхоям,
Ки нагзоранд дар мулки Ачам мискину танхоям.
Агар шириннаво бошам, навои миллати хешам,
Агар ширинадо бошам, адои миллати хешам!
Мабод он рӯз, то аз қавмдони худ ҷудо бошам,
Навои бенаво бошам...

Ба зери осмонҳо
Сар ба каф бигзошта бехешу дилрешам
Сари ин мушкила ҳар дам биандешам:
Чӣ суд аз шуълаи овози ман,
Гар оташи исёни мардумро наафрӯзад?

Чӣ суд аз пардаи торам,
агар аз рӯи аъдо пардаи ҳилат набардорад?
Чӣ аз тарзамаам суде,
ки меҳру эътиқоди халқ хушкидаст?
Чӣ аз ромишгариям суд,
гар як лаҳза оромиш надорад мулк?
Чӣ аз хунёгариям суд,
гар хуни наҷодам бар ҳадар резад?

Ағониҳои ман суде нахоҳад дошт
То дуди фиғони халқ мепечад ба гардунҳо,
Ки гахвори “Авасто”-ро
Тасаллут мекунад оворагони дашту хомунҳо.

Агар фарёди ман фарёдрас пайдо нахоҳад кард,
агар овози ман дар зодбуми дилнавози ман
надорад як ҳамовозе,
Яқин дорад,
Аҷам з-ин баъд дар каф бод хоҳад буд,
Ватан сайронгаҳи бедод хоҳад буд...

Агар аз барбати ман зарбати қотё ба душман нест,
Гар ангушти маро нирӯи бозуи Таҳамтан нест,
Чӣ нирӯе далелам мешавад бар сеҳру эҷозе?
Чӣ қодусе далелам мешавад бар пардапардозӣ?
Агар дар савти ман оҳанги сатват нест,
Агар дар ҳанчара-м тезии ханҷар нест,
Агар шеърӯ тарона дар ҷаҳони бекарона
Паи ободию озодии абнои кишвар нест,
Гузаштам аз чунин санъат,
Ки лаънат бар чунин санъат...

Ало, як идда Салмонҳо,
Шумо танҳо барои хештан ҳастед,
Қучо баҳри Ватан ҳастед???
Ватан баҳри шумо як ҷойгоҳи хурдану хоб аст,
“Шароб асту қабоб асту рубоб аст”
Вале рӯзе чу аз ман ёд меоред,
(Агар инсофатон бошад!)
Ватан бо ҷеҳраи раббонии хеш,
Ватан бо ҷазбаи кайҳонии хеш
Беҳ аз сад масҷиду меҳробӣ аъроб аст...

Пас аз ман баъд мефаҳмед:
Ватанро дар раҳи диноварӣ ҳарвонагаҳ кардед,
Аҷамро рӯсияҳ кардед...

Замоне ёд меоред аз ман
ва аз ангуштҳои ханҷари навмедӣ бибрида
ва ҳам аз барбати дар оташи навмедӣ сӯзида;
Замоне ёд меоред аз ман,
Ки аз дарди Аҷам дар бекаронҳо

ХАЙЁМ ДАР ҚАЪРИ УҚЁНУС

Олимони Амрико ва Фаронса сафинаи мусофиркаши амрикоӣ “Титаник”-ро, ки зимни сафари нахустинаш 73 сол муқаддам дар Атлантикаи Шимолӣ ғарқ шуда буд, аз қаъри ҷаҳорҳазорметраи уқёнус пайдо карданд. Миёни сандуқҳои нур аз ҷавоҳироти киштӣ дар як сандуқи фӯлодӣ тарҷумаи “Рубоӣёт”-и Умари Хайём низ будааст...

Сафина ғарки дарё шуд.
Даруни он сафина як сафина –
Рубоӣёти шӯрангези Хайёми суханвар буд –
Сафина дар сафина ғарки дарё шуд.

Рубоӣёти дунёгир дарёгир шуд, зеро
Дили Хайём андар синаи дарё
Тапидан дошт бо амвоҷи афкораш,
Тапидан дошт бо амвоҷи асрораш.

Чу ҳамзоданд аз рӯзи бино бахру дили шоир,
Дили дарёи шоир
Ҳамнаво шуд бо дили дарё.
Ду дарё гӯиё андар
канори ҳамдигар буданд
Яке дарёи маъниҳо,
Яке дарёи обиҳо.
Вале дарёи маъниҳо
Фурутар буд аз дарёи обиҳо...

Нахустин бор дар арзи вучуди хеш
Рубоихон шуд уқёнус.
Рубоӣ хонду тӯфон кард,
Рубоӣ хонду туғён кард,
Зи бас андар ниҳоди ҳар рубоӣ шӯру исён аст,
Зи бас андар бисоти ҳар рубоӣ шӯри инсон аст.
Миёни ганҷҳои бешумора,
Дар ин дарёи нопайдоканора
беҳ аз сад махзани симу зару сад хирмани гавҳар
Рубоӣёти оламгири Хайём,
Ҳама фитрат,
Ҳама тадбири Хайём
Башорат дода аз пояндагии хеш,
Ба қаъри баҳр баҳра бурдаанд аз зиндагии хеш.

Ва аз шеърӯ сухан ҳам
хости шоир чунин буда,
Ки рӯзе аз саро то бар Сурайё
ва ё дар рӯи хоку дар дили дарё
диле уммеди рӯзи хуштаре ёбад,
ба даргоҳи дили дунё даре ёбад.
Чу андар чор сатри ҳар рубоӣ
Чор унсур аз азал пайдост,
Чу андар чор сатри ҳар рубоӣ
Чор самти олами пахност,
Миёни ин ҳама сардаргумихо
Зи ҳар сатри рубоӣ зиндагӣ самти раҳе ёбад,

Ва ё андар кушоди мушкилоташ чорае ёбад.
Бад-ин уммед донӣ дар дили пуршӯри укёнус
Диле гарми тапидан буда беором –
Дили Хайём
зидди зумраи манҳуси оламсӯз.

[1986]

* * *

Чу хонам шеърҳои тозапардоз –
Ба ранги нав ҳама такрори пешин,
Бигӯям, – офарин бодо ба Хайём,
Ки беподош гуфт абёти рангин!

Чу хонам шеърҳои бефурӯге,
Ки натвонанд боре дил барафрӯхт,
Бигӯям, – офарин бодо ба Ҳофиз,
Ки моро роҳу расми шеър омӯхт.

Чу мардум соли навро ҷашн гиранд,
Ки гӯй тоза созад ҷону танро.
Чу бе соли кӯҳан Соли навест,
Бигирам ҷашн ман соли кӯҳанро,

[1988]

ГҶҶҶ ДОНИШ ДАР КУЧОСТ

Эй шумо, маъмуру маъзурони тоҷики Бухоро,
Балки, эй кӯрони тоҷики Бухоро,
Дар кучо буд гӯри Дониш?
Дар кучо хусбида ором он сари пуршӯри Дониш,
В-он дили ранҷури Дониш?

Дар Бухорое, ки ашрофаш кунун,
Балки раҳгумзодагонаш бефунун,
Ҳам сатарванзодагонаш бо чунун,
Иддае чун аз забони хеш маҳруманд,
То кучо дар ёди маҳдуманд?
Дар Бухорое, ки тоҷик хешро гум кардааст,
То кучо ёде зи Дониш бурдааст?

Дар Бухоро
Гӯй бо илқои Шӯро
Чанд бетарих тоҷики самой сохтанд
Бо гадой сохтанд,
Гӯри Донишро билохир гӯри дониш сохтанд,
Бо чӣ нозиш сохтанд!
Охири гӯре барои фитрату фарҳанги тоҷик...
Охири?
Эй худовандони ному нанги тоҷик!
Тоҷик ар гум кард ин ҷо гӯри Дониш
Ҳамзамон гум кард ӯ бо гӯри дониш нури дониш,
Дур монд аз ганҷу аз ганҷури дониш...
Ҳайф, ҳайфи тӯшаҳо аз роҳҳои дури Тоҷик!
Дод, дод аз дидаҳои кӯри Тоҷик!
Дод, аз он тоҷиксозоне, ки он вақт,
Дод, аз он худнопиносоне, ки он вақт

Бар сари торих гуфти бар сари як фарди аксулинқилоб
Рехтанд оташ, рехтанд об...

Ин замон андар Бухорои шариф
Худшиносон худфидой мекунанд,
Нохудогохон худой мекунанд.
Он Бухоро,
Он қадамгоҳи бузургон
Шуд адамгоҳи бузургон...

18.10.1988

ТИЛЛОИ БУХОРО

Ба ёд орам чу тиллои Бухороро;
Дили тиллоиям сад пора мегардад,
Сари тиллоиям гич мешавад аз ғам,
вучуди хокиям бо хуни тиллодори ҷӯшонаш
ба хоки тира яксон мешавад як дам.

Агарчанде ки хурда бас сари сурхе зари сурхаш,
вале шодам,
Ки боқӣ аз қатори борбаста аз тилои сурх,
Зи тиллои парешон дар ҷаҳон чун тухми тоҷикон,
Зи тиллои ниҳон дар хок
ва ё дар гӯрҳо мадфун;
ва ё бо соҳибони аз ватан рафта
ватангумкардаву сарсон;
ва ё бо соҳибони аз забону асли худ мункир,
Ки тилло буда асли мазҳабу имону миллатшон...

Барои тоҷикон як махзани тиллои сармад монд,
Барои тоҷикон як ганҷи беҳамтои миллат монд,
Ки Айни буду осори киромандаш
ва миллатпарвариданҳову савғандаш,
Ки садҳо сол тоҷикро
дар ин дунёи ҳоҷатманд
Ғанӣ медораду дорову давлатманд!

[1989]

ДАР БУХОРОЮ САМАРҚАНД

Дар Бухорои шариф чанде касиф
Мақтаби тоҷикиро дар бастаанд.
Махзани тоҷикро дуздидаанд,
Муҳраи тоҷикро бишкатаанд.

Дар Самарқанди самарманд
Аз ғурури тоҷикӣ тарсидаанд,
Гардани торихро бишкатаанд,
Синаи торихро бибридаанд.

Дар Самарқанду Бухорои шариф бар тоҷикон
Дода бас асноди қалби зӯракӣ,
Бар ҷигаргоҳи нумӯи ориён
Захмҳо зад кордҳои зӯракӣ.

Дар Самарқанду Бухоро
Нӯш шуд дар коми тоҷик нештар.
Лаб фурӯ барбаста аз лафзи дарӣ,
Тоҷики дилреш шуд дилрештар.

Дар Бухорое, ки гуфта Мавлавӣ:
“Ин Бухоро манбаи дониш бувад”
Баъди Мавлоно чӣ гуям, эй дарег,
Ин Бухоро маншаи нолиш бувад...

Дар Самарқанди самархези адаб,
Шеърӣ тоҷик камсамар шуд.
Мурдани тоҷик ин ҷо зиндагист,
Кохи тоҷик хоки дар шуд.

Дар Бухорое, ки аз дини араб,
Рӯй баргардонда буда чор бор.
Гардани тоҷикро овехтанд
Дар замони Ҳуррият бар чор дор.

Дар Самарқанде, ки он ҷо Сӯзани
Сӯзане дар чашми душман будааст,
Ин замон дар чашми сӯзан мондааст,
Гарчи бар тоҷик маъман будааст.

Дар Бухорое, ки он ҷо устои Панҷрӯд
Мардуми чашмони худ гум кардааст.
Бо ҳама қурбонии молу манол,
Хешро қурбони мардум кардааст.

Ҳалқа чандон танг шуд, ки оқибат
Тоҷик аз тоҷик будан хаста шуд.
Дур шуд аз хеш чун милоди хеш,
Бо ҳама ворастигӣ вобаста шуд.

Ду абаршаҳри Ачам зери табар шуд,
Ду қадамгоҳи бузургон доми дам шуд.
Баъд аз он гарданфарозиҳои фарҳангиву сарҳангӣ
Гардани тоҷик ҳам шуд...

Офарин, эй Ҳуррият!
Гарчи озодӣ ато кардӣ барои миллати мо.
Лек бо дасти ҳама туркигароён
Беш кардӣ иллати мо, зиллати мо!

Офарин, эй Ҳуррият!
Дохиёнат аз даҳои тоҷикон огаҳ набуданд.
Пуштбони бенавоён буда гуё
Аз навои тоҷикон огаҳ набуданд.

Офарин, эй Ҳуррият!
Зиндагӣ шуд пурхалалтар.
Бонаво гар бонаво шуд,
Камбағал шуд камбағалтар.

Офарин, эй Ҳуррият!
Доҳии яктои миллатпарварат гар Исталин буд,
Зиндагии тоҷикон бо марги торихаш қарин буд.

Баҳри халқи лоязол
Марги фарҳангаш яқин буд.

Офарин, эй Хуррият!
Чанд кӯху санг додӣ...
Манзили тоҷикро кӯхсор кардӣ.
Санг додӣ то занад бар фарқи ҳамдигар...
Орият додӣ ба насли ориён якчанд санг,
Хидмати бисёр кардӣ –
Рӯҳашонро хор кардӣ...

Офарин, эй Хуррият!
Тоҷиконро кардӣ ту маҳрум аз гаҳвораи хеш.
Дигарон аз дигарон бечора бошанд,
Кардӣ ту тоҷикро бечораи хеш...

Офарин, эй Хуррият!
Гар набидҳӣ бар суоли ман ҷавоб,
Дастӣ ман бар доманат
То домани явмулҳисоб!

[1989]

МОДАРНОМА

БА МОДАРАМ

Ба кунҷи сандалӣ биншаста шабҳо, модари пирам,
Ту шояд ҷомаи домодӣ медӯзӣ ба сад ният,
Ки рӯзи тӯй дида бар қадӣ ман, бишканӣ армон,
Бубинӣ то ба ранги нав, ба ҳусни нав ҷавоният,
Ба он дастони ларзони шарафмандат бимирам ман!

Наёбад ҷашми камбинат ба ҷустан ҷашми сӯзанро,
Биларзад дастӣ пуръҷозӣ ту дар қабзаи пирӣ,
Валекин боз медӯзӣ ту дастархони гулдӯзӣ,
Ки рӯзи маърака дар байни мардум обрӯ гириӣ,
Чи дунёест дунёи умеди ту,
Аё модар, аё модар!

Нихону пардагӣ бигзапт даврони ҷавоният,
Ҳаётат дар гуселу пешвози зиндагӣ тай шуд.
Бикун бо гӯшаи қарси сафедат пок ашкатро,
Ба дунё одамӣ як бор меояд ба пои худ...
Ба охи тобнокат аз қучо акси садо ҷӯӣ,
Аё модар, аё модар!

Бурун аз деҳа норафта, надидӣ рӯи дунёро,
Ба гирди хеш гӯё чарх гаптӣ, зиндагӣ кардӣ.
Ба гирди русто домони гардун гӯӣ часпида
Туро барбаст роҳи нияту азми ҷаҳонгардӣ.
Чӣ дорад олами дар худ ниҳони ту,
Аё модар, аё модар!

Худо гуфтию оят хондию таъбирҳо ҷустӣ,
Ту доим “Ҳафтяк” мондӣ ба зери болиши кӯдак,
Ки шояд тифл бебоку далеру қаҳрамон гардад.
Дили пайғамбарон гунҷад даруни синаи кӯчак...

Даруни кулбаи пасти назарногири пур аз дуд,
Ба ҳукми қарзи инсонӣ ҷаҳонро бигунҷондӣ,
Шабонгаҳ миҷжа таҳ нокарда, пухтӣ кулчаи ширӣ,
Саҳар фарзандҳоятро ба майдонҳо гуселондӣ,
Шараф андӯхтӣ аз ҷонфишониҳои фарзандон,
Аё модар, аё модар!

Бубинӣ хоб шаб фарзандҳои мурдаи худро,
Биёбӣ сахнаи дидорбиниҳои рӯзонӣ.
Ба назди остонаи дом монад сояи маргат,
Туро хонад ба сӯи олами торику зулмонӣ.
Матаре аз марг, охир безаволӣ ту,
Аё модар, аё модар!

Ҳазорон маргро, андӯху ғамро пушти сар қардӣ,
Нахурдиду напӯшидиду бо сад ранҷ парвардӣ
Маро бигрифта зери пар.
Барои он ки дар ман зиндаю ҳозир бубинӣ боз
Ҳамон сайёдҳои сайдгашта – рафтагонатро,
Шудӣ хуни ҷигар, модар.

Кунун имрӯз фарзандат – ҷигарбандат ҳунар омӯхт.
Ки ёбад нони беминнат.
Ба номат дафтаре бикшод,
Дуои хайр гӯ, модар,
Ки ӯ бо номи ту дар роҳи раҳҷӯӣ қадам бинҳод.
Варо ту мағфират кун, раҳнамоӣ кун,
Аё модар, аё модар!

Зи лабҳои фурӯрафта, зи оҷанги пурасрорат,
Агар дурам, агар наздик, хонам панди ногуфта:
Чӣ суд аз он гуле, ки зеби як кокул шуду афтод?
Сано бодо ба он гул, ки барои даҳр бишқуфта.
Ту охир ибтидои ибтидоҳӣ,
Аё модар, аё модар!

Ту ҳоло дар дами пирӣ нафасҳои ғаниматро
Ба нақши гул, ба рӯи сӯзаниҳо сабт месозӣ.
Дурахши охиринаи ҷашми худро дар дили шабҳо
Барои субҳи фардо ҳадя месозӣ менозӣ.
Гулу нуру шарофат ёдгор аз ту,
Аё модар, аё модар!

Суруди ҳузнангези қадими ро маҳон, модар!
Дилатро бо суруди аввалини ман даме афрӯз!
Агар дасторхону ҷомаи нав дӯзӣ бо уммед,
На танҳо баҳри ман,
Баҳри ҳама фардоӣ ҳама дӯз!
Ғанимат дон насиби вопасинатро, саломат бош,
Аё модар, аё модар!

[1965]

НОНУ НАСИБ

Кучо рафтанд, эй модар,
Кучо рафтанд қафтарҳои навболу парат, модар,
Кучо рафтанд фарзандони навидлодаат, модар?

Бисоти тӯй меандӯхтӣ,
Баҳри арӯсонат
Садаф мечустию гарди хазина, шаддаи марҷон.
Чӣ шуд?
Бемодарии зумраи манхус боис шуд,
Ки рафт аз даст ту ногаҳ асои пирият, ҷонат.

Ба китфи ҳар яке ту орд пошидӣ, гуселондӣ,
Дуо кардӣ, ки мисли орд бошад роҳашон испед.
Ба ёдат ҳаст, аз нони тамоме поре додӣ,
Ба онон, то ки ними дигараш бо ҷазбаи худ бозгардонад
Ба наздат рафтагонатро,
Кушой боз хони ид.

Кучо рафтанд, эй модар,
Кучо рафтанд он шахбозҳои дурпарвозат,
Калиду куфли тиллоят, дари бозат,
Сад оғози як оғозат?
Ба ёдат ҳаст он нони насиби рафтагонатро,
Ба рӯзи бенавоиҳо ба ман додӣ,
Ки чун захри ҳалоҳил буд дар комам...

Ва омад навбати ман ҳам...
Маро ҳам дар раҳи хидмат гуселондӣ.
Марезон ашк, эй модар,
Ҷаҳон дар бистари чун парниён нарме,
Нафас осуда мегирад.
Паи ин сон ҳаёти пурнишоте ҳар каси дилсӯз
Агар мирад, намемирад.

Ба ман ҳам орд пошидӣ, ба ман ҳам ними нон додӣ,
Ва ними дигарашро доштӣ бо худ,
Ки чун баргардам аз хидмат, бихоҳам хурд.
Машав маъюс, эй модар,
Кунун нону насибамро каси дигар нахоҳад бурд.
Чу дар он орзуи синаҳои доғ-доғи модарон дарҷ аст,
Чу дар он меҳру ёди ҷумлаи қурбониён дарҷ аст.
Чу дар он хуни поки қахрамонон,
Номҳои тобоки ҷовидон дарҷ аст!

[1965]

ҲАСРАТ

Ту дигар ба пешвозам дами дар намебарой,
Ту дигар ба лаҳҷаи худ бари ман намесарой:
“Писари азизам омад,
Писари ғазалнависам омад”.

Ту дигар наметавонӣ, ки миёни пиразанҳо
Зи ман ифтихор соӣ ба ҳазору як таманно:
“Писари азизам омад,
Писари ғазалнависам омад”.

Ту дигар фирор кардӣ ба ҷаҳони сарду хомӯш,
Ту дигар намекушой ба наберагонат оғӯш,
Ки диҳӣ дуои иқбол,

Ки бибахшӣ неруи пару бол.

Зи канори хок будӣ, ба канори хок рафтӣ,
Зи деҳи Мазор будӣ, ба мазори пок рафтӣ,
Шудӣ ёди ҷовидонӣ
Ба мадори бемадори зиндагонӣ.

Чу ба хонаат дароям, ҳама бӯи дард ояд,
Дили ман ба дард ояд зи хурӯчи дардҳоят.
Шунавам фиғони шабҳот,
Зи ба ҳам фишурда лабҳот.

Чу ба ёд оварам ман ҳама он азоби ҷонат,
Табу сӯзи устухонат, фалаҷи аҷалнишонат,
Қаламаи фалаҷ шавад зуд,
Ҳама ҳастиям кунад дуд...

Зи тавофи кулбаи ту дили ман зи ҳам бирезад,
Ба ҳама ҷаҳон ситезад писари ғазалнависат,
Ки кучост модари ман,
Ки кучост модари диловари ман?

Писари ғазалнависат акнун ғазали азо бигӯяд,
Ғазале агар бигӯяд, ғазали туро бигӯяд,
Ки кучост модари ман,
Ки кучост давлати сари ман?

Ту кучой модари ҷон, паси дар намебарой,
Ва дигар ба шеваи худ бари ман намесарой:
“Писари азизам омад,
Писари ғазалнависам омад...”

[1985]

ФАРЗАНДОН

Ту хайрон мешавӣ, модар,
Ки ман, фарзанди ту ҳар сол як бор
Дуруза меҳмонӣ мебиёям.
Пас аз сайру сафар аз шахрҳои номию зебо,
Харида баҳри ту савғо,
Ба пешат ҷомадонро мекушоям.

Ту хайрон мешавӣ, аммо дар ин дунё,
Ба ҳар кас қисматею навбате ҳаст.
Ту дар як гӯшаи хомӯши кӯҳистон,
Ки ғайри тундари фасли баҳорон
Намесозад хамӯшии варо дигар садо вайрон,
Фақат бо пирзанҳамсоя ҳасрат мекунию бас.

Вале ман одами роҳам,
Ба дӯш анбон чу аскарбаччае омодаи роҳам
Дар ӯ хоки Ватан, савганди покию вафодорӣ.
Дар ӯ нону насиби баркашида, гарду чанги раҳ,
Дар ӯ роҳи дарозе, ки барад то манзили ёре.

Дар ӯ ҳам сангару ҳам хирмани пахта,
Дар ӯ ҳам эҳтимоли мурдану ҳам ҳайкали ҷовид.
Дар ӯ ҳам зиндагии кӯчии аскар

Дар ӯ ҳам қаҳрамони нӣҳон андар дилу уммед.

Дар ӯ ҳам шири ту, мӯи сафеди ту, сиришки ту,
Ки ҳар фарзанд бо он сӯи фардо пой мемонад.
Дар ӯ ҳам сурати ёре, ки чашмаш роҳ мебинад,
Хатамро чун суруди тӯй ҳарфохарф медонад.

Дар ӯ бонги қатору дастафшонии модарҳо,
Дар ӯ парвозҳои мурғи симинболи кайҳонгард,
Дар ӯ ҳам кӯзаи Хайём,
Ҳам турке, ки Ҳофиз бӯсаҳо мекард.

Бале, ман одами роҳам,
Ба дастам ҷузвдон, дар он
Кашида тарҳи шаҳре, к-одамони пир бишморанд
Маҳалли сохтмонашро ҷаҳаннам, хоҳари дӯзах.
Дар ӯ ҳам тарҳи қасру хонаю кошонаҳо бинӣ,
Ки соҳибҳояшон дар батни модар зиндагӣ доранд.

... Зимистон. Барф то зону,
Зи чашма кӯза бар сар об меорӣ,
Зи рӯи барфи лағжон хастаю нотоб меорӣ.
Ба зери дегдон оташ ниҳода,
Ту дар ҳар шуълаи рақсони он чун фолбинон
Маро бинӣ, маро андар ҳузури хеш пиндорӣ.
Барой рӯи бому пок сози барфҳояшро,
Ба ёд орӣ ҷавонию бинои бебақояшро,

Чудо гашта ман аз он кӯҳҳо чун маъдани хоме,
К-аз он созанд ханҷар, ҳам сипар, ҳам гӯшвори зар.
Маро акнун ҳавои дигаре кардаст дунёгард.
Дигар ман дар фарози қуллаҳои зодгоҳи худ
Сабукболони рӯи сабзаҳо беғам наметозам.
Дигар ман дар қатори баччаҳои ҳамдиёри худ
Гули кӯҳӣ намечинам, дигар чиллик¹ намебозам.
Ман аз он олами зебо бурун афтадаму рафтам.

Ман акнун одами роҳам,
Ҷаҳон хурдан нахоҳам ман,
Ҷаҳон дидан бихоҳам ман,
Ки то хонам ба гӯши мардумони хушгили дунё,
Сурудеро, ки меҳондӣ сари ғаҳвораам шабҳо.

Адои ҳаққи шири туст ҳар як лаҳзаи умрам,
Аз он саргаштаам, модар,
Аз он дар ҷомадон шуд хонумонам,
Ки дар ҳар гӯшаи дунё туро ҳамду сано хонам,
Ҷавонии туро кобам,
Бузургии туро ёбам!

январӣ 1966 – Новороссийск

МОДАР

Бӯи ҷону бӯи нону бӯи пистон,
Бӯи гулҳои баҳори баччагӣ,

¹ Чилликбозӣ – аз бозиҳои кӯдакони кӯҳистон.

Бӯи шири гарми навдӯшида меояд зи дастони ту, модар.
Дар рухат ожангҳо чун сатри шеърӣ зиндагӣ,
Офарин хонанд бар азму ба имони ту, модар.

Пир гаштӣ, шуълаи хуснат парид,
Офтоби зиндагӣ бар сари кӯҳе расид.
Панҷаҳои нарму печони ту ногиро шуданд,
Чашмҳои барқафшони ту нобино шуданд.
Мӯйҳоят ранги хокистар шуданд,
Пойҳоят аз сафар шалпар шуданд,
На,
Макун бо зиндагонӣ хайрбод,
Оҳ модар!
Оҳ модар!

Гул буду гулдастабандӣ айб буд
Дар замони навҷавониҳои ту.
Лек акнун зиндагӣ ранге гирифт
Аз талошу ҷонфшонии ту.

Кӯдакони хору зорат чун кабӯтарҳои ром
Аз сари дастат ба дуриҳо париданд.
Ҳар кучое, ки ту дар дунё надидӣ,
Рафта бо чашми ту диданд.

Омаданд онҳо туро пазмон шуда,
Боз бар он лонаи эҷозкор.
Мебарой пешвоз аз кулбаат,
Рехта аз шодӣ ашқи шашқатор.

Баъди роҳи дур чун хобанд шабҳо,
Менишинӣ бар сари болинашон.
То бубинӣ дар ҷабину дар сару рӯҳояшон
Аз сафар, аз роҳҳо ному нишон.

Ногаҳон бинӣ ту як мӯи сафед,
Бар сари фарзанд тобад ними шаб.
Оҳ гӯӣ дар дили шаб бо алам,
“Ин қадар новақт?” – гӯӣ зери лаб.

Зиндагӣ, модар, ҳамин аст...
Мисли ту мо ҳам пулармон мешавем,
Мисли ту мо ҳам ба пирӣ мерасем,
Чун расад навбат, зи дунё меравем.

Ту фақат ҷовид хоҳӣ монд, модар,
Ту фақат ҷовид хоҳӣ монд дар дунёи зебо,
Ту фақат бо ёди фарзандони раҳдур,
Мешуморӣ бо ғаму талвора рӯзу моҳхоро.

Аз миёни шӯру ғавғои ҷаҳони баччагӣ
Аллагуӣҳои ту ояд ба гӯши ман ҳанӯз,
Лек акнун он садо талқин намесозад ба хоб,
Балки аз хоби гарон даъват намояд сӯи рӯз...

Бо васият, бо дуою орзуҳои муқаддас
Боз ҳам омӯзгорӣ кун маро.
Ҳар кӣ раҳ гардад ба рӯи хок, пояш гард дорад,

Боз ҳам омузгори кун маро!

1.05.1966 – Новороссийск

* * *

Ту монанди замин танҳой, модар,
Ту монанди замин яктой, модар.

Заминро ҳар қадар чун моли меросӣ
Миёни ҳам басо тақсим карданд.
Заминро қитъа-қитъа ҳар қадар фарзандгони ту
Барои ҳамдигар тақдим карданд,
Вале як рӯз донистанд
Замин қисмат нахоҳад шуд.

Замину осмон,
Хуршеду маҳ
Мисли дили ту
Мисли меҳри ту
Миёни кӯдакон қисмат нахоҳад шуд.

Ҳама хуршеду маҳ доранд,
Ҳама бо худ замину осмон доранд,
Вале аслан маҳу хуршед,
Вале аслан замину осмон
Монанди ту яктою танҳоянд.

Чунон ки ҳар касеро зодгоҳе ҳаст
Раҳе, сарманзиле меодгоҳе ҳаст,
Вале баҳри ҳама модар – Ватан яктоист,
Ту ҳам аз баҳри мо мисли Ватан яктой, эй модар.

Ту яктоиву дар ҳар ҷо,
Ту танҳоиву ту бо мо.
Туй обастани шодӣ,
Туй обастани ғамҳо.
Туй обастани имрӯз,
Туй обастани фардо.

Замину осмон,
Хуршеду маҳ,
Модар – Ватан
Аз он азизастанд,
Ки беҳамтову яктоянд.

Ҳар он чӣ беш аз якто бувад,
Чандон муқаддас нест.

Ту монанди замин танҳой, модар!
Ту монанди замин яктой, модар!

10.05.1966 – Новороссийск

ДОМОНИ МОДАР

Вақти тифлӣ, вақти роҳ омӯхтан,
То наафтад, дошт ӯ аз домани ту.
То намонад дасту пой баста дар ғаҳвора танҳо,

Допт ӯ аз домани ту вақти ҷоғ рафтани ту.

Боз медорад зи домони ту, модар,
Гарҷи акнун гурзбардоранд ӯро дастҳо.
Гарҷи натвонӣ ту акнун роҳ ғаштан по ба пояш,
Гарҷи натвонӣ шуморидан қадаммонии ӯро.

Боз медорад зи домони ту, модар,
Кӯдаки бо ранҷҳо, беҳобиҳо парвардаи ту.
Кӯдаке, ки як замоне ҷорпоё роҳ мерафт,
Ин замон соҳиб шуда бар зиндаю бар мурдаи ту.

Боз медорад зи домони ту, модар,
То нагирад доманат аз дасти ӯ дасти хатар...

20.06.1966 – Новороссийск

ҚАРЗ

Чавониро ба ту ман қарз хоҳам дод,
Ба уммеде, ки баргардонӣ бозаш,
Ба рӯзи бекасиҳо дар ғуруби зору танҳой.
Ба рӯзи шодмонӣ ҷом деҳ онро,
Ба рӯзи талхкомӣ бесухан, бедаст бинвозаш.

Ба поям ҷанги роҳе не,
Зи рӯи барфи навборида пешат омадам аз дур,
Зи рӯи сабзаи навруста пешат омадам аз дур,
Раҳораҳ худ ба худ афсонаи номи туро хонда,
Нахустин нақши пой хешро бо номи ту монда.
Зи байни кӯҳҳое, ки сукути ҷовидон доранд,
Зи мавҷи рӯдҳое, ки бас асрори ниҳон доранд,
Ба пешат омадам аз дур.
Зи дарё омадам, аммо вучудам ташнаю тафта,
Бидеҳ як косаи обам,
Ки ман чун раҳгузар як лаҳзае истода, хоҳам рафт,
Ба ту аз кӯҳҳо, аз рӯдҳо асрор хоҳам гуфт,
Китоби кӯҳҳо бо ман, суруди рӯдҳо бо ман.
Ба ту аз баччагиям, бекасиям, хоружориям,
Зи ашқи модарам,
Аз он ба дарҳо рафта нон пурсиданаш,
Аз он калиди баста андар нӯги мӯҳояш,
Зи ҷарху дук,
Зи тӯри ҷашмбанд,
Аз тӯдаи ҳокистари гармаш,
Ки авлотар зи сад зартӯдаю ганҷи падар ғӯянд,
Зи пой лухту урёни қафида, ҷарм гардида,
Зи дастони дурушташ, дар навозиш нозуку нармаш.
Зи кӯҳистон,
Зи тарма,
Аз танини найкашии боди саргардон,
Сухан бисёр хоҳам гуфт.

Бимон, то дар булӯри ҷашми ман монад нишони ту,
Ва онро чун раҳварде барам,
Бикшода, ҷашмабро нишон бидҳам,
Ки то донанд як вақте ҷавони ошиқе будам...

Лабонат хандаомӯзанд,
Аз шодӣ нишон доранд,
Шукуфтанҳои рухсорат баҳори беҳазон доранд.
Чилои зарҳалии мӯйҳоятро
Бимон бар ёди худ гирам,
Бимон аз он ба рӯи ман расад акси шафак як дам!

Ба роҳ!..
Эй чилваҳои якдамӣ бо ман напардозед,
Ки ман аз хеш баҳри хеш тобути тило дорам!
Ту ҳам, эй хайрхоҳи ман,
Бихон аз ҳар нигоҳи ман диламро,
Дили бозе чу дастархони марди бенаво дорам!
Дар ӯ як достоне ҳаст, гиру хону ёдаш кун,
Дар ӯ чизи гароне нест, аммо ёдгори туст!

[1971]

* * *

Онҳо, ки замини модаронро
Чун хокшинос мешиносанд,
Андоза кунанд бо қадамҳо
Ҳар роҳи варову сар набозанд.

Бояст шинохт ин заминро,
Чун пайкари захмноки одам.
Чун чехраи доғдида, к-аз умр
Дар сафҳаи ўст нақши мотам.

Чун модари бекасе, ки дар он
Фарзанди ягона гӯр кардаст.
Аз гирия ба рӯи хокдонаш
Гумбахт ду чашм кӯр кардаст.

Чун барзгаре, ки баъди қаҳтӣ
Тухмӣ бифишонда чашмдор аст.
Чун марди мусофире, ки танҳо
Ҳамвора ба ҳасрати диёр аст.

Онҳо, ки замини модаронро
Чун модари хеш мешиносанд,
Дар ҳар қадаме ба рӯи роҳаш
Ҷонбозӣ кунанду сар бибозанд,

Ман хуб шиносам ин заминро,
Чун модари беписар, мададчӯ.
Ҳар субҳ зи чашма орамаш об,
Ҳар рӯз хабар бигирам аз ӯ...

[1971]

МУНОҶОТ БА МОДАР

Мӯйҳо даққиву рӯмоли сиёҳ,
Ғабғаби пурчину абрӯи дуранг,
Эй дарег, ангуштҳо чангак шуда,
Зиндагӣ аммо раҳо гапша зи чанг...

Об меояд зи чашми обрав –
Обҳое, ки гузапта аз сарат.
Раъшаи дасту сару абрӯю лаб –
Ларзаҳое, ки гузапт аз пайкарат.

Боли абрӯят шикаста, модарам,
Гӯй аз парвозҳо зер омада.
Пеши дар истодаӣ ҳайрону лол,
Оҳ мегӯй, ки рӯзат пур шуда...

Рӯзу шаб варзидӣ фарзандони худ,
То ҳама бошанд ҷонбози Ватан.
Хурдӣ якумре ғами рӯи замин,
Меҳурӣ акнун ғами гӯру кафан...

Ин мабодо, ки бибандӣ рахти умр,
Шаҳсутуни рӯзгорам, модарам.
Ин мабодо, ки гузориям сағир,
Раҳнамуни рӯзгорам, модарам.

Модари пирам, худо умрат диҳад,
Зинда бошӣ бар сари шӯридаам.
Пеши ту то ҳол баски кӯдакам –
Кӯдаки нодону новарзидаам.

Пеши ту он кӯдаки деринаам,
Кӯдаки гарданшаху гапнодаро,
Кӯдаке, ки мезадӣ бо химчааш
То надуздад сабча аз полезҳо...

Модари пирам, худо умрат диҳад!
Ин мабодо, ки бимири ногаҳон,
Бо ту мирад давлату дунёи ман,
Баъди ту дигар набошам ман ҷавон...

Модари ҷонам! Ба пирӣ тан мадеҳ,
Пеши пирӣ аз ҷавонӣ ёд кун.
Ҳар нафас бо ёди тифли шоират
Хотири ошуфтаатро шод кун.

Чашми сар гарчи набинад дурро,
Чашми дил пур аз зиёи зиндагист.
Гӯши ту гар нашнавад овозҳо,
Гӯши дил пур аз садои зиндагист.

Зинда бошӣ, зиндагии ман хуш аст,
Бо ту ман бошам музаффар, модарам!
Гар бибандӣ рахт... (он соат мабод!)
Бо ту мемирам баробар, модарам!

[1975]

* * *

Ин шаби туршрӯи боронӣ
Кулбаи модарам ба ёд омад.
Боми ӯ мечакад зи боронҳо,
Дар дилам оламе ба дод омад.

Дар чунин кулбаи фақирона
Бо дили рост модарам дорост.
Кӯдаконаш ба ҳар кучо рафтанд,
Монда дар кунчи хонае танҳост.

Шояд ӯ бо умеди авфи гуноҳ
Рамазон асту рӯза медорад?
Вақти ифтор чак-чаки шибдор¹
Ҳеҷ бар гӯши ӯ намефорад?

Ё ки дар чонамози фарсуда
Зикри Аллоҳ мекунад дар дил?
Ё зи парвардигор меҳаҳад,
Ки зи чаннат диҳад варо манзил?...

Буд вақте ки модари пирам
Тозарӯ буд, милаи тар дошт.
Милааш дошт бӯи ҷурғотӣ,
Ҳайдарии хазинаи зар дошт.

Остини фарох то оринҷ
Барзада бо ҳазору як тадбир
Гӯиё ҳаққи кӯдаконашро
Меситонд аз қаламкаши тақдир.

Субҳгоҳон чу гов медӯшид
Пушти ӯро ба меҳр молида,
Доҳили ширдӯша меафтод,
Милаҳояш зи шона лағжида.

Ҳар гаҳе дар танӯри бозудор
Кулчаҳои башир мечаспонд,
Сари мижгону абрувонашро
Лахчаҳои танӯр месӯзонд.

Ширбӯ дастҳои ӯ шабҳо
Ба сарам нарма-нарма мелағжид.
Бесухан пилкҳои чапми маро
Ба сари панҷаҳош мемолид.

Чи қадар дар дилам таманно буд,
Лек аз содагӣ намеғуфтам.
Ҳамчунон дасти ӯ ба рӯи дилам
Вассаҳоро шумурда меҳуфтам.

Боз дар ин шабони боронӣ
Кулбаи модарам ба ёд омад.
Чак-чаки шифт... шиддати борон...
Дар дилам оламе ба дод омад.

Модарам!
Модари бихиштиям!
Чои ту дар бихишт таъйин аст,
Лек ҳоло, ки мечакад бомат,
Ман надонам чӣ рӯзи сангин аст.

¹ Шибдор – шифт-дор, яъне ҷӯби шифти хона, саҳехтараши шифти хона, сақфи хона.

Модарам! Модари бихиштиам!
Нестӣ ту аз он пушаймонҳо.
Тирборон накушт агар моро,
Нест боке зи барфу боронҳо!

Модарам! Модари бихиштиам!
Зиндагӣ гаҳ ба хеш мегиряд.
Бар замин осмони бепоя
Гаҳ ба ҳоли пареш мегиряд.

Модарам! Модари бихиштиам!
Осмон боиси чӣ гирён аст?
Ашки ту бас набуд, ки дар дунё
Боз борону боз борон аст?..

[1978]

ҶОМАИ ГАДОӢ

Чу ман бар арсаи ҳастӣ қадам мондам,
Ту бо уммеди бисёре
Дари ҳар хонае рафтӣ.
Гадой кардӣ аз ҳар хонае як пора газворе –
Нахуст аз модарони серфарзанде,
Сипас аз пири ботадбиру солоре.
Нахуст аз тоқивори¹ мурдаи бодавлату бонанг,
Сипас аз маҳзани бори арӯси бахтбедоре.

Ба рӯи марзае в-онгаҳ
Миёни пиразанҳои худҷӯе,
Малофа бар малофа
Пораҳои чанд алвонро
Ба ният дӯхтӣ бо ҳам.
Тамоми халқ гӯӣ бар қадӣ ман ҷома пӯшонид.
Тамоми халқ гӯӣ қисматам бахшид.
Ту гӯӣ, ҷома неву чавшани ман буд,
Ту гӯӣ, пора-пора меҳри мардум дар тани ман буд.

Ман аз он рӯз, эй модар,
Ман аз он рӯз то имрӯзу то ҳастам
Зи мардум қарздорам.
Ман аз он ҷомаи садпорову садранг
Тамоми рангҳои зиндагиро хуб санҷидам,
Ва андар хидмати мардум камар бастам.

Кунун ман ҳам ба сони ту
Ба ҳар як хона рӯӣ орам.
Барои порас тақдир,
Барои порас тадбир.

Барои порас аз саргузашти халқ,
Барои порас аз сарнавишти халқ,
Ки бо ашъори девонам
Тамоми қарзҳоро пора-пора бозгардонам.
Ба ҷои пораи талбидаат ҳар бор
Орам порас ашъор,

¹ Тоқивор – тоҷикии иртиш.

Ки дар ҳар пораи ашъор
Бошад порас иқбол...

[1979]

* * *

Дар қиёси гӯри мардон пештар
Гӯри занро жарфтар мекофтанд,
Гӯй ӯ дорад гуноҳони азим –
Аз шариат ҳилаҳо меёфтанд.

Гӯри занро жарфтар мекофтанд,
То гуноҳаш жарфтар пинҳон шавад.
То зи хоки ӯ нарӯяд сабзае –
Боиси маъсияти покон шавад.

Беҳабар аз он ки зан модар бувад,
журмаш он бошад, ки инсон зодааст.
Бар чунон одатшиносони дурушт
Ӯ насиби зиндагонӣ додааст.

Беҳабар аз он, ки модар холиқ аст,
Зиндагӣ ёбад аз ӯ такрорҳо.
Аз гуноҳи ҷумла фарзандони худ
Мекашад дар гӯр ҳам озорҳо...

Беҳабар аз он, ки зан – ҷони ҷаҳон
Ҷашмашонро бар ҷаҳон бикшодааст.
Гар гуноҳе дорад, он ҳам ин бувад,
К-он чунон ноқадردонон зодааст...

[1979]

* * *

Дар он соат, ки дилгирам, кучой, модари пирам?
Биё, бинмой тадбирам, ки дар гирдобӣ тақдирам.

Сарам хоҳад навозишҳои дастони туро имрӯз,
Дилам хоҳад нигоҳи гарми ҷашмони туро имрӯз.

Дилам хоҳад дуоятро –
Ду дастатро чу ду боли парастуҳо
Ба сӯи қибла бикшода,
Худоро аз ғалакҳо бар замин хонда,

Гуселам кардаӣ бар роҳҳои дур,
Сипас аз пушти ман гирйистай дар худ фуру монда...

Чӣ мепурсӣ?
Ту аз ман бештар медонӣ дунёрову қисматро,
Ту аз ман бештар медонӣ субҳу шомӣ давлатро.
Вале ман ҳар қадар аз ҳикмати дунё сабақ хондам,
Китоби кӯҳнаву навро чу болин зери сар мондам,
Фузун аз ту ҷаҳону зиндагониро надонистам,
Қашишҳои заминро осмониро надонистам.

Надонистам, ки дар садсолагӣ ҳам боз
Ҷамчун кӯдаки парпеч хоҳам мурд,

Надонистам, ки баъди шири поки ту
Факат афсӯс хоҳам хурд...

[1980]

ҶАВҲАРИ ҲАСТӢ

Аз сари пистони ту сар мешавад шӯри ҳама,
Аз сари дастони ту пайроҳаи дури ҳама.
Аз дили ту сар шавад дарёдилӣ,
Қобили сурат шавад обу гиле,

Чашми бедори ту моро бахти бедор оварад,
Ҷунбиши гаҳвора ёд аз чархи даввор оварад,
Домани бахт аст аз домони ту,
Дил басомон аст аз сомони ту.

Сӯзани ту аз сутуни қасри тилло қимат аст.
Рӯи нурони ту аз рӯи дунё қимат аст.
Бе ту хуш фоле намонад дар ҷаҳон,
Ҷои ту холи намонад дар ҷаҳон...

[1980]

МОДАРИ БЕЧОРА

Дар миёни кӯҳсорон
Бо навои обшорон,
Бо сафои чашмасорон,
Бо суруди боду борон,
Бо дуруди навбаҳорон

Ҷон ато кардӣ маро,
Ҷон ато кардию худро кистӣ.
Рӯзу шабҳо дар сари гаҳвораи ман,
Модари ман, модари бечораи ман.

Аз паи рӯзи давида,
Хӯшаҳоро чида-чида,
Талху шӯриҳо чапида,
Ранҷи дунёро капида,
Ганҷи дунёро надида,

Дил ато кардӣ маро
Дил ато кардию худро кистӣ,
Рӯзу шабҳо дар сари гаҳвораи ман,
Модари ман, модари ғамхораи ман,
Мадари ман, модари бечораи ман.

Бо дуои осмонӣ
Додӣ меросам ҷавонӣ,
Ошиқию дилситонӣ
Шоирю ҷонфишонӣ,
Ҳам давоми зиндагонӣ.

Умр бахшидӣ маро,
Умр бахшидию худро кистӣ,
Рӯзу шабҳо дар сари гаҳвораи ман,

Модари ман, модари ғамхораи ман,
Модари ман, модари бечораи ман.

[1980]

СУРУДИ МОДАР

Тифли гирёнам, калон шав,
Дар ҷаҳон аз ман нишон шав,
Достон шав!
Достон шав!

Ганҷи шаҳворам ту бошӣ,
Бахти бедорам ту бошӣ,
Дар ҷаҳони номдорон
Номбардорам ту бошӣ.

Тифли гирёнам, калон шав,
Ҷойгири рафтагон шав!

Ахтари тобони модар,
Муҳраи паймони модар,
Ҳосили худкоҳии дил,
Давлату даврони модар –

Тифли гирёнам калон шав,
Вориси озодагон шав!

Кӯдаки ширину лоло,
Кӯдаки маъсуму зебо,
Дастовезам ту бошӣ
Баҳри фардо, баҳри дунё.

Тифли гирёнам, калон шав,
Ифтихори сад ҷаҳон шав,
Достон шав,
Достон шав!

[1982]

ЧОРДАРД

Яке дарди бимонӣ зинда ё на,
Яке дарди ҷӣ пеш ояд сари зо.
Яке дарди ҷӣ хоҳад буд имрӯз,
Яке дарди ҷӣ хоҳад буд фардо;

Яке дарди кӣ меорӣ ба дунё,
Варо рӯзӣ чию қисмат ҷӣ ранг аст;
Яке дарди ҷӣ ояд пеш роҳаш,
Ки одам моҳию дунё наҳанг аст.

Барои кӯдакат ҳам дому ҳам ком
Бубинӣ чор девори азалро.
Миёни чор самти курраи арз
Бубинӣ ҳам амалро, ҳам ачалро.

Пас аз зодан ба банди синаи гарм

Бияфшорӣ, бимолӣ рӯй бар рӯ.
Миёни чордевори пур аз меҳр
Ба ҳар дардаш бичӯй чордору.

Бисозӣ чор афзораи муҳайё
Ба ҳукми чор фасли зиндагонӣ,
Ки андар чорроҳи ҷустуҷӯҳо
Намонад нобалад ё бенишоне.

Намедонӣ, ки дар он чорроҳа
Кадомин роҳ ӯро ихтиёр аст.
Ба ҳар роҳе, ки бошад омаду шуд,
Тамоми умр ҷашмони ту чор аст.

Умедат ин бувад аз фоли қисмат,
Ки фарзандат дилозоре набошад.
Чӣ коре ҳам кунад, бошад саломат,
Валекин чорбозорӣ набошад.

Аё модар, бимирам дар нафасхот,
Ки дунё бо дуоҳои ту боқист.
Намирад ҳеҷ гаҳ дунё зи офат,
Дар ин дунё чу дунёи ту боқист!

Аё модар, бимирам дар қадамхот,
Ки бар ҳар бори ту сарбор дард аст.
На танҳо чордардат вақти зодан.
Тамоми зиндагӣ чордард аст!

Ба он як дил, ба он як ҷону як тан
Кашӣ ҳар лаҳза, ғампарвади олам,
На танҳо чордард, аз он гаронтар –
Тамоми дарди одам, дарди олам!

[1982]

* * *

То ту будӣ, модарам,
Хона пур буд.
Сад ҷаҳон аз ҳикмати пирона пур буд.
То ту будӣ, модарам,
Мурғи диламро
Ошёнӣ меҳр з-обу дона пур буд.

То ту будӣ,
Ман ҷавони комрон будам.
Биниёз аз буду нобуди ҷаҳон будам.
То ту будӣ, дӯстон ғамхор буданд,
Зиндагӣ осону раҳояш ҳама ҳамвор буданд.

Дасти ту то бар сарам буд,
Будам эмин аз қазои осмонӣ.
Ҷои дасти ту кунун, эй модарам,
Осмон афтода гӯй бар сарам.

Эй шигифто!
Ин тазоди зиндагонист-
Ту маро зодӣ,
Туро ман гӯр кардам.

Ту маро пайванд кардӣ бо ҷаҳони обу гил,
Ман туро бар хоки бепарво супурдам...

Алвидоъ, эй модари ҷонам, ба шират розӣ шав!
Зиндагии ман агарчи аз каму ғам эман аст,
Баъди ту мебинам онро бешукӯху бефурӯғ,

Гӯиё
Марги ту оғози пирии ман аст...

[1985]

ДАР САРИ ГҶҮР

Ҷашни фарзандони худ нодида рафтӣ, модарам,
Донаи барҷошро нодида рафтӣ, модарам.
Пеш-пеш наварӯсу дастаи мапғал ба даст
Шодмон, пирона норақсида рафтӣ, модарам.

Ном мемондӣ ба нийят бар ҳама навзодҳо,
Рахт меоростӣ дар тӯи навдомодҳо.
Тоҷи тиллои арӯсонро ту мебасти мудом,
Атр меомехтӣ бар нақхати гулбодҳо.

Дар раҳи фарзандҳо обу адо ғаштӣ ба меҳр,
Дар ҷидоли модарӣ бо ҷон ғидо ғаштӣ ба меҳр.
Ту сиришти меҳру ишқу зиндагӣ будию боз
Оқибат аз зиндагонӣ ҳам ҷудо ғаштӣ ба меҳр.

Беғулу гулдаста мактабхона мебурдӣ маро,
Дошта аз дасти ман, шодона мебурдӣ маро.
Баъди мактаб то дили шаб бо забони шаккарин
Бар ҷаҳони қиссаю афсона мебурдӣ маро.

Хотирам дарди дили пирунаи ту мебарад,
Як ҷаҳони қиссаю афсонаи ту мебарад.
Ту дигар бар хонаи ман худ намеой, вале
Бандагӣ охир маро бар хонаи ту мебарад.

Атласи рангинкамон пироханат ёд оварад,
Тундар аз фарёдату аз шеванат ёд оварад.
Занги мактаб ҳар саҳар ҷун занги субҳи баччагӣ
Аз маро то пешии мактаб бурданат ёд оварад.

Бориши борон зи ашқи дидаат ёд оварад,
Барғрезон аз гули нодидаат ёд оварад.
Офтоби кӯри зерӣ абр дар фасли баҳор
Як-як аз рӯзи хуши нодидаат ёд оварад.

Модарам, имрӯз бо Модар-замин якто шудӣ,
Бо замин, бо ҷарҳи гардон ҳамраҳу ҳамно шудӣ.
Бӯи ашқу бӯи доғи сина дорад мадфанат,
Гарчи худ бо ашқу доғи сина нопадӣ шудӣ.

Дидагони хирабину ашқборат – зиндагист.
Раъшаи дастони хушқу бемадорат – зиндагист.
Омадӣ танҳою танҳо рафтӣ аз дунё, вале
Тору пуди бошу буду ёдгорат – зиндагист!

Зиндагии шоирона аз ту мероси ман аст,
Ин замину ин замона аз ту мероси ман аст.
Дар деҳи танге агарчи халқ қардӣ ту маро,
Ин ҷаҳони бекарона аз ту мероси ман аст.

Гарчи аз он ҳавлии деворбаста рафтаӣ,
Дар дилу дар дидаю дар хоҳири ман зиндаӣ.
Дигар аз дарбачча сар берун наёзӣ сӯи ман,
Лек дар даргоҳи ҷони шокири ман зиндаӣ.

Зиндаӣ, эй модари ошӯфтаҷонам, зиндаӣ,
Дар равонам, дар ғазалҳои равонам зиндаӣ.
То мани аз шири покат покбозу покҷон
Зинда дар байни замину осмонам, зиндаӣ.

Кист розӣ буд аз дунёву меҳнатҳои он,
То ту розӣ хуспӣ андар синаи сарди замин?
Меҳурад гарчи заминат, меҳурад безътибор,
Ҳамчу модар мекашӣ андар замин дарди замин.

Дастҳои ту бурун аз хок сӯи офтоб,
Чашмҳоят боз бо ҳасрат ба рӯи офтоб.
Шинаро бар чашмҳои обрав бигзорӣ,
Мебарой гуӣ бар ҷустуҷӯи офтоб.

Мебарой пешвозам синакӯбон, модарам,
Бесиришку бесадо гирёну хандон, модарам.
Мебарой бар гуселам то сари роҳи калон,
Аз қафо бо сад ҳаёле дастафшон, модарам.

Модари хушбахту бадбахтам, замин ёри ту бод!
Гирдгардон рӯҳбони покҷафтори ту бод!
Пайраҳе, ки бар мазори хоксорат мебарад,
Пойгоҳи зодагони номбардори ту бод!

[1987]

ҲАҚҚИ МОДАРӢ

Эй дарахте, ки ман зи шоҳи ту
Гоҳу бегоҳ мевае хурдам
Ҳам зи ҷӯби туву зи сояи ту
Баҳри ҳочот баҳрае бурдам,
Пешу ман ҳаққи модарӣ дорӣ.

Ҳам ту, эй чашмаи зулолу соф,
Ки пас аз шири модарам бар ман
Додӣ нируву ҳам биёмухтӣ
Мисли худ софу софдил будан,
Пешу ман ҳаққи модарӣ дорӣ.

Ҳам ту, эй рӯдаки шитобзада,
Ки намедонӣ ибтидои хеш;
Ки зи худ меравӣ барои ҳама,
Ҳам намедонӣ интиҳои хеш,
Пешу ман ҳаққи модарӣ дорӣ.

Ҳам ту, эй осӣи чанбаршоҳ¹,
Хурда шири туро, расидам ман;
Аз паси ту давида дар сахро,
Аз паси зиндагӣ давидам ман,
Пеши ман ҳаққи модарӣ дорӣ.

Ҳам ту, эй дони хӯшаи гандум,
К-аз сафедит рӯсафедам ман,
Шираи туст шираи шеърарам,
Бо умеди ту боумедам ман;
Пеши ман ҳаққи модарӣ дорӣ.

Модарам даргузашту фаҳмидам,
Ки аз ӯ дар ҷаҳон нишон бокист.
Эй нишонҳои модарам дар даҳр,
То барои ман ин ҷаҳон бокист,
Баҳри ман ҳаққи модарӣ доред.

Модарам даргузашту донидам,
Холӣ шуд гӯи чор сӯи ҷаҳон.
Эй шумо модарони сарзинда,
Эй шумо модарони рӯи ҷаҳон,
Баҳри ман ҳаққи модарӣ доред!

[1987]

ТУ ОЗОДӢ МАГАР, ЭӢ ЗАН?

Ту озодӣ магар, эӣ зан?
Зи худ шодӣ магар, эӣ зан?
Туро озод кард Уктабр
Зи банди ҷаҳлу зулму ҷабр,
Вале аз зулм вораста,
Шудӣ озоди вобаста.

Асири осмонӣ ту.
Асири бадсиголиҳои пайдову ниҳонӣ ту.
Асири тухмату бухтон,
Асири хирси номардон,
Асири таъну зуъму рашки худхоҳону худкомон,
Асири ҳукми шавҳарҳо,
Асири хонаву дарҳо,
Асири нафси бедардону болинҳову бистарҳо,
Асири дину имону худоҳову паямбарҳо,
Асири расму одатҳо,
Асири фарзу суннатҳо,
Асири қолаби ахлоқи найрангу ҷаҳолатҳо,
Асири хонабандӣ ту,
Асири макру фандӣ ту,
Асири фаҳру нози мардҳои худписандӣ ту.

Туй якумр обастан,
Туй озоди побаста.
Туй обагани “фардо”
Вале “фардо”-и ту имрӯз мемирад,
Надида рӯз мемирад.

¹ Ишора ба мақоли «гов – осӣи дари хона».

Ту чун ҳар сол шаш милён кунӣ исқот,
Чӣ сон афзоядат авлод?
Агарчи зодағони ту барои рӯзғори саъду бобарганд,
Вале, афсӯс, ағлаб туъмаи марганд...

Пилони кори ту ҳар рӯз афзояд,
Чӣ сон заҳдони ту “фаҳри замон” зояд,
Чӣ гуна қаҳрамон зояд?
Нишони қаҳрамонмодар ба рӯи сина дорӣ ту,
Қаҳони қаҳрамонмодар надорӣ ту!

Миёни раддаи бадбӯи танбоку
Зи худ мепурсӣ “фардо” ту?
Чу мемиранд фарзандони масмумат,
Чу мемиранд дар заҳдони ту тифлони маъсумат.
Миёни пунбазорон
Ба дӯшат тубра мегардӣ ба сони хонабардӯшон.
Вале дарди миёнатро
Кучо ҳис мекунамд он пунбадаргӯшон?

Чӣ дунёе, намедонам,
Ки аввал обҳои софро бар пунбаҳо бидҳанд,
Сипас бошад насиби ту пасоби заҳролуда.
Валекин боз бешармона мегӯянд:
Ҳалолат бод, эй озодаи даврон, ба комат қанд...

Миёни ҷӯяи пунба,
Ки ҳатто шери нарро мекунад ахта,
Нафасгардонӣ аз “дору”
Дилат меларзад аз сакта.
Зи “тиллои сафед” эй бас шуда бахтат сиёҳ, афсӯс,
Зи “тиллои сафед”-ат нест як пирохани олампадох, афсӯс.

Дар айёме, ки бояд худкушӣ кард,
Ту гоҳо худкушӣ ҳам мекуни, дардо!
Дар он аҳде, ки бояд даъвии модархудоӣ кард,
Ту бунёди ҷаҳонро мекани, дардо!
Дар он давре, ки оинаш худафрӯзист,
Худафрӯзит худсӯзист.

Гуноҳи мост, медонам,
Гуноҳи чанд имрӯзигарони кӯри бефардост, медонам,
Ки ҳукмаш гӯй ҳукми давлати Шӯрост, медонам,
Ки аз баҳри пилон пур карданат он қадр бахшиданд озодӣ,
Ки ту дар ҷои тифлон “тифли иҷроӣ пилон” зодӣ.
Нагуфтандат, ки бар ҷои пилони пунба Инсон зой,
Нагуфтандат, ки Дунё зой, Кайҳон зой!

Ту бояд роҳи миллат бошӣ, афсӯс,
Чи гӯям, оҳи миллат ҳастӣ имрӯз.
Ту бояд марди миллат бошӣ, афсӯс,
Чи гӯям, дарди миллат ҳастӣ, имрӯз.

Вале ман, зодаи ту, хуб медонам,
Ки бо бадбахтият бисёр ҷонсахтӣ.
Ҳамеша чапмаи нури,
Ҳамеша маншаи бахтӣ.

Ту улёҳазратӣ, эй зан,
Ниходи давлатӣ, эй зан.
Туй фарру ҷалоли умр,
Худои қисмати, эй зан.

Туй сарманшаи хилқат,
Туй сатват, туй нузҳат.
Шавӣ озод то аз нав,
Ҷаҳонро бояд аз нав кард!

Бибояд инқилобе боз
Дар фикру шуури мо.
Бибояд инқилобе боз
Дар мазмуни умри мо.
Бибояд инқилобе боз
Андар ишқи кӯри мо!

Ба ин зудӣ
Туро озод бояд кард аз ин турфа озодӣ –
Зи меҳнатҳои озодӣ,
Зи миннатҳои озодӣ!

[1988]

СУОЛ АЗ МОДАРИ ТОҶИК

Модари тоҷики ман,
Эй модари бисёрфазанд,
Дар мақоми аввалӣ дар силки зодан,
Дар мақоми аввалӣ ҳам низ дар фарзанд мурдан...

Зоданат оё барои оҳу афғон кардан аст?
Зоданат оё барои доғи қисмат бурдан аст?
Зоданат оё барои хешро афсурдан аст?
Зоданат оё барои мурдан аст?

Шод будам ман агар
Кӯдаконат аз туфулийят ба улвийят расанд.
Шод будам ман агар
Кӯдаконат то ба мурдан бар улухийят расанд.

Чашм накшуда ба рӯи ин ҷаҳон
Чашм мепӯшанд бар рӯи ҷаҳон...
Зодани одам агар иди ҷаҳон нест,
Пас ҷаҳон чист?
Пас ҷаҳон нест!
Ё ҷаҳони одамон нест!!!

[1989]

МОДАРАМ, ЭЙ МОДАРИ ДУНЁНАДИДА

Рӯзҳои шоду беосебамон буд.
Як дарахти себамон буд.
Зери боли шохҳояш
ҷойгоҳи хобамон буд,
Нонамон буд, обамон буд.

Модарам дар чода мегашт,
Хушқаду озода мегашт.
Аз таҳи рӯмоли гардӣ
Миларо сар дода мегашт.

Як дарахти тутамон буд,
Моядори будамон буд.
Донамон буд бо ҳама бедонагӣ,
Шиннияш¹ сармоядори қутамон буд.

Тут меҳушконд модар,
Баҳри кирмак барг мечид.
Ҷони мо ҳам барги ларзон буд,
Ҷони моро аз даҳони марг мечид.

Кулии пургандуме ҳам доштем,
Рангу рӯи мардумӣ ҳам доштем.
Нони рӯи хонамон буд,
Хунамон буд, чонамон буд.

Модарам чанголи мекард,
Кай заифиноли мекард?
То ки мо бошем ҳамболи замона,
Бо замон ҳамболи мекард.

Чашмае болои деҳ буд,
Гӯиё Мавлои деҳ буд.
Пурсахотар аз ҳама дарёи олам,
Давлату дунёи деҳ буд.

Модарам з-он чашма меовард об,
Рӯи моро ҳар саҳар мешуст.
Гӯи бо нури сабоҳӣ
Баҳри фардои башар мешуст...

Модарам, эй модари покизаҷон, дигар чӣ гӯям?
То кунун з-он оби чашма тозарӯям.
Тозарӯ дар пеши ту, дар пеши фардо,
Тозарӯю тозадил дар пеши дунё...

Ҳар гаҳе бар зодгоҳам раҳ бигирам,
Дар сари хоки ту меҳоҳам бимирам.
Модарам, эй модари дунёнадида,
Мисли ту покизадил дунё надида!

[1989]

РОҲНИШИН

Дар сари роҳ аст гӯрат, модари ғамкуштаи ман,
Шеърӣ дарду оҳи чонам, байти хуноғуштаи ман.

Бигзаранд аз паҳлуи ту мардумон
Гоҳ боло, гоҳ поён,
Гоҳ савора, гоҳ пиёда
Бо тақопӯи зиёда.

¹ Шинӣ – ширинии тут.

Он яке омин кунад сӯи мазорат,
Модараш гуфтӣ, ки бошад ҳамчаворат.
Дигаре парвои сад маҳшар надорад,
Гӯиё модар надорад...

Он яке гардунааш гардуннавард аст,
Сар ба гардун судааст.
Дигаре байни замину осмон
Будаи нобуда аст.

Бигзарад аз паҳлуи ту
Ҳар касе, ки беҳабар аз захми носури дил аст.
Беҳабар аз он, ки гӯрат гӯри як мушт устухон нест,
Гӯри ту гӯри тапишҳо, гӯри ту гӯри Дил аст...

Ҳар гаҳе оям тавофи хоки ту,
Чашмҳоят аз даруни гӯр сӯям бингаранд.
Хонда печонхатти ожанги чабин,
Аз ҷаҳон суду зиёнам бишмаранд.

Чашм пӯшидӣ агар аз зиндагонӣ
Сӯи ман боз аст чашми интизорат.
Сӯи ман гирёну пазмон боз бошад
Чашми чорат аз мазорат...

Модари ғамкуштаи ман, гарчи дар зери заминӣ,
Боз ҳам дар зери гардун роҳпою раҳнишинӣ...

[1989]

ХАЗОН

Хазон мерӯфтӣ он рӯз, эй модар,
Хазон мерӯфтӣ аз пешгоҳи кулбаи фартут.
Хазони умр аз аҷзои ту мерехт,
Хазон мерӯфтӣ...
Гарчи хазонрези ҳаётат буд.

Хазонҳо рӯи роҳ афтода буданд –
Хазонҳои дарахтони ҳаёти дастпарвардат.
Ту меруфтӣ хазонҳорову гӯи беҳабар будӣ
Зи рангу рӯи монанди хазон зардат.
Хазонҳо зери по афтода буданд.

Хазон мерӯфтӣ бо шохчорӯби хазонрубӣ,
Вале аз дасти ногирои ту чорӯб меафтод.
Зи бедоди фалак, эй модари чон, сад фиғону дод,
Забонам очизу гуфтан наметонам,
Хазони умрро руфтан наметонам...

[1989]

ГУНБАДИ САБЗИ МАЗОРИ МОДАРАМ

Дар баҳорон бо ҳазорон мавҷи сабз –
Гунбади сабзи мазори модарам,
Зери боми гунбади ҳафт осмон

Ҳар кучо бошам, туро ёд оварам.

Ёд орад майсаҳои сабзи ту
Аз ҷавониҳои сабзи модарам.
Пешӣ дидорам падид ояд ҳама
Зиндагониҳои сабзи модарам.

Сабз андар сабз мебинам туро,
Ҳоки сабзи модари сабзинаам.
Сабзаи армони сабзи модарам
Сабз хоҳад буд андар синаам.

Модарам, дар ҳоки тар хобидаӣ,
Зинда ҳастӣ лек андар шеърӣ ман.
Аз тамоми зиндаҳо сарзиндатар,
Пири ман, имони ман, тадбири ман.

Сабзаҳои ҳоки ту нарму таранд
Мисли кулли орзуи модарон.
Кош дунёи пур аз ҷангу ҷидол
Рӯй орад, рӯй сӯи модарон.

Кошки сайёраи сабзи замин
Сабз монад чун руҳи пурнури ту.
Сабз агар монад замин дар чор фасл,
Сабз монад сабзаҳои гӯри ту.

Модарам, модар-замин ларзад гаҳе,
Ларзаи ҳоки ту меояд ба ёд.
Роҳати рӯҳ аст агар ҳоки лаҳад,
Рӯҳи ту дар хок нороҳат мабод!

[1989]

КАТИБАЕ ДАР ПУШТИ ВОПАСИН АКСИ МОДАРАМ, КИ МУҲИДДИН ОЛИМПУР
БАРДОШТААСТ

Қиблагоҳам!
Модари олампаҳоҳам!
Дастҳо дар пешӣ бар
дар пешӣ дар истодастӣ ҳанӯз.
Аз дару даргоҳи ман ҳарчанд рафтӣ зерӣ хок,
Ҳамчунон тимсоли меҳру эътиқодастӣ ҳанӯз.
Пешӣ дар истодаӣ, эй модари ҷашминтизорам,
Эй сари сабзам, умеди зиндаам, субҳи баҳорам.
Пешӣ дар истодаӣ, гӯё саропо зиндаӣ,
Бо ҳамон наззораиву бо ҳамон лабхандаӣ.

Модароне будаанд афзун ба олам, тифлаконе зодаанд,
Лек волотар зи модар будаӣ,
Будаӣ ҳам модару ҳам офаринанда,
Баски бо навзод тавбаам шоире ҳам зодаӣ,
Шоире дилдодае, озодае.

Маншаи шеърӣ сафедам буда аз шири сафедат,
Модарам, баски сафедиҳо ҳама аз орзуҳои сафеди туст.
Одаӣ гар орзуи зиндагӣ дорад,
Зиндагонӣ гар умеди боз ҳам пояндагӣ дорад,

Пояаш бар орзую бар умеди туст.

Қиблагоҳам!
Модари олампаҳоам!
Рафтаи гарчи зи дунёи дудар,
Дар сарат қарси сафед,
Дар рухат нури умед,
Дастҳо дар пеши бар дар пеши дар истодаӣ.

Пеши дар истодаӣ,
Гӯиё дар пешвози меҳмон омодаӣ.
Гӯиё дар остона,
Роҳпой ҷовидона
Ҳам маро,
Ҳам аз тамоми рӯи дунё меҳмонҳои маро...

[1989]

* * *

Дару девори ҷаҳон худ дару девори зан аст,
Кори дунё ҳама дар пайравии кори зан аст.

Нест ҷуз бори ҳас он бор, ки мардон бикашанд,
Ҳамаи дунёи наву ҷаҳон ҳама бори зан аст.

Эй ки дидори ҷаҳон дидаву бархурдорӣ,
Дон, ки дидори ҷаҳон лаззати дидори зан аст.

Рӯз аз хандаи ӯ равшанӣ гирад то шом,
Моҳи шаб шуълае аз дидаи бедори зан аст.

Осмонро набувад он ҳама рафъат, ки варост,
Гулу гулзори замин як гули рухсори зан аст.

Бипазад з-оташи ишқаш на ҳама ошиқи хом,
На ҳама марди харидор сазовори зан аст.

Гар равад зери замин ё ба фалак хайма занад,
Ҳар кучо марди бузургест, гирифтори зан аст.

[1979]

ҚАСИДАИ МОДАР

Сад ҷону дил фидои як муддаои модар,
Фатҳу ҷаҳонӣ орад дасти дуои модар.

Бишнид гар садоям дунёи саҳтгӯшон,
Ангезаест шояд аз аллаҳои модар.

Гар шеърake сурудам аз буду аз набудам,
Дар тинатам сиришта сӯзу навои модар.

Оғози офариниш дар раҳми ӯст, з-ин рӯ
Сад достон барояд аз як ҳиҷои модар.

Ман як нафас набошам бе ёди зоти қудсаш,
Аз сарсупурдагонам, ҷонам фидои модар.

Аз сатвату зи шухрат гар бар фалак занам сар,
Таъзим мекунам боз дар пеши пои модар.

Хира бар он касонам, к-аз хештан ризоянд,
Як бор ношунанда ҳарфи ризои модар.

Ғофил аз он, ки хуршед аз Шарқ барнахезад,
Бошад тулӯғоҳаш аз хокҳои модар.

Гардун сафо надорад, чашмаш зиё надорад,
Гар дар замин набошад нуру зиёи модар.

Дунё бақо надорад, аммо ба рағми сад марг
Бошад бақои олам маҳзи бақои модар.

Монад замин зи сайрон, афлок ҳам зи даврон,
Гар як нафас начунбад дасти саҳои модар.

Дунё чи норасо буд, ҳастӣ чи носазо буд,
Халлоқ гар намебуд меҳри расои модар.

Тобад замини паҳно чун дашти хушкоре,
Ашкҳо агар нарезад аз дидаҳои модар.

Як ахтаре нарахшад дар тоқи чархи мину
Бе шуълаи нигоҳи толеънамои модар.

Беинтиҳост дунё аз он, ки сӯи неқӣ
Ҳеҷ интиҳо надорад ҳеҷ ибтидои модар.

Чуз чордарди зодан дарди дигар нахоҳад –
Аз чор самти дунё ояд садои модар.

Шоҳу гадо намонда дар аҳди мо, валекин
Мурданд ҷумла шохон охир гадои модар.

Ғамхору ғамшарикон аз мӯи сар зиёданд,
Аммо ба рӯзи саҳтӣ холист ҷои модар.

Гар шоирони олам якҷо мадеҳа гӯянд,
Як байт ҳам наарзад андар санои модар.

Аз мрамму забарҷад гар пайкара тарошанд,
Кай мекунад таҷассум ранҷу анои модар.

Ғарзандгони хомаш кайҳонкушӣ карданд,
Аз як нигоҳи дилкаш ё дилкушои модар.

Тифлони ғарқи ганҷаш дарёфтанд охир
Дунё ҷаве наарзад андар баҳои модар.

Оламситонаконаш, гарданшикастагонаш
Рафтанд, чун шикастанд аҳду вафои модар.

Дар ҷангҳои дунё уммедхош мурданд,
Ҷовид лек зиндаст уммедҳои модар.

Дарду балои дунё бигрифт модари зор,
Нагрифт лек дунё дарду балои модар.

Гоҳо чафо кунад то одам шавем, илоҳо,
Дигар чафо намонад ғайр аз чафои модар.

То як шаванд халқон дар зери чархи гардон,
Бинед, яккатозон қадди дутои модар.

Фамноку хокбарсар з-онам, ки ҳафт дарё
Аз гиря чун нахушқад рӯзи азои модар!?

[1984]

ВОЛОТАР АЗ ҲАМА

Як дами ҷон костани модарон
Беҳ зи ҳама муъҷизи пайғамбарон.

Як ниғаҳи шуълавари модарон
Беҳ зи ҳама анҷумани ахтарон.

Як сухани бонамаки модарон
Беҳ зи ҳама ҳикмати донишварон.

Як асари маслиҳати модарон
Беҳ зи ҳама довари доварон.

Як хунари ҳамдамии модарон
Беҳ зи ҳама ҷодуи санъатгарон.

Як нафаси сӯхтани модарон
Беҳ зи ҳама сӯзи дили шоирон.

Як табусӯзи чигари модарон
Беҳ зи чигардории сарлашкарон.

Як мадади фотиҳаи модарон
Беҳ зи мададгории соҳибсарон.

Як қадами беалами модарон
Беҳ зи ҳама шаш ҷиҳати бекарон.

Пас ба қадамҳои шумо, модарон,
Хок шаванд аз ҳама волотарон.

Пас ба қадамҳои шумо, модарон,
Кавну макон бод фидо, модарон!

[1984]

* * *

Замину осмони ман туй модар, туй модар,
Ҷаҳони бекарони ман туй модар, туй модар.

Дар ин дунё, ки бераҳмиву бемехрифт бунёдаш,
Ягона меҳрубони ман туй модар, туй модар.

Диламро дар ҷаҳон ҷуз ту касе беҳтар намедонад,
Беҳин ҳамдостони ман туй модар, туй модар.

Зи рӯят нур меборад ба рӯи зиндагониям,
Чароғи дудмони ман туй модар, туй модар.

Забони мардумӣ омӯхтӣ, на дарси сарфу нахв,
Ҳам устои забони ман туй модар, туй модар.

Гарам шоир намезодӣ, кучо ман шеър мегуфтам?
Ғазалҳои равони ман туй модар, туй модар.

Суруди аввалини ман, суруди охирини ман,
Суруди ҷовидони ман туй модар, туй модар.

[1986]

* * *

Модари хушназарам, ҳар назарам ҳадяи туст,
Асаре дорам агар, он асарам ҳадяи туст.

Дар фазои абадийӣ паи парвози дароз
Модари муштираам, болу парам ҳадяи туст.

Хоксории ту он қадр маро кард баланд,
Ки ҳама қудрати кайҳонгузарам ҳадяи туст.

Дар раҳи ман ҳама дам дидаи тар доштаӣ,
Ки аз он дидаи тар шеъри тарам ҳадяи туст.

Ақли ту кӯтаҳ агар гуфт касе, кӯтаҳӣ кард,
Чун тақопӯи раҳи дуртарам ҳадяи туст.

Аҷаб ин аст, ки занро ҳама хонанд заиф,
Бо заифит ҳама карру фарам ҳадяи туст.

Пошикаста ҳама гӯянд зану модарро,
Ман гувоҳам, ки зи по то ба сарам ҳадяи туст.

Офаридӣ ту маро, то зи ҷаҳон баҳра барам,
Баҳра бурдан зи ҳама баҳру барам ҳадяи туст.

Ман ба ҷои туям, эй модари барҷомонда,
Дидаи равшани фардонигарам ҳадяи туст.

[1986]

* * *

Бо ду ҷашми хирабин нури куҳистон, модарам,
Шуълае аз оташи оташпарастон, модарам.

Мавҷи мӯҳи сафедат аз сафедии дил аст,
Бо ҳама пажмурдагӣ сомони бустон, модарам.

Рӯзу шаб хобат намеояд зи сӯзишҳои дил,
Дар ғами ман кӯчахандон, хонагирён, модарам.

Бингарӣ ҳар бор бар ғаҳвораи холии ман,

Ёд ори аз ману ризқи парешон, модарам.

Аз заминларза сутуни хонаат тарқидааст,
Эй сутуни рӯзгори nobасомон, модарам.

Як асо бори ғами пирит натвонад кашид,
Эй сабурият фузун аз сангу сандон, модарам,

Сӯи лаб nobурда, нон аз дасти ларзонат фитад,
Боз ҳастӣ бо аҷал дасту гиребон, модарам...

[1987]

* * *

Будӣ дунёи ману рафтӣ зи дунё, модарам,
Ман бурун аз хоку ту дар хок танҳо, модарам.

Аз канорат то шудам маҳрум дар айёми гул,
Шуд канорам аз сиришки шӯр дарё, модарам.

Дар баҳоре, ки табиат чун ҷавонӣ хандарӯст,
Гиряруям дар ғамат дар боғи гулҳо, модарам.

Дар ҷавонӣ дасти шафқат аз сарам бардоштӣ,
Бекасам бигзоштӣ дар роҳи фардо, модарам.

Рӯхарошон сохтӣ, гесӯпарешон сохтӣ,
Қоматам кардӣ дуто, эй ганчи якто, модарам.

Меҳрубониҳои дунё бо ту зери хок рафт,
Кас наёзад сӯи ман дасти тасалло, модарам.

Пасту болои ҷаҳон болои ҳам ғам медиҳад,
Бо ту яксон менамуд ин пасту боло, модарам.

Ҳамчу гӯри ту дилам аз орзуҳо сард шуд,
Эй ҷаҳони содаи ишқу таманно, модарам.

Зуд рафтӣ, зуд рафтӣ аз ҷаҳони ношикеб,
Ношикебо модарам, эй ношикебо, модарам.

Рафт дар тобути ту ҳам буд, ҳам nobуди ман,
Воалам аз дасти дунёи фиребо, модарам.

Бурдӣ аз лаб хандаам, эй шуълаи ояндаам,
Водареғо модарам, сад водареғо модарам!

[1987]

* * *

Ба кӯи охират рафтӣ, сари кӯи ту менолам,
Ҳама сӯи худо ноланд, ман сӯи ту менолам.

Ту дар зери заминӣ, бе туам рӯи замин холист,
Ба рӯи ин замин дар ҳасрати рӯи ту менолам.

Ду дастат бо ҳама раъша мададгори ҳаётам буд,
Ба ёди дасти ларзону мададҷӯи ту менолам.

Чӣ суд аз кӯхи Чилмехроб¹ бе меҳроби абрӯят,
Ман аз маҳрумии меҳроби абрӯи ту менолам.

Зи кӯхи Осиё¹ гар нолаҳои обшор ояд,
Фузун аз ӯ чу фарзанди ғазалгӯи ту менолам.

Такопӯ кардӣ баҳри ман тамоми умр роҳи бахт,
Ман акнун рӯзу шаб андар такопӯи ту менолам.

Зи ман шоиртаре будӣ, ки лафзи нобам омӯхтӣ,
Ба ёди он ҳама алфози дилчӯи ту менолам.

Ало модар, пихил кун шири покатро, ки то ҳастам,
Ҳама сӯи худо ноланд, ман сӯи ту менолам.

[1987]

* * *

Ниҳодам дастаи гул ин саҳар рӯи мазори ту,
Гуле аз орзуҳои ҷавонию баҳори ту.

Намегунчад ягон дар гӯшаи хобу ҳаёли ман,
Ки ин оромгоҳи тусту хатми рӯзгори ту.

Қарореро намедонистӣ дар рӯи замин умре,
Чӣ сон дар зерӣ хок осуд чони бекарори ту?

Чӣ дунёе, ҳамин дирӯз бар ман фотиҳа додӣ,
Ки ҳар ҷое равам, бошам ба ҷои ёдгори ту,

Кунун имрӯз гӯратро зиёрат мекунам, модар,
Агарчи нест дигар дар раҳам ҷашмони чори ту.

Ба пой турбатат биншаста, ҷӯи ашк сар додам,
Ки рӯяд сабзаву гул бар мазори хоксори ту.

Бихондам сурае ҳам, то ки рӯҳат шод гардонам,
Ки шояд бишнавад охи маро парвардгори ту.

Ту азбаски малак будӣ дар ин дунё, дар он дунё
Худо омурзгори ту, малоик низ ёри ту.

Ту бо пурсандаҳо он ҷо мадуро кун барои ман
Ба уммеде, ки оям низ рӯзе бар канори ту...

[1988]

* * *

Модарам бо дарди худ шому сабо гап мезадӣ,
Зери лаб гап мезадӣ, бо сад дуо гап мезадӣ.

Гиря мекардӣ ниҳон дар пушти девори алам,
Бо алам аз марги ҳешу акрабо гап мезадӣ.

Камсухан будӣ, вале то пур бубинӣ бахташон

¹ Чилмехроб ва Осиё – номи кӯҳҳо дар зодгоҳи гуянда.

Баҳри фарзандон паи радду бало гап мезадӣ.

Тоза мекардӣ барои хеш роҳи охират,
Рӯ ба кӯи охират бо илтиҷо гап мезадӣ.

Нимачону ниматан мерафтӣ сӯи ломакон,
Бо макони охиринат бесадо гап мезадӣ.

Дар танат хушкида буд завқи тапишҳо, лек боз
Бо умеди зиндагӣ бо зиндаҳо гап мезадӣ.

Шири покат буд позаҳри ҳама носурҳо,
Боз ҳам аз дарди дарди бедаво гап мезадӣ.

Пеши худ то ҳол ҳайронам, ки бо лабҳои хушк
Худ ба худ гап мезадӣ ё бо худо гап мезадӣ...

[1988]

* * *

Модарам, бо тапнаҷонӣ ёд меорам туро,
Модарам, бо дилгаронӣ ёд меорам туро.

Дар муҳити ҳамзабонони забонгумкардаам
Чун наёбам ҳамзабонӣ, ёд меорам туро.

Чун ту ҳам бигзаптиву умри ҷавонӣ ҳам гузапт,
Ҳамчу даврони ҷавонӣ ёд меорам туро.

Дар ҷаҳони танги кӯҳистон гузап্তӣ аз ҷаҳон,
Дар сафарҳои ҷаҳонӣ ёд меорам туро.

Ҳар гаҳе дар худ фуру монам ва ё худ лаҳзае
Сахт гирад зиндагонӣ, ёд меорам туро.

Ёд меорам туро, чун ёди ту ёди ман аст,
Чун ту асли асли ҷонӣ, ёд меорам туро.

[1988]

* * *

Фаввора мезанад хун аз дидағони модар,
Эй вои ҷони модар, эй вои ҷони модар.

Баҳри наҷоди миллат, баҳри наҷоти миллат
Беному бенишон шуд ному нишони модар.

Рӯи замин чӣ дорад, рӯи ҷаҳон чӣ дорад?
Дар зери хок хуфта ҷону ҷаҳони модар.

Гардун фуру фитода чун боми гӯр бар сар,
Гӯр аст рубӣи маскун бар ормони модар.

Кӯр аст курраи арз, доғи дилаш набинад,
Гӯши фалак надорад тоби фиғони модар.

Тиру камон фузун шуд, чандин ҷавон нагун шуд,
Тире нахурд раҳми қадди камони модар.

Чун тир кард шиллик, пур рехт хуни точик,
Наҷме намонд рахшон дар осмони модар.

Даст аз ҷаҳон бишуста, дар кунҷи ғам нишаста,
Мурғе намесарояд дар ошёнӣ модар.

Дигар зи худ наболад, бар шаш ҷиҳат бинолад
Ку посдори модар? Ку посбони модар?

Шояд ки зинда гардад тифли ҷаҳоннадидаш,
То рӯзи ҳашир нолад рӯҳи навони модар.

Танҳост зери гардун, афсурдаю чигархун,
Ҳайфи замини модар, ҳайфи замони модар!

феврари 1993

РУБОӢ ВА ДУБАӢТИҲО

Бар мадфани модарам чу гул бигзорам,
Ман мӯи сафеди хешро бишморам.
Чун панҷаи хуршед сарам бинвозад,
Аз панҷаи нарми модарам ёд орам.

* * *

Ёрон ҳама ҷо, вале Ватан дар як ҷост,
Ҳар санги Ватан мисоли ҳайкал зебост,
Олам ҳама ҷо азиз, лекин бар ман
Модар яктост, Тоҷикистон яктост.

* * *

Як мушт зи хоки модари хушназарам,
Мушти дигаре зи хоки поки падарам
Чун ҳаҷи вопасинашон бар фарзанд
Резед ба гӯри ман, чу ман даргузарам.

* * *

Модар, модаро, ту ибтидоям будӣ,
Ҳам қимати қомати расоям будӣ.
З-аввал ту намезодӣ, наместурдам ман,
Гӯё ки ту низ интиҳоям будӣ.

* * *

Модар, модаро! Шири сафедам додӣ,
Дунё баумед асту умедам додӣ.
То бар сари ман ҷӣ ояд аз бешу камӣ,
Ту дар сари гахвора навидам додӣ.

* * *

Модар, модар, ҷаро чунин зодӣ маро?
Дар ҷорсуи азоб раҳ додӣ маро?
Аз синаи гарми хеш берун кардӣ,
Дар синаи сарди хок бинҳодӣ маро.

* * *

Ҷаҳонеро паи эъҷоз доданд,
Ҷазоеро паи парвоз доданд,

Чу моро модарон зоданд рӯзе,
Заминро ҳамчу пойандоз доданд.

* * *

Аё модар, мадори ман ту будӣ,
Гули аввалбахори ман ту будӣ.
Нахушқад чапмаи шеърӯ сурудам,
Зи бас сарчашмадори ман ту будӣ.

* * *

Аё модар, ба қурбони ту мирам,
Чу муҳри меҳри паймони ту мирам.
Ҷаҳон пурмакру дастон аст, бигзор,
Ки ман дар рӯи дастони ту мирам.

* * *

Сиришти ман, ниҳоди ман ту будӣ,
Сафои бомдоди ман ту будӣ.
Аё модар, ба он сон бесаводӣ
Нахустин устои ман ту будӣ.

* * *

Ту хушбахтӣ зи қисмат, хоҳари ман?
Сарафрозӣ ба олам, додари ман?
Замин то осмон розиям аз ту,
Ту аз ман розӣ рафтӣ, модари ман?

* * *

Ҷаҳонсозу ҷаҳонорой, эй зан,
Сутуни гунбади миной, эй зан.
На танҳо қалъаи дилҳой, эй зан,
Ки ҳатто қалъаи дунёӣ, эй зан.

* * *

Дилам хоҳад равам бар кӯи модар,
Вучудам пур шавад аз бӯи модар,
Тамоми рӯи дунёро бигаштам,
Надидам рӯи хуш чуз рӯи модар.

* * *

Сари гӯри ту биншастам даме чанд,
Бигирйистам зи андӯху ғаме чанд.
Зи санги сарди болои мазорат
Бипурсидам: баҳои одамӣ чанд?

* * *

Дареғо, модари пирам, дареғо,
Ҷароғи бахту тақдирам, дареғо.
Ту будӣ бар сарам, будам фалакгир,
Кунун бе ту замингирам, дареғо.

* * *

Туӣ пирам, туӣ тадбири пирам,
Дуоям кун, дуоятро бигирам.
Намемири ту, эй модар, агар ман
Барои модари миллат бимирам!

* * *

Кучой, модари чонпарвари ман,
Худои умри ман, пайғамбари ман.
Сарам дар бистари марг аст имрӯз,
Биё аз ғуру биншин бар сари ман.

МАН НАМЕМИРАМ...

ДАР ЁДИ ШАРАФ

Ох, махзунам, ки дар айёми фатҳи осмон,
Дар замоне, ки фалакпаймо ба сӯи Моҳ рафт,
Шеърӣ ман аз сафҳае берун наёмад ҳамчу нақш,
На забони ошиқе шуд, на ба ҳар дилхоҳ рафт.

Медавад даврон чунон барқи чаҳанда, нурвор,
Ман ҳамоно очизам дар тозабайте сохтан.
Гӯиё симурғпарвоз аст давронам, вале
Ман ҳамоно кундрав дар роҳи сар афрохтан.

Нестам ҳарчанд ман аз бахту толеъ бенасиб,
Гарчи аз озору андӯҳе наям озурдаҷон,
З-он ки давронро нагуфтам мисраи шоистае,
Хешро хонам ҷавони бебароре, дӯстон.

На, бас акнун ёвагӯӣ...
Бош, соз арзи вучуд.
Эй ту хишти хом, ҳар ҷо ҷӯй оташхонае,
Сӯз бо ёди шараф дар кӯраи ташвишҳо,
Мисли он ошиқ, ки сӯзад дар ғами ҷонае.

Дар булӯри дидагон, дар чехраи дилдодагон,
Дар нигоҳи кӯдакон...
Алқисса, ҳар ҷо бингарӣ,
Достону достону дoston...
Инак, қалам!
Бо суҳан аз рег соз ойинаи искандарӣ!

Як-ду мисраъ шоирӣ не, нест як гул ҳам баҳор,
Шодии якрӯза бахти ҷовидонӣ нест, нест.
Пок кардан доғи рӯи Моҳро бо шеърӣ хуб –
Шоиро, ин аст мақсад! Баҳри ин боист зист!

Эй дили пурорзу, аз рангҳои тозае
Сафҳаи рангин ба номи зиндагӣ пардоз, дунё бо умед!
Кош аз сад байт як байтат шавад вирди забон
Аз сари меҳру садоқат рӯзи Фардо, рӯзи ид!

1963

ХУДФУРҶИ

Агар парвонаӣ, даври чароғи хирасӯзе не,
Ба даври офтоби оламоро сӯз, қурбон шав.

Агар ту қатрай, ҷои нишастӣ хешро дарёб, –
Ба рӯи санг не, дар беҳи гул резу гулистон шав.

Агар обӣ, мабош ором дар як ҷо ҷу оби кӯл,

Кушо мачрои худро, қобили тӯфону тугён шав.

Агар позаҳр бошӣ, баъди марги дӯст беқадри,
Ба сарвакти давочӯён биё, бар дард дармон шав.

Ту нахли сабз ҳам бошӣ, зарурат гар бифармояд,
Сари сабзат бисӯзон, гармӣ овар, шуълаафшон шав.

Миёни неку бад, таҳқиру иззат, поку олуда,
Гаҳе тобуткаш бошу гаҳе гахвораҷунбон шав.

Хурӯшат ку? Талошат ку? Чароӣ худ асири худ?
Бурун о мисли шеър аз дил, забони безабонон шав.

Биёву дар тигриҳо ҳаёт аз хеш олам соз,
Барои хештан миру барои дигарон ҷон шав!

1963

НҶШБОД

Ба дастам ҷоми хайёмӣ,
Лаболаб ҷоми гулфоме.
Дар ӯ ёди ниёгон аст, ҳам ашки бузургон аст,
Дар ӯ шаҳди заминӣ шуълаи хуршеди тобон аст.
Дар ӯ ҳам ахтари афтода аз гардун,
Дар ӯ ҳам ахтари хомӯши ёрон аст.
Дар ӯ ҳам гирияҳои хандаолуд аст,
Дар ӯ ҳам хандаҳои гирияолуд аст.
Дар ӯ ҳам гармии оташ,
Дар ӯ ҳам талхӣ дуд аст...

Ман аз рӯзе, ки ашки талхӣ шурамро
Зи ҷоми ҷашмиҳои хеш нӯшидам,
Ман аз рӯзе, ки мисли рӯдҳо аз модарони кӯх
Чудо гардидаму доғи чудоиро ба ҷони хеш санчидам
Паёнай бода менӯшам.

Ба дониستم, ки дар талхӣ майи ширинии дунёст,
Ба дониستم, ки дарди ишқ подоши ҷудоихост,
Ба дониستم, ки холигоҳи мобайни заминӣ осмон бар мо
Барои сарфарозихост;
Ба дониستم, ки пахноӣ замин дар зиндагии кӯтаҳи одам
Барои бениёзихост,
Паёнай бода менӯшам.

Ба инак нӯшбоди ман:
Барои умри бигзапта, ки боли чап бувад бар мо,
Барои умри оянда, ки боли рост хоҳад буд,
Барои он, ки мо ҳастем дар дунё,
Миёни соҳили дирӯзу фардо мисли дарёе,
Хурӯшоне, ситезоне, ба манзил рохпаймое,
Туро то қатраҳои охирин менӯшам, эй бода!

Туро то қатраҳои охирин менӯшам, эй бода,
Ки бо ангеаи ту мурдаҳо аз гӯр исён карда бархезанд,
Зи дунё қарзҳои хеш бистонанду бистезанд.
Ба ҷашми зиндагон дар гардиш ояд лаҳзаи мастӣ,

Сари мастон ба гардиш ояду бовар кунад бар гардиши гардун,
Ва як дам сар ба рӯи даст бигзоранду андешанд,
Ки ночизанд ё чизанд?!
Туро то қатраҳои охирин менӯшам, эй чоми муборакбод,
Ки то донанд ҳастам Шарқзод – аз кишвари Хайём
Туро то қатраҳои охирин менӯшам, эй чоми муборакбод,
Ки то донанд ҳастам ворису ҳамсоғари Хайём!

[1965]

* * *

Ошиқам бар сари афрохтае,
Ки ба хокӣ буданаш афлокист.
Ошиқам бар лаби хандон, ки дар он
Хандаи пурҳияли шайтон нест.

Ошиқам бар каси бедастархон,
Ки ба худ ҳар чӣ надорад, дорад.
Зарбу тақсим накарда, пешат
Ҳар чӣ дорад, ба кафаш меорад.

Ошиқам бар шарафи меҳнатиён,
Ки ба муҳрею ба имзои касе,
Набиёяд, наравад, маргаш эълон нашавад.
Ошиқам бар нигаҳи содаю пок,
Ки ба худ акс кунад сафҳаи дил,
Гӯяд аз дарду ғамаш, бешу камаш.

Ошиқам бар гунаҳи бегунаҳон,
Ки беҳ аз некии зиштон бошад.
Ошиқам бар дили бедоғи ҷавон,
Ки чу ашӯи гаронмояи дорулосор
Фақат аз дур бубинию нагирӣ бар даст,
Лек як рӯз бубинӣ, ки на ону на чунон...

Ошиқи ҳамраҳи хубам, ки ба раҳ
Хешро ҳар нафас аз нав созад.
Хешро ҳаёс насозад дар худ,
Бикушояд дили худро чу китоб
То дили ҳамсафарон бишносад.

Ошиқам бар каси якрӯя, ки ӯ
Ҳамчунон мор напартояд пӯст,
Шиканад ҳам, зи сари мардӣ нарезад ҳаргиз.
Ошиқам бар бадие, ки паи некӣ бошад,
Ошиқам,
Варна ба дунё дигарам бастагӣ нест!

[1965]

РУҶЌҶИ ДОСТОНЕ, КИ ҲАҶГИЗ НАМЕТАВОНАМ НАВИШТ

Ҳар сахар ман бор мебандам ба аспӣ раҳсипори офтоб,
Корвонам бори дилҳо мекашад – аз уфқ то уфқи дигар.
Ҳар сахар аз нав таваллуд мешавам аз модари шаб,
Рӯй мешӯям ба нури обшори офтоб.

Ҳар сахар то меҳр варзам бо арӯси рӯзи нав,

То ба дарёи равони одамӣ якҷо шавам,
Худ ба худ андеша месозам: ман охир кистам?
Аз кучоям? То кучоям?
Дар ҷаҳони пуртакопӯ аз барои чистам?

Ман ҷавонам, лек ҳастам аз “Авасто” пиртар,
Ман ба гирди оташи суғдон басо рақсидаам.
То шавам меъмори хоку ҳамҷавори офтоб,
То кашам бори заминро дӯшбори офтоб,
Умрҳову асрҳо бар гирди худ гардидаам.

Бо гуноҳи бегуноҳӣ борҳо қурбон шудам,
Бо “вуболи” ҷонфишонӣ борҳо бечон шудам,
Гоҳ қурбони худо, гоҳ ғозии Қуръон шудам,
Гоҳ ғуломи Темуру гоҳ абди Чингизхон шудам,
Гоҳ Фирдавсию гоҳ Рустами дастон шудам.

Мешиносам хонаи бобои суғдамро ханӯз
Ҳамчу ганҷе дар қабатҳои замини бурдбор,
Мешиносам хонаи худро, ки ворун ғашта дар Афросиёб,
Мешиносам ман сари худро қатори он қадар сарҳои саркаш,
Дар қатори хиштҳои сарманору қасри Темур.
Мешиносам хуни худро, ӯ мисоли ҷӯи об
Ҷорӣ мегардад ба дарёҳои хуни асри Темур.

Ман ҷавонам,
Ман ҷавонии замини Тоҷиконам,
Бори тақдирӣ варо аз бостон то ҷовидон,
Ман ба дӯшам мекашонам.

Тоҷикистон – сарзамини камзамини кӯҳсор,
То зи ғайзи дулкушодиҳои фарзандони худ
Боз паҳновар шавад,
То зи ҳусни духтарони бениқобаш,
Боз зеботар шавад,
Ман ба роҳи инқилоб афтодаам,
Дар замин аз Офтоб афтодаам.

То Бухорои шариф аз зодгоҳи инқилоб –
Аз Петербург Аҳмади Дониш насими асри нав овардаст.
Қорвони маърифатро сарбонӣ кардааст,
З-ичтимоъе мардумонро тарҷумонӣ кардааст.

Ман зи оби рӯю оби ҷашми бобоёни худ дарёдидам,
Ман ҷу рӯдам, шодию ғам – соҳилам.

Пайраҳи ман ҳамчу шогирде, ки таъзим оварад бар устод,
Сар ба пой шохраҳ бинҳодааст.
Ҳамчу тифле, ки бидорад аз бари домони модар,
Аз бари домони шаҳраҳ дошта, дар пой ӯ афтодааст.

Дар ду ҷашмам нодамида субҳхост,
Дар насибам носипарда роҳхост.
Дар дилам сад ишқи новарзида аст,
Дар раҳам сад дидаи раҳдида аст.
Дар сурудам накҳати гулбодхост,
Дар ниҳодам қудрати бунёдхост.
Ман ба дӯши ин заминро ин замин бар дӯши ман,

Ман дар оғӯши ҷаҳону ўст дар оғӯши ман.

Чатри гардун – ҷодари ман,
Ҳар ситора – хоҳари ман,
Рӯди Ҷайхун – хотири ман,
Кӯҳҳои Тоҷикистон – ҳайкали ман.

Шарқзодам, аз табори офтоб,
Дар заминам дастёри офтоб.
Ҳар сахар ошиқ таваллуд мешавад ман бар ҷамоли рӯзгор...

Чандрӯза соҳиби обу заминам,
Ҷонфидои ҳар тақозои замонам.
Ҳар сахар аз нав таваллуд мешавам бар эҳтиёҷи зиндагӣ,
Дида дар оина худро шукр мегӯям, ки ҳоло ҳам ҷавонам!
Лек як рӯзе ва ё шоме дар охир мурда мезояд маро,
То бисанҷад, чист бар дунёи фардои нишонам.

... Баъди ман дар мулки кӯҳистони ман
Боғҳо месабзад аз армони ман,
Чашмаҳо мечӯшад аз ҷашмони ман!

[1968]

МАН НАМЕМИРАМ

То нагирам хунбаҳои ҷумлаи қурбониёнро,
То набахшам умри озоде ҳама зиндониёнро,
То наёбам роҳи дилҳои тамоми зиндагонро,
То набардорам ба дӯшам дӯшбори ин замонро,
Ман намемирам,
Ман нахоҳам мурд!

То нашӯям доғи дилҳоро ба хуноби дилам,
То наёбам ман зи дунё дурри ноёби дилам,
То нақобам субҳро аз ҷашми беҳоби дилам,
То нагӯям достони тозаи боби дилам,
Ман намемирам,
Ман нахоҳам мурд!

То наорояд ҷавониам ҷаҳони пирро,
То набандам бо сурудам пеши роҳи тирро,
То нагирам бо қалам пеши дами шамшерро,
То набинвисам зи нав ман номаи тақдирро,
Ман намемирам,
Ман нахоҳам мурд!

То насозам ҳайкале бар ёдгори модарам,
То нагардам ҳамсари Боми Ҷаҳони кишварам.
То нагардад матлаи умри абад бому дарам,
Нашканад то ташнагии ташнаро шеъри тарам,
Ман намемирам,
Ман нахоҳам мурд!

То даме, ки офтоб аз Шарқ бинмояд тулӯъ,
То даме, ки рӯдҳо аз кӯҳсор ояд фуруъ,
То даме, ки зиндагӣ бошад ба роҳи орзу,
То даме, ки шеъри Ҳофиз бошад ҷому сабӯ,

Ман намемирам,
Ман нахоҳам мурд!

То надонам, ки пас аз ман хонда шеърро касе
Хоб мебинад маро, мепурсад ин овоз кист?
То надонам зиндагиро баъди ман раҳ то кучост?
То надонам соҳиби дунё пас аз ман боз кист?
Ман намемирам,
Ман нахоҳам мурд!

Бо ду чашми нурполо,
Бо ду дасти ризқпаймо,
Бо дили дардошною бо сари пуршӯру савдо,
То қаламро пул насозам дар миёни соҳили имрӯзу фардо,
Ман нахоҳам мурд очиз,
Ман нахоҳам мурд ҳаргиз!

[1968]

МАН ҶАВОНАМ...

Ман давоми рӯзгори рафтагонам,
Ман нишони одамони бенишонам.
Ман ба ҳар як аскари аз ёдрафта
Ёдгори бегазанди ҷовидонам.
Ман ҷавонам, ман ҷавонам, ман ҷавонам!

Рӯҳбахши ҷумлаи маҷрӯҳҳо,
Ман ба ҳар гумном орам номи нав.
Ман ба ҳар як модари ҷашминтизор,
Орам аз фарзанди ӯ пайғоми нав.

Мурдаҳо бо орзуҳои дигар,
Зинда мегарданд дар симои ман.
Рӯзи ҷашну сур, рӯзи тантана,
Медиханд овоз дар овои ман.

Ишқи новарзидаи ҳар ноумед,
Дар барори ишқи ман ёбад барор.
Номаи нанвиштаи ҳар номурод,
Бо суруди ман расад бар дасти ёр.

Баҳри ҳар гумроҳ ман пайроҳаям,
Пайраҳи дилёбиву номусу ном.
Кош умрам ҳамчу байте зам шавад,
Дар давоми шеърҳои нотаом...

Бо умеду эътимод аҷдоди ман,
(Он даме, к-аз даҳр рехлат кардаанд)
Ин Ватан, ин осмону ин замин
Ҷумла баҳри ман васият кардаанд.

Ман давоми рӯзгори рафтагонам,
Посдори хоҳири қурбонӣнам,
Хома андар даст бар ҷои қамон
Посбони зиндагонии замонам,
Ман ҷавонам, ман ҷавонам, ман ҷавонам!

[1968]

* * *

Чу афтад ахтаре аз боми гардун,
Чунин ёбам, ки афтод ахтари ман.
Дарахти пир чун афтод вожун,
Бигӯяд фоли холи модари ман.

Чу роҳе кӯр гардад беравуо,
Бигардад кӯр роҳи манзили ман.
Чу аз сарчашма хушқад оби дарё,
Бихушқад гӯй дарёи дили ман.

Ту гӯй мебуранд ангушти моро,
Агар бурранд нарти¹ навдарахте.
Хурем афсӯс дида марди аъмо,
Ки шояд буд чашми кӯрбахте.

Чу мирад аз қазо фарзанди одам,
Ҳар он к-ӯ бишнавад, озурда бошад.
Бигиряд чумла безурёти олам,
Ки гӯй тифли ӯ ҳам мурда бошад.

Чаро мо ин қадар дардошноем?
Куҷо дардест, дарди худ бидонем,
Ғами дунё ҳама андар дили мо,
Қаҳон дар мост ё мо дар қаҳонем?

[1970]

ТАРОНА

Ман аз бар мекунам рӯзе суруди обшоронро,
Забон мебахшам охир ман сукути кӯҳсоронро.
Ман охир рӯдҳоро раҳнамой мекунам рӯзе,
Паёми об меорам ҷавори даштзоронро.

Ман охир турнаҳоро бо баҳори нав муборакбод меғӯям
Ва аз ҳар хатти сабзи сабзаи навруста меҷӯям
Замони навхатияро.
Ва аз ҳар навниҳоли гулбасар дархост месозам
Замони навқадияро.

Ман охир корвони кӯҳҳоро бор мебандам,
Ба даргоҳи ҷавонӣ рӯй меорам.
Ба ҳаққи шири модарҳову ҳаққи ҳусни духтарҳо
Ҷавониро ҷиҳози тӯй меорам.

Ҷавонии дигар меёбам аз дунёи рӯҳонӣ,
Зи нав таҳрир месозам ба афсӯсу пушаймонӣ
Хатоҳое, ки аз ман рафт дар ишқи ҷавониям,
Хатоҳое, ки бигзафт аз ману аз зиндагониям.

Валекин дар тани деворҳои мактаби деҳа
Нахустин шеърҳои ошиқии хешро дигар намеёбам,
Дигар дар нӯки мӯи духтарони ҳамдабистонам
Ба тарсу ларз мактуби муҳаббат ҳам намебандам.

¹ Нарт – шоҳа (навда)и наврустаи дарахт.

Раҳо шуд кокули онҳо зи дастонам,
Раҳо шуд номаи ман ҳам.

Дигар дар хоб мебинам рухи ҳамсоядухтарро,
Ки бо ман ҳар саҳар ҳамроҳ мактабхона меомад.
Муҳаббат чист? – мепурсид аз ман духтари сода,
Ба дил меҳру ба лаб ханда басте шодона меомад.

Дигар ман хоб мебинам нахустин устодамро,
Нахустин дафтари машқу “Алифбо”-и саводамро
Дигар ман хоб мебинам сари зонуи модарро,
Канори гарми модаррову тарҳи рӯи модарро.

Замони беғамии ман гузаштаст.
Ман акнун рангҳои тавъами рангинкамонамро
Зи ашқи модарони пир меёбам.
Ман акнун рангҳои равшани давраи замонамро
Зи мӯҳи сафеди пирҳои давраи мекобам.

Ба ёди обшори кокулони духтари тоҷик
Ман аз бар мекунам рӯзе суруди обшоронро!
Ба номи қуллаҳо – гаҳвораи мардони оламгир
Забон мебахшам охир ман сукути кӯҳсоронро!

[1968]

* * *

Қалам бо он камию кӯтаҳияш,
Сутуни зиндагии бениёз аст.
Туро дорад муаллақ дар фазоҳо,
Чу лангарчӯби дасти дорбоз аст.

Варо гар рост дорӣ, дар баландӣ
Сари торе тавон истод осон.
Биафғӣ сарнагун ар дорияш қач,
Бимириву шавӣ бо хок яксон.

[1971]

* * *

Ман аз ин қофияпардозӣҳо бисёр дилгирам.
Дилам шеър суруди бетавофутро набинзирад.
Суруде хоҳаму шеъре,
Ки мадду қазри дарёи дили моро фаро гирад.
Суруде хоҳаму дастон,
Ки мисли нақбканҳо кӯҳ бишқофад.
Ба мисли шоҳибобон шоҳӣ бофад.
Ба мисли селай мурғон қунад парвоз,
Замину осмонро пур қунад аз хонишу овоз.
Дар ӯ дил муҳтавай бошад,
Равон ҳарфи равай бошад.
Дар ӯ ҳар зинда монад зиҳаёту шод,
Дар ӯ қуҳна навӣ бошад.
Суруде хоҳаму дастон,
Ки мисли модарон шабҳо нахобад,
Чунон дастон, ки чун маъданшиносон
Зи хоки хоксориҳои мо қони тило ёбад.
Дарахтонро қунад пайванд ҳамчун боғбони пир,

Чу пири ишқ дилҳоро ба дилҳо роҳ бинмояд.
 Аз ӯ ҳам бӯи ашқу хун,
 Аз ӯ ҳам бӯи дил ояд.
 Суруде хоҳаму шеъре
 Ки он аз дарди мо огоҳ бошад.
 На чун афсона тӯлонӣ,
 Чу умри шоирон кӯтоҳ бошад.
 Ба мо моро шиносонад,
 Ба мо моро бифаҳмонад.
 Сари моро ба шӯр орад,
 Дили моро биларзонад, –
 Бигӯяд то кӣ ҳастему чӣ корему чӣ меҳоҳем?
 Зи дунёи муаммо ё магар мо ҷумла огоҳем?
 Суруде хоҳаму дастон –
 Дар ӯ ҳар як ибора бо ибора,
 Ҳар ҳичое, бо ҳичое,
 Нуктае бо нуктае,
 Андеша бо андешае
 Чу ду ёри қарину ҳамзабон бошанд,
 Чу ду ёри ҳамоғӯши зи дунё шодмон бошанд.
 Чу медонам, ки пайванди ҳичое бо ҳичое
 Камтар аз пайванди ду ирқу ду миллат нест.
 Чу медонам, ки пайванди ҳичое бо ҳичое
 Камтар аз пайванди ду қитъа,
 Ду кишвар ё ду давлат нест.
 Суруде, хоҳаму дастон
 (Шумо, эй мутташоирҳо, ҳама хомӯшӣ бигзинед,
 Дили танги шумо аз қофия ҳам тангтар бодо!)
 Суруде хоҳаму дастон,
 Ки дунё ҳамсадою ҳамнаво бошад.
 Заминҳову замонҳоро висолу иттисол орад,
 Барои ҳар забону миллату ирқу наҷоди даҳр
 Фаҳмову раво бошад.

[1971]

КОРИСТОН

I
 Дар дили ман ду лашкари ҷаррор
 Байни ҳам ҷангу шӯрише доранд.
 Ҳар кадоме барои матлаби хеш
 Гирудору кашокаше доранд.

Он яке ғолибу дигар мағлуб,
 Он яке душман асту дигар дӯст.
 Гоҳ шайтон яке, дигар раҳмон,
 Гаҳ як Аҳриману дигар Ҳурмузд.

Он яке некбин, дигар навмед,
 Инаш ором, онаш исёнкор.
 Гар яке ҳар замон кунад обод,
 Дигаре доимост вайронкор.

Дар ниҳодам ду дил тапад доим,
 Байни онҳо ягон муросо нест.
 Дар яке ачз, дар дигар уммед,
 Дар дили ман тазоди якумрист.

Он яке доимост захматкаш,
Дигаре нозире тамошогар.
Он яке ҳар нафас кашад ташвиш,
Дигаре беғам асту бемазҳар.

Синаи ман набардгаҳ бошад,
Андар он ҷангу оштиҳоест.
Он ҷунон ки миёни олимҳо
Баҳсҳо дар сари муаммоест.

Дар сириштам ду нируи носоз
Байни ҳам ҳарбу зарбҳо доранд.
З-ин задухурди беамон ҳар дам
Ҳастиямро ба нестӣ оранд.

Хоҳам аз хештан раҳо бишавам,
Бо мане баднишон даровезам.
Ҳар чи коре кунам, наёрад суд,
Аз худ охир чӣ гуна бигрезам?!

Дар ҷаҳони такодаву таъчил
Ҳар як одам ҷу оламе будаст.
Ибтидои накӯиву зиштӣ
Дар сиришти ҳар одаме будаст.

Охири ҷанги музмари моро
Ҳеҷ кас ҳеҷ гаҳ нишон надиҳад.
Одамӣ аз тазоди ботини худ
Ҳеҷ гаҳ хешро амон надиҳад...

II

Ду фарде дар ниҳоди ман ниҳон аст:
Ду фарди байни ҳам ноаҳлу ночоҳ,
Ду фарди номуросеҳ:
Яке оқил, дигар ҷоҳил,
Яке фарди ҳавочӯе, дигар ошиқ.
Яке масту дигар хушёр,
Яке лоиқ, дигар баръакс нолоиқ.
Яке он ман,
Ки аҳли дил зи рӯи шеърҳоям мешиносанд.
Варо аз дур медонанд,
Варо дар шеър мехонанд.
Мане дигар –
Мани бегонае аз ман,
Ки ҳам ман ҳасту ҳам ман нест,
Ки дар ман ҷун каси ноҳайрхоҳи ман,
Ва ҷун айбу гуноҳи ман ниҳон бошад.
Миёни ин ду ман,
(Ту гӯӣ байни ду кишвар
Барои қитъаи марзе)
Талошу ҷангҳои беамон бошад.
Ҷунон ки ҷурми ҳар ашӯ ниҳон андар ҳуди ашӯст,
Мане дигар ҳам аз як ҷузъи ман пайдо шуда,
Дар ман ниҳон ғаштаст.
Ба дӯшам дар раҳи уммедҳо бори гарон ғаштаст...
Маро ӯ ҳар нафас монанди шайтон мезанад аз раҳ,
Маро медуздад аз ман,

Маро аз хештан бегона месозад.
Диламро меҳурад,
Рӯҳи маро афсурда медорад,
Даруни синаам ғамхона месозад.

...Даруни синаи ман корзоре ҳаст.
Миёни ақлу ҷаҳлам гирудоре ҳаст.
Даруни синаам як душмани ҷонсахт
Ва ҳам як қаҳрамони ҷоннисоре ҳаст.
Ман аз он ишқ меварзам,
Ман аз он бода менӯшам,
Ман аз он шеър мегӯям,
Ман аз он доимо дар хеш мечӯшам,
Ки бо нируи туғёнҳову исёнҳои эҳсосам
Мани бегонаро аз хештан кам-кам бадар созам.
Мисоли он ки фарроше хасу хасрӯбаҳоро
аз замини хона мерӯбад,
Кунам аз хеш тард ўрову бечурме сар афрозам!

III
Дили мо арсаи ҷангу ҷидол аст,
Шаҳиди корзори бемисол аст.
Миёни ҷангҳову оштиҳо
Дили мо қаҳрамони безавол аст.

Садоқат бо хиёнат ҷанг дорад,
Адолат бо разолат ҷанг дорад.
Адӯ бо ҳам умеду ноумедӣ,
Ҳақиқат бо ҷаҳолат ҷанг дорад.

Дили мо дар ҷаҳони худ хурӯшад,
Ғаҳ инро харад, онро фурӯшад.
Яқин дорам, ки ҳар ҷангу набарде
Нахуст андар дили инсон бичӯшад...

Агар хоҳем шоён сар фарозем,
Ба олам хешро некӯ шиносем.
На танҳо бо адӯ, бо хештан ҳам
Бибояд ҳар дақиқа ҷанг созем!

Агар ҳар одами хушёру доно
Кушад дар хештан ноодамеро,
Ҷаҳон розӣ шавад аз одамизод,
Шавад аз душманӣ поку мубарро.

...Дили мо арсаи ҷанги ҷаҳонист.
Дили мо сахни разми ҷовидонист.
Дар ин дунё на танҳо бар адуввон,
Зафар бар хештан ҳам қаҳрамонист!

[1971]

* * *

Бинам, ки дар мағозаю бозорҳои шаҳр
Беназмию ҳаёхую ҳангомаҳо бувад,
Парвози фикрашон фақат то нархи ину он,
Маънии зиндагияшон нарху наво бувад.

3-ин варта зуд рафтаву эҳсос мекунам:
Бобаргу бонавотарин фарди ҷаҳон манам...

3-он баъд рост меравам ман бар канори рӯд.
Биншаста бемаломате дар рӯи тахтасанг,
Дар об дида акси худ, хурсанд мешавам,
К-имрӯз зиндаам ману дунё – ҳазорранг...

Борад чу бо назокате борони сим-сим
Машшотавор пушта зи сахро ғуборҳо,
Ҳар сангро чило диҳад чун рӯи духтарон,
Ҳар баргро нишон диҳад чун ғӯшворҳо,

Дар хештан нагунҷам аз шодию ифтихор,
Моли мананд ғуӣё сахрою даштҳо,
Ин кӯху рӯдхонаю ин ёлаҳои сабз,
Ин обшори мӯсафед, ин боғу киштҳо.

Биnam ки дар ихотаи кӯхсори пурсукут
Дар синаам дилест, ки бебок метапад,
То торҳои зиндагӣ як лаҳза нагсиланд,
Бофандавор рӯзу шабон тор метананд.

Ёбам ки ганҷи синаам бошад чунуну шӯр,
Эҳсоси гарм аз дилам ғаввора мезанад,
Биnam: зи чашмиҳои ман бар чор сӯи даҳр
Барқи нигоҳ шуълаи ҷаввола мезанад;

Донам, ки ёри ҳамдиге аз шаҳрҳои дур
Мактубҳо навишта зи ман ёд мекунад,
Бо ман умед баставу дар ғойбу ҳузур
Номам шунида хоҳири худ шод мекунад;

Ёбам, ки дар ниҳоди ман гунҷида баҳру бар,
Ҳаққи ман аст зиндагӣ бо талхҳои худ,
Чандон ки метавонаму чандон ки мерасад
Гирам ғанимате аз ӯ ман аз барои худ;

Ман бо дили пурорзу эҳсос мекунам:
Дорову босахотарин фарди ҷаҳон манам!

[1971]

ДИЛ

“Агар ҷаҳон битаркад, таркишҳои он аввалқадм аз дили шоир мегузаранд”.

Аз муҳаббат то маломат,
Аз садоқат то хиёнат,
Аз замин то осмон,
Аз осмон то ресмон,
Дар сари як мӯй кардӣ дорбозӣ
Аз барои корсозӣ.

Шишай ту, лек бо амри зарурат,
Шишай ту сангу сандонро шикаст.
Андаруни синай, монанди мушт,
Мушти ту сад қуфли зиндонро шикаст,

Тори ту бигсехт ҳар чое таноби дорро,
Меҳри ту позаҳр шуд ҳар гоҳ заҳри морро.

Баҳри марди корзорӣ, дар даме, к-ӯ буд танҳо дар набард,
Будай як охирин тир, охирин гурзу сипар.
Будай андар раҳи бахтозмоиву мурод
Охирин раҳвор бар марди сафар.

Бар биёбонгарди сармохурдае,
Будай чахмоқсанг.
Будай ҳам довари якрӯй ту
Дар раҳи номусу нанг.
Баҳри безурёти беворис ба даҳр,
Будӣ фарзанди нахуст.
Баҳри ҳар чӯяндаи раҳгумзада
Будай роҳи дуруст.

Соли қаҳтӣ баҳри деҳқон охирин дон будай,
Бенавою гушнагонро охирин нон будай.
Дар замони хушксолӣ бар замин
Охирин як панча борон будай.

Ҳар кучое, ки замин таркид, таркидӣ ту ҳам.
Ҳар кучое, ки замин ларзид, ларзидӣ ту ҳам.
Бо замини пурсукути серташвиш
Рӯзу шаб гирди сари хуршед чархидӣ ту ҳам.

Даргирифтӣ, ҳар кучое хонае гар даргирифт,
“Ҳайфи рӯи бегуборат, чанги хокистар гирифт”.
Гар фитод исторае аз осмон, армони ту
Домани Модар-Заминро боз муҳкамтар гирифт.

Гаҳ шудӣ сӯроҳ аз тир,
То гузапт аз он давоми зиндагӣ бар дигарон.
Гаҳ шудӣ об он қадар,
То ҳама шодоб шуд боғи висоли дилбарон.
Гӯиё айём бо зарби ту гардиш мекунад,
Ҳар нафас андар ту қоим сад қиёмат мешавад.
Гар пари Икар шикасту монд сайраш нотаом,
То кунун захмаш ба ҳуни ту табобат мешавад.

Рӯзи парвози Гагарин бар фалак,
Ҳамраҳаш парвоз мекардӣ ту ҳам.
Рӯзи марги он чавонмарги бузург,
Гӯиё аз ғусса мемурдӣ ту ҳам.

Ёдгорони бузургон аз барои наслҳо,
Эй Дили дардошно!
Он қадар афрӯхтӣ, к-аз худфурӯзиҳои ту,
Шуд тамоми гӯшаҳои зиндагонӣ шуълабор.
Сӯхтӣ он кадр, к-аз ту Оташи ҷовид монд.
Он қадар мурдӣ, ки аз ту монд Кохи ёдгор...

[1971]

ҲАЗАЛЕ БАРОИ ХУД

Мешавам ҳар рӯз дигар, ҳар нафас кам мешавам,

Ҳар қадар худро бичӯям, он қадар гум мешавам.
Гоҳ мисли сабза мерӯям барои Офтоб,
Гоҳ пинҳон шедвор аз чашми мардум мешавам.

Мекунам шукронаи дунёю хуршеду замин,
Мисли фарзанде, ки орад ҳаёто бар модараш.
Мекунам шукронаи қисмат, ки ҳоло зиндаам,
Зиндаам дар гардиши айёму чархи чанбараш.

Дар дилам чархи куҳан аз нав ҷавонӣ мекунад,
Бар сари ман сад баҳорон гулфишонӣ мекунад.
Косаи чашмам пур аз дидорҳост,
Зиндагӣ дар синаи ман зиндагонӣ мекунад.

Лек,
Гарчи аз дили ман рӯдхо ҷорӣ шуданд,
Гарчи аз ман даштҳои тапна гулзоре шуданд,
Гарчи чашмам лонагоҳи офтобу моҳ буд,
Аз сиришки пешвозу хайрбод огоҳ буд,
Гарчи ман дар синаам ошӯбҳои ошиқӣ варзидаам,
Аз ду чашми духтарони гулназар бӯсидаам;
Боз мисли кӯдаке, ки нав ба дунё омадаст,
Сахт медорам зи домони Замин,
То ба ман дар гардиши худ ёд орад
Ҷунбиши гаҳвораамро,
То ба ман андар сукути хеш бинмояд
Хуфтгоҳи модари бечораамро!
Дар ҷаҳони гирдгардон чун сари инсон,
Дар замини некубадшарвар
Бо дили исёнгару зебопарастам,
Бо ҳама мушқилкушӣ,
Бо ҳама нирую фарҳанги худӣ,
Боз ҳам кӯтоҳдастам.
Дар ҷаҳони ниматору нимаравшан
Ҳар қадар бадбахт бошам, он қадар хушбахт ҳастам.

[1971]

* * *

Ба ҳар ҷое, ки ман рафтам,
Ҳамеша дилкушодиву ҳамеша рӯи хандон буд.
Ба ҳар ҷое, ки ман рафтам,
Зи ҷӯши хандаю шодӣ на бадгӯӣ, на бухтон буд.

Ба ҳар ҷое, ки ман рафтам,
Дуруд овардаму пайғом.
Тихидаст омадам, аммо
Суруд овардаму илҳом.

Ба ҳар ҷое, ки ман рафтам,
Ҷавонӣ армуғон бурдам.
Ҳазорон ҷом ҳолӣ кардаву базми ҳарифонро
Зи шеър ханда пур кардам.

Ба ҳар ҷое қадам мондам, қадамҳоям муборак буд,
Ба ҳар кӯе, ки рӯ овардаам, рӯи х(в)ашам доданд.
Лабаи пурханда диданду ба роҳам ханда густурданд,
Нигоҳам оташин диданд, ҷоми оташам доданд.

Ба ҳар чое, ки рафтам, ҳар шиносу ношиносе буд,
Ба пешаш печухамҳои дили худро кушодам ман.
Сириштамро зи рӯи содагию эътиқоду меҳр
Ба рӯи дасти ӯ ҳамчун хати хоно ниҳодам ман,
Ки гӯё он шиносу ношиносонро
Ман аз рӯзи таваллуд мешиносам,
Ки гӯй олами дилҳои ононро
Ман аз рӯи дили худ мешиносам.

Ба ҳар чое, ки рафтам,
Ҳамчу ёри ҳамнафас рафтам,
Ба ҳар чое, ки рафтам,
Дӯст рафтам, беғараз рафтам...

[1972]

ҚАДРИ ШОИР

Рӯзе, ки ошиқон аз ҳам чӯдо шаванд,
Рӯзе, ки зӯрҳо бемуттақо шаванд,
Рӯзе, ки одамон беомӯш шаванд,
Бар қадри шоирон он вақт мерасанд.

Шоме, ки ахтаре сӯзад дар осмон,
Рӯзе, ки дар замин сӯзад дили ҷавон,
Ҳар гаҳ, ки одамони ҷӯянд зи худ нишон,
Бар қадри шоирон он вақт мерасанд.

Гирам, шикориён оянд бебарор,
Дар китфшон камон сарзёр аз шикор,
Дар рӯи саҳрае биншаста хоксор,
Бар қадри шоирон он вақт мерасанд.

Рӯзе, ки роҳиён дар дашти регпӯш
Бесозу барги раҳ монанд лабхамӯш
Бархонда қитъае, оянд бар хурӯш,
Бар қадри шоирон он вақт мерасанд.

Вақте ки базми дил бечӯш мешавад,
Зебой ҳар гаҳе мағшӯш мешавад,
Дунёи некӯи фармӯш мешавад,
Бар қадри шоирон он вақт мерасанд.

Вақте ки ҷумлаи даъвогарони зӯр
Миранд бо ҳама ҳангомаю ғурур,
Хешон катибае ҷӯянду лавҳи ғӯр,
Бар қадри шоирон он вақт мерасанд.

Рӯзе, ки одамони дарёфт қадри худ,
Ҷуст аз ҷаҳон мақом аз баҳри фарди худ,
Дарёфт аз суҳан таширҳои дарди худ,
Бар қадри шоирон он вақт мерасанд...

[1973]

МАРСИЯИ ХУРШЕД

.....
.....
*На он тақлид ин тақлид,
На он хуршед ин хуршед.*

Зи баъди чанд милён сол мемири ту, эй Хуршед!
Чавоби он қадар дарвозаҳои субҳро бикшоданат
аз одаму олам
мукофоте намегири ту, эй Хуршед!

Замин гахвораи фарзанди одам буд,
Ту чун гахвораҷунбоне суруди алла меҳондӣ.
Ҳама шаб ахтаронро рӯи он гахвора чун зоча
Барои кӯдакони хокзода медурахшондӣ.

Ду чашми кӯдаки навзод аз рӯзи бинои умр
Пас аз модар туро медид.
Ду чашми қаҳрамон дар корзорон лаҳзаи мурдан
Туро медиду модарро надида чашм мепӯшид.
Ва дар зикри нигоҳи вопасинаш чун нишони умр
Зи ту як поре бар хоки тар мебурд.
Даруни гӯр,
Андар синаи хомӯшу сарди ӯ
Чу ёри ҷонбаҷонаш пореи нури ту ҳам мемурд.
Туро ҳар бандаи миранда бо худ мебарад бар гӯр,
Ту бо ҳар бандаи миранда мемири, эй Хуршед!

Ту бо ҳар ахтаре, к-аз базми анҷум дур мегардад,
Ту бо ҳар чашми биное, ки аз ғам кӯр мегардад,
Ту бо ҳар қатраи хуне, ки афтода ба гил мағшуш мегардад,
Ту бо ҳар қатраи обе,
Ки дур афтода аз ҷӯши тарокумҳову тӯфонҳо,
Ба зери шуълаат хомӯш мегардад,
Паёнай, зарра-зарра, ноаён мекоҳӣ, эй Хуршед!

Ту бо ҳар марди зиндонӣ, ки дар зиндон
Зи пушти панҷара чашмаш ба сӯи курси ту мурдаст,
Ту бо ҳар сарбадоре, к-охирин лаҳза
Ба сӯи ту назар афканда, аз дунё сафар кардаст,
Ту бо ҳар дилбари хуршедрӯ, к-андар ғуруби офтоби ҳусн
Аз ин дунё ба сина доғҳо бурдаст,
Ба зиндону ба зери дорҳо мемири, эй Хуршед!
Зи бухлу кинаву озорҳо мемири, эй Хуршед!

Ту бо ҳар шоире, к-аз шӯри дил дилро бифарсояд,
Ту бо ҳар ошиқе, к-аз нобарорию ситамгорӣ
Ба мижгон ашк полояд,
Бикоҳиву бифарсой,
Зи худ як дам наёсой.

Ту чун марди мусофир дар биёбони фалак танҳо,
Ба манзил норасида, дар миёни роҳ мемири.
Агарчи асрҳо равшангари торихҳо будӣ,
Чу пири Zufунуне оқибат гумроҳ мемири.

Зи баъди ту Замин даври чӣ хуршеде ҳамечарҳад?
Ба даври офтоби дигаре? Ҳайхот!
Пас аз ту боз, меғӯянд, Хуршеди дигар созанд;

Чунон ки баъди Фирдавсӣ нашуд “Шоҳнома”-е иншод,
Валекин шоирон буданд...
Замин дар мотами ту,
Даври ғӯри нурхези ту
Ба мисли сӯгворе навҳа созад, хешро сӯзад,
Ту Хуршеди ҷаҳон будӣ, вале бар ёдгори ту
Ҷаҳон андар сари ғӯрат ҷароғи хира афрӯзад...

Чу умри одамӣ кам мешавӣ ҳар рӯзу ҳар соат,
Зи рӯз аз рӯз ҷонат хастаю ранҷур хоҳад шуд.
Ба рӯзе бо ҷаҳон аз сактаи дил мекунӣ падруд,
Ҷаҳон бечашми ту чун пирамарди кӯр хоҳад шуд.

Дареғо! Ҳасрато! Хайфо!
Барои зиндагӣ чун модарон мемирӣ, Эй Хуршед!
Дилатро коста аз баҳри тифлон, ногаҳон мемирӣ,
Эй Хуршед!
... Вале то он даме, ки ҷашмҳоям сӯи ту боз аст,
Ба сӯят бо ҳазор уммед сар афрозам, эй Хуршед!
Агарчи зарраам, рӯзе
Ба пеши ҷашми ту худро аён месозам, эй Хуршед!
.....
Сипас бидруд, эй Хуршед!
Сипас бидруд, эй Хуршед, эй Хуршед!

[1973]

* * *

Ҳар ғуруб оям лаби рӯди равон
Офтоб аз об доман баркашад.
Ҳамсуруди мавҷҳои пуршикан
Аз дили ман нағмаҳое сар кашад.

Ҷарх мегардад сарам гирдобвор
Мебарад ҷашми маро ҷарёни рӯд.
Як нафас омехта бо мавҷҳо
Мешавад ҳамшӯру ҳамтуғёни рӯд.

Ҷашм мебардорам аз амвоҷи об,
Боз меёбам, ки андар соҳилам...
Бишнавам аз зарбаҳои латмаҳо
Зарбаи тунди тапишҳои дилам...

Он қадар хоҳам, ки бошам мисли рӯд,
Умри худро сарфи навбофӣ кунад.
Ҳар қадар лойоба омезад ба ӯ,
Дар раҳи туғён варо софӣ кунад.

Баски ман андар сарои обу гил
Хоҳаме донист рози бошу буд.
Гар набонад дар бисоте шоирӣ,
Аз ҳаёхуё такаллуфҳо чӣ суд!?

Хилқати ман маншаи ҳайвонияст,
Маънии ҳастӣ маро инсон кунад.
Ақли ҷӯё панд меёбад зи фанд,
Пои пӯё рохро осон кунад.

3-ин сабаб чун рӯди оғози баҳор
Гаҳ нагунчам дар мақоми хештан.
Гоҳ лек он сон бадам ояд зи худ,
Хештанро хоҳам аз нав сохтан.

Хуб медонам, ки чуз шеърӣ расо
Арзу доди очизон монад сабил.
Доғи пирохан ҳама бинанд зуд,
Кас набинад доғи нангу доғи дил...

Хуб медонам, ки сахни зиндагӣ
Буда ҷанги шишаҳову сангҳо.
Гоҳ худро будаам бо таъби дил,
Гоҳ дур аз хештан фарсангҳо.

Гоҳ то ширин шавад талхӣ умр
Аз хуми меросие май мезанам.
Оламеро баҳри андарёби худ
Аз замин то осмон пай мезанам.

Мешиносам ҳадди худ дар зиндагӣ,
Мекунам тармим ҳар дам хешро.
Мешиносам кӯри худ бинои кас,
Мешиносам ақли дурандешро.

Лек гарчи бо ҳама нуқсу камол
Бар набарди зиндагӣ омодаам,
Бо ҳама тадбиру эҳсоси наҷиб
Эй шигифто, содаам ман, содаам...

[1975]

* * *

Шоире қолабист эҳсосаш
Донад ӯ ҳадди мумкину мамнӯъ.
Шоире мисли оби корез аст –
Боадаб байни соҳили маснӯъ.

Шоире – оби рокиди барка –
Пуруфунат, палашт, гандида
Гумнишон, безабону бемаҷро
Бо ҳаводис сукут варзида.

Шоире кӯли оби борон аст,
Соате пас замин кашад ўро.
Дар бисоти дилаш чу оҳе нест,
Зиндагӣ беамон кушад ўро.

Шоире ҳаст мисли фаввора –
Мепарад тунд, мефитад сарзёр.
Шоире ҳаст обшороҳанг –
Мекунад нола – нолаи шабгир.

Шоире – Уқёнуси Ором,
Шоире чашмаи хурушон аст.
Шоире бар мисоли дӯлобе
Чоҳе андар дили биёбон аст.

Шоири рӯди масти кӯхистон –
Мешавад гоҳ хориҷ аз соҳил.
Мезанад гоҳ сар ба харсанге,
То бисозад муроди дил ҳосил.

Гар гиолуд буд, айбе нест,
Оби ӯ з-ин замин асар дорад,
Бӯи хоки Ватан дар оби ӯст,
Аз замин бар замин сафар дорад.

Сарғаҳи ӯст ин замин, ин хок,
Мекунад сарфи неку бад худро.
Сад тағорӯ шуда ба маҷрояш,
Мебарад соф то абад худро...

[1974]

* * *

Шеър гӯям, ошиқе чун арзи дил
Беҳгӯшӣ баҳри ёре хонадаш.
Баҳри таскини дилу таскини рӯҳ
Ошиқи шабзиндадоре хонадаш.

Шеър гӯям бо табутоби зиёд
Шеър гӯям бо тамоми ифтихор,
Ё шавад гулчанбаре бар рӯи гӯр,
Ё шавад гулдастае аз баҳри ёр.

Шеър гӯям, то бидонанд аҳли дард
Дарди онҳо дар дили ман бештар.
Шеър гӯям, то бидонанд аҳли дил
Аз дили онҳо дили ман рештар...

[1975]

* * *

Зи ҳар кӯҳе бигирам резаи санг,
Зи ҳар дарё бинӯшам як каф обе,
Зи ҳар гулбун канам як шохай гул,
Зи ҳар базме хурам чоми шаробе,

Ки афзоям ба дарё қатрае об
Чу рӯзе бигзарам аз дори дунё.
Ба кӯҳе резае, бар гулбуне – гул,
Ба ҳар базме физоям чоми саҳбо.

Зи ҳар гӯре бигирам мушти хоке,
Замини шеърро обод созам.
Замини зиндари бинам барӯманд,
Замини мурдагонро ёд созам.

Зи ҳар роҳе бичӯям нақши пое,
Ки пеш аз ман кӣ буду чун сафар кард.
Гузашт аз роҳ ё бигзашт раҳро?
Гузашт аз даҳр ё аз худ гузар кард?

Зи ҳар дил доғи пинҳоне бихонам,
Сучуд орам ба азми сарфарозон.

Ба дунёхурдагон нафрину нафрин,
Ҳазор аҳсант бар дунёшиносон.

Чунон ки олиме аз байни мардум
Бичинад байт ё зарбулмасалҳо,
Ман он сон хешро чамъ орам аз халқ,
Зи ҳар ҷузъе, ки дар мо ҳасту дунё.

Ки рӯзе ин ҷаҳонро тарк гӯям
Маро дунё нагӯяд тарк бечиз.
Бигӯям марг беҳ гар бонишон аст,
Зи умри бенишон парҳезу парҳез!

Гузoram дил барои дилфигорон,
Сарамро баҳри сарбозон гузoram.
Ду дастамро чу ду боли уқобон
Барои дурпарвозон гузoram...

[1975]

ЭҲТИЁҶ

Дар ниҳоди ҳар сағиру ҳар кабир
Дар бисоти ҳар касе равшанзамир,
Дар дили ҳар аҳли дил, ҳар аҳли дард,
Дар талоши ҷони ҳар барнову пир
Шоире ногоҳ мемирад, дарег,
Раҳраве дар роҳ мемирад, дарег.

Дар хурӯчи шавкҳои ҳар ҷавон,
Дар сукути роздори ошиқон,
Дар ҳаёи духтарони наврасид,
Дар ҳаёли норасои кӯдакон
Шоире ногоҳ пайдо мешавад,
Шеър ногуфта, зи дунё меравад.

Ҳар гаҳе, ки шӯру туғёнҳои дил,
Мешавад сарқӯб аз савдои дил;
Ҳар гаҳе, к-аз сактаҳои зиндагӣ
Сактаи дил монад андар ҷои дил,
Шоире дар сина мемирад, дарег,
Бо ғами дерина мемирад, дарег.

Ҳар гаҳе, ки марди беандешае,
Мезанад бар решаи худ тешае,
Дар ҷаҳони танги эҳсосоти худ
Мезанад раҳгум чунон дар бешае
Шоире мирад зи бедардии ӯ,
Рӯсияҳ аз ночавонмардии ӯ.

Ҳар кучое адл беёвар шавад,
Тифли оташ мушти хокистар шавад,
Ҳар кучое нахли навбар решакан,
Хангбеде нахли боровар шавад,
Шоире мемирад аз бедодҳо,
Бо ҳазорон шевану фарёдҳо.

Инчунин ҳар рӯз дар рӯи ҷаҳон

Аз шикасту нобарориҳои он
Шоире дар ҳар касе, дар ҳар диле,
Шоире дар ҳар раҳе, ҳар манзиле
Ногаҳон мемирад аз худ беҳабар,
Шоире беёдгору беасар.

Шоире мемирад, аммо
Шоире як рӯз меояд ба дунё.
Шоире соҳибқироне.
Шоире комилзабоне,
То ҳама он шеърхову шоирии мурдари
Зинда созад дар суруди хештан.
То ҳама он шоирони як сухан ногуфтаро
Зинда созад дар вучуди хештан
Гар набудӣ эҳтиёҷи зиндагон
Ё ниёзи мурдагон,
Гар ба гирдишгоҳҳои рӯху авзои замон
Ё тапишгоҳҳои эҳсосоти халқ,
Ҳочате бар шоири соҳибназар пайдо нашуд,
Шоире н-ояд ба дунё ҳеч гаҳ аз пеши худ...

[1975]

ИЛТИҶО АЗ ДИЛСОЗОН

Илтиҷо мекунам, эй дилсозон,
Шавад афсурда дили шоир агар,
Дили афсурдаю пурдарди варо
Ба дили сунъӣ масозед бадал.

Бас дар ӯ дарду ғами кулли ҷаҳон,
Бас дар ӯ бешу ками халқон аст.
Баски дар набзи таболудай ӯ
Буду нобуди ҳама даврон аст.

Гар бадал шуд дили шоир, гӯед,
Он ҳама андуҳи ширинаш ку?
Заҳми носури муҳаббат чун шуд?
Доғҳо ку? Ғами деринаш ку?

Шеъри ногуфтаи ӯ чун нутфа
Дар дили хастаю ғамнокаш буд.
Арбада бо ҳама дунё мекард,
Розҳо бо ҳама афлокаш буд.

Шеъри ногуфтаи ӯ монд кучо?
Ку дили з-оташи худ сӯхтааш?
Ку ҳама шӯриши эҳсоси расо?
Ку дили ишқ бадомӯхтааш?

Раҳмате! Ҷои дили афсурда
Гар гузоред дили сохтааш
Он ҳама дарди куҳанро оред
Аз дили сӯхтаву бохтааш.

На! Ҳама одами дилафсурда
Битавонад дили нав бипзирад,
Лек шоир ба дили сохташ

Натавонад, ки чу шоир мирад!

Ҳеч шоир натавонад зинҳор
Бо дили сохта эҳсос кунад!
Бо дили сохтаву шеъри заъиф
Хурмати шеър чӣ сон пос кунад?!

Аз дили сохтаву бедардаш
Бӯи дил н-ояду бӯи ғами дил.
Ку ҳама шӯру чунуну мастӣ?
Ку ҳама таппиши бешу ками дил?

Илтиҷо мекунам, эй дилсозон,
Ҳама дилро бинамояд бадал!
Лек чун навбати шоир бирасад
Заҳми ӯро марасонед ҳалал!

Дили ӯ дил набуд охир, эй вой!
Дили ӯ кӯраи пуроташ буд.
Барқҷавлон буд агар эҳсосаш,
Барқгардон сифати зоташ буд!

Дили ӯ дастғаҳи кӯҳна набуд
Ки бадал сохтан осон бошад.
Дили ӯро, ки ҳамонанде нест,
Муддао шӯришу исён бошад.

Дарди ӯ мояи шодии вай аст,
Ки бувад асли танободии ӯ.
Дарди ӯ дарди беҳ аз дармон аст,
Ки бувад маншаи озодии ӯ.

Шоир он аст, ки то зинда бувад
Қасди ёрон зи ҷаҳон баргирад.
Омада шоиру шоир гузарад,
Бо ғаму андуҳи дунё мирад!..

[1975]

* * *

Ман зиндаам ба хоҳири дидори орзу,
Ман зиндаам ба хоҳири ёри ҳаёлиам,
Ман зиндаам ба хоҳири он ишқи сармаде,
К-орад паёми дилфиреб аз безаволиям.

Ман зиндаам ба хоҳири баҳти наёфта,
Ман зиндаам ба хоҳири роҳи нарафтаам.
Ман зиндаам ба хоҳири ишқи набохта,
Ман зиндаам ба хоҳири шеъри нагуфтаам.

Ман зиндаам ба хоҳири он рӯзҳои баъд
То зиндаам ба даҳр, қашандам ба сӯи ҳеш,
Ман зиндаам ба хоҳири он ҷашмаҳои ҳусн,
К-овозашон шунидаам дар орзуи ҳеш.

Ман зиндаам ба хоҳири ночустаҳои дил,
Ман зиндаам ба хоҳири наҳнидаҳои ҳеш.
Ман зиндаам ба хоҳири дурии дуриҳо,

Ман зиндаам ба хотири нодидаҳои хеш...

[1975]

* * *

То дар ин дунёи навбат ҳаққи навбат бо ман аст,
Сулҳу ҷангам бо тамоми Ҳурмузу Аҳриман аст.
Баҳри шуҳрат нест ҳаргиз шеърпардозии ман,
Шеърпардозиям ошӯбе ба рағми мурдан аст.

Дар миёни ин ҳама ҷонбозию розу ниёз,
Бо ҳама эҳсоси гарму шавқу шӯри дилгудоз
Ман ба ин серӯза дунё ҳадя созам умри худ,
К-аз ҳисоби умри кӯтоҳам шавад умраш дароз.

Ман бар онам, к-ин ҷаҳони обу гил то ҷовидон
Пиртар гардад ба солу чун сухан монад ҷавон.
Ман бар онам, к-одамӣ ҳар қадр комилтар шавад,
Ташнатар гардад ба меҳру сертар гардад зи нон.

Ман бар онам: гарчи раҳ бурдем то сайёраҳо,
Гарчи нуристонӣ бисёре бапо кардем мо,
Шоири равшандиле, соҳибкамоле бештар
Мекунад равшан дили торику ақли тираро...

Гарчи ман ҳам зодаи ин кӯҳсорон будаам,
Ҳамсуруди нағмаҳои обшорон будаам,
Рӯ ба рӯ бо кӯҳ меғӯям: на аз кӯҳи баланд,
Сарбаланд аз Ҳиммати Озодмардон будаам.

Аз баландиҳои аслию мачозии башар
Орзуи ман набуда ҷуз баландии назар.
Кӯҳ бе мо ҳам баланд аст, эй бародар, лоф бас!
Фаҳр кун гар метавонӣ аз баландии ҳунар...

Дар замини шеърпарварде, ки дилхоҳи ман аст,
Бар заминҳои ҳама рӯи замин роҳи ман аст.
Ин заминро ман ниғаҳбонӣ кунам аз қасди бад,
Дидгоҳи шоирӣ дидбонгоҳи ман аст!

Ин заминро дӯст дорам бо ҳама мавҷудҳои,
Бо ҳама армону дардаш, бо ҳама мақсудҳои.
Ин заминро дӯст дорам, то ба рӯяш зиндаам,
Баски ҳастам чанд рӯз аз ҷумлаи масъудҳои...

[1976]

ИФТИХОР

Дар миёни кӯҳсорон саҳтҷонам зодаанд,
Дар раҳи кӯҳсор баҳри имтиҳонам зодаанд,
Волидайнӣ бенишонам чун нишонам зодаанд,
Дар диёри камзамини бекаронам зодаанд.

Гарчи меғуфтанд аз қисмат бувад фардои ман,
Гарчи меғуфтанд серӯзӣ бувад дунёи ман,
Гарчи дар ғахвора мебастанд дасту пойи ман,
Дар замин баҳри талоши осмонам зодаанд.

Дар миёни чор девори баланди кӯҳҳо,
Ки гаронӣ мекунад бар кӯҳҳо андӯҳҳо,
Дар радифи куллаҳои посбони рӯҳҳо
Бо дили бедору бо рӯҳи ҷавонам зодаанд.

Бо дуои мӯсафедони худотарсу баор,
Бесавод, аммо саводомӯзи сад омӯзгор,
Бо шарофатҳои кампирони бефар ҷоннисор
Баҳри ҳоло, баҳри фардои замонам зодаанд.

Ман аз ин сон бесаводон сӯхтан омӯхтам,
Аз сафои сураи Қуръон сухан омӯхтам,
Аз китоби зери болинам Ватан омӯхтам –
Дар диёри байту шеъру достонам зодаанд.

Гарчи дар базми бузургон кӯдаки гаҳвораам,
Бо ҳама камзарфии худ ҷузви ин сайёраам,
Шоирам ё ошиқам, майхора ё ғамхораам,
Ҳар кӣ ҳам бошам, ба қасди душманонам зодаанд...

Дар миёни кӯҳсорон кӯҳсонам зодаанд,
Бо ғурури куллаҳо ҳамошёнӣ нам зодаанд.
Дар канори чашмае баҳри дамонам зодаанд,
Дар деҳи хурде барои сад ҷаҳонам зодаанд!

[1977]

* * *

Ин кӯҳи чу шоири ҳаёлий,
Ин сояи дар ҳамӣ шикаста,
Симҷӯби қатору дар сари сим
Гунҷишки қатор шадда баста.

Ин домани песабарфи куҳсор
Чун гӯшаи домани дарида,
Оғӯши пур аз қаромати пок,
Гулҳои арӯсаки расида.

Ин ҳайбати абрҳои ҳашмӣ,
Арғушти маҳини майсазорон,
Ин манманию ғурури тундар
Талқини суруди обшорон.

Ин рӯди ситезакору густох,
Ин чашмаи беҳуду сияҳмаст,
Ин боғи шукуфтарӯю тобон,
Ин шоҳи ниҳода бар сарам даст –

Инҳо ҳама бо мананд ҳамзод,
Инҳо ҳама шоҳиди манастанд.
Хонанд ба сад забон диламро,
Инҳо ҳама қосиди манастанд.

Ноғуфтаи ман зи гуфтаам бех,
Доред агар зи ман саволе,
Пурсед зи абрҳои ҳашмӣ,
В-аз кӯҳи чу шоири ҳаёлий...

НАМАКИ ХАЛҚ

Гарчи шоир минбари вичдони халқ аст,
 Гарчи шоир ровии армони халқ аст,
 Нони шоир аз сухан не,
 Нони шоир нони халқ аст.

Халқ меҳоҳад, ки дар шеърӯ сухан
 Ахтари иқболи ӯ тобон шавад.
 Халқ меҳоҳад, ки рӯи сафҳае
 Ғунҷаи армони ӯ хандон шавад.
 Шоире гар соҳиби девон шавад, дарёфт нест,
 Халқ бояд соҳиби девон шавад.
 Дар радифи ин Зафарободу Файзободҳо
 Як Суханобод ҳам бунён шавад –
 Як Суханобод – шаҳри ростӣ,
 Шаҳре аз вичдону ҳиммат,
 Аз муҳаббат, аз саодат!

Баҳри ин дар тӯли ҳар даҳсолаю садсолаҳо
 Дар ҷабини шоири андешаманде
 Ҷумла фикру дарду таъбу завқи худро,
 Ҷумла эҳсоси дақиқу шодию ҳам шавқи худро,
 Бо чи нийятҳо таҷассум мекунад
 То ба ҳаққи он ҳама нону намак
 Шоираш гӯяд каломӣ бонамак...

Халқи мо аз батни модар шоир аст,
 Шоири аз қулли шоирҳои дунё қодир аст,
 Лек гарчи Рӯдакию Ҳофизу Хайёмхояш будаанд,
 Лек гарчи Айниву Лоҳутиву Мирзои Турсунзода дорад,
 Боз ҳам дорад ба шоир эҳтиёҷ,
 Шоире, то шеърҳои гуфтаву ногуфтаашро
 Боз гӯётар бигӯяд,
 Боз бурро,
 Боз гиро,
 Боз аълотар бигӯяд!

Гарчи ҳар дам
 Аз таҳи ҳар санги Кӯлобу Хучанд,
 Аз таҳи ҳар санги Масчоҳу Ҳисору Рапту Дарвоз
 Байт мерӯяд чу торон,
 Шеър месабад ба сони сабзаҳои навбаҳорон
 Бо рубой мебарояд кишти деҳқон,
 Бо дубайтӣ медурахшад ҳусни инсон,
 Гарчи ҳар дам –
 Аз замини саҳти кӯҳистон сухан сар мезанад,
 Дар фазои танги кӯҳистон сухан пар мезанад,
 Халқи шоиртабӣ мо
 Боз ҳам дорад ба шоир эҳтиёҷ,
 Шоире то эътибору шуҳраташро баҳри ҳар инсон бигӯяд,
 Аз замин то торами кайҳон бигӯяд.

Халқи шоирзоди мо
 Месарояд шеъри худро

Дар намуди пунбазорон, ки беҳ аз шеъри сафед аст,
Дар намуди барқи Норақ, ки умеди равшани ӯст,
Дар намуди ҳар ниҳоле, ки барап ишқу умед аст.
Киштзоронаш, ки дон бастанд, “Девони кабир”-анд.
Ҳосили умеди мардони кабиранд.
Месарояд шеъри оламгири худро
Бо каланду белу мисрон,
Бо сипору пойдосу доси деҳқон
Шеъри хокӣ, шеъри лалмӣ, шеъри обӣ,
Шеъри деҳқонӣ – суруди офтобӣ...

Лек бо ин табъи яздонии худ
Боз ҳам дорад ба шоир эҳтиёҷ,
Шоире, то меҳнати ӯро ситояд,
Шоире, то қудрати ӯро ситояд.
Шоире пайваста гар шеъри замонгираш нагуфт,
Достоне лоиқи рӯҳи ҷаҳонгираш нагуфт,
Дар ҳақи нону намак гар гуфт шеъри бенамак,
Он намак бешубҳа кӯраш мекунад,
Нони халқаш мезанад.

[1978]

* * *

Гили ту аз гили шеъру суруд аст,
Дили ту худ дили шеъру суруд аст.
Ҷаҳони бебадал дорӣ миёни шеъри девонҳо,
Ки саршор аст аз эҳсоси дарду атри армонҳо.
Равонӣ бо раҳи қисмат
Барӣ аз кулли бухтонҳо
Чу Сир орому ботамкин
Вале дар сина тӯфонҳо...

На озодӣ, на побаста,
Фақат бо рӯҳи вораства
Дилат бар зиндагонӣ равзана дорад,
Ки аз он рӯзгорат равшани дорад.
Вагарна чордеворат пур аст аз ҷаҳлу кӯриҳо,
Вагарна чор фасли ту пур аст аз талху шӯриҳо.

Ту як девони ашъори тамоми,
Ки афтода ба дасти марди оми,
Намехонад, намедонад...
Дилам месӯзад, эй девони оми,
Ки дар дасти касе чун ман наӣ,
То сар ба сар хонад,
Барои хештан хонад,
Барои баҳру бар хонад.

Дилам месӯзад, эй девони рангин,
Дилам месӯзад, эй девони гулчин,
Дилам месӯзад, аммо дасткӯтоҳам,
Дилам месӯзад, аммо тай шуда роҳам...

[1978]

* * *

Замони беғубори баччагиям

Ачаб ғамхорҳое доштам ман.
Ба тоқӣ, дар гиребон, чилди болишт
Ачаб тӯморҳое доштам ман.

Наёбам то газанд аз захри морон
Яке дандони морам буд тӯмор.
Дигар аз чашми беоҳуи оҳу,
Ки аз чашми бадам бошад ниғаҳдор.

Яке тӯмор нохунпорае буд
Зи чанголи уқоби осмонгир –
Ниғаҳбон аз қазои осмонӣ
Ҳам аз парвози пасти мурғи тақдир.

Яке аз ашки гурғам буд тӯмор –
Балогардони ман аз ашки гургон.
Дигар аз чанги хирсам бозубанде –
Зи чанги тези хирсонам ниғаҳбон.

Беҳин тӯмори ман буд яккатире
Хаташ бо шеър андар чилди адрас.
Ба як тӯмор буд ҳам тир, ҳам шеър
Ки гирад пеши роҳи тири нокас.

Замони беғубори баччагӣ рафт
Ба он дунёи пурмеҳру навозиш.
Ҳама тӯморҳоро бурд гӯй
Ба тоқӣ, дар гиребон, чилди болиш.

Бирафту ҳеҷ натвонист аз роҳ
Ягон тӯмор бозаш дорад, афсӯс.
Ҳама тӯморҳоро бурд, лекин
Фақат тӯмори тирам монда имрӯз.

Варо дар ман набинад ҳеҷ чашме,
Ҳамоно он бувад чун савлати ман.
Валекин мекунам эҳсос ҳар бор,
Ки ӯ дар ман бувад чун давлати ман.

Валекин мекунам эҳсос ҳар бор –
Вучудам ғарқа дар фавҷи хатоҳост,
Бидон, ки шеъри ман монанди тӯмор,
Ниғаҳдори ман аз мавҷи балоҳост.

[1979]

* * *

Ба гӯшам мерасад ҳар гоҳу бегоҳ
Садои ошнои ошноҳо.
Ба гӯшам мерасад шабҳо зи куҳсор
Фиғони рӯдҳо дар тангноҳо.

Саҳар як талъате ояд ба чашмам
Бипурсад: “Дар чӣ ҳолӣ, шоири ман?”
Мисоли ахтари паррону сӯзон
Фурузон бигзарад аз хотири ман.

Тамоми рӯз саргарми такодав

Миёни баҳси маҷлисҳои бесуд
Зи шеъре мисрае бар ёдам ояд,
Ки гӯй баҳси маҷлис баҳси ӯ буд...

Миёни растаи ошӯфтабозор,
Бубинам рӯи гармерову хайҳот,
Натонам гуфт номаш чӣ, кучоист,
Ва ё чун чехраи ӯ монда бар ёд.

Шабонгаҳ фориғи рӯзи гузашта
Чу бикшоям китобу дафтарамо,
Зи байни сатрҳо бинам пур аз ашк
Нигоҳи интизори модарамо.

Садоҳои шиносу ношиносе
Шабу рӯзон диламо меҳаросанд.
Ниғаҳҳои шабаҳранги азизон
Маро дар ҳар кучое мешиносанд.

Миёни он ҳама дидору овоз
Басо гумкардаҳое дорам аз умр.
Садое гар маро меҳонад аз ғайб,
Яқин ман ҳам садое дорам аз умр.

Садои ман уручи он садохост,
Ки хомӯшанду печон дар асиранд¹.
Ҳазорон мурдари ман зинда дорам,
Намирам то ман, онҳо ҳам намиранд...

[1979]

* * *

Чу ман ҳам одамизодам,
Гаҳе чамъу гаҳ ошӯфта
Ба роҳи умру шеъру ишқ
Хатоҳое зи ман рафта.
Хатоҳое ба рафтору ба гуфторам.
Хатоҳое ба кирдору ба афкорам.
Ки бар доғи гуноҳонам
Гирифторам, гирифторам.
Ки пеши хеш медонам,
Ки ман умре зи афкори худ афгорам.

Вале андешае! Сабре!
Агар рафтам чу шохобе чудо аз рӯд
Ба маҷро боз баргаштам.
Чу моҳи гар паридам як қадӣ найза зи сатҳи об
Ба дарё боз баргаштам.

Агар бишкаст шохе аз дарахти орзуи ман,
Ба хоки эътиқоди зиндагӣ як решаам афзуд.
Гаҳе як лағзишам беҳ буд аз сад носеҳи тарсу,
Туфайли як хато дар сар ҳазор андешаам афзуд.

Миёни баҳсу ҳукми носеҳони қолабӣ дидам,
Ки онҳо низ беш аз ман хатокоранд.

¹ Асир – эфир.

Риёкоранду айёранд.
Вале аз баҳри хаспӯши гуноҳи худ
Дусад баста санад доранд.
Хатокорони аз ман пиртар бояд накӯ донанд,
Ки ман ҳам як замоне чун фурӯ биншинад эҳсосам,
Чу хуни гармам аз фаввораи шавқаш фуруд ояд,
Чу оташҳои пуртоби дарунам бешарар гарданд,
Чу онҳо носеҳи ғамхор хоҳам шуд,
Чу онҳо довари солор хоҳам шуд.

Хатокорони беш аз ман хатокарда накӯ донанд,
Ки баҳри як хатои ман
(Шараф бодо ба онон!) низ онон ҳам сабабгоранд;
Ки баҳри як хатои ман
Гунаҳкорони бисёранд...

Вале сабре!
Чу рӯзе баршавам бар қуллаи худ,
Шумо, эй носеҳони хурдабини ман!
Накӯ бинед то фарзу яқини ман,
Бибояд бо ҳазорон ранҷ аз он дидгоҳи худ
Ду қулла боз болотар бароед аз мақоми ман –
Вагарна бо чӣ мсёре
Зи пой кӯҳ чурми қулларо нодида мебинед,
Шумо эй доварони нотамоми ман!

Ман охир мерасам бар қуллаи худ,
Ки ӯ дар ин ҷаҳон, дар ин замин аст.
Ман Инсон мекунам худро,
Бидонед,
Хатои охирини ман ҳамин аст!...

[1979]

БА ДҶУСТОНИ ХАСАКӢ

Донам ҳамаро: намакҳаромеду дурушт,
Дар бӯтаятон на рушд дореду на мушт
Санги бағали кӯҳ маро шоир кард,
Санги бағали шумо маро хоҳад кушт...

[1979]

* * *

Агар хоҳӣ, ки навмедам набинӣ,
Бикун боре ба ман мушкилкушой.
Маро як умри бемарге ато кун,
Ба ман омӯз расми бефаноӣ.

Агар хоҳӣ, ки дар шеърар набинӣ,
Хазонҳоро чу ранги рӯйзардон,
Ба тобистон масъудон сабзаҳоро,
Хазонҳоро якояк сабз гардон.

Чаро таънам занӣ бар беҳудиҳо?
Агар мардӣ, агар бисёр мардӣ,
Бикун ҳамвор аввал роҳхоро,
Бихоҳ аз ман сипас ҳамворгардӣ!

* * *

Ҳарчанд ки воқеиш равонам ба раҳи умр
 Бо дилнигаронӣ ба қафо менигарам боз.
 Лахте дилу ҷон бурда зи ман умри гузашта,
 Бар умри хаторафта хато менигарам боз.

Ҳар рӯз, ки бигзашт ба сад фанду ба сад панд,
 Неку нигарам буд, барои дили ман буд.
 Чун бахт, ки як ояду қадраш нашиносем,
 Ҳар рӯзи хатохурда хатои дили ман буд.

Як рӯз ба парвоз чу мурғони фирорӣ
 Бо таҳлукаи талх зи болои сарам рафт.
 Як рӯз чу мӯре, ки қапад дона ба хона,
 Бо пайраҳаи танг зи пеши назарам рафт.

Як рӯз чу хуршеди паси абри ситабре
 Бетобишу бегармӣ паси кӯҳ билагжид.
 Як рӯз чу ёрони забонсозу замонсоз
 Сад ваъда бубахшиду яке ком набахшид.

Он рӯз фақат рӯзи хушам буд, ки дар дил
 Як шуъла барафрӯхтаву тобутабам дод.
 Он рӯз фақат рӯзи хуши умри сарам буд –
 Рӯзе, ки ба рӯзи дигар уммеди навам дод...

* * *

Сангро бардоштан душвортар
 З-он ки андар варта ғелон кардаӣ.
 Шеърро иқро кардан сахттар
 З-он ки инкораш кунӣ бепардае.

Бедро битвонӣ бешоҳид бурид,
 Тутро аммо буридан дигар аст.
 Бояд ин ҷо лоақал ду шоҳиде,
 То бигӯяд: тути хушки бебар аст.

Обро олуда кардан кори сахл,
 Лек аз нав соф кардан мушқил аст.
 Кӯхро таркондан осон ҳилаест,
 Ганҷ ҷустан лек кори оқил аст.

Дӯстам, пур табли холи мезанӣ,
 Нашнавад арзи диле гӯши карат.
 Дӯстам, бар қулла гар туф мекунӣ,
 Худ чу настӣ, боз ояд бар сарат...

Як сухан сад қавмро як мекунад,
 Мефизояд як сухан ҳусни Ватан.
 Шоири озода селоварда нест,
 Нест ҳам тухми палак тухми сухан.

Шоири фарзонаро асру замин

Бар ниёзи хештан меоварад.
Модаре танҳо назояд шоире,
Халқ ўро баҳри худ меофарад.

Як сухан полудай сад хуни дил,
Зиндагӣ сад чашми як полован аст.
Ман чӣ ҳам гӯям барои чун тӯе?
Ман чӣ ҳам гӯям? Худ аз худ равшан аст...

[1979]

* * *

Хабар доред оё, ҳазрати Лоик,
Ки аз фасли ҷавонии шумо нима ба ғафлат рафт,
Ки аз ганҷинаи умри шумо нима ба ғорат рафт,
Ки дуздоне ба номи Ишқу Шеър Орзуи шухрати фардо
Зи пеши чашматон
Ганҷи шуморо мебаранду мебаранд осон?

Шумо дар коргоҳи шоирии худ
Миёни дуди танбокуву ашхоси китоби чида дар ҷевон
Ба номаш шеъраке гуфтеду хурсандед.
Шумо аз номаҳои содалавҳи чанд зоҳирбин,
Ки гӯй шеъратонро хонда хандиданду болиданд,
Ки гӯй шеъратонро хонда ларзиданду нолиданд,
Ба нозу фаҳр бишкуфтеду хурсандед.

Шумо охир
(Илоҳӣ хонатон бошад пури гандум!)
Чаро бовар кунед осон
Ба таърифу гапи мардум?

Шумо аз он касоне нестед охир,
Ки бо гургон бара хурданду бо ҷўпон бигирйистанд.
Шумо аз он касоне нестед охир,
Ки аз ҷўе чахиданду зи дарёе наёрастанд.

Шумо аз саргузашти шеър медонед,
Ки шеъри хубро як бор мегӯянд.
Ки шоир низ дар эҷоз танҳо чун худованд аст.
Ки шоир бо ҳамон як шеъри хуби аввалину охиринаи хеш
Ба мисли модарони яккафарзанд аст.

Шумо аз саргузашти шеър медонед,
Ки аксар шоири фарзонаи офоқ
Зи худ норозӣ пеш аз марг менолид,
Ки шеъри беҳтарини хешро бар гӯр хоҳад бурд
Ва ё дар гӯр хоҳад гуфт.

Шумо боре ба худ оед,
Даме дилро ба рӯи сафҳа бигзореду пурседаш,
Ки оё он ҳама шеъре, ки фармудааст,
Сухан будааст ё бешак суханреза?...

Агар ин сон ба мизони хирад санҷед шеъри хеш,
Нишаста рӯ ба рӯтон бериё гӯям,
Ки то холо (маро маъзур медоред!)
Ба ҳован об кӯбидед!

Хабар доред оё, ҳазрати Лоик,
Ба ҳован об кӯбидед!
Ба ҳован об кӯбидед!

[1979]

ШЕЪРЕ, КИ ХОБ ДИДАМ

Шабонгоҳон чу меафтад ситора
Зи базми ахтарони бешумора,
Хаёлам, бозмегардад зи парвози фалакгире
Ба сӯи ин замин
Аз осмонҳо Экзюперӣ.

Шабонгоҳон чу меафтад ситора
Зи тоқи осмони беканора,
Хаёлам, бозмегардад ба он шӯхию он шангӣ
Ба базми ин замин
Аз осмонҳо Зухраи чангӣ.

Агар афтад ситора дар дили шабҳо,
Хаёлам, аз само рӯи фалакпаймо
Гагарин бозмеояд зи парвози нахустинаш,
Заминро мекунад оғӯш эъҷози нахустинаш.

Шабонгоҳон чу андар соҳати кайҳон
Бубинам тори равшан аз пай ҳар ахтари паррон,
Хаёлам, лираи гумгаштаи Орфей шавад пайдо,
Ба гӯши мо кунад хунё.

Чу ояд ахтаре сарзер аз гардун,
Хаёлам, бо сари шӯридаву пурхун
Петефӣ аз миёни корзорон зинда меояд,
Ва Лорка
Бо гитору бо лаби пурханда меояд...

Худовандо!
Намедонам чӣ фол асту чӣ таъбире,
Ки ман ин шеърро
Дар хоб дидам вақти шабгире,
Ки худ парвоз мекардам ба сӯи осмони дур,
Ки худ парвоз мекардам ба сӯи ахтарони дур...

[1982]

БА ҚОИ ТАСАЛЛӢ

Бедил, ки нестӣ,
Ҳамдил чӣ боядат?

Раҳҷӯ, ки нестӣ,
Манзил чӣ боядат?

Дарё, ки нестӣ,
Соҳил чӣ боядат?

Хунат, ки мурдааст,
Қотил чӣ боядат?...

ТАҚЛИДИ МАВЛАВЌ

Ман ошиқи дарёстам
 Пуршӯру пурсавдостам.
 То навбати дунё марост,
 Дунёстам, дунёстам.

Ман лоиқи номи худам,
 Фарзанди айёми худам.
 Бо ҳусни оғозе, ки буд,
 Ман ҳусни анҷоми худам.

То он даме, ки ман манам,
 Милён сарам, милён танам.
 Ман сад ҳазорон ҷону дил
 Дар ҷилди як пирӯҳанам.

Гаҳ таъна бар дунё занам,
 Гаҳ раҳна бар дилҳо занам.
 Гаҳ ҳар ҷӣ ояд пеши рӯ,
 Бефарқ пушти по занам.

Гоҳе сияҳмастӣ кунам,
 То шукри ин ҳастӣ кунам.
 Дар қуллаи табъи баланд
 Эӣ вой, агар пастӣ кунам.

Гаҳ худшикан, гаҳ бутшикан
 Гаҳ худ ба худ, гаҳ анҷуман.
 Гаҳ дар замин, гаҳ дар фалак
 Форигӣ зи баҳси мову ман –

Ман шоири дилдодаам.
 Дар кӯи дил афтодаам.
 Гаҳ чун замон печидакор,
 Гоҳе чу байти содаам.

Эӣ, ки намедонӣ маро,
 Чандин макун ҷуну ҷаро,
 Бе шоиру ошиқ, бидон,
 Дунё шавад мотамсаро.

Шоир ба савдояш хуш аст,
 Бо ҷони шайдояш хуш аст.
 Ҳатто ба наздики худо
 Бо беҳудиҳояш хуш аст.

Шеърм ниёзи ишқ буд,
 Сӯзу гудози ишқ буд.
 Шебу фарози байтҳом
 Шебу фарози ишқ буд.

Дил дода, дилбар ёфтам,
 Сар дода, сарвар ёфтам.
 Гул ҷида, пажмурдам чу гул,

Ғам хурда, соғар ёфтам.

Гоҳе зи худ ғофил шудам,
Дарёи бесоҳил шудам.
Гаҳ дар диёри хештан
Муҳтоҷи як манзил шудам.

Гоҳе чу гул пурхандаам,
Гоҳе зи худ шармандаам.
Ман ҳар киям, ман ҳар чиям
То он даме, ки зиндаам.

Ман ифтихори ҳастиям,
Ман эътибори ҳастиям.
Бо ҷумла бори меҳнаташ
Миннатгузори ҳастиям.

Ман як қалам туғёнгарам,
Исёнгарам, исёнгарам.
Бо ҷумла иллатҳои худ
Инсонгарам, инсонгарам!

[1982]

АГАР...

Агар мо метавонистем
Ҳар як ахтари афтодари аз нав барафрӯзем,
Агар мо метавонистем
Рози синаи ҳар мурдари некӯ биёмӯзем,
Агар мо метавонистем
Шеърӣ нотамоми шоири фавтидари
Он сон, ки ӯ меҳост, бинвисем,
Чу ӯ пурсӯзу пурэхсос бинвисем,
Агар мо метавонистем
Кулли обҳои рафтари аз нав ба ҷӯй орем,
Ба кӯи рӯзгоре, ки гузашта, боз рӯй орем,

Ба мисли он ки ҷарроҳони ҳозир
Чок карда синаи ҳар мурдари
дарди варо тапхис месозанд,
Агар мо метавонистем,
Як дам дар сукути лаҳзаи мотам
барои қадри ӯ аз рӯи қоғаз не,
Зи сӯзи дил,
Зи мағзи ҷон суҳан гӯем,

Агар мо метавонистем,
Кулли он китобери,
Ки андар оташи ҷаҳли палидон сӯхт,
Андар хокбоди солҳои бесару сомон ҳама гум шуд,
барои равшании роҳи кӯрони ҷаҳонбон сӯхт –
Китобери, ки мероси хирадмандони тоҷик буд,
Китобери, ки шарҳи дарди бедармони тоҷик буд,
Ба ҷои маҳзани тиллову аркони аморатҳо
Ба нархи ҷон ниғаҳбонӣ кунем...
Агар мо метавонистем...
Агар мо метавонистем...

Шигифто!

Метавонистем агар чои ҳама беҳудагӯиҳо,
ба чои Қофро бо лофи пур реге шуморидан,
ба чои реги худро нораво Қофе гуморидан,
ба чои обҳоро лой кардан,
Гулӯи чашмаеро санг мондан,
ба худ жӯлидаву побанд мондан
хешро аз хештан озод бинмоем!

Ба чои ин ҳама гар метавонистем
Даме бо амри вичдон хешро санҷем,
Гуноҳи хешро бо Довари вичдони худ
биншаста, рӯёрӯй бишморем,
ба дасти хештан худро чазо бидҳем,

Агар мо метавонистем
Ҳар дам рахнаи имону вичдонро
Зи нав таъмир бинмоем,
Дили худро,
Сиришти хешро тармим карда,
Номаи аъмоли худро нав ба нав таҳрир бинмоем,

Агар мо метавонистем “агар”-ро
аз забон хориҷ кунему бе “агар”
Ин орзухоро ба чо орем,

Чаҳони мо чаҳони созгоре буд,
Ҳамеша пурбаҳоре буду зебо рӯзгоре буд...

[1982]

* * *

Чун дарахтон дӯст дорам ман заминро,
Ҳамчу пирон дӯст дорам зиндагониву замонро.

Чун гули вартоҷ дорам дӯст
Офтобу нури онро,
То пазад дар гармии ӯ ишқи хомам.
Дӯст дорам бодарову чомро,
То бимонад чоми саршоре зи номам.

Ҳар ғурубе чун кунам падруд бо рӯзи куҳан,
Шаб, ҳама шаб субҳи навро интизорӣ мекашам
Ҳамчу зиндонӣ, ки бошад чашмдори рӯзи озодии хеш,
Ҳамчу бадбахте, ки бошад чашмдори хонаободии хеш.

Мисли мурғон мешиносам ман фазоро,
Хокро монанди деҳқон мешиносам.
Мешиносам обро чун ташнакомон,
Меваро чун боғбонон мешиносам.

Ёд дорам модаре мемурду фарзандони худро панд мегуфт.
То ҳамеша аҳл бошанд,
Қадри неъматҳои давронро бидонанд.
Қадри меҳнатҳои давронро бидонанд.
Гарчи аз шири сафедаш
Кӯдаконаш ҷумла парвозӣ шуданд,

Дар нафасҳои пасин,
Дар назъи ҷон мегуфт: об!
Охирин як қатра об!
Он қадар ашқе фишонд,
Он қадар хунҳо бирехт,
Он қадар дил об кард,
То дилашро косаи зардоб кард
Дар баҳои охирин як қатра об.

Дӯст дорам обро
Ҳамчу он модар, ки бо овози ларзон
Бо лабони хушк андар назъи ҷон мегуфт: Об!

Зиндагонӣ бо ҳама талхию шӯрӣ,
Бо ҳама шодию андӯҳи гуворояш азизу бебаҳост.
Баҳри ман чун дилбаре, ки бо ҳама андоми зебош
Боз айбе дораду ҷурму гуноҳе, дилрабост.

Зумрае сохилнишинон қадри дарёро намедонанд.
Як гурӯҳи навҷавонон қадри дунёро намедонанд,
Дӯст дорам ман заминро чун дарахтон,
Дӯст дорам зиндагиро ҳамчу пирон...

[1982]

ШЕЪРЕ ДАР БЕМОРИСТОН

Паси шиша дарахтон ҷумла урӯнанд...

Чунин дарёфтам: гӯй ҳама аз даст хоҳад рафт,
Ду ҷаннам баста хоҳад шуд зи дунёи пурафсона.
Замин аз зери поям меғурезад,
Само меуфтад рӯи сарам чун боми вайрона.

Ҳаёлам, хома аз дастам биафтод,
Тапишҳои ҷунунангез андар синаам хушкид.
Ҳаёлам, аждаҳои марг
Даври пайкарам печид.

Ҳаёлам, кокулони ёр лағжид аз кафи дастам,
Ҳаёлам, зулфи мачнунбед рӯи гӯри ман ҳам шуд.
Ҳаёлам, (гарчи механдед, эй мардум!)
Зи базми шоирони Тоҷикистон шоире кам шуд.

Замину осмонҳоро видоъ гуфтам,
Видоъ гуфтам маҳу хуршеди анварро.
Видоъ гуфтам ба ёре, ки пас аз ман боз
Парешон мекунад зулфи муанбарро.

Ҷаҳонро гӯй бо як қатра ашқи сард
аз ҷаннам биафшурдам,
Ба як он ёд кардам дидаву бишнидаҳоямро,
Ҳама шеърӯ суруди норасоямро,
Ҳама саҳву хатоямро.

Шуморо ёд кардам бо ҳама фарзу яқини дил –
Шуморо, ки бароям некиҳои беҳаде кардед.
Шуморо ҳам, ки бо ман ҳамназар будед,

Шуморо ҳам, ки баҳри ман бадӣ кардед!

Ба дил гуфтам: агар ин бор амон ёбам,
Ба дунё гар насиби зиндагӣ бошад дигар борам,
Аз ин пас то даруни синаам дил ҳаст,
Дили мӯре наёзорам...

Паси шиша дарахтон муғча бастанд...

[1982]

* * *

Ман дар ин дунё чӣ дунё доштам?
Ишқи сӯзон, ҷони шайдо доштам,
Меҳри афзун, ёри якто доштам,
Рози пинҳон, доғи пайдо доштам,
Як дили ҳамшӯри дарё доштам.

Ман дар ин дунё чӣ дунё доштам?
Як кафи бозе чу паҳно доштам,
Як тани танҳои танҳо доштам,
Як дили бо ҷумла дилҳо доштам,
Дар дили имрӯз фардо доштам.

Ман дар ин дунё чӣ дунё доштам?
Як сари қурбони сарҳо доштам,
Гӯшае бо ҳамназарҳо доштам,
Тӯшае бо ҳамсафарҳо доштам,
Яъне девони ғазалҳо доштам.

Ман дар ин дунё чӣ дунё доштам?
На тавалло, на тазарро доштам,
На муросо, на мадоро доштам,
Ҷоннисорон, ман шуморо доштам,
Ҳақгузорон, ман шуморо доштам!

[1984]

* * *

Гоҳ-гоҳ содағони кӯдакдил
Аз ман асрори шеър мепурсанд.
Аз табутоби ранҷҳои ман
Дар сари кори шеър мепурсанд.

Чист шеър? Эй басо суол кунанд,
Гӯиё ман паямбари шеърам.
Ҳол он, ки дар ошёнӣ адаб
Як гадои паси дари шеърам.

Воқияи шеър чист? Ин матлаб
Мебард рӯзу шаб қарорамро
Садди напҳастанӣ чу кӯҳи азим
Мениҳад аспираторамро.

Ҳама ҷо ҳаст, боядаш дарёфт,
Шеър шояд атои раббонист.
Чун ҳумое ба пушти кӯҳи Қоф...
Ҳама ҷо ҳаст, лек пайдо нест

Балки дар осмони ниликор
Су-суи ҷодуии кавкабҳост?
Балки нақши ситораи паррон,
Дар ҷаббини сиёҳии шабҳост.

Балки дар кулбаи ғамангезе
Гиряи аввалини навзод аст?
Балки олоии касалмандест,
Ки аҷал як дамаш амон додаст?

Ё васият накарда шабҳангом
Дидагон боз карда пас мурдан?
Ё зи гулбун ҷудову дар гулдон
Охи гул пештар зи пажмурдан?

Ё худо гуфта, ҷон супоридан
Баъди якумр беҳудоиҳо?
Ё пушаймониҳои бесуде
Баъди ҷонкоҳии ҷудоиҳо?

Балки парвози ақлу эҳсос аст
То ба ҷосе, ки одамӣ нарасад?
Балки тақлиди сеҳру эъҷоз аст,
Ки ба таҳқиқи оламе нарасад?

Ё ки тасвири инқилоби дил аст,
К-аз диле бар диле мадор шавад –
Инқилобе, ки аввал андар дил,
Баъд дар даҳр интишор шавад?

Ё муроси осмону замин
Баҳри таскини одами фонист?
Ё мадории ҷор самти ҷаҳон
Баҳри эъҷозҳои инсонист?

Ё нигоҳи мунаввари одам
Ҷониби нуриёни афлок аст?
Ё нигоҳи паямбаронаи ӯ
Ҷониби об, ҷониби хок аст?

Балки шеър аст як ҷаҳони дигар
Дар ҷаҳоне, ки обу гил дорад –
Як ҷаҳоне ба рағми бедардон
Дарди ҷон дора(д), дарди дил дорад?

Балки дар ин ҷаҳони бедевор
Як тасаллои ҷони инсон аст?
Як ғиреви шикастани садҳо,
Як фиғоне ба гӯши кайҳон аст?

Балки шеър аст шарҳи қисматҳо –
Қисмати рӯду ҷашмаю шабнам?
Балки... Эй вой! Бахудо, ман худ
Шеър меғӯяму намедонам...

“Агар дар ҷои ӯ будам, ту медонӣ, бародарҷон...”
“Агар дар ҷои ту будам, дигарсон кор мекардам”.
“Агар ман ҳам калон будам, ту медонӣ, ки дар як рӯз...”
“Агар ман чун фалон будам, чунон рафтор мекардам”.

“Агар ман ҷои Фирдавсӣ будам, аз баъди “Шахнома”
Ҷазалҳои нишотафзову рӯхангез мегуфтам”
“Агар дар ҷои Хайёми суҳанпардоз будам ман,
Ба ҷуз ҷанде рубоӣ дostonҳо низ мегуфтам”.

Чунон военамоҷад ҳешро ҳақдору ҷонсӯзе,
Ки гӯӣ ростӣ ҳам метавонад кард иқдоме.
Фарозу шеб дар пеши даҳонаш баски яксон аст,
Ба фарқи пухтагон по мениҳад бо ин ҳама хомӣ.

Ба сахни бӯстонҳо гоҳ меҳаҳад занад ҷаҳ-ҷаҳ
Ба ҷои булбули шӯрида ин гунҷишкӣ жӯлида.
Ба ҷои пил меҳаҳад кашад борею сарборе
Ба роҳи зиндагӣ ин ҳаскаши худро насанҷида.

Чунон дандон ба ҳам совида, мушташро гирех карда,
Ба ҷои дигарон худро гузорад ин сабукандеш,
Ки гӯӣ ҳоли ҳозир мекунад кори худовандӣ,
Ки гӯӣ як ҳуди ӯ баҳри дунё мекашад ташвиш.

Чу умре бурду обу нони мардум хурду роҳат кард,
Саропо даъвию лоф аст ин зоти заифу гоҷ.
Тамоми умр бистад аз факирону ҳақирон сов,
Вале боре напардозад ба анбори ҷамоат боҷ.

[1986]

УЗРИ ЛАНГ...

Туро ман мешиносам, тухми носабзидаи деҳқон,
Ки мемонӣ ба шеъри носуруда,
Ё насиби норабуда,
Ё умеду орзуи монда дар дил,
Аз талоши зиндагонӣ монда ғофил...

Туро ман мешиносам, хӯшаи помолгардида,
Ба монанди ҳавасҳои ҷавонӣ,
Ба сони ишқи новарзида
Дар як кунҷи дил монда ҷу ганҷи бостонӣ.

Шуморо мешиносам, ҷашмаҳос, ки ба дарёҳо наёмезед,
Ба тӯфонҳо напардозед,
Ба соҳилҳо набистезед.

Шуморо мешиносам, рӯдҳои масти тӯфонҷӯш,
Шуморо ром карданду миёни соҳили маснӯъи қолабсон
Басо бечӯшу бешӯру забонбаста равон ҳастед.
Чу шери баста дар занҷир,
Марас¹ бар гардану феъли табиатзоди худро бурдаед аз ёд.

¹ Марас – ресмоне, ки ба гардани хайвон банданд,

Шумо, эй рӯдҳои нурзоянда,
Ки месозед равшан роҳҳои дури оянда!
Ҳамаметарсам, ки рӯзе соҳибонгон
Баҳри шамъе зор хоҳад шуд,
Сари сарчашма охир тапна хоҳад мурд,
Аз ин сарчашмадорӣ худ чӣ хоҳад бурд?

Шумо – дастихуши ин зӯрдастонед,
Ки аз афсунашон гум мешавад афсонаи ҳастӣ.

Шумо – маҳруми асли худ,
Шумо – афғонаи¹ ҳастӣ!

Шуморо мешиносам, сангҳои зери по монда,
Зи асли худ ҷудо монда!

Агар дасти ҳунарманде шуморо метарошид,
Ба рағҳотон равону рӯҳ мебахшид,
Бузургони ҷаҳони мозию имрӯзро бас буд,
Ки аз як порай бечонатон ҷони абад ёбанд...

Шуморо мешиносам ҷумла гулҳое, ки хушбӯеду беҳамто,
Ва чун дӯшизаи зебо
Ва ё мисли ҷавони қобилу доно
Шуморо мекананд аз шох ё аз беҳ бепарво,
Валекин чун гули беор мерӯянд ноинсофу нокасҳо...

Шумо, эй барраҳои ҷаъдмӯ,
Зебо чароед?
Ба монанди гули хушбӯ,
Шуморо мекушанд охир!
Шуморо ҷаъдмӯӣ мекушад ё нафси инсонҳо?
Шумо арзандаи онед,
Ки зебой шавад қурбони зебой,
Вагарна чист зебоиву доноиву яктоӣ?

Ҷавонмаргон!
Агарчи талхияшро як дили ҳассоси шоир мекунад эҳсос,
Валекин зиндагонии шумо як лаҳзаи бисёр ширин аст
Ва гарчанде ки дида ё надида ин ҷаҳонро, зуд мемиред
Ҷавонмаргӣ дар ин дунёи аблақ расми дерин аст...

Ҷавонмаргон!
Агарчанде наояд заррае имдод аз дастам,
Шуморо мешиносам хубу ҳамдарди шумо ҳастам!

[1987]

ЗИНДАГӢ

Зиндагӣ хуршед дар боми ман аст,
Зиндагӣ маҳтоб дар шони ман аст.
Зиндагӣ ёри гуландоми ман аст,
Зиндагӣ Хайёми айёми ман аст.

¹ Афғона – сиқти чанин, сиқт.

Гар набошад номам аз номи Ватан,
Гар набошад хилқати ман сохтан,
Гар насӯзам дар ғами шеърӯ сухан,
Зиндагӣ андешаи хоми ман аст.

Эй умеди зиндаи дил, зинда бош!
Эй гули ишқи чавон, пурханда бош!
Дар мани миранда сад оянда бош!
Зиндагӣ парвози пайғоми ман аст.

Гар набошад ишқи ту дар синаам,
Гар набошад ёди ту ганчинаам,
Гар набошад чашми ту ойинаам,
Зиндагӣ нафрину дашноми ман аст.

Гар набошад ишқи ту пайдои дил,
Чист дунё бе ғами дунёи дил?
Бе туо бе ишқи ту? Эй вои дил!
Зиндагӣ зиндони ман, доми ман аст.

Карда ишқи ту ба дунё ошиқам,
Бо ғами имрӯзу фардо ошиқам,
Аз замин то осмонҳо ошиқам,
Зиндагӣ сарчӯши илҳоми ман аст.

То туро мебинаму дил равшан аст,
Барзахи дӯзах бароям маъман аст,
То насиби ман туро бўсидан аст,
Зиндагӣ гулчини инъоми ман аст.

Ошиқӣ ҳам санъати фарзонаҳост,
Ҳар кӣ худро ёфт, алҳақ бефаност.
То дилам лабрес аз сӯзу навост,
Зиндагӣ осори иқдоми ман аст.

Зиндагӣ бе мо раҳи берафтуост,
Зиндагӣ бе мо шаби беинтиҳост.
Зиндагӣ бе ишқ сад дарду балост,
Зиндагӣ коми туо коми ман аст.

Зиндагӣ гулшираи ҷоми ман аст,
Зиндагӣ орому пидроми ман аст.
Гарчи ҳам оғозу анҷоми ман аст,
Зиндагӣ хушном аз номи ман аст!

[1988]

* * *

Эй Табиат!
Рӯзи дафнам
Боз як он зиндаам кун,
То бидонам, дӯстонам дар чӣ ҳоланд,
То бигӯям, дар азои ман нанолад.

Як назар то бинам аз аъдои ман
Кист дар худ шодмон аз мурдани аъзои ман.
Бингарам, аз душманонам
Кист ҳозир дар сари тобуту мегирад зи шодӣ –

Заҳрханде баҳри ӯ тақдим созам,
В-аз сари тобути худ дураш биронам...

Бори дигар бингарам бар чапми ёрам,
Пас равам осуда бар кунҷи мазорам.

[1988]

* * *

Касе, ки хост шоир бошад, аммо
Зи дасташ байти ғаррое наёмад,
Ба безарфии худ қоим шуду рафт,
Аз ин савдои бесомон саломат.

Зи мо сад бор шоиртар бувад ӯ,
Зи мо сад бор қодиртар бувад ӯ,
Сазад хонандагонаш дӯст доранд,
Ба ин сон шоире ихлос оранд...

[1988]

* * *

Он чунон гоҳ меравам аз худ,
Ки замини замон намедонам.
Он қадар гаҳ ба хеш меоям,
К-аз ҳама беҳудӣ пушаймонам.

Яктана ҷанг мекунам бо даҳр
Дар ҷаҳони тафаккури розам.
Мезанам дод, мекунам фарёд,
Бесадо бо тамоми овозам.

Ман ҳамӯшам, валеқ метаркам
Ҳамчу санге зи гармии хуршед.
Чун замин гоҳ-гоҳ мечунбам,
Мекунам сӯи ғофилон таҳдид.

Ки ман он қадр нестам хомӯш,
Ки ман он қадр нестам хунсард,
Гар маро дидаед бемиқдор,
Нестам беҳамияту бедард!

Зиндагӣ – корзори суду зиён,
Ҷанги рӯҳу мазоқу афкор аст.
Дар назар ҷумла зиндаанд, вале
Эй аҷаб нимкушта бисёр аст.

Беҳабар бар набардгоҳи ӯ
Омадам бесилоҳу беиспар.
Будам он қадр пурдилу мағрур,
Будам он сон ҷавони худбовар.

Рӯз аз рӯз лек мебинам,
Ки маро зиндагӣ муназзаҳ кард.
Ки маро бо худам шиносонид,
Аз сиёҳу сафед оғаҳ кард.

Булфузуле чу бенишонам хонд,

Шуд намудортар нишонаи ман.
Аблахе гар даричаам бишкаст,
Тозатар шуд ҳавои хонаи ман.

Ман дар ин корзори бедовар
Аз касе ҳеҷ гаҳ наметарсам.
Меравам, меравам ба сад оҳанг,
Аз хаму печи раҳ наметарсам.

Аз тунукмоягон надорам бок,
Гарчи сад тири кинаам бирасад,
Ман зи теғи забони худ тарсам,
Ки мабодо ба синаам бирасад.

З-оташи пурзабонаи дили худ
Гаҳ ба ҳоли пареш метарсам.
Ман фақат дар ҷаҳони пурошӯб
Ростиро, зи хеш метарсам...

[1988]

* * *

Ман, ки мурдам, ба рӯи турбати ман
Нутқҳои дароз кам гӯед.
Монда айнак ба чашму аз коғаз
Шарҳи сӯзу гудоз кам гӯед.

Чун бигӯед бо забони дароз
“Дар дили мост зинда ҷовидон...
Мурд Лоик, валеқ ашъораш
Зинда монад, ҳаме забон ба забон...”

Андаке сабр! Нек андешед!
Ки шумо худ дилу забон доред?
Як таҳаммул кунед бекоғаз,
Ки шумо худ магар нишон доред?

Чист бонги баландгӯи гунг,
Чун забони ман аз сухан монад.
Зиндаи ҷовидон? Чи варсокист!
Он суханҳо кай аз даҳан монад?

Чанбари гул ба рӯи турбати ман
Нӯшдору марги Сухроб аст.
Дар дили ман чаман-чаман пажмурд
Чанбаре, ки ҳанӯз шодоб аст.

Аз дурӯғи шумо дилам бигрифт,
Бандаро кушт ваъдаҳои дурӯғ.
Охирин илтимос: дар сари хок
Кам навозед пардаҳои дурӯғ.

Гар бихоҳед розӣ хуспам ман,
В-ар шумо з-одамӣ нишон доред,
Шоироне, ки баъди ман оянд,
Дар сари вақт посашон доред.

Мурдаам ё ки зинда хоҳам буд,

Аз лаби рӯду чашмаҳо пурсед.
Аз ҳама ганчи синаи куҳҳо
Мурдаам ман ва ё шумо, пурсед!

Ман набудам бузургу олитабъ,
Лек чанде ишораҳо кардам.
Нарасидам ба манзили хуршед,
Илтиҷо аз ситораҳо кардам.

Нарасидам агар ба қуллаи кӯҳ,
Пеши ӯ ман сучуд овардам.
Ахтари нав наёфтам дар шеър,
Дар дилам ҳар чӣ буд, овардам.

Шеър гуфтам на аз барои худам,
То ба қадрам раседу бинвозед.
Шеър гуфтам барои он, ки шумо
Қадри худро дуруст бишносед...

[1988]

МАН ҒАРИҚАМ...

Ман ғариқам,
Ду соҳили уммед –
Он яке мекашад ба соҳили чап,
В-он дигар мекашад ба соҳили рост.
З-ин “муҳаббат” ду дасти ман аз тан
Мекананд он ду қотили уммед.

Ҷисми ман меравад ба дарёс,
Ки наёрад ба ёд дунёе...

[1989]

ҶОНКАНИИ БОҒ

Надонистем, ҳайфи мо,
Нафаҳмидем, ҳайфи мо,
Ки тӯфон аз чи сӯе
бо чӣ қасду бо чӣ нируе
ба сӯи боғи мо тӯфид?
Ва аз чӣ маҳз сӯи боғи мо тӯфид?

Яке дар инҳисори даҳшати тӯфон
Тамоми боғро дидем:
Ҳар як реша,
Ҳар як барг ҷон меканд
Зи ҷӯи боғ хун мерафт.
Дарахтон решакан
уммеди имдод аз худошон буд,
Ва ҳам уммед аз мову шумошон буд.

Валекин боз ҳам бӯе набурдем аз заволи боғ,
Зи шоху баргҳои хунчакони ҳар ниҳоли боғ.

Чу гурги гушна ту з-он сӯ,
Чу хирси гушна ман з-ин сӯ

Табарҳо,
Тешахову арраҳо дар даст
Дарахтони зи пой афтодаро так-так
шикастему
буридему
кафондем,
Ба сӯи хонаҳои худ капондем
Ва гӯё дар амон мондем.

Ва андар хилвати шабҳо
Табақхову сатилхову лаганҳо
пур зи хокистар
Ба сӯи боғ мерафтем.

Пас аз чанде замини боғ
шуд як тӯда хокистар,
Ки бо як пуф барад аз чой тӯфонаш,
Кунад ҳар сӯ парешонаш...

Надонистӣ,
Надонистам,
Надонистем,
Надонистему доништан натонистем,
Ки аз чӣ боғи мо омочгоҳи қасди тӯфон шуд?
Ки аз чӣ боғи мо ҳарвонагоҳи дасти тӯфон шуд?

Кунун,
эй хок бар сармон!
Ба рӯи мушти хокистар
Ману ту орзу дорем
боғи тозае корем...
Худовандо, чӣ бенангем,
Худовандо, чӣ беъорем!

феврари 1996 – Бемористони дил

ХОНАИ ШОИР

*“Ҳамчунин ба ... (номҳои зиёде) шоир Лоиқ Шералӣ гайриқонуний хона додаанд...” Маҷаллаи “Огонёк”
14, 1987*

Хонаи қонуний надорам ман,
Чунки ман берунам зи қонунҳо.
Хонаи қонуним будӣ, агар
Будаме омада зи берунҳо...

Шоире қонуне намешносад,
Гарчи бошад ҳамеша дар қайде.
Аҳли байташ гурусна ҳам мирад,
Меҳурад боз ҳам ғами байте.

Шоирони ғарибу беҳона
Дар гузапта чи бас фузун буданд.
Баски буданд дар ғами мардум,
Баски мавлою зуфунун буданд.

Шоирон бас фақиру бекасукӯй,
Балки бегӯру бекафан мурданд,

Лек дар хидмати замон буданд,
Лек дар ҳасрати Ватан мурданд.

Шоире, ки ғами ҷаҳон дорад,
Хонааш ошёнаи дилҳост.
Ғами шоир ҷӣ меҳурӣ, эй дун,
Хонаи шоирон ҳама дунёст!

Ханда мегирадам, ки мепурсанд
Одамон вазъи хонаи шоир
Пеши рӯшон китоби тозаӣ ӯ,
Дар забоншон таронаи шоир.

Ханда мегирадам, ки меҳанданд
Одамон хонда шеърҳои варо,
Лек аз чист, ки намегирианд
Дида сад дарди бедавои варо?...

Хайр бошад! Ҷӣ ҳам тавонӣ кард?
Ин мабодо зи бад батар гардад.
Ин мабодо барои вусъати шеър
Хонаи танг тангтар гардад.

Сабзбахтам, ки зистам ошиқ
Берун аз ҳар фиребу ҳар шайде.
Ҳайф, сад ҳайф, ки наарзиданд
Байтҳоям ба қиммати байте...

Лек шодам, ки байтҳо дорам,
Аз ду-се обқӯр боке нест.
Лоиқ ар нестам ба байти шумо.
Дар ягон байти хеш хоҳам зист!

Худ надонам зи кӣ суол кунам,
(Гарчи фарҷоми умри ман дур аст)
Хонаи қонуним агар ин нест,
Хонаи қонуним пас гӯр аст?

[1997]

ФАХРИЯ

Асли ман шеърӯ ғазалҳои мананд,
На ҳамин шӯро мағалҳои мананд.

Ман агар риндиву мастӣ кардаам,
Хотири инсонпарастӣ кардаам...

Ман агар девонагӣҳо доштам,
Яъне бори дарди дунё доштам.

Дар ҷаҳон бо ҷумла бурду бохтам
Ман ҷаҳони хешро ҳам сохтам.

Баҳри тамйизи баду неки ҷаҳон
Бохтам ҷону дилу умри ҷавон.

Аз лаби дарё нарафтам хушклуб,

Беадаб будам ба мизони адаб.

Дида эй бас гарму сарди ошиқӣ,
Шеърҳо гуфтаам зи дарди ошиқӣ.

Он ҳама шеъре, ки аз дил гуфтаам,
Баҳри он шириншамоилад гуфтаам.

Ишқи ӯ тӯфонзамирам карду рафт,
Бо ҷавониҳои пирам карду рафт.

Пешӣ ҷонон ҷунки ҷон афшондаам,
Қолаби берӯху бечон мондаам.

Гарчи рӯзе аз диёрам мебаранд,
Аз Мазорам¹ бар мазорам мебаранд.

Боз ҳам аз ишқ сӯзад гӯри ман
Чун дили ман, чун дили пуршӯри ман.

То ғамам бар ёди ҷонон мерасад,
Сӯзи ҷонам кай ба поён мерасад!

Баъди мурдан ҳам дилам бебарг нест,
Интиҳои ман ҳамин як марг нест.

Марг агар қатъи равони ман бувад,
То кучо қатъи ҷаҳони ман бувад?!

Ибтидои ман – деҳи хурди Мазор,
Интиҳои ман – ҷаҳони беканор...

[1997]

РӯЗҲО МЕГУЗАРАНД...

НАСИҲАТИ МОДАР

Модарам мегуфт доим вақти хоб:
“Хоб кун, албатта, бо пахлуи рост!
Он ҳама коре, ки нийят мекуни,
Сар бикун бо қувваи бозуи рост.

Нонро доим ба дасти рост гир,
Пӯш аввал остини ростро,
Гар бибандӣ аҳд, дасти рост деҳ,
Дасти чап не хайр дорад, не бақо”.

Хурд будам, беҳабар будам ҳанӯз:
Фарқ байни дасти чапу рост чист?
Хоб кардан, сер будан муддао,
Муддао дар дасти чапу рост нест.

Баъд фаҳмидам, муроди модарам
З-ин насиҳатҳои дигар будааст:
Бо ҷунин панду насиҳатҳо ба ман

¹ Мазор – Мазори Шариф, зодгоҳи гуянда.

ЧАВОНӢ МЕРАВАД...

Чавонӣ меравад аз ман, чавонӣ меравад охир,
Нахоҳам рафтанапро, лек аз ман меравад, ором,
Дурахши чехраву мӯи сиях, чашмони бодомӣ –
Ҳама хоҳанд шуд радду бадал монанди рӯзу шом.

Чавонӣ сабзае не, то ба ҳар фасли баҳор аз нав
Дамад аз хоку боз оро диҳад саҳрои урӯро;
Чавонӣ офтобе не, ки бегаҳ рафта, субҳ ояд,
Чавонӣ моҳ не, ҳар маҳ нахоҳад ғашт ӯ пайдо.

Дареғо, ин гули бесурати садранги атрафшон
Фақат як бор дар шохи ниҳоли умр меҳандад,
Фақат як бор! Лекин одамӣ бо ёди бӯи он
Тасаллӣ ёфта, уммед бар оянда мебандад.

Муҳаббат! Ту, фақат ту қодирӣ аз рафтани айём
Маро бар омади айёми дигар раҳнамо бошӣ,
Ба роҳи умр дастодаст бо ман зиндагӣ чӯй,
Ба гуфторам садо бошӣ, сурудавро наво бошӣ.

Агар дар нӯшханди субҳи истиқбол дарёбам
Зи айёми чавонии азизи худ нишонеро,
Агар дар роҳи сӯи марг рафтанҳои худ бо ту
Чавонӣ дода, дарёбам сафои зиндагониро.

Агар дар пириям бинам, ки айёми шабоби ман
Мучассам дар чавонии ҷаҳони тоза гардидаст,
Муҳаббат, аз ту он ғаҳ сарфарозу шод хоҳам буд,
Муҳаббат, мешуморам ҳешро он рӯз болодаст!

Фақат имрӯз з-он озурдаам, ки лаҳза то лаҳза
Чавонӣ норизо, бо сад шикоят меравад аз ман,
Чавонӣ аз ману ман аз чавонӣ шикваҳо дорем,
Илоҷе нест ғайр аз ҳар нафас ин ҳарфҳо гуфтан:

Нагашта сер аз ту, бо ту рӯеро набӯсида,
Чавонӣ, меравӣ аз ман. Чавонӣ, меравӣ! Падруд!
Ба узри нотавониҳо ман аз ту илтиҷо дорам:
Марав ту оқибат беоқибат аз олами мавҷуд!

[1963]

ЭӢ ЧАВОНӢ...

Мекунӣ шаккокию густоҳиҳо
Бо худоёни замину осмон.
Меҳурӯшӣ, меситезӣ,
Мекушой роҳи худро
Дар миёни ин ҳама пасту баландии ҷаҳон.
Ҳамчунон Шаддод, ки сӯи худо
Карда даъвои худой, тир андохт,
Лек тираш бозгашта аз само,

Бар сари моҳӣ расид.
Аз он замон
То кунун бинӣ сари моҳӣ буридаст...
Тирандозӣ ба сӯи осмонҳо айнаи беандешагист,
Баски меояд фуру аз осмон ё бар замин ё бар сарат.

Бо гуноҳи осмон оё равост,
Ин замини бегунаҳ захме хурад?!

Медамӣ чун рӯди фасли навбаҳорон,
Раҳна карда кӯҳсорон.
Дарраҳоро бо ҳама ҳангомаат пур мекунӣ,
Мезанӣ бар санги соҳил,
Мезанӣ, девори соҳилро зи по меафканӣ.
Масту мағруру худонотарсу якрав,
– Ин манам! – меғӯиву ду дасти худро бар сари дил мезанӣ.

Меравӣ аз хатти соҳил ғаҳ бурун,
Лек то кай?..
Об гардад барфҳои кӯҳсорон,
Дигар аз ҳар қулла н-ояд бар ту оби ғайратафзо.
Дигар аз гардун наояд сели борон,
То лаболаб гардию пуршӯр сози иддао.
Фасли тобистон расад, дар зери хуршеди тамуз,
Аз ту мемонад фақат як осӣ обу халос,
Дар миёни ин ҳама бешу камӣ худро шинос,
Эй чавонӣ,
Эй чавонӣ!

1.03.1966 – Новороссийск

БАЧЧАГӢ

Ба бародарам Шариф

Суруди яккафарёди шабонгоҳии хирманкӯб
Ба гӯшам мерасад аз дуру дилро медахад ковиш.
Дилаш монанди саҳро бекарон асту саховатманд,
Садои навҳадораш бар дилам илқо кунад нолиш.

Ба чашмам нақш созад солҳои баччагиямро,
Ки дар рӯи чапар шабҳо суруди “Майда” мехондам.
Дареғо баччагӣ ҳамчун гули қаҳ бод шуд, тай шуд,
Аз он хирман мани дунёнадида мисли дон мондам.

Сарам ҳамчун замини пир мезад чарх беором,
Дилам аз шавқи армонҳо чу вулконе хурӯшон буд.
Чу ман дар гирди хирман чарх мегаштам ба рӯзу шаб.
Кучо рафтӣ, чаҳони пок монанди дили духтар?
Кучо рафтӣ, чаҳони танг монанди дили кафтар?
Кучо рафтӣ зи дастам, эй замони пур зи тобу таб?

Суруди нолаомези даравгардухтареро ёд меорам,
Ба гардан муҳраи мору ба сар рӯмоли шохӣ дошт.
Ду рухсори сафедаш сӯхта аз гармии хуршед,
Нигоҳи шармгине, пурсукуте, бепаноҳе дошт.

Суруди дигаре чуз як дубайтӣ ӯ намедонист,

Намедонистам, ӯ будаст шайдоиву савдой.
Ба чои гул ба даври домани ӯ хор часпида,
Тароватҳои хуснашро макида боди саҳроӣ.

Сурудаш дар дилам чун нақши рӯи гандумаш боқист,
Ба ёд орам шавад дил пора-пора:

“Сари кӯҳи баланд чуфти ситора,
Чавони навхати бистудусола.
Чавонон, қадри якдигар бидонед,
Худо кай медиҳад умри дубора?!”

Дигар ӯро надидам чун давоми хоби ширине,
Шунидам ёри бадрашкe гирифтасту миёнҳолест.
Ба қадри ҳол ӯ розист аз тақдири пешонӣ,
Ба ёди ишқи аввал лек як кунҷи дилаш холист...

Ҳама ҳамсолҳои ман ба ҳар қониб сафар карданд,
Гирифта домани коре, гирифта домани ёре.
Дигар даврони гулгардонию гулбозиям бигзашт,
Ба дӯши ман ҳам афтодаст бори зиндагидорӣ.

Дигар айёми хурдӣ нест, то чида гули наврӯз,
Ба ҳар як хона орам ҳамчу пайғоми баҳоронаш.
Биёрам бар дари ӯ ҳам, бубинам хонаву чояш,
Баёзи гарданаш, шарми рухаш, ҳусни гулафшонаш.

Вале якумр мехоҳам бад-ин сон зиндагӣ кардан:
Баҳорон бойчечак чида овардан ба ҳар як хона яктоӣ,
Ки то аз дасти ман бинанд рӯи навбаҳоронро,
Гули дидори он зебоарӯси рӯзгоронро.

Дигар давлат намехоҳам аз ин дунёи пурсавдо,
Тамоми умр мехоҳам бад-ин сон зиндагӣ кардан,
Тамоми умр кӯдак будану тифлона хандидан,
Зи оғози баҳори зиндагӣ пайғом овардан...

4.04.1966 – Новороссийск

ЧАШНИ ХАЖДАҲСОЛАГӢ

*Кӣ аз модар ду бор таваллуд шудааст?
Кӣ ду бор қӯдак будааст?
Кӣ ду бор ба ҳаждаҳ даромадааст?*

Нестӣ нахли дубар, эй нозанин,
То ки ҳар сола ду раҳ бор оварӣ,
Бишқуфӣ ду бор, ёбӣ ду баҳор,
Зиндагии тоза такрор оварӣ.

Як баҳору як гулу як навбатест
Баҳри мо дар зиндагии одамӣ.
Човидона чарх мегардад замин,
Чарх мегардем дар он мо даме.

Гар фитад аз осмон исторае,
Ҳамчу ашқи отапини осмон,
Дор онро дар кафи дастони худ,

Барфурӯзаш чун чароғи хонадон.

Дидаӣ гулбаргборони баҳор,
Гирдбоди қисмати гулзорро?
Хусни одам низ чун гулбаргхост,
Мешавад бар роҳҳо барҷошҳо.

Гил агар бошад, бирӯяд боз гул,
Ҷовидон бодо русуми дилбарӣ!
...Нестӣ нахли дубар, эй нозанин,
То ки ҳар соле ду раҳ бор оварӣ.

Ин пагоҳӣ субҳ баҳри ту дамид,
Ҳамчу рӯи ту дурахшону сафед.
Гӯӣ нав огоҳ шуд аз ошиқӣ,
Лаззати оғӯши дунёро чашид.

Бо ту гӯё шуд таваллуд оламе
Олами гулбозию дилбозиҳо.
Бо ту гӯё ибтидо шуд роҳи нав,
Роҳи худқобию сарафрозӣҳо.

Бо ту ҳамсол аст имрӯз офтоб,
Ҳамсафи ту абру барқу жола аст.
Ин ҷаҳону ин замини осмон
Мисли ту имрӯз ҳаждаҳсола аст...

[1967]

БОЗ ЯК РҶЗАМ ГУЗАШТ

Офтоб аз хонаи ман рафт бегаҳ,
Боз як рӯзам гузашт,
Боз як рӯзи пур аз сӯзам гузашт.

Кай ба дунё омадам ман?
Кай зи оташбозиҳои зиндагӣ огаҳ шудам ман?
Омадам. Рафтам.
Ту медонӣ маро?
Дар сурури хеш мехонӣ маро?

Панҷаҳои зарҳалии офтоби субҳгаҳ
Мисли дасти дӯст мекӯбад дарамро.
Ҳамчу дасти модарам ҳар субҳ рӯи бистарам
Сила месозад сарамро.

Тоҷҳои қуллаҳо дар нури хуршеди саҳар,
Сарбасар рахшон мисоли тоҷи шоҳони Аҷам.
Офтоб – он Шаҳрзоди пирумру дилҷавон
Мекунад афсонаҳои Шарқро зеби рақам...

Офтоб аз ганҷи бахшишхонаи умри абад
Лаҳзае овард бар ман армуғон.
Зиндагии ман зи умри ҷовидон ин лаҳза аст –
Лаҳзае, ки гунҷад андар ӯ ҳаёти ҷовидон.

Хондам хуршедро аз осмон,
То қунад бо ман пагоҳӣ ношто.

Чун варо аз чарх овардам фуруд,
Хонаи ман хонаи хуршед буд:
“– Ассалом, эй офтоб,
Эй чашми рӯзи нав, дуруд!
Ман ба гӯшат хонам имрӯз,
Аз муҳаббатҳо суруд...”

Офтоб аз хонаи ман рафт бегаҳ,
Кӯр шуд чашмони рӯз,
Хонаи ман боз беҳуршед монд.

Дар миёни хонаи беофтоб
Худ ба худ меҳонам акнун достони кӯтаҳе:
“То нагардад ҷом ҳолӣ, пур нагардад аз маи нав,
То наафтад ҷомаи афсурда аз тан, кас напӯшад ҷомаи нав.
– Рӯз то бегаҳ нагардад, кай расад рӯзи дигар?
То набошад шом, чун навбат расад баҳри саҳар?..”

Офтобо,
Кай ба дунё омадам ман?
Чанд рӯз ин сон гузашту лек ман нагзаштам аз дунёи зебо,
То ҳанӯзам умрпаймо,
То ҳанӯзам ман шикебо?
Балки ҳамсоли туам ман?!
Балки ҳамзоди Ҳавою Одамам ман?!

[1968]

ЗАНГҶҲЛА

Дӯстон рафтанд ҳар сӯ дар талоши зиндагӣ,
Аз барои ризқи пошида ба ҳар самти ҷаҳон.
Он яке ошиқ шуду рафт аз қафои духтаре,
Дигаре бигзашт аз ёраш ба ҳукми дигарон.

Занги охир бурд моро ҳар кучо аз ҳам ҷудо,
То ҳанӯзам гиряи занги ҷудой дар дил аст.
Баъд аз ин бо даъвати зангӯла ҳатто лаҳзае
Назди мактабхона моро ҷамъ кардан мушкул аст.

Шеърӣ шогирдонаи ёрест андар дафтараи,
Байтҳояш бебарору берадифу бечило.
Ҳамчунон ки ишқи байни мо нашуд ҳамқофия,
Чун дили мо, ки нашуд бо ҳам қарину ҳамсадо.

Дар сари паймонаи май, дар сари дасторхон,
Мо қасам хурдем дар роҳи садоқат бешумор.
Ҳамчу ҷоми дасти бадмасте қасамҳо ҳам шикаст,
Шишаи холист аз он базм бар ман ёдгор.

Оҳ, меҳонам дидам зангӯлаи мактаб шавад,
Дӯстонро ҷамъ созад, оварад пепи назар.
Як нафас ёди ҷавонӣ бурдаву ҳасрат кунем,
Бишмарем оҷангҳои рӯйҳои якдигар.

То бубинам, Устои зиндагӣ дар тӯли умр,
Дар ҷабину рӯю мӯхошон ҷиҳе биништиаст.
То бубинам, дар раҳу дар ҷӯи оҷангҳо

Дехқони зиндагӣ аз худ чӣ тухме киштааст.

Ох, меҳоҳам дилам зангӯлаи мактаб шавад,
Созад аз дидори ёрони ҷавонӣ шодмон.
Гаштаю баргашта хонам чун китоби хотирот
Сафҳаи пешонию хатҳои чини рӯяшон.

[1968]

* * *

Чу аз модар ба дунё омадам ман,
Маро дар гоҳвора баста буданд.
Сари гоҳвораам биншаста ёрон,
Бароям номи лоиқ ҷуста буданд.

Ду дасту пой ман муҳкам бубастанд,
Ки донам қадри дасту пой озод.
Дилам мисли асир озодӣ ҷӯяд,
Бичӯяд дар ҷаҳон паҳнои обод.

Маро дар гоҳвора баста буданд,
Ки аз баҳри ҳалосӣ ёбам имкон,
Ки то дар ҷунбиши гоҳвораи хеш
Барои худ шавам тақдирҷунбон.

Маро дар гоҳвора баста буданд,
Ки қадри хонаободӣ бидонам.
Кушоям худ гирех аз мушкили худ,
Зи хурдӣ қадри озодӣ бидонам.

[1970]

* * *

Даштҳо пурсукуту холианд,
Рӯдҳо беҳурӯшу камобанд.
Монда урён дарахтҳои сабз,
Аз ҳазон рангзарду нотобанд.

Ғаллазорон тихӣ шуданд аз ғайз,
Ҳамчунон хонаҳои баъд аз тӯй:
Ҳар кучо осӣёт, гардон аст,
Мардумон чашмсери хандонрӯй.

Дар сукути муқаддаси саҳро,
Базми неъмат, ҳамосаи серист.
Дар ҳамӯшии форами паяҳо
Достони ҷавонию пирист.

Нури хуршед бемадор бувад,
Чун нигоҳи мусофири раҳдур.
Лек дар нимараҳ нахоҳад монд,
Меравад боз, меравад мағрур.

Марди деҳқон ба паллаи Мизон,
Баркашад хому пухтаи худро.
Дилкушоду кушодадаст шавад,
Ҳамчу саҳни кушоди сахроҳо.

Боз як соли умри мо гузарад,
Як баҳори дигар хазон гардад.
Зиндагӣ боз бо раҳи хуршед,
Сӯи фардо ҳаме равон гардад.

Зиндагию баҳору тирамахаш,
Навву кӯҳнаст, гирдгардон аст.
Дар фазои ҳаёти ҷовидон
Ёди мо ҳам чу ғози мизон аст.

[1970]

* * *

Боз меҳоҳам, ки аз нав кӯдаки нодон шавам,
Боз меҳоҳам, ки аз нав кӯдаки гирён шавам.

Бар сари зонуи модар боз биншинам даме,
Гиряму хандам, сарамро нарма бинвозад ҳаме.

Боз гултоқӣ бибофам аз гули худрӯи кӯҳ,
Аз гули наврӯзу аз қоқу аз хулбӯи кӯҳ.

Боз рӯи сабзаҳо афтону ҳезон по ниҳам,
Кӯҳҳову даштҳоро дар дили худ ҷо диҳам.

Боз бо ҳамсолҳоям ҷангбозиҳо кунам,
“Қаҳрамон”-и ҷанг бошам, сарфарозиҳо кунам.

Ошиқе зорӣ кунад бар ман, ҷу ояд бовараш,
Хат барам аз ӯву хат орам – ҷавоб аз дилбараш.

То тағи тори арӯс андар шаби сури висол
Ноаён оям, бибинам чехраашро бемалол.

Тоҷи тиллоӣ ба рӯи абруи пайвасти ӯ.
Бӯи умри тоза ояд аз ҳинои дасти ӯ.

Лек бинам, то магар розист аз тақдири худ,
Розӣ аст аз бахт ё менолад аз тақсири худ.

Ё ҳамегиряд зи шодӣ ё ҳамехандад зи ғам,
Ёд карда ошиқи деринаашро бо алам...

Боз дар тоқии худ барҷош чинам бо мурод,
Хонда бо ҳамсолҳоям ёр-ёру шодбод.

То сахар дар сурхона байтхониҳо кунам,
Дар ҳақи навхонадорон байтмониҳо кунам.

Ман чӣ меҳоҳам, худоё?
Ман дигар кӯдак нахоҳам шуд, дарёғо!

Лек одам ҳар қадар солору пурармон шавад,
Боз меҳоҳад, ки боре кӯдаки нодон шавад...

[1970]

* * *

Мо кӯдакем, кӯдаки нодону содаем,
Бо зочаҳои дигаре мо дил ниҳодаем.
Акнун ба зери осмон дар роҳи орзу
Сад осмони дигаре дар худ кушодаем,

Он аспҳои чӯбию тапшончаю камон
Акнун барои мо ҳама бисёр содаанд.
Он зочаи арӯсаку домоди сохта
Бо ҳамдигар зи ростӣ қавле намодаанд.

Шамшерҳои чӯбии ман сӯхт дар танӯр,
Ҳам он сипар, ки доштам, сарпӯши дег шуд,
Тарки “силоҳ” кардаву болиғ шудем мо,
Аз “чангҳо” раҳо шуда, ҷустем роҳи худ.

Он “хонае”, ки сохтем овони баччагӣ
Аз регҳои соҳилу сарҳавзи боғҳо,
Имрӯз хонадони мо гунҷида андар ӯ,
Имрӯз равшан аст зи чашму чароғҳо.

Аммо ханӯз кӯдаки нодону содаем,
Бо зочаҳои дигаре мо дил ниҳодаем.
Он зочаҳои тифлиро бо сад намуди нав
Дар зиндагии хештан мо ҷой додаем.

Мо кӯдакем бо ҳама ақлу зақои хеш
Бозичаҳои нав ба нав эҷод мекунем.
Бо шаклҳову рамзҳо худро фирефта,
Мо зиндагии хешро обод мекунем.

Бозичаҳои кӯдакӣ зеботаранд, лек
Танҳо барои кӯдакон даркор мешаванд.
Бозичаҳои кӯдакӣ дар рӯзгори мо
Бо шаклу номҳои нав такрор мешаванд...

[1971]

ВАҚТ

Рӯзҳо мегузаранд,
Рӯзҳо аз сари мо,
Аз дили мо мегузаранд.
Хабари соати дидору ҷудой бар лаб
Аз раҳи манзили мо мегузаранд.

Ба назар
Мо ҳама бояст зи умр
Судҳо бардорем.
Бояд аз рӯз ба рӯз
Асаре бигзорем.
Бояд аз рӯз ба рӯз
Боз ҳам бихраду солор шавем.
На чу дирӯза
Ба як қоида такрор шавем.

Лек тадбир кучост?

Гарчи дирӯз ба сад сахву хатое бигузашт,
Рӯзи дигар ба дигар сахву хато мегузарад.
Чу ба таҳқиқ ту бар хилқати одам нигарӣ,
Ростӣ,
Ин ҳама аз кӯтаҳии ақли расо мегузарад.

Ачабо!
Вақтро мегузаронем, ки барҷо бошем,
Вақтро мегузаронем, ки аз доираи вақт бурун
Беҳалал аз ҳама савдо бошем.
То надонем, ки бо вақт ба ҳам мегузарем,
Аз азал сӯи адам мегузарем.

Ачаб аст ин ачаб аст!
Гоҳ мо бо ҳама бинодилию биной
Рӯзро кӯр кунем.

Ачаб аст ин, ачаб аст!
Гоҳ мо бо ҳама донодилию доноӣ
Рӯзро кӯр кунем.
То надонем, ки ин оқибати кӯрдилист,
Худфиребист
Ва ё
Ҳеч кам аз худкушӣ нест.

Хоҳам имрӯз ба парвозгаҳи вақту фазо
Муддате бол кушоем, ки парвоз кунем.
Ҳар дари боз бубинем, ба кас бинмоем,
Ҳар дари баста бубинем, ба кас боз кунем
Хоҳам имрӯз бипурсем зи худ, то чӣ касем?
Гар расидем ба Мирриху ба Маҳтоб, чӣ хуш,
Вақти он аст, ки бо худ бирасем!

Вақти он аст, ки эй аҳли назар,
Вақти худро гузаронем аз вақт.
Вақти он аст, ки эй аҳли хунар,
Қадри худро гузаронем аз вақт!

... Рӯзҳо мегузаранд,
Рӯзҳо аз сари мо,
Аз дили мо мегузаранд.
Гар ситондан натавонем ҳақи хеш зи вақт,
Рӯзҳо ҳар яке чун қотили мо мегузаранд.

[1973]

* * *

Оқибат мерасам ба он манзил,
Ки раҳаш печутобҳо дорад.
Бо ҳама ростиву ҳамворӣ
Бас фиреби саробҳо дорад.

Оқибат мерасам ба он мақсад,
Ки аз ӯ дар дили ман оташхост.
Чӣ тақопӯ, чи рангбозиҳо,
Чи задухурд, чи кашокашхост.

Оқибат мерасам ба он кӯе,

Ки ту гӯй ҳаволагоҳи ман аст.
Ҳар чие нест, ҳаст дар дили ман,
Рӯҳи ман, роҳи ман, рафоҳи ман аст.

Оқибат мерасам ба он ёре,
Ки аз ӯ як нигоҳи гарм бас аст.
Домани ӯст баски домани уфқ,
Дастнорас, валек чапмрас аст.

Оқибат мерасам ба он қулла –
Қуллаи бахт, қуллаи уммед.
Дар ҷаҳон то даме, ки ҳастам ман,
Ҳастии ҳешро кунам таъкид...

[1974]

* * *

Баччагиям бекасу танҳо гузашт,
Бо дарав, бо хӯшачиниҳо гузашт,
Доманаш аз хӯша пур аз домани саҳро гузашт.

Дар сари санге ҳама рӯз интизор
Мешумурдам турнаҳоро ҳар баҳор,
Баччагиям бо қатори турнаҳо як ҷо гузашт.

Шаст меандоҳтам бар рӯди маст,
То биафтад моҳии тилло ба шаст.
Баччагиям бо умеди моҳии тилло гузашт.

Ханда мекардам ба сӯи шаршара,
Ханда меомад зи ҳар санги дара –
Баччагиям ханда бар лаб лаб-лаби дарё гузашт.

Номаҳо бинвишта будам беҳисоб
Лек аз он сӯ намеомад ҷавоб...
Баччагӣ чун номае бар ёри бепарво гузашт.

Баччагӣ чун шохборон рехт, рехт.
Баччагӣ чун обшорон рехт, рехт.
Ё мисоли шохнам аз дашти бопахно гузашт.

Баччагӣ гӯё буду гӯё набуд,
Баччагӣ аз мо буду аз мо набуд,
Беҳабар мондем, то дидем, фарсахҳо гузашт.

Баччагӣ – гулгуни зарринёли ман,
Баччагӣ – гулгуни зарринбони ман –
Ёлу болаш ғарқи гул аз роҳи умри мо гузашт...

[1974]

* * *

То дил накунад дард, надонӣ, ки дилат ҳаст,
То сар накунад дард, надонӣ, ки сарат ҳаст.
То ёр туро тарк нагӯяд, натавон гуфт
Аз ӯ ба дилу ҷон чӣ нишону асарат ҳаст.

То ҷӯи пуробат ба дари хона нахушқад,

Зинҳор надонӣ, ки беҳ аз баҳри дамон буд.
То гум накуни ёри қарин аз ғалати дил,
Зинҳор нагуӣ, ки чунин буду чунон буд.

То аҳди ҷавонисту айёми муҳаббат,
Бигзаштани ин аҳд нагунҷад ба ҳаёле.
То дар дили мо ҳавсалае пир нагардад,
Беҳуда бувад оғахиву қолумақоле.

То сабза насӯзад ба талу пушта зи гармо,
Кас пай набарад фасли баҳоре буду бигзашт.
То моҳ насӯзад ба само, мардуми дунё
Бо таҳлука он қадр ба ӯ нангарад аз наст.

Чунон ки фаромӯш шавад шеърӯ тарона,
Гуфтан натавонем қаяш бо кӣ сурудем,
Ин гуна аҷаб не гузарад умру надонем,
Гуфтан натавонем, ки мо зиста будем...

[1974]

ҶАВОНИИ ПАДАРОН

Бо қаҳқаҳи мастонаю бо шеърӯ тарона,
Бо рӯҳияи ғолибу ошӯбгарона,
Бо тантанай ақл қарон то ба қарона,
Чун рӯд ба сад ғулғула бигзашт ҷавонӣ,
Чун раъд ба сад валвала бигзашт ҷавонӣ.

Раҳ сохт, раҳ омӯхт, хато кард, хато сӯхт,
Дил бурд, дил овард, дил омӯхт, дил афрӯхт,
Аз рафтаву аз омада бас таҷриба андӯхт,
Мушқил зи ҳама мушқила бигзашт ҷавонӣ,
Масъули ҳама масъала бигзашт ҷавонӣ.

Саршори таманнову тақозову тараддуд,
Маъмури ҷаҳонсозию тармиму таҷаддуд,
Пурбори ҳавасхову нафасҳои таболуд,
Пурдил зи ҳама фосила бигзашт ҷавонӣ,
Сарқофилаи қофила бигзашт ҷавонӣ.

Дар ҷашм уфукҳо ба ҳама ҷозибаро ранг,
Дар дил тапиши гарми замон бо ҳама оҳанг,
Дар чеҳра нишони ҳама ганҷинаи фарҳанг
Дар сар гули сад машғала бигзашт ҷавонӣ,
Дар по гули сад обида бигзашт ҷавонӣ!

Чун ходими даври худо арбоби замонӣ,
Бо дарди заминӣ замону дарди ҷаҳоне,
Бигзашт ҷавонӣ ба ҷо монд ҷавонӣ...
Беҳила зи сад марҳала бигзашт ҷавонӣ...
Пуршӯру қавиҳавсала бигзашт ҷавонӣ.

Қонунгари даврони пур аз шӯру шарар буд.
Дар даст калиди ҳама бобу ҳама дар буд,
Омода ба ҳар амри Ватан – марди сафар буд,
Раҳшанда ба каф машғала бигзашт ҷавонӣ,
Аз роҳи замон бегила бигзашт ҷавонӣ...

* * *

Боз як рӯзи ғаму шодӣ гузашт
 Дар талоши қисмату номусу ном.
 Боз як хуршед моро тарк гуфт,
 Моҳи нав пайдо шуд андар бурчи шом.
 Шаб ба хайр, эй ҳамнишинон, шаб ба хайр!

Боз як рӯзе гузашту даррабуд
 Сафҳаеро аз китоби зиндагӣ.
 Эй хуш он кас, ки дар ин радду бадал
 Ҷӯяду ёбад ҳисоби зиндагӣ.
 Шаб ба хайр, эй дӯстдорон, шаб ба хайр!

Боз торикиву бар ёдам расид
 Чашмҳои хирабини модарам.
 Дурам аз ӯ, то кӣ бошад дастёр
 Дар нафасҳои пасини модарам.
 Шаб ба хайр, эй модари чон, шаб ба хайр!

Фориғи парвозҳо аз баҳри ризк
 Мурғакон дар шохҳо ҷамъ омаданд.
 Ҷазбаи зотист, ки парвонаҳо
 Аз паи худсӯзӣ то шамъ омаданд.
 Шаб ба хайр, эй худгудозон, шаб ба хайр!

Марзбон бедор андар посгах
 Пой монад қад-қадӣ симхорҳо,
 То бувад рӯи замин бедоғтар,
 То наёбад пушти ӯ озорҳо.
 Шаб ба хайр, эй ҳамзаминон, шаб ба хайр!

Талху ширинист андар чоми шаб,
 Ин хурад май, он хурад хуни чигар.
 То ҷӣ гӯяд субҳ андар гӯши мо,
 То кӣ бошад зинда то субҳи дигар.
 Шаб ба хайр, эй комгорон, шаб ба хайр!

Мо ҳама фарзанди айёми худем,
 Шодмонем андар оғӯши замон
 Ончунон хушном бояд зистан
 То мабодо кас фаромӯши замон.
 Шаб ба хайр, эй ҳамзамонон, шаб ба хайр!

* * *

Падарам, эй падари деҳқонам,
 Ту ҳамехостӣ деҳқон бошам.
 Наравам як қадам аз деҳ берун,
 Бандаи мазҳабу имон бошам.

Ту ҳамехостӣ Қуръон хонам,
 Ки аз ӯ маърифате боло нест.
 Ту ҳамехостӣ мулло бошам,
 Баски дар деҳқада як мулло нест.

Ту ҳамехостӣ, ки ҳамраҳи ту
Тухм пошам ба заминҳои куҳан.
Даравам гандуму хирман кӯбам,
Давр гардам чу ту гирди хирман.

Гоҳ додӣ ту ба дастам омоч,
Гоҳ додӣ ту ба ман гаврона,
То ки ин мазраи бобой
Нашавад киштгаҳи бегона...

Ту маро сохтӣ аз меҳнату дард,
Офаридӣ ту маро аз гили худ.
Парваридӣ ба тасаллою умед,
Додиям об зи хуни дили худ.

Лек афсӯс! Бубахшо бар ман,
К-аз тақозои ту берун рафтам.
Ошиқӣ бурд маро бо раҳи худ,
Гӯиё аз паи Мачнун рафтам.

Ишқ дар ман чи ҳунарҳо парвард,
Шеваи шоирӣ омӯхт маро.
Бурду овард ба сад шебу фароз,
Сӯхта, сохта, афрӯхт маро.

Пас чу ту қадри замин дониستم,
Пас чу ту шахсару бебок шудам.
Ёфтам роҳ зи ҳар бироҳа,
Аз ҳама айбу гунаҳ пок шудам.

Падарам! Боз бубахшо бар ман,
Гар на монанди ту ман деҳқонам.
Нусхаи поки туям дар дунё,
Ман саропой туро мемонам.

Гар зи деҳқонӣ аз барзгарӣ
Тухмпӯшӣ ба замин аст мурод,
Шоирӣ ҳам ба масал деҳқонист,
Ки кунад мазраи дилҳо обод.

Шоирӣ ҳам ба масал деҳқонист,
Шеър бунёди ҳама маснадҳост.
Шеър тухмест, ки сабзад дар дил,
Шеър меҳроби ҳама миллатҳост.

[1975]

* * *

Сӣ баҳори умри ман андаргузашт,
Гӯӣ сӣ рӯди равон хушкідааст.
Лек андар соҳили он рӯдҳо
Боғҳои орзу сабзідааст.

Сӣ баҳори умри ман андаргузашт
Ноаён бо шӯҳҳои кӯдакӣ.
Он мане, ки буд то имрӯз, нест,
Гум шуда чун шеърҳои Рӯдакӣ.

Эй ачаб, дирӯз ман кӯдак будам,
Дар дилам аз зиндагӣ доғе набуд.
На хатое, на гуноҳе доштам,
Танбеҳе аз вачҳи густохӣ набуд.

Эй ачаб, дирӯз ман кӯдак будам,
Лонаҳо бар кафтарон месохтам.
Аз қафои шабпаракҳои сафед
Рӯзҳо бо кӯдакон месохтам.

Ман ҳам он як чӯчаи кафтар будам,
Пар баровардам, паридам дар фазо.
Лек меояд ба гӯшам то ханӯз
Қум-қуми он чӯчаҳои бегуно(х)...

Сӣ баҳори умри ман бигзашту рафт
Мисли рӯзони гулафшони баҳор.
Сӣ гули худрӯи умрам хушк шуд,
Дар миёни даштҳову кӯҳсор.

Гӯиё бисёр рахҳо тай шуданд
Дар давоми умри кӯтоҳи сарам.
Гӯиё бисёр кас оға шуданд
Аз замирам, аз дилам, аз хотирам.

Гӯиё ман ҳам кушодам оламе,
Беиён гӯё, ки суде ёфтам,
Ки ба даври хеш чанде булфузул,
Нотавонбину ҳасуде ёфтам...

Бо чунин мардум сари баҳсам набуд,
Дилсияҳ, рӯсӯхта, туршидаанд.
Айбҳову доғҳои хешро
Бо замонасозихо пӯшидаанд.

З-ин сабукборони хаскаш нестам.
Меҳурӯшам, то садое дардиҳам.
Меравам бо зиндагонӣ бо ба по,
То ба пои зиндагонӣ сар ниҳам...

[1975]

* * *

Хира-хира ёдам ояд ҳар замон
З-он ҳама нақде, ки настонидаам.
З-он ҳама азме, ки аз ноқобили
Андаруни хеш биншонидаам.

Ёдам ояд з-он ҳама шӯру чунун,
Ки фалаҷ шуд аз таҳаммулҳои ман.
То бигирам худ нафас, кардам хафа
Аз гулӯшон дошта, эй вои ман!

Ин замон чун гоҳ-гоҳ ёд оварам,
Дар кучое ишқ саргардон шуда.
Дар кучое орзуе бепанох,
Хонаи дил аз хато вайрон шуда.

Дар кучое ризки ман ноцида монд,
Чун бимонад донае аз хирмане.
Дар кучое домане аз даст рафт,
Дар кучое дасти ман дар домане.

Дар кучое монда лахти дил зи ман,
Дар кучое нақши поям мондааст.
Дар кучое як замони зиндагӣ
Бо ҳама чурму хатоям мондааст.

Дар кучое номаҳои бечавоб,
Дар кучое бахти ман дар хоб монд,
Дар кучое қасди ман аз зиндагӣ
Ҳамчу санги сарди қабри об монд.

Ҳеҷ озои надидам як нафас
Аз ҳуду аз кардаҳои хештан.
Байни куҳҳо ҳар қадар кардам садо,
Нашнавидам чуз садои хештан...

[1975]

* * *

Рез, борон, рез, борон!
Он чунон ки резад ашки сӯгворон.

Ёлаҳои кӯҳсоронро бишӯ,
Милаҳои шохсоронро бишӯ,
Гарди рӯи раҳгузоронро бишӯ,
Рез, борон, рез, борон!

Рез, борон,
То барояд дар уфуқ рангинкамон
То давам дар зери борон пои урён,
То биёбам чойгоҳашро, ки мегӯянд
Пинҳон аст он ҷо кони тилло...

Ман басо дар баччагӣ медавидам
Зери борон
Пои урён
Аз паи рангинкамон,
Кони тилло ба ҷои ӯ надидам,
Лек дар зери камони ҳафтранг
Дар дили худ ёфтам кони сухан.

Рез, борон
Он чунон, к-аз синаи ман резад эҳсосе ҳазорон.
Рез, борон,
То ки дар тӯри булӯрият фаро гири диламро,
То бишӯи он ҳама гарду ғубореро, ки ман
Дар сару рӯям зи роҳи зиндагӣ овардам,
То бишӯи доғҳои синаамро,
Ки ман онҳоро чу муҳри шеъри худ парвардам.
Ман басо дар роҳҳои зиндагонӣ
Пешпо хурдам ба ганҷи таби шӯрангези худ.
Ман басо дар худ фуру рафтам, ки шояд
Ёбам асрори ҳама буду набуд.

Он қадар аз худ бирафтам, ки ба худ н-оям дигар...

Рез,
Он сон, к-аз сари мо бигзарад ин рӯзгорон...
Рез, борон!
Рез, борон!..

[1976]

ЁДЕ АЗ БАЧЧАГӢ

Бачча будам. Баҳор мавсими тӯл
Гарчи майлам набуд чӯпонӣ,
Бо чи шавку талош мерафтам
Фориғи дарс гӯсфан(д)бонӣ,

То даме гул бичинам аз ёла,
Гули кӯҳӣ ба модарам орам.
Ҳамраҳи барраҳо давам ҳар сӯ,
Барраро рӯи даст бардорам;

То даме дар фарози куҳсорон
Тармачоро ба чапми худ бинам.
Кокули обшорро бофам,
Сари шах бо ҳаёл биншинам...

Рӯзе аз рӯзҳо пас аз борон
Шуд ҳаво офтобу абр гурехт.
Гӯи борону тобиши хуршед
Дурру марҷон ба рӯи дашт бирехт.

Мечариданд барраҳо озод
Ҷаъдмӯ, ширбоз, бозигар.
Мечариданд мешҳо хуррам
Рӯи дашти фарох сабзаи тар.

Меше як сӯ ба меҳр мелесид
Барраашро, ки буд навзода.
Барра ҷон мегирифту метобид
Ҷаъди мӯяш маҳину озода.

Ногаҳ аз осмон фуруд омад
Каргасе, барраро ба ҷанг рабуд,
Меш як қад париду наъра кашид,
Ки магар ранҷи ман барои ту буд?!

Каргас андар фазо ҳамепаррид,
Сояш медавид рӯи замин.
Медавид аз қафои он соя
Меш бо қаҳру бо дили ғамгин.

Соя он кадр дуртар мерафт,
Аз паяш меш он қадар метохт.
Дарнамеёфт сояро гарчанд,
Он қадар тезу тундтар метохт.

Медавидам ман аз қафои меш,
Ки чаро медавӣ, надорад суд.

Барраи ту ба чанги каргас шуд,
Соѐи ӯ туро наѐрад суд...

Меши бечора боз ҳам метохт,
То бигирад зи соѐ барраи худ.
Вартае пеш омаду соѐ
Уфтоду ба варта пинҳон шуд.

Меш бошаст аз пай соѐ
Аз сари варта хешро афканд.
Аз паяш омадам (чӣ қурбонӣ!)
Меш дар қаъри варта ҷон меканд.

Чашмҳо нимабоз бечора
Мебаровард аз чигар ово.
Аз пай баррачеки навзодаш
Ҷони ӯ мебарид сӯи само...

Сари бора нишастаму беҳуд
Он қадар ҳой-ҳой гирйистам,
Барраҳои дигар кучо рафтанд,
Ё чи сон шом шуд, надонистам.

Чун ба худ омадам, гумон кардам
Зери ин осмони бепарво
Каргас он рӯз ҳамраҳи барра
Гӯиё бурд баччагии маро...

[1976]

* * *

Сабзаи сӯхтаи манзараҳо.
Пояи хушкӣ алафҳои кабуд.
Ё худо, дар бари кӯҳу дараҳо
Дина айёми ҷавоним набуд?

Як замон беҳабар аз тухмату қасд
Ману дил ҳар ду як одам будем.
Бо ҳавасҳои ҷавон даст ба даст
Маст аз шавқи домодам будем.

Медавидем ба паҳнои баҳор
Ҳама ҷо – манзараи шевое,
То биёбем ҷу савғои баҳор
Аз тағи барф гули зебое.

Домани махмалии кӯҳу камар
Рангомезии афсонавӣ дошт.
Мо, ки будем наву тозаву тар,
Ҳама андар назари мо навӣ дошт.

Як садо довари ҳақгӯям буд:
Нақд кун, ки ҳама бетакрор аст.
Як садои дигарам мефармуд:
Ғам махур, рӯзи худо бисёр аст...

Модарам ҳар нафас оғаҳ мекард,
Ки ҷавонӣ ҷу саломӣ раҳакист.

Падарам гоҳ санад меовард:
Аввали пирии мо нухмаҳагист.

Ман вале бо дилу ҷон мечустам
Шеърӣ ногуфтаи девонамро.
Аз ҳама рӯи ҷаҳон мечустам
Орзуҳои парешонамро.

То бидидам, ки ҷавониам рафт
Оламе фахру таманно ба бағал.
Заҳми дил хурдаву ҳам доғи талаф,
Бебадал рафт дар он радду бадал.

То бидидам, ки ба он рангинӣ
Гӯиё бо шабаҳи хотираҳо
Рафт бо духтараке гулчинӣ
Байни ин сардараю подараҳо...

[1979]

* * *

Дилам парвоз меҳаҳад,
Ба ҳар ҷое, ки раҳ дорад ҳаёли ман,
Дилам парвоз меҳаҳад.
Дилам, дар ҳар ҷӣ мебинам ба ҷашми дил,
Зи нав оғоз меҳаҳад.

Дилам бисёр меҳаҳад, ки ман бо ақли имрӯзӣ
Ҳама он шеърҳои гуфтаамро аз дигар гӯям.
Ҳар он роҳе, ки сӯи манзилам бурдаст,
Зи нав ёбам, зи нав ҷӯям.

Дилам бисёр меҳаҳад,
Ки бар ҳар ваъдагаҳ бори дигар оям.
Ва он дилбар саропо ғарқ андар хандаи саршори мастона
Ба сӯям болафшон чун малак аз осмон ояд,
Ҳарири болҳояш бар дарахту бомҳои шаҳр дармонад,
Вале ӯ аз фазои пурғубори шаҳр
Чунон ки дар ҷавонӣ буд,
Ба сӯям ногаҳон ояд,
Ҷавон ояд...

Дилам бисёр меҳаҳад,
Ки ҳар ишқе, ки варзидам,
Зи нав варзида бошам бо дили дардошнои хеш.
Зи нав шӯрида бошам ман,
Зи нав аз шодии дидорҳо ларзида бошам ман,
Зи нав андар гуноҳи ошиқӣ ҷӯлида бошам ман.
Ба он азме, ки дигар дар муҳаббат беҳато бошам,
Зи нав такрор созам он ҳама саҳву хатои хеш.

Дилам бисёр меҳаҳад,
Ки боре бозгардам бар ҷаҳони бесарихоям,
Равам бар хонаи он ҳамдеҳони худ,
Ки бо санги камонғӯлак шикастам шишаҳои онро,
Равам, то маъзарат хоҳам,
Равам, то мағфират хоҳам.

Дилам бисёр меҳоҳад,
Ки боре бозгардам бар ҷаҳони кӯдакиҳоям
Равам бар лонаи он мурғакони бепаноҳи пуштаю шахҳо,
Барам он байзаҳои аз хато дуздидаи худро,
Ки зери боли модарҳояшон тарканд,
Ки рӯяд болашон дар зери боли шафқати модар,
Вагарна иттифоқо чун шикасте оядам дар раҳ,
Вагарна дар кучо уммеди парвозам шавад кӯтах,
Ба ёдам лонаи он мурғакони бепаноҳ ояд...

Дилам бисёр меҳоҳад,
Ки боре бозгардам бар ҷаҳони кӯдакиҳоям,
Ки аз нав модарамро хандарӯ бинам,
Ба ӯ гӯям, ки эй модар, ба ёдат ҳаст,
Замони кӯдакӣ гоҳе ба беморӣ задам худро,
Ки то донам дилат бар кӯдаки бемор месӯзад, намесӯзад.

Ба рӯи бистарам гирйиста будӣ,
Худоёнро тавалло карда будӣ...
Кунун аз ростӣ беморам, эй модар,
Кучой ту, кучой ту.
Ман аз ту розиям, то зиндагонӣ ҳаст,
Магар аз ман ризой ту?

Дилам дар ҳар чӣ кардам дар мурури умри кӯтоҳам
Зи нав оғоз меҳоҳад.
Дилам андар фазои зиндагии рафта аз дастам
Зи нав парвоз меҳоҳад,
Чунон парвоз меҳоҳад,
Ки гӯӣ ман на дар рӯи замини пургунаҳ бошам,
Ки гӯӣ ман шабаҳ бошам...

[1980]

КУЧО РАФТӢ, ҶАВОНИАМ?

Кучо шуд мӯи мушкинат?
Кучо шуд дасти гулчинат?
Кучо шуд Моҳу Парвинат?
Кучо шуд ёри ширинат?
Чу тире бар ҳаво рафтӣ,
Чу атре бо сабо рафтӣ,
Кучо рафтӣ, ҷавониям?
Ҷавониям, кучо рафтӣ?

Кучо шуд авҷи парвозат?
Кучо шуд ҳусни оғозат?
Кучо шуд ишваву нозат?
Кучо шуд фасли эҷозат?
Чу ахтар аз само рафтӣ,
Чу кафтар аз фазо рафтӣ,
Кучо рафтӣ, ҷавониям?
Ҷавониям, кучо рафтӣ?

Кучо шуд шавқи дарёят?
Кучо шуд ганҷи дунёят?
Кучо шуд чони шайдоят?
Кучо шуд доғи савдоят?

Ба даргоҳи худо рафтӣ,
Чаро аз мо чудо рафтӣ?
Кучо рафтӣ, ҷавониам?
Ҷавониам, кучо рафтӣ?

Тароват ку? Муҳаббат ку?
Садоқат ку? Саодат ку?
Зи ғамхорон мурувват ку?
Зи бадгӯён маломат ку?
Зи ман, эй бевафо, рафтӣ,
Зи умрам чун сафо рафтӣ.
Кучо рафтӣ, ҷавониам?
Ҷавониам, кучо рафтӣ?

Зи шеърарам чун дуо рафтӣ,
Зи созам чун наво рафтӣ,
Зи чашмам чун зиё рафтӣ,
Зи дастам чун саҳо раафтӣ
Равою нораво рафтӣ
Сазою носазо рафтӣ
Кучо рафтӣ, ҷавониам?
Ҷавониам, кучо рафтӣ?

Зи мо рафтӣ ба асрорат,
Ба ашъорат, ба афкорат.
Зи мо рафтӣ, худо ёрат,
Вале бо ҷумла осорат
Чаро рафтӣ, ҷавониам,
Чаро рафтӣ, чаро рафтӣ?
Кучо рафтӣ, ҷавониам?
Ҷавониам, кучо рафтӣ?

[1982]

* * *

Ту ҷавонӣ, ҷавоният зебост,
Айни сабзидану шукуфтанҳост.
Бахши ман ҳар чӣ ҳаст, дирӯзист,
Бахши ту ҳар чӣ ҳаст, дар фардост.

Ту ҷавонӣ, нахонда медонӣ
Ишкро чун атои раббонӣ.
Ҳуснро мешиносӣ сад раҳ беҳ
Аз дусад файласуфи юнонӣ.

Ту ҷавонӣ, ҷаҳони ту роҳ аст,
Арсагоҳат зи моҳӣ то моҳ аст.
Боғи ту з-офати ҳазон ғофил,
Субҳи ту беҳабар зи бегоҳ аст.

Ҳама кас бингаранд ҷониби ту,
Гӯӣ бошанд ҷумла толиби ту.
Ту набинӣ ягон сазоворе
То шавад дар ҳаёт соҳиби ту.

Ошиқе ҳасту ошиқи дил нест,
Мушфике ҳасту мушфиқи дил нест.
Аз миёни ҳазор ошиқи зор

Лоикѐ ҳасту лоикѐ дил нест...

Лек ғам нест аз “фалониҳо”.
Шукри айёми шодмониҳо.
Бигзарӣ аз миёни кӯчаи шаҳр
Пур шавад шаҳр аз ҷавониҳо.

Бинам озод дар хиёбонат,
Милаҳо мерасад ба домонат.
Резиши обшорро монад
Пилтаҳои сафеди зулфонат.

Чашми бахт аст чашми ҷодуяг,
Рӯи бахт аст ду бари рӯяг.
Он қадар нозуки, ки метарсам
Бибарад бод пилтаи мӯяг.

Он қадар нозукиву покниҳод,
Шудай гӯӣ баҳри ишқ эҷод.
Нарасад бар сияҳдаруне кош
Рӯи испеди духти хурнаҷод.

Ба ту номусу ном меҳоҳам,
Ишқи беинтиқом меҳоҳам.
Дар шумори тамоми кокулҳот
Ба ту бахти тамом меҳоҳам!

[1982]

ШИКАСТАБАНД

Падари ман шикастабанде буд,
дипломе надошт,
аммо ҷу беморе
пешаи меомад,
паи тапхиси дард
чашмонашро меҷӯшид,
ҷои дардро мепаёмосид
бо нӯки ангуштонаш –
гӯӣ чашми ҷӯшидааш
ва сари ангуштонаш
ренген буданд.

Падари ман шикастабанде буд.
Пошикастаҳо,
дастшикастаҳо
гарданшикастаҳо,
пешаи ӯ меомаданд,
ҳамаро мебастанд,
даво мекард.
Одамон боз
роҳ мерафтанд,
кор мерафтанд,
меҳурданд,
меҳуфтанд,
Аммо на ӯро,
худоро
шукр мегуфтанд.

Падари ман шикастабанде буд.

Одамон
бо охуракҳо,
белакҳо,
дандаҳо,
ишголинҳо,
қалами пову дастҳо,
оринҷҳо
ва ангуштҳои шикаста
ё баромада
ва ё латхурда
пеши ӯ меомаданд,
ҳамаро мебаст,
даво мекард.
Одамон боз
роҳ мерафтанд,
кор мерафтанд,
мехурданд,
мехуфтанд,
аммо на ӯро,
худоро
шукр мегуфтанд.

Падари ман шикастабанде буд.

Говҳо,
аспҳо
(бубахшед!)
харҳо,
сағҳо,
пишакҳо
бо аҷзҳои шикаста
пеши ӯ меомаданд.
Ҳамаро мебаст,
даво мекард.
Говҳо боз
пода мерафтанд.
Аспҳо боз
галла мерафтанд
мехурданд,
мехуфтанд,
аммо на ӯро,
худоро
шукр мегуфтанд.

Падари ман шикастабанде буд.

Аз гиёҳҳои кӯҳистон,
аз алафҳои давоӣ
маъҷунҳое месохт;
кулбае дошт
дар гӯшаи ҳаёт
чун шифохона.
Одамон
бо чашмҳои кафида,
пӯстҳои дарида,
рағҳои варамида,
сарҳои шикаста,
пайвандҳои гусаста

хунҳои баста
захмҳои дарункӯб,
захмҳои носур,
захмҳои кӯр
ва ё намоён
пеши ӯ меомаданд.
Илоҷ мечуст,
чора мекард.
Одамон боз
роҳ мерафтанд,
кор мерафтанд,
мехурданд,
мехуфтанд,
аммо на ӯро,
худоро
шукр мегуфтанд.

Падари ман шикастабанде буд.
Мардуми як водӣ –
аз сардара
то подара
падархонд,
модархонд,
додархонд,
хоҳархондаш буданд.
аммо як рӯз –
рӯзи зӯромад
дили ӯ
аз одаму олам
худ ба худ шикаст.
Дасту пой ҳамаро баста,
худ гузашт аз дунё
бо дили шикаста...

Падари ман шикастабанде буд...

[1986]

ХУШКРӮД

Хушкрӯди зормонда зери гардун!
Соҳилонат як замон пуроб буданд.
Дар дили ту чун фуруғи зиндагонӣ
Ахтарон дар ҳалқаи маҳтоб буданд.

Бӯсаҳои обдори мавҷҳо
Об медоданд лабҳои туро.
Ахтарон дар шишаи оби зулол
Нур медоданд шабҳои туро.

Рӯи обат обрӯе доштанд
Ошиқон бо дилбарон заврақсавора,
Қаҳқаҳи гулдухтарон чун қаҳқаҳи амвоҷи ту
Мерасид аз ҳар канора.

Хушкрӯди зормонда!
Оби ту аз бар гузашта?
Ё мисоли саргузаштат

Қатра-қатра обҳо аз сар гузашта?

Соҳилонат чордеворанд бекас,
Чордеворе, к-аз он ҷо соҳибонаш кӯч баста.
Монда чун гаҳвораи бетифл он деворҳо
Ёд меоранд аз дидорҳо.

Ҳамчу дарёи дили шоир ту ҳам вақте
Пур аз туғёну тӯфону тарокум будай.
Пур зи ларзиш,
Пур зи шӯриш,
Пур зи ташвишу талотум будай.

Лек акнун
Холӣ мондӣ
Чун дили шоир, ки гуфта шеърҳояшро саросар,
Ҷумла тӯфону талотумҳои дарёи дилашро
Монда дар девону дафтар, рафт аз ин даҳри дудар...

Хор мондӣ,
Зор мондӣ ҳамчу оғӯши тихӣ,
Аз канорат ёр рафта.
Обҳо аз синаи ту
Ҳамчу ашк аз чашми ғамбемор рафта.

Бо лаби хушку дили беишқу оғӯши тихӣ
Оҳ мегӯӣ ба сӯи осмон:
Ёд бод он обҳои даргузашта,
Ёд бодо саргузашти аз дилу аз сар гузашта...

Ҳамчу чашме, ки зи гирия
Хушк гапта ашқдонаш,
Ту намегирӣ,
Вале мегирӣ аз андӯхи афзун.
Мешиносам ман туро,
Хушкрӯди зормонда зери гардун!

[1987]

* * *

Рӯз аз рӯз умр мегузарад,
Мешавам ҳар дақиқа дур аз хеш.
Чил баҳорам ба шӯхию мастӣ
Рафтаю ман нишаста беташвиш.

Баччаи содаи куҳистонӣ
По ниҳодам ба арсаи дунё,
Аз китобу катибаҳо ҷустам
Роҳи дунёву рози ҳастиро.

Одамонро чу ганҷи номакшуф
Хостам ёбаму биомӯзам.
То зи ҳар сатри чини пешонӣ
Дониши беқиёс андӯзам.

Одамизод чун сипехри баланд
Буда беибтидою беанҷом.
Гарчи пешиталаб бувад доим

Пеши торих коҳил аст мудом.

Хостам сирри ишқ дарёбам,
Сирри ӯ сад баҳои сар будаст.
Он, ки ман дилкашоли ӯ будам,
Дилкашоли каси дигар будаст.

Боз дар хештан фурӯ рафтам,
Боз худро сириштам аз меҳнат.
Дили пуртоқату чавонмардӣ,
Сари пуршӯри ман – зихӣ давлат!

Бемуҳобот зиндагӣ кардам,
Бемукофоту рутбаю унвон.
Воқиян, пок зистан оё
Худ мукофот нест, эй ёрон?!

Сол аз сол умр мегузарад,
Ман ҳам охир зи даҳр мегузарам.
Лек то зиндаам, ба чапми замон
Сурхрӯ, сарбаланд менигарам.

[1988]

ДАСТИ ХУД

Устоде доштам, ёдаш ба хайр!
Устои аввалини мактабӣ.
Устоде, ки маро иршод кард
Дар талоши ҳар муроду матлабе.

Устоде буд аз аҳли румуз,
Устоде буд бечуну чаро.
Гарчӣ ҳоло нуктае дар ёд нест
Аз сабақҳои китобияш маро,

Як сабақ мондаст дар ёдам ҳанӯз
Аз ҳама рамзу ишоратҳои ӯ.
Як киноя, як табассум, як назар
Аз ҳама панду насихатҳои ӯ.

Қубҳи кирдори маро ҳар гаҳ чу дид,
Хандарӯ меомад ӯ бар сӯи ман.
Дошта аз банди дасти ростам
Мезад ӯ бо дасти ман бар рӯи ман...

Ӯ ба ман ҳарфе намезад баъд аз он,
Нармрӯ мерафт пушти кори хеш.
То ба худ андешаму мизон кунам
Ҳусну қубҳи хеш аз кирдори хеш.

Устоде доштам, ёдаш ба хайр,
Худчазиро ба мо дархост кард.
Рафту андар ин ҷаҳони қачниход
Роҳи моро, дасти моро рост кард.

Баъд аз ӯ дар чодаҳои зиндагӣ
Бар муроди хеш ё бар қасди хеш

Баҳри ҳар ҷурму гуноҳи хештан
Бар сари худ мезанам бо дасти хеш.

Устоде доштам, ёдаш ба хайр,
Қатъ кард ӯ роҳи ҷустуҷӯи хеш.
Лек ман то ҳол аз ҳар лағзише
Мезанам бо дасти худ бар рӯи хеш...

[1988]

* * *

Чавониям –
Баҳори зиндагониям
Чу айёми гулафшони ғазал бигзапшт.

Чавониям ба риндиҳо, ба мастиҳо,
Пур аз доғи дил аз зебопарастӣҳо
Ба рӯи даст девони ғазал бигзапшт.

Чавониям бурун аз ҳадди афсона
Фидои ҷилваи ҳусни худоёна
Ба номи неки гӯянда чу поёни ғазал бигзапшт.

Чӣ гӯям беш аз ин дигар,
Агар гӯям, ки бо фарёди исёнгар
Чавониям чу даврони ғазал бигзапшт?..

[1994]

* * *

Эй табиби ҳозиқи ман!
Дар набарди зиндагию марг ҳастӣ посбони зиндагӣ.
Дар ҷидоли умрҳо ҳастӣ ту ҷони зиндагӣ.
Ҳам зи модар, ҳам зи ту бошад давоми наслҳо,
Ҳам зи модар, ҳам зи ту поянда номи наслҳо...

Бо ту дасти ҳозиқи чонофарин
Рӯзи тавлидам маро бардоштӣ.
Хостӣ аз баҳри ман роҳи сафед,
Хилъати испед дар бар доштӣ.

Кардӣ истиқбол тақдири маро,
Пешкаш кардӣ бароям ин ҷаҳон.
Пешкаш кардӣ бароям корзор –
Корзори рӯзгори зиндагон.

Лек рӯзе чун зи дунё бигзарам,
Боз ой бар сари болини ман.
Бишмарӣ набзи моро дар назъи ҷон,
Бо забони хуш диҳӣ таскини ман.

Бо ҳамон хилъат, ки дар бар доштӣ
Рӯзи бар дунё қадам бинҳоданам.
Бар сарам ой чу ногаҳ бигзарам,
Рӯзи баҳри зиндагӣ ҷон доданам.

Дида будӣ гирияҳои аввалинам,
Боз бинӣ охирин пайғоми умрам.

Ибтидоям дида будӣ,
Бинӣ ҳам фарчоми умрам.

Ҳам гирифтӣ пешвозам,
Ҳам шудӣ ту бонии умри дарозам,
Ҳар гаҳе, ки медихад дунё ба бодам,
Боз гӯӣ хайрбодам...

Эй табиби ҳозиқи ман!
Бе ту душвор аст аз модар ба дунё по ниҳодан,
Бе ту душвор аст дар паҳнои дунё пар кушодан.
Бе ту душвор аст осон чон супурдан,
Бе ту душвор аст мурдан!..

[1995]

* * *

Бидруд оташи дилам! Бидруд, ошиқӣ!
Бидруд саргаронии девонавори ман!
Акнун даруни синаам чуз оҳи сард нест,
Бидруд, ҷонфишони парвонавори ман!

Дигар ба пурсиши дилам дар хобҳои ман
Шабҳо ба рӯи бистарам н-ояд фариштае.
Дигар зи ман намерасад бар дасти он нигор
Дилномаҳои бо ғами ширин навиштае.

Дигар зи оташи дилам номе намондааст
Чуз чанд пора қоғази оташигирфтае.
Дигар намондааст ба боғи умеди ман
Чуз чанд доғи аз ғами дерин шукуфтае.

Дигар садои ишқи ман ҷое намерасад,
З-ин баъд шеърҳои ман фарёди бекасист.
Дигар фазои синаи ман абрбаста аст,
Гулдони хотирам пур аз гулҳои қоғазист.

Акнун малул бигзарам аз кӯчаҳои шаҳр,
Ҳар кӯча ёд медихад аз гирудори ишқ.
Акнун базӯр бигзарам аз кӯчаҳои шаҳр –
Мачрӯҳи тирхурдае дар корзори ишқ...

Акнун равонам аз маҳалли бурду бохтҳо,
Аз байни зочабозии бесуди зиндагӣ.
Ҳарчанд бурду бохтҳо хоҳанд боз буд
То вопасин дақиқаи бидруди зиндагӣ.

Бидруд, номаҳои пур аз оташи дарун,
Бидруд, ҳар чӣ доштам, то буд ошиқӣ!
Бидруд, ваъдаҳои фиребои дилнавоз,
Бидруд, оташи дилам! Бидруд, ошиқӣ!

[1997]

БИДРУД, ЭЙ НОҲАМРАҲОН

Сангхоро гуфтам:
по шавед,

биравем ба шаҳри ормонҳо.
Ба сарам сангборон шуданд.
Кӯҳхоро гуфтам:
бикшоед синаҳотонро,
бинамоед ганчинаҳотонро,
то коҳе бисозем сарбагардун...
Гуфтанд: эй дун!...
Ҳама кинадорон шуданд.
Чашмаҳоро гуфтам:
ба рӯдҳо биомезед,
Рӯдхоро гуфтам:
ба дарё биёмезед.
Рафтанд мастана
ба даштҳои бегона,
Маро ташиналаб гузоштанд.
Ва ҳар кадом
аз ташинагии ман
ифтихор доштанд.

Ман хушкҷон мондам.
Маргро ба сарвақтам фаро хондам.
Беҳтар аз ҳамгинонам
омад зуд,
зуди ба зуд.
Ҷуро миннат ниҳодам
ва фарёд сар додам:
Бидруд, эй сангҳои бедил,
Бидруд, эй кӯҳҳои коҳил,
Бидруд, эй чашмаҳои ботил,
Бидруд, эй рӯдҳои ҷоҳил!
Бидруд!
Бидруд!

23.10.1998 – Хуҷанд

ЧОРСҶҶИ ЗИНДАГӢ

НОМ

Як ҷавон меҳост шуҳрат ёбад андар байни халқ,
Номи худро зинда гардонад ба олам ҷовидон.
Фикр карду оқибат як ҷорае пайдо намуд:
Канд номашро ба рӯи сангу з-он шуд шодмон.

Гуфтамаш: Он сангро селоб агар аз ҷо барад,
Созад онро дар ягон ҷое зи чашми кас ниҳон,
Ё қафад он санг аз гармову аз сармои саҳт,
Номи ту гум мешавад, бешубҳа, бо санг аз миён.

Гар ту хоҳӣ зинда бошӣ солҳои бешумор,
Умр бинӣ ҷовидонӣ то ҷаҳон дорад бақо,
Аз таҳи дил хидмати халқу диёри хеш кун,
Сабақ кун номат ба қалби мардумони бовафо!

ҚУФЛ

1959

То надуздад молу мулки ҳеч касро ҳеч кас,
Фикр карда мардумон пас қуфлу дарбон ёфтанд.
Хотири худ чамъ бинмуда, паи ишқу ҳавас
В-аз паи рӯзӣ ба роҳи зиндагӣ биштофтанд.

Лек назди дузд дарбон чист? Марди очизе,
Зад ба теғи ноҳақеву хуни дарбонро бирехт.
Қуфли дар ҳам назди вичдонаш ягон садде нашуд,
Хонаро тороч карду гӯиё хокаш бибехт.

Пас киро боист дарбон кард, то дузде аз он
Ҳеч натвонад, ки ҳатто як сари мӯс канад?
Пас чӣ дар ин роҳ авлотар зи қуфлу посбон,
То на тегеву на зӯре гардани ўро занад?

Ман тасаввур мекунам ин сон аҷоиб қуфлро:
На зи фӯлоду зи оҳан, ҳам на бар дар ҷои он,
Балки аз номус, аз инсофу аз тавфиқҳо
Бар дари ҳирси ҷу ғору чашми танги нокасон!

1960

ЗАНГИ ОХИРИН

Як нафас боз сабр бинмояд,
Чехраҳотон ба ёди худ гирам,
Дӯстон, дӯстони ҳамдарсам,
Пас равам ҷустуҷӯи тақдирам.

Ёдҳо, чехраҳою хислатҳо,
Ҳазлу шӯхӣ, латифагӯиҳо –
Олами чун фасона ширине
Чун насиме гузашти рафт аз мо.

Дона будем дар қади хӯша,
Вақташ омад, чудо шудем аз ҳам.
То ки з-он дона хирмане рӯяд,
Роҳ ҷӯем бар дили одам.

Боз дар пеш рӯзҳои нав,
Насяву нақд, гираву ханда.
Ҳар кӣ бо пойи хеш раҳрав шуд.
Гох чамъем, гаҳ пароканда.

Фасли бебозгашти дилбозӣ,
Шавқи тасхири осмони баланд,
Фикри ояндаву сарафрозӣ
Кард моро ба зиндагӣ пайванд.

Роҳ яқтоист сӯи оянда,
Сӯи як раҳ ҳазор раҳ бояд,
Сӯи ин роҳ то ки раҳ ёбем,
Хотири мо даме наёсояд.

Пой то сар умеду мақсудем,
Ҳар ками мо ба ҷои бисёр аст.
Гар ҷавонист фасли обубош,
Баъди он нангу нузҳату ор аст.

То нагӯем “ҳасрато, хайфо
Навҷавонию фасли афсона!”
Дар раҳи сӯи пири рафтано,
Дӯстонам, бузем мардона!

20.05.1963

РАҲРАВИ ЗИНДАГӢ

Раҳрави роҳи басте дуру дароз,
Раҳрави роҳи пур аз шебу фароз,

Мерави ҷониби фардо нигарон,
Ҳосиятҳо зи умри гузарон.

Роҳи ту – роҳи суи иқбол аст,
Раҳи падруд ва истиқбол аст.

Дар раҳи туст ҳам осебу газанд,
Ҳам гулистони саодат, ҳам банд.

Моҳигириву бидон, пайвастан
Нафитад моҳии зар дар шастан.

Бахт чун оби равон пайдо нест,
Дар ҳама ҷои замин тилло нест.

Зиндагонист на яқсонӣ дар он
Шина ғоҳест ба ҷои сандон.

Зиндагонист – ба қас то ба абад
Силаву селӣ зи қас даст расад.

Зиндагонист – диҳад чун фармон
Қори анбур қунӣ бо дандон.

Дорӣ зар, лек наӣ худ заргар,
Заргарӣ, лек надорӣ худ зар.

Моли дунёст ба ту ориятӣ
Диҳаду боз бихоҳад, қи бите!

Дар фузунаш қаму озоре қаст,
Дар қамаш лаззати бисёре қаст.

Шунавӣ ғоҳ қи қину қасад,
Ин қе нек бигӯяд в-он бад,

Қам махур аз қасади раҳгузарон,
Аз ниғаҳҳои пур аз қини бадон.

Қи қунин санг миёни обанд,
Ба назар з-оби фузун шодобанд.

Лек з-он об на худ сабз шаванд,
На қи худ буттаи гул рӯёнанд...

Раҳрави роҳи бaсе дуру дароз,
Раҳрави роҳи пур аз шебу фароз,

Пешпо хурдаву бархоста боз,
Сӯи ҳар хира наёварда ниёз,

Меравӣ чониби фардо нигарон,
Ҳусн афзуда ба ҳусни даврон.

Дорӣ дар даст силоҳи уммед,
Пас бирав, бод туро роҳ сафед!

ноябри 1963 – Душанбе

ЧАШМАИ ДИЛЁБ

Дар зимистон оби он гарм аст, гарм,
Фасли гармо сард монанди яҳоб.
Оби софи нилгун чун осмон,
Рӯҳпарвар чун шуои офтоб.

Дар сари ду фасл ин оби зулол
Мешавад аз баҳри чӣ радду бадал?
Ё ки худро аз барои ташнагон
Мекунад табдил бо ҷаҳду ҷадал?

Ёфтам: то онки бошад некӯд,
То ки қадри ҳешро афзун кунад,
То ки айнаи хости мардум шавад,
Баҳри дилёбӣ чунин афсун кунад.

1964

МУКОФОТ

Халқ гӯяд, ки чайра як вақте
Дукфурӯши сафедкоре буд.
Лек чун зад ба чашми мардум хок,
Гашт расвою радди мардум шуд.

Оҳи халқу дуои халқ аз ӯ
Ҳаққи худро аҷаб ситонидаст.
Ҳар дукашро намуда аз ханҷар,
Ба тани нозукаш халонидаст.

Халқ гӯяд, ки сангпушт аввал
Баҳри мардум тарозубаркаш буд.
Лек чун зад ба чашми мардум хок,
Он тарозу ба пушт бораш шуд.

Аз ҳамон рӯз то ба ҳоло ӯ
Он тарозу ба пушти худ орад,
Оҳи халқу дуои халқ ӯро
Дар чунин маҳбасе ниғаҳ дорад.

Бум гарчи дар аввал одам буд,
Хост хуршед моли ӯ бошад,
Чашмаи нур хонааш бошад,

То ҳама даҳр тоаташ орад.

Пеши хуршед хира шуд чапмаш,
Сӯи вай чун ба хирс роҳӣ шуд.
Кӯр омад, барои ӯ з-он пас
Рӯзи равшан шаби сиёҳе шуд...

Оре, оре, сазо чунин бошад
Бар бади носипоси нокодир.
Баъди як лаҳза роҳату айшаш
Рӯсиёҳи абад шавад охир.

1964

АРЧА

Дар кӯҳ варо на боғбон биншондаст,
На об ба вай додаю на парвардаст.
Хайрат бибарад маро ҳамеша, ёрон:
Ин гуна чӣ қувва беҳазонаш кардаст?

Ин арча ба рӯи санги сахту сари кӯҳ
Худ рӯидасту реша бар шах мондаст.
Ҳочат ба касе набурда, аз санги сияҳ
Рӯзии ҳудаи ба зӯри худ бистондаст.

Ин аст туфайли худ ба худ печидан,
Ин аст ба чашми хеш олам дидан.
Ин аст бақои қисми соҳиббӯқоз,
Ин аст ҳузури соҳиби худ будан.

1966

РОҲИ ҚУЛЛАҲО

Ҳар кӣ хоҳад бар баландиҳо барояд босубот,
Ҳар касе хоҳад гузорад по ба тори қуллаҳо,
Дар раҳи пурпечухам сӯи фарозиҳои кӯҳ
Мекунад таъзим доим, мешавад қаддаи дуто.

Лек чун поро ниҳад бар тори қулла бо азоб,
Мешавад қадди дутояш рост чун сарви равон.
Кӯҳ мисли пояи ҳайкал ба зерӣ пои ӯ,
Ӯ чу ҳайкал ғолибу ҷовид дар болои он...

17.06.1966

КИТОБИ САНГИН

Ба рӯи санги қабри хоксоре,
Чунин ҳақ гашта байти обдоре:
“Маро бо хоҳиши ман н-офариданд,
Вале бо хоҳиши худ ҳам намурдам.
Ҳар он чизе, ки аз дунё гирифтаам,
Ба дунё боз чун қарзаи супурдам”.

Ба санги обшуста, лайсу¹ ҳамвор,
Чунин лавҳест аз ёри вафодор:
“Ба тори куллаҳо фарёд кардам,
Чавонии туро ман ёд кардам,
На ту боз омадию на чавонӣ,
Ба байте сангро обод кардам”.

Бидидам дар яке болори хона,
Чунин дубайтӣ аз усто нишона:
“Биё, меҳмони ман шав, эй бародар,
Гулистон кун даме кошонаи ман.
Биё ҳар гоҳ дасти холи, аммо
Дили холи наё бар хонаи ман”.

Ба даври шахсутуни хонақоҳе,
Чунин шахбайт аз оқил гувоҳе:
“Намсарзад барои молу мансаб
Бародарзода бифребад бародар.
Чу мо фарзанди куҳҳои баландем,
Ба мо пастӣ намезебад, бародар!”

11.07.1966 – Новороссийск

КОРВОНИ КҶҲҲО

Ба зери болиши кӯдак гузоранд
Ба рӯзи нияти гахворабандон
Зи рӯи расм як нони тамоме,
Ки бахти комиле ёбад зи даврон.

Ва ё дар зери болиш санг монанд,
Ки дар дунё сарап аз санг бошад.
Намирад дар миёни корзорон,
Базахра, пурдилу бонанг бошад.

Вале гӯянд он дам сӯи кӯдак,
Ба зикри фотиҳа, дар зикри одат:
Дилатро мисли нон тақсим манмо,
Мадеҳ онро ба ҳар кӯ пеш ояд.

Сарат аз санг бошад, сахту подор,
Дилат сангин набошад ҳеҷ гоҳе,
Ту охир номбардори куҳистон,
Ба урфу расми аҷдодат гувоҳӣ.

Қатори кӯҳҳо чун корвонанд,
Ту мисли сорбонӣ, чашми роҳӣ...

[1968]

СИЛСИЛА

Аз раҳи хоксорӣ баъзеҳо
Дар назар гарчи ноаён ҳастанд,
Лек аз баҳри гулханафрӯзӣ
Гӯиё пешдаргирон ҳастанд.

¹ Лайс – ҳамвор, беғурм, сифту соф, лағжон.

Аввалин одаме, ки ҳарфе гуфт,
Буд беном, мо намедонем.
Аввалин ошике, ки ишқ овард,
Буд хушком? Мо намедонем.

Аввалин аскаре, ки дар майдон,
Чон фидо кард бар Ватан-Модар,
Маргро раҳна карду ғолиб мурд,
Мурд гумном, монд бепайкар.

Қаҳрамонони баъди ўро мо
Бо муҳаббат сипос меорем.
Меғузореи пайкара бар ў,
Ёди ўро азиз медорем.

Аввалин шоире, ки бедафтар
Гуфт шеърро намонд дар фарҳанг,
Аввалин мутрибе, ки бемақтаб
Рехт аз синааш ҳазор оҳанг;

Мо надонем, арчи медонем,
Шеърро оҳанг ибтидое дошт,
Аввалин устои гумноме,
Сабкҳои ҷунунаде дошт.

Зиндагонист ҳамчу занчире,
Зиндагонӣ ба нисбате зиндаст.
Ҳалқаи аввалин агар танҳост,
Ҳалқаҳои дигар ба ҳам пайваст.

Бингарам чун ба марди ҷовандоз,
Рӯи зин ғӯиё парон ояд.
Дарзамон пеши дидаам ҳозир
Аспи ҷӯбии кӯдакон ояд.

Ханчари обдор чун бином,
Ёд орам азоби сандонро.
Даври дасторхон чу биншинам,
Ёд орам сипори деҳқонро.

Обрӯю ғурури дарёҳо
Чашмасорони кӯҳсоронанд.
Эътибори баланди минбарҳо
Хокпошону хоксоронанд.

[1968]

* * *

Равам бегаҳ лаби дарё нишинам,
Ки рӯзи рафтаи худро бибидам.
Бибидам, то ба чини рӯи дарё
Чи монанд аст ожанги чабидам.

Биомӯзам зи дарё шоириро,
Ки шеърро обдору бас равон аст.
Балеғ асту бадеъ афсонаи ў,
Агарчи бесаводу безабон аст.

Чунун омӯзам аз дарёи кӯхӣ,
Фуруру шӯришу туғёну мастӣ,
Ки ӯ бо шеъри ҷовидон равонаш
Накарда худситой, худпарастӣ.

Бибӯсам аз лаби соҳил чу мавҷе,
Ки ӯ ҳам мисли шоир беқарор аст.
Канори рӯд биншинам, ки гӯяд:
Махур андӯх, дунё беканор аст...

Фуруби офтоб омад, азизон,
Равам як дам лаби дарё нишинам,
Бигӯям саргузаштамо ба дарё,
Гузашти рӯзорамро бибинам.

Бибинам: рӯд сарозод, аммо
Ба по завлонаи ҳастӣ равон аст.
Миёни соҳили шодию андӯх
Суруди ӯ бад-ин сон ҷовидон аст:

“Ғаму шодӣ ба монанди ду соҳил,
Манам дарё, ҳаме ҷористам ман.
Ду соҳил гар набошад, ман чӣ рӯдам?
Ду соҳил гар набошад, нестам ман!”

[1970]

* * *

Дӯстон, хушбахт бошед,
Дар ҷаҳон бо ёри хушгил!
Дӯстон, хушвақт бошед,
Дар дили ёрони хушдил!.

Ҷои ожанги руху чини ҷабин
Рӯзҳои неки худро бишмаред.
Рӯзатон то беғунаҳ бегаҳ шавад,
Ҳар сахар бар рӯи тифлон бингаред.

Дидаед оё ки хангоми гусел,
Мекашад поезд ҳам оҳи гарон?
Дидаед оё ба вақти зилзила,
Зилзила афтад ба ҷони одамон?

Дӯстон,
Дар зиндагии одамӣ,
Сабз аз сандону зарб аз чаккуш аст.
Баҳри ман ин иттиҳоди сабру зарб
Чун камоли худшиносии хуш аст.

Зинда бодо зарби чаккуш,
Зинда бодо сабри сандон!
То дар ин сон созмони зарбу сабр
Созад инсон теғи буррон!

[1970]

ЗИНДАГӢ

Зиндагӣ чорист чун рӯди равон,
Ҳам ба сӯи дашти бирён, ҳам ба сӯи гулситон,
Кафки мавҷаш ҳамчу риши мӯйсафедон,
Пур зи асрор асту пур аз ҳикмат аст.
Мавҷҳои ҳамчунон мӯи маҳинаш
Чун дилу набзи ҷавонон изтироболудаю бетоқат аст.
Андар он дорад шино,
Киштиё, ки бодбонаш мерасад бар осмон,
Ҳам шино доранд дар он киштиҳои қоғазии кӯдакон,
Ҳам қайқи холис, ки ғарқ гашта белронаш,
Ҳам наҳангон – обварзони далеру дилкалонаш,
Он касе, к-аз обварзӣ беҳабар,
Бим дорад аз дами тӯфони ӯ,
То миён тар гашта, баргардад қафо,
Ҷои камобе намуда ҷустуҷӯ,
Моҳӣ дорад лой карда обро.

Зиндагӣ чорист чун рӯди равон,
Мурдари бо худ намегирад ба роҳ,
Мурдари аз худ бурун меафканад,
Сӯи ӯ дигар намесозад нигоҳ...

Зиндагӣ чорист чун рӯди равон,
Андаруни пардаи нилии об,
Зиндагӣ дорад парии обие,
Ман варо меҷӯямӯ меҳоям аз ӯ як ҷавоб:
Аз чӣ ту ҳам ҳастӣю ҳам нестӣ?
Кист бо ту ишқбозӣ мекунад?
Кокулат чун шаршара нобофта,
Кӣ зи васлат сарфарозӣ мекунад?

Зиндагӣ чорист чун рӯди равон...
Бояд афкандан ба оби рӯд, дар оинаи оби мусаффо
Акси худ, тасвири худро,
На! Набояд афканад ӯ
соия берӯху акси хираю тасвири бечон,
Балки худро, номаи тақдири худро.
На! Набояд қард аз соҳил ситода соия худро тамошо,
То тӯро рӯзе, ки меҷӯянд халқ,
Аз миёни мавҷҳо сар бар кунад ногаҳ парӣ,
Гӯяд: ӯ ҳам мурдаю ҳам зинда аст,
Нест дар қайду вале бокист дар одамгарӣ.

Зиндагӣ чорист чун рӯди равон,
Аз дили фарзанди инсон бар дили фарзанди инсон,
З-он яке бо пул чи осон бигзарад,
Дигаре аз байни тӯфон бигзарад...

[1971]

* * *

Одамизод шири хомхурда,
Мешавад ӯ ба ҳар замон дигар.
Борсанги ҷаҳон ба дӯши ўст,
Гоҳ қубҳаш зи ҳуснаш авлотар.

Гоҳ аз ишқ тавба меғӯяд,

Бингарӣ, боз ишқ меварзад.
Дар дили хеш мекунад шӯриш,
Дар таҳи хобчома меларзад.

Дафтари хотироти худро шаб
Мекунад хуб сафҳагардонӣ.
Ёфта сафҳаҳои холиро,
Мекунад дуд аз пушаймонӣ.

Хоҳад ӯ сафҳаҳои дигарро
Ҳеҷ нагзорад он чунон ҳолӣ,
Лек як рӯз бингарад – сафҳа
Боз холист, боз бефоле.

Як ба хуршед бингарад ҳар субҳ,
Як ба маҳтоб бингарад ҳар шом.
Як ба оина бингарад худро,
Як ба ҷашмони кӯдакон ором.

Гарчи ӯ нест сер аз буда,
Гарчи носерам аст ҷашмонаш.
Лек розист – ҳар чӣ ўро нест,
Ҳаст дар орзую вичдонаш.

Зиндагӣ бо тамоми қолабҳои,
Ранг-ранг аст чун пари товус.
... Одаме гар гуноҳ кам мекард,
Инчунин буд кай ҷаҳонафрӯз?!

[1971]

* * *

Қадди одам ба лаҳзаи мурдан
Гапга гӯе зи буда норозӣ,
Боз, гӯянд, қадре меёзад
Дар талошу набарди ҷонбозӣ.

Лаҳзаи разми зиндагӣ марг
Одамизод бо ҳазор умед
Хешро мешиносад аз дигар,
Мешавад гӯиё зи нав тавлид.

Охирин шуълаҳои ҷонашро
Ҷамъ созад чу шамъи миранда.
То бимирад чу ғолиби майдон,
То бимирад ба номи арзанда.

Дар тапишҳои бандагӣ одам
Ҳеҷ гаҳ ҷон намедихад осон.
Одаме дар дами аҷал ҳатто
Мекунад зидди марг сад исён,

Қадди ӯ боз қадре меёзад,
Дар сари дасти марги рӯхгудоз.
Ғолибан, қадри ӯ чу қадди ӯ
Мешавад баъди марг афзун боз...

[1971]

ҲАЗАЛИ ДАРЁ

Ман он рӯдам, ки андар роҳи туғён,
На санги раҳ, на соҳил мешиносам.
Ман он дарёи пурошӯбу якрав,
Ки танҳо шеваи дил мешиносам.

Равонам аз миёни тангноҳо,
Чу сайди рамғирифта мегурезам.
Намедонам чӣ дорад интиҳоям,
Валекин худ ба худ ман меситезам.

Гаҳе чун шоири ошуфтаам ман,
Ки аз тангӣ гурезад сӯи паҳно,
Гаҳе чун ошиқи ҳичронкашида
Бигирам домани дашту даманҳо.

Равам дар даштҳо, гардам парешон,
Ки худро дар парешонӣ шиносам.
Ба сад шохобае сад пора гардам,
Дили саҳти заминро нарм созам.

Ба сӯи дашт ҳар шохобаи ман,
Мисоли панҷаҳои дасти боз аст.
Ба ман муҳтоҷ ҳар як зарраи хок,
Ба ман ҳар ташнаро рӯи ниёз аст.

Ман он рӯдам, ки аз кӯҳи баланде,
Ба пастиҳо равам бо ҳукми сармад.
Худамро гум кунам дар дашту саҳро,
Ки аз ман ҳар кӣ боғи тоза ёбад.

Ман он рӯдам, ки оғози ман аз санг,
Вале анҷоми ман гул бошаду гул.
Ман он рӯдам, ки аз он мардуми даҳр
Гузар созанд бо ихлос беғул.

Ман он рӯдам, ки рӯзе соҳили ман
Маро гум мекунад дар роҳи туғён.
Барои ташнагон чун хушк гардам,
Дигар обам наҷфзоянд онон.

Дигар бар соҳили ман духтари кӯҳ,
Барои об н-ояд кӯзабарсар.
Набӯсад дар лаби ман аз лаби ёр,
Нагирад танг ёри хеш дар бар.

Ду соҳил – ду лаби хушкидаи ман –
Бинолад: доду фарёд аз чудой!
Бимонад оброҳа – санглоҳе,
Зи ҳар санге савол ояд: кучой?

Ало, эй чашмаҳои ибтидоям,
Маро он вақт оё мешиносед?
Ало, эй дӯстони қадрдонам,
Маро ҳоло чу дарё мешиносед?

* * *

Ало, шодоб соҳилҳо,
Ба қадри обҳои чорӣ мебояд расид имрӯз
Ки рӯзе хушкӣ ҳам мағшӯш хоҳад шуд.

Ало, зебои маҳфилҳо,
Ба қадри ҳар чароғи давра мебояд расид имрӯз,
Ки рӯзе аз шамоли ҳодиса хомӯш хоҳад шуд.

Ало, раҳҷӯи манзилҳо,
Ба қадри раҳкушои аввалин бояд расид имрӯз,
Ки фардои шумо ҳам як замоне дӯш хоҳад шуд.

Шумо имрӯз агар аз толеъу бахту насиби хештан мастед,
Дар оғӯши бихишти дилбарони гулбадан мастед,
Зи атри гесувону кокулони пуршикан мастед,
Замоне завқатон аз кори дунё пир хоҳад шуд,
Замоне навбати базми муҳаббат дер хоҳад шуд.

Ало, беақлу беғамҳо,
Ки фарқи сурату сират намедонед,
Ба қадри нозҳои ёр мебояд расид имрӯз,
Ба қадри лаҳзаи дидор мебояд расид имрӯз:
Ба қадри соки симину ба қадри чехраи бечин,
Ба қадри ёри гулрухсор мебояд расид имрӯз,
Баҳори чилвааш пажмурдаву бенур хоҳад шуд.

Ба пой он ниҳоле, ки нишаста бо нигоре хуш
Даме аз ошиқӣ доред нақди рӯзгоре хуш,
Намедонед, рӯзе шохҳои он,
Шуморо ҷӯби боми гӯр хоҳад шуд!

Ба базме пеши чашмони шумо гар ёр мерақсад,
Ба худ чун мавҷ мепечад, зи сар то пой меларзад.
Агар қадраш намедонед,
Ҳамчун Зӯҳраи раққоса
Рӯзе то фалакҳо дур хоҳад шуд!

Ало, эй соҳибони вақт,
Вақти хеш дарёбед.
Шумо ҳоло ҷавону комрону шодмону зиндаед охир!

Чу рӯзе бар мазори сард меҳобед,
Аҷал баҳри шумо фурсат нахоҳад дод,
Ки ҳар нодидаро бинед,
Гули ночидаро чинед,
Ва як дам дар ғами гумкардаҳои хештан гирияд,
Ва як дам он чиро нагрифта будед аз ҷаҳон, гиред.

Шумо эй соҳибони вақт,
Биштобед!
Биштобед!

* * *

Гарчи ҳамсоёему ҳамдаврон,
Ҳар кадоме ситораи дурем.
Як сареву ҳазор савдое,
Худсару худписанду мағрурем.

Зиндагӣ бас фиребамон бидҳад,
То варо боз дӯсттар дорем.
То варо мо дуруст бишносем,
То аз ӯ ҳеч дил набардорем.

Мо ҳама фард, мо ҳама мутлақ,
Чун вучуди азизи нотакрор.
Бо ҳазорон рафиқ танҳоем,
Бо ҳазорон ҳабиб беғамхор.

Ганҷҳои тилои номакшуф
Дар рағи хуни худ ниҳон дорем.
Сари мо посбони сирри мост,
Дар дили хеш сад ҷаҳон дорем.

Ҳар гаҳ аз даҳр рахт барбандем,
Ҳамраҳи мо ҷаҳони мо мирад,
Аввалин бўса, охири оғӯш,
Ғазалу достони мо мирад.

Чашми ахтаршинос чун Гермес¹
Ёбаду боз гум кунад моро.
Баъди он ҳеч гаҳ нахоҳад ёфт
Солиён ҷуста осмонҳоро.

Ҳамраҳи мо чу ахтари пинҳон
Шеърҳои нагуфта хоҳад мурд.
Кушта моро чу фарди нотакрор
Зиндагӣ ҳам фиреб хоҳад хурд...

[1972]

* * *

Касе бо ту ғами дилро нагӯяд,
Касе бо ту раҳи фардо нагӯяд.
Чи бадғавҳар, чи нимодам, чи зиштӣ,
Ки кас бо ту гули хоре набӯяд.

На марди хонаӣ, на аскари шох,
На шодиву наӣ ҳам аз ғам огоҳ.
На шӯрӣ, бенамак ҳам нестӣ ту,
На раҳҷӯӣ, наӣ ҳам марди гумроҳ.

На фардоӣ, на имрӯзӣ, шигифто!
На мағлубӣ, на пирӯзӣ, шигифто!
На ҷустиву на гум кардӣ матоъе,
На месозӣ, на месӯзӣ, шигифто!

Зи як то ду шумурдӣ, ваҳ ҷӣ ҷуръат!
На хурдиву на бурдӣ, ваҳ ҷӣ ҳиммат!
На соҳил донадат, на қабри дарё,

¹ Гермес – сайёраи хурдест, ки ахтаршиносон боре ёфта, боз гум кардаанд.

На мондиву на мурдӣ, ваҳ чи хилқат!

Ту бадбахтӣ, ки танҳой, бародар,
Ки худбиниву худхоҳӣ, бародар.
Зи дигарҳо наёсудан бадехист,
Ту аз худ ҳам наёсой, бародар.

[1973]

* * *

Мо ҳама дар чорсуи зиндагӣ
Гоҳ гумроҳему гоҳо раҳбарем.
Гоҳ бо сар медавему гаҳ ба по,
Гоҳ саргардону гоҳо сарварем,
Эй дили дарёи ман, парво макун.

Гоҳ-гаҳ навмед хонандат касон,
Худ намедонанд аммо кистанд.
Чун шудам таҳдони молу холашон,
Он қадар аз хеш розӣ нестанд
Эй дили дарёи ман, парво макун.

Дидам онро, ки туро навмед хонд,
Дар дилаш бас орзуҳо мурдаанд.
Эй басо кас, ки зи беандешагӣ
Чӯчаро то тирамоҳ бишмурдаанд...
Эй дили дарёи ман, парво макун.

Дидам андар умри кӯтоҳи сарам,
К-ин ҷаҳон будаст бозори ҳавас.
Иддае оранд колои сақат,
Зумрае оранд ганҷи ҳар нафас,
Эй дили дарёи ман, парво макун.

Қофиябозӣ чӣ осон бозиест,
Гар набошад шоири андешаманд.
Баски истеъдод ҳар сол аз замин
Мисли пундона нарӯяд чанд-чанд...
Эй дили дарёи ман, парво макун.

Мо ҳама бо сад ҳазорон пушгу рӯ
Хостгори марзи кишту ҳосилем.
Дар назар комилиёру тандуруст,
Лек бо дарди сару дарди дилем,
Эй дили дарёи ман, парво макун.

Ин ҷаҳони песаи пурбешу кам
Розию норозие дорад басте.
Сад ҳазорон ранг дорад зиндагӣ,
Ранги аслашро магар донад касе?
Эй дили дарёи ман, парво макун.

[1973]

* * *

Хостам муддате зиям бедоғ
Беҳато, бегуноҳ, белағзиш,
Хостам муддате зиям ором

Бетараф, барканор, беларзиш.

Лек ҳайҳот! Зиндагонӣ гуфт:
Бехато зиндагӣ хато бошад.
Ҳар кӣ ором зистан хоҳад,
Бех, ки ҳамсони мурдаҳо бошад.

Хостам тунд бошаму пуршӯр
Саркашӯ сарфарозу нофармон,
Хостам аз фалак ситора канам,
Дар кафи даст бинамаш тобон.

Лек ҳайҳот! Зиндагонӣ гуфт:
Зӯри бехудаат миён шиканад.
Ҳар дарахти баландро дар боғ
Аз ҳама пеш оташак бизанад,

Хостам бошитоб раҳ пӯям
Зиндагӣ панд дод: оҳиста!
Хостам кунд роҳ паймоем,
Гуфт бозам: Шитоб пайваста!

Хостам то само уруч кунам,
Гуфт: афтоданат гарон бошад.
Хостам дар Замин бибошам, гуфт:
Ин на дархурди шоирон бошад...

Инчунин байни осмону замин
Гоҳ орому гоҳ ноором,
Гаҳ шитобону гоҳ оҳиста
Мекунад умри ман давом, давом.

Инчунин ёфтам, ки бофтаест
Зиндагӣ аз нахи баду некӯ.
Ёфтам, ўст мисли оҳангар,
Пораи оҳанам ба кӯраи ў.

Мезанад ҳам ба кӯраи оташ,
Мезанад ҳам ба об бо ҳунаре.
Медихад тоб, то ба тоб оям,
То шавам досе, ханчаре, сипаре...

[1975]

* * *

Миёни ин ҳама ғавғои ҳастӣ –
Ҷаҳони пуртазоди орзуҳо.
Миёни корзори ақлу эҳсос –
Ҷаҳони пуршикасти ҷустуҷӯҳо
Ҳама дорем кутби норасида,
Ҳама дорем субҳи нодамида.

Ҳама гулчини боғи орзуем,
Зи худ розиву бахши рӯзгорон,
Вале ҳарчанд гул чинему чинем
Баҳорон ё пас аз ҷӯши баҳорон,
Ҳама дорем гулҳои наруста,
Хуморе, орзуе ношикаста.

Чаҳон қурбонгаҳи чону чигархост
Чаҳон сарбозиясту сарфарозист.
Валекин бо ҳама фарру бузургӣ
Мукаммал нест он, к-аз хеш розист.
Ҳама дорем роҳи наонавапта,
Ҳама дорем шеърӣ наонавишта.

Ҳама дар дил суруди носуруда
Нихон дар сина як пайғом дорем.
Як оҳанге, ки мечӯшад ба ногоҳ –
Хурӯши дар забон беном дорем.
Ҳама дорем кони нокушуда,
Ҳама дорем нақди норабуда.

Ҳама як махзани нақшода дар дил,
Ҳама як ишқи новарзида дорем.
Ҳама як орзуи nobasomon,
Ҳама як ёри nobusida дорем.
Ҳама дорем оҳи нокапида,
Ҳама дорем захри нокапида...

[1975]

ДАР БАЧЧАГӢ

Дар замони беҳудию бесарӣ
Чун камонвар аз фалахмон
Сангҳо афкандаам бар шишаҳои хонаҳо.
Эй басо бо шавқу шодон.

Бо фиғону мочаро
Пирзанҳо аз ақибам медавиданд.
Ман тихиро медавидам,
Пирзанҳо кай ба гардам мерасиданд?...

Даргузафт он фасли зебо,
Ҳамчу шабнам аз руҳи гулҳо парид.
Пирзанҳо рафт барбастанд аз дунё,
Зиндагӣ моро ба неки парварид.

Ин замон бо изтироб
Ҳар шабе тарсида меҳезам зи хоб,
Гӯиё он сангҳо,
К-афкандаам бар шишаҳои хонаҳо,
Мезанад бар шишаҳои хонаи ман,
Мезанад бар шишаҳои айнаку бар шонаи ман...

[1975]

ТАНҲОӢ

Танҳой на он аст, ки танҳою ғарибӣ,
Танҳой на он аст, ки бе ёри қаринӣ.
Танҳой чунон аст, ки дар байни ҳама халқ
Бошӣ, вале бе дарди ҳама халқ нишинӣ.

Танҳой на он аст, ки ёрону ҳарифон

Як бор напурсанду даратро накушоянд.
Танҳой чунон аст, ки дар ҳозиру ғоиб
Қадри ту надонанду ғаматро назудоянд.

[1975]

* * *

Ман аз як санг бином кӯҳсорон,
Ман аз як гул бубинам бӯстонҳо.
Зи байти нобадӣ, аммо бамаъин
Бубинам ибтидои дostonҳо.

Ман аз як чашма бином баҳрҳоро,
Ман аз як дона бином хирманеро.
Ман аз як чӯбаи гӯгирд бином
Фурӯзон сад ҳазорон гулханеро.

Ман аз як ханда хонам ҳолати кас,
Бисоти дил, бисоти рӯзгорнаш.
Ман аз сабки қадаммонӣ донам
Зи кишту ҳосилаш, аз ёдгораш.

Бубинам аз тамоми ҷузви атроф
Сафои зиндагии хештанро.
Ман аз ҳар сабзаи шодоб ёбам
Шукӯҳи сарзаминҳои Ватанро.

Маро андар Ватан то ҳастаму ҳаст
Зи сад хирвор мисқоле басандаст.
Сари пур аз ҳаёлу орзуҳо,
Дили аз ранҷу ғам холӣ басандаст.

[1975]

СОЯҲОИ ҒУРУБ

Сояҳои дарози вақти ғуруб
Рӯзи кӯтохро ғуру бурданд.
Кӯр карданд чашми равшани рӯз,
Ба сари рӯз пой афшурданд.

Рафт хуршед аз дили дарё,
Дар дили об печуб афтод.
Сояи кӯҳ ҳамчу кӯҳи ғам
Ба дили беқарори об афтод.

Рафт хуршед пушти кӯҳи кӯҳ
Чун савори фитода аз кӯҳон.
Шафақи сурхи домани гардун
Дошт худсӯзие зи ҳичрати он.

Ҳамчу дандони арра меғутад
Сояи тегаҳо ба рӯи замин
Пушти ҳар теппаево ҳар кӯҳе
Соя гӯи гирифтааст камин...

Дар лаби рӯд ташнаи ҳастӣ
Ҳар ғуруб интизор бинишам

Дар чабини шикастаи амвоч
Сояҳои ғурубро бинам:

Пахш созанд сояҳои бузург
Сояҳои заифу бечонро –
Ҳамчунон ки фурӯ барад дарё
Дар дами хеш ҷӯйборонро.

Бигзарад соя аз сари ман ҳам,
Сояи ман фурӯ равад дар ӯ.
Домани сояе ба каф н-ояд
То бипурсам, ки сояи ман ку?

Шом ояд, ба коми тира кашад
Сояҳои бузургу кӯчакро
Аз баногӯши кӯҳ маҳ тобад
Ҳамчу як гӯшвораи тилло.

Зери оҳанги хониши дарё
Мекунам шукри зиндагию зист,
Домани сояе чаро гирам,
Бе худи ман, ки сояи ман нест!

[1978]

ҲАЗАЛИ БОҒБОНИ ПИР

Нигар ба боғи шукуфон,
Нигар ба шоҳи пурбар,
Нигар ба раддаи себу анору зардолу –
Чу раддаи аскар –
Ҳама нишонаи заҳмат,
Ҳама нишони ман аст,
Замини сабз гувоҳи фари замони ман аст.

Ба ҳар ниҳол, ки сарсабз дидаӣ дар боғ,
Тамоми умр сари сабзи хеш бахшидам.
Забони барги дарахтон сипоси ман доранд,
Ки ҳар кадом чу ровии достони ман аст.
Дарахту ҷӯи полезу нағмаи корез
Ҳамеша шоҳиди гӯёву безабони ман аст.

Шикаст шоҳи маро – ҳар кӣ шоҳае бишкост,
Агар ба ғӯрае тундар навохт, чонам сӯхт.
Агар фитод ниҳоле зи тундбод аз пой,
Ба сони модари фарзандмурда шаб то рӯз
Устухонам сӯхт...
Чӣ кардаам зи барои замона – медонад
Ҳар он ниҳол, ки ҳамсоли кӯдакони ман аст.

Ба ҷӯй об кушодам,
Ба ё зи ҷӯи чини чабинам об омад,
Ки ҳар ниҳол қад афрохту ба тоб омад.
Маро ба пой дарахте чу зонуи хоҳар
Ба дида хоб омад...

Бубин, ки оби равон меравад зи ҷӯй ба ҷӯй,
Ту гӯй нағмаи уммеи ҷовидони ман аст.

Бубин, ки оби равон меравад зи чӯй ба чӯй,
Ба чӯй оби равон аст ё равони ман аст...

Ба ҳар ниҳол назар мекунам чу вақти тулӯъ
Тасаллӣ меёбам.

Ба ҳар ниҳол назар мекунам чу танги ғуруб
Тасаллӣ меёбам.

Ки баъди марг ба ғӯрам

Ҳамин дарахти тануманд соябони ман аст;

Ки мурғи рӯҳи ман аз баъди ман ба гардунҳо

Намешавад сарсон –

Ба шохи сабзи барӯманд лона мемонад.

Ҳамин дарахт аз ин боғ ошёни рӯҳи ман аст,

Ҳамин дарахт аз ин боғ ошёни ман аст!

[1978]

ДАР ҶАНГАЛИСТОН

Яке қоматхамида,

Дигаре мавзуну хушқомат,

Яке дар тан варам дорад,

Яке бегурму тансиҳхат.

Яке тоқа, дигар кӯша,

Яке танҳо, дигар ҷуфт аст.

Яке мағруру озода,

Дигар бемояву зуфт аст.

Яке аз дур бинмояд басо солору босавлат,

Ба мисли одамони хомфарбеҳ зӯру бохайбат,

Валекин чун зи наздиқаш бубинӣ хуб санчида

Дарун ковоку пӯсида...

Яке чун беҳунар ҷӯяд ҳамеша муттақои хеш,

Ниҳад бар гардани ёрон ҳама бори гуноҳи хеш,

Зи ҳамнавъон чӣ ўро эътибор аст?

Чаро бар гардани онон савор аст?

Бубинӣ калдарахтеро,

Ки на шоҳу на баргаш ҳаст.

Валекин бо ҳама афсурдаҳоли

На бок аз ҳукми маргаш ҳаст.

Зи беҳи кундаҳои пудас

Таҳҷастҳо руста

Ту гӯй бар мазори модари худ зор мегирянд,

Зи ашқи модару

Аз ашқи ҷашми хеш месабзанд пайваста.

Бубинӣ навдарахтеро,

Ки дар тан захмҳои ишқ дорад:

Ду ошиқ омада рӯзе ба зери чатри шоҳи ў

Нишаста уқдаи дилро қушуданд.

Басо аз ишқу паймону вафодорӣ

Ба ҳам афсона гуфтанду шунуданд.

Кашида дар тани ў сурати дилро,

Ба теғи тез канда номи худ А чамъи Б¹
Аз ёдгори ошикишон розӣ рафтанд.

... Ханӯз аз ҷои захми номи онҳо мечакад зардоб,
Ту гӯӣ ҳамчу ашқи номурадӣ мечакад бар хок.
Кучо рафтанд он ду ошиқи бебок?
Магар дар ёдашон мондаст он қавли вафодорӣ,
Магар дар ёдашон монда суҳанҳое
Ки дар пой дарахти бебабон гуфтанд?

Чӣ ҷои пурсишӯ кӯиш?
Ҳама дар ин ҷаҳон дар синаи худ захмҳо доранд.
Аҷаб набвад, ки он ду ошиқи хушкӯм ҳам
Имрӯз нокоманд,
Ва андар синаи худ рӯиҳои бедаво доранд.
Даруни ҷангалистон як нафас бинишастаму дидам,
Ба зоҳир ҷумла ҳамнавабанд,
Ҳамранганд,
Ҳамроҳанд.
Ба зоҳир ҷумла аз ҳоли дили якдигар огоҳанд.

Вале афсӯс,
Рӯзи воқеа –
Вақте ки бояд тарк гуфт ин дори дунёро,
Миёни ҷумла ҳамнавабон
Ҳама танҳо бимиранд.

Дарахтони дигар, то реша андар хоки тар доранд,
Насиби хеш аз дунё бигиранд...

[1979]

* * *

Ҳар чӣ мебинам ба олам шоирона
Дилфиребу дилнишин аст.
Ҳар чӣ мебинам, бароям чун насиба
Аввалин аст, охири аст.

Бингарам бар беда маҷнӯни лаби ҷӯ –
Кокулонашро кушодаст.
Бар сари дӯши тавора гӯӣ бар дӯши бародар
Шонашро тақя додаст.

Бингарам дар ду дарахти кӯнчи ҳота
Чун ду ёри меҳрпайванд.
Ин ба он печидаву он низ бар ин,
Шоҳаҳо гардан ба гардан.

Бингарам бар кӯдаки хуспида ширин
Баъди бозӣ орамида –
Дар канораи тонку шамшеру ба дасташ
Пораи нони газида.

Бингарам бар пирамаре: ғаддаеро²
Зер карду монд ҳайрон.

¹ А + Б.

² Ғадда – пул, пули кӯчак.

Ох, меларзад саропои вучудаш
Чун пули борику ларзон.

Бингарам масте равон аст аз биёбон
Дилгазон аз макру тухмат.
Муштро бардошта то осмонҳо
Бо касе дорад қиёмат...

Бингарам бар осмони пурситора –
Рамзи умру рӯзи шоир.
Бингарам бар гулхани чӯпонӣ дар кӯҳ
Чун дили хушсӯзи шоир.

Бингарам бар хештан, бар хилқати худ
Нотамому норасидаст.
Бингарам бар рӯи бархе ҳамзамонон –
Ҳам сиёҳу ҳам сафед аст.

Дар ҳама ҷо, дар ҳама кас, дар ҳама чиз
Зиндагӣ басту шикаст аст.
Дар ҳама дил, дар ҳама рӯ, дар ҳама чапм
Зиндагӣ дасти ба даст аст.

Ҳар кучо ҳам солхурда, ҳам ҷавона
Орзуманди ҷавонист.
Он чӣ дар пиру ҷавон пирӣ надорад,
Орзуи зиндагонист.

Лек ҳастии мусалсал то бипояд
Баҳри ҳар кас вопасин аст,
Ҳар чӣ мебинам, бароям зери гардун
Аввалин аст, охири аст...

[1979]

* * *

Ин ҷаҳони чорунсур аз азал
Бо тарокумҳои бебоконааш
Чошнигири биёмӯхтам басо
Аз ҳақиқатҳои ҷовидонааш.

Дар канори баҳри нопаддоканор
Оби шӯраш хурда, гаптам тапнатар.
Пар кушодам ҳар қадар сӯи уфук,
Он қадар дидам, надорам болу пар.

Солҳо киштам, дурудам солҳо,
Боз ҳам ин кишт новарзида монд.
Сад ҳазорон бўсааш кардам, вале
Боз ҳам ин ёр нобӯсида монд.

Ҳар қадар дидам ҷамоли зиндагӣ,
Он қадар дидам, ки аъмоям ҳанӯз.
Ҳар қадар бо дилбарон ошиқ шудам,
Он қадар дидам, ки танҳоям ҳанӯз.

Гӯиё ман дар лаби як обгир
Акси худро дидаму роҳӣ шудам.

Гӯиё чун гумраҳе аз гумраҳе
Самти раҳ пурсидаму роҳӣ шудам.

То бидониستم, ки дунёи ғариб
Бо шукӯҳи рафтаву бозомада
Чун китоби Рӯдакии шоир аст –
Пур зи доғи шеърҳои гумшуда.

[1979]

* * *

Дидаам дилрезаҳое ки радифи дил нашуд,
Соҳиби унвон басте дидам, яке фозил нашуд.
Зиндагӣ! Гар устои мо тӯй, бепарда гӯй,
Аз чӣ шогирдони як мактаб ҳама оқил нашуд?!

Ошике андар сари паймон зи дунё бигзарад,
Шоирӣ бедордил бо ҷони шайдо бигзарад.
Зиндагӣ! Гар раҳбари моӣ, чаро тардомане,
Пой тар нокарда аз гирдоби дарё бигзарад?!

Чоплусе, ночавонмарде қасамҳо бишканад,
Нашканад тарфи кулаҳ, аммо ҷаҳон барҳам занад.
Зиндагӣ! Гар довари якрӯй бошӣ, пас чаро
Аблаҳе аз бом афтад, гардани мо бишканад?!

[1979]

* * *

Чун бубинам, ки сарфарозонро
Зиндагӣ зердасти худ кардаст,
Ноаён бекаманду безанҷир
Ходими пойбасти худ кардаст;

Чун бубинам аёлмандеро
Қолаби зиндагӣ фуру бурдаст,
Ҷоми ӯ лабшикаставу нима,
Ҷисми ӯ хастаю палакмурдаст;

Чун бубинам, ки обрӯманде
Ташнаи оби ҷӯи куҳсор аст,
Дар назар пурсалобату пурдил,
Лек некӯш бинӣ, бемор аст;

Чун бубинам, ки обрӯманде
Аҳз дида, тарки орзу кардаст,
Монда дар нимараҳ зи худ розӣ,
Роҳи дигар на ҷустуҷӯ кардаст;

Чун бубинам, ки оҳанинзӯре
Гапта зангорхурдаву берӯх,
Нобарории хешро дида,
Меҳурад май зи ғуссаву андӯх;

Бингарам чун ба ҷашми густохон –
Ҷашмашонро ҳаёт тарсондаст,
Ҷисмашонро гирифта дар қабза
Мисли шоҳи дарахт ларзондаст;

Гӯям, – эй дӯстон, – муросо чист?
Зиндагиро ба ҳукми худ созед.
Хомию сархамӣ чӣ кор ояд?
Хештанро ба кӯра бигдозед!

Одамӣ гар зи хеш розӣ буд,
Ҳикмати зиндагӣ намеомӯхт.
Буд розӣ агар ба оташбарг,
Оташи ҷовидон намеафрӯхт.

Одамӣ гар зи буда розӣ буд,
Ганҷи нобударо кучо меёфт?
Одамӣ гар ба пасти қонё буд,
Кай нишмангаҳи само меёфт?

Зиндагӣ нест ҷои созишгоҳ,
Зиндагӣ ҷои амру фармон аст.
Зиндагонист ҷои сӯзишгоҳ,
Худшиносию шӯру исён аст!

[1979]

* * *

Ту ҳам он нестӣ, ман ҳам на онам,
Дили мо гарчи ҳоло ҳам ҷавон аст,
Вале эҳсоси мо он рӯди кӯҳист,
Ки байни соҳили маснӯъ равон аст.

Кунун бо роҳу расми рӯзгорон
Шудем он сон батамкину бабардошт,
Ки ҳар кӣ бингарад бар мо, бидонад
Замоне табъи мо шӯри дигар дошт.

Зи худ рафтем гоҳо аз ҷавонӣ,
Зи худ рафтем, то бар худ расидем.
Ба олам то мақоми худ биёбем,
Дамидему тапидему паридем.

Зи худ рафтем, то худро бичӯем,
Зи худ рафтем аз ҷӯши ҷавонӣ.
Зи худ рафтем аз ҳад бешу онан
Ба худ овард моро зиндагонӣ

Назар бинмо гаҳе бар рӯди Варзоб,
Ки оғозаш ҳама шӯр асту туғён,
Вале ояд чу бар шаҳри Душанбе
Шавад оромтабӯ суштҷарён.

Назар бинмо гаҳе бар рӯди Варзоб,
Ки аввал худ ба майли худ равон аст,
Вале ояд чу бар шаҳри Душанбе
Варо ду соҳил аз сангу битон аст...

[1979]

БАРОИ ФАРДО

Зиндагӣ то ки бардавом бувад,
То бувад насли сонӣ бархурдор,
Модарон рафтаанд гар сари хишт,
Падарон рафтаанд бар сари дор.

Аз барои идомати авлод,
То бибошад давоми насли башар,
Падарон хурдаанд тири адӯ,
Модарон хурдаанд хуни чигар.

То ки мерос бар падар бошад,
Падарон мурдаанд дар раҳи ор.
То ки рӯҳи падар шавад розӣ,
Писарон мурдаанд дар таҳи ор.

Зиндагӣ то ки пешпо нахурад,
Зиндагӣ то бақо кунад ҷовид,
Модарон дидаанд рӯзи сиёҳ,
Кӯдакон хурдаанд шири сафед...

[1982]

МАДҲИЯИ АҶАЛ

Меситоям маргро!
Баски ӯ ҳам офаринанда-ст монанди табиат,
Баски ӯ ҳам офаринанда-ст монанди муҳаббат,
Баски дар халлоқият чун модар аст,
Дар назар қонуншикан бошад, вале қонунгар аст.

Меситоям маргро!
Коҳилонро аз сари раҳ мерабояд,
То ки насли тоза ояд, пешпо нохурда бар он мурдаҳо
Ҷониби оянда осон бигзарад.
Меситоям маргро!
Зиндагии тозарӯ меофарад,
Наслҳои тозаҷӯ меоварад.

Маргро беҳуда коҳиш мекунанд,
Барабас аз дасти ӯ фарёду нолиш мекунанд.
Чурми ӯ нест!
Чурм чурми зиндагист!
Зиндагӣ аз рӯзи зодан то ба баъд
Мурдани пай дар пай аст,
Марг бар он нуқтаи таммат гузорад.

Қомати хамгашта аз тазйиқи бори рӯзгор,
Дастҳои раъшадор,
Чашмҳои обрав,
Гӯшони кар,
Узвҳо коҳида аз ҳам рехта,
Устухонҳо об гашта,
Бандҳо бигсехта,
Сар дигар фикре надорад ғайри мурдан...
Дар ҳамин соат аҷал
Мешитобад зуд бар имдоди мо.
Ӯ фақат дар ин ҷаҳон, ки кай ба доди мо расад,
Мерасад бар доди мо!...

Меситоям маргро!
Кушта наслеро, ки баҳри зиндагонӣ мурдааст,
Насли дигарро музаффар мекунад.
Зиндагониро чавонтар мекунад.
Меситоям маргро,
Ки мисоли барфи нав
Оби дарёро мутахҳар мекунад.
Зиндагиро мекунад таҷдидҳо,
Кушта моро, мекунад тавлидҳо!

Меситоям маргро!
Хоса он соат, ки ўро одамӣ дар интизор аст.
Хоса он соат, ки пири хастае
Синааш абгору чашмаш бешарор аст,
Дар раҳи ў чашми чор аст.
Аз фишори зиллату ранҷу ано
Лобаҳо дорад ба даргоҳи худо:
Эй худоё, марги осонам бидеҳ!
Интиҳои коҳиши ҷонам бидеҳ!

Меситоям маргро!
Меситоям маргро, ки зиндагиро тоза медорад.
Ҷой ҳолӣ мекунад бар наслҳои навиписанд,
Ҷой ҳолӣ мекунад бар бузрукони хушманд.
Меситоям маргро
Баҳри он ки гар Дақиқиро намекушт,
Номе аз Фирдавсии тӯсӣ набуд!
Мурдани мо ҳам ба сони зодани мо
Зиндагиро нав кунад.
Пас ҷунон ки зодани одам сазовори муборакбодхост,
Мурдани дарвакhti ў ҳам лоиқи табрикхост.
Пас барои мурдани дарвакт бояд шод буд,
Пас барои мурдани дарвакт ҳам бояд
сазовори муборакбод буд!

Меситоям маргро бо он, ки моро мекушад!
Меситоям маргро, ки зиндагиро сӯи фардо мекашад!
Меситоям маргро,
Ҳамду сано меҳонамаш!
Чунки бе ў зиндагӣ як қолаби афсурда аст...
Чунки бе ў зиндагӣ як сахнаи пурмурда аст...

[1982]

ГИЁҲҲОИ ХУДРӮЙ

Гияҳҳое, ки худрӯянду беноманд,
Магар беҳуда мерӯянд?

На зеби гулшане ҳастанд, на ҳусни гулистоне,
На дар гулдастае баста, на бинҳода ба гулдоне.
На зеби кокуле бошанд,
На дар печи дасторе.
На мечинад кас онҳоро, ки монанди гуле бошанд
Баҳри ёр аз ёре.

Валекин бо ҳазорон орзу аз хок мерӯянд,

Ки тухми хешро мерос бигзоранд.
Хама хуршед мечӯянд,
Хама аз зиндагӣ уммедҳо доранд,
Ки шояд як замон марде табиатдӯст
Забондони табиат, ҳолдони ҳар гиёҳу сабзаи худрӯст
Биёмӯзад забони безабониҳои ононро,
Нишон бидҳад нишони бенишониҳои ононро,
Ба онҳо ном бигзорад
Ва тухми аслашонро дар замини бўстон корад...

Гияҳҳое, ки худрӯянду беноманд,
Магар беҳуда мерӯянд?

[1982]

* * *

Эй насими бихиштии дарё!
Дар дили ман қарор кун боре.
Ё ту ҳам чун мани шитобзада
Зиндагиро шитоб пиндорӣ?

Сангҳо хомушанд дар соҳил,
Оби дарё чу ман шитобон аст.
Ҳар чӣ бигзапт, бозпас н-ояд,
Ин ҳақиқат ба гуфтан осон аст...

Ҳар чӣ ёбӣ, зи даст хоҳад рафт,
Зиндагиро ручӯи вопас нест.
Ҳар чӣ дар даст дорӣ нақд имрӯз,
Қадрдониш кори ҳар кас нест.

Мо ҳама меравему ин дарё
Солиён боз ҷорӣ хоҳад буд.
Беқарорист расми ин дунё,
Боз ҳам беқарорӣ хоҳад буд.

Дар лаби об бо лаби хомӯш
Худ ба худ рози даҳр мегӯям.
Эй насими бихиштии дарё,
Ман чӣ гум кардаму чӣ мечӯям???

[1982]

ПИРӢ

Ин чи фаслест, ки ҷуз доғ нарӯяд аз хок,
Даст гулпарвараш аз хандаи гул метарсад.
Зӯри кӯҳафканаш аз коҳ бичӯяд имдод,
Аспи дарёбураш аз сояи пул метарсад.

Ин чи шаҳрест, ки аз зилзилаи раъша дар ӯ
Қасрҳо, кунгураҳо, майкадаҳо аз ҳам рехт.
Ҳама бигрехт ба ҳар сӯй чу посӯхтае
Хокбоде шуду хоки ҳамаро дарҳам бехт.

Ин чи дарёст, ки хушкида лаби соҳили ӯ
Моҳиёнаш ҳама хонанд суруди сакарот.
Санги қаъраш ҳама таркида зи бетобию дард,

Киштиҳояш ҳама дар хушкӣ бичӯянд начот.

Ин чи боғест, ки барги ғаму ҳасрат дорад,
Кундаҳо пӯсида, пайванди ҷавон металабанд.
Лек алҳол, ки дар хок амонат доранд,
Аз ҷаҳон рафтанию боз ҷаҳон металабанд.

Ин чи даштест, ки дар охири беохири он
Ҳама муштоқи дами бозпасини нафасанд,
Вартаи охири умр аст, малӯлам, ки чаро
Ҳама доранд умед, ки ба пири бирасанд.

[1982]

ХОКРҶБ

Дар кӯчаҳои шаҳр
Ҳар субҳдам нигар –
Пири амидае,
Меҳнаткашидае
Ҷорӯб мезанад.

Дар миҷжаҳои ӯ
Хобида гардхост.
Дар кӯзапушти ӯ
Зардоби дардхост.

Мурдасту зинда аст
Чанде дар ин ҷаҳон.
Умраш ҳазон шуда,
Рӯбад зи раҳ ҳазон.

З-ин раҳ ҷавонияш
Кайҳо гузаштааст.
З-ин раҳ зи дӯши ӯ
Дунё гузаштааст.

Рӯзаи шудаи шом,
Ҷ субҳҷӯ ханӯз.
Ҳезад ҳама сахар
Бар пешвози рӯз

Ҳаш-ҳаш дами сахар
Дар кӯчаҳои шаҳр
Ҷорӯб мезанад,
Аз баҳри Офтоб
Раҳ тоза мекунад...

[1982]

НАФРИН

Лаънати халқ бод бар он кас,
Ки зи дунҳиммативу беорӣ
Хурда шири сафедаи модарро
Даст ёзад ба ҳар сияҳкорӣ!

Лаънати ду ҷаҳон бар он кас бод,

К-аз паи ганчу сарвати дунё
Панди модар шунида дар тифлӣ,
Мекунад фанд тифли инсонро.

Осмону тамоми ҷирми фалак
Ба сари он касе фурӯ резад,
Ки битобад зи рӯи модар рӯй,
Оби рӯро чу оби ҷӯ резад.

Нафрати халқи рӯи олам бод
Ба касе, ки фақат зи худ нозад,
Гӯри модар рабуда аз хотир,
Қасрҳои забарҷад афрозад.

Боз нафрин ба одамизоде,
Ки касе номи ӯ намегирад.
Хурда нони ҳалоли давронро,
Як замоне ҳаром мемирад...

[1982]

АЪМО

Одами аъмо
доимо
“менигарад” сӯи само
Тира менамояд
пардаи сафед
дунёи равшанро,
аммо меёбад
моварои тирагиҳо
роҳи рафтанро.

Пилкҳояш
мепаранд,
метапанд
чун ларзаи мавҷ
ё су-суи нур;
мижжагонаш
болак мезананд
мисли парвона
сӯи осмон,
ки чаро,
эй худо,
дили бино додӣ,
надодӣ чашми бино?

Зери осмони бениҳоят
саропо шикоят
додхоҳ,
имдодхоҳ,
аз даргоҳи таоло,
менигарад ба боло.
Дастҳояш,
пойҳояш
мепалмосанд
роҳхоро.
Асояш –

он ягона муттакояш,
он ягона роҳнамояш
тук-тук мекӯбад
пушти заминро;
балки мекӯбад
дари гӯристонро...

Ягона
зери офоқи бекарона
асояш –
рахнамою раҳкушояш
чӯби хушкест,
ки руста аз оби дидагон –
дидагони обравон,
аммо хушкида
аз шӯрии ашки он...

Меравад,
меравад,
кӯр-кӯрона,
аммо росттар,
хамвортар, беозортар
аз ҳазор бино,
зеро аввал
мебинад ҷои худ
з-он сипас
мениҳад пой худ...

16.02.1983 – Бемористон

МИҚДОРИ ОДАМ

Панҷ миллиард одами ошуфтаҷон
Зиндагӣ дорад ба зери осмон.
Наҳси Кайвон бас набуд, ки боз ӯ
Бими ҷон дорад зи “ҷанги ахтарон”?

Мефизояд насли одам дам ба дам
Дар замини орзуҳои баланд.
Мефизояд дастёзҳои вай
Дар фазои ҷустуҷӯҳои баланд.

Лек ҳайронам, ки бо халлоқияш
Дар гили ҳастии худ дармондааст.
Мепарад гар з-остон то осмон,
Боз дар пасти худ дармондааст...

Сахт ҳайронам, ки аз ҷӣ дар ҷаҳон
Фитрати сартосарӣ кам мешавад?
Тухми одам мешавад афзун, вале
Одаму одамгарӣ кам мешавад?

Сахт ҳайронам, ки аз ҷӣ ҳар замон
Тангтар гирад варо парғори ӯ?
Ҳар қадар миқдорааш афзунтар шавад,
Он қадар камтар шавад миқдори ӯ?

[1987]

ЭЙ ДАРАХТИ БЕЗАБОН

Худ табарро даста бидҳй,
То бибуррад решаатро.
Мебурандат,
Мебарандат,
Ин чй савдо?
Ин чй дунё?

Аз ту месозанд чӯби дорҳо,
Аз ту месозанд чӯби гӯрҳо.

Эй дарахти безабон!
Баргҳо оё забонат нестанд?

[1988]

ВОДАРЕҶО

(Дар сари гӯр)

Чашми бахтат кӯр гашта,
чойгоҳат гӯр гашта,
Хонадон мотамсарову
хокдон маъмур гашта.

Водареғи рӯзгорат,
Водареғи эътиборат,
Водареғи чашми чорат,
Водареғо, водареғ...

Хонаи ту дар надорад,
саргузаштат сар надорад,
Он дили ғамовноят
ғамгусоре ғайри хоки тар надорад.

Водареғо аз ҷавонӣ,
Водареғ аз комронӣ,
Водареғ аз зиндагонӣ,
Водареғо, водареғ...

Рӯи гӯрат ҳар баҳорон
Аз сиришки чашми ёрон
Сабза рӯяд то бигӯяд:
Водареғ аз рӯзгорон...

Водареғи чашми бино,
Водареғи рӯи зебо,
Водареғи меҳри дунё,
Водареғо, водареғ...

[1989]

* * *

Зиндагӣ пирахани афсурдаст
Дарбеҳаш гар бикунӣ, боз дарад.
Раҳи мақсуд, раҳи фардоро

Гар қариб оварӣ, ӯ дур барад.

Зиндагӣ ҳамчу пизишкест, ки ӯ
Гар яке дард табобат бикунад.
Баъди дармони сару сактаи дил
Дарди нав бар ту зиёдат бикунад.

Зиндагӣ шуъбадабозест ғариб –
Мохҳояш – ҳама дар чаҳ миранд,
Роҳҳояш – ҳама бироҳаю қалб,
Раҳбаронаш ҳама гумраҳ миранд.

Ошиқонаш ҳама дар дашти фироқ
Роҳ пӯянду ба манзил нарасанд.
Дӯстонаш ҳама дилчӯй, вале
Аз раҳи дил ба раҳи дил нарасанд.

Ташнакоманд ҳама дар лаби рӯд,
Ҷумла хоманд миёни оташ.
Ҳама хомӯш чу хокистари сард,
Гарчи доранд забони оташ.

Бел ронанд ба рафти дарё,
Кам касе ҳаст муқобил биравад.
Ҳар касе бо пули даврон нагузафт,
Бо пули марг бо соҳил бирасад.

[1989]

ШЕЪРИ РӯЗ

САТРҲОИ НОТАМОМ

Ба хотираи шоири ҷанговар Ҳабиб Юсуфӣ

Сатрҳои нотамому хомаи навпайзада
Монд бесоҳиб...
Дар оғози ҳаёт
Роҳҳо дигар шуданд,
Он гаҳ расид,
Ки шавад уммед анбози ҳаёт.

Он, ки дар дил дошт тӯфони суҳан,
Он, ки мечӯшиду дастон менавишт.
Он, ки бо сӯзи тамому меҳри пок
Мадҳи хубон, васфи ёрон менавишт.

Он, ки буд умри ҷавонияш қасам,
Дошт савганди муқаддас бар забон,
Ёфт майдоне, ки ҳатто андар он
Гум шудан ҳам нест беному нишон.

Ёфт вақте ки ба номи зиндагӣ
Лаҳзаи он мешавад умри абад.
Ёфт қабре, ки аз он баҳри ҷавон
Рӯзгори ҷовидон сар мешавад.

Рафт ӯ аз худ бурун дар як нафас,

Тангно не, вусъатобод бихост.
Рафт сӯе, ки нагирад ҳеч кас
Бо дуруд бо сурудаш пешвоз.

Рафт...

Аммо аз раҳи худ барнагашт
Бар қафо чун офтоби кишвараш.
Рафт ҳамчун рӯдҳо баҳри ҳаёт,
Бар сипоси шири поки модараш.

Сатрҳои нотамому хомаи навпайзада.
Монд бесоҳиб...
Ҳама шеърӯ суруд
Дар забону дар дилу дар роҳ монд,
Рӯз бегаҳ ношуда ҷовид шуд.

июли 1964

ТИРАМОҲ

Осмони тозарӯ шуд тирарӯ,
Токхоро гӯр карданд.

Пояҳои хушкӣ пахта бегулу бебарг монданд,
Рафт з-онҳо қадру қимат – он гули симинашон,
Сӯяшон сар ҳам намесозанд дигар пахтачинон.

Пуштаҳо урён шуданд аз сабзаҳои маҳмалӣ,
Ғашта бефарёду танҳою қараху пурсукут.
Яҳча меборад саҳаргаҳ ҷои шабнам з-осмон.

Баъди тапвишу тараддудҳо мисоли модарон
Худ ба худ паҳлӯ зада хобад кунун Модар-замин.
Киштзорон мисли гурде, ки зи баъди қорзор
Ояду паҳлӯ занад бо сарбаландию виқор,
Хешро омода созад бар набарде, бар баҳори дигаре.

Лонаи бесоҳибӣ паррандагон
Дар миёни шохсорон зору ҳайрон мондаанд.
Чӯчаҳое, ки қалон карданд, ҳоло дар қучоянд,
Дар қучои ин фазои беқарон пар мекушоянд?

Неъматӣ худро замин тӯёна орад баҳри халқ,
Лек худ нӯшад яҳоб.
Ҳар қучо тӯясту шодӣ, нағмаи ҷангу рубоб,
Фаҳр месозад замин дар зерӣ по.
Дида неъматҳои худро дар сари хон беҳисоб.

Осмони тозарӯ шуд тирарӯ,
Токхоро гӯр карданд.
Лек одам тоқ нест,
То ки онро гӯр қарда айна сармои зимистон,
Боз бикшоянд айёми баҳорон...

22.11.1965

МУЙСАФЕДОН

Баҳор ояд, чу вақти кишт ояд,
Замин ҳамчун дили ошиқ бичӯшад.
Чавону пир баҳри ҳосили нав
Саҳар то шом дар саҳро бикӯшад.

Нахустин донаро пошанд пирон,
Ки дорад дасташон хайру шарофат.
Пас аз ин дигарон пошанд дона,
Гирифта фотиҳа з-онҳо ба ҳурмат.

Чу хангоми дарав ояд, бибинӣ,
Пазад гандум сари ҳам рӯи саҳро.
Нахустин мӯсафеде дос гирад,
Бигирад қабзае, з-он пас дигарҳо.

Ба тӯю бар зиёфатҳои мардум,
Насозӣ то хабар, ҳаргиз наоянд,
Валекин рӯзи мотам, рӯзи андӯх
Сари ҳам, бе хабар дарро кушоянд.

Ба деҳ коре сару сурат нагирад
Бидуни дасти хайри мӯсафедон,
Зи бисмиллоҳи онон гардад оғоз
Шавад анҷом бо омини эшон.

Агарчи пири барҷомонда ҳастанд,
Чавонӣ монда аз онҳо нишона,
Агарчи пир, лек оғози моянд,
Гили девори ин иқболхона.

Ризоманд аз замин то осмонанд,
Ки диданд ин замони меҳрубонро.
Чу санги осӣ кам гашта аз кор,
Фузун карданд ризқи мардумонро.

Қадам монанд ботамкину сангин
Ба раҳҳо монда нақши вопасинро,
– Худоё, чанд рӯзи дигарам монд? –
Ба дил гӯянд, чин баста чабинро.

Гуздоранд охири мерос аз худ –
Ба фарзандон диҳанд андарз ҳар дам:
– Ту аввал ёб худро, пас худоро,
Гар аз худ монӣ, монӣ аз худо ҳам.

Баранд онҳо на пирӣ, на чавонӣ,
Ба рӯзи вопасин аз зиндагонӣ.
Ба мо монад сарафрозию мардӣ,
Ба мо ҳам пирӣ монад, ҳам чавонӣ.

2.05.1966 – Новороссийск

ДУХТАРИ РУСТОЙ

Нарафти ҷанг мисли духтари рус,
Набастӣ захмҳои аскаронро.
Накардӣ сила бо дастони нармат
Сари аз тир мачрӯҳи чавонро.

Валекин андаруни номаи худ
Фиристодӣ ба ӯ рӯмоли алвон,
Ки дар рӯзи зафар бошад ба дасташ
Ба мисли парчами сурхе парафшон.

Тасалло додӣ, дилбардорӣ додӣ,
Варо дар номаҳои маҳрамона.
Варо дар номаи худ бӯса кардӣ,
Ба он лабҳои пазмон ғоибона.

Ба ҳангоми дарав шаббош рафтӣ,
Ба хирманҷойҳо бедор хуфтӣ,
Ба мисли гандуми пухта сари ҳам
Ғаму тимори худ бо кас нагуфтӣ.

Нигоҳи пурҳуморат сӯи раҳ буд,
Дилат дар ҷанги гургон буд аз ғам.
Ҷавон будӣ, вале фасли муҳаббат,
Гарон омад, ҳазон оварду мотам.

Ба хилватгоҳҳои дашту саҳро
Ту мехондӣ: “Ҷавонам ман, ҷавонам...
Илоҳӣ бишканад дасти камонсоз,
Ки аз дасти камон бехонумонам”.

Забон меёфт гандумзори хомӯш,
Ба сӯзат ҳамсадо мегашту ҳамдард,
“Ҷалак аз рашқи ҳусни офтобам,
Маро аз ёри дилбандам ҷудо кард”.

Сарак мечидию мидидӣ гоҳе
Сари ёрат чунон афтода дар хок.
Сари кӯҳи баланд истода гоҳе
Варо фарёд мекардӣ зи афлок.

Ҷаҳони ту хамӯшу бенафас буд,
Хамӯшияш ҷӣ даҳшат дошт, хоҳар!
Ту нашиндӣ садои тиру таркиш,
Вале дардаш туро обу адо кард.

Набастӣ бар миёнат тирдоне,
Нарафтӣ ҷанг мисли духтари рус
Ту бо худ ҷанг кардӣ, доштӣ пок
Ба аскарбаччаи шайдот номус...

11.05.1966 – Новороссийск

ДЕҲҚОНИ ХОКПОШ

Ба омоче, ки мероси худоист,
Замини бандагиро карда шудгор,
Гузашт ӯ сарҳади бечорагиро,
Ба бахту бо замин шуд ҷовидон ёр.

Зи даст омочро ҳаргиз наҷфканд,
Ба дил гуфти ҳақимон хонда-хонда:
“Худо испор дода баҳри Одам,

Ба Ҳавво чарху дук мерос монда”.

Падар хонд ӯ фалакро, осмонро,
Заминро модару овард имон.
Ба рӯзи тангдастӣ хокро кофт,
Ба испоре, ки монда аз ниёкон.

Ба танҳой заминро дӯст бигрифт,
Замин пушту паноҳаш буду ёраш.
Замин ҳам ибтидо, ҳам интиҳояш,
Замин дору надори рӯзгораш.

Замин бардошт, чун афтод аз по,
Аз ин пастӣ ба гардун сар барафрохт.
Сару рӯи заминро сила бинмуд,
Замин ӯро чунин бообрӯ сохт.

Наҷуст ӯ давлати ҷовид асло,
Фақат нони ҳалоли хешро кофт.
Ба ору нанг мардӣ карду танҳо
Ба зикри хок умри ҷовидон ёфт.

Ба сӯи хок умре бингарад ӯ,
Чавонӣ чӯяду фардои рахшон.
Ҳамеша ӯ заминро меканад, лек
Наканда чоҳ баҳри ҳеҷ инсон.

Ба мисли қурси хуршед аст хирман,
Ба гирдаш чарх гардад ӯ заминвор.
Ту гӯй тири умри ӯ ҳамин аст,
Ту гӯй меҳвари дунёст хирвор.

Ба фасли ҷуфтронӣ ҳам чу омоч,
Ба ҳангоми дарав монанди дос аст.
Ба мисли хок пурбардору пурсабр,
Ба мисли хок умре бекиёс аст.

Зи шоир баъди ӯ монад муҳаббат,
Китоби ростӣ, панду насихат.
Зи деҳқон тухми гандум монаду нон,
Бимонад хони пур аз нозу неъмат.

Ҳамон омоч аз ӯ ёдгорист,
Пас аз деҳқон бурун аз хок монад,
Нависад лавҳаҳои сабз дар хок,
Ба ёди хок деҳқонро расонад.

Дар он соат, ки ҳайкалҳои барқад
Ҳамӯшу безабону пурсукутанд.
Кашад омоч хатти рост дар хок, —
Давоми умри деҳқони шарафманд.

7.06.1966 – Новороссийск

ДОСТОНИ ДАСТҲО

Чӯяҳо монанди чини рӯи деҳқон,
Пунбаи бишкуфта ранги мӯи деҳқон,

Пунба хандон, домани сахро шукуфон,
 Чун дили поку ҳақиқатҷӯи деҳқон.
 Куртаи алвон ба қадди духтарони пунбачин
 Дар миёни ҳавзаи гулҳои симин
 Мезанад ҷавлон чу нахли арғувон.
 Қоматаш сар то ба по гул,
 Доманаш лабрес бо гул,
 Шавкати ҳусну гул аст аз ранҷ ин ҷо тавъамон.
 Нохуни ғӯза ҳарошад дасти ўро,
 Ҳам кунад пунба қадӣ хушбасти ўро.
 Офтоби ҷоштгаҳ бераҳм сӯзад рӯи ўро,
 Бод дуздад нахати зулфони анбарбӯи ўро.
 Сурмаи хок аст пардозӣ сафӣ миҷғони ў
 Ҷанги сахро хира карда ҷеҳраи тобони ў
 Шӯр мерезад заминро карда шақ,
 Аз ҷабин, аз ҳар сари мӯяш арақ.
 Зери пои ўст бо он сон бузургияш замин,
 Зери ҳукми ўст сахроҳои неъматифарин.
 Хокро дастони нарми ў навозиш кардаанд,
 Қудрати ў, давлати ўро ситоиш кардаанд.
 Хок гӯё қарздори некии дастони ўст,
 Ёри ҳамсомони ў, дилдори ҳампаймони ўст.
 Ҳар ғарам, ҳар хирмани чун бахти тоҷикон баланд,
 Ҳамчу кӯҳи нуқра тобад саф ба саф,
 Поку бедоғу муборақ чун шараф,
 Ҳамчу вичдон, ҳамчу номи деҳқони арҷманд.
 Чун ғарамҳои бузурги нуқрагии абрҳо
 Ҳар ғарам сар мезанад бар осмон.
 Зина-зина сафкашону қадкашон
 Аз ҳунармандии дасти деҳқон.

Ҷӯяҳо-оҷангҳои рӯи деҳқон,
 Пунбаи бишкуфта ранги мӯи деҳқон,
 Дашту саҳрои фарохи пахтазорон
 Бекашон ҳамчун қафи дастони деҳқон, –
 Месарояд достони ранҷҳои дастҳоро,
 Дастҳои пурсаҳоро...

9.07.1966 – Новороссийск

СУРУДИ МЕҲНАТ

Чӣ гум кардӣ, ки меҷӯӣ саҳар то шом дар сахро?
 Ҷавонӣ?
 Гармии дил?
 Гармии даст?
 Ва ё гум кардаӣ ангуштари мероси модарро,
 Ки меҷӯӣ ту беҳи ҳар ниҳоли пунбаи наврас?

Миёни обу лою гармию сармо
 Ту ро ҳар субҳ мебинам,
 Ту ро ҳар шом мебинам.
 Равад хуршед аз пайколат, аммо
 Камони қомататро, шасти дастатро
 Чӣ беором мебинам.

Миёни пунбазоре, ки ба роҳи Қаҳқашон монад,
 Дар он ҳар ғунча монанди ситора пурҷило тобад,

Миёни пунбазоре, ки чу пахноҳои барфистон
Дурахшону шафакрезу сафеду бармало тобад,
Ту бар домони худ истораҳои пок мечинӣ,
На аз токи баланди осмон, аз хок мечинӣ.

Ту бар ҳар ғӯзаи сарбасти кӯрак,
Ки монанди замин гирд аст,
Саҳар то шомгоҳон сачда меорӣ,
Чу онро даст гирӣ, ман бипиндорам,
Ки ғӯё ту заминро рӯи каф озод бардорӣ.
Ба зери гармии оҳангудози офтоби Шарқ,
Ки саҳро ҳамчунон дамхонаи оҳангарон тасфад,
Ту ҳамчун оҳани дар кӯра,
Нони дар танӯру хишти дар хумдон
Ба тоб оиву ранг орӣ, рухи ту лахчасон тасфад.

... Рухат ранги сафеди офтобӣ дошт,
Лабат ранги гулобӣ дошт.
Ту ҳам чун шахриёни ҳусн будӣ мисли гулдаста.
Кунун рӯи ту ҳамчун хишти пухта, нони тафта сурх метобад.

Лабат парсингбаста,
Дастҳоят шалпару хаста,
Мадори рафтаи худро фақат аз хок мекобад.
Туро, ҳусни туро танҳо
Ба ранги хоку ранги пунбаю бо зарҳали хуршед
Зи нав тасвир бояд кард.
Қатори чӯяхои навниҳоли пунбазоратро
Фақат бар милаҳои майдаи идонаат монанд бояд кард,
Сафедию чилои пунбаро танҳо
Ба вичдонат мисол оварда оламгир бояд кард.

Чунон шеъре бибояд гуфт то чун хирмани пунба
Дар он ҳам офтобу ҳам замин бошад.
Чунон шеъре, ки ранги он нагардад хира бо шустан,
Мисоли кулчаи рӯи ту пухта, нозанин бошад.

Ту, эй дасти заминпарвар,
Ту, эй ҳусни заминоро.
Ту, эй қадди хамаи шахдӯхтари меҳнаткаши тоҷик!
Ба ман омӯз расми бар замин таъзим бинмудан,
Ки то шеъри “сафеди” ман шавад бар пунбаат монанд,
Ва ё монанди ту бошад ҳамеша бо замин пайванд!

8.08.1966 – Новороссийск

ШЕЪРИ НАВ

Ба Мӯъмин Қаноат

Шеъри нав бархост ҳамчун одами нав,
Ҳамчу тифли инқилоб
Бо саволу бо ҷавобу бо хитоб.
Захмиҳои пушти Айнӣ сатрҳои ӯ шуданд,
Оҳҳои хашмолудаш нидои ӯ шуданд.
Ҳар дари зиндон, ки бар рӯи асирон боз шуд,
Боби озодӣ кушуду шеъри нав оғоз шуд.
Сабки раҳгардии аскархост “Марши хуррият”,

Пеш-пеш радда гӯё табли озодӣ занад.
 Шеър бо хуни дилу нӯки синон таҳрир шуд,
 Дарди асроасраи торихро тадбир шуд.
 Шеър чун сарбози миллат шӯр афканду қиём:
 – Интиқом аз охири маснаднишинон, интиқом!
 Калтаки сурху камону шоҳаю шамшерҳо
 Байтҳои зарбадору тири мардафкан шуданд.
 Тоҷҳо талқон шуда дар зери чархи тӯпҳо,
 Тахтҳо бар тахтдорон оқибат мадфан шуданд...
 Лек захми пушти Айнӣ то ҳанӯз
 Дар дили ман хуфтааст.
 Захми чашми устои панҷрӯдӣ
 Дар дили ман хуфтааст.
 Захми синаи ман қиссаи ногуфта аст.
 Аз Бухоро то дили ман як ваҷаб роҳ асту бас,
 Роҳи назми Рӯдакиро роҳи аҷдои ман аст.
 Ман ба ин раҳ меравам пуршӯртар,
 меравам бар дуртар, бар дуртар.
 Шеъри мо ҳар қадр лангардору шевотар шавад,
 Захми пушти Айнӣ он қадар ёбад шифо,
 Чашми Рӯдаки он қадр бинотар шавад.

07.01.67 – Душанбе

ОДАМИ ХОКӢ

Ахтарони фитода аз афлок
 Бори дигар ба осмон н-оянд.
 Сарнагун уфтода аз гардун,
 Гӯшаеро зи худ наороянд.

Лек инсон равад чу бар гардун,
 Пеш хуршед, пеш ахтарҳо,
 Боз ояд ба қавмдони худ –
 Бар замини падар ва модарҳо.

Хурд рафта, бузург баргардад,
 Беҳабар рафтаву шаҳир ояд.
 По ниҳода ба олами асрор,
 Бас музаффар, бисе қабир ояд.

Толеи одамест ҳар ахтар,
 Ӯ чу афтод, одаме мирад.
 Ӯ чу афтод, пирҳо гӯянд, –
 Доманеро аҷал ба каф гирад.

На! Чу мирад ситорае дар арш,
 Одаме дар замин шавад ахтар.
 Қойири ситораи мурда
 Сӯи гардун равад чу пайғамбар.

Одаме вориси замин будааст,
 Боз меросдори афлок аст.
 Тоҷи ӯ мерасад ба гардунҳо,
 Пои ӯ тоҷи давлати хок аст.

Одаме бо ситора ҳамсоя,
 Хонаи осмонӣ месозад.

Чун худованди аршу фарши пок
Бахтро посбонӣ месозад.

Дар фалак ӯ ба ҷои ахтарҳо,
Дар замин ӯ ба ҷои аҷдодон.
Одами хокӣ – ахтари зинда,
Шуълаи гарм, нури ҷовидон.

Он ҳама ахтарони афтода
Бар дили ӯ қарор мегиранд.
Бо дили ӯ парида то афлок,
То қиёмат дигар намемиранд.

Ахтари уфтода аз гардун
Бори дигар ба осмон н-ояд.
Ҷои ӯ аз замин равад инсон,
Сақфи офоро биорояд.

[1967]

ЗАХМҶО

*Дар шаҳри Пушкино, наздикии Ленинград дар боғҳои Екатерина ва Пушкин бист сол боз табибон
дарахтҳои маҷрӯҳро ҳамчу инсон табобат мекунанд.*

Мечакад об –
Мечакад хун,
То ҳанӯз аз захми тири душманон,
Аз тану аз шохҳои нахлҳои бебабон.

Барг сабзу навда сабз,
Шохсорон шоду шодобанд аз модар-замин.
Лек як ҷои дарахти сабз хунин аст, –
Доғи лаънат,
Мӯҳри нафрат,
Бар фашистони лаин.

Реша дар хок,
Сар ба афлок,
Сӯи хуршеди ҷаҳонафрӯз боло мешаванд
Нахлҳои хурд аз нав чун сари сабзи ҷавон.

Зери шоху сояи он нахлҳои захмдор
Нахлҳои сабзу хуррам комронӣ мекунанд.
Нахли маҷрӯҳ мисли модар,
Кӯдакони хешро,
Зери боли шоҳаҳояш посбонӣ мекунад.
Гӯи меғунд ба гӯши хасми бераҳму ҷигар:
“Нестам ман хом чун андешаву кори шумо,
Нестам бадоқибат монанди кирдори шумо,
Марги ман чун марги нангини шумо осон нашуд.
Пайкарам рӯзи шикаст аз тарс,
Аз шармандагӣ ларзон нашуд.

Ман ба якҷо реша дорам,
Чун шумо беҳонумон, бедард, беимон наям.
Хок шохид,
Об шохид,

Ман Ватан дорам, ба монанди шумо сарсон наям,
Ё гумон кардед монанди шумо берешаам, бепояам?!

Реша дорам ман ба хоки он замин, ки дар он
Назми оламгири Пушкин реша дорад ҷовидон.
Ҳеҷ медонед оё як замон,
Бар сари Пушкин чу модар будаам ман соябон!

Чун Пётр дилқавиям, зӯрмандам,
Ў маро бо дасти худ биншондааст.
Чун сари Пушкин баландам,
Ки зи захми тири ноҳақ
Хам шуд, аммо кам нашуд.
Чун шумо бисёр дидам ман ба тӯли асрҳо,
Ҳеҷ кас мисли шумо шармандаи олам нашуд!"

Барг сабзу навда сабз,
Баргхоро сила созад ҳар нафас дасти насим.
Нахлҳои захмӣ ҳамчун посбонони азим
Нахлҳои хурди наврӯидаро
Зери боли шохсорон,
Ҳифз месозанд аз бими балои ногаҳон.

[1971]

БАРОИ УСТОД БОҚӢ

Дар ин дунё ду-се марди бузурге пуштибони мост,
Дар ин дунё ду-се соҳибдиле ҳамдостони мост.
Ба зери осмони ниливу рӯи замини сабз
Замину бомашон гӯй замину осмони мост.

Ду-се мард аст дар дунё, ки қадри мард медонад,
Ду-се тан марди соҳибдард қадри дард медонад.
Бузургони ба дониш фард медонанд қадри фард,
Ҳамоварди муносиб қадри ҳам-овард медонад.

Дар ин дунё ду-се чашмони бино чашми дунёянд,
Ду-се тан покҷоне покии дунёи зебоянд.
Ду-се озодфикре ҷумла оламро кунанд озод,
Ду-се равшанзамире равшании ҳастии моянд.

Фурӯғи машғал аз чашми ҳақиқатҷӯи мардон аст,
Ҳама оташ забони беибо ҳақгӯи мардон аст.
Тамоми оби уқёнусҳову баҳру дарёҳо
Зи оби чашми озодон, зи оби рӯи мардон аст.

Ҳар он марде, ки озод аст, ёри ҳамниҳоди мост,
Ҳар он, к-ӯ раҳпинос афтод, ҳамроҳи ҳаёти мост.
Тавонад ҳар кӣ омӯзад ду-се ҳарфи савод, аммо
Чу Боқӣ ҳар кӣ қадри мард донад, устои мост.

[1971]

* * *

Барои Маҳмуди Воҳид

Агар бераҳбалад бошӣ,

Равон шав қад-қадӣ дарё,
Ба умқи нахр рӯзе мерасӣ, эй дӯст.

Агар бераҳбалад бошӣ,
Ба роҳи рост роҳӣ шав,
Ба авчи даҳр рӯзе мерасӣ, эй дӯст.

Агар бераҳбалад бошӣ,
Зи роҳи шавқӣ дил раҳ чӯ,
Ба кӯи дилбарони шаҳр рӯзе мерасӣ, эй дӯст.

На аз талқини доварҳо,
На аз таквими ахтарҳо
Бифаҳмӣ рози ҳастиррову оламрову одамро...

Агар худро шиносӣ ту,
Агар худро гудозӣ ту,
Агар худро бичӯиву биёбӣ андар ин дунё.

Биёбӣ ҳар чӣ меҷӯӣ,
Шиносӣ ҳар чӣ нашносӣ,
Расӣ бар ҳар кучое, ки бихоҳӣ, эй дилоғҳ!..

[1971]

РАҚҚОСА

Меситезӣ,
Мегурезӣ,
Менавозӣ,
Мегудозӣ,
Панҷаҳоят мешуморад рӯзҳои рафтаро,
Мекунад ошуфтадилтар шоири ошуфтаро.
Бо парешонбозиҳои кокулони тобдор
Ёдам оӣ аз парешонбозиҳои рӯзгор.

Он чунон фаттону гиро,
Он чунон ларзону печон,
Он чунон зебою шиво,
Он чунон ҷамъу парешон,
К-аз фиребой кушой уқдаи рози диламро,
Ёдам оӣ киштаамро, ҳосиламро.

Бо садои қарс-қарси панчаат
Шоҳҳои нахли умрам бишканад.
Дил ба рақсу сар ба шӯр ояд маро,
Мурғи илҳомат ба сӯят пар занад.

Даст чун бикшӯй сӯи осмон,
Бар кафат резанд бас истораҳо.
Аз хурӯши шавқӣ бозиҳои ту,
Баршавад аз синаҳо фаввораҳо,

Чун парастуе, ки орад муждаи фасли баҳор,
Доманафшон – болафшон бигзарӣ.
Гоҳ чун африштаи шеърӯ хунар,
Нимпайдо, нимпинҳон бигзарӣ.

Офарин хонанду каф кӯбанд мардум,
Дар ҷаҳон он лаҳза мисли ту касе хушбахт нест.
Лек гоҳо кас намекурсид ба меҳр
Баъди сахна қисмату ҳоли ту чист.

Дастафшон меравию дилкашол,
Дилкашони қадрдонию сипос.
...Бо парешонбозиҳои кокулони тобдор
Ёдам оӣ аз парешонбозиҳои рӯзгор.

[1971]

ОМУЌГОР

Он қаҳрамони қору дигар сафири давлат,
В-он шоири ҷаҳонӣ – дастонсарои миллат.
Ин баргузидаи халқ, он нозиши замона,
В-он зӯфунуни яқто, арбоби илму санъат.

Он як мунодии сулҳ, дигар мунодии бахт,
В-он қаҳрамони даврон – марди ҳалолқора.
Аз ордену медал сарсинаҳо ту гӯӣ
Як пора осмони беабри пурситора.

Рафтанд дур аз ту дар олами маонӣ,
Имрӯз ҳар кадоме донотаранд аз ту.
Дар ҷодаи тафаккур, дар пояи бузургӣ
Дар қадру манзалат ҳам волотаранд аз ту.

Ҳар гоҳашон бубинӣ, ёд оварӣ ҷӣ гуна
Меомаданд мактаб дар ҷузвдон “Алифбо”.
Кони савол ҳар як ҷӯлидаеву ҳайрон
Олударанг дасту нӯки забону лабҳо.

Меомаданд мактаб бо шавқу орзуҳо
То аз ту ёд гиранд ҳарфи нахусти дониш.
Беназму бесалиқа, беақлу шӯху бесар
Буданд, то намудӣ роҳи дурусти дониш.

Омухтӣ ба онон соҳибдиливу мардӣ,
Аз шакли курратуларз – расми ҷаҳоншиносӣ.
Аз ҳарфҳои сода – шаҳди забони модар,
Аз байтҳои шоир – ойини дилгудозӣ.

Кони тило қушодӣ дар синаҳои бедағ,
Дунёи нав намудӣ дар ҷашмҳои онон.
Колумб гар қушода Амрико нахустин,
Дар пеши заҳмати ту қорест сахлу осон.

Ҷустӣ ситораи нав дар ҷашмҳои тифлон,
Кишваркушӣ қардӣ дар шавқу орзушон.
Дарёфтӣ зи дилшон сайёраҳои дигар,
Пурмоя шоиреро аз сабки гуфтугӯшон.

То хостӣ ба онон роҳи сафед дар умр,
Муял сафед гардид аз ранҷи бешумора.
То аз канори мактаб гиранд роҳи некӣ
Дар арсаи талоши дунёи беканора.

Имрӯз гар муначчим ёбад ситораи нав,
Афрӯхтӣ ту онро дар дарс дар дили ӯ.
Шогирди ту чу бошад марди ватанпарасте,
Омӯхтӣ ту ин меҳр аз меҳри манзили ӯ.

Маъданпинос агар ёфт имрӯз кони тилло,
Онро кушода будӣ дар синааш ту аввал.
Кайҳоннавард роҳе гар дар фалак кушодаст,
Тарҳаш кашида будӣ дар синааш ту аввал.

Бо он фурӯтаниву бо он шикастанафсӣ
Фарди бузургвори даврони мо ту ҳастӣ,
Кашшофи ақлу фитрат, ёбандаи маҳорат,
Андар ҷаҳони дилҳо кишваркушо ту ҳастӣ.

[1972]

БОНГИ ОЖИР

(Бар асари рӯйдодҳои Чили)

Эй шумо бозичаҳои симу зар,
Эй ҳавасбозони савдои худӣ,
Бо чӣ микдоре зи дунёи ҳама
То кунун ҷӯед дунёи худӣ!?

Эй гунаҳкорони дӯзахошён,
Одамизод аз шумо безор шуд.
Дошт вақте қадр агар тиру камон,
Пеши тадбири бузургон хор шуд.

То ба кай, эй кӯрботинҳои данг,
Гар надорад тоби савте гӯшатон,
Гар надорад тоби оҳанги малех
Завқи кӯру гӯши карри хушатон,

Аҳли санъатро ба куштор оваред,
Панҷаи марди гиторино буред?!
Эй шумо ноҳондагони бенишон,
Интиқоми номусовӣ ёфтаед:
Кушта натвонед санъатро агар,
Соҳибашро мекушед.
Рӯхро осон чу натвонед кушт,
Қолибашро мекушед.
Шеърро осон чу натвонед кушт,
Шоирашро мекушед...
Эй шумо нооғаҳои фикру ҳис,
Ҳеҷ шоир, ҳеҷ бихрад, ҳеҷ санъаткори даҳр
Ҳеҷ н-омухтаст дарси зиштию номардумӣ.
Баски ӯ тоҷи закову фитрат аст,
Хоҳад ӯ то бо ғами кулли ҷаҳон ҳамғам шавед,
Аз дадӣ парҳез созеду чу ӯ одам шавед...
Қаҳ! Қаҳ! Эй навбарбарон!
Охир онон, ки шумо куштед бо тиру камон
Пештар аз марғашон
Ваҳ чи микдоре шуморо куштаанд...
Бо навои дурпарвози гитор,

Бо силоҳи шеърҳои захрдор,
Бо синони ақлу бо теғи забон,
Бо суҳанҳои бад аз гурзи гарон
Бас шуморо бемуросо қуптаанд...
Гар зи оташбозии ҷаҳди шумо
Хонаю девони Пабло даргирифт,
Пештар 3-ин сӯхтор
Сӯхт бунёди шуморо шеваи тасхири ӯ –
Шеъри ӯ – он оташи эҳсоси оламгири ӯ,
Ин замон дар назъи ҷон
Қолаби бечонатон
Меситонад гӯйи 3-онҳо интиқом.
Бозии марг аст бозии шумо,
В-ин ҳама беҳудатозии шумо.
Қаҳ! Қаҳ! Эй бас зиндагони мурдаед,
Пештар аз зодрузи наҳсатон
Гӯратон омода буд,
То напіндоред он, к-ӯ таъми озодӣ чашид,
Он қадар осонгузору сода буд...

[1973]

ҶАВОНМАРДӢ

Рӯди кӯҳистони мо аз тангно
Бо талотумҳо ба дарё мерасад.

Шухрату овозаи имрӯзи мо
Аз замин то арши аъло мерасад.

Бо тамоми дӯстони дӯстхоҳ
Меҳри мо бо роҳи дилҳо мерасад.

Шеваи мо, лаҳни меҳрангези мо
Баҳри ҳар миллат пазиро мерасад.

Пунбаи моро агар бофӣ матоъ
Баҳри халқи рӯи дунё мерасад.

Шеъри моро гар бихонад солиён
Халқи олам, бемуҳобо, мерасад.

Нони тоҷикӣ чу қурси офтоб
Баҳри ин дунёи паҳно мерасад.

Дилфарохему дилу оғӯши мо
Баҳри оғӯши ҷаҳонҳо мерасад.

Хони мо ороста аз нақди ҷон,
Ҳар ҷавонмардист, аз мо мерасад!

[1974]

ПУНБА

Раҳбарон дар анҷуманҳои бузург
Мешаванд аз баҳри ту сурху сафед.
То ту аз хоки сияҳ сар мекашӣ,

Медихӣ аз заҳмати деҳқон навид.

Бишкуфӣ, мисли чаманҳо бишкуфанд
Фунчаҳои орзуи деҳқон.
Ҳар қадар боло шавӣ, боло шавад
Эътибору обрӯи деҳқон.

Шӯша бандад пираҳанҳо дар бадан
То зи ту пирохани нав офаранд.
Эй басо бар хок сар ҳам мекунанд
То туро аз хок берун оваранд.

Чун қад афрозӣ, сарафрозӣ кунанд
Сарварон аз минбари толорҳо.
Он қадар гардад забонхошон дароз
Васфи ту гӯянд бо такрорҳо.

Гарчи мерӯӣ ту аз хоки сияҳ
Ҳастӣ рамзи дилсафедихои мо.
Дар чило ҳамчун ситора дар замин,
Дар сафедӣ чун раҳи фардои мо.

Пок чун номуси деҳқони асил,
Чун дили кӯдак ту беолоишӣ,
То ту осой, надорад рӯзу шаб
Марди деҳқон роҳате, осоише.

Бишкуфад пайколҳо чун Каҳкашон,
Ин замин гардад дучандон нозанин.
Пунбачиндухтар сахар то шомгаҳ
Пунба не, чинад ситора аз Замин...

[1974]

ҲАМОСАИ БАРОДАРИ

Мо – шуълаи як оташ, шогирди як дабистон,
Гулҳои ранг-ранги як гулшани шукуфон,
Сарчашмаҳои як рӯд аз авҷи кӯҳсорон,
Ангуштҳои як даст, як дасти пуртавоном,
Ҳамбахту ҳамнасиба – ёру бародаронем!

Мо – узвҳои як тан, мо – чашмҳои як сар,
Мо – ганҷи як хазина, мо – шуълаи як ахтар,
Мо – аскарони як саф, мо – рукнҳои лашкар,
Аз модари замона фарзанди тавъамонем,
Ҳамширу ҳамризои – ёру бародаронем!

Мо – торҳои як соз, пайвандҳои як ҷон,
Мо – шохҳои як бун, нуқлу навои як хон,
Мо созу барги як раҳ – як шохроҳи даврон –
Хурду бузург тобон ҳаҷми як осмонем,
Ҳамгавҳару ҳамаҳтар – ёру бародаронем!

Як кӯраи табу тоб ин сон гудохт моро,
Будем мо фулузе, шамшер сохт моро.
На қавм! На қабила! Миллат шинохт моро!
Абёти шохвори як шеъру дostonем,

Ҳаммаслаку ҳамойин – ёру бародаронем!

Бовар надорӣ гар ту ёрию ҳамсариро,
Даврони дӯстиву даври баробариро,
Бингар ба хоки кишвар гӯри бародариро –
З-он пас бидонӣ мо чун ҳамному ҳамнишонем,
Ҳамдостону ҳамдил – ёру бародаронем!

Тиру камон чу бинӣ – мо рангҳои ӯем,
Як боғбону як хок, мо гуна-гуна рӯем,
Аз ҳар ваҷаб заминаш пайванди хеш чӯем –
Авроқи як китоби торихи ҷовидонем,
Ҳамсолу ҳамзамона – ёру бародаронем!

[1974]

ҲАМСОЛОНИ ПАРОВАРИ МАН

Кӯлвору чомадон,
Хаймаҳо дар даштҳо, дар кӯҳҳо,
Раҳ ба раҳ васлу ҷудой,
Раҳ ба раҳ мушкулкушой.
Раҳ ба раҳ шеъру тарона,
Раҳ ба раҳ садҳо нишона –
Сад нишонҳо аз ҷавонӣ,
Достонҳо аз ҷавонӣ.

Ман шуморо мешиносам,
Дар замин, ки қадам бигзоштед,
Дона не, гӯё ҷавонӣ коштед.
Танбараҳна дар тамуз,
Рӯйҳо афтобхурда,
Дастҳо пуробила,
Рехт ҳар ҷое арақҳои ҷабин,
Боғҳо сабзид дар рӯи замин.

Зиндагонӣ имтиҳонгоҳи шумост.
Ҳар ваҷаб хоки Ватан,
Ҳар қадам роҳи Замин,
Ҳар нафас дар гардиши вақт,
Ҳар гуле дар бӯстонҳо,
Ҳар суҳан дар достонҳо
Аз ҷавонитон гувост.

З-орзуҳои ҷавонӣ
Шуд ҷавонтар зиндагонию Замин,
З-орзуҳои ҷавонӣ
Шуд ҷавон ҳам осмону ҳам замин,
З-орзуҳои ҷавонии Гагарин будааст
Азми парвози нахустин...

Эй паровар дӯстон – ҳамсолу ҳамболони ман,
Бидам андар дарсхона вақти тадрис,
Бидам андар кӯҳҳо дар ҷустуҷӯи маъдане,
Бидам андар дастгоҳе вақти кор,
Бидам андармони сад фикру хаёл,
Бидам андар раҳ пиёда ё савори мошине,
Ҳар кучо бидам шуморо,

Гӯиё ки мепареду мепаред...

Мепаред аз ҳол то фардои хеш,
То биёбед аз ҷаҳон дунёи хеш.
Мепаред аз хеш то қутби мурод,
Мепаред аз хеш то қутби камол,
Боли шавқу орзутон дар ҳаёт
Ҳеч аз парвоз осуда мабод!

Боли парвози Гагарин бо шумост,
Боли эҷози Гагарин бо шумост.

[1974]

БА ЁДБУДИ ГАГАРИН

Паридӣ то ба гардунҳо
Даридӣ пардаҳои рози кайҳонро.
Чунон бебок байни нуриён ғаштӣ,
Ки худ як ахтаре андар миёни ахтарон ғаштӣ.

Расидӣ то фалакҳо,
Гӯй як ҷузви фалак ғаштӣ.
Шудӣ саркофила бар қорвони осмонпаймо,
Ки гӯй то абад андар фазо парвоз месозӣ,
Ки гӯй ҳар нафас парвози нав оғоз месозӣ.

Ту бигзаштӣ заминро осмонҳоро,
Ту бигзаштӣ замонҳоро, ҷаҳонҳоро.
Гузаштӣ аз фазои беқарон аввал,
Гузаштӣ, осафо, аз хештан охир...

Қадам мондӣ басо кам дар замин,
Аммо
Самовӣ ғаштиро андар само мондӣ.
Чи умри кӯтаҳе дидӣ,
Ки парвози дарозе дошт,
То кайҳонкушо мондӣ.
Ту фарзанди замин будӣ,
Ки фарзанди нахусти осмон ғаштӣ.
Ту будӣ тифли як модар,
Ки фарзанди тамоми модарон ғаштӣ.
Ту тифли орзу будӣ,
Ки акнун орзуи сад ҷаҳон ғаштӣ.
Барои мо, ки ҳамдаврону ҳамсоли туем,
Барои мо, ки ҳамболи туем,
Ҳамин як орзу кофист:
Ба ёди шуълаи лабханди ту,
На танҳо то инони осмони пурмуаммо,
Балки бо он боли мероси рӯҳи ту
Парем эй кошкӣ то ту,
Парем эй кошкӣ то ахтари тобандаи ту...

[1975]

* * *

Шукр гӯям зиндагиро бо ҳама ширину талх
Шукр гӯям зиндагиро бо ҳама неку бадаш.

Шукр гӯям қисматамро бо ҳар он чӣ ҳасту нест,
Шукр гӯям бахтро бо омаду ноомадаш.

Шукр гӯям ҳар дарахтеро, ки бошад дубара,
Шукр гӯям ҳар ниҳолеро, ки навгонӣ диҳад.
Шукр гӯям ҳар сабохеро, ки хуршед аз уфук
Пайки рӯзи нав зи бахши умри инсонӣ диҳад.

Шукр гӯям ҳар нафасро ҳамчу нақди зиндагӣ,
Ки бувад пайваста бо халқу Ватан чун ҷону тан.
Ин Ватан бе ман тавонад буд ҷовидон, вале
Ман натонам як нафас ҳам зинда бошам беватан.

Шукр гӯям хилқати худро, ки тӯфонзода аст,
Ҳеч напсандад ҳучуми нокасу ночизҳо.
Шиквае аз кас? Фақат аз хештан дорам гила
То намонад шеъри ман чун лошайи полезҳо.

Шукр гӯям обу нонеро, ки аз ранҷи ман аст,
Гарчи дастам ҷӯ нақанду дона дар ҳоке нақошт.
Шарм медорам ба ҷои он ҳама бемоягон,
Ки ба як мисқоли худ хирворҳо хоҳанд дошт.

Шукр гӯям толеамро, ки насибам сохтаст
Ҳамзамонии ҳама эҷозҳо, парвозҳо.
Чун Гагарин гар набошам аввалин кайҳонқушо,
Кардаам парвозҳое дар ҷаҳони розҳо.

Шукр гӯям ҳастиро, к-аз шавқ мечӯшад дилам,
Гар наҷӯшад дил, бисоти умр рангин аз кучост?
Шукр гӯям ҳар тапишро, ки нидои зиндагист,
Гар набошам, ин ҳама эҳсоси ширин аз кучост!?

[1975]

* * *

Ҳар касе буд зиндагиафрӯз,
Ҳар кӣ аз зиндагиш асар бошад,
Дар шумори ҳама ҳунархояш
Мурданаш низ як ҳунар бошад.

Бо ҳама ҳусни зоҳиру ботин
Ҳар кӣ яктост, ҳар кӣ беҳамтост,
Марғаш аз зиндагиш номитар,
Мурданаш низ чун ҳудаш зебост.

Мурд бояд чу Зоя дар таҳи дор,
Ё чу Мӯсо Ҷалил дар зиндон,
То бифаҳрад Ватан ба ҳар айём
Аз ҳунарномаҳои фарзандон.

Мурд бояд чу Икари густох
Бо паре, ки бисӯхт хуршедаш.
Бо пари сӯхта ба хок афтод,
Лек кай сӯхт боли уммедаш!?

Мурд бояд ба роҳи мақсадҳо
Бо камолу шукӯҳи рӯзафзун,

Чун Комаров, к-аз раҳи парвоз
Чун ситора фитод аз гардун.

Мурд бояд чу Гал¹ ҳаме бесар,
То тани бесарат ба гӯр равад.
Боқӣ монад вале сарат ба чаҳон,
То сари чанд бесаре бишавад.

Мурд бояд, ки охирин нафасат
Гуфтаи он нагуфтаҳо гардад.
Чашми баста, забони ногӯё
Рӯнамои нухуфтаҳо гардад.

Мурд бояд чунон ки мурдани мо
Охирин сахнаи зафар бошад.
Марги мо бо ҳама ҳунарҳомон
Вопасин сахнаи ҳунар бошад!

Мурд бояд чунон ки ёд оранд
Аз ғами баҳри халқ хурдаи мо.
Мурд бояд, ки пешпо нахуранд
Зиндагон дар сафар ба мурдаи мо...

[1975]

БА ЖУРНАЛИСТ

Кишти деҳқон чу сар кашад аз хок,
Сар кашад кишти муддаои ту ҳам.
Хӯшаҳо ҳар замон, ки дон банданд,
Хӯша бандад мақолаҳои ту ҳам.

Чун гудозанд оҳану фӯлод
То замонро матонат афзоянд,
Гӯй дар кӯраи гудозишҳо
Чумлаҳои ту ҳам ба тоб оянд.

Дар такутозу дар даводавҳо
Умри ту бигзарад сафо монда.
Бо ҳама пешсаф ту пешсафӣ,
Бо қафомондагон-қафомонда.

Бо гунаҳкорҳо-гунаҳкорӣ,
Ки чаро пештар нафаҳмидӣ.
Бо писандидагон-писандида,
К-аз ҳама пеш ту писандидӣ.

Мепарӣ ҳамраҳи фалакпаймо,
То фалакҳо, ки чумлае ёбӣ.
То кунӣ чашми халқро бедор,
Бас шабоне, ки ту намехобӣ.

Росткориву ростандешӣ –
Муддаои замири оғаи туст.
Дар паноҳи ҳақиқати доим,

¹ Франс Галл – духтури венагӣ – косахонаи сарҳои барҷастапешонино меомӯхт. Пеш аз марг сари худро ҳам барои коллексияи худ васият кард. Тани бесарап дар Париж хок шудааст.

АФСОНАИ ЧАВОНӢ

Ҳоло, ки ман чавонам, дунё пур аз чавонист,
Ҳар ҷо, ки по гузорам, он ҷо пур аз чавонист.
Имрӯз гар чавонам дар орзуи фардо,
Имрӯзи ман ба номи фардо пур аз чавонист.

Ҳоло, ки ман чавонам, Наврӯзи соли умр аст,
Ҳар лаҳза зиндагиям сарфоли фоли умр аст.
Ҳоло, ки ошиқам ман, андар дилам ту гӯӣ
Ҳадди камоли ишқу ҳадди чамоли умр аст.

Дар набзи ман, ту гӯӣ, ғаввораи чунун аст,
Дар сар ҳазор савдо – фикри чарову чун аст.
Дар ҳар нафас бисӯзам, дар ҳар қадам билағжам,
Ҳар лаҳза имтиҳоне, ҳар лаҳза озмун аст.

Ман беканор, аммо дунёст дар канорам,
Дар роҳҳои дунё чашми умед дорам.
Ҳар чиз, ки бихоҳам, андар ҳаёлу насяст,
Ҳоло ба ҷуз чавонӣ нақде ба каф надорам.

Ман рӯди навбахорон, пуроби барфу борон,
Пуроби чашмасорон, пуроби обшорон.
Эй кошкӣ бидонам дар тирамах чӣ монад
Аз ин ҳама хурӯшу мастиву шӯру туғён...

Ман раҳрави кабирам бо роҳи нонавишта,
Дехқони бобарорам бо донаи накишта.
Ҳар шеър, ки навиштам, хом асту нимкора,
Ман шоири бузургам бо шеъри нонавишта...

ШОИРИ НАБАРДҲО

Ба шоири инқилобӣ Сулаймон Лоиқ

Нестӣ ту Лоиқи ғамҳо¹ дигар,
Лоиқи андӯху мотамҳо дигар.
Шаҳрбанди худ най, разми туро
Мешиносад ҷумла оламҳо дигар.

Дил ба тӯфони ҳаводис додай,
Дар мадори Инқилоб истодай.
Нестӣ ту Лоиқи афғону ох,
Лоиқи исёну тӯфонзодай.

Аз нигоҳат чашми душман хира бод,
Аз гувоҳат рӯзи бадкин тира бод.
Инқилоби чира андар мулки ту
Дар дили ҳар фарди афғон чира бод!

¹ Сулаймон Лоиқ дар номас барои камини навишта буд: «Аз Лоиқи ғамҳо ба Лоиқи шодихо»

Нест ҳар фарде сипоҳи Инқилоб,
Гирад ўро охир оҳи Инқилоб.
Дарраи зиндон дари зиндон шавад
Баҳри ҳар ноҳайрхоҳи Инқилоб.

Он чӣ дар шеърат сурудӣ солҳо
Аз ғами худ, аз ғами ҳамҳолҳо,
Ин замон бикшода ҳамчун Инқилоб
Дар фазои мамлакат шахболҳо.

То ба чое, ки набарди мардум аст,
Шеър ёри гарму сарди мардум аст.
Шеъри ҳозир нест як вазни арӯз.
Шеъри ҳозир вазни дарди мардум аст.

Шоири пуршӯр чӯяд Инқилоб,
Хомааш ҳар лаҳза гӯяд Инқилоб.
Пештар ҳам бештар аз ҳар диле
Дар дили шоир бирӯяд Инқилоб!

Пас ту ҳам, эй шоири шӯридадил,
Бар чаҳони зулм зан бонги раҳил.
Ту дар он ҷо инқилоби тоза кун,
Ман дар ин ҷо инқилобатро кафил!

То бибинад халқи афғон сурҳо,
Дар раҳи мақсуд дуродурҳо,
Мефиристам ман суруд аз Панҷрӯд,
Мефиристам ман зи Норақ нурҳо.

Мефиристам меваҳои Инқилоб,
Меваҳои шеваҳои Инқилоб.
Мефиристам қорвонҳои қатор
Аз саҳоя аз сафои Инқилоб!

Шоирему мушфиқи халқи худем,
Ошиқони содиқи халқи худем.
Ту дар он ҷо, ман дар ин ҷо то бақост,
Дар садоқат лоиқи халқи худем.

Мо на танҳо ҳамчавору ҳамхудуд,
Ҳамдилему ҳамсафиру ҳамсуруд.
Сӯи ту, эй Лоиқи разму набард,
Мефиристад Лоиқи ошиқ дурӯд!

Байни мо меҳру вафову ёрӣ бод!
Дар ҳама Машириқ аламбардорӣ бод!
Байни мо дарёи Ому чорӣ буд,
Баъд аз ин дарёи дилҳо чорӣ бод!

[1978]

ҶАВОБ БА НОМАИ СУЛАЙМОН ЛОИҚ

*Бокам аз туркони тирандоз нест,
Таънаи тироваронам мекушад.
Ҳофиз*

Аз Ҷалолобод омад номаат,
Хондаму ошuftатар шуд хотирам.
Аз Пуличархӣ, ки ёд овардаӣ,
Чарх зад чун чархи саргардон сарам.

Дар Пуличархӣ бичархидӣ бaсе,
То мабодо чархи фардо бишканад.
То мабодо он пули меҳру вафо
Байни дарёҳои дилҳо бишканад.

Зинда бод он соати фархундафол,
Чархи ваҳшат дар Пуличархӣ шикаст.
Зонаро чун ришай чони Амин
Инқилоби Савр аз поят гусаст.

Аз Пуличархӣ намерастед агар
Ҳам туву ҳам мисли ту мардони род,
Бозпас мегашт чархи Инқилоб,
Бозпас мегашт чархи адлу дод.

Он ту будиву чу ту размоварон,
К-аз садоқат бар Ватан ҷон бохтед.
Зидди беимонии оли Амин
Як ҷаҳони нури имон сохтед.

Ин туиву мисли ту мардони мард,
К-аз шумо боқист фардо зиндагӣ.
Рӯзе аз хуни шумо чун лолаҳо
Гул кунад дар Дашти марго зиндагӣ!

Ғам махур аз таънаи тироварон,
Чун туй ҳамдӯши кӯҳи Тирбанд.
Бими нопокони Покистон макун,
Пок хоҳад буд оби Ҳирманд.

Мо алайҳи он ҳама тироварон
Бо шумо ҳамҷабҳаву ҳамсангарем.
Дар дифои Саври даврони фарин
Синаҳои худ сипар меоварем!

Аз Ҷалолобод омад номаат,
Аз Душанбе мерасад пайғоми ман.
Зинда бош андар паноҳи Инқилоб,
Оҳанинҷон – шоири ҳамноми ман!

[1978]

ДАР ҶАНОЗАИ ҲАМСОЛАМ

Дӯстам, дӯсти ҷавонмаргам,
Баҳри ҷӣ, баҳри кӣ, чаро мурдӣ?
Ман аминам, чу зодаи кухсор,
Ҳар ҷӣ ҳам буд, баҳри мо мурдӣ.

Дӯстам, дӯсти ҷавонмардам,
Будӣ ҳамсоламу ҳамовардам.
Як ту танҳо намурдӣ дар Бағдод,

Бо ту ман низ гӯиё мурдам.

Дӯстам, дӯсти хунармандам,
Оламеро пур аз хунар кардӣ
Эй бас овозҳои хомушро
Бо садоят баландтар кардӣ.

Дӯстам, дӯсти сухандонам,
Шеърро мисли ту кӣ медонад?
Баъди ту баҳри тапнағони сухан
Шеъри моро дигар кӣ меҳонад?

Чи хунарманди сахназеб будӣ,
Дар ту фарҳанги пиру барно буд,
Саҳнаи танги санъати тоҷик
Баҳри ту гӯи сахни дунё буд.

Орзу доштӣ, ки дар сахна
Мирӣ дар нақши ошиқи шайдо,
Ҳиммат, ки баланд буд, имрӯз
Мурдӣ ногаҳ ба сахнаи дунё...

Орзу доштӣ, ки Ҳамлетро
Бинамоӣ барои тоҷикон.
Марги ту худ бузург ғочаест,
Баҳри ҳамасрҳот, Маҳмудҷон!

Дӯстам, дӯсти сухангӯям,
Баъди ту ҳам ҷавонӣ хоҳад монд,
Лек шеъри бузурги тоҷикро
Ҳеч кас мисли ту нахоҳад хонд.

Филкушу мушпарвар аст ин даҳр,
Ғофиле нестам зи кори ҷаҳон,
Алвидоъ, дӯсти ҷавонмаргам,
Алвидоъ, эй бузургвори ҷавон!

[1979]

БА ХОТИРАИ ҒОИБ САФАРЗОДА

Гуфта будам туро, ки тунд марав,
Тунд рафтӣ, бубин, кучо рафтӣ...
Ба хатои ҳама бишӯридӣ,
Худ чаро аз ҷаҳон хато рафтӣ?

Аз раҳи кӯҳ омадӣ ба сухан,
Аз сухан рафтӣ боз бо раҳи кӯҳ.
Як ҷаҳон шодӣ ваъда кардӣ, лек
Рафтию монд як ҷаҳон андӯх.

Дӯстам, дӯсти гаронборам,
Дар дилат розҳои дунё монд.
Бори куҳро кашиданӣ будӣ,
Бори умрат ба дӯши куҳро монд...

[1979]

ЧАШМИ ДЕҲҚОН

Ҳар сахар деҳқон чу барҳезад зи хоб,
Як назар созад ба рӯи осмон.
Як назар созад ба даргоҳи тулӯъ –
Бар тулӯи офтоби ховарон.

Пас назар созад ба ҳоли киштаҳо
То чӣ мегӯянд аз ҳоли замин.
Пас назар созад ба ранги абрҳо
То чӣ мегӯянд аз фоли замин.

Ҳамчу феъли одамон бишносад ӯ
Ҷумла пастию баландии замин.
Чун кафи дастони худ донад дуруст
Хислати заҳматписандии замин.

Мешиносад ӯ зи вазъи абрҳо
Бозии чашми фалакро.
Мешиносад ӯ зи бӯи бодҳо
Меҳр ё хашми фалакро.

Беҳтар аз милён ҳавосанҷи замон
Бӯ барад аз барфу борон.
Бинад аз ранги шафақ андар уфуқ
То чӣ ояд з-осмон.

Рӯзу шаб дар киштзорон гарми кор
Кишт ҷои тоати ӯст.
Рӯзҳои офтобӣ то ғуруб
Соия ӯ соати ӯст.

Гар кулангон паст аз болои сар
Болафшон бигзаранд.
Сол арзонӣ, фаровонӣ шавад,
Киштаҳо бор оваранд.

Гар кулангон бол бикшода баланд
Бигзаранд аз осмон,
Пеш меояд қаҳтсоливу гаронӣ,
Беҳтар бар деҳқон.

Инчунин гоҳ аз замин, гоҳ аз само
Фоли ҳосил ҷӯяд ӯ.
Инчунин гоҳ аз худу гоҳ аз худо
Роҳати дил ҷӯяд ӯ.

Инчунин як гӯш сӯи бодҳо,
Инчунин як гӯш бар сӯи замин,
Инчунин як чашм сӯи осмон,
Инчунин як чашм бар рӯи замин –

Алғараз, байни замину осмон
Чун миёнҷӣ истода деҳқон
Кишт ронад,
Дона пошад бо азоб
Баҳри фирӯзии даврон,
Баҳри хушрӯзии инсон!

МЕҲВАРИ ДУНЁ

Ин замин шодоб шуд аз обрӯи Комунист,
 Ёфт худро оламе аз чустучӯи Комунист.
 Чун гули вартоҷ¹, ки рӯ оварад бар офтоб,
 Оламе рӯ оварад имрӯз сӯи Комунист.

Ин ҷаҳон бедор шуд аз чунбучӯши Комунист,
 Розӣ дунё мерасад аввал ба гӯши Комунист.
 Як замон бори замин будаст бар дӯши самак,
 Ин замон афтада бори ӯ ба дӯши Комунист.

Комунистонанд ҷонибдори тақдири замин,
 Ҳар кучое истодастанд чун тири замин.
 Гирд мегардад замин имрӯз пирумонашон,
 Баски тадбири замонастанду тадбири Замин.

Ҳар кучое тахти бебахте, ки буд, андохтанд,
 Бахти бетахте ба фарзандони одам сохтанд.
 Корҳои осмонӣ карда дар рӯи замин,
 Ин замон бар созмони осмон пардохтанд.

Дар ҷаҳони субҳу шому шодбахту шӯрбахт
 Бишнавам имрӯз аз ҳар сабза, ҳар барги дарахт;
 Гар Диёҷон машғал андар даст инсон ҷуста буд,
 Комунистон баҳри инсон бахт меҷӯянд бахт!

Архимед гар муттақо меёфт, бефарзу яқин
 Ин заминро вожгун мекард бо азми матин.
 Комунистон ёфтанд он муттақоро бегумон
 Дар мадори донишу фикри ҷаҳонгири Ленин.

Як замонро вожгун карданд баҳри сад замон,
 Як ҷаҳонро вожгун карданд баҳри сад ҷаҳон.
 Осмони тираеро аз фалак бардоштанд.
 То кушоянд аз барои одамай сад осмон.

Комунистонанд акнун сарпарастони ҷаҳон,
 Отапи дилҳо ба каф – машғалбадастони ҷаҳон.
 Комунистонанд акнун котиби торихҳо,
 Пайки фардоҷанд акнун комунистони ҷаҳон.

Матлаи фардост ҳар ҷое, ки бошад Комунист!
 Дастӣ ҳақ болост ҳар ҷое, ки бошад Комунист!
 Эй ки меҷӯй зи ҳикмат меҳвари дунё кучост?
 Меҳвари дунёст ҳар ҷое, ки бошад Комунист!

ҚАСИДАИ 1.000.000

Замини тоҷикон дар арзи милён сол милёнро наметонист,
 Зи бас ин гуна давронро наметонист.
 Замини очизи мо хуфта буд, зеро

¹ Вартоҷ – гули офтобпараст.

Чунин бедорхобиҳои деҳқонро намедонист.
Замин модар буду буданд кӯтахдаст фарзандон,
Зи бас эъҷози дасти комунистонро намедонист.

Замини тоҷикон то ин замон ҳам буд,
Валекин киштаи андӯху ғам буд.
Ҳазор иқтоъдору моликон буданд,
Вале кай баҳри нафъи тоҷикон буданд.
Барои мушти хоке
Эй басо мушту гиребон мешуданд онон.
Барои як каф обе
Обрӯи ҳамдигар мерехтанд осон.
Замини тоҷикон то ин замон ҳам буд,
Ҳам беҳадду поён буд.
Вале омочгоҳи наъли аспони адувон буд.
Ва ҳам аз ихтилофи шоҳу мирон
Пора-пора мисли испон буд.

Вале имрӯз шукри бахт,
Шукри Инқилоби толеу қисмат,
Ки аз он пораҳо як порас саҳни ҷаҳони мост.
Ки дар он пахта мекорем...
На, на! Бахт мекорем!
Ки дар он сӯки гандум дашнаи сӯзон,
Ба қалби душманони мост!
Ки дар он хирмани пахта
Сафеду пурчилову саркашида ҷониби гардун
Ба ранги зиндагонии ҷавони мост.

“Замини тоҷикон кам” – гоҳ мегӯянд камбинон...
Замини тоҷикон кам нест, то тоҷик ҳасту Тоҷикистон аст.
Замини тоҷикон кам нест, то бисёр дорад дӯст,
Замини тоҷикон кам нест, то бахташ фаровон аст...
Агар бисёр бошад ҳиммати деҳқон, замин кам нест!
Агар бисёр бошад қудрати мардон, замин кам нест!
Агар бисёр бошад фикрати раҳбар, замин кам нест!
Агар бисёр бошад фитрати раҳбар, замин кам нест!

Замини мурдаи моро даҳон зинда номӣ кард,
Саросар қобил аст имрӯз.
Ба ҳукми мардуми соҳибдил аст имрӯз.
Ба ҳукми сарварони хокпарварда,
Ба ҳукми хокиёни оқил аст имрӯз.

Кунун
Зи милён қатраи хуни ҷиғар милён ба даст омад.
Зи милён зарраи нури басар милён ба даст омад.
Зи милён риштаи чон
Хирмани милён ба ҳам пайваст.
Зи милён қавлу паймон,
Зи милён дасти мардони ҳунар милён ба даст омад.
Зи милён обила, милён хароши даст,
Зи милён кӯшишу ҷаҳду талоши даст.
Зи милён қатраи оби ҷабин,
Зи милён қомати ҳам бар замин,
Зи милён чини пешонӣ,
Зи милён субҳу шои барфу боронӣ,
Зи милён хоби нороҳат,

Зи милён соати чонкоҳию тоқат
Чӣ мегӯед, ин милён ба ҳам омад!
Чи пурҳашмат рақам омад!

Агар фарзанди деҳқонам,
Намедонам дар ин соат
Чи сон деҳқони тоҷикро сано хонам,
Ки ин пахта сафедӣ аз дили ӯ вом бигрифтаст,
Ки пахта пахта не,
Уммедаи мо,
Рӯзи саиди мост.
Навиди мо,
Гули бахти сафеди мост!

Маро маъзур медоред, эй воломақомони замони ман,
Сари деҳқон агарчи ҳам шавад ҳар дам ба сӯи хок,
Саре болотар аз аҳли замона чун сари ӯ нест.
Чу дар ҳар ҷӯи пахта
Бихонам мисраи шеърӣ сафеди ранчи деҳқонро,
Бигӯям шоир аст алҳақ,
Зи мо шоиртар аст алҳақ,
Агар сад дафтаре дорем, бех аз дафтари ӯ нест!
Касе, ки мисли деҳқон
Баҳри мардум хок мебӯсад,
Кафи пои варо афлок мебӯсад!

Ва ман ҳам мисли як фарзанди деҳқон,
Чу як фарзанди бономуси обу хоку санги Тоҷикистон
Кафи дасти варо мебӯсаму табрик мегӯям.
Муборакбод мегӯям зи ҷон Бобои Деҳқонро,
Муборакбод мегӯям Замини Тоҷикистонро –
Муборакбод мегӯям замини сабзи Хатлонро,
Хучанди бостонирову ҳам Ваҳши зарафшонро.
Муборак бод милёнат, замини пурбаҳори ман!
Ҳама буду набуди ман, умеди рӯзгори ман!
Барои ҷумла деҳқонони босавганду паймонат,
Барои ҷумлаи мардони майдонат
Муборак бод милён бор милёнат
Зи номи шоират – фарзанди деҳқонат!

[1981]

ДУОИ БОРОН

Хушксолӣ пеш ояд ҳар замоне,
Синаи гардун бихушқад ҳар баҳоре,
Ҷои абру ҷои боронҳои найсон
Чашми деҳқон мегирист аз интизорӣ:

“Ёраб, сабаби ҳаёти ҳайвон бифирист,
Аз хони қарам неъматӣ алвон бифирист,
Аз баҳри лаби ташнаи тифлони набот
Аз синаи абр шири борон бифирст!”

Дар лаби рӯде ва ё дар гӯшабومه
Ин дуоро чун нидое бар худояш
Бурда мегӯронд агар Бобои деҳқон
Мерасид гӯё ба гардун илтиҷояш.

З-осмон аммо наме нозил намешуд
Киштаҳо фарёд мекарданду зорӣ:
Модари абр! Аз чӣ баҳри мо нагирӣ?
Эй худои осмон, раҳме надорӣ!

Боз ҳам Бобои деҳқон бо умеде
“Деги дарвешон” ба сахро мекашонид.
Баҳри ҳар дарвешии боронинтизоре
Чумча-чумча з-он худой мечашонид.

Он худой баҳри дарвешон набуда,
Балки қурбонӣ барои осмон буд.
Он худой бар худой барфу боронҳо,
Ҳам барои майсаҳои хастачон буд.

Лек боз аз осмон як нам намерехт,
Пири деҳқон дар ғазаб мешуд аз ин фанд.
Он ягона гови худро дар лаби рӯд
Бурда хун мекард аз баҳри худованд.

Бо умеде: хун биомезад ба дарё,
То фалакҳо баршуда резад чу борон,
Бишканад то ташнагиҳои заминро,
Сабз гардад, сабз монад киштзорон.

Лек боз аз осмон як нам намерехт,
Ҳам худо қар буду ҳам гӯши фалакҳо.
Боз ҳам Бобои деҳқон зора мекард
Аз худову аз фалакҳову малакҳо:

Ёраб! Зи фиреби ту дилам мегирад,
Чашмом ба ҷои абри ту мегирад.
Як сабза бипажмурад, надорам боке,
Эй чарх! Тараххуме! Замин мемирад!

Лек боз аз осмон як нам намерехт,
Аз сари ҳар воти¹ байни киштзорон
Пири деҳқон мегузашту ашк мерехт
Бар сари ҳар сабзае бар ҷои борон...

[1981]

ПАХТАЧИНИ ПИР

Дар миёни раддаҳои пахта бо қадди дуто
Сачда меорад заминро ҳамчу даргоҳи худо.

Кӯзаи пушташ ба сӯи осмони кӯзапушт
Пахта мечинад ба ду дастони шахшӯлу дурушт.

Ранг бигрифтаст аз риши сафедаш пахтазор
Нур бигрифтаст аз дидори ӯ майдони қор.

Чашмҳои хира, дасти раъшадорапро нигар,
Бо ҳама заъф он ҳамият, нангу орапро нигар.

¹ Вот – марзи байни киштзорон.

Сачда меорад заминро бо умеди вопасин,
То варо бар дӯши худ сарбор напморад замин.

Сачда меорад заминро ҳамчу даргоҳи бако,
Ҳамчу даргоҳи сафо ё ҳамчу даргоҳи саҳо.

Сачда меорад агарчи худ бувад ҷони замин,
То бидорад сахттар чанде зи домони замин.

Пахта чидан баҳри ӯ як дам тасаллои дил аст,
Сачда кардан бар замин арзи таваллои дил аст.

Ҳам шуда гӯяд зи номи пирӣ бар гӯши замин –
Кам мабодо ҳеҷ касро ғайзи оғӯши замин.

Қомати ҳамгаштаи ӯ ҳар қадар ҳамтар шавад,
Як қадар бори ғами пирии ӯ камтар шавад...

[1982]

* * *

Дар Хиросимаю Нагасаки
Чун фиканданд бомбаҳои гарон,
Даст бар сар ҳамезад аз ҳайрат,
Даст бар сар ҳамезад аз нафрат
Энштейн – он ягонаи даврон.

Даст бар сар ҳамезаду меғуфт,
К-ин ҳама кори одамизоданд...
Гӯи он бомбаҳои марговар
Ба Нагасакию Хиросим не,
Ба сари Энштейн афтоданд...

[1982]

ГҶҶРИ РОНАНДА

Дар камаргоҳи баланди қўхҳо,
Дар ҳама роҳи нишеби партгоҳ
Гӯри як ронандаи берӯзиест,
К-аз фалокат мурда андар нимароҳ.

Чанбари фармон¹ раҳо ғашта зи даст,
Марг оварда зи чархи чанбараш.
Чархи мошин рафта аз фармони ӯ
Ҳамчу ҳукми чархи гардон бар сараш.

З-ин шикасти ногаҳон бишкатааст
Чанбари фармон ба сони ними моҳ,
Ними фармон маҳҷасон бар гӯри ӯст
Чун нишони ними умру ними роҳ...

[1982]

ОБИ СЕВАН

¹ Фармон – рул.

Синаи модар-замин гарчи нахушкидаст чун меҳри Ватан,
Мешавад кам сол то сол оби Севан,
Мешавад кам мисли оби чашми арман.

Кӯли Севан буд лабрес аз сиришки модарон
Дар фироқи кӯдакону хоҳарону додарон.
Кӯли Севан буд пур аз чашмаҳои ашки ёрон
Дар азои он ҳама қурбониён...

Чун дар ӯ
Кам фурӯ резанд акнун чашмаҳои ашкҳо –
Ашки пайвандони аз пайванди ҷони худ ҷудо
Аз ҷафои туркҳо,

Кам шуда чун оху шеван.
Кам шуда чун ашки арман
Оби Севан...

[1982]

БА МИЛИСАИ РАҲБОН

(Ҳазлия)

Ту – раҳбон, нозири раҳҳои мошин,
Чу ҷашмат нест ҷашмоне ҳамабин.
Дуоят мекунам, аз осмонҳо
Ба китфонат ситора резад, омин!

Гаҳе сархуш, гаҳе ошуфта оям
Ман аз раҳҳои асливу маҷозӣ.
Манам як шоири тӯфонзамире,
Маро аммо ту як шофир шиносӣ.

Сари фармону дар фармони вақтам,
Сар аз фармон-т берун, меравам пеш.
Ту дар як пос меистӣ, вале ман
Ба ҷовидон ҷитобонам, биандеш!

Аломатҳои раҳро хуб донӣ,
Намедонӣ аломатҳои дилро.
Фалокатҳои раҳ? Боре биёмӯз
Фалокатҳо, маломатҳои дилро.

Шабе меомадам аз маҳфили дил,
Шабе меомадам аз кишвари ишқ,
Шабе меомадам аз кӯчаи роз,
Шабе меомадам аз маҳшари ишқ,

Маро истондиву пурсидӣ: Хуччат!
Надорад хуччате ҷуз шӯр шоир.
Надонистӣ, нахоҳӣ низ донист,
Ки мо ҳам нозири роҳем охир.

Тӯй гар нозири расми раҳурӯ,
Бузургон нозири таҳриқи вақтанд.
Чу рӯзе бо бадӣ бигашт, бадбахт,

Ба некӣ бигзарад, фирӯзбахтанд.

Надонистӣ, ки мо ҳам раҳшиносем,
Надонистӣ, ки мо ҳам роҳбонем.
Аз ин раҳҳо кӣ бигзашту кучо рафт,
Ва ё кӣ пешпо хурдаст, донем.

Надонистӣ, ки мо ҳар ду аз ин роҳ
Паёнай бигзарем... Аллоҳу акбар!
Ту сӯи хокдон, ман шеър дар лаб
Ба мулки ҷовидон... Рафтам, бародар!

[1982]

* * *

Ба қаҳрамони меҳнат

Дар ин замини меҳнат, дар ин замони меҳнат
Табрик гӯямат ман, эй қаҳрамони меҳнат!

Аз чор фасли меҳнат як панҷгӯша ахтар
Афтод рӯи синат чун армуғони меҳнат.

Афтод ин ситора на 3-осмони боло,
Афтод ин ситора аз осмони меҳнат.

Аз одамӣ нишоне ҷуз нақши дасти ӯ нест,
Дорад ҷаҳон бақое худ аз нишони меҳнат.

Инсон фалакситон шуд бо дасти достонсоз,
Шуд достонӣ Рустам аз достони меҳнат.

Донад забони роҳат ҳар марди кор чун ту
Аз обила бихонад сабку забони меҳнат.

Ожанги рӯ бигӯяд аз нанги сурхрӯй,
Хушкӣ лаб бигӯяд аз хушкнони меҳнат.

Хоби ҳаром гӯянд нони ҳалол худ чист,
Дарди миён бигӯяд дарди ниҳони меҳнат.

Чун ту баҳою қадри нони тамом донад
Ҳар кас, ки хурда бошад як реза нони меҳнат.

Андешааш сабук не, кораи сабуксарӣ не,
Ҳар кас капида бошад бори гарони меҳнат.

Дунё, ки нотаом аст, инсон ҳанӯз хом аст,
То пухта гардад инсон, дунёст кони меҳнат.

Дар осмони ҳафтум ҷовид ҷо бигирад
Ҳар кас ҷабин бисуда дар остони меҳнат.

Рӯзу шабон нахуфтӣ, бо хок роз гуфтӣ
Будӣ қарини мардум, соҳибқирони меҳнат.

Дар зодгоҳи шахсат ҳайкал ниҳанд, аммо
Ҳайкал бишав ба халқат чун қадрдони меҳнат.

Ҳам боз умедворам дар ёди халқ монӣ
Чун қаҳрамони миллат, эй қаҳрамони меҳнат!

1982

ШЕЪРИ САФЕДИ “ТИЛЛОИ САФЕД”

Қоматат сабз,
шоҳу баргат сабз,
ғунчаат сабз,
аммо барои ту,
барои сарсабзии ту
ҷони сиёҳ мекананд деҳқонон.

Хандаат сафед,
шукуфтани сафед,
гулат сафед,
дилат сафед,
рӯят сафед,
аммо баҳри ин сафедиҳо
чи рӯзҳои сиёхро
пушти сар мекунанд
деҳқонони оҳанинчон.

Зеро ҳар пунбаи ту
чун нахояшро боз кунад,
билошак,
нусхаи сағире
аз офтоб аст.
Ва деҳқони тоҷик
аз азал офтобпараст аст.

Дар пой ҳар ниҳоли ту
бо қатраҳои арақи ҷабин –
шаффоф чун қатраи борон
ҷавонишонро барои ҷавонаҳот
мерезанд рӯзу шабон
падарону модарон,
хоҳарону додарон
то фузунтар ҷавона бибандӣ
ва рӯзе
бо ғунчаи лабони ҷавонаҳот
сӯяшон бихандӣ.

Он қадар дувоздаҳ моҳ
ғами туро меҳуранд,
ки ғами худро аз ёд мебаранд;
он қадар солу моҳ
дар пой ту хоҳу ноҳоҳ
сучуд меоранд,
ки ҳеҷ намозхон
дар тамоми тӯли умраш
рақъати намозашро
ба он миқдор нахонда...

Зимнан, халқи ман
дар тамоми дарозии торих
пеши ҳеҷ бурду балои торих

пеши ҳеҷ кас, ҳеҷ чиз,
пеши ҳеҷ бут, ҳеҷ меҳроб,
ҳеҷ мир, ҳеҷ шох,
ҳеҷ олиҷаноб
сар ҳам накарда,
он сон ки дар пои ту...
зеро сафедии назаррабои ту
чун орзуи рӯзҳои сафед
як ранги орзуҳош аст.

Вақте мешукуфӣ,
замини пунбазор
моност
ба осмони ситорабор,
поку беғубор,
То гули сафедатро бичинад,
духтари сафедандом
дар гармои офтоб
месӯзад,
сиёҳ мешавад,
рухсори нозукаш
пӯст мепартояд...

То ту бихандӣ,
роҳбарон рӯзҳо
ором надоранд,
шабҳо хоб надоранд,
чуз масъалаи ту
ба дигар масоил
тоб надоранд.
Дар ҷавви осмон
чун шавад намоён
як пора абр –
абри ҷандапӯши боронӣ,
тира мешавад
ҳам дил,
ҳам рӯй,
ҳам табъашон...

То ғарамҳои сафеди ту
бо абҳати шукӯҳ
қад кашанд мисли кӯҳ,
басо ғарами коғазро
сиёҳ мекунанд
аз санадҳову рақамҳо,
аз зарбу тақсимҳо,
аз фарзу яқинҳо,
қарору тасмимҳо,
танбеҳу танқидҳо,
таъризу таъдибҳо...

Рӯзе қад мефарозанд
ғарамҳои ту
мисли кӯҳ
сӯи само
сафеду пурчило
чашмрабо,
марди ғарамгар

дар даст ангушта
гӯё кӯҳ бармефарозад,
гӯё заминро
бо осмон иттисол медиҳад,
гӯё месозад
нардбони сафеде
аз замин то боми фалак...

Ва баъд ту меравӣ
ба хидмати мардум:
аз ту месозанд
болину бистарҳо
рӯйболишҳо
суфпӯшишҳо –
хобчомаи сафед,
то одамӣ
баъди заҳматҳо,
маломатҳо,
залолатҳо
бихуспад хотирчамъ,
дилчамъ, сарчамъ
ва бубинад
хобҳои сафед
ва бархезад
бо дили сафед,
бо эҳсоси сафед,
бо имрӯзи умр
бо ихлоси сафед,
бовар кунад
ба ранги ту –
ба рӯзу рӯзгори сафед,
ба эъҷози сафед.

Зеро “эъҷози сиёҳ” ҳам ҳаст,
ки меборад марг
ба сари одамӣ
ва мепечонад туро
ба наъши пайкари одамӣ.

зеро “эъҷозе” ҳам ҳаст,
ки аз ту месозад
пардаҳои сиёҳ
то рӯзи сафедро,
олами равшани орзуву умедро
тира созад
дар чапми инсон.

Зеро на ҳама сияхдилон,
сияхтинатон,
сияхниятон
сафедии туро
он сон, ки ҳаст,
сафед мебинад.

Зеро “эъҷозе” ҳам ҳаст,
ки аз тору пуди ту
дом мебофад
барои инсон,

таноб мебофад
ба гардани саркашон,
ба пои рахравон,
сӯи фардои тобон.

Ватани ман меҳоҳад
аз ту барои абнои башар
бештар
пираҳан бибофад,
аммо онон –
он сияҳкорон
меҳоҳанд бештар
барои абнои башар
кафан бибофанд.

Ватани ман меҳоҳад,
ки бо ту ҳаргиз дигар
набандад захмҳои аскар,
аммо онон меҳоҳанд
туро аз хуни одам,
аз хуни шаҳидони ҷанги нафсҳо,
ғояҳо,
сармояҳо
лолагун созанд.

Аммо ман
бо дилу нияти сафед
(Ҳарчанд мо ҳама
омадем ба даҳр
дар ту печида,
меравам ба хок,
дар ту печида)
меҳоҳам
бисозанд аз ту
пойандоз –
як пойандози бузург
дар роҳи фардо,
то фардо мисли наварӯс
саропо сафедпӯш
аз паранди тобони ту
рӯ-рӯи он бигзорад
наrm-наrm пои муборакашро;
сар бигзорад ба бистари бахт –
бахти сафеди ҳамранги ту
ва бархезад
бо ормонҳои сафед,
боз давом кунад
роҳашро дар қаламрави хуршед
ба сӯи рӯзҳои сафед
бедоғ, беолоиш, белакка,
ба сони ғунҷаи навшукуфтаи ту
ва меҳоҳам
дар парчами ҳама кишварҳо
ранге, рамзе, шафақе,
дурахше, ҷилосе
аз ту бошад,
то одамии ба фардои сафед
бовар кунад

ва агар рӯзи бозпасин
кафанаи аз ту ҳам бошад,
боз бовар кунад
ба фардои ворисон –
фардои чун ту
тобноку сафеду дурахшон!

17.03.1983

ШЕЪРИ САФЕДИ МӯИ САФЕД

Мебинам мӯсафедони хастаро,
пирони бознишастаро,
аз тарбод,
аз қулинҷ
аз сакта
аз ғалабаи хун камарбаста
ва ё дилшикастаро;
ин кордидагон,
корзордидагон,
рӯзгордидагон,
ин қоматхамидағони сарафрозро,
вазифахурони бениёзро
дар кӯчаю хиёбонҳо
ва меандешам пеши худ,
ки инон –
як по ба лаби гӯр расидагон,
вале гӯркови душманон
на дар осӣ,
на зери барфи зимистонҳо,
балки
аз он мӯй сафед кардаанд
то ҳалқи садшикан алорағми душман набинад рӯзи сиёҳ,
то замину замон дар зери осмон набинад рӯзи сиёҳ,
То Ватан –
Ин тулӯғҳои офтоби зиндагӣ,
Дар ҳама печутоби зиндагӣ набинад рӯзи сиёҳ.
Ва ин буда орзуяшон
ва ҷавҳари тақопӯяшон:
Сафед бошад роҳи фардо мисли мӯяшон...

3.07.1984

АЗ БОМИ ҶАҲОН, АЗ НОМИ ҶАҲОН

*Офтобо, бори дигар хонаро нурнур кун,
Дӯстонро шод гардон, душманонро кӯр кун!
Шамси Табрешӣ*

Гарчи шухратманд чун Бомӣ Ҷаҳонанд,
Кӯҳҳои мо ҷавонанд.
Аз замоне то замоне рӯзафзун
кӯҳҳо қад мефарозанд
зарра-зарра, зина-зина сӯи гардун.
Ҳар каси ноошно бо хилқати қуҳсори мо
Авҷи солафзуни онҳоро намебинад, валекин
Дидаи таҳқиқ мебинад...

Миллати ман низ
бо нахустин шеъри дунё – бо “Авасто”
бо нахустин шоири дунёш – Зардушт,
бо ҳама фарҳанги рангин,
бо ҳама торихи дерин,
дар масири рӯзгори сахту сангин,
чун асири сарнавишти талху хунин
боз ҳам чун кӯҳҳои худ ҷавон аст;
боз ҳам мисли заминаш
пуртахаммул, пуртааммул, пуртавон аст.
Тай шуд айёме, ки дар рӯи замин
хуни ӯ
чун рӯдҳояш соҳати маҷро надошт,
рӯҳи дарё,
ақли дарё,
ҳикмати машҳури дунё дошт, лекин
ин қадар паҳно надошт,
Ганҷҳо дар сина пинҳон кӯҳсораш
дастбаста, пойбаста чун худӣ ӯ будаанд.
Аз тулӯи Октябр
Кӯҳсораш низ бо ӯ
бандҳо, занҷирҳо аз дасту по бикшудаанд.
Октябр хуни ӯро тоза кард,
Соҳиби сад шуҳрату овоза кард,
Кӯҳи ӯ бо ганҷҳои синааш озод шуд,
Рӯҳи ӯ бо ганҷҳои маънавияш,
бо ҳама ганҷинааш озод шуд.
Кӯҳи ӯ сар мефарозад сӯи боло,
Рӯҳи ӯ пар мекушояд сӯи дунё...

Ҷанги дирӯз –
Ҷанги пирию ҷавонии ҷаҳон,
Ҷанги кӯрию басират,
Ҷанги озодию таслиму асорат
ёд дорад то ҳанӯз:
Аввалин “гурзи гарони оташин”
аз дили қуҳсори тоҷикон бурун ҷаст,
аз дили қуҳсори тоҷик
дар дили душман нишаст,
Баъд аз он
муҳраи душман шикаст...

Кӯҳсори мисли мо оромтабъу хоксор
Рӯзи зӯромад барои ҳифзи кишвар
Ҳомили ин гуна лак-лак “гурзҳои оташин” аст.
Ҳар кӣ моро сода медонад,
Ҳар кӣ моро аз тағофул тарсу меҳонад,
Ҷояти кӯрист!
Маҳзи ҳомияст!

Боз имрӯз
Аз фарози гунбади Қасри Сафед,
К-аз сияҳкорон пур аст,
даст меёзанд сӯи гунбади ҳафт осмон;
боз мерезанд монанди тағарг
ҳамлаҳо, таҳдидҳо аз боми кайҳон
бар сари Модар-Замин.
(Оҳ, Эй Модар-Замин!

Оқ кун ин кӯдакони носипосу нохалафро,
ин ҳама бемояғони бесалафро!
Аз канори хешу аз оғӯши ҳастӣ дур кун,
ё сари вақт
пеш аз милодашон дар батни модар гӯр кун!)
Дар замин чун тирашон бар хок хурд,
баъд аз ин
бигрифта дар кайҳон камин
ин ҳама аҳли касофат
боз мисли сангҳои осмонӣ
бим мерезанду офат бар замин.
Боз меҳоханд бо чандин баҳона
бар сари аҳли замона
осмонро ҳам фурӯ оранд
мисли деги посғона...

Боз меҳоханд созанд аз мадори осмон
ин замиро бемадор.
Боз меҳоханд дар сахни фалак
чун дар замини захмдор
(Гарчи бе ин ҳам миёни чирмҳо
ахтарони наҳс бисёранд, мегӯянд...)
бо роқетҳо,
бо тамоми ҳомилаш ё омилаш
ахтарони наҳсро афзун бисозанд,
ахтарони саъдро вожун бисозанд.

Боз меҳоханд бо Баҳром ҳамдастӣ кунанд,
дар замин пастияшон кам буд магар,
дар баландиҳои гардун сифлию пастӣ кунанд.
Боз меҳоханд бефарзу яқин аз ҷаҳлу кин
наҳси кайвон рӯи ҳам резад ба айвони замин.
Боз меҳоханд Рейган рақси кайҳонӣ кунад,
3-осмон аҳли замиро маҳву ҳайроне кунад.
Зӯҳраи раққосаро қоил кунад дар осмон,
Чумларо тобеъ кунад аз осмон то ресмон.
Лек кайҳон Голливуд не,
Ҷои рақсу бозӣ нест,
бурҷи Тираш ҳаст, аммо ҷои тирандозӣ нест!..
Бурҷи Мизон ҳаст дар боло, ки фармояд:
Одамиро дар замин боястӣ мизони хирад!

Эй бадомӯзони ҷанг!
Оташафрӯзони ҷанг!
Гар Замин Модар бувад,
Осмон бошад Падар.
Бо Падар, бо Модари худ шӯру ҷанг?
Таъну лаъни ҷумла олам бар шумо,
Нанг бодо, нанг, нанг!
Бо ҷӣ рӯ аҳли замиро рӯхарошон кардаед?
Ин ҷаҳонро деги ҷӯшон кардаед?
Мисли вулқон оташафшон кардаед?
Дар муҳите як муҳити баҳрагире ҳам намонд,
Ҳеҷ оромӣ намонд Ором Уқёнусро
Дастхотон,
чапмхотон,
қалбхотон,
балки аслу наслхотон ҷумла хуноғуштаанд,

баски хун гирёндаед ин модари маъюсро.
Киштиҳои зеробитон мучаҳҳаз дар камин, дар зери об
то барояд нақшаҳои шуматон бар рӯи об...
баъд кайҳон
чангҳо бо ахтарон,
чангҳо бо моҳу хуршед
бо ҳазорон навъи рокет...

Марг мекоред дар рӯи замин,
Марг меборед аз боми фалак,
боз мечӯед дар худ чодари амну дифоъ;
чатри лазерӣ ҳамечӯед болои сари худ
баҳри савдои сари худ...
Аз кӣ метарсед?
Аз чӣ метарсед?
Балки чун худкардари набвад даво,
Хешро аз хеш меҳоҳад бахшидан раҳо?
Мисли он, ки як шабе Хоча Афандӣ
то бидонад хубию дилсӯзии ҳамсоягон
дод зад аз даҳшату ваҳми дурӯғин:
хонаам сӯхт!
хонаам сӯхт!
Одамон бо таҳлука чамъ омаданд,
лек дида хонаашро бегазанд,
ҷумла хандиданду рафтанд.
Шоми дигар ростӣ, ки хонааш сӯхт,
Хоча зад фарёди талх аз байни оташ:
Хонааи сӯхт!
Хонаам сӯхт!
Ҷумла хандиданду хуфтанд...

Осмон парвозгоҳи рӯҳи инсон аст,
Осмон сайёраи рӯҳи ниёгон, рӯҳи покон, рӯҳи бедори бузургон аст.
Ҳар касе, ки рӯҳи инсонро биранҷонид, инсонзода нест.
Баски меғӯянд мардум:
Ҳар касеро, ки худо зад, боз одам мешавад,
Ҳеч кас одам нахоҳад шуд, гараш арвоҳ зад...

Гарчи медонем мо
бо ҳазорон муҳру чак,
бо ҳазорон даъвии инсонпарастӣ
хешро андар ҳиҷоби гунагун
мекунед эълон аз баҳри башар пушту паноҳ,
лек мебинем дар ойинаи гетинамо
пузи хунии шумо...
Дар замин гар ахтари иқболи худ гум кардаед,
Ҳеч гаҳ онро намеёбед дар зимни само...

Бӯи хуну бӯи марг
бишнавай аз чор сӯи баҳру бар,
Алҳазар!
З-осмон ҳар лаҳза ояд бар замин бӯи хатар,
Алҳазар!
Тарсам аз гардун ба ҷои барфу борон
тир борад, марг резад бар сари аҳли башар,
Алҳазар!
Рӯзу шаб хушёр бош,
Эй замин, фарзона модар!

Рӯзу шаб бедор бош,
Осмоно, эй падар!

Кӯҳҳои Тоҷикистон
реша дар қари замин,
чун сутунҳои ситабру бас қадир,
чун сутунҳои қавӣ барҷаста аз хоки қабир
зина-зина сӯи гардунҳо аз он қад мефарозанд,
то баробар сар ниҳанд зери бори осмон;
то наафтад осмон бар сари аҳли ҷаҳон,
то шаванд
бахри хифзи зиндагонӣ аз балои ногаҳонӣ
пешбанд
ё пешмарги тирҳои осмонӣ...

Тоҷикистон кишвари пурифтоб аст,
Ҳамчу гармои тамузап
бахри пирӯзии бахту зиндагонӣ,
бахри пирӯзии озодӣ, амонӣ
гармии имону меҳру эътиқод,
гармии дил, гармии ҷон, беҳисоб аст.
Баски нури зиндагии равшанаш
Армуғони офтоби Инқилоб аст.

Ман ҳама рӯзу ҳама шаб
аз сари Боми Ҷаҳон,
балки аз номи ҷаҳон,
бахри ҳозир, бахри истиқболи ороми ҷаҳон
з-ин ду хуршеди мунаввар
ҳам таманно мекунам,
ҳам тавалло мекунам:
Офтобо!
Офтоби Инқилобо!
Бо ҳар афсун
Хонаҳои мардумони даҳро пурнур кун,
Дӯстонро шод гардон, душманонро кӯр кун!

[1984]

НИҶЕБ

Ҳар дам фиғони кӯдаке ояд ба гӯши ман,
Чун синаҳои модари ӯро буридаанд.
Ҳар лаҳза охи модаре ояд ба гӯши ман,
Чун қалби софу синаи тифлаш даридаанд.

Се қисмати ҷаҳон ҳама об асту воҷаб
Аз чӣ мудом тапнаи хунед, қотилон?
Ободии ҷаҳон агар дархурдатон набуд,
Аз модарони худ чаро зодед дар ҷаҳон?

Дар сохати замин чу муросо намекунед,
Боз орзуи забти фалакҳо чӣ ҳочат аст?
Ин осмон аз он ки баланд асту хушнӣзом,
Байни ситораҳои на кину адоват аст?

Рӯзе намонд байнатон ихлосу эътиқод,
Дар осмони дур худованд сохтед.

Бегона гашта аз худу пайвандгони худ,
Ҷро шинохтед, ба ғайбаи навохтед.

Чустед пас зи осмон дархостҳои хеш,
Аз олами сарир – нишеманғаи худо.
Аз интизоми офтоб, аз гардиши фалак,
Аз назми моҳтобу зи вазъи ситораҳо.

Дидед чун дар осмон ҳам ҳаст саъду наҳс,
Гуфтед пас “Зи дасти фалак доду боз дод
Ё зиндагонии замин кӯчида бар само,
Ё нақши зиндагии мо аз осмон фитоде?”

Имрӯз чун зи қуллаи дарёфтҳои ақл
Бар рӯзгори мозии худ як ниго кунед,
Хандаи бар ҷаҳолату бар содагипшон,
Аҷдоди хешро шумо бас таънаҳо кунед.

Аммо шумо ҳам он қадар мумтоз нестед
Зеро ҳанӯз ҳам зи худ берун нарафтаед.
Зеро даме зи даҳшати гирдобу ҳирсу оз
Паҳлуи ёри хеш бароҳат нахуфтаед.

Зеро ҳанӯз ҳам шумо аз хуни одамон
Бар зиндагиро давлати худ ранг мезанед.
Аз хоки зарнисори ҷаҳон зар ситонда, лек
Бар фарқи солеҳони ҷаҳон санг мезанед.

Оё ҳанӯз бар шумо корӣ набудааст
Андарзи оқилону китобу катибаҳо?
Оё ҳанӯз он ҳама тамсили шоирон
Панде набуда заррае бар хилқати шумо?

Оё барои як ваҷаб хоке ба ҷои гӯр
Аз баҳри ҳамгинони худ бедод мекунед?
Ин хокро, ки хуфтағаи бобиёни мост,
Обод мекунед ва ё бод мекунед?!

Ҳар лаҳза бими таркишу ҳар дам ниҳеби ҷанг
Таҳдид мекунад ба ҳаётофаридаҳо.
Дар хобҳои одамон кобус мезанад
Табланавоз Рейгану рақси ракетаҳо.

Ҳар лаҳза марг пеши назар рақс мекунад
Бо заҳри одамикушу барқи ҳаётсӯз.
Сар мениҳад ба раҳти хоб инсон ба сад суол,
То шом маргзошро чун оварад ба рӯз?

Девонагии ҷанд тан хушёр кардааст
Ҷро барои хоҳири фардои зиндагӣ.
Ҷаҳми салоҳбини ӯ бар қасди ҳар силоҳ
Дорад умеди равнақи маҷрои зиндагӣ.

Фарёди ӯ зи ҷор сӯ бар гӯш мерасад
Бар пуштибонии ҳама осори одамӣ:
Чун зиндагонӣ худ ба худ озору ҷонканист,
Баҳри ҷӣ боз ин ҳама озори одамӣ?

Эй қотилон
Гар чангу душманиву бародаркушӣ равост,
Пас зиндагӣ чарост?
Дилогандагӣ чарост?

Эй чоҳилон,
Гар зиндагии мо ҳама ҳар лаҳза мурдан аст,
Пас бандагӣ чарост?
Сарафкандагӣ чарост???

[1984]

ҶАВОБ БА НОМАИ ЯК ДУХТАРИ ФУРҶУХТАШУДА

Ба ҳоли ту дилам месӯзад аз дур,
Ки дар даврони озодӣ асирӣ.
Ҳама олам пай озодӣ кӯшад,
Ту холо ҳам заифию фақирӣ.

Дар он як гӯшаи дури куҳистон,
Ки ҳар сангаш бихонад шукри даврон.
Асири расми бобой шудӣ ту,
Қалам дар каф, бароят сӯзадам ҷон.

Дилам сӯзад, ки андар кишвари ишқ
Ту на аз ошиқӣ девона гаштӣ.
Намондӣ хорич аз ҳадди падар пой,
Фидои ҷаъбаи¹ маҳрона гаштӣ.

Туро бифрӯхтанд арзон ба як ҷав,
Агарчӣ ганҷи дунё як ҷаве нест,
Туро одам бизоданду надидӣ,
Ки эшонро ғами одамшавӣ нест.

Бихондӣ саргузашти комсомолон,
Садоқатмандии он безаволон,
Валекин боз ҳам сархам нишастӣ
Ба ҳукми волидон – “соҳибкамолон”.

Газида нӯги рӯмолат ба дандон,
Нагуфтӣ ҳеҷ ҳарфи шӯру исён.
Ту бар тақдири худ тан додӣ, афсӯс,
Нарафтӣ аз паси мачрои даврон,

Нашӯридӣ, ба худ печида мондӣ,
Ҳамон як пошикаста, хоҳари ҷон.
Наяфкандӣ ба нерӯи ҷавонӣ,
Ниқоб аз чехраи духтарфурӯшон.

Нагуфтӣ, эй падар, парвардӣ бо ноз
Маро бо орзуҳо дар бари худ,
Агар бифрӯшиям имрӯз, баргӯй:
Чӣ хоҳӣ ёфт ҷои духтари худ?

Нагуфтӣ: эй падар эй қиблагоҳам,

¹ Ҷаъба –кутӣ.

Бимирам пеши рӯят, пеши поят,
Касе, ки духтари худро фурӯшад,
Кунад бар меҳани худ ӯ хиёнат.

Нагуфтӣ: эй падар, эй решаи чон,
Чу холо духтаратро мефурӯшӣ,
Якин дорам аз ин арзонфурӯшит,
Ки рӯзе кишваратро мефурӯшӣ.

Нагуфтӣ: эй падар, даврон дигар шуд,
Даме бар ман ба мушти пар биандеш.
“Падар розӣ – худо розӣ” бигӯй,
Худо дигар, падар дигар, биандеш!

Арабро бин, ки садҳо сол то ҳол
Шабу рӯзон худоро илтиҷо кард.
Худо гуфт ӯ, худо гуфт ӯ ҳама умр,
Вале Амрику Исроил чӣҳо кард?!

Худо гуфт ӯ, худо гуфт ӯ ҳама умр
Намозу рӯзааш суде наовард.
Худо ёрӣ накарду ибрии чанд
Заминаро ба ҳукми худ раво кард.

Нагуфтӣ: эй падар, донӣ ки дунё
Кунун ҷавлонгаҳи озодагон аст.
Бишуд аҳде, ки дилдорӣ гунаҳ буд,
Кунун аҳди дилу дилдодагон аст.

Чӣ гӯям беш аз ин, эй хоҳари ман,
Ҷавоби номаи андӯхборат.
Агарчанде фурӯшандат, ниғаҳ дор
Ту қадри ҳусну шаъну эътиборат.

Чӣ гӯям беш аз ин, эй содагумроҳ,
Ҷавоби қисмати носозгорат?
Ба рағми ин ҳазонакҳои даврон
Ҷанимат дон шукӯҳи навбаҳорат.

Ту аз ман хостӣ имдоду ёрӣ
Ту аввал ёри худ, имдоди худ бош!
Туро озод кард Октябри Аъзам,
Ту акнун соҳиби озодаи худ бош!

Ту аз ман хостӣ ёрӣ чу шоир
Чу шоир – “ҳазрати мушкулқушое”.
Чи осон буд посух додани ман
Агар буд номаи ту дилқушое...

Ҷавоби номаи пуризитиробат,
Навиштам изтироби хоҳари хеш.
Фурӯ рафтам чу андар мушқили ту,
Бидидам сад ҳазорон мушқили хеш.

Гар ин шеърар расад рӯзе ба дастат,
Бидон, ки ман дуогӯи ту ҳастам.
Агар худро раҳо кардӣ зи варта,
Бидон, ки ман саногӯи ту ҳастам.

ЧОНИ ХУДУ ЧОНИ ЧАХОН

Ба Қаҳрамони Идтиҳоди Шӯравӣ Набӣ Ақрамов

Саҳни мардонагӣ ҳама дунёст,
Азми мардонагӣ дигаргун аст.
Чуръати қаҳрамонӣ кампайдост,
Соҳати қаҳрамонӣ афзун аст.

Зиндагӣ имтиҳони ҷовидон,
Дар баҳояш баҳои ҷон гирад.
Қаҳрамон аст ҳар касе, ки дар он
Қаҳрамонӣ наҷуста, мемирад.

Мисли он ошике, ки то бошад
Пеши дилдори хеш ҷон дар каф
Моту мабхуту сина пур аз сӯз
“Дӯст дорам” нагуфта, хоҳад рафт.

Орзуе, ки қаҳрамон бошанд,
Бештар орзуи тарсуҳост.
Қаҳрамонӣ зи бас бари онон
Худнамоӣ ба назди бонуҳост.

Лек мардони мард дар ҳар ҳол
Пешмарғони разми айёманд.
Қаҳрамонӣ накарда ҳам гузаранд,
Боз ҳам қаҳрамони хушноманд.

Қаҳрамонӣ на дар ҳаёҳуи пуч,
Қаҳрамонӣ дар андарун бошад.
Хориҷ аз ҳадди орзую ҳаёл,
Хориҷ аз ҳадди озмун бошад.

Орзуе, ки орзуят буд,
Ногаҳон рӯ ба рӯт меояд.
Бирабудан агар натонӣ зуд,
Оқизии туро набахшояд.

Лаҳзае, ки зи ҷовидон бар ту
Мерасад то ба ҷовидон бирасӣ;
Лаҳзае, ки зи ҳифзи як каф хок
Ба дифои ҳама ҷаҳон бирасӣ;

Дар давоми тамоми умри кас
Боре эҳдо шавад ва ё нашавад.
Боз ин лаҳза иттифоқ афтад,
Лек шояд туро раво нашавад.

Лаҳзае, лаҳзае, ки месозад
Аз туи хокӣ фарди афлоқӣ.
Зарраи ҷони ту кунад эҷод
Олами пурдилию бебоқӣ.

Лаҳзае, ки намегузорӣ фарқ

Хоки хеш аст ё ки бегона,
Хок гардӣ барои хоки чаҳон
Шермардона, қаҳрамонона.

...Дар сари Ҳиндукуш касе фаҳрид,
Дар буни Ҳиндукуш забун афтод.
Ҳар касе хор кард оташро
Ҳамчу хор оташ – андарун афтод.

Пеши ту омаду сипар афканд
Ҳар кӣ бар Инқилоб душман нест.
Домани Ҳиндукуш агар хун шуд,
Ҳиндукушро вуболи куштан нест...

[1986]

ЗАБОНГУМКАРДА

Ҳар кӣ дорад дар чаҳон гумкардае,
Дар замину дар замон гумкардае.
Ин нишон гумкардаеву дигаре
Хештанро бенишон гумкардае.

Ин яке бахти ҷавон гум кардааст,
Дигаре ганҷи равон гум кардааст,
Ин яке гар ними нон гум кардааст,
Дигаре ними чаҳон гум кардааст.

Ин яке ҷону ҷигар гум кардааст,
Он яке шӯру шарар гум кардааст.
Ин яке гум карда гар моли падар,
Дигаре панди падар гум кардааст.

Гар яке бому даре гум кардааст,
Дигаре ному фаре гум кардааст.
Он забони ҳамдигар гум кардааст,
Ин забони модарӣ гум кардааст.

Аз тамоми ину он гумкардагон
Зиштрӯтар нест дар рӯи чаҳон
З-он ки гум карда забони модарӣ,
Ҳарф гӯяд бо ту бо чандин забон.

Бок не, гар доварӣ гум кардааст
Ё умеди сарварӣ гум кардааст.
Заҳр бодо шири модар бар касе,
К-ӯ забони модарӣ гум кардааст.

Он яке қадри суҳангумкардае.
Дигаре боғу ҷамангумкардае.
Аз забонимодаригумкарда, лек
Мерасад рӯзе ватангумкардае...

[1987]

КҶРХАТ

Кӯрхат¹ бинвис, ало мавлои Вақт,
Ки басо гумкардаҳо дорам ба маҷрои замона,
Ки басо гумкардаҳо дорам ба ину он баҳона,
дар ҷаҳони бекарона
дар талоши рӯзгори ҷовидона.

Дар масири Вақт,
дар масири гардиши Торих
Эй басо гумкардаҳо дорам,
Ки рафта бенишону бенишона;
Ки алорағми дубинҳо дурбин буданд, аммо
ман надонам дуртар рафтанд ё на...

Кӯрхат бинвис, ало мавлои Вақт,
Кӯрхат бинвис,
Ман бе буди онҳо кӯр хоҳам шуд.
Гар ман онҳоро биёбам,
Мешавам бар хеш наздик,
гар наёбам,
аз худи аз зиндагонӣ дур хоҳам шуд;
гар наёбам,
мисли онҳо низ андар гӯр хоҳам шуд.

Кӯрхат бинвис,
Ки ёбам ганҷҳои мурдари,
Шаҳрҳои душманон аз пеши чашмам бурдари,
Ҳам китоби ғарқи дарё ғаштари,
Илму фарҳанги адувон куштари,
Шоиру шеърӣ ба хун оғуштари...
Кӯрхат бинвис, ёбам
Як гурӯҳи аз дурангиҳои вақт
дар сароби интиҳоби асли худ раҳгумзада,
асли худро ройгон бифрӯхта,
Ҷои фахру нағми миллат
Ҷои зарҳалкориҳои фарҳанги миллат
Симу зар андӯхта,
Дар шарори оташи зар зоти худро сӯхта,
Оқибат андар гуми гумномӣҳо саргаштари...

Кӯрхат бинвис, ало мавлои Вақт,
Ки биёбад Модари Шӯро
бист милён шерзанҳо, шермардони Ватанро,
Ҷони худро дар бало бинҳода, аммо
вораҳонда аз бало ҷони Ватанро.
Кӯрхат бинвис,
Ки ёбам аскарӣ гумномро –
Номи худ гум кардаву бахшида бар мо номро,
Коми дил нагондаву бахшида бар мо комро.
Рафта аз айёми худ новақт, аммо
Офарида баҳри мо оромии айёмро.
Кӯрахат бинвис,
Ки ёбад Модари Шӯро
Зи ақсои ҳама дунё
Он ҷигарбандони ҷонбози ҷаҳонро,
Ҳомилони дӯстии ҷовидонро,
Қатъа-қитъа бурда бар шаш қитъаи олам

¹ Тӯморе, ки барои ёфтани моли гумшуда ва эмин мондани он нависанд.

орзуи модаронро,
довариҳои замонро;
он чигарбандони анбози ҷаҳонро,
ки ба ҳар ҷо пораи дил,
пораи ҷон мондаанд,
пораи ихлосу имон мондаанд.
Нақши пою нақши дасту нақши ном,
Нақши даври нақши парвози хирад
дар замин,
дар авҷи кайҳон мондаанд.

Кӯрхат бинвис, ало мавлои Вақт,
Ки биёбад одамай гумкардаҳои хештанро!

[1988]

ДУОҲО АЗ РОҲҲО

Ман мегузарам аз роҳ,
дӯшизаи қашанге,
лоба мекунад
то ба манзилаш бибарам,
рад мекунам хоҳиши варо,
зеро
бори малоҳаташро
мошини ман
наметавонад бикашад...

Ман мегузарам аз роҳ,
Масте афтону ғалтон
бо ҷашмони хуморбаста
дудааста
тавалло мекунад,
рад мекунам хоҳиши варо
зеро
нақӯи ман
дар ёди ӯ нахоҳад монд.

Ман мегузарам аз роҳ,
марди ғалчас
пурбадане
шикамдамидае,
ки пайкари пурсалобаташ
як хиёбонро пур мекунад,
ва дуди сигораш
ҳола бар моҳ мезанад,
даст мебардорад
то ба манзилаш бибарам,
рад мекунам хоҳиши варо,
зеро
ӯ ҷӯи роҳе нест,
ӯро аз дардҳои инсонӣ
дар чигар оҳе нест...

Ман мегузарам аз роҳ,
зане обастан
мисли завҷаи ман
тифле дар бағал

сарбори он
дар даст занбил
пур аз пиёзу зардаку шалғам...
бо чехраи гирифта
мисли хусуфи моҳ
лоба мекунад
то ба манзилаш бибарам.
Мепазирам хоҳиши варо,
зеро
рисолатам ин аст чун шоир
(на чун шофир!)
сабук созам ё бори дӯш
ё бори дилҳоро;
мебарам то ба манзил
модари тифли фардоро...

Ман мегузарам аз роҳ,
пирзани кӯзапушт
мисли модари худам
даст мебардорад,
(дастонаш меларзанд)
ба ҷон мезорад,
мебарам ўро ба манзил,
бечора пирзан
чайбашро мекобад...
меғўям: модарҷон,
ман савобҷўям,
дар ин роҳи равон
аз шумо як дуо...
Дастони чангакашро
бардошта сўи само
як лаҳза
қомати заминбўсашро
рост карда бо азоби алим
дуо мекунад:
роҳат сафед, бачам,
роҳат сафед...
агар мисли ту
савобҷўён
дар роҳи умри гаронборам
бештар буданд,
шояд сарви қоматам
чунин дуто набуд...

Ва аз ҷашмони обраваш
ашкҳо мерезанд.
Ман як лаҳза шах шуда
дар назар меорам
модари пири ларзонамро.

Ман мегузарам аз роҳ,
пирмарди шикастақомате
мисли падари худам
асобадасте,
ки ришаш заминро мерўбад,
зора мекунад,
мебарам ўро ба манзил,
Ў низ мисли ин пирзан

чайбашро мекобад.
Ман мегӯям:
Савобчӯям, эй падар
аз шумо як дуо...

Ҷ асояпро
аз саросемагӣ
меафтонад ба замин
ва мекушояд дасти дуо:
роҳат сафед, бачам,
сангин бирав, рангин биё!
роҳат сафед,
оҳиста рав, пайваста рав!

Агар чун ту савобчӯён
дар роҳҳои ҷаҳон
бисёр буданд,
пушти фалак
чун пушти ман
кӯз набуд
аз борҳо, сарборҳо...
агар чун ту ёварон
беҳтар аз бархе сарварон
бештар буданд,
ҳеҷ кас дар нимараҳ намеомонд,
ё раҳгум намезад.

Ман мегузарам аз роҳ,
Маро на мошин мебарад
аз манзиле ба манзил,
балки мебарад маро
дуоҳои пирон,
пирони соҳибназар, соҳибдил.

[1988]

РӯИ ОДАМҲО

Субҳи ман аз рӯи шамси Ховарон
Хандарӯ бар рӯи олам медамад.
“Рӯи олам дидан одам дидан аст”,¹
Субҳи ман аз рӯи одам медамад.

Хуб субҳе, гар бубинам рӯи хуб,
Хубиҳои зиндагӣ ёрам шаванд.
Зишт субҳе, гар бубинам рӯи зишт,
Зиштиҳои зиндагӣ борам шаванд...

* * *

Субҳ бинам орази бишкуфтаро,
Бишкуфад ҳар орзуи рӯзи ман.
Чун бубинам чехраи болидаро,
Бор орад чустучӯи рӯзи ман.

Ғарқ гардам дар сафедиҳои рӯз,
Гар бубинам рӯи чун дафтар сафед.

¹ Моли устод Мирзо Турсунзода.

Бигзарад рӯзам фарози абрҳо
Бе ғубори ғам сафед андар сафед.

Гар бубинам рӯи бедоғу гуноҳ,
Рӯзи ман бедоғу оху бигзарад.
Маҳликое рӯ ба рӯ ояд сабоҳ,
Рӯзи ман дар чехраи ӯ бигзарад.

* * *

Қомати боло бубинам бениёз,
Орзуҳоям ба боло сар кашанд.
Ормонҳои тилиғӯши ман,
Зиндагиро тӯ ба тӯ дар бар кашанд.

Рӯи гармеро бубинам, дар дилам
Гармӣ орад рӯи сарди зиндагӣ.
Нест гӯй ҳеҷ фарди яхнафас,
Нест гӯй ҳеҷ дарди зиндагӣ.

Рӯи нуронӣ бубинам, хотирам
Бартар аз хуршед нуронӣ шавад.
Гӯйё бо нуриёнам ҳамнишин,
Дар замирам нур арзонӣ шавад.

Рӯи ширине бубинам, хуш насиб,
Рӯзи ман аз талхӣ эмин бигзарад.
Гӯйё ман шоҳи наҳлам¹ комгор,
Рӯзи ман гулчину ширин бигзарад.

Дар Душанбе бинам озоду чавон
Бигзаранд аз кӯчаҳо гулчехраро,
Чашми ман чинад чу занбӯрони шахд
Аз гули рухсораҳо гулшираҳо.

Рӯи гандумгун бубинам, пур шавад,
Синаам аз мавҷи гандумзорҳо.
Дар амон аз ҷавфурӯшони замон
Зиндагӣ орист аз озорҳо.

Ҳусни нотакрор бинам, чон диҳам,
Шукр, дорад зиндагӣ такрорҳо.
Ҳусни нотакрор бинам, кошкӣ
Рӯзу шабҳо борҳову борҳо.

* * *

Бингарам бар чехраҳои кӯдакон,
Ин ҷаҳон кӯдак намояд дар назар.
Кӯдаке, ки ҳифз бояд карданап
Меҳри модар, дасти пурзӯри падар.

Тифли хандонрӯйро бинам гаҳе,
Зиндагонӣ бӯи кӯдак мекунад.
Дил даруни сина меҳандад чу тифл,
Кай ба фардои ҷаҳон шак мекунад?

Талъати модар бубинам сабҳгоҳ,

¹ Шоҳи наҳл – шоҳи занбӯрони асал.

Зиндагонӣ бӯи модар мекунад.
Аз руҳи ӯ метаровад файзи бахт,
Дил ба файзи бахт бовар мекунад.

Гар бубинам модари обастане,
Мениҳад дар раҳ қадамҳои гарон,
Зиндагонӣ гӯиё обастан аст,
Гӯи дорад ҳамли фардои гарон...

Доғи рӯи ӯст доғи рӯи маҳ,
Ё бувад дар рӯи ӯ доғи ҷаҳон?
Раҳми фардо меҳурад дар раҳми хеш,
То шукуфотар бувад боғи ҷаҳон.

Эй хуш он субҳе, ки бинад чапми ман
Чехраи хуршеду тифли содарӯ,
Синаам лабрес гардад аз умед,
Аз умеди ранҷу ганҷи ҷустуҷӯ.

Худ ба худ болам, ки дунё дар ман аст,
Дар ману дар кулли афроди ҷаҳон.
Дар ҳама онон, ки ҳар дам мекунад
Дар ҷаҳони хеш эҷоди ҷаҳон.

Нафратам ояд ба онон, ки ҳанӯз,
Бо ҷаҳонсозӣ ҷаҳонро мекушанд.
То ҷаҳонсозӣ ҷаҳонбозӣ шудааст,
Бо ҷаҳонбозӣ ҷаҳонро мекушанд.

Ин касон гуё на аз аҳли башар,
Ин касон гуё на з-ин дунёстанд.
Гар на з-ин дунё, чаро дунёпараст,
Гар на з-ин дунё, чаро бо мостанд?

Модароншон зода ононро, ки бод
Номашон туғрои дивони замон.
Беҳабар аз он, ки рӯзе мерасанд
Тифлакони бар ҳайси девони замон...

Иддае гар зодагони модаранд,
Нек бинӣ ҷумларо модарфурӯш.
Аз ҷунин модарфурӯшон мерасад
Оқибат як лапҷари кишварфурӯш.

Иддае то лаб бичунбонад даме,
Даст афшонанд сари ҳар матлабаш.
То насиби хештан орад ба ком,
Баҳри мансаб бигзарад аз мазҳабаш...

Зумрае модарфаромӯшони даҳр
Синаи модар зи бун бибридаанд.
Мемаканд имрӯз хуни одамӣ,
Синаи модар агар маккидаанд.

Рӯи тифлонро нишон бояст дод,
Ҳар сахар бар оташафрӯзони ҷанг,
То бидида оташи рухсори тифл,
Дарнабидҳанд оташи сӯзони ҷанг...

* * *

Рӯи пурожанги пире бингарам,
Пир бидам ин ҷаҳонро сар ба сар.
Пир ларзон меравад дар роҳҳо,
Ҷуста имдоде зи бозуи писар.

Даствору дастҳои раъшадор,
Дар руҳаш оҷангҳои зиндагӣ.
Рӯи ӯ ҳоки сафолакбаста аст
Аз ҳама найрангҳои зиндагӣ.

Ҷумла раҳҳое, ки ӯ тай кардааст,
Дар хутути чехрааш пайдо бувад.
Чун харита рӯи ӯ пурхатту чин,
Ин харита нусхаи дунё бувад.

Меравад пири мурод аз роҳҳо,
Давлати пирӣ ба мардум хоста,
То нақоҳад зиндагӣ аз зиндагон,
Меравад ӯ хештанро коста.

Ин падарро чун сипар бош, эй писар,
Ин падарро дор мисли худ ҷавон.
Гар надорӣ поси ин Пири мурод,
Ин ҷаҳон бе Пир монад ҷовидон.

Пирхоро як замон мекуштаанд,
То ниҳанд аз дӯши худ бори гарон...
Алҳамон з-озурдани пирони вақт,
Гар ҷавон бе Пир монад, алҳамон!

* * *

Оҳ, оҳ, аз зотҳое, ки басо
Аз сафои рӯз маҳрумат кунанд.
Худ ҳама гумгаптагони зиндагӣ,
Сӯи гумномӣ ба раҳ ҷоҳат кананд.

Субҳ бидам чехраи туршидаро,
Рӯзи ман билкул турушрӯ бигзарад.
Пеш ояд чехраи пажмурдае,
Дар дили ман зиндагонӣ пажмурад.

Рӯи навмеде бубинам, дарфитам,
Хира андар ноумедии рӯз.
Рӯи наҳсе ё палиде бингарам,
Гум шавам андар палидии рӯз.

Рӯи садрӯе бубинам, бишнавам,
Ногувориҳои бӯи зиндагӣ.
Сӯи бесӯй равонанд ин ҳама,
Чун равам з-эшон ба сӯи зиндагӣ?

Чун бубинам одами ношустарӯ,
Оламе ношуста ояд дар назар.
Пурзабола, пуруфунат, пурмагас,
Кӯҷаи бунбаста ояд дар назар.

Чун бубинам субҳгоҳе рӯи шум,
Шум тобад рӯи рӯзам то ба шом.
Гар хурам об аз лаби ҷӯи бихишт
Дар даҳони ман диҳад таъми ҳаром.

Чашмҳое тоси хун бином сабоҳ,
Чашми рӯзам пур шавад аз ранги хун.
Гӯи дорад бӯи хуну бӯи наҳс,
Зиндагӣ дар зери чархи обгун.

Арзабозе рӯи роҳ ояд яке,
Ларзаҳо афтад маро дар пою даст.
Одамизода кучо хонӣ варо,
Балки асли ӯ шикоятзода аст.

Ин мабодо, ки бубинам пеши рӯ
Чашмҳои ғурраи номардро.
Чашми ӯ аз хона берун мечаҳад,
То хурад ҳар ганчи бодовардро...

Ин мабодо, ки бубинам рӯи раҳ,
Одами норозию паршохҷӯ –
Аз гиребонам бигирад, ки “бидех!”
Аз гулӯям саҳт дорад, ки “бигӯ!”

Рӯзҳо дар шаҳри пур аз ранги рӯ,
Гар набинам рӯи фавқуллодае –
Рӯи бебоке, ғайуре, осие,
Чехраи яздоние, озодае,

Боз тан бидҳам ба он расми қадим:
Аблаҳон фарзонаҳоро мекушанд,
То набошад шодмон дарёдиле,
Кулли дарёхонаҳоро мекушанд.

Куштани афсона гар имкон надошт,
Соҳиби афсонаҳоро мекушанд,
То ки худ бошанд яктои ҷаҳон,
Як ба як якдонаҳоро мекушанд...

Ваҳ, ҷӣ рӯҳоянд дар рӯи ҷаҳон,
Ваҳ, ҷӣ рӯҳоянд дар рӯи замин.
Мераванд аз рӯи он дар зери он,
Нангариста як назар сӯи замин.

Рӯйҳои одамӣ... Ду рӯ, вале
Он ду рӯ орад ду оламо шикаст.
Ҳар ки хоҳад байни кулли рӯйҳо
Рӯи олам рӯи ӯ бошад, бас аст...

Рӯе хонад хештанро покрӯ,
Рӯе хонад хештанро бегуноҳ.
Рӯи поке – рӯи олам софу пок
Рӯи шуме – рӯи олам бин сиёҳ.

Аз сияҳрӯе сияҳрӯ мешавад,
Аз табаҳқоре шавад дунё табаҳ.
Аз “сафедангории” як тобарин

Мешавад шаҳри дурахшон рӯсиёҳ.

Давлату савлат набошад ҳамчавор,
Фитрату сарват набошад ҳамрадиф.
Рӯи фитрат кард кайҳонро мунир,
Рӯи сарват кард кайҳонро касиф...

Эй, ки бо сад дуду боду дӯғу данг
Мекунӣ олуда бӯи зиндагӣ,
Гар ту рӯи одамӣ дорӣ, бичӯ
Покрӯӣ рӯ ба рӯи зиндагӣ!

Эй, ки шӯхӣ мекунӣ бо одамӣ,
Гар надорӣ бо ҷаҳон дилбастагӣ,
Гӯямат такрор: н-орад ҳеч суд
Ҷангҳои ҳаставӣ ҷуз ҳастагӣ.

Эй, ки бозӣ мекунӣ бо осмон,
Осмон кай ҳонаи моми ту аст?
Осмонҷангат кунад яксони хок,
Ҷанги анҷум ҷанги анҷоми ту аст!

* * *

Эй басо дидам, ки дар рӯи ҷаҳон,
Рӯйҳое, ки ба рӯшон рӯй нест.
Рӯи ҷисмонист беимону рӯҳ,
Дилнишину дилкашу дилҷӯй нест.

Пӯст ҳасту чину ожанги зиёд,
Нуре аз даргоҳи раббониш нест:
Рӯи ӯ аз дил нагирад ҳеч ранг,
Рӯи ҳайвонист, инсониш нест.

Ин ҳама сахл аст, аммо пеши худ
Мушкиле дорам, ки пурсонаш кунам.
Шоядо аз рӯшиносони ҷаҳон
Арзи худ пурсида осонаш кунам:

Аз ҷӣ рӯ одам надорад ҳеч рӯ,
Бо ду рӯи ҳештан садрӯ бувад.
Хубрӯ меофарад модар варо,
Аз ҷӣ рӯ дар интиҳо бадрӯ бувад?

Ё аз он, ки зиндагӣ садрӯя аст,
Одами якрӯ дар ӯ бегона аст?
Ё аз он ки рӯ надорад зиндагӣ,
Орзуи рӯи ӯ афсона аст?

Ё аз он, ки одамӣ дар рӯи хок
Қадри худро дид чун хоки сияҳ?
Ё аз он, ки чашми моҳу офтоб
Ҷуст дар рӯяш фақат ҷурму гунаҳ?

Аз ҷӣ рӯ ман дар ду рӯи одамӣ,
Рӯи одамро намебинам гаҳе.
Ҳар қадар дар рӯи ӯ созам назар,
Он қадар уфтам ба аъмоқи ҷаҳе?

Рӯ ба рӯи офтобу мохтоб,
Чинси хокӣ, чист чангу мочаро?
Зиста дар рӯи дунёву замин,
Рӯ надорӣ, одамизода, чаро?

Гар чунин дунё туро дархур набуд,
Пас гуноҳи кист, чун худ сохтӣ?
Аз бало худро раҳондан хоста,
Хешро андар бало андохтӣ?

* * *

Субҳи ман аз субҳи рӯи одам аст,
Шоми ман аз тирагии рӯи ўст.
Бо ҳама нуқсу камоли зоти хеш
Умри ман аз сӯи ў бар сӯи ўст.

Рангу бўи одами хокиниҳод
Буда асли рангу бўи зиндагӣ.
Зиндагӣ рӯе надорад худ ба худ,
Рӯи одамҳост рӯи зиндагӣ...

[1988]

ЗАМИНИ ЭЪТИҚОД

Яке дар кишвари арман замин ларзид.
Яке дар кишвари армон замин ларзид.

Замин ларзид.
Ҷони соҳибони хешро балғид.
Хуни бонӣни хешро нӯшид,
Ту гуфтӣ модари бераҳму шафқат
Кӯдакони бегуноҳи хештанро кушт
Ва ё пушту паноҳи хештанро кушт.

Замин ларзид,
Ҳар ларза ба сони коми аждарҳо
Рабуд атфолро з-оғӯши модарҳо,
Ва модарҳо сари пистон ба коми тифлакон мурданд,
Ҳама андар макони хеш ногаҳ ломакон мурданд.

Ба зери Найири аъзам,
Ки нураш буда ҷонбахшои фарзандони одам,
Найир – имрӯз ғӯристон,
Ва шористон – мазористон...

Заминларза
Фиканда бар вучуди одамин ларза
Ҳама офокро гӯйи ғофилмарг огаҳ кард.
Таноби дӯстӣ густарду муҳкам баст.
Таноби душманиро зуд кӯтаҳ кард.

Замин ларзид.
Гар аз ҳар зилзила як силсила бигсада хоҳад шуд,
Гар аз ҳар зилзила як қофила бишкоста хоҳад шуд,
Табори одамай аз ин гусастанҳо, шикастанҳо
Фузунтар ҳамдигар ҳамбаста хоҳад шуд.

Замин ларзид, фардо боз меларзад.
Валекин бо ҳама андӯҳи сангин
Ба дил гӯям: замин ларзид, аммо кош, сад кош
Замини этимоди мо наларзад,
Замин этиқоди мо наларзид...

Замини одамият аз барои одамӣ бошад,
Ҳамоҳангии ҷонҳо, ҳамдилию ҳамдамӣ бошад!

[1988]

ЗАМИНЛАРЗА

Имшаб ҳама деворҳо
Ларзид аз озорҳо.
Гӯё ки ҷони одамон
Ованг шуд дар дорҳо.

Имшаб замин шӯрида буд,
Дар дарду ғам жӯлида буд.
Аз нобасомонии хеш
Чун мо ба худ печида буд.

Қаҳри худовандаш гирифт
То банд дар бандаш гирифт.
Қавми қасамбишкастаро
Бишкаста савгандаш гирифт.

Имшаб деҳе дар хок рафт,
Аз гардиши афлок рафт.
Идроки олам, ки надошт,
Аз олами идрок рафт.

Дунёи худ нодида рафт,
Аз хеш н-андешида рафт,
Он деҳ, ки бедорӣ надошт,
Хобида буд, хобида рафт.

Бар тепшае дар раҳгузар
Бар мадфәне кардам назар,
Пиндоштам он тепшаро
Як тепшаи доғи чигар.

Пиндоштам он ҷо манам,
Бо шеърӣ девонҳо манам,
Бо гӯри ғофилмаргҳо,
Бо марги армонҳо манам.

Пиндоштам поёни умр,
Поёни сад дастони умр,
Пиндоштам бо ашқу хун
Дар домани даврони умр

Ангораи ман хок шуд,
Як пораи ман хок шуд.
Як пораи ман ҳеҷ нест,
Ғаҳвораи ман хок шуд...

[1989]

БО НОМИ СТАЛИН

*Сталин гӯяму ронам заминро,
Замин тобеъ шавад, ман бинам инро.
Лоҳутӣ*

Сталин гуфтаму рондам заминро,
Замин бечора буд, бечоратар шуд.

Сталин гуфтам аз банди чигар, лек
Чигар садпора буд, садпоратар шуд.

Сталин гуфтам аз чони ҳунарвар,
Ҳунар нокора буд, нокоратар шуд.

Сталин гуфтаму имдод ҷустам,
Касе патёра буд, патёратар шуд.

Сталин гуфтам аз номи замона,
Замон овора буд, оворатар шуд.

Сталин гуфтаму ангоштам нек,
Муҳит ангора буд, ангоратар шуд.

Сталин гуфтаму рафтам ба майдон,
Сталин гуфтаму мурдам ба зиндон...

[1989]

АЛОРАҒМИ МАҲАЛГАРОЁН

*Агар аз Балх ё аз Қандаҳорем,
Ҳама парвардаи як қўҳсорем.
Дар ин дарёи нопадодканора
Ба як киштии тўфонӣ саворем.
Толиби Қандаҳорӣ*

I
Гоҳ-гоҳе маҳалгароёне
“Аз кучой?” – суол меоранд.
Бо суоли маҳалгароишон
Баҳри миллат завол меоранд.

Ҳунарат чист? Эътиношон нест,
Оҳ, оҳ аз чунин маҳалбозон!
Самарат чист? Кас наменурсад
Дод, дод аз чунин дағалбозон!

Эҳтиёҷаш ба сангдилҳо нест
Миллати сангиродаи моро.
Эҳтиёҷаш ба сангҷонҳоест
Миллати сангзодаи моро.

Ҷои обод нест дар миллат
“Аз кучой?” – суоли вайронист!
“Аз кучой?” – касе, ки менурсад
Бори миллат ба дӯш вайро нест!

Хоби шабҳои ман ҳаром шуда,
То ки миллат ҳалолтар бошад.
Мепазирем заволи ҷони хеш,
Миллатам безаволтар бошад.

“Аз кучой?” – суоли миллаткуш,
Аз чӣ дардӣ, туро чӣ ойин аст?
Баҳри миллат ҷу сарсупурдаи ӯ
То кучо меравӣ? Суол ин аст!

II

Фарқ набвад аз ҷанубӣ ё шимол,
Фарқ бошад ту ҳаромӣ ё ҳалол.

Фарқ набвад аз шимолӣ ё ҷануб,
Фарқ он бошад, ки зишти ё ки хуб.

Миллати мо миллати яклаҳт нест,
3-ин сабаб хушдавлату хушбаҳт нест.

То ғамони хешро ғамхора нест,
Миллати мо миллати якпора нест.

Як забону сад забонча дорад ӯ,
Сайд бар сайёди худ биспорад ӯ.

Хешро нашнохта бегонадӯст,
Аз ҳақиқат ғофилу афсонадӯст.

Шаҳманиш будан барояш қаҳкашист,
Хештаннашносии ӯ худкушист.

Пеш рафтанҳои вопас рафтан аст,
Аз паи як зумра нокас рафтан аст.

Миллат аз якшоҳагӣ шоҳаш шикаст,
Сар ба боло карду андар гум нишаст.

Гар ту дорӣ доғу дарди тоҷикӣ.
Ростиро, марди марди тоҷикӣ.

Гар дили моро бихонӣ, тоҷикӣ,
Гавҳари моро бидонӣ, тоҷикӣ.

Фарқ набвад аз кучой, эй ҳабиб,
Гар ту мой, гар ту мой, эй ҳабиб.

Берун аз ҳар қайду бастӣ, зинда бош!
Мисли мо миллатпарастӣ, зинда бош!

майи 1990

ҚИЁМАТ

Эҳдо ба профессор Саъдинисо Ҳакимова

Хоки кишвар хастаю мурда,
Оби кишвар захролуд аст,

Ҳам ҳавояш, ҳам ғазояш,
Бенавою бонавоаш заҳролуд аст.
Ин чӣ рӯзе?
Ин чӣ назми бошу буд аст?

Ин ҳама як сӯ.
Бадтар аз ин ҳолате торих надида:
Шири модар заҳрогин аст,
Яъне чавҳар заҳрогин аст!
Шири модар мекушад фарзандҳоро,
Меканад пайвандҳоро.
Шири модар андар атрофи Арал
Баҳри тифлонаш батар шуд аз аҷал!

Модаре, ки пой то сар заҳрогин аст,
Чун бизояд тифли ширинкоми фардо?
Яъне фардо заҳрогин аст,
Яъне истикболи дунё заҳрогин аст.
Ин чӣ расме?
Ин чӣ ойин аст?

Дар миёни ин ҳама дарду бало
Чун тавон кард орзуи баҳти рангин?
Чун тавон кард орзуи умри ширин?
Чун тавон кард орзуи рӯзгори чун шакар?
Чун тавон кард орзуи қаҳрамони сафшикан?
Чун тавон кард орзуи Рустами Дастони дигар?

Шири модар заҳрогин буда бошад,
Заҳрогин муҳтавои зиндагонист.
Зиндагонӣ заҳрогин буда бошад,
Пас чӣ ҷои зиндагонист???

Шири модар заҳрогин аст, эй мардум,
Чӣ ҳолат мерасад?
Шири модар заҳрогин аст, эй мардум!
Қиёмат мерасад!

[1990]

ФИРЪАВНИ УСТУХОНӢ

Дорӣ ғурури хушке, дорӣ шуури хушке,
Фиръавни нотавонӣ, фиръавни устухонӣ!
Бо мардумон расидан, з-онон ғаме кашидан
Номат наметавонад, ҳам худ наметавонӣ.

Ман аз сукути сардат хондам сукути мурда,
Шукри замон, ки мардум зиндасту зиндагисоз.
Шукри замон, ки фардо марбути чун ту кас нест,
Шукри замон, ки дорад майдони сехру эъҷоз.

Аз дӯстон буридӣ бо дӯст норасида,
Ҳастӣ ту дар ҳама ҷо, ҷое нишони ту нест.
Гӯё ки ин ҷаҳонро ту кардай ҷаҳон, лек
Ҷустам ҳама ҷаҳонро, бӯе ҷаҳони ту нест.

Ҷонам тасаддуқи ту, кардам тааммуқи ту,

Дорӣ шиновариҳо дар мурдаоби ганда.
Бут метарошӣ аз худ рӯзи дарозу шабҳо
Дар хоби канда-канда мебинӣ хоби ганда...

Аз осмон ситора гирӣ ба вақти мастӣ,
Ҳангоми хушёрӣ андар кафат ҳасе нест.
Дар мансаби баландат ҳастанд дар камандат,
Рӯзони тирабахтӣ дар паҳлуят касе нест.

Корест сахту сангин маҷлиснишинӣ, аммо
Маҷлиснишинӣ кардӣ, болонишин набудӣ.
Пур шуд пилони пахта, пур шуд пилони ваъда,
Дигар паи давои захми замин набудӣ.

Ҳарчанд ҳастӣ сарвар дар мулки шеърпарвар,
Як шеър ҳам нахондӣ, оҳанге нашнавидӣ.
Нанҳодӣ пой боре бар остони шоир,
То боргоҳи Маскав сад раҳ ба сар давидӣ.

Маърузае накардӣ бо лафзи модарӣ, лек
Маърузаҳот рангин аз ранҷи модарон аст.
Зардина ранги онон аз офтоби сӯзон,
Он ахтари тилоит аз ганҷи модарон аст.

Аз мулки офтобӣ бо ифтихор гуфтӣ,
Аммо зи хомии худ боре суҳан накардӣ.
Сад кӯҳ пахта додӣ аз номи кӯҳсорон,
Бар модари худ аз он як пираҳан накардӣ.

Медонамат ба ҳар ҳол аз даври “хокбозӣ”,
Фиръавни нотавонӣ, фиръавни устухонӣ!
Будӣ ҷавони поке, бебоку тобноке...
Эй ҳайфи он ҷавонӣ, он фарри хусравонӣ!

[1990]

ТАНЗЕ АНДАР ФИРОҚИ СОБУН

Замоно, ду-се кулча собун фирист,
Ки бо ашк рӯ шустанам дур нест.

Чунон сер гаптем аз ваъдаҳо,
Ки ваъда кунад қай ҳама меъдаҳо.

Зи шух аст пур чор сӯ, шӯҳӣ нест,
Замон аст ношустарӯ, шӯҳӣ нест.

Барои ду собун ба ҳар сӯ давон,
Чи сон метавон шуст рӯи замон?

Чу собун наёбӣ ту дар ин макон,
Нашӯӣ чӣ сон даст аз ин замон?

Чунон чун бувад дар ҳама рӯзгор,
Ду-се тан агар буд ношуста пор.

Кунун ҷумла ночор ношустаанд,
Ба чирку ба шух аксар оғуштаанд.

Бинозам туро, бозсозӣ, бигӯ,
Чӣ сон зиндагонӣ шавад тозарӯ,

Ки аз баҳри собун ҳама хираанд,
Даруну бурун ҷумлагӣ тираанд.

Чу собун набошад, замоно бидон,
Раванд аз ҷаҳон ҷумла ношустагон...

Замоно, замоно, бигардам сарат,
Ки ношуста ҳечам марон аз дарат.

Замоно, замоно, ту собун фирист,
Ки чиркин намирад ягон комунист!

1990

ТАНЗЕ АНДАР ФИРОҚИ ВИЧДОН

Адофаҳм агар ҳаст хонандаам,
Адофаҳмиаширо ба ҷон бандаам.

Нагуфтам “бимирад”, ки боиста нест,
Ба покони айём шоиста нест.

Навиштам “Замоно, ту собун фирист,
Ки чиркин намирад ягон комунист”.

Ки яъне бимирад ба коми ҳалол,
Ба озодагию ба номи ҳалол.

Агарчанд зиндон пур аз ришвахор,
Ки номи камунистро карда хор.

Раисияшон ҷуз саисӣ набуд,
Нишонҳояшон ҷуз папизе набуд.

Агарчанд бархе сияҳрӯ шуданд,
Зи мисдоқи айём яксӯ шуданд.

Агарчанд чанде “насихатгарон”
Зи дӯши замона ҷу бори гарон

Фитоданд дар пеши чапми ҳама
Сазовори нафрину хашми ҳама.

Хазоне намондаст аз боғашон,
Ба собун напӯй ҳама доғашон...

Агар чанд бархе, ки дохӣ буданд,
Гирифтори рӯзи табохе шуданд.

Ки на номашон монду на боғашон,
Сукути хирад монд з-айёмашон.

Чӣ гуям? Ҳанӯз аз чунин дохиён
Бимиранд дар обҳо моҳиён...

Чӣ хоҳам? Бихоҳам, ки даврони мо
Сафо гирад аз покии ҷони мо.

Чӣ хоҳам? Бихоҳам, ки даврони мо
Шавад бонии пок вичдони мо.

Ба покии вичдон дилам моил аст,
Дувумбора Қоил ба ин қоил аст...

1990

МАҚБАРА Ё МАСХАРА?

Дар маснади баҳор, дар афрои гулдара
Бо “сабки ҳозира”
Номурда,
аз барои худ афрохтӣ баланд
Бемисл мақбара...
Оваҳ, чӣ манзара!

Номурда,
хешро намиранда сохтӣ,
Бо фахру ноз мадфани арзанда сохтӣ,
Фиръавнҳои Мисрро шарманда сохтӣ!
Ҳушаш зи сар парад
ҳар кас, ки бингарад,
Баҳ, баҳ, чӣ кунгура!

Аммо чӣ масхара!
Холӣ даруни ўст ба сони даруни ту,
Дар тоқхонш анкабут анфаст метанад.
Танг аст чун фазои ҷаҳони кунуни ту...
Гӯё ба ҷашми ту –
бар ҷашми шишахонш
Санги маломат афканад ҳар кас, ки бигзарад.

Аз дурдаст ҷашми ту медид ҳар сахар
Дар синаи дара
Дар ҷои якбара
Он маъбади сара.
Гӯё даре кушода буд бар мулки ҷовидон
Баҳри ту, эй “паямбари фардои мардумон”
Аммо яке кушода шуд дар рӯ ба рӯи ту
Дарвозае фарохтар аз хирсу ози ту,
Шуд ҳалқахонш тангтар андар гулӯи ту.

Акнун ба ёд оварӣ чун бо ҳама ғурур
Аз минбари баланд,
аз номи кунгура
Бо содағони хештаннашноси бефара
Мекардӣ машвара...

Акнун назора мекуни бар сӯи мақбара
Аз пушти панҷара...
Баҳ, баҳ, чӣ манзара!!!

[1991]

МИНБАРИ КОММУНИЗМ

Минбари холи, вале пур аз рақам,
Минбари оли, вале пур берамақ,
Пур сабақ омӯхти торихро,
Ҳеч аз торих н-омӯхти сабақ.

Яккатозу якказору яккахор
Осмонҷӯи замингирӣ, дарег.
Комунизми ту – ҷавонии ҷаҳон,
Лек бетадбиру бефирӣ, дарег.

Рӯи оламро гирифӣ гӯиё
Рӯи одамро надидӣ кӯрвор
Рӯи меорӣ кунун бо сад ниёз
Сӯи ҳар мулке ба дӯшат кӯлвор.

Ҷони “ғоя” мояи мардум рабуд,
Ҷони “ғоя” хурд молу ҷони халқ
Ҳар шикасте бар ту меояд, сазоест,
Ҷун шикасти қалъаи имони халқ.

Кардӣ ворун мактаби торихро,
Мактабат шуд мактаби бемактабӣ.
Раҳна ҷун бар мазҳаби мардум задӣ,
Сӯи бесӯит шуд бемазҳабӣ.

Ман намедонам ҷӣ андарзат диҳам,
Ман намедонам ҷӣ бояд карданат.
Ин қадар донам, ки дар сахни вучуд
Хуни милёнхост гирад гарданат.

Ман намедонам ҷӣ душномат диҳам,
Гӯямат ин нуктаи борикро –
Беш аз ин коре накардӣ дар ҷаҳон:
Хор кардӣ миллати тоҷикро...

12.07.1991

НОМА БА ЗИНДОН, БА МАҚСУДИ ИКРОМ

Барзани Ленин агар Рӯдакӣ шуд,
На ба он соддагию кӯдакӣ шуд.

Пайкари Ленин агар вожун шуд,
Ҷигари ворисаконаш хун шуд.

Буд ҷун сояи ӯ пояшон,
Рафт ҳам появу ҳам сояшон.

Рафт Ленину тунуксоя шуданд,
Моядорони тунукмоя шуданд.

Ҷавкии чанд шикамбора шикаст,
Муҳраи чанд ситамгора шикаст.

Охури чанд камунист шуд нест,
Бар сари мурда ду-се мурда гирист...

Ленин ар рафт, фақат нафрин монд,
Нолаи зори ду-се иннин монд.

Ту ҳамехостӣ бо пирӯзӣ,
Бо ҳама карруфари наврӯзӣ

Барфарозӣ алами Фирдавсӣ,
Додҳои қалами Фирдавсӣ...

Хостӣ бо фари механдорӣ,
Кӯҳи Албурз Душанбе орӣ.

Кӯҳи Албурз Душанбе орӣ,
Ҷои реғи сақате бигзорӣ.

Боз Заҳҳок чи заҳҳокӣ кард,
Мағзхориву ғаразнокӣ кард.

Он сари одам агар хурдаву мурд,
Ин сари пайкари Фирдавсӣ хурд...

Ҳар ду аз мост, ҳам он Заҳҳокаш,
Низ Фирдавсии боидрокаш...

Қоима сохтӣ бар Фирдавсӣ,
Лек қоим шуда худ дар ҳабсӣ.

Чун нахонда шаҳи мо “Шаҳнома”,
Кай паи дод биронад хома?

Хомааш хомии ӯ бинвисад,
Нақши гумномии ӯ бинвисад...

Ту аз ин одамакон ҳеҷ машӯр,
Нест чун мурдашон лоиқи гӯр.

Аз ҳама қасду ғаромат, эй дӯст,
Сари ту бод саломат, эй дӯст.

Рустаму Кова ниғаҳдорат бод!
Рӯҳи Фирдавсӣ мададгорат бод!

6.04.1992 – Бемористон

ЗИНДАРӮДУ ПАНЧРӮД¹

Зи рӯди Рӯдакӣ бувад
Суруди мо, дуруди мо.
Зи риштаи сухан бувад
Бақои тору пуди мо.
Тулӯи меҳри ҷовидон –
Замини бошу буди мо.

Суруди Панчрӯдро

¹ Шеърҳои «Зиндарӯду Панчрӯд» ва «Хуросони бузург» ба озмуни суруди дӯстии Эронӣ Тоҷикистон пешниҳод шуда буд. Суруди «Зиндарӯду Панчрӯд» барандаи ҷоизаи аввали озмун гашт.

Зи Зиндарӯд бишнавам.
Дуруди Зиндарӯдро
Зи Панҷрӯд бишнавам.
Биё, суруд бишнавам,
Биё, дуруд бишнавам –
Суруде аз ягонагӣ,
Дуруди ҷовидонагӣ.

Зи боғи меҳри мо дамад
Ҷавонаҳо, ҷавонаҳо.
Зи мағзи ҷони мо расад
Таронаҳо, таронаҳо.
Бувем бар канори ҳам
Ба сахни бекаронаҳо.

Суруди Панҷрӯдро
Зи Зиндарӯд бишнавам.
Дуруди Зиндарӯдро
Зи Панҷрӯд бишнавам.
Биё, суруд бишнавам,
Биё, дуруд бишнавам –
Суруде аз ягонагӣ,
Дуруди ҷовидонагӣ.

9.08.1992

ХУРОСОНИ БУЗУРГ

Чу аз насли Фаридунем,
Аз як реша, як хунем.
Чу аз хуни Сиёвушем,
Ҷовидон ҳамоғӯшем.
Дирафши ковиён бо мост,
Фарри ориён бо мост.

Атои фазли яздонӣ,
Ки бо ҷамъу парешонӣ
Тапад бо ҳам,
Танад бо ҳам
Дили тоҷику эронӣ.
Ба тоҷику ба эронӣ
Муҳаббат бод арзонӣ.
Садоқат бод,
Начобат бод,
Шаҳомат бод арзонӣ!

Чу аз як Ҷоми Ҷам ҳастем,
Аз як Ҷоми Ҷам мастем.
Агар Рустам сар афрозад,
Зи нав парчам барафрозад
Хуросони бузурги мо,
Хуросони сутурги мо!

Атои фазли яздонӣ,
Ки бо ҷамъу парешонӣ
Тапад бо ҳам,
Танад бо ҳам
Дили тоҷику эронӣ.

Ба тоҷику ба эронӣ
Муҳаббат бод арзонӣ.
Садоқат бод,
Наҷобат бод,
Шаҳомат бод арзонӣ!

10.08.1992

ПАДАРАМ, ВО ПАДАРАМ

Эҳдо ба равони тобноки Муродуллоҳи Шерализода.

Падарамро куштанд.
Осмоно!
Падаро!
Бепадароне падарамро куштанд.
Падари оқилу соҳибназарамро куштанд,
Падари қобилу соҳибхунарамро куштанд.
Дилу ҷону чигарам сӯхт тамои,
Дилу ҷону чигарамро куштанд.

Осмон бо ҳама ахтарҳояш,
Ин ҷаҳон бо ҳама манзарҳояш,
Ин замон бо ҳама сарварҳояш
Тираву тор ҷу гӯристон аст,
Саҳару шом маро яксон аст.
Шуълаи бому дарамро куштанд,
Нури шому саҳарамро куштанд.

Наъши хунии падар дар назарам,
Ҳоки олам ба сарам!
Ашки хунин бичақад аз басарам.
Тири ноҳақ, ки адӯ бар чигари ӯ зада буд,
Меҳурад ҳар нафасе бар чигарам.
Ҷавҳари маънии дунё, падарам,
Падарам, во падарам, во падарам!

Ҳар гаҳ аз паҳлуи гӯраш гузарам,
Ё ки бар сабзаи ҳокаш нигарам
Хешро хуфта дар оғӯшаш сард,
Хешро низ шаҳиде шумарам.
Шамъи ҷамъияти дилҳо буда,
Дар дили мақбара танҳо, падарам,
Падарам, во падарам, во падарам!

Падарамро куштанд –
Иршодгарамро куштанд.
Баҳри парвози баланде сӯи эъҷози баланд
Шоҳпарамро куштанд.
Осмоно!
Падаро!
Худ тӯй бедодгаро!
Ки на танҳо падарамро куштанд,
Миллати номварамро куштанд!

Ман дигар танҳоям,
Ман дигар бекасу бефардоям.
Соям, сояи худфарсоям.

Падарам рафт, ба худ чун оям?
Осмоно!
Падаро!
Бибасаро!
Беҳунаро!
Падарамро, падарамро, падарамро куштанд,
Сипарамро, сипарамро, сипарамро куштанд.

8.03.1993

МЕРОСИ ПАДАР

Дар ин потахти бетахтӣ
Гирифторам чунон дар қабзаи сахтӣ,
(Агар чамъ оварӣ имрӯз дар як ҷо
Ҳама бадбахти оламро
Ту аз мисоқ то ҳоло,
Надида мисли як тоҷик сарсахтиву бадбахтӣ)
Ки менолам, худовандо,
Балогиро, балобандо,
Чаро ин мулки мардистон
Шуда имрӯз маргистон?

Ба қасди куштани ман кист Азроил?
Барои қатли ман худ кист як қотил?
Ва ё як дашнаи ҷоҳил?
Садо меояд аз Арши муъалло:
Намедонӣ?
Бипурс аз мардуми ғофил...

Бародарро бародар мекушад? –
Ойини меросист.
Сиришти бандаи осист.
Намедонӣ?
Фаротар рав, фурӯтар рав,
Бипурс аз хазрати Одам,
Чӣ карданд он ду пураш, он ду ҷоҳил¹...

Чӣ чурми мардуми ғофил?

Дар ин ҳарвонагоҳ чун зиндаӣ, Лоик?
Дар ин кушторгоҳ чун зиндаӣ, эй Дил?

18.11.1993

МАРСИЯИ ҶАМШЕД

Дар сӯғвориҳои пизишки ҷавон Ҷамшед Осимӣ, ки аз тири қотилон кушта шуд ва дар тасляти қиблагоҳи ӯ донишманди покнасаб Аслиддин Осимӣ, ки бар банда зиёда ҳаққи бародарӣ доранд.

Куштандат, о ҷону чигар, эй ҷашну суру иди ман,
Куштандат, о нури басар, эй бар замон тамҳиди ман,
Эй фаҳри ман дар зиндагӣ аз диду аз нодиди ман,
Хоки ду олам бар сарам, бар ин сари испеди ман.

Куштандат, о Ҷамшеди ман, Ҷоми Ҷами уммеи ман,

¹ Ишора ба қиссаи Ҳобилу Қобил.

Эй андар ин зулматсаро маҳтоби ман, хуршеди ман.

На хотире ранчондаӣ, на бар касе бад кардаӣ,
На ҳаққи мардум хурдаӣ, на моли мардум бурдаӣ,
Ҳатто дили як мӯрро н-афсурдаӣ, н-озурдаӣ,
Бояд бимиранд ин сагон, боре чаро ту мурдаӣ?

Куштандат, о Чамшеди ман, Қоми Қами уммеи ман,
Эй андар ин зулматсаро маҳтоби ман, хуршеди ман.

Қуте агар ҳам хурдаӣ, ғамҳои мардум будааст,
Дарду ғами имрӯзаву фардои мардум будааст,
Дар синаи дардошноят қои мардум будааст,
Чун ҳафт пуштат аз азал малқои мардум будааст.

Куштандат, о Чамшеди ман, Қоми Қами уммеи ман,
Эй андар ин зулматсаро маҳтоби ман, хуршеди ман.

Будӣ табиби покчон байни ғубору гардҳо,
Будӣ табиби содадил бар кулли гарму сардҳо,
Будӣ табиби мардҳо, номардҳо ё мардҳо?...
Будӣ табиби мардҳо! Куштандат ин номардҳо...

Куштандат, о Чамшеди ман, Қоми Қами уммеи ман,
Эй андар ин зулматсаро маҳтоби ман, хуршеди ман.

Тире, ки зад бар синаат, бар мағзи қони ман расид,
Тире, ки зад бар синаат, бар синаи меҳан расид,
Зеро камон бар қабзаи бедонишу бефан расид,
Зеро камон андохтан бар зумраи кавдан расид.

Куштандат, о Чамшеди ман, Қоми Қами уммеи ман,
Эй андар ин зулматсаро маҳтоби ман, хуршеди ман.

Ёраб, ту огоҳӣ аз ин пешомади ногоҳи ман,
Ёраб, бубин ҳоли ману ин қабзаи кӯтоҳи ман,
Ёраб, шунав рӯзу шабон ин нолаи қонқоҳи ман,
Бар синаи қотил бизан шамшеру тири оҳи ман!

Куштандат, о Чамшеди ман, Қоми Қами уммеи ман,
Эй андар ин зулматсаро маҳтоби ман, хуршеди ман!

3.02.1994 – Бемористон

МАНУ ТУ

*Ҳеҷ донӣ, ки чӣ кардем ба модар ману ту?
Ё чӣ кардем ба ҳам, қони бародар, ману ту?
Саъй кардем ба вайронии кишвар ману ту,
Рав, ки уф бар туву ман бошаду тӯф бар ману ту.
Ҳардумон мояи нангем, амон аз ману ту!
Ману ту ҳар ду ҷафангем, амон аз ману ту!
Маликуишуаро Баҳор*

Ману ту ё туву ман? Хуб, чӣ коре кардем?
Бо дили халқ чӣ сон гуфтугузоре кардем?
Чӣ навӣ дар бари ин кӯҳнадиёре кардем?
Ҳеҷ! Гулзори Ватанро чу мазоре кардем.

Баски фарҳанг надорем, амон аз ману ту!
Фарраву нанг надорем, амон аз ману ту!

Ману ту ҳавсалатангем, амон аз ману ту!
Ману ту даббаву дангем, амон аз ману ту!
Ману ту гичу гарангем, амон аз ману ту!
Пур дурӯему дурангем, амон аз ману ту!

Ману ту масту малангем, амон аз ману ту!
Бандаи напъаву бангем, амон аз ману ту!

Ту аз ин сӯ, ман аз он сӯй чу сангар кардем,
Мулки ғоратзадаро ғорати дигар кардем.
Сарварӣ хоставу сарбуриро сар кардем,
Хари худро биситудему паямбар кардем.

Баски мо худ хари лангем, амон аз ману ту!
Ҷумлағӣ вақфи дирангем, амон аз ману ту!

Ту аз ин сӯ, ман аз он сӯй туфанг овардем,
Баҳри сарқубии ҳам оҳану санг овардем,
Халқи ғафлатзадаро саҳт ба танг овардем,
Аз сари роҳ варо бар сари ҷанг овардем.

Чун ба ҳукми дигаронем, амон аз ману ту!
Душману дӯст надонем, амон аз ману ту!

Суҳане ҳеҷ на аз фарри каёӣ гуфтем,
Ту бадахшонӣ, хучандӣ, хуталонӣ гуфтем,
Ту самарқандӣ, зарафшонӣ, вахонӣ гуфтем,
Ту бухорӣ, ту ҳисорӣ, ту фулонӣ гуфтем.

Баски бегонапарастем, амон аз ману ту!
Сусту бемояву пастем, амон аз ману ту!

Дод, сад дод аз ин хидмати фарзандии мо,
Оҳ, сад оҳ аз ин ҳешиву пайвандии мо,
Ёфт чун раҳна ба девори маҳалбандии мо,
Беҳирад тохт ба авранги “Ҳирадмандӣ”-и мо.

Баски авранг надорем, амон аз ману ту,
Фаҳми аржанг надорем, амон аз ману ту!

Бонгамон буд ба номи Ватану суди Ватан,
Бонгамон буд ту гӯй ҳама фармуди Ватан,
З-оташи даъвати мо – даъвии беҳбуди Ватан
Сӯхт он сон, ки баромад ба фалак дуди Ватан.

Чунки бечилваю рангем, амон аз ману ту,
Мисли як пукафишангем, амон аз ману ту!

Аввал аз баҳри димукросӣ талош кардем,
Баҳри фардои Ватан ҷодатарошӣ кардем,
Мӯканӣ, рӯйканӣ, синахарошӣ кардем,
Оқибат мардуми худро муталошӣ кардем.

Баски якпора набудем, амон аз ману ту,

Ба як ангора набудем, амон аз ману ту!

Нест қонуне, вале хидмати қонун кардем,
Халқро кӯфта аз зиндагӣ бурун кардем.
Хуни ӯ рехта сарсону алохун кардем,
Алғараз домани торих пур аз хун кардем,

Баски додор надорем, амон аз ману ту,
Баски солор надорем, амон аз ману ту!

Ману ту? Оҳ зи дасти шару шӯри ману ту!
Оҳ аз дасти дилу дидаи кӯри ману ту!
Оҳ аз кӯтаҳии ақлу шуури ману ту!
Ҳар ду кандем ба ҳампанчагӣ гӯри ману ту!

Ҳар ду бадҳоҳи худастем, амон аз ману ту,
Ки чунин хор шудастем, амон аз ману ту!

Инак, аз беҳунарӣ бод ба каф мардуми мост,
Аз паи пораи ноне зада саф мардуми мост,
Монда ҳайрону парешон ду тараф мардуми мост,
Байни обу алави бими талаф мардуми мост.

Хирмани сӯхта дорем, амон аз ману ту!
Ду лаби дӯхта дорем, амон аз ману ту!

Вой бар мо, ки киён тоҷи каёнро куштанд,
Хешу бегона ҳама тоҷикамонро куштанд,
Пеши ман, гӯ, на фақат пиру ҷавонро куштанд,
Пеши ман гӯй ҳама кавну маконро куштанд.

Чунки мо душмани хешем, амон аз ману ту,
Оташи хирмани хешем, амон аз ману ту!

Баъд аз ин фоҷиъа чун боз сарафроз шавем?
Боз чун қобили шаҳкориву эъҷоз шавем?
Боз чун ҳамрамаку ҳамдилу ҳамроз шавем?
Ки дар ин зиндагӣ аз мурдагӣ оғоз шавем?

Чунки мо боз ҳамонем, амон аз ману ту!
Баҳри ҳам гӯрканонем, амон аз ману ту!

Ҳол бо шавкати дерина таҳи по шудаем,
Точдорони нагунбаҳти тилипо шудаем,
Дур аз асли худ афтодаву дарво шудаем,
Аҳлият нест, ки вомондаи дунё шудаем.

Лоиқи қаҳри худоем, амон аз ману ту!
Ки чунин зиндачудоем, амон аз ману ту!

Пас, биё, даст ба ҳам додаву паймон созем,
Дар бадун нек ба ҳам будаву даврон созем.
Дар ҳарими диламон маъбади имон созем,
На шимолӣ, на ҷанубӣ, яке Инсон созем!

То дигар бор нагӯем: амон аз ману ту!
То ба такрор нагӯем: амон аз ману ту!

ЗАБОНИ ТИР, ЗАБОНИ ҲАҚИҚАТ

Ту ҳар боре камон бар дӯш бебок
 Ҳақиқатро бигӯ, мегӯй, эй дӯст.
 Ба ҳаққи ту агар гӯям ҳақиқат,
 Ту дарҳол аз тани ман меканӣ пӯст.

Агар гӯям камон бар дӯши ту: ганҷ,
 Агар гӯям камон бар дӯши ту: бахт,
 Агар гӯям камон бар дӯши ту: чоҳ,
 Агар гӯям камон бар дӯши ту: тахт;

Агар гӯям ки ту миллаткушастӣ,
 Камон бар дӯш ҳастӣ душмани халқ,
 Ба зоҳир роҳбону посбонӣ,
 Ба ботин раҳзани ҳақ, раҳзани халқ;

Агар гӯям, ки ту як ҷав наярзӣ,
 Камон бар дӯш як дам қаҳрамонӣ
 Камонатро чу аз дастат бигиранд,
 Кучо ту қаҳрамонӣ? Қалтабонӣ!

Ҳақиқатро чунин гар рӯ ба рӯят
 Бигӯям, бегумон дар он дақиқа
 Камонро рост созӣ бар дили ман,
 Ва ё андозӣ тирам бар шақиқа.

Ҳақиқатро бигӯ гуфти, бигуфтам,
 Ки ҳаргиз менагунҷад дар гумонат.
 Яқин дидам, ки чони ҳақварамро
 Замонат нест аз тиру камонат.

Камон бар дӯшу сад торочу толон...
 Ҳақиқат? Боз мегӯй ҳақиқат?
 Ба ту бояд суҳан аз дайюсӣ гуфт,
 Ба ту бояд суҳан гуфт аз ҳамоқат.

Ҳақиқат? Боз мегӯй ҳақиқат?
 Ҳақиқат ин ки бар ман деҳ камонат,
 Ки бар ҳаққи ҳама бедодкорит
 Бипарронам зи чашму аз даҳонат!

Бипарронам зи чашмат, то бибандам
 Ба сӯи ганҷҳо роҳу тариқат,
 Камонатро кунам ҷӯби мазорат.
 Ҳақиқат ин бувад! Маҳзи ҳақиқат!

Ҳақиқат? Боз мегӯй ҳақиқат?
 Ҳақиқат хурда милёнҳо сари мард
 Забона зад ҳақиқат аз забоне,
 Забони тир онан кӯтаҳаш кард.

Ҳақиқат? Боз мегӯй ҳақиқат?
 Ҳақиқат бо камон тавъам набошад.
 Забони тир то оташфишон аст,
 Ҳақиқат дар ҳама олам набошад!

* * *

Эй шаҳри беситораи дунёнадидаҳо,
Аз ҳар кучо расида, ба ҳам норасидаҳо,

Шаҳри забоншикастаҳо, аз ҳам гусастаҳо,
Дар раҳгузори ҳодиса сархам нишастаҳо.

Шаҳре, ки дар суруди он матни ягона нест,
Шаҳре, ки дар таронаи он бекарона нест.

Шаҳри дурангзода, дуоташнажодаҳо,
Ҳам ҳошиянишастаҳо, ҳам уфтодаҳо.

Шаҳри ниҳоди хешро барбоддодаҳо,
Мурда, вале бачой чу қандили чодаҳо.

Шаҳре, ки гӯй муслиму бадтар зи кофиранд,
Шаҳре, ки гӯй бумиянд, аммо мусофиранд.

Шаҳре, ки чун ба боми он оташ бирехтанд,
Оташгирифтаҳо ҳама ҳар сӯ гурехтанд.

Як кас нагуфт: шаҳри ман ин аст, ин манам,
Инак ману дифоъи дилу чони меҳанам?

Эй шаҳри ҳеҷ кас, ба кучо мерасӣ, дарег!
Шаҳри ҳама касӣ, ки чунин бекасӣ, дарег!

12.06.1994

ИЛТИҶО АЗ КАМОНМАРДОН

*Найзабозӣ андар ин қуҳҳои танг
Найзабозонро ҳамеорад ба нанг.
Мавлавӣ*

Камонмардон!
Камон аз дӯш бигзоред,
Ба ёди куштагони хештан хомӯш бигзоред!
Ки аз тири заминиву ҳавоитон
Ҳавои зиндагимон нест.
Зи барқи тиратон шабҳо
Сафои зиндагимон нест.

Ҳама тире, ки андар тирдон доред,
Ба қалби ман бияндоzed,
Ба чони ман фуру резед,
Ҳамин як қалби ман омочгоҳи тиратон бошад,
Валекин чони мардум дар амон бошад.
Агар як ман бимирам, ҳеҷ боке нест,
Фардо Модари тоҷик
Ҳазорон Лоиқи лоиқтаре аз ман биёрад боз.
Басо мушфик, басе ошиқ, басе содиқтаре аз ман биёрад боз.

Камонмардон!

Худо дар синаҳотон раҳм андозад,
Камон аз дӯш бигзоред,
Ба ёди қуштағони дӯш бигзоред.
Ҳама тиру камон бинҳед,
Ба мо тири амон бидҳед.
Ҳама тиру камон бинҳед,
Ба мо даври замон бидҳед.

Камонмардон!
Яқин донед,
Ки ин тоҷик қуштан аз ду ҷониб
дар ду дунё қаҳрамонӣ нест,
Ки чун ин ҷанги нангини шумо
дар ҳеҷ торихи ҷаҳонӣ нест,
Ва аз ин шумтар, аз ин табаҳтар достоне нест.
Шумо чун хуни ҳамдигар ҳамерезед,
Душман мешавад пирӯз бар мо бесилоху ҷанг.
Шумо чун тухми ҳамдигар ҳамесӯзед,
Душман мешавад пирӯзтар беҳангу бесарҳанг.

Агар ҳоло намефаҳмед,
Рӯзе неқ мефаҳмед, ки тире аз камон рафтаст
Ва рӯзе неқ мефаҳмед ҳар тире, ки афкандед,
Ба мағзи устухони тоҷикон рафтаст.
Шумо як рӯз мефаҳмед,
Ки худ ёрӣ ба душман кардаед, эй вой!
Ки худ бунёди меҳан кандасед, эй вой!

Камонмардон!
Агар хоҳед фардоро ба даст оред,
Камон аз даст бигзоред!
Агар хоҳед рӯҳеро наёзоред,
Камон аз даст бигзоред!

2.12.1994

* * *

Зи бедорӣ тоҷик чун дод зад,
Ҳаёлам дам аз умри озод зад,

Вале неқ дидам, ки ингуна буд,
Раҳи ҷағғалат буд, ворона буд.

Чу тоҷик бо худ ба пайкор шуд,
Ба ҷои хирад фитна бедор шуд.

[1995]

БАҲОНА ЧИСТ? НОМИ ХАЛҚ!

Замона бенизом шуд, баҳона чист? Номи халқ!
Ҳалолҳо ҳаром шуд, баҳона чист? Номи халқ!
Ҳазинаҳо тамои шуд, баҳона чист? Номи халқ!
Ватан ба коми вом шуд, баҳона чист? Номи халқ!

Чи шонаҳо, чи фонаҳо¹, чи домҳо, чи донаҳо,

¹ Баҳрагирӣ аз мақоли «Аз сар шона, аз таҳ фона».

Ки пур шуд аз чанозаҳо ҳамин на як сағонаҳо,
Ки бӯи мурда бишнави зи ҳавзу рӯдхонаҳо.
Қиёми издиҳом шуд, баҳона чист? Номи халқ!

Худо бигирад инчунин замони беаминаро,
Ки дар замини синаҳо бикопт тухми кинаро,
Ки аз раҳи нифоқ зад ба санг обгинаро.
Тулӯи рӯз шом шуд, баҳона чист? Номи халқ!

На хонаҳои мардумон, на хонаи дилест гарм,
Намекунад ҳорисон зи ҳоли зори халқ шарм.
Бисоти халқ холи шуд ба сони хонаҳои Фарм.
Сабӯс ҳам таом шуд, баҳона чист? Номи халқ!

Гирифтаанд хирсҳо ба сӯи охуре камин –
Яке сӯи мағозае, дигар ба сӯи алюмин,
Камон ба даст омада! Мағӯ чунону инчунин,
Ки тир мири ом шуд, баҳона чист? Номи халқ!

Яке барои тахт ҷанг, яке барои тахта ҷанг...
Яке пай тамокуе яке зи баҳри пахта ҷанг...
Намекунад диловаре барои ақли пухта ҷанг,
Хучуми ақли хом шуд, баҳона чист? Номи халқ!

Ба ҳаққи кори одамон ҳуқуқ не, маош нест,
Дусола ҳаққи ҷонканӣ барои нону ош нест.
Кӣ гуфт байни сарварон барои ҳақ талош нест?
Қасосу интиқом шуд, баҳона чист? Номи халқ!

Накӯ нигар пари қаҳе ҷӣ сон ба қаҳкашон парид?
Накӯ нигар, ки мокиён хурӯсро ҷӣ сон парид?
Накӯ нигар, ки жавраке ҷӣ сон ба осмон парид?
Уқоб асири дом шуд, баҳона чист? Номи халқ!

Яке алам фарошта, яке кунад аламкашӣ,
Яке – камаршикастае зи меҳнату ситамкашӣ,
Яке зи бори ин Ватан насибааш – шикамкашӣ...
Ҳамин ҳаёт ном шуд, баҳона чист? Номи халқ!

Забон ҷӣ гуна густарӣ агар туй забонваре?
Паём бар кӣ мебарӣ агар туй паямбаре?
Аҷаб мадор дар чунин муҳит ориёфаре
Дубора гар ғулом шуд, баҳона чист? Номи халқ!

Хирад ҳамӯшу ром шуд, баҳона чист? Номи халқ!
Купокушӣ маром шуд, баҳона чист? Номи халқ!
Камонкашӣ салом шуд, баҳона чист? Номи халқ!
Хулосаи калом шуд, баҳона чист? Номи халқ!

24.02.1996 –Бемористон

ЧАШМОНИ ОЛИМПУР

Дошт дар оинаи чашмони худ
Аксҳои гунагуни гунаи мову шуморо.
Аксҳои зиндагии рӯсиёро,
К-андар ӯ мезист навъе бо мудоро.

Дошт андар дурбини дидагонаш
Аксҳои нағзу рангини замона.
Гарчи ҳам медид, он андоза гӯй ҳам намедид,
Лаккаҳои шармовар, доғҳои зишту нангини замона.

Дошт, оре, дар булури дидагонаш акси моро.
Бурд ҳам андар булури дидагонаш акси морову шуморо.
Акси авзои замона, акси ёрони дилашро,
Акси фарёди дарунаш, акси исёни дилашро...

Лек аз ин дунёи баттолу аз ин айёми қаттол
Дар булури дидагонаш
Охирин аксе, ки бурд ӯ, –
Акси шуми қотилаш буд...
(Таъну лаъни ҷовидонӣ бод бар ӯ!!!
Нафрати ҳардучаҳонӣ бод бар ӯ!!!)

Баски ӯ андар миёни ормонҳои бузурги хеш оламгир буд,
Дар ҳилоли аксҳои безаволаш
Ханда буду гиря буду тифл буду пир буд –
Алғараз дар мардуми чашмони ӯ
Акси мардум буд.
Кош мардум акси ӯро низ
Андар мардуми чашмони худ поянда доранд.
Гарчи ман аз мардуми мо интизори ин шаҳоматро надорам,
Боз ҳам уммедворам...

7.03.1996

ОРЗУИ ХОМ

Дар ғами номуси миллат
Камтарин тоҷик агар чун ман бисӯзад,
Аз фурӯғи рӯзи миллат
Бемуҳобо хонаи душман бисӯзад!

Баҳри истиқлоли миллат
Камтарин тоҷик агар чун ман бисӯзад,
Аз тулӯби фоли миллат
Решаи манҳуси Аҳриман бисӯзад!

Дар раҳи фардои миллат
Камтарин тоҷик агар сидқан бисӯзад,
Бо сару савдои миллат
Кошкӣ, эй кошкӣ чун ман бисӯзад!

март 1996

СОҶИНОМАИ ИМИРЌЗИН

Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки наздик созад раҳи дури мо.
Бидеҳ, соқӣ, он май, ки мун Мо шавем,
Ҳама дар тақопӯи фардо шавем.
Зи ҳар ҷо биёму якҷо шавем,
Ҳама қатраҳоему дарё шавем.
Ҳама волаи ҳусни воло шавем,
Зи пасти худкомӣ боло шавем.

Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки наздик созад раҳи дури мо!

Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки бино шавад дидаи кӯри мо.
Бидеҳ соғаре, то нишотам диҳад,
Зи марғи муаллақ баротам диҳад.
Зи шарри камонҳо наҷотам диҳад,
Ба сахни чаманҳо бисотам диҳад.
Ба матни замона суботам диҳад,
Ба батни замона ҳаётам диҳад.
Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки бино шавад дидаи кӯри мо!

Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки равшан шавад хонаи гӯри мо.
Бидеҳ он сабӯе, ки нирӯ диҳад,
Равонро маконе зи минӯ диҳад.
Ба ҳар оҳамон доди ёху диҳад,
Амонмон зи ҳар ҷурму оху¹ диҳад.
Ба миллат раҳу рӯи яксӯ диҳад,
Ба бешу ками мо тарозу диҳад.
Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки равшан шавад хонаи гӯри мо!

Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки Рустам шавад ҳар яке пури мо.
Бидеҳ косае, то писарҳои мо
Бибошанд ҳар ҷо сипарҳои мо;
Ки тифлони ширу шакарҳои мо
Биболанд пеши назарҳои мо;

Ки пайваста бошад сафарҳои мо
Қадам дар қадам бо зафарҳои мо!
Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки Рустам шавад ҳар яке пури мо!

Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки равшан шавад шои дайҷури мо,
Ки хокистари мо шарор оварад,
Ки сарпастии мо манор оварад,
Ки барғи хазонмон баҳор оварад,
Ки дуди дадон аз димор оварад,
Ки рӯҳи падарҳо барор оварад,
Ки самти назарҳо ба бор² оварад,
Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки равшан шавад шои дайҷури мо!

Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки мирад зи ғам ҳасми манфури мо.
Бинӯшему донем худҳо кист,
Бинӯшему донем худҳо кист,
Бинӯшему донем гумроҳ кист,
Ки ҷонкоҳи ин гоҳу даргоҳ кист,
Худогоҳ кисту дилогоҳ кист,

¹ Оху – гуноҳ, базаҳ.

² Бор – боргоҳ.

Парешонии мо ба дилхоҳи кист,
Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки мирад зи ғам хасми манфури мо!

Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки афзун шавад ганчи ганчури мо.
Бидеҳ соғаре, то ки пулдорҳо
Нашинанд боло зи дилдорҳо;
Ки гулчехрагонро ба гулзорҳо
Фароҳам шавад файзи дидорҳо;
Ки аз фазли асрори тӯморҳо
Бимиранд андӯху тиморҳо.
Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки афзун шавад ганчи ганчури мо!

Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки камтар шавад ранчи ранчури мо.
Ки дар хоки Меҳан миҳан кам кашем,
Мабодо, ки дар чолаҳо нам кашем.
Мабодо, ки дар дил фақат ғам кашем,
Мабодо, ки тобуту мотам кашем.
Мағӯ бори сангин дамодам кашем,
Дуо гӯй то ганчи Ҳотам кашем!
Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки камтар шавад ранчи ранчури мо!

Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки ширин шавад толеъи шӯри мо;
Ки моро зи мо дур кардан хатост,
Қудои мо аз тую ман хатост;
Ки оташ ниҳодан ба хирман хатост,
Ки эмин набудан ба маъман хатост;
Ки беаҳд будан ба Меҳан хатост,
Кашидан зи ҳочот гардан хатост!
Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки ширин шавад толеъи шӯри мо!

Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Алорағми ин даври ночӯри мо.
Бидеҳ косаи май, ки вичдони мо
Бувад решаи аҳду паймони мо;
Ки он душмани хонаву ҷони мо
Насозад чудомон зи имони мо;
Ки дар хоки мо, Тоҷикистони мо
Расад навбати даври даврони мо!
Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Алорағми ин даври ночӯри мо!

Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки равшан кунад даҳро нури мо.
Ки аз Ховаронем, ховар зи мост,
Ки аз доваронем, довар зи мост.
Ки аз сарваронем, сарвар зи мост,
Ки аз меҳтаронем, меҳтар зи мост!
Ки минбархудоем, минбар зи мост,
Ки меҳроваронем, меҳвар зи мост!
Бидеҳ, косагул, оби ангури мо,
Ки равшан кунад даҳро нури мо!

Бидех, косагул, оби ангури мо,
Биафзо ба бозуи мо зӯри мо.
Ки ман будаму оху афсӯси халқ,
Ки ман будаму хасми манҳуси халқ;
Ки ман будаму дӯшу имрӯзи халқ,
Ки ман будаму рози мармузи халқ;
Ки ман будаму рӯзиву рӯзи халқ,
Ки ман будаму рӯҳи пирӯзи халқ!
Бидех, косагул, оби ангури мо,
Биафзо ба бозуи мо зӯри мо!

Бидех, косагул, оби ангури мо,
Ки бинем он рӯзи манзури мо.
Ки ояд яке мушкилосони мо,
Ки орад ба сад дард дармони мо.
Яке ояду гӯяд аз чони мо:
Ба ҳам чӯш хур, эй Хуросони мо!
Ки дар гардиши чому даврони мо
Нигаҳбони мо бод яздини мо!
Бидех, косагул, оби ангури мо,
Ки бинем он рӯзи манзури мо!

10.12.1996 – 19.01.1997

ЗАНГҶЛАИ БЕДОРӢ

(Ӣ ишора ба даъвогарони сӯст)

Зангӯлаи бедорӣ шуморо огоҳ мекунад:
Чун дарёхотон дарёи дил нест,
дарё дарёи шумо нест.
Чун дар сахро тухми ифтихор намекоред,
сахро сахрои шумо нест.
Чун дар заминатон заминаи миллат нест,
замин замини шумо нест.
Чун кӯхатон ганчи маънавӣ намедихад,
кӯх кӯхи шумо нест.
Чун маъданатон бунёди маъман нест,
маъдан маъдани шумо нест.
Чун махзанатон махзани фардо нест,
махзан махзани шумо нест.
Чун пойтахтатон тахти забон надорад,
забон забони шумо нест.
Чун дар осмонатон ахтарбастаед,
осмон осмони шумо нест.
Чун бозоратон қимати шуморо намешиносад,
бозор бозори шумо нест.
Чун маҷлиси дидоратон маҷлиси дидори нӣёгон нест,
дидор дидори шумо нест.
Чун масҷидҳоро хароб кардед,
шумо сачдагоҳ надоред.
Чун осори аҷдодро нақши бар об кардед,
шумо пушту паноҳ надоред.
Чун гӯри Модарро маъбад насохтед,
шумо модарбахатоед.
Чун гӯри Падарро меҳроби имон насохтед,
шумо падарбахатоед.

Чун шумо худро напшинохтед,
 шумо касе ҳам нестед.
 Дар миёни хирманҳои бедон
 касе ҳам нестед.
 Ман рӯ меорам ба зиндаҳое, ки пеш аз мо мурдаанд,
 Ва рӯ меорам ба мурдаҳое, ки беш аз мо зиндаанд:
 То аз хоби сакта бедор напшавед,
 зиндагитон пур аз сакта хоҳад буд.
 То аз гӯр нахезед,
 зиндагитон пур аз варта хоҳад буд.
 Зангӯлаи бедорӣ шуморо огоҳ мекунад,
 Аммо шумо ба дасти худ ҳанчараи онро мефишоред,
 Зеро шумо худ ҳанчара надоред,
 Ё доред, аммо ба тугён намеёред.
 Зангӯла шуморо зинда доштан мехоҳад,
 Аммо шумо забонаки онро мекашед,
 онро мекушед,
 Зангӯла барои шумо ҷон меканад.
 Аммо шумо барои он гӯр меканед.
 Нокусҳо
 Ба дифои наngu номусҳо дод мезананд.
 Аммо шумо ба куштани нокусҳо фарёд мезанед.
 Дар ин мочаро қурбон мешаванд нокусҳо низ,
 Номусҳо низ.
 Пас,
 Эй нокусдорон, ҷуръате ё кӯшише!
 Пас,
 Эй ному номусдорон, ҳиммате ё ҷӯшише!

[1997]

ТУ КУШТӢ ШОИРИ ҚОДИРСУХАНРО

Ту куштӣ шоири қодирсуханро,
 Ту куштӣ шӯҳрату фаҳри Ватанро.
 Ту як сайёро куштӣ,
 Ва ё як осмон истораро куштӣ.

Ғалат кардам,
 Накуштӣ ҷисми ӯро,
 Ту куштӣ таби модарзоди ӯро,
 Ту куштӣ чашмаи эҷоди ӯро,
 Чунон ки тифл дар захдони модар мирад аз зарбат...

Ту куштӣ рӯҳи ӯро,
 Рӯҳи мисли ҷангали анбӯҳи ӯро,
 К-аз ӯ акнун замини холие монда пур аз кунда,
 Ки ҳар кунда ба сони захми ҷони ӯст
 ва ё бибрида монанди забони ӯст.

Сухан кард ӯ замоне аз заминларза,
 Ту ӯро муттаҳам кардӣ: “Худоё,
 Замини Шуравӣ меларзад оё?
 Яқинан, маркази ларза диёри берун аз марз аст,
 Ки аз беғоявият мардумаш чун бар ясору бар ямин
 ҳар лаҳза мелағжад,
 Заминаш низ меларзад...”
 Замоне ӯ зи ожанги ҷабини пиразан шеър бигуфт.

Албон варо хондӣ ба пеш хеш ҳамчун довари даврон:
“Магар кампири Шӯро бар чабин ожанг ҳам дорад?
Чӣ кам дорад,
Ки ин сон дарду ғам дорад?”

Навишт ӯ шеъраке аз сардии хона,
Ту ӯро пеш хондӣ омирона:
“Агар сард аст хона-т, бо ҳама тадбир
Бирав дар офтоби коммунизм гарм шав, шоир!”
Вале ӯ рӯи гармиро надид, афсӯс,
Ва ҳам дар хонаи худ н-орамид, афсӯс.
Ҳам аз сардии кошона,
Ҳам аз сардии таъқиботи гургона.

Замоне қард ҳамдардӣ ба як зан,
Ки он бечора тифли мурдае зода...
Шикастӣ бар сари ӯ санг,
Ки “Ҳақдор аст оё хонуми Шӯро,
Ки тифли мурда бор орад
ва раҳна бар замони поядор орад
ва доғе бар занони баччадор орад?
Агар ин аст ҳиммат он заифи мурдазоро,
Бигӯ моро,
Ки фардо Комунизмро кӣ месозад?
Ва аз фарру шукӯҳи он кӣ менозад?”

Замоне хушксол омад,
Ба ҷони шоири ғамхораи мардум малол омад,
Ба шеъраш ҳам завол омад.
Чу на ҷав русту на гандум,
Басе нолид ӯ андар ғами мардум,
Ту ӯро пеш хондӣ боз,
Ба пеш хуш нишондӣ боз,
Чунон таъзир қардияш,
Ки бар ҷоҳи замон сарзёр қардияш.

Дигар ӯ рафт аз хотир
Дигар ӯ рафт чун шоир.
Ту ӯро хастаю ғамнок қардӣ,
Ба ҷои пок қардан ҷок қардӣ...

Ба ёдам ҳаст: рӯзе, ки ту мурдӣ,
Сари гӯри ту ҳозир буд он шоир
Ва мекурсид зери лаб зи худ
ё аз ту ё аз ҷумлаи он нотиқоне, ки
ба роҳи охиринат алвидоёе гуфта нолиданд:
“Магар инсони Шӯро низ мемирад?
Магар н-афрохта коҳи баланди коммунизмро
қазоро тез мемирад?”

Ту қуштӣ шоири қодирсуханро,
Ту қуштӣ шоири нодирсуханро...

[1997]

БАРОИ СОҲИБНАЗАРОН

Равшангаромон ноаҳлу кӯранд,

Наздикҳомон аз хеш дуранд.
Чун кӯҳхомон то пурсукутем,
То санги куҳҳо санги сабуранд,
Эй вой бар ман, эй вой бар мо!

Тобе надорад ранги куҳистон,
Рафта ба толон санги куҳистон.
Гар санг рафта, сахл аст, аммо
Рафта ба ғорат ҳанги куҳистон.
Эй вой бар ман, эй вой бар мо!

Сарчашмадори хушкидакомем,
Озод гӯё, аммо ғуломем.
На марди майдон, на марди кайҳон,
Оё чӣ аслем, оё чӣ номем?
Эй вой бар ман, эй вой бар мо!

Номи баланду пастии оҳанг,
Рӯҳи баланду рӯи пурожаи,
Дарё пуробу лабташна соҳил,
Кӯҳи баланду пастии фарҳанг...
Эй вой бар ман, эй вой бар мо!

Аз пунбаи мо чун пираҳан нест,
Рӯи сафеде дар ҳамватан нест.
Аз пунба фахрем то рӯзи мурдан
Дар рӯзи мурдан аммо кафан нест...
Эй вой бар ман, эй вой бар мо!

Озодагӣ не, оворагӣ ҳаст,
Чорагари не, бечорагӣ ҳаст.
Дар кишвари худ, дар мазҳари худ
Худсоҳибӣ не, худхорагӣ ҳаст.
Эй вой бар ман, эй вой бар мо!

Сарзиндағони дилмурда ҳастем,
Аз зарфи қисмат тарфе набастем.
Растем гуё аз бандагӣ, лек
Аз худ нарастем, аз худ нарастем.
Эй вой бар ман, эй вой бар мо!

[1997]

* * *

Ало, субҳи ҳумоюнфар,
Биё дар чехраи беобу рангу рағанат мирам,
Биё дар хандаҳои бефанат мирам,
Биё дар чашмиҳои равшанат мирам!

Чи шомии тирарӯзе буд, шоме ки ба сар бурдам,
Ва дар чанголи хунолудай кобус
Зи теғи ҳамнажоди хештан мурдам.

Маро куштанд,
Маро дар хуни ман бо ифтихори хоса оғуштанд.
Сипас рафтанд сӯи издиҳомии халқ,
То хонанд худро қаҳрамони покноми халқ...

Чу сар бардоштам аз бистари кобус
Танам бетоб меларзид,
Паси шиша назар кардам
Зи шарми ҳамнажоди ман
Ба гардун курсай махтоб меларзид.
Чӣ мегӯӣ,
Ба чашмам ҷумла хушку об меларзид.

Такондам маргро аз хештан,
Кобусро рондам.
Яке дидам, ки ту меомадӣ аз хонаи хуршед.
Ба дастат соғаре аз бодаи мастонаи хуршед.

Туро гуфтам:
Маро куштанд!
Хандидию рақсидӣ.

Туро гуфтам:
Маро куштанд!
Маро оғӯш бигрифтиву бўсидӣ.

Ало, субҳи ҳумоюнфар,
Маро он бех,
Ки то аз теғи дасти душманат мирам,
Биё, дар доманат мирам,
Биё, дар доманат мирам!

4.12.1997

* * *

Маро, тоҷикро, тоҷикон, шукри худо,
накуштаанд ҳанӯз.
Бо тири тапончаҳо ва мусалсал ва хумпораандоз —
мисли Осимӣ, Исҳоқӣ,
Ғуломӣ ва Олимпур (даст марезод)!
Ман зиндаям ҳанӯз,
Вале
куштаанд ва куштатарам аз эшон,
Чи ихлоси маро,
Имони маро,
Эътиқоди маро куштаанд.
Ва ман як мушт сутхони хушк мондаам.
Рағҳоям тухӣ аз хуни ифтихори миллат.
Ба санги мазори эътиқоди ман
Кӣ катиба менависад?
Ва чӣ менависад?

20.08.1998

КОРИСТОНИ НОРАК

БУНЁДГОҶИ КОХИ НУР

Дар тангнои кӯх,
Дар ҳавзае, ки мешавад бунёд Кохи нур,
Ғавғои маҳшар аст.
Ин ҷо на савти хонише, на сахни ромише,
Дунёи дигар аст.

Чангу ғубору таркишу чак-чоки путкҳо,
Фарёди кӯҳафкани “Белаз”-баҳодур аст.
Бунёдгоҳи Кохи нур он сон тапишгаҳест,
То ҳар буни сутуни он аз дoston пур аст.

Кафшергар, ки аз ниғаҳаш барқ мечаҳад,
Пайвандгори оташу барқ аст бегумон.
Таркибҳои Кох мураккаб шавад аз ӯ,
Пайвандҳо шаванд бақодор ҷовидон.

Як сӯ тунелҳо
К-омодаанд Вахшро яксар фурӯ баранд,
Фардо паёми нурро чун муждаи сахар
Қад-қадди сим ба манзили ҳар нурҷӯ баранд.

Вахши ситезахӯ ба ҳама шӯроварӣ
Ҷорист пурсалобату пурфаҳру пурғурур.
Чун марди ҷангӣ ташнаи пайкори навбатӣ,
Чун марди роҳ озими бас роҳҳои дур.

Ҳар коргар ба сурати як бурҷи Кохи нур,
Ҳар ҷашм бемуболиға хурест¹ бас қадир.
Дар чехраҳо талиаи имону эътиқод,
Дар бозувон матонату неруи беназир,

Бо азми ҷазм рӯзу шабон кор мекунанд
Аз санг наг ҷуставу аз об обрӯ.
Созанд то ба ёдгор аз хок Кохи нур
Ҷанганд бо табиати мағрур рӯ ба рӯ.

Як рӯз то ба сурати нуру ҷароғи барқ
Бар хонаҳои одамон бебок по ниҳанд.
Дар базмҳои дӯстӣ нуру сафо шаванд,
Дар ҷашну сури ошккон нав-нав ҷило диҳанд;

Бар ёдгори он ҳама ҷашме, ки нур ҷуст,
Аммо умеди нурро бар гӯри тира бурд,
Бар ёдгори он ҳама азме, ки бенишон
Дар кулбаҳои лоии беравшаной мурд,

Ҳар як ҷароғ барқ фурӯзад ба сакфҳо,
Чун ҷашмҳои равшани ҳар хонадон шавад.
Вахши шукӯҳманд
Гардад раҳо зи банди кӯҳ, озоду бовикор
Маъна ба даст ходими давра замон шавад.

[1971]

БУНЁДКОРОН

Дидам, ки ҷашмҳои чун ҷашмаҳои нуранд,
Милён киловати нур аз ҷашмашон хувайдост,
Ҳар набз ноқили зӯр амсоли ноқили нур,
Ҳар дил даруни сина чун кӯраи тавоност.

¹ Хур – хуршед.

Қоматбаланду пурдил, гарданфарозу хушбин
Ҳар мардро чу рукне бар Кохи нур дидам,
Дар бурчи чашмхошон дидам тулӯи фардо,
Дар боли абрухошон парвози дур дидам.

Ҳар кас ба ин иморат бахше вучуди худро
Бахшад ба орзуе то ҷовидон бимонад.
Ҳар даст – шохтире, ҳар бозуе – равоке,
Дар Кохи нури Норақ аз ӯ нишон бимонад.

Марди тамомдасте – меъмори кордида
Бинҳод хишти аввал бо санъату маҳорат.
Бо дасти рост онро бинҳод рост, гӯй
Бошад бинои умраш ин Кох, ин иморат.

Бо сад ҳазор нийят созанд Кохи анвор
Созанд гӯй ҳар як кохи муроди худро.
Созанд қасри умру ному нишони инсон,
Бинҳода дар ниҳодаш ҷузве ниҳоди худро.

Дидам, ки меғузорад меъмори покбунёд
Бунёди хештанро дар ҷои пойдевор,
Дарёфтам, ки буда бунёди одамизод
Бунёди ҳар ҷӣ созад дар зери ҷархи даввор...

[1971]

КҶЧИЁН

Хонаҳои амонати кӯҷӣ –
Хонаҳои вагонии сайёр
Зиндагишон ҳамеша дар роҳ аст
Бесукун зери гунбади даввор.

Ҳаст андар бисоти соҳибашон
Манчаху¹ хобчомаи сафарӣ,
Раҳшиносанд, раҳкушо ҳастанд,
Аз ҳамупечи роҳ боҳабаре.

Кӯчиёнанд андар ин айём,
Доим омодаи сафар ҳастанд.
Доим омодаи машаққати роҳ,
Доим омодаи хатар ҳастанд.

Ҳар кучо шаҳри нав шавад бунёд,
Хонаҳои вагонӣ меоянд.
Меғузоранд пойбасти шаҳр,
Бо хурӯши ҷавонӣ меоянд.

Лек бунён шавад чу шаҳристон,
Қасрҳои нав устувор шаванд,
Сокинони макону манзили нав
Ёр гарданд, ҳамчавор шаванд.

Хонаҳои сипанҷӣ раҳ гиранд
Боз бар ҷойҳои нообод.

¹ Манча(х) – раскладушка.

То гузоранд асоси масканҳо –
Русто, шаҳрҳои навбунёд.

Хонаҳои мусофири кӯчӣ
Тӯшаи роҳашон – ҳунар бошад.
Доимо дар сафар бувад онон,
Зиндагӣ баски дар сафар бошад...

Роҳҳои дароз медонанд
Умри кӯтах чи ранг мегузарад.
Гар ба як ҷо нишаста бошӣ ҳам,
Умри ту бедиранг мегузарад.

Роҳҳои дароз медонанд
Омаду рафти хонаҳои вагон,
Чун таваллуд шуданд дар раҳҳо
Кӯдакони латифу зебошон...

Раҳгузар нестанд ин мардум
Роҳпаймои покрафторанд.
Зиндагӣшон агар муқимӣ нест,
Дар мақоми шараф сазоворанд.

Бигзарад гар ба роҳҳои дароз
Умрашон зери ҷархи саргардон,
Лек аз онҳо нишона мемонад
Шаҳрҳо, шаҳрҳои ободон...

[1971]

СУТУНҲО

Ҳама чун аскарони сафкашида
Ҳазор андар ҳазоранд.
Ситода дар рада мисли низомӣ
Қатор андар қаторанд.

Ҳама чун аскарони навбатӣ дар посгоҳи хеш
Гӯё посбони рӯшноиянд.
Миёни даштҳои даррахову кӯҳҳо, гармою сармоҳо
Ба монанди ризокору фидоиянд.
Ҳама чун қосидону ҷопарони навбатӣ дар роҳу манзилҳо
Паёми нур меоранд аз шаҳре ба шаҳре, кӯй то кӯе.
Саф андар саф ҳама чун нокили нуранд.
Мусофирҳои бас раҳҳои дуранд.
Мусофирҳои роҳи дур чун марди сафочӯе.

Ва ё онҳо асои ҷумла кӯрону асои нурчӯёнанд,
Ки дар тӯли ҳазорон сол роҳи равшанӣ ҷуста,
Асои хешро дар роҳҳо гум кардаанд.
Имрӯз чун ёде зи соҳибшон
Асоҳо дар сари роҳу миёни даштҳо руста?
Сутунҳо гар асои нурчӯёнанд,
Фардо чун зи Нуристони Норақ қосидони нур
Қатор андар қатора,
Ҳазор андар ҳазора
Ба манзилҳо паёми нур меоранд,
Мапиндоред онҳоро тани хушки дарахте,

Баски онҳо посбононанд,
Онҳо пайкари озодмардонанд.
Ва симҳашон
Раги шарёни ононанд...

[1971]

ҲАМОСАИ ЧАШМУ ЧАРОҒ

Нахустин одаме, к-андар миёни зулматистони
мухити хеш нуре ҷустуҷӯ мекард,
Ва андар кулбаи тораш ҷароғе орзу мекард,
Нахустин бор сӯи осмон наззора карду дид
андар сақфи гардун моҳтобу ахтари рахшон,
Ба сақфи кулбаи музлим
Ба тақлиди ситора ё ки маҳ ӯ ҳам ҷароғе сохт, афрӯзонд.

Нахустин моҳтоби сунъии инсон,
Нахустин ахтари маснӯи тобон,
Нахустин ахтари дар кулбаҳо рахшон – ҷароғи ӯст.

Сипас дар партави ҷашму ҷароғу донишу биниш
Ба мулки нуриён инсони ҳокӣ роҳҷӯй кард.
Шабонгоҳон ба аҷроми самой розгӯй кард.

Сипас дар партави ҷашму ҷароғ ӯ сохт устурлоб
дар тақлиди ҷашми худ,
Зи роҳи ҷашм бар асрори бархе нуриён раҳ бурд.
Сипас,
Дар кулбаҳои равшани худ одаме дигар намеғунҷид,
Агарчанде муаммои фалакҳоро намефаҳмид,
Аммо ӯ
Зи гардишҳои ҷашми хештан мегардид гардишҳои дунёро,
Ба саргардонию саргаштагиро
ӯ аён мегардид вақте ҷарх мегардид сар
Гардиши ҷархи фалакро,
Гардиши сайёраҳоро.
Сипас аз роҳи нури ҷашм роҳи нуриёно ҷуст,
Муаммои заминро осмонро ҷуст.
Зи роҳи ҷашм ҷашми ахтаронро дид,
Зи рӯи ақл рӯи ин ҷаҳонро дид.

Сипас дар ҷашми ӯ
Дар донишу дар бинишу дар фитрати паҳновари ӯ
Дар ниҳоди поки исёнпарвари ӯ
Ин ҷаҳон бо ҷумлаи мавҷуду маъдум,
Бо ҳама аҷроми улвӣ,
Бо ҳама аҷноси сифлӣ як ба як ғунҷид...

Тавонӣ гуфт:
Ҳама нуре, ки дар дунёст, нури ҷашми Инсон аст.
Ҳама роҳи ҷаҳон –
Андар заминро осмон
аз роҳи дил,
аз роҳи ақл,
аз роҳи ҷашмон аст!

[1971]

Санг санг аст, лек дил дорад,
Раҳ кушоем дар дили ҳар санг.
Нарм созем мо дили сахташ,
Бо қувои саноёӣ фарҳанг.

Кӯҳхоро зи по дарандозем,
Чигари кӯҳро шикоф кунем.
Аз садоҳои ғурришу таркиш
Ларза дар қони кӯҳҳо фиканем.

Кӯҳ ҳам то расад ба кӯҳ имрӯз
Мисли одам ба одами дигар,
Раҳ кушоем дар дили ҳар кӯҳ,
Раҳ кушоему олами дигар.

Ҳар кадоме чу пораи хора
Кӯҳзодему кӯҳпарвардем.
Кӯҳ не, ганҷи кӯҳ фаҳри мост,
Номбардори мардуми мардем.

Кӯҳ кӯҳ аст, лек дил дорад,
Дили ӯ низ чун дили инсон
Ҳиссае рози худ аён созад,
Оламе рози худ кунад пинҳон.

Мо чу асрордони куҳсорем,
Розҳои дили варо чӯем.
Ҳам аз ӯ бишнавеи рози дил,
Ҳам ба ӯ рози хешро гӯем.

То варо боз ҳам баланд кунем,
То кушоем банд аз бандаш,
То ситонем ганҷҳои варо –
Ганҷи чун кӯдаки чигарбандаш:

То бисозем ҳамчу кӯҳи Нор
Қалъаи нур з-ормони сафед.
То набошем дар ҷаҳони зулм
Мисли аҷдод хаставу навмед.

То зи ҳар кӯҳ рӯҳи нав ёбем,
Раҳ кушоем сӯи нуристон,
То зи сангаш барои худ созем
Ҳайкале – ёдгори ҷовидон...

[1973]

СИМЧҶҮБҲО

Бо нахустин аскарӣ сурх,
Бо нахустин духтури рус,
Бо нахустин муҳри Шӯро
Омадед аз ҷангали паҳновари рус.

Чун асое бар заифе,
Муттакое бар нахифе
Омадед аз кишвари рус
Бо закою фитрати равшангари рус.

Аз сари кӯх,
Аз лаби дарё гузаштед,
Чун мунодӣ аз миёни водиву сахро гузаштед,

То шумо будед андар хоки Рус,
Хусни ҷангал аз шумо буд.
Лек рӯзе парчами озодиро
Чун шафақ афростанд,
Ҷӯби парчам аз шумо буд.
Лек рӯзе машғали пирӯзиро
Дастчамъ афрӯхтанд,
Ҷӯби машғал аз шумо буд.
Чун ба кӯҳистон расидед
Чун бародарҳои ҳамзоде қатор андар қатор,
Дастаи парчам ба дасти мо расид,
Дастаи машғал ба дасти мо расид.

Пеши нуре, ки шумо кардед нақл,
Дар қуҳистон
Гар ҷароғи хирае буд,
Хиратар шуд.
Ҷашмҳо пурнуртар шуд,
Зиндагӣ маъмуртар шуд.

Омадед аз ҷангали рус
Баҳри мо чун машғали рус...

[1974]

БАЛЛАДАИ ОФТОБИ НОРАК

Зар аз сандуқи кӯх омад ба берун,
Раҳо шуд офтоб аз ҷоҳи Зиндон.
Зи кӯҳи Нор банди Нур во шуд –
Рамузи роҳи нурунии даврон.

Шарарҳо барҷаҳида чун гули санг
Ба анҷум нур доданд аз Пули Санг.
Замоне роҳи шодӣ буд ин пул,
Кунун бар норақиҳо шуд пули нанг.

Агар дунёи Нуристони Норақ
Гирифта нусха аз дунёи дилҳо.
Ҳам аз дарёи Вахш ояд ба таҳрик,
Бувад гардон ҳам аз дарёи дилҳо.

Дар ин ҷо садшикан армон шикаста,
Дар ин ҷо кӯҳкан ҷон канда бисёр.
Дар ин ҷо ному нанге коргар буд,
На як ду қоҳили беору беёр.

Агар андар луғат Вахш ибтидо буд,
Кунун ӯ мабдаи нур асту эҷоз.

Агар Лохутӣ ўро ваҳшӣ хондаст,
Кунун ром аст дар анчому оғоз.

Раҳи нури зи Норақ саргирифта
Раҳи нури нигоҳи дурбин аст.
Пули Сангин, к-аз ӯ ҳоло нишон нест,
Гузаргоҳи дили нурофарин аст.

Аз он нури дили аҳли замона
Равон аст аз диёре бар диёре.
Қади сим равшаноие, ки чорист,
Сазад бар сад ҳазорон байти чорӣ.

Дар ин ҷо коргар чун марди ҷангӣ
Кулаҳ бар сар, камар барбаства бошад.
Чу давронсозу даврондори мутлақ
Тилисми ганҷҳо бишкоста бошад.

Муҳаббат¹ бемуҳаббат кай қадам монд
Суи овардгаҳ ҳамчун ҳамовард?
Набаства пепи роҳи Вахшро варғ,
Бубаства синаи ҷандин Севенард².

Басо ин сарзамини офтобӣ
Ба ҷуз хуршед ҳам хуршед дорад.
Даруни ҳар диле як пора хуршед –
Фурӯзон шуълаи ҷовид дорад.

Басо хуршед дар ҳар резаи санг,
Басо хуршед дар ҳар зарраи хок.
Басо хуршед дар ҳар гавҳари ҷашм
Басо хуршед дар ҳар ҷеҳраи пок...

Тамоми нури раббонии дилҳо
Зи Норақ сӯи манзилҳо равон аст.
Агар тоҷик вақте нотаваон буд,
Кунун чун барқи Норақ пуртаваон аст.

Зи қулли муъҷизоти рӯи олам
Дар ин ҷо нусхае ҳасту нишоне.
Агар дар ӯ ба ҷашми дил бубинӣ,
Агар аз ҳар варақ сангаи бихонӣ:

Дар ин ҷо бурчи Эйфал сар қапида –
Нишони меҳнату меҳру садоқат.
Ниагар аз тунилҳо тунд ҷорист –
Нишони ҳуни гарми аҳли заҳмат.

Дар ин ҷо маъбади хуршед бинӣ –
Гувоҳи шуълаи дилҳои равшан.
Ҳама аҳромҳои Миср ин ҷост –
Гувоҳи ранҷи мардони таҳамтан.

Ба сони пайкари раҳшандаи Зевс
Дар ин ҷо маъбади нури замон аст.

¹ Муҳаббат Шарифов – сардори бригадаи бетонрезон.

² Севенард Юрий Константинович – сардори сохтмон.

Чаҳон дар рӯшноӣ раҳ бичӯяд,
Дар ин ҷо роҳи фардои чаҳон аст!

Дар ин ҷо бандварғи баҳри Норақ
Бувад муҳкамтар аз садди Сикандар.
Дар ин ҷо наъраи Белази намояд
Фиреви Рустам андар ҷанги аждар.

Дар ин ҷо ҳар ҷароғи равшани барқ
Ба хуршеди мунаввар анқариб аст.
Дар ин ҷо Баҳри Норақ – Ҷоми Ҷамшед
Ба дасти сокии меҳнатнасиб аст.

Дар ин ҷо дар фарози кӯҳсорон
Бубинӣ қуллаи ихлоси одам.
Яқин, андар фарози дӯстиҳо
Шавад бунёд ҳам боғи Шамирам.

Дар ин ҷо ҳар ҷи тири барқ бинӣ
Машиндорӣ, ки танҳо тири барқ аст.
Сари ҳар сими барқафшони Норақ
Яке сарриштаи тақдири Шарқ аст!

Аз ин пас ҳар ҷи Нуристон бисозем
Ҷу шеъри ман бувад тақлиди Норақ.
Агар Хуршед рӯзе ҳам бимирад,
Намирад дар замин хуршеди Норақ!

Зи сеҳри нури Норақ ақлҳо мот,
Ба сӯи барқи Норақ ҷашми дунёст.
Зи роҳи нури Норақ ҷӯй фардо,
Ки роҳи нури Норақ роҳи фардост!

Пас ин бунёди Нуристони даврон
Дар ин кишвар, ки нури беҳисоб аст,
Нахустин офтоби сунъӣ, ё худ
Нахустин пайравӣ аз офтоб аст!..

[1979]

БА ХАЛАЛГАРОНИ ИНШОИ ПОЙГОҲИ БАҶҶИ РОҶУН

– Мабода ин Роҷуну дарғаш,
Ки гардад ғарқ кӯи мо –
Ту меғуфтӣ зи ҳар минбар
Ба рӯи мо, ба сӯи мо.

Намондӣ, то қад афрозад,
Биё, ҳоли забунаш бин.
Нашуд гар ғарқи об, акнун
Биё, ғарқоби хунаш бин...

09.03.1994

СИПОСНОМА

ҶИТЪАИ ШЕЪР

Диле дорӣ, ки дар он Осиё гунчад.
Дар ӯ шӯру қиёми осӣён гунчад.
Дар ӯ занҷирҳо бигсафта аз дасти ғуломон.
Дар ӯ ишкелҳо бишката дар пой асирон,
Дар ӯ яксон шуда зиндону маҳбасҳо,
Дар ӯ ҷо нест бар малъуну нокасо.

Варо ишқ ошён хонда,
Дар ӯ сулҳ ошён монда
Ба монанди парасту дар баҳорон,

Дар ӯ рашқу хусумат нест,
Дар ӯ гарде хушунат нест.
Дар ӯ аз ганҷҳои ҷовидона
Ба ҷуз ганҷи сухан, ганҷи муҳаббат нест.
Хушоянд он қадар буда,
Ки муҳтоҷи хушомад нест...

Дар ӯ Варзоб мечӯшад,
Дар ӯ Ниле ҷу озодипарастон мекунад исён –
Ҷу медонам, ки маҷрои ҳама дарёст дарёи дили шоир,
Ҷу медонам, ки дунёи ҳама савдост дунёи дили шоир,
Намедонам ҷӣ ҷои нисбат аст, аммо
Накӯ донам, ки ҳар як шоири шӯрида
бо ҳар қитъаи шеъраш
ба ҳукми қитъаи дунёст,
Ки то боқист, истиқлол меҳаҳад.
Накӯ донам, ки шоир восили ҳол асту истиқбол,
Агар ҳар қитъа шеъраш бо забони ҳол фармояд,
ки истиқбол меҳаҳад.

Ту дар ҳар ҳолат, эй устод,
бо ҳар қитъаи шеърат
Кушодӣ роҳ бар ҳар қитъаи олам,
Бубахшидӣ паи беҳбудии дунё,
пай дилёбии одам сурудатро! Вучудатро!
Кунун рӯди Қаротог аз миёни кӯҳсорон
рӯ ба сӯи баҳрҳо ҷорист

Кунун ӯ ошно гашта ба укёнусу дарёҳо,
Варо дарёи назми ту, каломи ту,
Варо иқдоми ту, роҳу мароми ту
Ба дарёҳои олам роҳ бикшодаст,
Ки бо ҳар қатрааш ҳар гоҳ бо баҳре биомезад,
Бигӯяд бо забони ту, ки ӯ аз Шарқи озод аст!

[1971]

* * *

Ҷу Турсунзода бо боли замона
Накардам сайр ақсои ҷаҳонро.
Надидам обшорони Ниагар,
На Эронрову на Ҳиндустонро.

Нахурдам оби Гангу Зиндарӯдаш,
Напустаи рӯ дар укёнусаи Ором,

Ба чашмам санги асвадро надидам,
Накардам ламс боре санги аҳром.

Ман аз апҳори ӯ хондам, ки дунёст
Капокашхонаи мағлубу фирӯз;
Ки Дунё нест танҳо хурду хобе,
Ва ё як рангбозии шабу рӯз.

Ман аз апҳори ӯ хондам, ки дунё
Ба рӯзи бад надорад хатти масдуд.
Дар ӯ як хона аз як шуъла сӯзад,
Бигардад сад ҳазорон хона нобуд...

Агарчи хоб мебинам ҳама шаб
Чу рӯё шахрҳои дурдасте,
Агарчи ларза дар қонам фикандаст
Қаҳон бо ин ҳама зарбу шикасте,

Дилам хоҳад равам пеш аз сапеда
Бихонам лавҳи гӯри мурдаҳоро.
Бидонам то чӣ фарҷом асту подош
Фузунхурда ва ё камхурдаҳоро...

Дар он ҷо ҷумла яксонанду якранг,
Чаро ин ҷо ҳама ҳар ранг бошанд?
Чу битвон бечидолу ҷанг ҳам мурд,
Чаро мардум фидои ҷанг бошанд?

Агар ин ҷангу ғавҷою такутоз
Барои қисмати ганҷи қаҳонист,
Ба дунё ҳеҷ ганҷе беҳ зи ҳастӣ –
Зи умри одаму аз одамон нест.

Замин яктост ҳамчун Модар, аммо
Фақат фарқе миёни ину он аст.
Барои ман Замин сарҳад надорад,
Фақат сарҳад миёни ду қаҳон аст...

Ҳама зӯру ҳама доност, аммо
Касе аз зиндагӣ пирӯзтар нест.
Касе бар зиндагӣ пирӯзӣ хоҳад,
Аз ӯ мағлубтар, бадрӯзтар нест.

... Намондам хориҷ аз ҳадди Ватан пой,
Накардам сайр ақсои қаҳонро.
Вале монанди ҳар фарзанди инсон
Хурам ҳар лаҳза ғамҳои қаҳонро...

[1974]

ДАР ҚАТОРИ ҚУЛЛАҲОИ ТОҶИКИСТОН

Дар қатори қуллаҳои Тоҷикистон,
Дар қатори қуллаҳои сангу хок,
Қуллаи дигар ба гардун сар кашид
Қуллаи шеърӣ баланду рӯҳи пок.
Қуллае андар қатори сад ҳазорон қуллаҳо –
Қуллаи шеърӣ баланду сода аст,

Қуллаи Мирзои Турсунзода аст.

Баъд аз ин, эй дӯстон,
Эй ҳама даъвогарони тахти шеъру достон,
Дар баландӣ ошён мондан кам аст,
Шеъри худ бар ёри худ хондан кам аст...
Гар шумо ачдоди ўед,
Гар шумо авлоди ўед,
Гар шумо аз шеъри ў рӯи ҷаҳонро дидаед,
Ҳамчу набзи хептан набзи замон санчидаед,
Гар шумо дидед, чун як фард олам мешавад,
Оламеро мезанад бар олам, Одам мешавад;

Гар шумо дар ҷашни дафни ў сиришк афшондаед,
Мисрас бар ёди ў аз достонаш хондаед;
Беш аз ин,
Гар шумо аз кӯҳсоред;
Беш аз ин,
Гар шумо аз ин диёри номдоред,
Беш аз ин,
Гар шумо номуси милли
дар вучуду зоти худ доред,
Дар баландии кӯҳҳо ошён мондан кам аст,
Ошёне
Дар баландии мақоми ў гузоред!

[1977]

ДАР ХУНЗАХ

Вориси Хайёму Хайёми авар,
Яъне ду фарзона – Мирзою Расул
Рақс мекарданд дар каф шохҷом.
Ҷомҳо пурбода буданд.
Одамон хушнуд аз дидори Турсунзода буданд.

Дар миёни қуллоҳи сарсафед
Гӯиё ду қуллаи дигар ба гардун сар кашид –
Он яке Мирзо ба сони қуллаи Боми Ҷаҳон,
Дигаре Ғамзат Расул – он шоири ҷодубаён.

Табла мезад соҳире,
Сурна мезад бо фусун хунёгаре.
Ҷомхоро ҳар ду риндона баланд афрохтанд,
Гӯи бо хуршед “ҷанг” андохтанд...

Рақс мекарданд мавзуну муназзам,
Қуллоҳҳо ҳам рақс мекарданд он дам.
Рақс мекарданд бо ҳам шӯҳу печон
Ё ду қулла – қуллаи Помиру Қафқоз,
Ё ду қулла – қуллаи назми замон...

[1981]

РӯЗИ ҶАНОЗА

Киштии пурбори дил аз паҳнаи дарё гузафт,
Хун гири, эй Тоҷикистон, шоир аз дунё гузафт.

Чор зад аз минбари дунё барои адлу дод,
Маркази дилҳо бичуст, аз маркази дилҳо гузашт.

Ҳар суруде дошт, бо номи Ватан оғоз кард,
Ҳар кучое рафт, бо боли Ватан парвоз кард.
Дӯстӣ ҷусту вафо омӯхту озодагӣ,
Шеърӣ худро дар қудуми сулҳ пойандоз кард.

Осиёро ӯ ба чашми хештан санчиду рафт,
Ҳар кучо аз баҳри озолии ӯ шӯриду рафт.
Дар сари қабри бузургон шеър хонду сачда кард,
Аз бузургон самти роҳи ҷовидон пурсиду рафт.

Сайри дунё кардани ӯ сайри дилҳо кардан аст,
Раҳми дунё хурдан аст, аммо на дунё хурдан аст.
Гашт дар рӯи замин, то дид рӯи одамин,
Дил ба дунё додани ӯ дил ба даст овардан аст.

Аз замин нонрезаҳоро реза-реза чиду рафт,
Қитъа-қитъа қитъаҳоро тухми дил кориду рафт.
Кокулони майдабофи духтаронро шеър кард,
Шеърӣ худ дар кокулони духтарон печиду рафт.

Дар лаби дарёи Варзоб ӯ ғазалҳо хонда буд,
Бо садои ошно гирову шево хонда буд.
Пеши худ то ҳол ҳайронам, ки он рӯзи саид
Ӯ ғазал мехонд бар мо ё ки дарё хонда буд?..

Лек рӯзе шуд, ки ин дарё миёни соҳиле
Дар канори худ набинад шоири дарёдиле.
Мавҷи мӯҳои сафедаш мавҷи дарё буду нест,
Ӯ наҷӯяд манзиле, дарё бичӯяд манзиле.

Кӯчаҳои шаҳр пур аз мавҷи оҳу дард буд,
Гӯӣ дунё дар ғами ин марди дунёгард буд.
Шоири мо қаҳрамон буду аҷал ғофил гирифт,
Мард буд устои мо, аммо аҷал номард буд.

Издихоми мотамӣ бо ғиряи дилҳо гузашт,
Издихоми мотамӣ аз шаҳр чун дарё гузашт.
Воалам, эй кӯҳсорон, қуллаеро ярч бурд,
Водарег, эй Тоҷикистон, аз ҷаҳон Мирзо гузашт!

Зинаҳои равнакат дар зинаҳои шеърӣ ўст
Рангҳои парчамат рангу ҷилои шеърӣ ўст.
Тоҷикистон, ҳар чи навъе ганҷ дорӣ дар дилат,
Дар дили ҳар мисраву дар ихтивои шеърӣ ўст.

Ӯ туро бишнохт аввал, то варо олам шинохт,
Ӯ туро бинвохт аввал, то варо олам навохт.
Аз раҳи кӯҳсори ту бар чор сӯи даҳр рафт,
Ҷони худ дар кӯраи пуроташи олам ғудохт.

Марди роҳе, ки ҳамеша роҳи дил паймудааст,
Ҳам қадам фарсудаасту ҳам қалам фарсудааст,
Ҳар кучое ҷанг бошад, гӯри ӯ гардад хароб,
Ҳар кучое сулҳ бошад, рӯҳи ӯ осудааст.

Дар замини мо, ки худ як ахтар аст аз ахтарон,
Гӯшае аз таркиши ҳар бор ларзад ногаҳон,
Марқади ӯ низ ларзад дар бари боғи Лучоб,
Дар дили гӯр аз дили наънаш барояд сад фиғон.

Гӯри ӯ ҳам, эй башар, як мушти хоки олам аст,
Як кафи шодию ҳасрат – мушти хоки одам аст.
Зиндаи ӯ гар мубориз буда андар зиндагӣ,
Мурдаи ӯ ҳам муборизтар зи чандин Рустам аст.

Боз аз мулки абад ҳам бингарад сӯи замин,
Баски дорад шеъри ӯ атри замин, бӯи замин.
Гарчи дар зери замин осудаву фориги зи мост,
Боз ҳам дорад ғами осоиши рӯи замин.

Хуни гармаш дар рағи ҳар байт туғён мекунад,
Дар дили хок аст, аммо дил ба дарё мезанад.
Зиндаи ӯ баҳри имрӯзи ҷаҳон ҷон кандааст,
Баҳри фардои ҷаҳон осори ӯ ҷон меканад...

[1981]

БАЪДИ ТУ

Солҳои охир аз забони устоди бузургвор Мирзо Турсунзода байти зеринро такрор ба такрор шундаам:

*Тарсам, ки ман бимирамӯ ғам бепадар шавад,
Ин тифли нозпарвари ман дар ба дар шавад.*

Тарсам, ки низ баъди ту ғам бепадар шавад,
Ин бепадар ба ӯҳдаи мо бештар шавад.
Шеъре, ки аз дил ояду аз ҷону аз чигар,
То боз бар диле расад, хуни чигар шавад.

Тарсам, ки дар қаламрави илҳами шоирон
Ҷои қаламкашон расад садҳо хабаркашон.
Бокам зи марги ҷисм не, зеро ту зиндаи,
Метарсам аз намурдани муллонуқотиён.

Метарсам аз намурдани якчанд беҳабар,
Метарсам аз намурдани якчанд бебасар,
Метарсам аз намурдани якчанд мурдадил,
Метарсам аз намурдани якчанд бечигар.

Дар шоирӣ зи баъди ту гар кӯҳна, гар навем,
Аз офтоби назми ту як мила партавем.
Ғам бепадар шавад чи ғам, ин худ сазои ӯст,
Тарсам, ки баъди марги ту мо бепадар шавем...

[1981]

ПАРВОЗИ СУХАН

Он ҳама парвозҳо – Шарку Шимол,
Он ҳама парвозҳо – Ғарбу Ҷануб,
Он ҳама парвозҳо бо боли даврон
Дар фазои зишту хуб...

Он ҳама парвозҳо аз розҳо то розҳо,
Он ҳама парвозҳо дар олами эҷозҳо,
Он ҳама парвозҳо аз қутби дил то қутби дил,
аз шеъри нав то шеъри нав;
Он ҳама парвозҳо аз рой то рои дигар,
Нест парвозе зи як маъво ба маъвои дигар,
Балки буда бас тавилу дуртар
Аз яке парвоз сӯи авчи кайҳон.
Балки тӯлонӣ зи парвози Гагарин будааст,
Дар замин яъне ҳамандози Гагарин будааст.
Балки парвози сухан аз ақлҳо то ақлҳо, аз қалбҳо то қалбҳо
Буда аз парвози як кайҳоннаварде пештар,
Бештар, пурбору покандештар...

Шоирони асри фатҳи осмон
Чумла ҳампарвоз мебошанд бо кайҳоннавардон
Баски як шаҳболашон бошад агар боли Ватан,
Шоҳболи дигари эшон бувад боли фану боли сухан.

Пас, сухан ҳам доимо чун киштии кайҳонии нав
Ё чу як кайҳоннаварди навқирон
Бар сафар омода аст.
Дар шумори зумраи кайҳоннавардон
Боз як кайҳоннавард – ашъори Турсунзода аст!

[1981]

БОЛИ АРЗИЗ

Гар ачал шаҳболи парвозаш шикаст,
Гӯй бар қасди ачал
Бол месозанд андар шаҳри ӯ¹...
Бол месозанд ҳам аз шеър, ҳам аз меҳри ӯ –

Бол аз арзиз²,
Мисли шеърҳои ӯ мубарро,
Боз аз арзиз,
Мисли шеърҳои ӯ мучалло.

Бол месозанд андар шаҳри ӯ
То кунад парвозҳои нотамомашро давом,
То чу шеъри ӯ барад аз сулҳу осоиш паём,
То кунад парвоз сӯи ошёнҳои баланд
Халқи ӯ,
Даврони ӯ,
Ҳизби ӯ,
Имони ӯ.

То кунад парвоз дар паҳнои фардо
Ҳикмати ӯ,
Санъати ӯ,
Ворисони мустақилҷоди ӯ,
Миллати озоди ӯ;
То кунад парвоз андар вусъатободи абад
Номи ӯ, осори ӯ, ҳам ёди ӯ.

¹ Яъне шаҳри Турсунзода.

² Арзиз – алюминий.

То кунун аз қитъае то қитъае
Дошт гар парвоз бо тайёрае,
Мепарад устод Турсунзода з-ин баъд
Дар фазои умри ҷовидон чу як сайёрае –
Ҳам на танҳо мепарад ӯ,
Мепарад ҳам меҳри ӯ,
Ҳам шеъри ӯ,
Ҳам шаҳри ӯ
Бо ҳама киштии парвозӣ ба сӯи осмон,
Сӯи фардо,
Сӯи мулки ҷовидон...

[1981]

ЯК ПОРА ХОТИРА

Бори аввал дида будам ман варо
Дар лаби Варзоб – дар бустонсаро.

Нав сафедӣ бар сарап афтода буд,
Ё сафедии замири сода буд.

Буд ҳам устод Боқӣ дар барап
Бо зарофатҳои ҳамчун шаккарап.

Паҳлуи ӯ босалобат менишаст,
Махзани андарзу ҳикмат менишаст.

Гӯиё ду барзкӯҳ аз кӯҳсор
Он яке аз Рапту¹ дигар аз Ҳисор

Рӯ ба рӯ биништа суҳбат доштанд,
Суҳбат аз асрори санъат доштанд.

Навсазовори мукофоти Ленин
Гӯӣ аз Ленин шунида офарин –

Шоири панҷоҳсола пеши мо
Дар назар чун сарсулола пеши мо

Гуфтутӯҳо дошт аз дидорҳо
Аз ҷаҳони афсару афсорҳо.

Чанд донишҷӯи навмашқи суҳан
Доштем андар ҳузурап анҷуман.

Шоири донандаи рози замон,
Шоири ҳамдасти эҷози замон.

Қиссаҳо мекард аз пирони шеър,
Аз паямбар, аз ҷаҳонгирони шеър.

Аз бузургоне, ки фитрат доштанд,
Лек на молу на давлат доштанд.

Аз бузургоне, ки девон доштанд,

¹ Рапг – номи дерини Қаротегин.

Сина пурғам, сурфа бенон доштанд.

Аз бузургоне, ки дунё будаанд,
Аз ҳама офоқ танҳо будаанд,

Аз бузургоне, ки чонҳо бохта
Қадрашонро даврашон нашнохта...

Оби дарё латма мезад бар канор,
Мавҷ мезад, мавҷҳо – занҷирадор.

Қул्लाҳои песабарф аз рӯ ба рӯ
Доштанд аз навбахорон гуфтугӯ.

Рӯди кӯҳӣ пуршитобу пурхурӯш,
Қад-қади раҳ кӯдакони гулфурӯш...

Ғоиб¹ марҳум як шеърар бихонд,
Лек то нимаи расиду хира монд.

Гуфт: шарма ояд аз ин ҳарзаҳо,
Аҳгаре кай монад аз ҳасдарзаҳо.

Як ҷавон бо ҳайбату бо савлате
Хонд як фахрияи беҳикмате.

Банда ҳам шеъре бихондам паст-паст,
Шеъраке беҷофия, бебанду баст.

Устод ором як-як мешунид
Ҳарф-харфи шеърҳои норасид.

Панҷа месоид бар холи ҷабин,
Дар руҳаш дарди ҳама рӯи замин.

Ҷоми нима дар кафу саршор дил,
Чун ҷаҳон пурмоҷаро, пуркор дил,

Гуфт: мебинед ин рӯди равон
Ҷовидон пир асту ҷовидон ҷавон.

Баски андар изтиробу коҳиш аст,
Ғофил аз кайфияти осоиш аст.

Шоирӣ ҳам мисли дарё будан аст,
Рӯзу шаб чун мавҷ ноосудан аст.

Об аз соҳил бурун ояд баҳор,
Ишқ ҳам аз дил бурун ояд баҳор.

Рӯди кӯҳӣ тунд бихрӯшад баҳор,
Шеър ҳам аз дил бурун ҷӯшад баҳор.

Чун баҳор ояд, баҳор ояд ба шеър,
Мастиву шӯру шарор ояд ба шеър.

¹ Шоир Ғоиб Сафарзода.

Ошиқон чун булбулон ово кунанд,
Духтарон қуфли гиребон во кунанд.

Гул на танҳо дар чаманҳо бишкуфад,
Ҳам даруни синаи мо бишкуфад.

Зинда бодо пас баҳори ишқу шеър,
Зинда бодо пас барори ишқу шеър!

Бингаред, ин кӯҳҳои рӯ ба рӯ
Ганҷҳо доранд дар дил тӯ ба тӯ.

Лек бояд синаҳои онро шикоят,
Бо машаққат ганҷи дилҳо беиҳт...

Пас шумо ҳам, эй ҷавонони суҳан,
Ганҷи худ ёбед аз кони суҳан!

Пас ба сар бардошт ҷоми нимаро,
Чехрааш бишкуфт в-онҳа ҷои мо

Аз дари дигар суҳан оғоз кард,
Баҳри мо чандин тилисма боз кард –

Гуфт: ман ҳам чун шумо кӯҳзодам,
Кӯҳҳоро дар дилам ҷо додаам.

Ағбаи Анзоб азобам додааст,
Оби Варзоб обубоам додааст.

Кӯҳҳо нармӣ атоям кардаанд,
Бо ҷаҳонс ҳамнавоям кардаанд.

Фасли тифли модари ман даргузашт,
Ҳам падар – бонигари ман даргузашт.

Зери гардун бекасу танҳо шудам,
Ҳамчу қоҳи бесару бепо шудам.

Модарам дар ҳоку дасти модаре
Шуд парастори сари бесарваре.

Баъди модар, модари ман – Инқилоб!
Додари ман, қоҳари ман – Инқилоб!

Шавқи фардо то ба шаҳроҳам қашид,
Бар қаҳони муфлису шоҳам қашид.

Дидам эй бас шоҳи бетахту қалол,
Дидам эй бас муфлиси соҳибқамол.

Ин ҳама бошад зи қайми Инқилоб,
Инқилобе, ки нагунҷад дар қитоб.

Рӯдакиро кард бино Инқилоб,
Дод умри нав ба Сино Инқилоб.

Айниро озод кард аз қанғи дад,

Барнишонидаш сари тахти абад.

Гарчи дар сар чабҳае қодир шавад,
Халқи мо мирад, чу бешоир шавад.

Айнӣ омад, баъд Лоҳутӣ расид,
Халқи тоҷик бӯи озодӣ шунид.

Шоирӣ ҳамзоди хуни мо бувад,
Шеърӣ ақли мо, чунуни мо бувад.

Шеър баҳри мо ба ҷои тир буд,
Баҳри радди ҳар бало тадбир буд.

Ҷавшани мо буд дар майдони қор,
Маҳзани мо буд андар рӯзгор.

Ҳофизи Шероз бо сеҳри суҳан
Шаҳри худро ҳифз кард аз сӯхтан.

Гарчи аз дасти арабҳо сӯхтем,
Гаҳ арабро сарфу наҳв омӯхтем.

Сад китоби зичи анҷум сохтем,
Ҷумла баҳри нафъи мардум сохтем.

Қушт бас ислом рассомии мо,
Дар намозу рӯза шуд ҳомии мо.

Дар гулӯи мо суруди мо бимурд,
Асли оҳанги вучуди мо бимурд.

Мурд мусикию мусикишинос,
Халқи мо овард бар иллаҳ ниёз,

Ғашта андар ғӯшае хилватнишин
Лобаҳо мекард то ҷархи барин,

Ҳар ҷӣ ояд бар сараш, аз ҷарх буд,
Гарчи ҳам аз ҷарх қомаш талх буд.

Пас қасоси ҳеш бистонд аз суҳан,
Ёдгоре сохт бо ёди Ватан.

Бо худо мушту гиребон буд шеър,
Дар замин ҳамдарди инсон буд шеър.

Ҳандаса, ҳайкалтарошӣ – буд шеър,
Ҳақшиносӣ, ҳақталошӣ буд шеър.

Фалсафа, тарих, ҳам илми набот,
Илми тиббу рози ҳар басту қушод.

Ҳам риёзиёт манзум омада
Ҳам илоҳиёт манзум омада.

Мухтасар, нақши ҳама навъи ҳунар
Буд дар шеърӯ суҳан раҳшандатар...

Лек аз дасти ҳама донишварон
Сарфу наҳви тоҷикӣ шуд норавон...

Пас, шумо ҳам гар суханвар мешавед,
Халқро раҳдону раҳбар мешавед,

Об дар ҳован набояд кӯфтан,
Ҳарфи нав бояд, на такрори сухан.

Гуфтани такрор чун беҳуда аст,
Мухраҳо дар риштаи фарсуда аст.

Ҳарфи нав дунёи нав бунён кунад,
“Нори хандон боғро хандон кунад¹...”

Мавҷи дарё мисли мавҷи шеърӣ ӯ
Метапид андар ҷаҳони ҷустуҷӯ.

Ҳаббазо, бахти нақӯе доштем,
Бо ду дарё гуфтугӯе доштем –

Он яке дарёби Турсунзода буд,
Дигаре Варзоби Турсунзода буд.

Ин ҷаҳон то аз паи коре бувад,
Ин ду дарё ҷовидон ҷорӣ бувад!

[1981]

ВОРИСОН

Ояд аз шеъру сухан бӯи Ватан,
Бинам аз рӯи сухан рӯи Ватан.
Ҳар кӣ нируманд бошад дар ҳунар
Тақия дорад гар ба нируи Ватан.
Шоирӣ аслан ватандорӣ бувад,
На суханбофӣ ба ҳар кӯи Ватан.
Шоирӣ он аст, ки бо савқи шеър
Беватанро оварад сӯи Ватан.

Шеър аз меҳри Ватан сар мезанад,
Дар фазои ҷовидон пар мезанад.
Бо фалакпаймо ба кайҳон мепарад,
Сикка бар моҳу ба ахтар мезанад.

Мисли Айни баҳри мардум хешро
Гаҳ ба зиндон, гаҳ ба минбар мезанад.
Мисли Турсунзода бо пайғоми сулҳ
Қитъа-қитъа ҳалқа бар дар мезанад.

Қасди шоир аз сухан одамгарист,
Беҳудиҳояш ҳама шӯроварист.
Гетиро хуршед агар равшан кунад,
Синаҳоро – кори шеъру шоирист.
Дар ғами дунё дили худ меҳурад

¹ Аз Ҷалолиддини Румӣ.

Дар ҷаҳон то ҷабру зулми барбарист,
Алғараз, бо як сари шӯридааш
Бо тамоми халқи олам ҳамсарист,

Кист мегӯяд, ки мо як беғамем?
Мо дар ин дунё фидои одамем,
Хуни инсон ҳар кучо дарё шавад,
Мо чу дарёи баҳорон медамем.
Шоирони хуб андар зери хок,
Мурдаю зинда агарчи мо камем,
То бувад олам ба роҳи Инқилоб,
Аскарони Инқилоби оламем!

Мо ҳам аз мардони меҳнатзодаем,
Сина бар амри Ватан бикшодаем.
Баҳри ҷуброни ҳама қарзи замон
Ҷумла дар поси замон истодаем.
Гар ҳама дороии мо як дил аст,
Дил ба рӯи дасти даврон додаем.
Ҳам ба азму ҳам ба назму ҳам ба разм
Пайрави Айниву Турсунзодаем!

[1981]

ИЛҲОМ АЗ “ШОҲНОМА”

ПИСАРИ ҲАЖДАҲУМИ КОВА

Одамизод ҳанӯз озурдаст
Аз ҳама ҷангу ҷадалҳои қадим.
Одамизод ҳанӯз ошуфтаст
Аз ҳама шӯришу балвои қадим.

То абад одамай хундор бувад
Аз ҳама душмани аҷдодонаш.
Кини меросии ӯ хоҳад монд
Дар сиришти ҳама авлодонаш.

Гарчи Заҳҳок бувад баста ба кӯҳ
Гарчи ақл аст кунун гетиғуруз,
Анқариб аст шавад туъмаи мор
Писари ҳаждаҳуми Кова ҳанӯз.

Коваи досгару чаккушсоз
Оҳанеро паи қатле нағудохт,
Лек то ҳаст ниҳеби Заҳҳок,
Ханҷару гурзи гарон хоҳад сохт!

Кова зиндасту нахоҳад мурдан,
Ҷони худро зи қазо бирҳонад.
То зи Заҳҳоки ҳама даври замон
Кини ҳабдаҳ писараш насонад.

Кини ӯ нест фақат дар дили ӯ,
Кини ӯ дар дили ҳар инсон аст.
Кова як Коваи Фирдавсӣ нест,
Кова исёнғари ҳар даврон аст.

Хоса имрӯз, ки як он кофист,
То шавад зеру забар кулли чаҳон;
Хоса имрӯз, ки имое бас,
То шавад қасри тамаддун вайрон –

Кова хушёртару зиндатар аст,
Муштҳо гурзаи пуробтаранд.
Алҳазар, холигарони Заҳҳок
Писари ҳаждаҳумапро набаранд.

Гурз месозаду омодаи кин
Кова дар рӯи чаҳон бедор аст.
Доғи ҳабдаҳ писараи чизе нест,
Доғи абнои башар бисёр аст...

Монда дар таҳлукаи биму бало
Меравад деҳ ба деҳу шаҳр ба шаҳр,
Мезанад бар даҳани ҳар Заҳҳок,
Мекашад кини ҳама мардуми даҳр.

Меравад деҳ ба деҳу шаҳр ба шаҳр
То ҳама сулҳу сафочӯ бошанд.
Ҳама абнои башар, пиндорӣ,
Писари ҳаждаҳуми ӯ бошанд...

[1976]

РҶҲИ РАҲШ

Аз фазои мулки Эрон то фазои мулки Тӯрон –
Аз Сиистон то Қуҳистон,
Аз Хуросон то Бадахшон,
Аз фазои лочварди мулки Ховар
То фазои нилфои Бохтар
Ёлҳояш ғарқи нури субҳгоҳӣ
Чашмҳояш чашмаи нури илоҳӣ
Мепарад рӯҳе дурахшон
Ҳамчу рӯҳи поки Эрон.

Ғаркаи нури камони Рустам аст
Ёлафшон мепарад дар осмонҳо.
Шихааш бар гӯш ояд
Аз фарози Қаҳқашонҳо.
Шихааш дорад танини ҷовидон
Дар замонҳо, дар маконҳо,
Рӯҳи ӯ рӯҳи бузургист –
Зинда бошад бо заминҳо, бо замонҳо.

Рӯзгоре бори Рустамро бибардошт,
Олам аз нирӯи яздонии Рустам боҳабар шуд.
Рустам акнун рафта бар хоби абад,
Рӯзгори Ковусу Кай ҳам басар шуд.
Ӯ ҳам акнун рӯҳи исёнии ором аст,
Ӯ ҳам акнун рӯҳи озодии айём аст.

Чанд дашти корзораи пушти сар шуд,
То чаҳон аз зиндагонии амонӣ баҳравар шуд.
Ин замон баргустувонро пора карда,

Мепарад ӯ, мепарад то ҷовидон
Ҳамчу рӯҳи поки Эрон
Дар фазои дури кайҳон...
Гӯри ӯ паҳлуи гӯри Рустам аст,
Гӯри ӯ тимсоли ӯст –
Яъне болои сари Рустам ба по истодааст.
Ҳамчу он Раҳши сабукбол
Ҳамчу он Раҳши накӯфол
Бар набарди навбатӣ омодааст.
Ё мисоли посбони рӯҳи инсон
Гӯшхоро бар садоҳои заминро осмон бикшодааст –

Аз кучое гар расад бар гӯши ӯ табли хатар,
Мекунад бедор Рустамро зи хоби ҷовидон
Баҳри ҳифзи ҷони инсон!

[1976]

ҒУРУРИ РУСТАМ

Ман гардани адовати шайтон шикастаам,
Ман муҳраи сиёсати шоҳон шикастаам.
Бо гурзи тобдори худ фирӯз будаам,
Бо мушти обдори худ сандон шикастаам.

Бо рӯҳи бешикасти худ дар дашти разму кин
Ковусро зи чанги асорат раҳондаам.
Ӯ худ касе набуд, ки бошад сазои тахт,
Аммо манаш ба маснади Эрон нишондаам.

Парвози ӯ ба осмон чун мурғи хонагӣ
Кӯтоҳ буду дар сараш боди ғурур буд.
Медид ӯ зи шонаи ман дуртар, вале
Бе чашми ман ду дидаи бинош кӯр буд.

Ман дар мурури қисмати пирӯзманди ҳеш
Бар ҳар балову ҳар қазо пирӯз будаам.
Аммо даме, ки эҳтиҷ аз доманам гирифт,
Арзи ниёз бар дари Ковус бурдаам.

Як бор дар иродати худ хурдаам шикаст.
Дар рӯи дастҳои ман Сухробӣ нозанин
Меканд ҷону аз падар шафқат умед дошт,
Мемонд доғи хуни ӯ бар домани замин...

Як қатра нӯшдору зи Ковус хостам,
Ӯ дар ҷавоб хашми буранда зи теғ дошт.
Сухроб то бимираду ман ҳам ба доғи ӯ,
Як қатра нӯшдоруяш аз ман дарег дошт.

Он рӯз буд аввалин рӯзи шикасти ман.
Дарёфтам, ки мардумӣ осон набудааст.
Бардоштам ғирев ба Ковус аз чигар:
“Ҷони ту ҷону ҷони касе ҷон набудааст?!”

Ман баҳри ту зи ҷони худ кардам басте гузар,
Ман баҳри ту зи оташи сӯзон гузаптаам.
Аз баҳри тоҷу тахти ту, к-арзандаи ман аст,

Аз коми шеру ханчари буррон гузаптаам.

На молу чоҳ чустаам, на маснади баланд,
З-инҳо баланд будаам ман бо ғурури хеш.
Хоки Ватан набуд агар пушту паноҳи ман,
Кай ифтихор кардаме танҳо ба зӯри хеш?!

Бо ин ҳама ғурур надонистаам, дарег,
Дар давлатат тарахҳуме арзон набудааст.
Бо ин ҳама ғурур надонистаам, дарег,
Чони ту чону чони касе чон набудааст...

Ин аввалин шикасти ман дар корзорҳо
Аз дасти туст, аз дили бемуддаи туст.
Пирӯзӣ аз ман асту зи Эрони зиндадил,
Нафрини ман ба ҳастии бемуттақои туст!"

Бо ин ҳама диловарӣ донистам, эй дарег:
Дарде намекушад маро, бедардӣ мекушад.
Мардонагист ҳар кучо, фирӯз мешавам,
Мардӣ намекушад маро, номардӣ мекушад...

[1976]

ПУШТИБОНӢ

Дар ҳама Эронӣ Тӯрон
Ҳамнабарди Рустами дастон касе нест.
Ҳамбару ҳамбози ӯ дар рӯи дунё
Аз тамоми зодаи инсон касе нест.

Хомаи Фирдавсӣ то бошад мададгор,
Пуштбонӣ то кунад бо сеҳри нерӯи сухан
Ҳеҷ кас бар Рустами дастони ӯ
Ҳеҷ гаҳ пирӯз нагиронад шудан!

Ҳеҷ зӯре, ҳеҷ ҳукме, ҳеҷ қонуне
Азми Рустамро намеёрад шикастан.
Ҳеҷ теғе, ҳеҷ марге, ҳеҷ яздоне
Риштаи умраш намеёрад гусастан.

Аз ҳама гурзи гарону теғу ханҷар,
Аз ҳама дори баланди ваҳшатангез
Бар сари Рустам гаронтар, ҷонситонтар
Файри ҳукми хомаи Фирдавсӣ нест!

Алғараз, чуз рӯҳи исёнии шоир
Ҳамсару ҳамшӯри Рустам нест, нест!
Файри Фирдавсию рӯҳи ҷовидонаш
Ҳеҷ кас ҳамзӯри Рустам нест, нест!

Шоирон дар ҳар замоне, ҳар маконе
Пуштбони қаҳрамонон будаанд,
Гарчи худ буданд бепушту паноҳе
Пуштбони навъи инсон будаанд.
Зиндаю мурда – ба ҳар ҳоле, ки бошанд,
Сарпарастии бепаноҳон будаанд.

Пуштбони ҳар касе гар шоире ҳаст,
Човидон бар тораки ӯ афсаре ҳаст.
Пуштбони шоире гар дар ҳама афлок нест,
Эй бузургон, бок нест!..

[1976]

ГИРЯИ КОВА БА ҲАБДАҲ ПИСАРАШ

Даруни синаи сардам дили садпора мегирад,
Миёни хонаи бекӯдакам гаҳвора мегирад.

Зи базми гарми шоҳон хандаи мастона меояд,
Ба чашми ман вале ҳар хишти бурчу бора мегирад.

Замин – бечора, медонам, фалак бечоратар аз ӯ
Ду бечора ба аҳволи мани бечора мегирад.

Замину осмон танҳо, ба гардун ахтарон танҳо,
Хаёлам, бо мани танҳо ҳама сайёра мегирад.

.....

[1976]

НАВҲАИ ТАҲМИНА БАР СУҲРОБ

Таҳминаам, Таҳминаам,
Барбод шуд ганчинаам.
Дар ҳасрати Суҳробӣ ял
Дурчи ғамон шуд синаам.

Суҳробӣ ман – меҳробӣ ман,
Хуршеди ман, маҳтобӣ ман,
Дар ин ҷаҳони бекасӣ
Яктоӣ ман, ноёбӣ ман,

Дар дашти кин саргашта шуд,
Дар хоку хун оғушта шуд,
Аз меҳри Рустам зода шуд
В-аз қаҳри Рустам кушта шуд.

Афтод аз болои зин
Чун ахтари ҷархи барин,
Шири сафедам аз танаш
Дарёӣ хун шуд бар замин.

Гуфтам, ки меёбад асар
Аз Рустами олиназар,
Бо он нишоне аз падар
Шуд бенишон аз баҳру бар.

Гулчини давронам гузашт,
Гулрезӣ бустонам гузашт.
Теғе, ки Рустам зад бар ӯ,
Аз ҷавшани ҷонам гузашт.

Акнун ҷӣ дорад буди ман,
Фардои бемақсудӣ ман?

Пур гашта аз андӯху дард,
Ин хонаи матруди ман.

Фарёд аз бахти бадҳо!
Аз Рустамо аз қисмат!
Дунё тикӣ шуд чун дилам,
Воҳасрато, вовайлато!

[1976]

ОХИРИН ҶАНГИ РУСТАМ

Гурз тобон дар офтоби саҳар,
Зери рон Раҳши барқҷавлон аст.
Мешиносед? Рустами дастон
Бар набарди раво шитобон аст.

Рӯҳи номурдани Фирдавсӣ
Аз кучое ҳамедихад овоз,
Боз Рустам ба шӯр меояд,
Мекунад сӯи дашти кин парвоз.

Дар кучое шавад адолат хор,
Дар кучое адовату кин аст.
Дар кучое гар одамизода
Мубталои ҷазои сангин аст;

Дар кучое, ки рӯҳи озодон
Мешавад пойкӯби шайтонҳо.
Дар кучое, ки мешавад саркӯб
Худшиносиву шӯру исёнҳо,

Мезанад бонг рӯҳи Фирдавсӣ;
Боз бояд ба душманон овехт!
Боз ҳам рӯзи гурзу майдон аст,
Боз хуни ҳалол бояд рехт!

Мепарад Раҳш ҷониби майдон
Ҳамчу рӯҳи шикастнодида.
Рустами ял ба хонаи зинаш –
Рӯҳи мардонагии санҷида.

Ҳамчунон бо ғурури мардона
Рӯй пурбим, чапм барқафшон
Дар ҳама ҷангҳои дунёи
Пешчанг аст Рустами дастон.

Дар ҳама ҷангҳост ӯ фирӯз,
Аз ҳама ҷанг қаҳрамон ояд.
Гарчи дар “Шоҳнома” ӯ мурдаст,
Гарчи номаш зи бостон ояд;

Гарчи ӯ буд нозиши Эрон,
Ифтихору шукӯҳи дерин буд,
Охирин ҷанги Рустами дастон
Гӯй дар остони Берлин буд...

[1976]

АРВОҲИ ДОМАНГИР

Мепарад рӯҳи Рустами дастон
Ҷониби мулки умри ҷовидон.
Рӯҳи Таҳмина – рӯҳи домангир
Мепарад аз қафоиш бо таъхир.

Аз миёни ғубори умри абад
Акси Сухробӣ ял ба гавҳари чашм
Бингарад сӯи рӯҳи Таҳмина
Рӯҳи Рустам ба узр аз дари чашм:

Васли мо гӯӣ фасли мо будаст,
Эй дареғи муҳаббати инсон!
Васли як дам – фироқи якумрӣ,
Ишқи як шаб – азоби ҷовидон...

Ғарқ дар хоку хун тани Сухроб
Хира тобад даруни чашмонаш.
Норизо аз ҳаёти ҷовидон –
Бинӣ аз зӯри худ пушаймонаш.

Дар лабонаш ҳазору як нафрин
Бар набарду кашокаши шоҳон.
Мепарад гарчи сӯи умри абад
Бар замин бингарад ба сад армон.

Рӯҳи Сухроб – рӯҳи норозӣ
Мекашад низ аз гиребонаш.
Рӯҳи Таҳмина – рӯҳи домангир...
Мекашад бар замин зи домонаш...

[1976]

ФИРДАВСӢ ВА ТЕМУР

(Ривоят)

Масти хун бо савлату боди бурут
Чун сӯи Эронзамин лашкар кашид,
Ланг-лангон Темури бедодгар
Бар мазори поки Фирдавсӣ расид.

Бар сари хоки гиромӣ по фишурд,
Мушти хокеро гирифтӯ бод кард.
Баъд байти зерро бо захрханд
Гӯӣ аз номи худ бунёд кард:
“Сар аз хок бардору Эрон бубин,
Ба ҷанги далерони Тӯрон бубин!”

Ногаҳон Фирдавсӣ берун шуд зи гӯр,
Устухонҳо ларз-ларзон аз ғазаб.
Байти зеринро бихонду ғайб зад
Ҳамчу нақши зузанаб дар коми шаб:
“Дар Эрон намондаст шеру паланг,
Ҷаҳонро гирифтаст рӯбоҳи ланг...”

Лол шуд Темур чу санги рӯи гӯр,
Мушкилашро кард осон аскаре:
“Мурдагонаш гар чунин зӯроваранд,
Зиндагонашро чӣ сон зӯр оварӣ!”

Пирмарде гуфт: “Гоҳо, ҳазратам,
Мурдаҳо аз зиндаҳо афзалтаранд.
Фатҳи кӯҳ аз фатҳи рӯҳ осонтар аст,
Мурдаҳо аз зиндаҳо пурдилтаранд...”

[1976]

ВАСИЯТИ ФИРДАВСӢ

Кашф нанмояд ситора дар фалак
Ҳеҷ як ахтаршинос андар ҷаҳон
Бо умеди он, ки тобад аз само
Бар сари ӯ бештар аз дигарон.

Шоирӣ ҳам чун расадҷӯӣ бувад –
Доимо ҷӯяд ситора дар Ватан.
То шиносад ахтари иқболи халқ,
Баҳри нафъи худ намегӯяд сухан.

Ҳеҷ деҳқон тухм н-афшонад ба хок
Бо умеди он, ки дар рӯи Замин
Ғайри кишти ӯ нарӯяд майсае,
Нангарад ҷуз ӯ касе сӯи Замин.

Шоирӣ ҳам бар масал деҳқонӣ аст.
Бо умеди корад ӯ тухми сухан
То бисабзад, гул кунад, бор оварад
Чун дарахтон дар заминҳои Ватан.

Ҳеҷ меъморе насозад хонае
Бо умеди он ки дар он одамӣ
Рӯзи хуш нодида пурғам бигзарад,
Дар ҷаҳон чун бенасиб аз оламе.

Шоирӣ ҳам бар масал меъморӣ аст,
Зиндагиро ҳар нафас дигар кунад.
Аҳли ҷонро дӯсттар бо аҳли ҷон,
Ошиқонро боз ошиқтар кунад.

Ҳеҷ як кишваркушо андар замин
Кишвареро баҳри худ накшодааст.
Пой андар кишвари накшодае
Аз барои суди худ нанходааст.

Шоирӣ дафтаркушо – кишваркушост.
Қасдаш он бошад зи шеърӯ шоирӣ,
К-одамӣ ҳар лаҳза одамтар шавад,
То кунад ҷашми ҳақиқат доварӣ.

Эй, ки суди хеш ҷӯёнӣ зи шеър,
Хешро беҳуда саргардон макун!
Ман, ки пур кардам ҷаҳонро аз сухан,
Дастӣ ҳолӣ рафтаму дил пур зи хун...

Панди ман бипзиру ёде кун зи ман,
Дар ҷаҳони шоирӣ шодӣ маҷӯ.
Таъби оли гар атоят кардаанд,
Дар суҳан, эй ҷон дигар зоде маҷӯ!

[1976]

КОРЕЗИ ФИРДАВСӢ

Орзуе дошт Фирдавсӣ ба дил,
Ранҷи ҷандинсола гар судаш диҳад,
Баҳри подоши суҳанҳои баланд
Силае гар шох Маҳмудаш диҳад,

Дар деҳи Бож аз барои ҳамдеҳон
Аз барои хайр корезе канад.
Об орад бар замини хушклуб,
Ташнагҳои заминро бишканад.

Лек на Маҳмуд инъомат бидод,
На замини ҳамдеҳонаш об хурд.
Шоир андар орзуи ҷӯи об
Ҳамчу оби ҷӯй печутоб хурд.

Орзуи шоир андар дил бимурд,
Об н-омад ҳеҷ андар ҷӯи ӯ,
Лек корезе, ки андар назм канд,
Пур бувад ҷовид 3-оби рӯи ӯ.

Оре, корезе, ки андар назм канд,
Ҷовидон ҷорист бар нафъи башар.
Лек дар ӯ об не, хуни дил аст,
Лек дар ӯ об не, хуни ҷигар...

1982

ИШҚНОМА

САБЗАИ БАҲОР

Ихтиёри ту ба дасти мани дилбохта нест,
Дили ту, дилбари ман, байти худам сохта нест,
Алами бахти ту бо дасти ман афрохта нест,
3-ин сабаб дорӣ ба сӯям назари пурҳазаре.

Резаборон ба замин фасли баҳорон борид,
Ба руҳи поки замин донаи марҷон борид,
Зарраи ҷон ба тани навгули хандон борид,
Лек борони муҳаббат нанамудам хунаре.

Сабзаву гул ҳама аз ҳиммати борон рӯяд,
Зи дили хок дамад, ғайзи баҳорон ҷӯяд,
Шабнами вақти сахар барги тарашро шӯяд,
Лек аз ҳоли дили ман ту нагирӣ хабаре.

Ин қадар ноз макун, фасли баҳорат гузарад,
Ҷоншикории ниғаҳҳои хуморат гузарад,
Сайқали чехраву гармии шарорат гузарад,

Ба дилам аз ту ба чуз доғ намонад асаре.

Баъд, чун тирамаҳ ояд, ба тани барги хазон
Лутфи борон нарасонад хабар аз омади ҷон,
Сабза аз нав надамад, лола нахандад ҳаргиз,
Гузарам бе ту ману низ ту бе ман гузарӣ.

Хоҳам, эй ёр, пушаймонӣ ба дил ғам н-орад,
Хоҳам аз умр дили мо самаре бардорад,
Лутфи борони висолат ба баҳорон борад,
Чун ба дил сабзаи ишқ аст ба ёди самаре...

1961

ТУРО ДИД ДИЛАМ...

Дили ман нест чу обе, ки ба ҳар ҷӯй давад,
Дили ман нест насиме, ки ба ҳар сӯй давад.
На чу овора ба ҳар чо ба тақопӯй давад,
Лек, чун ҳусни туро дид, бирафт аз паи ту.

Дили ман на чу ниҳолест, ки пайванд кунанд,
Кӯчаташ карда ба ҳар ҷову самарманд кунанд,
Ё ки беҳуда паи сӯхтан аз ҷой кананд.
Дили ман меҳрпараст аст, садоқат дорад.

Дил, ки ҷӯшид зи ишқу талаби васл намуд,
Зи ман осудагиву хоби ҷавонӣ бирабуд.
Боз субҳ омаду ҷашмони хуморӣ бикушуд,
Дар сари субҳи сафобахш туро дид дилам...

Баъд бо номи ту чун рӯзи муҳаббат сар шуд,
Раҳи сарбаста зи ту шохраҳи дигар шуд,
Ишқ бо ёди руҳат ҳамқадами кишвар шуд,
Дилам аз марҳаматат шаҳпари шаҳбоз гирифт.

Гар ки ман ҷумла санамхонаи олам кобам,
Натавонам ки дигар мисли ту дилбар ёбам.
Ханда кун, ёр, ки аз васли ту ман шодобам.
Хандае нест ба монанди шакархандаи ту.

1961

СУРУДИ СУЛҲ

Ошиқо, дар паҳлуи ҷонона биншин тангтар,
Гӯш бар созу ба оҳанги рубоб андохта.
Месарояд дил, дили саршори меҳри дӯстӣ,
То нагардад ҳеҷ гоҳе ҳам сари афрохта.

Ҳисси поки дилбариву сӯзу сози зиндагӣ
Акс гардидаст дар овозу дар оҳанги тез.
Нолаи най илтиҷои пургудози ошиқ аст,
Илтиҷову лобаву зорӣ ба дилдори азиз.

Меҳурад кас печутоб аз печутоби сози ӯ,
Гоҳ кас аз шавқи беҳад ҷаста меҳезад зи ҷо,
Менигар аз ҷашми ошиқ қатраҳои ашк рехт,

Аз чӣ буд ин ашк? Аз ғам? На, зи эъқози наво!

Гӯш кун, дилдодаи мушток, ин савту суруд.
Баҳри амният садои хеш боло мекунад.
Ҷои тире теғ баҳри ҳифзи сулҳи ҷовидон
Шеърӣ ҳассон, савти нӯшин сайри дунё мекунад.

Гӯш кун, аз байни оҳангу навои ҳофизон
Ҳеҷ гаҳ н-ояд ба гӯши ту садои даҳшате,
Ҳеҷ гаҳ н-ояд ба гӯшат даҳшати ҷанги шадид,
Нолаҳои синасӯзе, оху воҳе, ҳасрате.

Гӯш кун, то ғулғуландоз аст ин савту суруд,
То навои ўст дар олам пай радди бало,
Ту нахоҳӣ сӯхт андар оташи ҷангу ҷидол,
Ту нахоҳӣ буд ҳаргиз аз нигори худ ҷудо!

1961

МЕҲР ВА ЗАР

Доништалабам, на каси нодор, на доро,
Танҳо пай мақсуд ба уммед равонам.
Аз он чи муяссар шуда аз давлати дунё,
Дар даст маро ҳаст фақат як ҷамадонам.

Таҳсил ба донишқада хуб аст, гуворост,
Ёрон ба дили якдигарӣ ғам нагузоранд.
Ин ҷо на касе ҳорису не дар ғами дунёст,
Ишқ аст, ҷавонист, азизаш бишуморанд.

Аммо мани то ҳол ғами ишқ надида
Дилбохтаву волаву шайдои ту ғаштам.
Дар роҳи ту аз ҳамсабақон дурӣ капида,
Парвонасифат аз қаду болои ту ғаштам.

Ҳайҳот, назар кардӣ ба хоки қадӣ роҳат,
Аммо ба мани дилшуда нанмудӣ нигоҳе.
Гуфтӣ, ки туро нест на ганҷеву на сарват,
Бо оби худодод магар зиндагӣ хоҳӣ?

Гуфтӣ, ки ачиб аст, туро хонаву дар нест,
Оё бувадат боми само боми иморат?
Гуфтӣ, ки пули якмаҳаат қимати токист,
Бо ҷукрӣ магар умр барӣ, умри бароҳат?

Воқиф нашуда аз дилам, эй ёр, ки дар он
Ишқ аст, умед аст, талош аст, субот аст,
Пиндоштиам бекасу бе ганҷи фаровон,
Пиндоштиам очизу помоли ҳаёт аст.

Гар дар назарат, ёр, манам донаи гӯгирд,
Шояд, ки шавам машғала баҳри каси раҳгум.
Дар қадр манам пораи ангишт, умедам:
Оташ шаваму гарм кунам хонаи мардум.

1961

ХАНДАИ ҶОНОНА

Хандаҳои дилкаши мастанаи ҷононаро
Кӯҳҳо бишнида, хандиданд бо акси садо.

Боз охиста вазида бо навозиш сӯи дашт,
Майсаҳои кӯҳро алвонҷ дода мегузашт.

Обҳо ҷорӣ шуда бо як суруди дилписанд,
Ҷониби дашти чигарбирён ҷитобе доштанд.

Баргирифта дасти якдигар ману гулдухтаре,
Духтари хушлаҳчае, шӯхе, тасаллопарваре,

Сархуш аз дидори ҳам, мо завқи беҳад доштем,
Бар забонҳо нуктае аз баҳти сармад доштем...

Кош ин сон доимо хандад ба сӯи ман нигор,
Кош бошад мисли завқи ӯ садои рӯзгор.

Ишқ бошад, меҳр бошад, ҳам амонӣ дар ҷаҳон,
Завқ бошад, ханда бошад, ҳам вафои дӯстон.

Кӯҳҳо, фахред аз ишқи мани дилбохта,
Кӯҳҳо, хандед, акси завқи ҷонон сохта!..

То ки нанмояд акс овози оҳу ноларо,
Оҳи ҷонсӯзи дили дар ишқи ҷонон воларо,

Кӯҳҳо, хандед, оҳанги вафо бинвохта,
Ибрате аз шавқи дилҳои ҷавон пардохта!

1961

ОШИҚ

Ҳазорон ҷон ба қурбон дора(д) ошиқ,
Фидокорест, паймон дора(д) ошиқ,
Фарози ҳафтгунбад кай писандад?
Макон дар кӯи ҷонон дора(д) ошиқ.

Ҳамеша ёди ҷонон аст ўро,
Ҳамин як даври даврон аст ўро.
Ба навмедӣ нишаста оҳ гуфтан
Беҳ аз тахти Сулаймон аст ўро.

Нишинад, ёд созад, ёд созад,
Ба ёде хоҳири худ шод созад.
Ба пиндору ҳаёлу орзуҳо
Ҳаёти хешро обод созад.

Ба дидан рӯи хандон дора(д) ошиқ,
Ба пинҳон ҷашми гирён дора(д) ошиқ,
Ба мисли ашқи модар софу сӯзон
Ба сина ишқи пинҳон дора(д) ошиқ.

Зи дунё номи неқ уммедвор аст,
Зи фардо қисмати неқ интизор аст.

Ба чашми ёр санҷад кори худро,
Ба ёди ёр ҳар чо раҳсипор аст.

Агар чонона аҳволаш наҷӯяд,
Ба ӯ аз меҳр як ҳарфе нагӯяд,
Ба дӯши ӯ бияфтад бори олам,
Надорад чора, танҳо оҳ гӯяд:

Дили ман, эй дили ман, соҳибат ку?
Ҳаводорат кучо шуд, толибат ку?
Бурун аз базм чун тори гусаста
Ҳамӯшӣ, гӯй охир, мутрибат ку?

Дили шабзинидадоре дора(д) ошиқ,
Ғуруре, ифтихоре дора(д) ошиқ,
Чавонӣ, ошиқӣ, ҳичрону дидор...
Ҳаминҳо ёдгори дора(д) ошиқ.

1963

МАРҲАБО, ПОИ МУБОРАК!

Мархабо, чашми ту олу, ниғаҳи дӯстписанд,
Мархабо, мӯи маҳинбофта, мижғони баланд.
Мархабо, дасти кушоди ба саҳо бемонанд,
Мархабо, ду бари рухсори нобӯсида!

Мархабо, ҳалқаи пайванди ману оянда,
Аввалу охири ман дар фалаки поянда.
Мархабо, чашмаи доруи равонбахшанда,
Айни пиндоштаи ошиқи пиндорпараст!

То набудӣ, сари дилдода ба хуршед насуд,
Шоҳиди будани ӯ ҳеҷ ягон нақш набуд,
Мӯй бишқофт, зи тақдири худ огоҳ нашуд,
Омадӣ, ошиқи ту будани худро дарёфт.

То набудӣ, дили ман косаи бешарбат буд,
Ҳасаду рашк ба ҳар ошиқи хуррам мебурд,
Гоҳ розӣ будам аз яъс ба чон додани худ,
Марги марг аст кунун омаданат, ёри азиз!

То набудӣ, ба назар буд ҳама нопадӣ,
Буд мавҳум раҳи умр чу маъвои худо.
Омадӣ! Сохтаи дастам агар мебуд моҳ,
Ман варо сохтаме тугмаи пирӯхани ту!

Омадӣ, раҳбари дилхостаам, чорагарам,
Зиндагӣ тофт ба сад ранги дигар дар назарам,
Гӯиё меҳр зи афлок биёмад ба барам,
Дур наздику ба каф хоки сиёҳам зар шуд.

Чони ман, то ки ба зери фалаки минуӣ
Машқи мурдан нашавад ҳолати қисматчӯӣ,
Зиндагӣ то нашавад маҷлиси ҳасратгӯӣ,
Қатра аз баҳр наё, баҳр биё аз қатра!

Чашм дорам, ки ба ҳамроҳии ту дар имкон

Нагзарем аз лаби чӯ ташна чу бетадбирон,
Чуста сайронгаҳи ҷовид, ба ҳам болзанон,
Ду дили баста ба ҳам – ҷуфти кабӯтар бошем!

Чашм дорам, ки шавӣ хусни баҳори ошиқ,
Чашм дорам, ки шавӣ силсиладори ошиқ,
Чашм дорам, ки шавӣ дору надори ошиқ,
Чашм дорам зи туву ишқ худонирӯй!

Ман ба ту ҳеҷ гаҳе лофи муҳаббат назанам,
Ман нағӯям, ки зи гардун ба ту хуршед канам,
Баҳри ту ҳар чӣ, ки аз даст биёяд, бикунам,
Ёр, бигзор, худи зиндагӣ шоҳид бошад!

Марҳабо, воситаи хушдилу хуррам шуданам,
Марҳабо, панди сабабгори мукаррам шуданам,
Марҳабо, воситаи сӯхта Одам шуданам,
Лоиқи лоиқи ту будаму ҳастам, санам!

1963

ЗАВҚИ ДИДОР

Ба рӯи ман ҷаҳон хандид, боғу бўстон хандид,
Зи тарфи раҳ гули оташ чу тифли навзабон хандид,
Хутути дури тақдирам шуда бар ман аён, хандид,
Чу аз наздик бишнидам садои хандаҳоятро.

Бубин: дар об акси гирдаи махтоб афтодаст,
Ки гӯё лаълии заррин миёни об афтодаст,
Шафақ дар рӯи мавҷи об андар тоб афтодаст,
Ҳамин дунёст шоҳид, ки ману ту дилбарӣ кардем...

Нигори дӯстрӯям, хандаҳоят рӯзгор овард,
Вафоят чун гули бодом пайғоми баҳор овард,
Паёми некбахтиву шикасти сад хумор овард,
Нигоҳат кард равшан тирароҳи ҷустуҷӯямро.

Ман охир раҳрави раҳношиносу навсафар будам,
Миёни корзори зиндагонӣ бесипар будам,
Чи баҳте, омадӣ охир!
Зи дидори ту масъудам.
Биё, то пӯязан бошем мулки пойнорасро.

Биё, бо ҳам гули тақдири инсонро шукуфонем,
Биё, дар санглохон тозагулбоғе бисабзонем,
Ба амри қарзи фарзандӣ – биё, ки тозатар хонем
Ба ишқу орзуи худ суруди бостониро.

Биё, бо ту ба мулки шаъну шавкат роҳ мегирам,
Дар ин раҳ ман ба ҳар оташ намесӯзам, намегирам,
Ба ҳар дарде наменолам, ба ҳар марге намемирам,
Бимон, эй зиндагонӣ,
По ниҳам бар остони ту!

1963

ХОҲАМАТ РҶЗИИ ПАРОКАНДА

Хоҳамат бахт, бахти поянда,
Қисмати бобарору рангине.
Хоҳамат ризқи бас пароканда,
Ки варо чӯиву ҷаҳон бинӣ.

Хоҳамат бахтбони бономус,
Ҳамчу худ ғамшарику созанда.
Хоҳамат шохроҳи бахтовар,
Шохроҳе ба сӯи оянда.

Хоҳамат лаҳзае, ки ёд орад
Нашъаи бӯсаҳои аввалро.
Хоҳамат донише, ки бишморад
Бахшиши нақди ҳар таваккалро.

Хоҳамат беҳалал шабистоне,
Хоби тифлонаи сахаргоҳӣ.
Хоҳамат рӯзи софу нуронӣ,
Дастӣ имдоди ёри дилхоҳе.

Хоҳамат дар ҷавоби ҳар ошӯб
Як сукути фасеҳи мардона.
Хоҳамат зиндагонии марғуб
Дар қиёми висоли ҷонона.

Дар ҷавоби чунин таманноҳо,
Эй, ки бо ман ту як дилу ҷонӣ,
Аз ҳама мумкинот баҳрам хоҳ
Як нафас зиндагии тӯфонӣ...

1964

МУҲАББАТИ АВВАЛ

Самои нилкору шуълаи субҳонаи хуршед,
Дамиданҳои хоки хобноки навбаҳоронро
Дилам дар ҳеш пинҳон дошт,
Меболид, мечӯшид,
Шабам хуршеди тобон дошт.

Зи пушти тӯри барфи симгун метофт симояш,
Зимистонҳо, ки дунё буд кофуриву оҳарпӯш,
Ниғаҳҳои шарарбунёд,
Ёди ҷашми шаҳлояш,
Диламро гармие медод.

Ҷаҳон гӯё ки оташхонае буду зи ҳар ҷониб
Шарар мерехт бар қалби ҷавони навгирифторам.
Хаёламро шамоли раҳгузар мебурд чун соҳиб
Ба сӯи манзили дилбар.

Дар он айём баҳри ман фақат як роҳ маъман буд,
Раҳе, ки рафта то бар остони ёр мечаспид.
Дар ин раҳ гарчи раҳзан буд,
Адоват буд, душман буд.

Ба ҷонам пиразоли шаб ҳазор ошӯб меандохт,

Само мебурд гоҳе, гаҳ ба хоки тираам мезад,
Чаҳонро сад тагорӯ менамуд,
Аз нав накӯ месохт,
Маро мебурд бас аз худ.

Маро мебурд ҳар дам сӯи мулки дуру нопаёдо
Ки инак, дар паси он тепшаҳо дарвозаи тиллоист.
Биё бикшоямат, он ҷо,
Арӯси шӯху чилкокул
Туро пазмон, туро ҷӯёст.

Маро мебурд он сӯе, ки бар ақли ҷавони ман
Муаммо буд, қарр буд нопаёдову нофаҳмо.
Ғаҳе иқбол, гаҳ идбор,
Ғаҳе дунёи рӯёӣ
Нишон медод аз он ёр...

Ба монанди суманбод, ба мисли абри боронӣ
Задам то ҷашм бар ҳам, рафт он айёми нотақдор,
Фақат ёде, фақат ёде,
Ҳадиси аҳду паймоне
Ба ман бигзорат, на шодӣ.

Равед, эй хотироту ёдҳо, кобус бардоред,
Диламро пора нанмод, бигзоред, дил бандам,
Ки тифли орзуям ман!
Маро дигар наёзоред,
Атои ҷустуҷӯям ман!

1964

ДИДГОҲИ ХОТИРА

Ба ҷашми нимбедорат, ба рухсори гули норат,
Ба ҳар як пилтаи абрӯ, ба обу тоби ғесӯят,
Ба лабҳои гулобиранг, гашти қадди дилҷӯят,
Бубахшидам ҷавониро,
Ту дониву ниғаддорат.

Набошад гар маро имрӯз, фардо ҳаст! Қисмат ҳаст!
Ба олам ҳар кучо бошад насибам, меситонам ман.
Раҳам дур асту нақдам кам, валекин насяҳо бисёр,
Ҳар он ҷӣ нақд ёбам, пеши поят мефишонам ман.

Ба боли орзуҳо менишинам, мекунам парвоз,
Туро бо хеш дар ин роҳ ҳампарвоз мебинам,
Ҷазои бетаҳи афлоро мегардаму доим
Туро бо хеш ҳамандешаву ҳамроз мебинам.

Кучо бурдӣ ҷавонии маро?
Ҳамчун нигоҳи сард –
Нигоҳи сарди як бедард аз хотир тарошидӣ.
Кучо бурдӣ ту он сармояи умри азизамро?
Чу мактуби рақибе порааш кардиву пошидӣ...

Кучо бурдӣ ҷаҳони орзуямро, умедамро,
Ҳавои беғуборамро, нигоҳи барқворамро,
Шафқати навозишкори рухсори сафедамро,

Сари субҳи бихиштосои айёми баҳорамро?

Кучо бурдӣ, ту, эй гулбози бепарво?

Кучой ту?

Барои пешвози дигаре гулдаста мебандӣ?

Ва ё худсозиҳо дорӣ ба азми сайри боғистон?

Ва ё дар базм мерақсӣ, ки бо эъҷоз дил бандӣ?

Шабҳо сайр месозанд болои сарам доим,
Ниғаҳо сайр месозанд ҳар як бурчи оламро;
Намедонам, намефаҳмам, намеёбам, намебинам,
Ки ёбад як ниғаҳ аз як ниғаҳ тақдири одамро...

Замин мечунбаду кӯи ту меояд ба ёди ман:
Мабодо хонаи ӯ, хонаи ишқам шавад вайрон.
Кучо бурдӣ ҷавонии маро, эй бахти баргашта,
Маро дарёб, ҳоло устуворам дар раҳи паймон!

1964

ДАР БАЗМ

Дар дили шаб чоми заррини кафи ёр,
Медурахшиду диламро шод мекард.
Ҳарфҳои канда-канда, нозҳои дилбарона.
Мастӣ аз дидору аз май
Ҳастиямро бод мекард.

Ҳамчу шамшод аз вазиданҳои боди шӯхшанг,
Печу тобе хурда ӯ арғушт мерафт.
Бо садои қарс-қарси панҷаҳои нозукаш
Чони ман ҳам аз сари ангушт мерафт.

Гоҳ чашмак мезаду бо як нигоҳаш мерасонд
Қиссаи ишқи ҷавониро ба ёд,
Дар дилам тӯфони баҳру нолаҳои бодро
Медамонду бар ниҳодам
Оташи ғам мениҳод.

Олами ишқу муҳаббат, олами сӯзу гудоз,
Олами чун хоб оромеву мудҳиш мисли ҷанг
Оҳ, дар як он ба пеши дидагонам шуд падид.
Худ ба худ ман дуд кардам,
Бохтам аз рӯй ранг.

Буд вақте к-аз ниғаҳои муҳаббатрези ӯ
Дар вучудам субҳи фардо медамид.
Ҳанҷар бишқуфтае буду димоғи хотирам
Ҳам ба ғоиб, ҳам ба ҳозир
Бӯи онро мешамид.

... Одаме гоҳ аз ғуруру худписандӣ, худсарӣ,
Қатра чуста, баҳро гум мекунад.
Бо адои абруе, бо ҳукми бебунёд гаҳ
Хештанро рӯсиях
Дар чашми мардум мекунад.

Базм... Ӯ мерақсаду меболад аз худ, то ки ман

Бинаму сӯзам, ба ёд орам зи нав
Орзуи мурда, роҳи баста, он айёми дур,
Олами бебозгашти ошиқӣ,
Бахти нақди рафта аз каф...

Бесадо меҳонд ҳар нозу адо, ҳар чилвааш
Достон аз достони нотамои.
Хандааш дашном буду базм бар ман маҳбасе.
Об мегаштам, ба ёдам мерасид
Рафтани он бахти ром.

Боз шояд зиндагӣ дорад уручи дигаре.
Аз тамоми нотамомиҳо тамоми мерасад.
Қадрдонӣ, қадрдонӣ!
Ман кунун дарёфтам,
Одамизода агар чое расад,
Аз қадрдонӣ мерасад.

1964

ХОТИРА ДАР ПУШТИ СУРАТ

Ба Ҳ. Ҷ.

Навбахор асту зи гулзор гуле ночида,
Дами гарм асту ба дилхост вафо нақд ҳанӯз.
Сари субҳ асту нафасхост ба ҳам печида,
Ту ба ман шиква наёмӯз, ки барвақт ҳанӯз.

Ин ниғаҳҳо асари ҳузн надоранд, нигор,
Масти ҳуснанду чавониву таманно доранд.
Тираншон хок нахурдаст, хуморанд, нигор,
Сода, бекиनावу берамз шарарҳо доранд.

Роҳашон гум нашуда аз асари гираву оҳ,
Бар ниҳонхонаи дилҳо ҳама дам роҳ баранд.
Ҳама дам барқ зада аз дари ду чашми сиёҳ
Тори таҳпардаи дилро ба фусун чанг заданд.

Байни неку бади дунё раҳи фардо кобанд,
Нуктаи хайр гузоранд, ба худ банд шаванд.
Нӯки сарриштаи тақдири худӣ чун ёбанд,
Ба наху риштаи умри ҳама пайванд шаванд.

Интиҳои раҳи наззора кучоҳост, рафиқ?
Зиндагӣ ҳарчӣ ба пешаш бикӯшояд, бинад.
Андар ин роҳ ба дидан ҳама пайдост, рафиқ,
Гар гирифтаи нашавад, фарз намояд, бинад.

То ба домони уфуқ ҳаст раҳи наззора,
Ҳар қадар пеш равад, дур шавад он домон.
Лек андар раҳи чустан ниғаҳи овора
Саду як роҳи дигар кашф кунад дар даврон.

Дили пок асту зи кас доғи алам ноида,
Эътиқод аст ба ин зиндагию олами сӯз.
Сари субҳ асту нафасхост ба ҳам печида,
Ту ба ман нола наёмӯз, ки барвақт ҳанӯз.

ЧАРОҒАТРО ФУРҶЗОН КУН

Ба ту ошиқ шуданду роз гуфтанд,
 Суханҳои ҳавоӣ гуфта рафтанд.
 Чу диданд ошӯни ту баланд аст,
 Ба пастиҳои дигар раҳ гирифтанд.

Надонистанд дунёи дилатро,
 Умеду орзуҳои дилатро,
 Фақат бадном карда бо муҳобот,
 Ниҳон карданд пайдои дилатро.

Ту месӯзӣ, ки дар олам надидӣ
 Каси комилзабон, якрӯву якро(х),
 Ки бинад дар паси як айби ночиз
 Ҳазорон некиятро, хубиятро.

Вале шодӣ, ки дар армони ту ҳаст
 Ҷаҳони ҳечқаснодида, обод.
 Фурузон кун чароғи хонаатро,
 Ҷаҳони орзуят беҳалал бод!

Аз он чапмошноён ту махур ғам,
 Макун з-онҳо ба ҷое шиквае ҳам.
 Ки тобад хира дар оби гилолуд
 Ба он рахшандагӣ хуршеди олам.

Фақат зоти худо беайб, – гӯянд,
 Бале беайб, чун дар зиндагӣ нест,
 Ба пеши пой ту сад сачда мекард,
 Ба рӯи хок агар мебуду мезист!

1965

БИҶИШТИ ГУМШУДА

Маро ҷустӣ, ки ёбӣ боз он дилдодаи дерин?
 Чаро беҳуда мекобӣ?
 Маро дигар намеёбӣ.

Ман андар хобҳои мастӣ будам беҳуду беёд,
 Ман андар олами гумномӣ будам шоду сарафроз,
 Миёни чордевори сукути хилвати шабҳо
 Ба қавси дарди худ будам ба ёди субҳи навоғоз.

Дарамро кӯфти бо панҷаи нарму ҳинобаста,
 Тамоми пайкарам ларзид,
 Дилам аз синаам лағжид...

Замоне буд, пешат менишастам, ту намедидӣ.
 Замоне буд, пешат омада, таъзим мекардам.
 Сари сабзам, дили гармам, ду чапми меҳрубонамро
 Чу ганҷи зиндагониям ба ту тақдим мекардам.

Ҷавонӣ ҳамчу нақши бўсаи лабҳои ту гум шуд,

Вале з-он бўсаҳо дар ёд муҳри ҷовидонӣ монд.
Ҳама бахти заминӣ рафт бо нақши қадамҳоят,
Ба ман танҳо ҳаёли хому бахти осмонӣ монд.

Фурӯ резед, ахтарҳои хомӯши дурахшанда,
Даруни каффаи дастам!
Ки ман дасти тухӣ ҳастам!

Ман акнун мавҷҳои сӯзноки эҳтиросамро
Зи тангии дили тифлонаам озод хоҳам кард.
В-аз он баҳри дили якроҳу якпаймони ҳамдардон
Ҷаҳони тозае, мулки наве обод хоҳам кард.
Мағӯ, к-ин мавҷҳои сӯзнок аз сӯзи ишқи туст,
Ки бе ин ҳам ғамомӯзам,
Ба қадри хеш месӯзам.

Ман акнун дар фарози куллаҳо фарёд хоҳам кард.
Зи гулҳои шукуфони табиат ранг хоҳам ёфт.
Ман акнун аз нигоҳи раҳгузарҳо шарм хоҳам кард.
Зи роҳи рафтуои ту ҳазор оҳанг хоҳам ёфт.
Туро аммо нахоҳам дид ҳар боре кушоям чашм,

Туро аммо нахоҳам кофт,
Туро аммо нахоҳам ёфт...

Ба он ҳоке, ки дар он рӯяд аз дасти ту гулбоғе,
Ба он роҳе, ки дар он нақш монад аз хироми ту,
Ба он дар, ки ба рӯят боз гардад чун дили ошиқ,
Ба он сар, ки шавад қурбон ба роҳи ту, ба номи ту,

Ба он дасте, ки даври гардани ту ҳалқа хоҳад шуд,
Саломе гӯй аз ошиқ,
Саломе гӯй аз Лоиқ.

1965

МАРО ХУШБАХТ КУН, ЭЙ ГУЛ

Туро ман ёфтам аз ошёнӣ сарбаландихо,
Маро хушбахт кун, эй гул!

Ба даври домани гулдӯзиат номи маро ҳам дӯз,
Ба даври гардани худ ҳалқаи дасти маро овед.
Ба боли абруят якумр биншон обрӯямро,
Диламро гир баҳри зиндагиат ҳамчу дастовез.
Туро ман ёфтам чун нӯшханди субҳи бахтафзо,
Маро хушбахт кун, эй гул!
Ба гирди оташе, ки буд як вақте худои мо,
Хиромон чарх зан, сӯзон гуноҳи хешро яксар,
В-аз он пас пой неҳ бар остони хонаи ошиқ,
Бинеҳ бо дасти дунёдори худ бар фарқи ман афсар.
Туро ман ёфтам чун остони хонаи фардо,
Маро хушбахт кун, эй гул!

Руҳи чун пахтасебатро,
Нигоҳи дилфиребатро.
Саропои базебатро дилам хоҳад парастидан,
Ту ҳам, эй бозубанди зарнигори зиндагониям,

Маро магзор дар ин роҳ беимдод лағжидан.
Туро ман ёфтам ҳамчун мададгори дили шайдо.
Маро хушбахт кун, эй гул!

Маро оғоз деҳ, парвоз деҳ сӯи тамомиҳо,
Дили саркаш, дили нобоварамро ром кун дар ишқ,
Худатро сарбаланди ҷумла олам кун ба номи ман,

Ба подоши вафои худ маро гумном кун дар ишқ,
Туро ман ёфтам аз он раҳе, ки кофтам худро,
Маро хушбахт кун, эй гул!

[1965]

АҚРАБАКҲОИ СОАТ

Ақрабакҳои соати дастат
Соате баъд рӯ ба рӯ оянд.
Баъди саргаштагии кӯтоҳе
Боз оянду роз бикшоянд.

Ақрабакҳо чу рӯи ҳам оянд,
Аз ҳасад гӯй бо дили афғор:
Ҳачри онҳо чӣ қадр кӯтоҳ аст,
Мерасад баъди соате дидор.

Бишмарӣ ҳар дақиқаро хомӯш,
Бишмарӣ рафтани ҷавониро.
Бишмарию биёварӣ бар ёд,
Тарҳи симои навҷавонеро.

Даст доду надод ӯ дилро,
Монд дар нимароҳ ишқатро.
Монд дар чор сӯ умедатро,
Ним пайдову ним нопад.

Монд дар сафҳаҳои албомат
Сурату номаҳои ӯ танҳо.
Номаҳо гашта зарду афсурда,
Ҳарфҳо кӯру ҷумла нохоно.

Лек онро азиз медорӣ,
Чун гуноҳи дили хатокарда.
Чун нишони умеди напшукфта,
Ҳаққи лабҳои бӯсаозурда.

Меравад рӯз, шом меояд,
Ҳамчу санг аст зери сар болиш...
Меҳурӣ печ, мекуни аз қаҳр
Содагиҳои хешро коҳиш.

Аз ҳасад гӯй худ ба худ гоҳо
Ақрабакҳо чу рӯи ҳам оянд:
Ҳаҷрашон зуд бигзарад, зеро
Гирди як тир роҳ паймоянд...

12.02.1966 – Новороссийск

ДУМБУРА

Реза-реза медавад асп,
Аз ҳаво намреза мерезад ба рӯю чашмҳояш.
Мешавад ҳар тори ёлаш шаддаи зебои марҷон.
Рӯи зин биншаста як зебочавон,
Ҷомаи домодӣ бар тан, розӣ аз дунё нигоҳаш,
Мебарад аз деҳа бо худ як арӯси меҳрубон.

Аз даруни хонаҳои лойдевори дара
Мерасад бар гӯш савти думбура.

Менамояд сайр рӯи қабрҳо,
Бар мазористони беному нишони рафтагон
Ҳамчу рӯҳи пок, ҳамчун достони ёдгорӣ,
Дар шаби торику бечон
Як садои гарму нарми иштиёқево хуморе,
Гӯй мечӯяд зи ҳар як рафтае ному нишон.

Ҳаст ҳамчун косаи сар пурсадо, пурғулғула
Косаи эъҷозкори думбура.

Пир мегардад сабукболу сабукрӯҳ,
Зинда мегардад ба чашмаш рӯзҳои рафтааш,
Қорҳои қардаю ноқардааш,
Рӯзҳои гуфтаю ногуфтааш.
Донаи тасбеҳи дасташро на бар зикри худо,
Балки чун як рӯзи рафта мекунад эҳсос байни панҷаҳо.

Ҷои талху нони гарму сояи ғарку сара...
Мерасад бар гӯш савти думбура.

Модаре дар рӯзи гарми офтобӣ
Мебарорад бар сари торе ҷиҳози духтарашро.
Дар миёни парчаҳои шохвору кимхо
Мезанад чашмаш ба нақшу зарҷиҳаҳои фаранҷӣ,
Мешавад пайдо ба чашмаш саҳнаҳои пуршиканҷе.
Мекашад оҳи гароне,
Баъд меғӯяд дуо бо алам:
“Ман надидам, қаш бинад духтарам...”

Аз миёни панҷаҳои пиру барно яксара
Мерасад бар гӯш савти думбура.

Қиссаҳои қуҳна мемиранд бепай,
Қафтарон дар шохсорон бўса месозанд нӯли якдигарро.

Ошиқон оғӯш мегиранд,
Мебанданд аҳди пайдории вафо,
Бо табу тобе ба рӯи синаи ҳам монда сарро.
Косаи оби никоҳӣ мефитад аз дасти мулло.

Аз буни ҳар санг, аз ҳар як гиёҳи гулдара
Мерасад бар гӯш савти думбура.

11.04.1966

Гузаштам аз раҳу бераҳо, аз кӯху дарёҳо,
 Зи даштистони бедоду зи бефарёд сахроҳо.
 Гузаштам бе ту шабҳо кӯчаҳои ширгуни Каҳкашонро
 Ту будӣ муҳраи ҷонам.
 Ту будӣ муҳраи имонам.
 Чу моҳи кӯри пушти пардаи абри сияҳ пинҳон
 Ҳама зебоии олам ба чашмам тофт ночаспон
 Ҳар он чизе, ки чашмам дид, дил бе ту надид онро
 Рухе бе ту надидам ман.
 Саҳар хуршед созад бар сарам чун зарҳалафшонӣ
 Туро дар гирдаи хуршед бидам шоду хандоне,
 Ки сози сӯи ман наззора аз хуршед равшантар
 Ту пайғоми пагоҳи ман,
 Саломи субҳгоҳи ман.
 Чи розе аз дилам бигашт, чи рӯзе аз сарам бигашт,
 Чи неку бад ба хайру кина аз пешу барам бигашт.
 Чу роҳи оҳан аз ҷо ман наҷунбидам,
 агар чанде ҳазорон кас,
 Зи ман рафту зи ман омад ба сӯи манзили дилбар
 Нагуфтам пойкӯбам ман,
 Чи будӣ ғамшарики ман.
 Ба чашми ту ҷаҳон дидам,
 Ҷаҳони рангҳои тӯю мотамро
 Ҷаҳони рангбозии дили фарзанди одамро
 Ҷаҳон ҳар лаҳза дигар шуд,
 вале дигар нагаштӣ ту барои ман.
 Ту рӯзи беғубори ман,
 Асои ин дили обу адои ман.
 Дилам лабрез аз меҳри ҷаҳонгардон, ҷаҳондорат,
 Сари савдопарастам бозии чашми камондорат.
 Сафедори баланди қомататро бар сарам як лаҳзае ҳам кун.
 Ту пиндори яқини ман,
 Умеи охирини ман.
 Мақуш аммо маро андар дили худ пеш аз маргам,
 Сари сабзам ҳазон манмо, масъун шоям баргам,
 Зи дуриҳо ман аз дарди ту меҷӯям паноҳи орзуи хеш,
 Маро бемордорӣ кун
 Ба дардам шукри борӣ кун.

15.04.1966

КАБҶТАРҲО

Даруни номаат ҷуфти кабӯтар,
 Даруни номаат расми диле буд,
 Даруни номаат барги гули тар,
 Фурузон чун забони машъале буд.

Кабӯтар номаи секунча мебурд,
 Ба боли чун бари рӯят сафедаш.
 Гули нома баҳори орзу буд,
 Дили нома дурахшон мисли оташ.

Ҷавон будӣ, ба ҳукми ғунча будӣ,
 Баҳорат буду айёми шукуфтан.
 Ту аз ҳад сода будӣ, мекушудӣ
 Дилатро пеши кас бемакру бефан.

Даруни дарс аз устод пинҳон,
Ба коғаз расми кафтар мекашидӣ:
Варо бо ранҷҳо чун сурати ҷон,
Аз он будаиш нақӯтар мекашидӣ.

Суханҳоят чӣ нопайваста буданд –
Гувоҳи ларзаи дил, ларзаи даст.
Нигаҳҳоят дар он хат хаста буданд,
Ки ишқу ошиқӣ дурӯза будаст...

...Дар он курсӣ дигарҳо менишинанд,
Дар он мактаб туро ёдест танҳо.
Фақат дар рӯи коғаз ҷуфт монданд,
Кабӯтарҳо, кабӯтарҳои зебо.

Гули рӯят кунун гулдастай кист?
Кабӯтарҳо кучо парвоз карданд?
Дилат дар ёди кӣ, побастай кист?
Кабӯтарҳо хататро бар кӣ бурданд?

Маро бо ту диле буд рӯи озар,
Раҳе бар ҷониби сарманзиле буд.
Даруни номаат ҷуфти кабӯтар,
Даруни номаат расми диле буд...

23.06.1966 – Новороссийск

ТУ БОШИЮ МАНУ ИН КҶҲСОРОН

Ту бошию лаби дарёи кӯхӣ,
Ҷавонию хумори ношикаста.
Ту бошию бари домони сахро,
Бароят гул бичинам даста-даста.

Бари домонат аз шабнам шавад тар,
Ба рӯи сабзаҳо чун по гузорӣ.
Мисоли акси хуршеди мунаввар,
Шино сози ба рӯди бекароре.

Барой чун садаф аз об рахшон,
Тани ларзони ту гавҳар фишонад,
Ба ҳар як қатраи қадди ту хуршед
Барои худ амонат лона монад.

Туро хуршед бар оғӯш гирад,
Бибӯсад қатраҳои қомататро.
Битобӣ дар шуои зарфишонаш,
Чу симинхайкале поку мусаффо.

Сарой дар сари санге нишаста,
Суруди шодмонию таманно.
Бипечад савтҳои ширадорат
Ба шӯри мавҷҳо, ғавғои дарё.

Нишинам ман ба рӯи тахтасанге,
Нависам аз барои ёдгорӣ;
Ду байти илтиҷою орзуе,

Ду байти меҳри дилбардӯстдорӣ:

“Лаби дарёчаю оби зулолаш,
Даруни об қадди навниҳолаш.
Табиат, як саховат кун ба ошиқ,
Ки бошад рӯзгори безаволаш...”

Ту бошию чавонию муҳаббат,
Дили ташна, хумори ношикаста.
Ту бошию лаби рӯду лаби ту,
Ману ту – мавҷҳои ҳалқабаста.

Ту бошию ману ин кӯҳсорон,
Ту бошию ба рӯям ханда пошӣ,
Агар тақдири ман бо ту набошад,
Бар ҳар ҷое, ки бошӣ, зинда бошӣ.

24.06.1966 – Новороссийск

ТОҶИ АРҶСӢ

Ба сарат тоҷи арҷсӣ шаби тӯй,
Пешӣ пою қадамат гул мерехт.
Кул-кули шишаи май бар гӯшат
Гӯиё ҷаҳ-ҷаҳи булбул мерехт.

Байни ҳавлӣ чу шарори дили ту
Шоха андохта, маъжал месӯхт.
Арғувонпӯш қадӣ шамшодат
Давра ороставу дил месӯхт.

Чарх мегашт замин чун сари ман,
Чархгардон ҳама мераксиданд,
Ҳама буданд ба ту бахтталаб,
Ҳама чун бахти ту механдиданд.

Ҳама аз баҳри туву иқболат,
Ҷоми саршор ба лаб мебурданд,
Лек ширину гуворо гӯй
Талхӣи умри маро меҳурданд.

Аз ту мемонд фақат сояю бас,
Ном мемонд зи афсонаи ман.
Ҷашми ман аз шарафи дидорат
Ҳолӣ мегашт чу паймонаи ман.

Ман дар он базм ҷӣ будам, ҳайфо,
Соғаре, ки маи он паймуда,
Соғаре, ки маи он рехтааст,
На ба ҷоме, ба замин беҳуда.

Ту кучо рафтӣ, кучо мондам ман?
Зиндагӣ рафт ба роҳи дигаре.
Ҷойгардон шудӣ чун нахли ҷавон
Аз дили ман ба дили гармтаре.

Ба сарат тоҷи арҷсӣ шаби тӯй,
Пешӣ пою қадамат гул мерехт.

Қул-кули шишаи май бар гӯшат,
Гӯиё чаҳ-чаҳи булбул мерехт.

26.06.1966 – Новороссийск

КЎЗАИ ОРМОН

Пайроҳас, ки мову ту даврони баччагӣ,
То шохраҳ наомада, аз ҳам чудо шудем,
Имрӯз кӯр ғаштаву қолини сабза аст.
Аз ҳам чудо шудем мо,
Оё кучо шудем?!

Он кӯзае, ки тори сар бинҳода ҳар ғуруб
Меомадӣ ба чониби сарчашма баҳри об,
Дар нимараҳ ба ёди кӣ бишкасту об рехт?
Ларзид ногаҳон чаро он пайкари батоб?

Он курсиҳои мактабӣ аз мо чӣ дидаанд?
Дарси ҳисоб омада бедафтару китоб,
Бӯсида пӯпаки туро пинҳон зи устод,
Бишмурда кокули туро омӯхтам ҳисоб.

Чил кокули маҳини ту чилтори ман буданд,
Оҳангҳои ишқи ман з-онҳо баланд шуд.
Ду милаи сиёҳи ту дутори ман буданд,
З-оҳанги рез-резашон чонам ба банд шуд.

Рухсораат чу зарварақ рахшону зарфишон,
Пешонаят чу коғазӣ афшон ситорарез.
Ду чашми ту – ду каффаи мизони ошиқӣ,
Ғаҳ моили муруввату ғаҳ моили ситез, –

То ҳол пешӣ дидаам пайдо шавад мудом,
Ҳар ғаҳ ба ёд оварам, хун мешавад дилам.
Дар мулкҳои баччагӣ бесуд чӯямат,
Дар роҳҳои баччагӣ раҳ меравад дилам.

...Поезд ҳамчу баччагӣ бас зуд меравад,
Оҳанрахест як раҳу ду хат зи ҳам чудо.
Ду хатти раҳ – ду милаи пурпечутоби туст,
Ҳамроҳ меравад, вале аз ҳам чудо чу мо.

Поезд аз миёнаи сахрою даштҳо,
Аз ағбаҳои саҳмгин, аз раҳнаҳо гузашт.
Эй шохиди муҳаббати бедоғи баччагӣ,
Он ишқи лавҳсодагӣ аз мо чаро гузашт?!

Он чашма то ҳанӯз ҳам фаввора мезанад,
Он кӯзаи дудааст аммо шикасту рафт.
Ёди ту мушт бар дили садпора мезанад,
Аммо чӣ суд?
Чун хато дар аҳд аз ту рафт...

Аз дур бишнавам мудом осоиши туро,
Шояд расад ба гӯши ту ғаҳ-ғаҳ дуруди ман,
Ғаҳвораи мунаққаше, тифле чу моҳи нав...
Лолоие ба гӯши ӯ хон аз суруди ман!

* * *

Бимон, то дар дили покот дили ман ошён монад,
 Бимон, дар чашмҳои ту чавониам чавон монад.
 Ту бо он ҳусни оламгир аз олам чӣ меҳохӣ?
 Бимон, дар шеъри ман аз дарди ишқи ту нишон монад.

Ба мисли хандаҳои обшорон хандаҳои ту,
 Худодод асту нотақрор он ҳусни расои ту.
 Кунам барчош ҳар як мисраъу ҳар ҳарфи шеъраро
 Шаби чашни арусият ба қадди дилрабои ту.

Туро меҳохам, эй маҳтоб, дар шабҳои маҳтобӣ,
 Туро чун хоб меҳохам дар ин шабҳои беҳобӣ.
 Намеоям, намеҷӯӣ, вале баъди ҳазорон сол
 Маро чун устухони Рӯдакӣ аз хок мекобӣ...

* * *

Маро дар кӯчаҳои шаҳр бинӣ
 Гаҳе сархам, гаҳе шӯридахотир.
 Маро гаҳ шӯху гаҳ бадқаҳр бинӣ,
 Гаҳе розӣ, гаҳе қаҳрӣ зи тақдир.

Фами ту кӯҳна шуд дар синаи ман,
 Фами ту ёдгори хотирам шуд.
 Ало, ҳамсухбати деринаи ман,
 Суханҳоят китоби нодирам шуд.

Ту ҳар боре маро мебинӣ дар роҳ
 Дилат меларзаду мекоҳад, эй гул.
 Нигоҳат мерамад аз дур ногоҳ,
 Дилат аммо маро мекоҳад, эй гул.

...Чавонӣ буди дунёи ҳавасҳо,
 Замони ошиқию бедилӣ буд.
 Дили мо ҷӯш мезад мисли дарё,
 Валекин худсару бесоҳиле буд.

Ба мисли рӯдҳои навбаҳорон
 Дили мо якраву гапнодаро буд.
 Сари мо масту пурсавдову ҳайрон,
 Дили мо дар муҳаббат худнамо буд.

Кунун чун рӯдҳои тирамоҳӣ
 Дили мо камхурӯшу сахмгин аст.
 Чӣ тадбире дигар? Хоҳӣ-нахоҳӣ
 Аз ин пас зиндагии мо ҳамин аст.

Кунун ноланд соҳилҳои камоб
 Ба ёди он ҳама оби гузафта.
 Кунун гаҳ-гоҳ мебинем дар хоб,
 Ки мо ҳар ду лаби дарё нишаста...

* * *

Хонаҳои баланду шаҳроро,
Шаҳри зебою кӯчаю гулгашт...
Дар ҳамин кӯчаҳои пурғавғо
Ошикию чавониям бигзашт.

Ҳар ғурубе нигори атласпӯш,
Як гул аз боғи хеш меовард.
То дили шаб нишаста пешӣ ман,
Ба табу тоб дарди дил мекард.

Ноаён мегурехт аз хона,
То ба он ваъдаҳои ҳаррӯза.
Модари пири бемадорааш буд,
Интизорааш ба назди дарвоза.

Дошта кокулони маҷнунбед,
Бо адояш маро адо мекард.
Милааш ба гарданам мебаст,
Аз сари ноз пас раҳо мекард.

Дастҳояш чу ширмоҳӣ буд,
Соқҳои базебу симин дошт.
Абрӯи сабзу мӯи хурмоӣ,
Хандаҳои банозу ширин дошт.

Ҳар ғуруб офтоб чун мерафт,
Ӯ тулӯи умедҳоям буд.
К-ӯ ба ҳусни расою бечирмаш,
Гӯиё толеи расоям буд.

Як ғурубе наёмад ӯ дигар,
Гӯиё рафт ҳамраҳи хуршед.
Солҳо интизори ӯ будам,
Дар сари чорроҳаи уммед.

Пас шунидам ба ҳукми тақдираш,
Хона кардасту хонаобод аст.
Лек бар ёдгори он айём,
Номи манро ба кӯдакаш дода аст.

[1970]

* * *

Баҳорон буду як шомеву борон
Ҳамешорид ҳамчун обшорон.
Висолат бӯстони пургуле буд,
Канорат ҳамчу оғӯши баҳорон.

Даме озод аз ғавғои ҳастӣ
Чу гул андар канори ман бирустӣ.
Бихандидӣ ба бозиҳои қисмат,
Гуноҳи хеш дар борон бишустӣ.

Ва як дам хешро аз қисмати худ
Бидуздидӣ, чу гул бахшидӣ бар ман.
Зи худ рафтию пешӣ ман расидӣ,

Гули печон шудӣ, печидӣ бар ман.

Ту мегуфтӣ, ки дар ман ёфтӣ боз
Ҳамон дар орзу парвардаатро.
Маро чун ёфтӣ, аз ман бичустӣ
Ҳамон ишқи ба раҳ гумкардаатро.

Замоне шояд андар орзуҳо,
Туро нодида ошиқ будаам ман.
Туро, ё чун туеро чуста аз бахт,
Ба ӯ ҳамбахти лоиқ будаам ман.

Кунун мо рӯ ба рӯ гаптем дар роҳ,
Ба ҳам мо ношинос, аммо шиносем.
Ба бахти ногаҳонӣ шубҳа дорем,
Зи ишқи ногаҳонӣ меҳаросем.

Дареғо аз ҷавонии гузашта,
Зи кишти дери мо акнун чӣ ҳосил?
Дили кас гар барои мо насӯзад,
Бисӯзем оқибат дар оташи дил...

Ту дузди қисмати худ будӣ, эй гул,
Ба ман худро бидуздидӣ зи тақдир.
Аз ин як лаҳзаи ширини дуздӣ,
На ман серу на ту серу на дил сер.

... Гузашт ин лаҳзаи дуздию дигар
Равад ҳар кас паи бешу ками худ.
Аз ин пас боз бо ҳам ношиносем,
Ту бо дарди худу ман бо ғами худ.

[1970]

* * *

Рӯи сахна тарона меҳондӣ
Аз ҷавонию орзуи ман.
Гӯи бо як назора меҳондӣ
Қисматамро зи чашму рӯи ман.

Дар навои басӯзу ғамгинат
Дардҳои ҷавонии ман буд.
Дар садои маҳину ширинат
Талхии зиндагонии ман буд.

Ман туро аз ҳаёт мечустам,
Аз ҳама роҳҳои дунёй.
То бо овози дардноки худ
Зиндагии маро биорой.

Тиранмоҳ асту барг мерезад,
Пӯшти сахна ҳама ҳазонрез аст.
Аз мани дилшуда чӣ парҳезӣ,
Зиндагонӣ на ҷои парҳез аст.

Ошиқӣ ҳам чу сахнаи санъат
Гоҳ бозист, гоҳ фиғону дод.
Он яке ошиқ аст дар нақше,

Дигаре ошиқ аст модарзод.

Ошиқӣ ҳам чу дарди меросӣ
Монда мерос аз ниёгон аст,
Шоирон ҷумла мурдаанд аз ишқ,
Банда аз пайравони эшон аст.

Бо суруду тарона ворид шав
Бар дили ман, ба рӯзгори ман!
Зуд о, зуд, зиндагӣ сипарист,
Тираном аст, эй баҳори ман!

[1970]

МОҲИИ ТИЛЛО

Оби Омӯ як замон мерехт дар баҳри Хазар,
Як замон аз назди ҳавлии ту мекардам гузар.
Ман ҷавони сода будам,
Бо ту ман дил дода будам.

Дер шуд,
Ман аз муҳаббат дер мондам.
Аз дари дарвозаам бахти фиребоям гузафта аст,
То дарамро боз кардам, рафту н-омад бори дигар.
То кунун ман дар лаби дарёи қисмат мунтазир,
Мунтазир бар моҳии тилло чу он сайёди пир...

Лек моҳии тило як бор меояд ба шаст,
Оҳ, ман сайёди навомӯз будам.
Ман ба сайди бастапо дилсӯз будам,
Моҳии заррин фитоду ҷанги зарринам шикаст.

Чашми ту чун чашми гулмоҳӣ ба ёдам меравад,
Дасти ту мелағжад аз дастам чу моҳӣ аз қафам.
Ту зи ман рафтӣ ба дарё,
Бе ту мондам ман ба хушкӣ,
Аз ту рафтам, оқибат аз ҳештан ҳам меравам.

Оби Омӯ як замон мерехт дар баҳри Хазар,
Як замон аз назди ҳавлии ту мекардам гузар...

[1970]

* * *

Бо ту будам як шабе танҳо ба танҳо то сахар,
Бо ту будам як шабе дар боғи гулҳо то сахар.

Як шабе зуд аз “Ҳазору як шаб” он ҷо рӯз шуд,
Ин дили девона бо васли ту бадомӯз шуд.

Мову ту ҳамқисмату ҳамдарди дерин будаеи,
Гарчи дур аз ҳамдигар чун Моҳу Парвин будаеи.

Як шабе моро ғанимат буд аз тақдири мо,
Шикваҳо аз содагиҳо буду аз тақсири мо.

Шиква аз носозию ноомади тақдир буд,

Гарчи ин сон шиква аз тақдир моро дер буд.

Лек андар зиндагӣ носозгориҳо бувад,
Дар талоши ҳар бароре нобарориҳо бувад.

Ошиқони номуносиб ҷуфт мегардонанду мо
Дилмувофиқ будаем, аммо зи ҳамдигар ҷудо...

Бояд акнун зиндагӣ чанде ба коми мо шавад,
Лаҳзае аз умри ҷовидон ба номи мо шавад.

Зиндагиро чун ғуломи ҳалқабаргӯше кунем,
Бахти худ бирбуда аз ўву ҳамоғӯшӣ кунем.

Гарчи дер аст, эй санам, бояст дил бандем мо,
То ба кору бори дунё талхтар хандем мо...

[1970]

* * *

Туро рӯзе ман аз тақдир медуздам.
Туро рӯзе ман аз ту мерабоям.

Ба мисли одамони болдори қиссаву афсонаҳо
Туро дар рӯи боли хештан мегираму парвоз месозам.

Барои ту, барои ишқи ту
Бо қисмати худ шӯру исёни дигар оғоз месозам.

Зи зиндони таомулҳои аҷдодӣ,
Ба занҷири хурофотӣ,
Зи банди расму одатҳо,
Зи доми фарзу суннатҳо,
Зи ҷамъи ҳилаву бухтон туро озод хоҳам кард.

Аз он савдогарони хусн,
Аз он хешони бевичдон,
Аз он кӯрони зебой,
Аз он дунёи бесомон
Ба монанди балогардон туро озод хоҳам кард
Барои ту
Замоне ман ҳам аз ин хонаву дар
Меравам берун.
Ба мисли ҳазрати Одам, ки аз ҷаннат
Барои донаи гандум бурун омад.

Барои ту
Зи ҳабси сарнавишти хеш
Рӯзе мегурезам.
Ва он сон к-аз худои Зевс
Прометей рабуд оташ,
Туро медуздам аз қисмат
Ки рӯхамро диҳӣ қудрат
Ва шаҳболи умедамро туй қувват...

[1970]

* * *

Ишқи аввал – ғӯраи сармозада,
Норасида мефитад аз шохсор.
Реша гар дар об дорад нахли умр,
Боз орад бор дар дигар баҳор,
Эй дили шӯридаам, шӯрида бош!

Ман сафар кардам ба мулки шоирӣ,
Кӯлворам ғайри ту чизе надошт.
Аз тамоми ганҷҳои кӯҳсор
Ғайри ту санги шарарҳезе надошт.
Эй дили шӯридаам, шӯрида бош!

Мекунӣ дар синаам гаҳ кӯрдуд,
Гоҳ оташ мезанӣ бар пайкарам.
Бохта худро ба бозиҳои ишқ,
Мекунӣ бозӣ ту гоҳе бо сарам,
Эй дили шӯридаам, шӯрида бош!

Аз биёбони пушаймонӣ гаҳе
Сӯи ёри рафта ово мекунӣ,
Гоҳ бо ҳар чӣ насибат шуд зи умр,
Шукр мегӯӣ, муросо мекунӣ.
Эй дили шӯридаам, шӯрида бош!

Зиндагӣ маҷмӯъаи бешу камист.
Ҳар шабе дар осмон маҳтоб нест.
Хусн бошад, дӯст медорад касе,
Сар амон бошад, кулаҳ ноёб нест,
Эй дили шӯридаам, шӯрида бош!

Тунд шав дар ин сипеҳри тундрав,
Шоирӣ ошӣ – девонагист.
Ҳар кӣ бикшояд дари бикшодаро
Кори ӯ парвози мурғи хонагист.
Эй дили шӯридаам, шӯрида бош!

Боз мо нӯшем бояд чомҳо,
Боз афрӯзем бояд шомҳо.
Бар ҳазорон кӯдаки навзодае
Боз бигзорем бояд номҳо.
Эй дили шӯридаам, шӯрида бош!
Шӯрида бош!

[1970]

ТОРҲОИ НОНАВОХТА

Чавонӣ, масти ҳусну обутобӣ,
Ба рӯи ганҷи Қорун менишинӣ.
Агарчӣ нестӣ Лайлӣ, валекин
Ба истиқболи Маҷнун менишинӣ.

Ту меҳохӣ, ки дар дастони ошӣ
Чавон монӣ, чавон монӣ ҳамеша.
Ту меҳохӣ, ки бо ҳусни дурӯза,
Суруди дилбарӣ хонӣ ҳамеша.

Ту меҳохӣ кунад тақдис ошӣ

Туро дар ишқ, дар овозаи ишқ.
Намояд розӣ аз савдои ҳастӣ
Ба бахшишҳои беандозаи ишқ.

Ту меҳохӣ, ки мисли тифл резад
Ба пешат мард ашқи дона-дона.
Фитода пешӣ поят лоба созад,
Шавад аз ишқ дар дунё фасона.

Намедонӣ, ки гоҳо хандаи мард
Бувад рӯпӯши дарди ҷонгудозе.
Намедонӣ, ки гоҳе ӯ бигиряд
Ба ҷои хандаи бесӯзу созе.

Ҷавонӣ, гиряҳои кӯдаконро
Ту гоҳо бесабаб гӯиву хандӣ.
Ба ҷангу мочарои хонадорон
Зи дур истода байти айб бандӣ.

Дилат ҳоло ба мисли лавҳи тоза,
Налағжидаст пои ту зи роҳе.
Китоби хотиротат нонавишта,
Зи тафсири савобею гуноҳе.

Ту меҳохӣ, ки аз рӯи дили ту
Ҷаҳон хезад, нишинад, рӯз бинад,
Ту меҳохӣ, ки ҳар чӣ дар дилат ҳаст,
Бурун ояд, ба дигар дил нишинад.

Гаронборӣ, агарчи дар канорӣ
Ҳанӯз аз ҷӯши баҳри зиндагонӣ.
Шиновар шав, бичӯ з-он дурри ноёб,
Муборак бод хусни ҷовидонӣ!

Ҷавонӣ, масти хусну обутобӣ,
Ба рӯи ганҷи Қорун менишинӣ,
Ба ҷонат раҳм кун, ҷинси биҳиштӣ,
Чаро бо ёди Маҷнун менишинӣ?!

[1971]

* * *

Ту хушбахтӣ?
Ту ҳоло дар кучой?
Шаби маҳтобу роҳи Қаҳқашонро,
Шукуфазори боғи осмонро
Ту гоҳо ёд меорию гоҳе хоб мебинӣ,
Маро нодида ҳамтақдиру ҳамдил,
Шаби дидорро дар чехраи маҳтоб мебинӣ,
Мағӯ афсӯс ҷони ман,
Мағӯ афсӯс беҳуда,
Ту вақте зодаи уммеди ман будӣ.
Чу тифли бесарупое ту ро мечустам аз дунё,
Ту ро меҳостам, хуршеди ман будӣ.
Ба ёдат гирдгаштанҳои дунёро надонистам,
Нафас бигашту ҳамчун сафҳаи тақвим кам гаштам.

Чу дар парвозҳои беҳудӣ болам шикасту рехт,

Худамро ёфтам, аз роҳи худфарсоя баргаштам.
 Туро ман ёд кардам боз,
 Туро фарёд кардам боз,
 Кучой ту?
 Баҳори гулфишонро бо кӣ дидӣ?
 Ба ёди кӣ зи саҳро лола чидӣ?
 Гуле чидӣ, ҷавонӣ ёдат омад?
 Зи ман, аз саргароне ёдат омад?
 Ба ҳам печидану бо ҳам шукуфтан, –
 Қиёми зиндагонӣ ёдат омад?
 Ба рӯят чанд ожанг аст?
 Сари рухсораи сурхат чӣ ранг аст?
 Агар ҷашми худо медоштам ман,
 Агар ойинаи дунёнамо медоштам ман,
 Туро меёфтам аз ҳар кучое,
 Туро бори дигар ман дар дили худ зинда мекардам,
 Ба ишқам банда мекардам,
 Ба дилбозӣ туро “шарманда” мекардам,
 Туро девона мекардам,
 Туро афсона мекардам,
 Туро хушбахт мекардам...
 Ту хушбахтӣ?
 Ту холо дар кучой?

[1971]

ПАЙМОНАИ МУҲАББАТ

Намехоҳам, ки дар хушкӣ шавӣ ғарқ,
 Намехоҳам, ки бинам дар сари субҳи ҷавоният
 ғуруби офтобтро.
 Ба он ёде, ки дар ман лона дорад,
 Чу панди модари пирам бидонам ҳар
 гуноҳатро, савобатро.

Туро дар изтиробии савтҳою ларзаи овозҳо чӯям,
 Туро андар суруди бесадои лаҳзаи пазмонӣ дарёбам.
 Ман аз ҷашми саҳаргоҳи баҳороне,
 Ки мисли ҷашми муштоқон
 Ба роҳи омади хуршед дорад интизорихо;
 Зи рангафшонии рангинкамони Рустами дастон,
 Ки ҷилди беқасаб дорад,
 Бичӯям ранги хуснатро, нишони обубатро!

Туро дар хеш парвардам,
 Туро дар хеш пинҳон кардаму кардам ниғаҳбонӣ.
 Ту он гаҳ беҳабар будӣ,
 Ки ман дар дил зи ишқат матлаи хуршед овардам.
 Ба ҷашми ошиқӣ бар ту сифоти тоза бахшидам,
 Ҳазорон хислати нав қарз додам, сохтам дар худ
 Туро ҳамчун парию пешии поят сачдаҳо кардам.
 Бидон он шаъну шавкатро, бубин ин дилхаробатро!
 Ғами ту беғамӣ буд, дар малоҳат достон будӣ,
 Ҷавон будию меҳроби нигоҳи ошиқон будӣ.
 Баҳорон буд, болои сарат гулбарғҳо мерехт,
 Гули оташ, гули сӯзандае будӣ, маро бими хазон будӣ.
 Маро аз ман начустию
 бичустиям зи хазёни хатогӯён,

Маро бе ман задӣ чун байти носуфта хати бутлон.
Дареғо!
Офтобамро саҳаргоҳон ғурубондӣ.
Бихон ин нақши ишқатрову дарёб ин кабобатро!

Шикастӣ эътиқодамро, ки бар инсони комил буд,
Ҳаловатгоҳи дардам буд, аини хоҳиши дил буд.
Аз он дастон, ки як вақте сарамро сила мекарданд,
Диламро доимо аз чанбари ғамҳо раҳо мекард,
Маро маҳрум кардӣ, дур афкандӣ зи даргоҳе,
Ки бо номаш ризо будам гузаптан аз ҷаҳон гоҳе,
Бигир ин ганҷи ёдатрову сайқал деҳ итобатро!

Агарчи офтоби ман саҳаргоҳон ғурубидаст,
Агарчи ғарқ гардидам ба хушкӣ,
Туро чӯям,
Туро хонам ҳамеша бесадо, эй ёр,
Ки то чун ман нагардӣ ғарқ дар хушкӣ.
Фақат як илтиҷо дорам: ҳамеша гӯш бар дар бош,
Ки гар бегаҳ дамад субҳам,
Туро бедор хоҳам кард!

... Ба он ёде, ки дар ман лона дорад,
Чу панди модари пирам бидонам ҳар гуноҳатро, савобатро!

[1971]

РОЗҲО

Пардаҳои тиреза парафшон,
Чашмҳоят ба сӯи ман бозанд.
Ҳалқаи чашмҳои ҷодуят
В-он ниғаҳҳо барои ман розанд.

Хона ором, чехраат ором,
Ман надонам, чӣ розҳо дорӣ.
Аз сукуту ҳамӯшӣ ҳосил нест,
Бар забон о, ниҳон чаро дорӣ?

Ин ҷавонӣ – таронаи ҷовид,
Лек як бор хонад онро кас.
Месароему мегузоремаш
Баҳри он, к-ӯ биёяд аз мо пас.

Зиндагонӣ насиби ҳар кас нест,
Лек бар марг ҳар кӣ дорад раҳ,
Ёварам бош, то мабод аз яъс
Ношукуфта хазон шавам ногаҳ.

Ишқи ту ё чу шуълаи мушак,
Як дурахшида пас шавад бар хок?
Ё чу хуршед шуълавар бошад,
Ҷовидонӣ ба саҳнаи офоқ?

Ё чу ҳамёни холие ҳаргиз,
Гум шавам ҳам, маро намекобӣ?
Ё лаби об ташна хоҳам буд,
Хоби худро бигуфта бар обе?..

Ё гузорӣ зи обу хокам дур,
Канда аз чойгаҳам – аз гулзор,
Чун ниҳоле, ки соҳибаш орад,
Баҳри бифрӯхтан сари бозор?

Ё бирезӣ чу косаи обе,
Бар қади раҳ муҳаббати покам?
Ё бихандӣ ба ҳоли ман аз кибр,
Дида чашми ҳазину ғамнокам?

Ман аёнам, зи ман мачӯ асрор,
Ман сурудам, зи дил равам бар дил.
Содда мисли ҳақиқатам, лекин
Хору зорам ба дасти ноқобил.

Якдиду якзабону якрӯям,
Гар ту якрӯю якзабон бошӣ.
Бигзарад фасли навҷавоният,
Дар дили ман вале ҷавон бошӣ.

Пардаҳои тиреза парафшон,
Чашмҳоят ба сӯи ман бозанд...
Ҳалқаи чашмҳои ҷодуят
В-он ниғаҳҳо барои ман розанд...

[1971]

ЧАШМҲОЯШ

Аз нигоҳаш меҷакад оҳангҳо,
Достонҳо, қиссаҳо, афсонаҳо.
Саргузашти чанд ошиқ,
Сарнавишти чанд ошиқ,
Нутқҳои нӯшбодӣ,
Қаҳ-қаҳи мастонаю фарёди шодӣ,
Нозиши хушбахтии яклаҳзагӣ,
Нолиши бархурдану бишкастани паймонаҳо.

Гӯиё дар гардиши чашмони ӯст
Косагардонии давра солаҳо.
Дар нигоҳи сарду лағжон
Ҳар кӣ вақте дошт бар худ ошён,
Бесадо хонад зи умри рафтааш,
Сафҳаи афсурдаи ишқи парешон.

... Буд ҳамчун сабзаҳои навдамида
Духтари поку ҳамида.
Аз ҳавасҳои ҷавонӣ маст буд,
Пешӣ болои баландаш,
Рутбаю унвони мардон паст буд...

Гултабассумҳои ӯ акнун париданд аз лабаш,
Чехраи коҳидааш хичлат кашад аз умри рафта.
Монда гулҳо дар баҳорон ношукуфта,
Чехрааш хандон, дилаш гирён,
Орзу дорад шукуфтан тирамоҳон.

Чашмҳояш, чашмҳои оташинаш,
Рӯйҳояш, рӯйҳои нозанинаш,
Чун бубинам, банд-банди пайкарам дар ларза ояд.
Ёдам ояд як сукути мутлақи шаб,
Сӯхтан дар оташи таб.
Ёдам ояд бандҳои нокушуда, бўсаҳои норабуда...

[1971]

ДИЛРО КУШО БА МАН

Ҳар кас, ки бо ту бошад бо ту нафас кашад,
Бо чун тӯе ба бистари уммед сар ниҳад,
Як лаҳзааш саодати ҷовид медиҳад,
Хушбахт мешавад,
Бедоғ меравад.

Хуснат баҳор дораду ишқат баҳори дил,
Дастат ҷавонӣ ораду номат ҷаҳони бахт.
Ҳар кас, ки бо ту мезияд, эй посбони бахт,
Ҳасрат намебарад,
Сарват намеҳарад.

Гӯё чу чашм бо ману дурӣ чу ахтаре,
Ман аз ту бо ту меравам ҳар рӯз дилфигор.
Гунҷам агар ба қолаби армони ту, нигор,
Дилшод меравам,
Обод мешавам.

Аз ганҷи зиндагоният, аз сарбаландият,
Аз давлати ҷавоният, рози нухуфтаат,
Аз рангҳои будаат, аз рангҳои рафтаат,
Бикшӣ дафтаре,
Аз рӯи дилбарӣ.

То дар миёни ин ҳама ташвиши зиндагӣ,
Дастони наонавиштаи ҳусни ту офарам,
Меҳробӣ эътиқоди худ неши ту оварам,
Гул созаму баҳор,
Баҳри ту ёдгор.

Аммо ҳасад намебарам, гар дар ту нестам,
Гар дар дилат нагунҷаму монам аз он бурун.
Фарёд намекашам аз бахти вожгун,
Хуш бод зиндагоният,
Бахти ҷавоният!

Дар чорроҳи зиндагӣ сад орзу ба дил,
Дар ҷустуҷӯи хештан то домани уфук,
Раҳ меравам, ба дидаам то ҳаст ин фуруғ,
Ёбам сиришти нав,
Ҳам сарнавишти нав.

Пардохта сиришти худ аз хубҳои даҳр,
Сӯзи муҳаббати тӯро бар шӯр медиҳам.
Пои талаб ба манзили мақсуд мениҳам,
Ҳам хайрбод мекунам,
Ҳам пешвоз меравам.

ҲУСН

Як буттаи гул будӣ, сар то кадамат гул буд,
 Фасли гули хуснат буд, он вақт ҷавон будӣ.
 Ҳар печуҳами мӯят сад лонағаҳи дил буд,
 Дар ҷашми харидорон якгон ҷаҳон будӣ.

Чун арчаи соли нав ороста будӣ ту,
 Аз қадди ту гул мерехт, то рӯз шарар мерехт.
 Рӯю дилу имонат дар зиндагӣ чун қандил
 Аз ту ба сари ёрон анвори қамар мерехт.

Бӯсағаҳи рӯи ту бечину мусаффо буд,
 Пешу руҳи маъсумат буданд ҳама мақсур,
 Аммо ҳама зебӣ гардид тамои охир
 Чун тӯшаи марди раҳ дар роҳи дарози дур.

Ҷашмони сиёҳатро сӯзанда нигоҳе нест,
 Бас шуълаи зулматсӯз бар фони раҳҳо шуд.
 Хуснат ба раҳ охир шуд чун тӯшаи раҳ, аммо
 Мардони баномусро озод ба манзил бурд...

[1971]

* * *

Кӣ дар овони ҳаҷдаҳсолагиаш
 Шабе бепечуб ором хуфтаст?
 Кӣ дар овони ҳаҷдаҳсолагиаш
 Ба номи духтаре шеър нагуфтаст?

Даруни дарс аз устод пинҳон
 Ба номи духтаре нома навиштам.
 Таровишҳои эҳсоси диламро
 Барои ёри хушқома навиштам.

Ба ӯ ман нома меодам ниҳонӣ
 Даруни баргҳои гул ниҳода:
 “Туро ман дӯст медорам чу Маҷнун,
 Чу хуснат бод ишқи ман зиёда...”

Зи пушти курсӣ аз устод пинҳон
 Қатори кокулашро мешумурдам,
 Ва бо занҷираи мӯи маҳинаш
 Диламро баста бар ӯ месупурдам.

Даруни дарс аз курсии охир
 Хаёли ман сарашро шона мекард,
 Ту гӯӣ меҳри ӯ монанди кафтар
 Дар аъмоқи дили ман хона мекард.

Дили ман қоғазӣ навиштае буд,
 Дар ӯ номи варо биништа будам.
 Ҷавони навраси нокордида
 Ба ӯ аз содагӣ дил ҳишта будам.

Вале, хайфо, садои занги охир
Садои интиҳои ишқи мо буд.
Ту гӯӣ аз ҷавонии гузашта
Зи дашти дур чун бонги даро буд.

Ҳама дар роҳҳои зиндагонӣ
Ба ҷустуҷӯи бахти хеш рафтем,
Ба сар андешаи фардои дунё,
Ба дил бори ғаму тапшиш рафтем.

Ҳавасҳо чун сабақҳо рафт аз ёд,
Ҷавонӣ ҳамчу тири бархато рафт.
Ризо будем мо аз орзуҳо,
Ҷавонӣ лек аз мо норизо рафт.

Вале бо сӯхтанҳои ниҳонӣ
Шароре аз нигини ӯ гирифтам.
Нахустин сатрҳои шеърӣ худро
Ман аз мӯи маҳини ӯ гирифтам...

[1972]

* * *

Ало, эй дилбари дар беҳудӣ гум кардаам, боз о!
Ало, эй ҳамдили дар орзу парвардаам, боз о!

Мисоли сурати бахти ман аз пеши дарам бигзар,
Чу рӯёеву хобеву ҳаёле аз сарам бигзар.

Даме дар ҷашми ман бингар, ки дар он ҷои ту холист,
Нигоҳаш кунду бешавке чу мурғи бепару болест.

Туро ҷашми ман аз дунёи равшан он қадар мечуст,
Ки гар меёфт, гум мекарду сад бори дигар мечуст.

Туро дар мастихои бетараб гум карда будам ман,
Туро бемуддаою бесабаб гум карда будам ман,

Чи осон менамуд он вақт ишқу дил рабуданҳо,
Барои ҳар ки пеш ояд, дари дилро кушуданҳо...

Чи осон менамуд он вақт дилбозӣ барои ман,
Чи осон менамуд, оваҳ, дурӯғи ошиқӣ гуфтан...

Ман акнун з-он ҳама ҳарфе, ки гуфтам, шарм медорам,
Аз он шабҳо, ки бе ёди ту хуфтам, шарм медорам.

Туро имрӯз агар медидам, эй маҳбуби беҳамто,
Ба ҷашми дигаре медидаму як бор дар дунё

Ба номи ту ҷаҳони ошиқиро ном мемондам,
Ҳазор оғози ишқи дигар аз анҷом мемондам.

Зи қайди беҳудию бесарию мастӣ мерастам,
Чу дилнома ба ҳар як тори мӯят шеър мебастам...

Ало, эй ҳамдили дар орзу парвардаам, боз о!
Ало, эй дилбари дар беҳудӣ гумкардаам, боз о!

ДУХТАРИ ТОҶИК

Кокулони маҳини тарбофаш
Ба сари шонаҳаш мерезад.
Файзи хусну малоҳати азали
Гӯй аз сар ба пош мерезад.

Токии симдӯзиаш монад
Осмони ситораафшонро.
Ханд-хандон зи кӯчаҳо гузарад
Бинӣ бо чашм бахти хандонро.

Ман варо дар шитоб мебинам,
Гар нишастаст дар тролейбус,
Бо чи ҳирсе китоб мехонад
То шавад бар муроди дил пирӯз.

Хоксор асту шармнашката,
Рӯйҳо лолагун зи оташи дил.
Ниғаҳаш лек оғаҳӣ бидиҳад
Аз табутоби дил, зи сӯзиши дил...

Менамояд агарчи ботамкин,
Шармгину факиру бепардоз,
Ман варо дар шитоб мебинам,
Гӯй инак ҳамекунад парвоз;

Гӯй инак ҳамекунад парвоз
Ҷониби мулкҳои ноида,
Ҷониби кутбҳои ишқу умед,
Ҷониби розҳои наштида.

Гӯй инак ҳамекунад парвоз
Бол бикшода дар инони фазо,
Аз заминро замон ҳамечӯяд
Қадри худро, мақоми қоимро.

Гӯй ҳозир ҳамекунад парвоз
То расад бар муроду мақсудаш.
Бахти худ ёбаду бияфшорад
Ба сари синаи таболудаш...

Нашитобад агар, гурезад бахт...
Нашитобад агар, дилаш коҳад...
Мепарад,
Мешитобад ӯ шабу рӯз,
Бахт меҷӯд...
Бахт мекоҳад...

РАҲГУЗАР

Ҳамчунон к-аз қаронаи шаҳре
Раҳгузар бошию гузар сози,

Бетаваккуф зи шишаи мошин
Сӯи ҳар манзараш назар созӣ;

Ё чунон ки ба манзили дуре
Сафарӣ бошию шитоб кунӣ,
Бигзарӣ аз миёни шаҳри азим,
Ҳаваси соғаре шароб кунӣ;

Лек н-ой фуруд аз мошин,
Аз ягон аҳли он нишон набарӣ,
Дар тарабхона¹ даме беғам
Бо ягон ринди он ту май нах(в)арӣ –

Ҳамчунон ту зи рӯзгори ман
Рафтӣ беёдгору беистод.
Нанишастӣ ба базми синаи ман,
Назадӣ бо дилам даме фарёд.

Назадӣ мушт бар дари розам,
Нашудӣ меҳмони хонаи дил.
Гарчи асри фасона бигзаптаст,
Ҳар киро ҳаст як фасонаи дил...

Он қадар буд орзуи ман,
Ки ту андар дилам қарор кунӣ.
Бо ту бофам фасонаи тоза,
Қисматамро пур аз баҳор кунӣ.

Лек, афсӯс, аз каронаи дил
Бо шитобу итоб бигзап্তӣ.
Гӯӣ аз байни шаҳр шабҳангом
Чашмҳо гарми хоб бигзап্তӣ.

Роҳи ту дур то макони бахт,
Роҳи ту аз дили дигар гузарад.
Гарчи нагзап্তӣ аз раҳи дили ман,
Сафарат кош беҳатар гузарад...

[1973]

* * *

Аз хато, аз ғурур, аз таъхир,
Аз чафо, аз ғиром, аз тақсир,
Аз дурӯғу фиреби домангир
Ишқ ҳам пир мешавад, афсӯс,
Ошиқӣ дер мешавад, афсӯс.

Аз гумону маломату бухтон,
Ки занад ҳар нафас ба дил сӯхон;
Аз дағалбозиҳои дилкӯрон,
Ишқ ҳам пир мешавад, афсӯс,
Ошиқӣ дер мешавад, афсӯс.

Фасли рушду камол мегузарад,
Ҳамчу хобу ҳаёл мегузарад,
Қадри ҳусну чамол мегузарад,

¹ Тарабхона – ресторан.

Ишқ ҳам пир мешавад, афсӯс,
Ошиқӣ дер мешавад, афсӯс.

Чун гули тирамах хазондида,
Ҳамчу рӯди ба роҳ хушкида,
Чун тани аз азоб коҳида
Ишқ ҳам пир мешавад, афсӯс,
Ошиқӣ дер мешавад, афсӯс.

Чун матое, ки борхурда шавад,
Чун замине, ки низ мурда шавад.
Чун асо, ки ба раҳ фасурда шавад,
Ишқ ҳам пир мешавад, афсӯс,
Ошиқӣ дер мешавад, афсӯс.

Хоҳу нохоҳ бе иродаи мо
Ҳар нафас бо азоби ҷонфарсо
Ҳамчу мо дар капокаши дунё
Ишқ ҳам пир мешавад, афсӯс,
Ошиқӣ дер мешавад, афсӯс.

Гарчи аз ӯ фасонаи дилҳост,
Гарчи аз ӯ ҷаҳони бопахност.
Гарчи аз ӯ ҷавонии дунёст,
Безамон пир мешавад, афсӯс,
Ноаён пир мешавад, афсӯс...

[1973]

ҶУФТИ ҲАМБОЛ

Ману ту ҳар ду монандем –
Ту ҳам тифли баҳорониву ман ҳам,
Ту ҳам фарзанди борониву ман ҳам.

Ҳамегӯянд андар зодрӯзи мо,
Чу пайки баҳти мо бодом гул мекард.
Дар он рӯзе, ки моро зода буданд
Ба зери гунбади як осмон, аммо
Ду боми дур аз ҳам чанд фарсахҳо,
Ки медонист рӯзе, соате, дар манзиле
Зери навои резиши борон
Ману ту рӯ ба рӯ оем чун ёрони ҳампаймон...

Чи асроре!
Туро гӯё ба чашми дил,
Ба чашми орзуҳои начиби худ
Ба ин шӯру ҷунуну хуни гарму ношикеби худ
Басо сол аст некӯ мешиносам,
Чи ногаҳ омадӣ дар рӯзгори ман,
Ту, эй пайки баҳори ман!
Туро чун бахшиши ранҷу тақопӯ мешиносам.

Ту ногаҳ омадӣ, аммо
Чи огаҳ омадӣ аз буду нобудам.

Туро бо гармҷӯшиҳои мастона,
Туро бо лоуболиҳои риндона,

Туро бо беқарорихои бесомон,
Туро бо дилшикорихои бедармон
Кунун дар рӯ ба рӯи хеш якрӯ мешиносам.

Кунун ман мехурам бо ту ғами нох(в)ардаи худро.
Кунун ман аз ту мечӯям ҳама гумкардаи худро.
Ту ҳар чое, ки бе ман бошӣ, бо ман бош.
Ки ман ҳам ҳар кучое бе ту бошам, бо ту хоҳам буд...

Ту медонӣ,
Басо ёрон, ки дар як хона ноёранд,
Чи маҳчурон, ки бо ҳам ёру дилдоранд.
Басо чуфте, ки дар як хона танҳоянд,
Басо танҳо, ки аз ҳам дуру якчоянд...

Ману ту чуфти ҳамдардему ҳамдил,
Ману ту чуфти ҳампарвозу ҳамбол –
Ду тан з-он ташнадилҳоем,
К-андар соате ин ташнагӣ моро
Сари сарчашмае овард.
Ва дар он ҷо нигоҳи ташнаи ман
Бо нигоҳи ташнаат бархурд...

...Агар мо тифли борону баҳорем,
Бибояд ҳар баҳор аз нав бирӯем
Пас аз мо низ бояд гул кунад бодом,
Пас аз мо низ бояд гул кунад айём...

[1973]

* * *

Имшаб аз кӯчаи хаёлам боз,
Сояи қоматат чамон бигзашт.
Бенишон буд ишқи мову ту,
Соят низ ончунон бигзашт.

Лек бар решҳои куҳнаи дил
Намаке зад, ки саҳт месӯзад.
Хонаамро чунон тағорӯ кард,
Ки ҳама раҳту паҳт месӯзад.

Ҳамчу нури ситораи мурда
Нури ишқат ба синаам рахшид.
Гӯшаи тираи хаёламро
Чапмат аз дур равшанӣ бахшид.

Боз чил кокулу чамолакҳо,
Он хафабанду он сари сина,
Он вучуди бадеъу маъсума,
Он саволу ҷавоби дерина...

Боз мактубу боз пурсишҳо,
Ки чаро ошиқон чудо миранд?
Баҳри чӣ ишқ бебақо бошад,
Ошиқон ҷумла аз хато миранд?

Бевафоянд аз чӣ рӯ мардон,
Қадри ашқи занон намедонанд?

Аз муҳаббат ба ғайри бӯсу канор
Достони дигар намехонанд?

Ох, ин достони бесарунӯт
Қиссаҳои “Ҳазору як шаб” нест,
Ки варо кас бихонаду гирияд,
То бигӯяд, ки аз кучо ё чист...

Достонест ишқи инсонӣ,
Ки пур аз ребу рангу дастон аст.
Эй бад он, ки зи ишқ суде чустан,
Эй хуш он, ки зи ишқ мастон аст.

Мо ҳам андар ҷаҳони навбатбоз
Навбати хешро ба сар бурдем.
Чоми навбат ба дасти мо бишкаст,
То лаби хушку чапми тар бурдем.

Ҳар кӣ будем мову ту, бигзашт,
Оби рафта ба ҷӯ наояд боз.
Оби рӯ ҳам чу оби ҷӯ бигзашт,
Дигар он оби рӯ наояд боз.

Ҳар кучое, ки бошӣ, ошӣ қӣ,
Ман барои ту шеър мегӯям.
Он гуле, ки баҳор гӯм кардам,
Ҳасрато, тирамоҳ мегӯям...

[1973]

* * *

Гарчи моникалам Рафозлло,
Хона нокарда аз ҷаҳон бигзашт,
Аз арӯсаи надида оғӯше
Бас ҷавон ӯ аз ин макон бигзашт,

Лек дар остони тӯю сур,
Интизори висоли ёраи мурд.
Ҳам арӯсаи дар интизори ӯ
Бекасу номурод ҷон биспурд.

Ҳарду ноком, лек хушкоманд.
Дар ҷилою сафои ҳар тасвир.
Ҳарду ҷовид дар нигоришҳо
Ҳамчу тасвири ишқи беохир

Ҷовидон ин – арӯс, он – домод.
Ҷовидон интизори якдигар.
Носабуранд ҳарду дар мадфан,
Носабури висоли якдигар.

Ҳамчунонем мову ту, эй ёр,
Ҳамчунонем, ёри деринам.
Ту маро ҳеҷ гаҳ нахоҳӣ ёфт.
Ҳам туро ман дигар намебинам.

Мову ту лек дар суруди ман
Гӯӣ ҳастем ҷуфти ҳамхона.

Худфиребист гарчи ин “гӯё”,
Интизорист гарчи афсона.

Мову ту дар ҷудой наздикем —
Интизори висоли якдигар.
Мову ту рӯбарӯю аз ҳам дур,
Ҷовидон дилкашюли якдигар...

[1973]

* * *

Ошиқоне баланд мегӯянд:
“Ҷону дил сарфи нозҳои Шумо.
Ҷону дил чист? Андар ин дунё
Буду нобуди мо фидои Шумо”.

Лофи бисёр, ваъда бебаркаш,
Аз ҳавою ҳавас ҷавонмарданд.
Дар раҳи ишқ чун ғавв бинанд,
Аз раҳи аҳди ҳеш мегарданд!

Гушнамастанду дилтиҳӣ бархе,
Ишқро зочабозӣ медонанд,
Нимҷоневу толиби ҷонон,
Ҷонфишоневу лек бечонанд...

Дар назар гарчи рост мегӯянд,
Лек андар замир қачбозанд.
Борашон чун расид бар манзил,
Ёди ёрони раҳ намесозанд.

Мекашанд ох, мекунанд афғон,
“Бегуям зиндагист гӯристон...”
Бингарӣ боз зинда мегарданд,
Кас надонад, ки чист ин чистон...

“Чун ту ёри дигар кучо ёбам!” —
Номаҳои баданди тӯлонӣ...
Бингарӣ хуб, ёри дигар ёфт
Ҳам варо гуфт: “Беҳтар аз ҷонӣ...”

Ростӣ, ҳар кӣ “сӯхтаи” гӯяд,
Чун нақӯ бингаред, бедард аст.
Ҳар кӣ фарёд мезанад “Ман-мард!”
Рӯзи майдон заифу номард аст.

Ошиқиҳои аҳди мост аҷиб —
Меҳрубонию лутф арзониш.
Ҳар қадар лофи ошиқӣ бизанем,
Дар дили мо ҷунуни Мачнун нест.

Ишқ гарчи зи бозӣ оғозад,
Охири ӯ ҳамеша ҷонбозист.
Аз ҳама бурду бохтҳои ишқ
Ошиқ он аст, ки зи дил розист.

Ошиқему валеқ сад афсӯс
Дар фани ишқ ҷумла ҳайронем.

Маънии бешумор дорад ишқ,
Асли маънишро наметдонем...

[1973]

* * *

Ногаҳон – он сон ки борад шохборон
Зиндагиям пур шуд аз овози ту.
Ногаҳон – он сон, ки гул резад дар айёми гулафшон
Бар сари ман рехт сӯзу сози ту.

Ман тихӣ будам зи лаззатҳои дард,
Ман тихӣ будам зи дарди шоирона.
Ногаҳон – он сон, ки бошам рӯ ба рӯ бо обшорон
Зиндагиям пур шуд аз шеърҳои тарона.

Ман ба худ печида будам.
Ман зи худ ранҷида будам.
Пеши болои баландат
Дасткӯтоҳии дилро дида будам.

Ман туро ҳарчанд куштам дар дилам,
Боз ишқат зиндатар шуд.
Он шарори нимсӯзи орзуҳо
Боз ҳам сӯзандатар шуд –

То бад-он чое, ки ҳар рӯзу шабам
Бе ту бигзапту барои ту гузапту,
То бад-он чое, ки умрам дилкашол
Шеър дар лаб беризои ту гузапту.

Лек чони орзуманди ҷавонам
Мамлу аз дарду ғаму эҷози туст.
Зиндагии камхурӯшам
Ҳар нафас лабрез аз овози туст.

[1975]

ДАР ВАРЗОБ

Ҳар ду нишастаем
Дар рӯи тахтасанг
Ҷорист рӯди маст
Пуршӯру бедиранг.

Ҳар ду нишастаем
Бечурму бегуноҳ,
Дилҳои тапнаком,
Лабҳои бӯсаҳоҳ.

Ин дам насиби мост
Як умри носабур
Як шоҳа оби рӯд,
Як пора абри дур.

Як пора офтоб,
Як пора осмон,
Як гӯшаи замин,

З-офоки бекарон.

Мо хомсӯхта
Дар оташи ҳавас.
Мо дилгудохта
Дар гармии нафас.

Лутфи сухан хуш аст,
Хушгӯӣ мекунем.
Эҳсоси мурдари
Гумчӯӣ мекунем.

Ин оброҳа низ
Монанди роҳи ишқ
Огоҳ будааст
Аз иштибоҳи ишқ.

Монанди мову ту
Бисёр будаанд,
Бо ёр будаанд,
Бе ёр будаанд...

Ҳар ду нишастаем
Ҳам дур, ҳам қариб,
Ё ишқ, ё умед,
Ё бахт, ё насиб!..

[1975]

СИТОРАИ САҲАРӢ

Дилгазон аз муҳити захролуд –
Чордевори хонаи лой,
Даргӯрез аз қаламкаши тақдир,
Аз фишори русуми бобой;

Ташнаи бахту ишқу озодӣ,
Толиби рӯзгори нуронӣ,
Ошиқи зиндагии табии дил,
Ошиқи напӯҳҳои рӯҳонӣ

Духтаре субҳдам барошuftа
Тунду хашмӣ ба Чорсӯ бишuftофт
Омаду чор сӯ назар афканд,
Чодар аз рӯи хештан партофт.

Гӯӣ аз осмон фуруд омад
Ба сари раҳ ситораи саҳарӣ.
Чорсӯ шуд зи шуълааш равшан –
Шуълаи ҳусн, шуълаи азали.

Чодарашро фиканду оташ зад,
Шафақи субҳ буд оташи ӯ.
Шафақи субҳу гулхани чодар
Тофт дар рӯйҳои маҳваши ӯ...

Баъд аз ин номи ӯ шуд овоза
Ба тижимағзию ба расвой.

Ном бардошт байни мардуми шаҳр
Ба сабукроиву сабукпой.

Субҳи дигар ба Чорсӯ месӯхт
Пайкари ӯ ба ҷои ҷодари ӯ.
З-оташи ҷаҳли беамони падар,
З-оташи нангу ори додари ӯ.

Пайкари ӯ ба Чорсӯ месӯхт
З-оташи бехудию бехабарӣ.
Гӯӣ месӯхт дар миёнаи раҳ
Уфтода ситораи сахарӣ...

[1975]

БОРОНИ ТИРАМОҲ

Рехт борон... торҳои сим-сим
Хуш навои осмонӣ доштанд.
Зеру бамҳашон ба рӯи бомҳо
Муждаҳои меҳргонӣ доштанд.

Рехт борон... риштаҳои нуқрагун
Шуд сари дӯши дарахтон шилшила.
Мечакид аз панҷаҳои баргҳо
Ҳамчу зардоб аз кафи пуробила.

Рехт борон... Гесувони обияш
Бӯи дашту бӯи коҳу беда дошт.
Дошт бӯи сабзаҳои сӯхта,
Бӯи мағшуши гули хушкида дошт.

Рехт борон аз сари шаб то сахар
Аз дили ман ҳузни ширин сар кашид.
Аз таровишҳои эҳсоси баланд
Хотирам болиду шӯриду дамид.

Рехт борон... гӯши ҷони ман шунид
Аз лаби гул хандаҳои вопасин.
Аз шамоли хашмиву печону тунд
Тухми гулҳо рехт дар рӯи замин...

Рехт борон... гар ғубор аз рӯи гул
Бистурад бо лутф борони баҳор,
Бо ҳазор афсӯс борон тирамоҳ
Аз руҳи барги ҳазон шӯяд ғубор.

[1975]

* * *

Барфу борон рехт дарҳам ҳамчу дарди ошиқӣ,
Мурғакони бемакон дар хештан печидаанд.
Шохсорон сархаму хомӯш зери бори барф,
Гӯиё аз рӯзгори хештан ранҷидаанд.

Ман зи пушти пиша мебинам, ки аҳли рӯзгор
Аз пай кореву ёре медавад болою паст.
Гар ғубори барф биншаста ба мижғони яке,

Дар рухи дигар ғубори зиндагӣ биншастааст.

Мезанад минқор андар симҳои мавҷгир
Мурғаке то пай барад аз розҳои осмон,
Мурғаки дигар панаҳ бурдаст зери пардабом,
Аз баландӣ бингарад дар ҷунбучӯли одамон.

Ин бинои рӯ ба рӯ чун махзани пӯшида аст,
Сар бурун н-орад касе аз шишаи балкони ӯ.
Барф меборад башиддат то дами шом аз сахар,
Чун зимистон аст, инак – навбати даврони ӯ.

Хонаам аз дуди танбоку чу берун тира аст,
Бар машомам лек доим мерасад бӯи баҳор.
Ман баҳоре дораму шеърар аз ӯ гул мекунад,
То ки орад ошиқонро шеъри ман бӯи баҳор...

[1975]

* * *

Чу табболе шабе борони хашмӣ
Ба боми хонаҳо ҷӯбакзанӣ дошт.
Дили ман андаруни синаи танг
Зи тобу таб бинои ҷонканӣ дошт.

Арӯси орзуи ман! Куҷой,
Ки борон асту борон асту борон.
Раши борон ба ҷанги бод дидам
Мисоли кокулат пурмавчу печон.

Дилам хоҳад равам аз хона берун
Давам дар зери борон то уфукҳо,
Равам он ҷо, ки шояд вонамояд
Нишони орзуи мурдаамро.

Дилам хоҳад равам аз хона берун
Тамоми шаҳро оғӯш гирам.
Зи пушти тӯри борон чун биёй,
Зи ҷӯши лаззати шодӣ бимирам.

Тамоми кӯчаи шаҳри Душанбе
Хаёле аз қадамҳои ту дорад.
Дили ман бо ҳама шӯру ҷунунаш
Таманнои саропои ту дорад.

Биё, к-аз орзуи худ ситонем
Насиби чанд рӯзи рӯзгорон.
Арӯси орзуи ман! Куҷой,
Ки борон асту борон асту борон...

[1975]

* * *

Тираном асту барг мерезад
Дар лабонаш таронаи падруд.
Ниғаҳи офтоб ҳам кунд аст,

Меравад хастачон ба хонаи буд¹.

Ёд орам зи чапми бодомат,
Накхати навбахор меояд.
Ёд орам чу хандаҳоятро,
Қаҳ-қаҳи обшор меояд.

Тирамоҳ асту рӯд хушкида
Хушклуб мондаанд соҳилҳо.
Зоғҳо мепаранд фориғбол
Доғсон дар фазои манзилҳо.

Баҳри мо лек навбахори дил аст,
Дар дили мо талотуми дарёст.
Парфишони баргҳои хазон
Болафшони парастуҳост.

Чор ҳадди Душанбе чун девор
Кӯҳҳо сарсафед гардиданд.
Нафаси барф мезанад ба димоғ,
Чашмаҳо нопадид гардиданд.

Шукри қисмат, ки мо ҷавон астем,
Чашмаи шавқи мо хурӯшон аст.
Гар баҳорам ту бошӣ, бокам нест,
К-аз паи тирамаҳ зимистон аст...

[1975]

* * *

Дар зарҳали уфуқ хуршед ғарқ шуд,
Дар теғаҳои кӯҳ нури амонат аст.
Эй офтоби ман, маштоб бар ғуруб,
Ман ошиқи туам, ошиқ ғанимат аст!

Дар сояи ғуруб шуд ғарқ сояҳо,
Хам шуд ба пушти кӯҳ мижғони офтоб.
Эй рӯзи зудранҷ, сабре, таҳаммуле,
Як дам дароз кун даврони офтоб!

Чатри сияҳ кашид шоми сияҳгилем,
Хуршед пушти кӯҳ гардид нопадид,
Падруд, офтоб, хуш бош то тулӯъ,
Ман ошиқи туам, дунёст бо умед...

Танҳой мекашам ҳар рӯз дар ғуруб,
Ҳарчанд дар дилам шӯри муҳаббат аст.
Эй меҳрубони ман, бо ман даме нишин,
Ман ошиқи туам, ошиқ ғанимат аст!

[1975]

* * *

Эй хушо, афсонаҳои ошиқӣ
Дар ҳавои хонаам печидаед,
Кардаед андар сарам бозорҳо,

¹ Хонаи буд – аз таъбири буду бош, яъне маҳалли буду бош.

Дар дили девонаам печидаед.

Эй хушо, пиндорҳои гармрӯ,
Гармие дар чони ман афзудаед.
Дил ба оҳанги шумо бозӣ кунад,
Ё шумо бозичаи дил будаед.

Эй хушо, ангезаи бахти баланд
Аз замин то осмонам мебарад,
Аз миёни ин ҳама ҷӯлидагон
То ҷаҳони нуриёнам мебарад.

Эй хушо, эҳсоси гарму шавку шӯр
Мепазад андешаи хоми маро.
Гӯӣ хумдонест дар ман баҳри ман,
Мепазад чун мушти гил номи маро.

Эй хушо, парвози беболу паре
Дар фазои орзуҳои наҷиб.
Ё ҳаёли бахт, ё бӯи умед,
Ё ниёзи ошиқи меҳнатнасиб.

Эй хушо афсонаҳо, афсонаҳо...
Ман шуморо ҳамчу кӯдак кофтам.
Дар ҷаҳон гар аз шумо номе набуд,
Ман шуморо баҳри дил мебофтам...

[1975]

* * *

Он лаҳза, ки дар хонаю дар шаҳр нагунҷӣ,
Дар хонаю дар шаҳр ҷӣ, дар даҳр нагунҷӣ,
Дарёб, ки ишқ аст!

Он лаҳза, ки хуршед ба болои сари туст,
Танҳо зи барои ту чу дасти падари туст,
Дарёб, ки ишқ аст!

Он лаҳза, ки дунё ба ту оғӯш кушояд,
Ҳар барг ба дидори ту садбарг намояд,
Дарёб, ки ишқ аст!

Он лаҳза, ки бо оина якрӯ бинишинӣ,
Дар дидаи худ шуълаи яздонӣ бибинӣ,
Дарёб, ки ишқ аст!

Он лаҳза, ки сар то қадамат оташу нур аст,
Он лаҳза, ки дар ҷашми ту ҳар санг булур аст,
Дарёб, ки ишқ аст!

Он лаҳза, ки дар ҳеш ба биноии дигар
Дарёбӣ ба ногоҳ ту зебоии дигар,
Дарёб, ки ишқ аст!

Он лаҳза бифаҳмӣ, ки туро умр на бод аст,
Беҳуда туро модари бечора назодаст,
Дарёб, ки ишқ аст!

* * *

Аз файзи ҳамал чу набзи ошиқ
Дар навдаи ток хун давидаст.
Ҳамчун дили ту фазо кушода,
Ҳамчун дили ман замин дамидаст.

Дарёст пуробу масту бехуд,
Дар соҳили хештан нагунҷад
Чони мани беқарору бедил
Дар маҳкамаи бадан нагунҷад.

Дар ҷашнгаҳи баҳору қисмат
Ҳар санги карахт ид дорад.
Танҳо на ману ту, ҳар гиёҳе
Аз худ ба ҷаҳон умед дорад.

Дар раҳгузари гулу шукуфа
Худро гули ношукуфта пиндор.
Хохӣ, ки баҳор нағзарад зуд,
Гулҳои баҳорро маёзор.

Гул нозуку дил аз ўст нозук,
Аз ҳар нафасе намекушояд.
Ошиқ шудану дил об кардан
Аз дасти ҳама намебиёяд.

Бархезу биё, фариштаи ман,
Фасли нави ошиқӣ расидаст.
Доғи гули навшукуфта пайдост,
Доғи нашукуфтаро кӣ дидааст?

* * *

Ошиқон – шоирони бедевон,
Ошиқон – олимони беунвон,
Ошиқон – ҳофизони беовоз,
Ошиқон – кӯдакони гулгардон –

Бигзаред аз миёни кӯчаи шаҳр
Ҳамқади ёр – даст бар гардан.
Шаҳр гардад зи ишқ молломол,
Ишқ борад зи кӯчаву барзан.

жуфт-чуфт аз миёни раҳгузарон
Бо камоли ғурур мегузаред.
Ҷашму дил равшан аст аз дидор
Гӯй аз роҳи нур мегузаред.

Ҳамаи шаҳр ваъдагоҳи шумост –
Хоҳ гулгашту хоҳ майдонҳо.
Ҳамаи шаҳр бўсагоҳи шумост
Ҳам лаби ёр, ҳам лаби дарё...

Ба шумо бингарам, биболад дил,
Ки ҳаёт ошӯни ҳамроист.

Фалаки пир чун шумо гӯй
Навгирифтори хусни зебоист.

Як ҳамин бас, ки ошиқед алҳол,
Бо диле ҳамнавою ҳамрозад.
Як ҳамин бас, ки бар чамоли ҳаёт
Ошиқона нигоҳ месозед.

Як ҳамин дар замони мо кофист,
Ки шумо қадри ёр медонед.
Дар замони шитобҳои бузург
Нашъаи интизор медонед.

Ман чӣ гӯям дигар, ки бех аз ман
Дар раҳи ишқ чумла яктоед.
Ман чӣ гӯям дигар, ки бех аз ман
Дар фани ишқ чумла мавлоед –

Ошиқон – мурғакони белона,
Ошиқон – пайравони парвона,
Ошиқон – тапнағони соҳилҳо,
Ошиқон – кӯдакони афсона...

[1978]

* * *

Агар рӯде бихушқад, боз рӯде ояд аз куҳсор,
Агар эҳсоси мо хушқад,
Агар ишқи дили мову ту хушқад, ҷои фарёд аст,
Ки бе ӯ баҳри мо на нашъаи умру на эҷод аст.

Агар киште насабзад, соли дигар боз месабзад.
Насабзад гар умеди мо,
Насабзад гар муҳаббат дар дили мо, ҷои афсӯс аст,
Ки фуқдонаш ба назди бихрадон ҳамвора маҳсус аст.

Агар кӯҳе шавад аз ярч яксони замин, ғам нест,
Агар дарди муҳаббат кам шавад, ҷои пушаймонист.
Ки бе ӯ одамай худро намеёбад,
Ба чашми одамон одам наметобад.

Ба гардун ахтаре гар мурд, гардун боз хоҳад буд,
Агар ишқи дили мо мурд, ҷои гираву зорист.
Ки бе ӯ дар нигоҳи ман фалак аз ахтарон холист,
Замину осмон аз ошиқону шоирон холист.

Ҷаҳон бечораноӣ нест, медонам,
Ки бояд зиндагонӣ кард.
Дар ин дунёи пири бефано
Бояд ҷавонӣ кард.

Ту пайванди манӣ бар рӯзгори тозае алҳақ,
Ту пайванди манӣ бар навбахори тозае алҳақ,
Ту медонӣ,
Вале гоҳо намедонӣ,
Ки ишқи мо ҷавон бояд бимонад, гарчи мо мирем,
Ки ишқи мо чунон бояд бимонад, гарчи мо мирем,
Ки то имрӯз сӯзон буд, тӯфон буд, исён буд...

[1978]

* * *

Ту осмони манӣ.

Ва ё

Дар осмони муҳаббат ҳамошёнӣ манӣ.

Ту он таровиши нуӣ,

Ки дар шабони сияҳдил нигоҳбони манӣ.

Агарчи қисмати мову ту дostonҳо зад,

Ҳанӯз шеърӯ ғазалу dostonи манӣ.

Дар ин сипехри садоҳои бенишонии мо

Агар нишони ту бошам, ту ҳам нишони манӣ.

Дар ин ҷаҳони ғалатбоз беғалат боре

Агар ҷаҳони ту бошам, ту ҳам ҷаҳони манӣ.

Дар ин маҳал, ки пасочини боғҳо мондаст,

Ягона мевай уммеду ормони манӣ.

Дар ин ҷаҳони ҷазои “Зи мост, ки бар мост”

Ту ҳам баҳори маниву ту ҳам ҳазони манӣ...

[1979]

* * *

Хоҳам биканам номи тӯро дар тани ҳар кӯҳ

То аз буни ҳар санг гули номи ту рӯяд.

Хоҳам бикашам тарҳи тӯро дар варақи санг

То ҳар варақи санг паёме зи ту гӯяд.

Хоҳам, ки ба каф гираму тифлона бибӯям

Чун кокули ту кокули ин шаршараҳоро.

Аз ҳар ҷӣ гузаштаст ба ёди ту зи қисмат

Пурсам ҳама пайроҳаи кӯҳу дараҳоро.

Хоҳам ба лаби рӯди равон ояму пурсам –

Баҳти мани густох чаро лаб назад, эй рӯд?

Он ёр гузашт аз бари ту гул ба сари гӯш,

Аз бобати ман бо ту ягон гап назад, эй рӯд?

Хоҳам, ки тӯро боз чу дар фасли ҷавонӣ

Он гуна тару тозаю озода бубинам.

Худро ба ҳамон шӯҳию мағрурию мастӣ

Пеши ту чунон ошиқи дилдода бубинам.

Хоҳам... Бале, он қадр бихоҳам, ки тӯро боз

Бинам ба ҳамон наштаи эҷози муҳаббат.

Оғоз кунам зиндагии шоириямро

Аз нав ба ҳамон лаззати оғози муҳаббат...

[1979]

* * *

Дар он соат,

Ки барги охирин гулҳои фасли тирамоҳ аз боғу бустонҳо,

Ба сад афсӯс пар чинанд,

Ба хилват ёд кун аз ман!

Дар он соат,
Ки оби рӯдҳои тирамаҳ беҳолу бетуғён
Зи соҳилҳо фуру шинанд,
Ба ҳасрат ёд кун аз ман!

Дар он соат,
Ки ҳолӣ ёбӣ кунчи ҳонаи худро,
Дар он соат,
Ки ҳолӣ аз ғами ширин бубинӣ он дили фарзонаи худро,

Дар он соат,
Ки дунё бо ҳама ҷангу ҷидолонаш,
Дар он соат,
Ки гардун бо ҳама бадру ҳилолонаш
Бароят ҳамчу пуффаҳои дасти кӯдакон ночиз бинмояд;

Дар он соат,
Ки ин дунёи беғозу беанҷом
Бароят як нафас поёнпазир ояд,
Ба раҳмат ёд кун аз ман!

Замоне ошиқат будам,
Ҳамин давлат маро кофист!
Касе як лаҳза ошиқ буд, медонад,
Ки дар он лаҳзаи умри худоёна
Тамоми зиндагиро метавон фаҳмиду ботил кард...

Агар мо розием аз ишқ,
Дунё ҳам зи мо розист.

... Агар шаб ё сахар нодида чашматро
Бипӯшам чашм аз дунё,
Ту, эй афсонаи ширини умри ман,
Агар номи маро н-орад ба ёдат нағмаи якреси боронҳо,
Ба миннат ёд кун аз ман!

[1979]

* * *

Ало, эй Шаҳрзоди ман,
Ало, афсонасози умрбоди ман,
Шабе дигар, даме дигар
Бигӯ афсонае аз олами дигар,
Ки шояд аз табутоби дили пурормони ман
Ҳазор оташ фуру мурда, табе монда.
Ки аз умри ҳазору як шаби пурдостони ман,
Ҳазораш рафтаву шояд шабе монда...

Ба ҷонам ларза меафтад, чу шабҳо
Биандешам зи бозихи дунё –
Биандешам, ки дар поёни роҳи пурхатои худ
Туро гум мекунам рӯзе...

Худоё!
Ту аз ман меравӣ он сон, ки рӯзе омадӣ, аммо
Ту аз ман меравӣ он сон, ки нур аз чашм хоҳад рафт,
Ту аз ман меравӣ он сон, ки аз дил шавқ хоҳад рафт.
Ту аз ман меравӣ он сон, ки барфи домани куҳҳо

Баҳорон меравад доманкашон аз чо.
Ту аз ман меравӣ он сон, ки бандад кӯч
базми булбулони масту шӯрида
Зи бустони хазондида ба гулзори писандида...
Ту аз ман лаҳза-лаҳза дур хоҳӣ шуд,
Фақат дар хобҳову ёдҳо манзур хоҳӣ шуд.

Худоё, ин чӣ ҳазён аст?
Худоё, ин чӣ олоист?

Муроиди ман аз ин шеърӣ пур аз ҳазёну олоӣ
На он буда, ки гӯям шарҳи андӯху ҷудоиро.
Муроидам буд, то шукри нафасҳои тӯро гӯям.
Муроидам буд, то шукри саропои тӯро гӯям.
Ва ҳам гӯям,
Ки шояд аз табутоби дили пурормони ман
Ҳазор оташ фуру мурда, табе монда...
Ва ҳам гӯям,
Ки аз умри ҳазору як шаби пурдостони ман
Ҳазораш рафтаву шояд шабе монда...

[1979]

* * *

Ҳеҷ мебинӣ, ки аз тақвими умр
Рӯзҳои хушнафас бигзаптаанд.
Лек дар лавҳи дили мо ёдгор
Сураҳои ошиқӣ бинвиштаанд.

Рӯзҳои неқпай бигзаптаанд
Рӯзҳои неқёду неқфол.
Он яке саршор аз дидори ту
Дигаре саршор аз ёду хаёл.

Он яке ошуфта мисли рӯҳи ман
Дигаре монанди ту дамсози дил.
Он яке бигзапт андар баҳси ишқ,
Дигаре дар лаззати парвози дил.

Он яке сар монд дар зонуи ту
Дигаре бо ту, вале бе ту гузапт
Он яке бо дарди дил дар сина монд
Дигаре бедард аз паҳлу гузапт.

Он яке бо ларзаҳои дил бимонд,
Дигаре аз сар чунон хушам бирафт,
Он яке омад ба оғӯшам чу ту,
Дигаре чун ту зи оғӯшам бирафт.

Он ҳама рӯзе, ки саршор аз ту буд,
Ёд орам, хотирам гул мекунад.
Тираномии рафтаро ёд оварам
Сафҳои дафтарам гул мекунад.

Рӯзҳо рафтанд аз даргоҳи умр
Лек ёди атроф аз нарафт.
Шуд варақгардон китоби рӯзу шаб
Байтҳои меҳрангезат нарафт.

Ҳар чӣ буд, аз мо буду ёдаш бахайр,
Ки маро бо ту, туро бо ман расонд.
Ҳар чӣ буд, ҳар рӯзи хушсавдои ман
Бо ту буду бо ту рафту бо ту монд...

[1979]

* * *

Ширмаҳтоби ғуборолуда.
Хирмани мӯи туву хирмани маҳ.
Бингар он теғайи чун дасти дароз
Чанг андохта бар домани маҳ.

Рӯд аз хандаи маҳ хандонрӯст:
Мавҷҳо хандазанон мегузаранд.
Ханда кун дар лаби дарё, ки ҳама
Охир аз баҳри ҷаҳон мегузаранд.

Чи тазодест дар авзои замин –
Сабзаҳо сӯхта дар соҳили рӯд...
Оташ андоз зи барқи ниғаҳат
То барояд зи дили дарё дуд!

Чашми ту мерамад аз дидани ман.
Ҷеҳраи сабзи ту ботамкин аст.
Мову дарёдиливу ин дарё –
Баҳти беранг чи сон рангин аст!

Ҳоки олам ба сари толеу бахт!
Бингар он доғи руҳи равшани маҳ.
Бингар он кӯҳи сарафроз чу ман
Даст андохта бар гардани маҳ...

[1979]

* * *

Чанд рӯзе бо хумори ошиқӣ
Бо дили ман маст шав, хушёр шав.
Чанд субҳ аз раҳти атрогини хеш
Бо садои оҳи ман бедор шав.

Дар фарози абрҳои нукрафом
Пар кушою бо дилам парвоз кун.
Гар дили шӯҳи маро гум кардаӣ,
Дар фазои бекарон овоз кун.

Шомгоҳон дар ғуруби абрсӯз
Ёд кун аз сӯхтанҳои дилам.
Субҳгоҳон дар тулӯи хандарез
Ёд кун афрӯхтанҳои дилам.

Ҳарчи оташ дорӣ, афрӯзаш баланд,
Ки маро бо ту ҳисобе мондааст,
К-аз ману аз умри нуронии ман
Чанд рӯзи офтобӣ мондааст.

Баъд... баъди рӯзгори ишқу шеър

Чамъ кун бо дасти худ девони ман,
Пас парешон кун варақҳои варо
Дар фазои умри ҷовидони ман...

[1979]

* * *

Агар ишқи ту мардери ба манзил бурд, хушбахтӣ.
Зи байни мавҷи тӯфонҳо ба соҳил бурд, хушбахтӣ.
Агар аз синаи ӯ дил рабудӣ дар баҳои дил,
Вагар ишқат варо ҳам бо ғами дил бурд, хушбахтӣ.

Дар аввал гарчи бо нозу итобе сӯхтӣ ўро,
Дар охир чун чароғи даврае афрӯхтӣ ўро,
Агарчанде забони инсу чинси даҳр медонист,
Ба имое забони ошиқӣ омӯхтӣ ўро.

Ту он аслӣ, ки сарнакши ҳама эҷозҳои мост,
Ту он васлӣ, ки пайванди ҳама оғозҳои мост.
Бари рӯи латифат сафҳае аз умри ҷовидон,
Кафи дасти шарифат арсаи парвозҳои мост.

Агар ишқи ту мардери ҷаҳонӣ кард, хушбахтӣ,
Сазовори ҷавонӣ гар ҷавонӣ кард, хушбахтӣ.
Ҳама бори замонро то ба манзил бурду пеши ту
Ба дӯшаш гоҳ бори дил гаронӣ кард, хушбахтӣ...

[1979]

* * *

*Ман ҷону зиндагии худ, эй ҷону зиндагӣ,
Гар дӯст доштам, зи барои ту доштам.
Қамоли Исфаҳонӣ.*

Ман зиндагии хешро бо ту шинохтам,
Дар оташи нигоҳи ту дилро гудохтам.
Бо ту агар набудаам ҳамбахт дар замин,
Дунёи бахти хеш дар афсона сохтам.

Ҳар шеъри ман таронаи зебоии ту буд,
Аз баҳри ман нишонаи зебоии ту буд.
Дунёнадидаам, вале дар хотирам мудом
Дунёи бекаронаи зебоии ту буд.

Дарди ту ёд дод суҳангустарӣ маро,
Омӯхт бар хатои дилам доварӣ маро.
Ҳарчанд бе ту будаам дар рӯзгори хеш
Наздиқ кард дурият бо шоирӣ маро...

Акнун ту дар таровати тақрири ман бимон!
Чун нақши норизии тасвири ман бимон!
Домодию арӯсии мо дер шуд, дарег,
Эй наварӯси шеър, ба тақдири ман бимон!

[1979]

* * *

Як шаб аз қисмат гурезам пеши ту

Бо ҷунуни дил кунам девонаат
Тарк гӯям ақли дурандепро,
Гум шавам дар олами афсонаат.

Пешӣ рӯят оварам рӯи ниёз,
Рӯи дунёе насиби ман шавад.
Як шабе аз сад ҳазорон субҳу шом
Ҳусну зебоӣ насиби ман шавад.

Бо ту сӯзам, то насӯзад толеам,
Бо ту печам, то гурезам аз завол.
Бӯсам аз чашми хаёлангези ту
Ҳамчунон дар олами хобу хаёл.

Ларз-ларзон бо ҳама розу ниёз
Гӯш бинҳам бар тапишҳои дилат
То ба савдои дили девонаам
Номҳо ҷӯям зи дунёи дилат.

Шаб ҳама шаб сӯзиши зебои дил,
Коҳиши ширини ҷони носабур...
Субҳ ояд, ду фаришта пар кашем
Аз канори ҳам ба гардунҳои дур...

[1979]

* * *

Баҳор мешавад...
Баҳори пурнигор мешавад.
Замини хотироти ман
Бунафшазор мешавад.
Ба ёди нозҳои кӯдаконаат
Дилам хумор мешавад.

Чи рӯзҳо гузаштаанд,
Ки ман туро надидаам.
Чи дардҳо гузаштаанд,
Ки баҳри ту кашидаам,
Ту – баҳти ношинохта,
Ситеғи норасидаам!
Туро чу ёд оварам,
Дилам фиғор мешавад.

Ту рафтию зи баъди ту
Баҳори гулфишон гузашт.
Ту рафтию ба ёди ту
Ҷавонӣ бенишон гузашт.
Ту рафтию умедҳо
Чу абри осмон гузашт.
Ба чашми хеш дидаам,
Ки ишқ хор мешавад...

Зи осмони ишқи ман
Ту ахтари фитодай.
Ба кӯҳи орзуи ман
Ту кони нокушодай.
Ба базми зиндагониям
Нахурда ҷоми бодай.

Дилам ба ҳаққи ҳусни ту
Ҳамора зор мешавад...

[1979]

* * *

Ману ту тирамаҳ гулчинӣ рафтем.
Ҳазонҳо зери по афтода буданд.
Ба зери осмони сарду бемехр
Дарахтон урён истода буданд.

Ману ту тирамаҳ гулчинӣ рафтем,
Нишони сабзаву гул ҷуз ҳасе нест.
Замин коҳидаву рангаш парида,
Миёни дашту сахро ҳам ҳасе нест.

Ману ту тирамаҳ гулчинӣ рафтем,
Ки дидори гули худрӯ бубинем,
Ки шояд аз баҳорони гузапта
Гули ночидаи худро бичинем.

Ману ту тирамаҳ гулчинӣ рафтем,
Дигар дар ҷӯйҳо оби равон нест.
Чи бас обе гузапта аз сари мо,
Ки аз мо ҳам ҳасе ҳоло ҷавон нест.

Ману ту тирамаҳ гулчинӣ рафтем;
Замин беҳолу ноҳинҷор хуфта
Вале андар замини толси мо
Чи гулҳоест ҳоло ношукуфта.

Ману ту тирамаҳ гулчинӣ рафтем,
Ҳама гулбуттаҳо бебарг буданд.
Ки медонад, ки андар қисмати мо
Чи гулҳое, ки ғофилмарг буданд...

Ману ту тирамаҳ гулчинӣ рафтем
Ба рағми роҳу расми рӯзгорон.
Ману ту аз баҳорон дер мондем,
Дареғи он ҳама гул дар баҳорон...

[1979]

* * *

Ман аз чашми ту метарсам,
Аз он чашми пурафсуни ту метарсам.
Ҷу ҳар дам мешавад кам гармҷӯшиҳои эҳсосам,
Зи ҳусни рӯзафзуни ту метарсам.

Баҳори ман!
Баҳори ошиқии ман гузаптаст.
Туро мебинаму дил андаруни сина метаркад,
Ҳавасҳое диламро чун паланги захмхурда мезанад чангол,
Ба ин ҳоли пареш аз қадди мавзуни ту метарсам.

Чӣ гӯям?
Чӣ гӯям ман, к-аз он ногуфта нам бех!
Дилам хоҳад, ки дил бандам,

Вале дар синаам дил нест.
Ҳама тарсанд аз таҳдиди қонунҳо,
Ман аз таҳдиди қонуни ту метарсам.

[1979]

* * *

Аввали ишқ – осмони баланд,
Охири ишқ – хоки домангир.
Аввали ишқ – орзуҳо гарм,
Охири ишқ – орзуҳо пир.

Аввали ишқ – даст бар гардан,
Охири ишқ – дастудилшӯй.
Аввали ишқ – рӯ ба рӯи ёр,
Охири ишқ – рӯ ба берӯй.

Аввали ишқ – гул ба кокулҳо,
Охири ишқ – мушти хору хас.
Аввали ишқ – соҳиби дунё,
Охири ишқ – мурдаи бекас.

Аввали ишқ – лофи мардона,
Охири ишқ – тухмати номард.
Аввали ишқ – синаи пуршӯр,
Охири ишқ – синаи пурдард.

Аввали ишқ – бўсаи ширин,
Охири ишқ – талху шӯриҳо.
Аввали ишқ – напъаи дидор,
Охири ишқ – захри дуриҳо.

Аввали ишқ – гулфишони баҳор,
Охири ишқ – баргрезихост.
Аввали ишқ – аввали дунё,
Охири ишқ – охири дунёст!

[1980]

* * *

Овах, оваҳ, чи тирамоҳе буд,
Ки хазонаш баҳори дилҳо дошт.
Ба сари мо хазон чу гул мерехт,
Ҳар хазоне гули таманно дошт.

Мекашиданд оҳи ширине
Зери по баргҳои ошуфта –
Гӯй ҳар барг метавид аз таб,
Ки ба лаб дошт шеърҳои ногуфта.

Аз раҳи ҷангали хазонафшон
Ошиқони баҳор мерафтем.
Ба сари мо гули хазон мерехт,
Беғам аз рӯзгор мерафтем.

Сухбати мо зи маншаи дил буд –
Аз баҳору хазони олами дил.
Аз мақоми баланди давлати ишқ,

Аз шукӯҳи талотуми ғами дил.

Мо ду мавҷуди ташнадил будем,
Дили мо ташнаи муҳаббат буд.
Ҷони мо ташнаи ҷавониҳо,
Чапми мо ташнаи назокат буд.

Тирамаҳ! Эй мусофири рухзард,
Аз баҳори гузашта ёде кун.
Гарчи дер аст, ҷуз ҳаёле нест,
Аз ҳама дарду ранҷ шодӣ кун.

Тирамаҳ! Баргҳои зарди ту
Аз баҳори дилам нишонҳо дошт.
Хайр, эй тирамоҳи заркокул,
Ки хазонат чи гулфишонҳо дошт.

[1982]

* * *

Ҳаёли дидани рӯят ҳаёли хушбахтист,
Умеди суҳбати дигар камоли хушбахтист
Насиби лаззати дидор агар муяссар нест,
Насиби ҷони ҷавонам заволи хушбахтист.

Дилам ба ёди ту гум мезанад ба сад оҳанг,
Нигоҳи шуълаварад мезанад ба ҷонам чанг.
Вале ҷӣ суд, ки аз зиндагӣ раҳой нест,
Ки хок бар сари қисмат занему ному нанг.

Агарчи дураму ганчи дилат насибам нест,
Ба ҷуз ҳаёли ту андар ҷаҳон ҳабибам нест.
Агарчи зиндагиям худфиребиҳо дорад,
Ҳамин бас аст, ки ғайри ту дилфиребам нест.

Ҳамин бас аст, ки дунё туфайли ту зебост,
Ҳамин бас аст, ки ҷонам пур аз таманноҳост.
Ҳамин бас аст, ки дил дораму дилам бо туст,
Ҳамин бас аст, ки дил дориву дилат шайдост.

Ҳамин бас аст, ки ҳастӣ ҷаҳони пиндорам,
Ҳамин бас аст, ки ҳастӣ ҷаҳони асрорам.
Ҳамин бас аст, ки ту ҳастиву диле дорӣ,
Ҳамин бас аст, ки ҳастам ману диле дорам.

[1982]

* * *

Боз аз дур туро дидаму рафт
Дилам аз раҳгузари хотираҳо.
Мӯи афшони ту ёдам омад,
Бо ҳама замзамаи шаршараҳо.

Оҳ, он шаршараҳо хуш буданд
Поку шаффофу ҳаёлолуда.
Мӯи нобофтаат меларзид
Ҳамчу набзи мани ноосуда.

Ох, он шаршараҳоро дорам
Дар дилам мисли чунункори ишқ.
Аз ту он шаршараҳо мехонанд
Ёдгоре зи чигархори ишқ.

Ёд дорам, ки чӣ сон гесуро
Зери як шаршарае тар кардӣ.
Баъд аз он бо ҳама эҳсоси шадид
Дар дилам шӯриши маҳшар кардӣ.

Баъд аз он бо ҳама тӯфони чунун
Ту маро хуб ба гирдоб задӣ.
Ба дили сӯхта хокистари ман,
Боз оташ задӣ, боз об задӣ.

Баъд дар домани Варзобдара
Домани васли ту дар дастам буд.
Ман туро доштаму дигар ҳеҷ,
Баски аз ишқ ҳамин қасдам буд.

Баъд аз он ишқи ту дар синаи ман
Барқ зад, шуълаи озод кашид.
Ман нагуфтам ба фалак додамро,
Баски оғӯши ту бар дод расид.

Муддате чанд чу ҳамқисмати ман
Будӣ пайванд ба армонҳоям.
Бо ҳама содагию бечурмӣ,
Будӣ сарманшаи исёнҳоям.

Чӣ кунам, навбати исён бигузашт,
Хуни ман сард шуд аз гармии дард.
Баъди афсӯсу пушаймон хурдан,
Охи сардам ба дилат кора накард.

Эй дареғи ҳама он содагиҳо,
Ки ту бар шеър ҳамемонистӣ.
Ту на он асти кунун, ки будӣ,
Ман на онам, ки ту медонистӣ.

Ёд бодо ҳама он манзараҳо,
Ёд бодо ҳама он хотираҳо.
Ёд аз домани Варзобдара,
Ёд аз замзамаи шаршараҳо!

[1982]

* * *

Ох, эй зан, зани оташбунёд,
Ох, эй зан, зани пуршӯру шарар,
Ту маро сӯхтӣ шаб дар оғӯш,
Саҳарам рондӣ кафи хокистар.

Бахтдуздии ману ту як шаб
Дар паси пардаи зулмат бигузашт.
Ҳеҷ кас шохиди он дуздӣ набуд,
Гарчи бо ларзаю даҳшат бигузашт.

Раҳти оҳории атрогинат
Шоҳиди зилзилаи дунё буд.
Сари савдоии мардум хуфта,
Байни мову ту сару савдо буд.

Хирмани мӯи ту – хирвори бало,
Лабат аз шӯру шааф меларзид.
Дили бебоки ту бо он ҳама шавк
Боз аз нангу шараф метарсид.

Шеър хондам ба ту аз дафтари дард,
Ту пазируфтӣву бовар кардӣ.
Сари ҳар байти сафопарвари ман
Чехраи хеш мунаввар кардӣ.

Баъд аз он шоири худ хондӣ маро,
Баъд аз он ишқи ту гиротар шуд.
Шеъри ман ҳусни туро вом гирифт,
Чун ту зеботару шивотар шуд.

Баъд аз он сафҳаи ҳар иншоам
Сафҳаи рӯи сафедатро дошт.
Баъд аз он шиддати ҳар мисраи ман
Нусхаи ишқи шадидатро дошт.

Баҳти дуздидаи мо аз тақдир
Мушти сангин ба қазову қадар аст.
Шукри он бахтрабӣ аз вақт,
Ки насиби ману ту он қадар аст.

Гарчи сад бор фалак теғ кашид,
Ба дили мову ту, мо зинда ҳанӯз.
Хотири шеъри ману хотири ишқ
Ману ту, шукри худо, зинда ҳанӯз!

Ишқи ту, эй зани покизаназар,
Шоири покназар кард маро.
Қудрату шӯру шарорам бахшид,
Раҳрави роҳи ҳунар кард маро.

Он ҳама шеър, ки гуфтам дар ишқ,
Баҳудо, як қалам ашъори ту аст.
Аз ман осоре агар мемонад,
Баҳудо, як қалам осори ту аст.

Гар ту бишнохтиям ошиқи хеш,
Ошиқи ҷумлаи дилҳоям ман.
Гар ту бишнохтиям шоири хеш,
Шоири ҷумлаи дунёям ман!

[1982]

ФАРҶОМИ ЯК ИШҚ

Охир ба ҳазор андӯх
Ман ишқи туро куштам.
Як қофила дардамро
Дар дашти бало куштам.

Осудагӣ мечустӣ,
Осудагӣ бахшидам.
Дил канда зи ту чанде
Ҷон кандани худ дидам.

Рафтию сари шаб буд,
То субҳ кучо хуфтам?
То субҳ намедонам
Бо хеш чиҳо гуфтам.

Мекардӣ назар то субҳ
Бар бистари сарди ман.
Байте ду-се иншо шуд
Дар дафтари дарди ман.

Дар рӯй ба рӯи ман
Истода будӣ маъюс.
Мехурдӣ қасам сад рах,
Мехурдӣ ҳазор афсӯс.

Чашмони ту ашколуд –
Чашмони ҳалими ту.
Савганди ту бишката –
Савганди азими ту.

Аз шиддати эҳсосат.
Дастони ту меларзид
Дар роҳи нафас аз дард
Овози ту мепечид.

Он рӯз чи рӯзе буд –
Рӯзи сари Соли нав.
Гуфтем ба ҳамдигар:
Соли наву фоли нав...

Он рӯз ба ҷурми ишк
Ҷурми туву ман бигзашт.
Аз соли нав он як рӯз
Бо дарди куҳан бигзашт.

Он рӯз ба баҳси рашк
Бо васваса бегаҳ шуд.
То қиссаи ишқи мо
Чун мӯи ту кӯтаҳ шуд...

[1982]

* * *

Рӯзгори ошиқии мо гузашт,
Умри ман чун мӯи ту кӯтоҳ шуд.
Мо, ки андар кӯи дил раҳгум задем,
Ишқи мо ҳам мисли дил гумроҳ шуд.

Ишқи мо аввал чу Дарёҷой¹ буд
Кам шуд охир дар мурури солҳо.

¹ Дарёҷой – Искандаркӯл.

Аз кӣ буду аз чӣ буд ин оқибат –
Кай бичӯем аз китоби фолҳо?

Вақти ошиқ буданат бо сӯзи дил
Як ту мефаҳмидӣ мастихои ман,
Дар баландии ғурури шоирӣ
Он ҳама мастию пастихои ман.

Хонуми сабзина, аз ман ёд кун,
Ки ғаматро солҳо варзидаам.
То ба кӯи васли ту бо дарду доғ
Эй басо тарсидаву ларзидаам.

Баски оғӯши ту атри кӯҳ дошт,
Ошиқат будам мани фарзанди кӯҳ,
Бо умеде, ки кунад ишқат маро
Боз ҳам дилдодаю дилбанди кӯҳ.

Ошиқат будам на аз баҳри висол,
Ошиқат будам чу ҳамдарди дилам.
Ошиқат будам, ки дорӣ зиндаам,
Варна бисёр аст ҳар ҷо қотилам.

Ошиқат будам, ки бо ман содадил –
Ҳамнавою содаю озодаӣ.
Дигарон омодаи армони вақт,
Ту ба фармони дилат омодаӣ.

Дӯстдориҳои мо бепарда буд,
Ишқи мо дарё буду соҳил надошт,
Ҳар чӣ байни мо гузашт, аз дил гузашт,
Беҳудиҳо сарҳаду манзил надошт.

Хонуми сабзина, аз ман ёд кун,
К-аз ту ёди котили ман мондааст.
Чун мукофоте зи кӯриҳои ишқ
Кӯрзахме дар дили ман мондааст.

Ёд кун аз шоири ошиқ, ки буд.
Дар канорат масти азхудрафтае,
Бо ту гарчи рози дил бисёр гуфт,
Боз ҳам буд қиссаи ногуфтае...

[1982]

ДИДОРГОҲИ ДЕРИН

Боз аз он ҷо мегузаштам,
Бо чӣ вазъу бо чӣ савдо мегузаштам.
Гӯиё андӯҳи дунёе ба дил
Ман зи дунё мегузаштам.

Сабзаҳо хушкида буданд,
Гӯи оташдида буданд.
Сахраҳо бо сахраҳо паҳлӯ зада
Пушти ҳам хобида буданд.

Рӯди Варзобу садои мавҷҳояш,

Бозиҳояш, шӯҳиҳояш, ларзаҳояш
Ошиқиҳои маро такрор мекард
Бо паричашиме, ки будам ҳамнавоияш.

Мо ду ношукри муҳаббат
Ишкро бадном кардем.
ӯ зи ман ранчиду ман ранчидам аз ӯ,
Ишкро ноком кардем.

ӯ зи ман бигзашт, то ёбад бех аз ман ошиқе,
ӯ маро рад кард, то ёбад бех аз ман мушфиқе,
Лек медонам, ки ӯ ҳаргиз намесёбад дигар
Лоиқе чун Лоиқе...

Охири дидори мо танги ғуруб
Дар сари як саҳраи Варзоб буд.
Баъд аз он хуршеди ишқи мо натофт.
Васли мо з-он пас ҳаёлу хоб буд.

Лек ман шабҳо ба ёдаш менишастам,
Шеърҳои пургудозе менавиштам.
Ҳам хумори чашмиҳои содаашро
Ҳамчу рӯки сатрҳоям мешикастам.

Вой бар ӯ, вой бар ман!
Мо ду дил дар як ҳарими сина будем,
Баҳри ҳам дороии дил,
Баҳри ҳам ганчина будем.

Вой бар ӯ, вой бар ман!
Мо кунун аз ҳам чудоем.
Қиблаи паймони мо дарҳам шикаст,
Баъд аз он беқиблаему бехудоем.

Ман чӣ гӯям?
ӯ бех аз ман хуб медонад чӣ сон
Ман варо якрӯй мепиндоштам.
Охири ишқи ман ӯ буд,
Дӯшташ медоштам, эй мардуми рӯи ҷаҳон,
Дӯшташ медоштам...
Дӯшташ медоштам...

[1982]

* * *

Ишқиҳои мурдае дар синаам
Гоҳ-гоҳ хомӯш исён мекунанд.
Гоҳ маро аз хештан розию шод,
Гоҳ маро аз худ пушаймон мекунанд.

Андаруни ман чи шӯришҳои дард,
Андаруни ман чи тӯфони балост.
Меғурезам аз хатои худ, вале
Ин ғурезам боз бадтар аз хатост.

Ишқиҳои мурдаи ман зиндаанд
Нест ҳеҷ аз дасташон ҷои ғурез.
Бо ҳама навъе муросо мекунам

Андар ин дунёи қадорумарез.

Ишқҳои мурдаи ман зиндаанд
Дар дилу дар дидаву дар хотирам.
Ишқҳои мурдаи ман зиндаанд
Дар замири шеърҳои дафтарам...

Ишқҳои мурдаи ман зиндаанд
Дар ҳаёлу хобҳои равшанам.
Ёдгори сӯхтанҳои баланд,
Шоҳиди айёми ошиқ буданам.

Ишқҳои мурдаи ман зиндаанд
Бо ману шавқи тапишҳои дилам.
Бо тамоми лағзину айбу гуноҳ,
Бо ҳама пинҳону пайдои дилам.

Ишқҳои мурдаам бо ман мудом
Ҳар кучо дасту гиребон мешаванд.
Мебарандам гаҳ ба зери дорҳо,
Бар сарам гаҳ тирборон мешаванд.

Ишқҳои мурдаи даъвогарам
Ҳар нафас бар додгоҳам мекашанд.
Ишқҳои мурдаи балвогарам
Оқибат рӯзе маро ҳам мекушанд...

[1982]

* * *

Дилам он қадр мастӣ хоҳад имшаб,
Ки роҳи хонаи худро наёбам.
Тихӣ созам ҳама майхонаҳоро,
Ки аз сар бигзарад ҳар сарҳисобам.

Зи назди хонаат ғалтону хезон
Гузар созам чу як девонаи ишқ.
Чароғи хонаат бином фурузон
Чу нури сармади қононаи ишқ.

Кулоҳамро зи истигнои мастӣ
Барандозам ба сӯи Қаҳқашонҳо
Равам бар остонаи сар гузорам,
Ки мебошад баланд аз осмонҳо.

Давам бепову сар дар кӯчаи шаҳр,
Диламро аз фараҳ рӯи каф орам.
Бигирам аз гиребони ҳама кас,
Ки медонед? “Ҷӯро дӯст дорам!...”

Равам бо тапнагию сӯзиши дил,
Кашам сарви сари раҳро дар оғӯш,
Ки ғайр аз қомати ту то қиёмат
Ҳама аз хотирам гардад фаромӯш.

Назар созам ба пой ҳар дарахте
Ки гӯй низ побастаи ту бошад.
Бубинам сӯи ҳар як ҳалқаи шох

Ки гӯй ҳалқаи дасти ту бошад.

Дилам хоҳад чунон девонагиҳо
Ки умре ёд бинмояд Душанбе.
Занам фарёд сӯи моҳу анҷум
Зи фарёдам ба дод ояд Душанбе...

Дилам он қадр мастӣ хоҳад имшаб
Ки баҳти мастӣ дар хушёриям нест.
Дилам он қадр хоби мастӣ хоҳад,
Ки хоби баҳт дар бедориям нест...

[1982]

* * *

Ишқи ту камтар зи дарёе набуд,
То замини хотирам гулзор шуд.
То зи фарёду ғиреви мавҷҳои
Баҳти хоболуди ман бедор шуд.

Ишқи ту камтар зи исёне набуд
Рӯ ба рӯ бо душмани аъмоли ман.
Корзоре кард андар синаам
Бо ҳама урдуи моҳу соли ман.

Ишқи ту камтар зи парвозе набуд
Сӯи гардун ҳампари маҳвораҳо,
То ба ҳам наздик гаштанду қарин
Бурҷҳо, истораҳо, сайёраҳо.

Ишқи ту камтар набуд аз зилзила
Дар замини орзуҳои дилам.
То ба як чунбиш ба рӯи каф ниҳод
Он ҳама пинҳону пайдои дилам.

Ишқи ту камтар набуд аз тундаре
Дар инони осмони зиндагӣ.
Як дурахшиду хуморам тоза шуд
Бар хушиҳои замони зиндагӣ.

Ишқи ту камтар набуд аз баҳти нақд
То ба чапми дил ба ӯ кардам назар.
Гарчи бепову сару беҳуд будам
Кард бо ман ӯ маро наздиктар...

Ишқи ту камтар набуд аз шеъри хуб
Дар миёни сафҳаи девони дил.
Ишқи ту камтар набуд аз инқилоб
Дар ҷаҳони бесару сомони дил...

[1982]

* * *

Занг бандад даруни сина дилам,
Нашнавам занги хандаҳоятро.
Рӯзгорам чи бесадо бошад,
Нашнавам соате садоҳоятро.

Ба суолам ҷавоб агар надихӣ,
Зиндагӣ бечавоб метобад.
Накунад гар садот бедорам
Зиндагӣ ҳамчу хоб метобад.

Ҳар нафас бо ҳаёли тифлона
Пур шавад дил зи шавқи дидорат,
Охи ӯ аз масофаҳо гузарад,
Кунад аз хоби ноз бедорат,

Ба дарат мушт кӯбаду хайхот
Хохӣ, аммо кушуда натвонӣ.
Доғ-доғи ту асту боз ӯро
Ғайри доғе фузуда натвонӣ.

Нарм-нармак барои аз хона
Ғофил аз чапми хонаводаи хеш
То диламро ба рӯи каф гирӣ,
Бингарияш ба чапми содаи хеш.

Бо ҳама изтиробу меҳру ситез
Дар кафи хештан бияфшорӣ,
Гарчи меҳостӣ, наранҷонӣ,
Гарчи меҳостӣ, наёзорӣ.

Тунду хашмӣ ба сӯи ӯ гӯӣ:
“Гарчи бо ту ман ошно будам,
Ин ҳама солҳо, ки бигзапганд,
Ту кучо будӣ, ман кучо будам?”

Ваҳ, чи зебӣ, ваҳ, чи сӯзонӣ,
Аз кучоӣ ту, аз кучоӣ ту?
Бо дили поксӯзи шайдоям
Чи ҷазоӣ ту, чи сазоӣ ту!

Лек дер аст... ҳар қадар хоҳӣ
Баҳри таскини хеш маътал шав.
Варна бар ёдгори отапи ишқ
Дар сари чорроҳа машғал шав...”

...Бо ту рӯҳам агарчи ҳамхонаст,
Дили ман аз дарат бурун монад.
Баъди мо боз дар ҷаҳони дурушт
Ошиқӣ монаду ҷунун монад...

[1982]

* * *

Бо ту дарёфтам, ки то имрӯз
Зиндагиям ҳама хатоӣ дил аст.
То тую санъати муҳаббати ту
Ошиқиям ҳама ҷазоӣ дил аст.

Бо ту бар хештан назар кардам –
Ба ҳар он чӣ гузаштаҳоям буд,
То бидидам: ҷавониям – нафасе,
Шеърӣ ман – охи норасоям буд.

Чанд фасли баҳор омаду рафт,
Чуз гули рӯи ту басо гул дошт.
Чашмам аз сурати ту хоӣ буд,
Дилам аз ишқи ту тағофул дошт.

Ин баҳоре, ки бо ту мебинам,
Ростиро, баҳори шайдоист.
Фасли бо ҳам шукуфтани дилҳо,
Фасли рушду камоли зебоист.

Чу бубинам, ки обшори дур
Масти хеш аз ғурур механдад,
Чун бубинам ҳавои меғолуд
Ба сари кӯҳ хоса мебандад.

Чун бубинам, ки ин баҳор ту ҳам
Гул ба кокул занӣ ба шайдой,
Ба насими мулоими гулшан
Дари айвони хеш бикшӣ.

Мепарам бо кулангҳои қатор –
Дар фазо боз карда боли хеш,
Ки манам ин баҳор шоиртар,
Ки тӯй пурбаҳортар аз пеш.

Мекунам сӯи осмон фарёд,
Ки манам ин баҳор лоиқтар...
Мекушоям забон ба бонги баланд,
Ки манам ин баҳор ошиқтар...

...Баъд аз ин ҳар чи ояд аз қисмат,
То ту ҳастӣ, ҳама барои ман аст.
Чун сазои дилат накардам умр,
Ҳар чӣ ояд зи ту, сазои ман аст!

[1982]

* * *

Зи баҳти гумшуда чун оварам ёд,
Зи дуродур овози ту ояд.
Дили гумкардаамро чун бичӯям,
Саропои туам дил менамояд.

Дарак пурсам чу аз умри гузафта,
Зи ҳар манзил бишӯрад ҳасрати ту,
Ки гӯй ҳар гиёҳу сабзаи раҳ
Хабар орад зи ранги қисмати ту.

Ману ту аз ғурури чашмбаста
Дари дилро ба рӯи ҳам бубастем.
Дигарҳо аҳд бастанду шикастанд,
Ману ту аҳд нобаста, шикастем.

Кунун аз хонаи обод пурсанд,
Намепурсад кас аз ободии дил.
“Туро ман зарра-зарра чамъ кардам”¹

¹ Моли Шамси Табрэӣ.

Барои дил, барои шодии дил.

Кунун афтода дар гирдоби қисмат
Ману ту дар ҷудоӣҳо қаринем.
Ба ҳам бинем ғамҳои муҳаббат,
Дареғо, шодии ўро набинем...

Вале то зиндаам, то қисмате ҳаст,
Дилам номи дил аз номи ту ҷӯяд.
Агар сад сол ояд хушксолӣ,
Дилам чун лола дар боми ту рӯяд...

[1982]

* * *

Дили ман чун гули даврони хеш аст,
Ба даврони дигар ҳаргиз нарӯяд.
Хазон дорад баҳори зиндагонӣ,
Хазонро ҳеҷ кас чун гул набӯяд.

Чи тадбире! Худо ҳар чиз додаст,
Банавбат боз чун қарзаш бигирад.
Дили ман раҳни шеърӯ шоирӣ буд,
Бимирад ҳам, ба бадномӣ намирад.

Суханро ҳамчу гул гулдаста бастам
Барои хотири гулпираҳанҳо.
Уқоб андар баландӣ гар бимирад,
Дили ман – дар баландии суҳанҳо...

Ту, эй уммедгоҳи зиндагӣям,
Маро ҳаргиз макуш андар дили хеш.
Маро гар куштӣ, бошӣ қотили шеър,
Маро гар куштӣ, бошӣ қотили хеш.

Маро дар ошӯни равшани худ
Чу тақвие, чу тасвире ниғаҳ дор.
Китоби шеърҳои содаамро
Чу фарёде зи тақдире ниғаҳ дор.

Ман аз ту дур хоҳам рафт рӯзе
Чу барги рехта аз шохсорон,
Вале то реша андар хок дорам,
Туро ёд оварам то навбахорон.

Туро ёд оварам чун қиблаи дил,
Чу меҳроби дили садпояи хеш.
Туро ҷустам тамоми умр чун шеър,
Вале ҳаргиз наҷустам чораи хеш.

Ту асли шеърӯ ишқу орзӯй,
Биной шоирӣю ошиқӣ кун.
Агарчи будаам нолоиқи ту,
Ту аз ҳар байт ёди Лоикӣ кун!..

[1982]

* * *

Ҳар гаҳе чун ахтари иқболи ман
Рух намоӣ аз дари айвони хеш,
Ҳеҷ кайвоне зи айвонат баланд
Кай бувад дар вусъату паҳновариш?

Ҳар гаҳ аз айвон барой хандарӯ
Гесувонат ҳам занад рӯи замин,
Гӯӣ ту дар осмон чун Зӯҳрай,
Ман зи ту вомонда дар рӯи замин.

Роҳи байни мост гар як наъравор,
Дур аммо чун раҳи меҳру маҳ аст,
Осмони ман, чаро дурӣ чунин?
Дастӣ ман то боргоҳат кӯтаҳ аст.

Кай тавонам сӯи ту ово кунам
Чашми бад ҳар сӯ камингири ман аст.
Афканам гул, боз афтад бар замин,
Айби тақдири камингири ман аст.

Дар замони ин ҳама парвозҳо,
Гарчи беболу парам, эй ҷони ман,
Мепарам дар олами хобу хаёл,
Ҷониби айвони ту – кайҳони ман.

Гарчи медонам, ки парвозам хатост,
Гарчи медонам, ки болам норасост,
Лек бе эҳсоси парвоз ишқ нест,
Дидаи ошиқ сӯи нодидаҳост.

Пас ту ҳам, эй аз ҳама наздиктар,
Дар ҷаҳони орзу фоле бимон!
То нахушқад шавқӣ парвоз аз дилам,
Осмони ман, чунон оӣ бимон!

[1982]

* * *

Дар хобҳои равшану поки бихиштиям
Мебинамат, ки бо дили ман меҳрубонтарӣ.
Аз лаҳзаҳои кӯтаҳи дидору иштиёқ
Бас дилмувофиқи ману бас дилситонтарӣ.

Дар хобҳои мудҳишу сахмину тираам
Мебинамат, ки ҳозирӣ ҳамчун ҳалосгор.
Дар оташам бубиниву оташ занӣ ба даҳр,
Дар об ғарқа биниву гирӣ маро канор.

Дар хобҳои қудсии ман ту фариштаӣ,
Боли ҳарир дориву парвоз мекунӣ.
Дар рӯи боли хеш маро мебарӣ ба арш,
Бар ишқи ман даричаи дил боз мекунӣ.

Аммо чу рӯз мерасад, мебинамат, ки боз
Рӯи замини пургунаҳ ҷӯи қисматӣ.
Дилқӯби зиндагонии яқрангу яқнавохт,
Дилташнаи муҳаббату умри ғаниматӣ.

Аммо чу рӯз бигзарад, аз пушти офтоб
“Бар айшҳои рафта диле шод мекунам”¹.
Аммо чу рӯз бигзарад, чун сояи ғуруб
Андӯхи ту фуру капад дунёи равшанам...

[1982]

* * *

Аввалин шеъраро ту будӣ –
Аввалин шеъри пур аз дардам ту будӣ.
Аввалин ошӯби сӯзон
Андаруни синаи сардам ту будӣ.

Шеърҳои беҳтаринам –
Гӯй захири тири тақдиранд дар девони ман.
Шеърҳои дилнишинам –
Нақши сомонам дар тақдири бесомони ман.

Дар гуноҳи мо, ки ғофил мондаем аз ҳамдигар
Зиндагонӣ бегуноҳ аст.
Сабзае гар дар замини баҳти мо рӯяд кунун,
Сабзаҳои тирамоҳ аст.

Баъд аз ин ҳарчанд бо сад ҷону дил
Зиндагиро дӯст медорем мо,
Аз барои ҳамдигар
Тухми гулро дар замини мурда мекорем мо

Лек дорам орзуе аз туву аз зиндагонӣ:
То ба олам зинда бошам, баҳри ман олам ту бошӣ.
Аввалин шеъраро ту будӣ,
Охиринаш ҳам ту бошӣ...

[1982]

* * *

Гарчи медонам, ки дастам кӯтаҳ аст,
Боз меҳоҳам туро бар коми дил.
Боз меҳоҳам, ки аз ишқи ту бод
Дар нафасҳои пасин анҷоми дил.

Боз меҳоҳам, ки аз ҳар нешӯ нӯш
Охирин ком аз лаби нӯши ту бод.
Андар оғӯши ҷаҳони суҷум
Охирин оғӯш оғӯши ту бод.

Боз меҳоҳам туро аз ҳар ҷӣ ҳаст
Чун насиби воқасини зиндагӣ.
То равам зери замин, хоҳам туро
Аз замону аз замини зиндагӣ.

Боз меҳоҳам, ки рӯзи воқасин
Пеши ҷашмам мӯи анбӯҳи ту бод.
Охирин шодиям аз дидори ту,
Охирин андӯҳам андӯҳи ту бод...

¹ Моли Сонб.

* * *

Аз ғурури ту ғурури ман баланд,
 Аз ғурури ман ғурури ту зиёд.
 Дар миёни ин ҳама печидагӣ
 Бо дили гармат дили ман зинда бод!

Гар ҷавоният насиби ман нашуд,
 Дорам уммед аз ҷавонии дилат.
 Бар сари шӯридаю мағрури ман
 Кам мабодо меҳрубонии дилат!

Ман туро бисёр ғам додам агар,
 Ошиқӣ худ шеваи ғам хурдан аст.
 Дар миёни дардҳои зиндагӣ
 Шодии як лаҳзаро бишмурдан аст.

Ман туро як бор гум кардам, вале
 Бори дигар гум кунам, марғам беҳ аст.
 Баҳри чӣ дар ошиқӣ дил бишканем
 Чун варо рӯзе аҷал хоҳад шикаст!

Зиндагӣ ободу дунё пойдор
 Аз хурӯчи норизоиҳои мост.
 Гар яке бадбахт аз бахти зиёд,
 Дигар аз камбахтии худ норизост.

Ошиқию ташначашмӣ тавъаманд,
 Ишқ гар розист, монад беасар.
 Пас маро дар соҳили дарёи дил
 Ташнатар кун, ташнатар кун, ташнатар!

Пас ба сеҳри ҷазбаи ҷашмони ҳеш
 Дар вучуди ҳокиям сӯзиш фирист.
 То насӯзам дар ғами беоташӣ,
 Бар дилам оташ фирист, оташ фирист!

Ман чӣ дорам? Як дили рамзопно!
 Буду нобудам ҳамин як дил бас аст.
 Ҳар ками ўро чу меҳри модарон
 Ишқи ту гар мекунад комил, бас аст!

Мову ту меҳнаткаши кӯи дилем,
 Давлати мо – шӯри беамсоли дил.
 Бо тамоми ҷашнҳои рӯзгор
 Зинда бодо ҷашни истиқлоли дил!

* * *

Ба ҳаёлам, агар набовшӣ ту,
 Лаби дарё ғазал намехонад.
 Зиндагӣ мешавад нафасгардон,
 Шоире мисли ман намемонад.

Ба ҳаёлам, агар набовшӣ ту
 Ишқ бесарпараст хоҳад шуд.

Бе ғурури баланди чашмонат
Ҳиммати ишқ паст хоҳад шуд.

Ба ҳаёлам, агар набошӣ ту,
Бори шеърар касод меояд.
Аз ҳама – ҳар чӣ ҳаст дар дунё
Зиндагиям ба дод меояд.

[1982]

* * *

Ҳамчунон дар тамоми даври замон
Устои суҳан чи кампайдо,
З-устодони тухмату бухтон
Зиндагонӣ пур аст, сад ҳайфо!

Бо ту хоҳам сафои ҳонаи ҷашм,
Оҳ аз ҷашм-ҷашми қачбинон.
Бо ту хоҳам суҳан кунам аз дил,
Дод аз дасти ин суҳанчинон.

Бо ту ҷои гурез ноёб аст,
Гарчи зебад ҳама ҷаҳон бо ту.
Оқибат дафтари ғазал дар даст
Мегурезам ба ҷовидон бо ту...

[1982]

* * *

Хуш меҳнатест ишқат, эй меҳнати дили ман,
Хуш санъатест ҳуснат, эй санъати дили ман,
Хуш қисматест дардат, эй қисмати дили ман.

Боз омадӣ баногаҳ аз роҳи дилписандӣ,
Боз омадӣ ба шеърар бо ин шукӯҳмандӣ,
Хуш омадӣ ба сина, эй давлати дили ман.

Ин дил дар аввали ишқ аз ҳусни ту хабар дошт,
Дар байни обу оташ аз кӯи ту гузар дошт.
Пай бурдӣ ту бановақт аз сарвати дили ман.

Дар ин миёна бе ту гоҳе зи худ гузаштам,
То неку бад шиносам, аз неку бад гузаштам,
К-аз ту ниҳон намонад неку бади дили ман.

Акнун ба раҳгузурат ҳар дам намоз орам,
Бар дарғаҳи дили ту рӯи ниёз орам,
То рӯзу шаб ту бошӣ ҳамсуҳбати дили ман.

Акнун, ки олами ман худ олами дили туст,
Бешу ками дили ман бешу ками дили туст,
Бо ман бимон, ки ҳастӣ ту ҳасрати дили ман.

Акнун, ки мешиносӣ буду набуди ин дил,
Акнун, ки худ шунидӣ арзи вучуди ин дил,
Бигзор ҳар чӣ бошад дар қисмати дили ман...

[1982]

* * *

Агар ёбам ҷавонии дубора,
Туро, танҳо ту ро меҳоҳам бас.
Ба ҳар қисмат, ба ҳар қимат, ки бошад,
Туро ҳаргиз нахоҳам дод бар кас.

Агар ёбам ҷавонии дубора,
Ба ҷашми дигарон дунё набидам,
Гули оташ бичинам з-оташ дил,
Ба дасти кӯрзавқе гул начинам.

Агар ёбам ҷавонии дубора,
Нахоҳам хурд фанди раҳнамоён.
Ба роҳи дил равам, ҳарчанд дур аст,
Хурам ҳарчанд сад захми намоён.

Агар ёбам ҷавонии дубора,
Бигӯям бо дилат афсонаи дил,
Бубинам бо ту ҳар чӣ дидани ҳаст,
Туро бону кунам дар хонаи дил.

Агар ёбам ҷавонии дубора,
Биороям зи ишқат қисматамро.
Дубора гар ту ҳам ёбӣ ҷавонӣ,
Накӯ дарёб қадру қиматамро.

Агарҳо, кошкӣҳо зинда бошанд –
Тасаллопарварони зиндагонӣ!
Агар ёбам ҷавонии дубора...
Дубора гар ту ҳам ёбӣ ҷавонӣ...

[1982]

* * *

Барои он ҳама дунёи эҷоз,
Барои он ҳама ангези парвоз
Барои он ҳама иршоду илҳом
Барои он ҳама оғозу анҷом
Барои он ҳама сӯзу гудози ман,
Ман аз ту розиям, эй ҳамниёзи ман!

Барои он ҳама оташ,
Ки дар ҷони мани девона месӯзад,
Барои он шарори дил,
Ки ҳастии маро мардона месӯзад,
Барои шуълаҳои поксӯзи ишқ,
Ки баъди марг чун шамъи мазори ман
Миеи сатрҳои шеър ҷовидона месӯзад,
Ман аз ту розиям, эй ғамгусори ман!

Маро, ки то кунун доништа будам манзили зан чист,
Ту фаҳмондӣ, ки дунёи дили зан чист.
Ту фаҳмондӣ, ки зан дар ишқ монанди Табиат –
Бо маҳу бо офтобу бо ҳама сайёраҳои дуру наздик
Офаринандаст –
Ту фаҳмондӣ, ки зан ҳамчун худованди таоло
Зи пайғамбартарошон саҳт безор аст.

Ту дар ман баҳри ман дарёфтӣ он маҳзанеро,
Ки гӯй хуфрагар
Андар замини ҳафриёти бостон ёбад
Баногаҳ кӯзаи тилло –
Бигирад, пок созад аз ғубору гард,
Чилояшро бубинад дар нигоҳи шуълаи хуршед...
Ту дар ман ёфтӣ сад маҳзани ноёб,
Ту дар ман ёфтӣ сад маҳзани уммед.
Маро, ки чашмас будам,
Ба дарё ошно кардӣ
Маро, ки дар замин будам,
Ту ҳамдӯши само кардӣ...

Чӣ гӯям боз, эй ҳусни ҳаёти ман?
Чӣ гӯям боз, эй парвози ёди ман?
Барои чашми тобонат,
Барои атри зулфонат,
Барои ҳар суҳан,
Ҳар нома,
Ҳар занги телефонат,
Барои хилқати зебопарастии ту,
Барои он, ки ҳастӣ ту,
Ман аз ту розиям, то зиндагиро роҳу манзил ҳаст,
Ман аз ту розиям, то ҳастаму дар синаам дил ҳаст...

[1982]

ДУО

Ту гули шукуфтарӯй, ҳама беҳазон бимонӣ,
Ту баҳорӣ гулфишонӣ, ҳама гулфишон бимонӣ,
Ҳама дам кунам дуоят, ки чунин ҷавон бимонӣ!

Ту маро шинохтӣ боз, ту маро гудохтӣ боз,
Ба сипоси он муҳаббат, ки маро навохтӣ боз,
Ҳама дам кунам дуоят, ки чунин ҷавон бимонӣ!

Ту маро ба ман намудӣ, ба дилам чунун фузудӣ,
Ба сипоси он ки дар ман ҷи ҳазинаҳо кушудӣ,
Ҳама дам кунам дуоят, ки чунин ҷавон бимонӣ!

Ба сипоси он, ки бо ту дили ман гули шарар чид,
Ба сипоси он, ки бо ту ғами дил азиз гардид,
Ҳама дам кунам дуоят, ки чунин ҷавон бимонӣ!

Ба ҳақи ҳама саодат, ба ҳақи ҳама иноят,
Ба ҳақи ҳама фатонат, ба ҳақи ҳама назокат,
Ҳама дам кунам дуоят, ки чунин ҷавон бимонӣ!

Зи барои хандаҳоят, зи барои чашмҳоят,
Зи барои ҳар садоят, зи барои ҳар дуоят
Ҳама дам кунам дуоят, ки чунин ҷавон бимонӣ!

[1982]

* * *

Ҳар гаҳ, ки бо туям, рӯҳам пур аз сафост,

Ҳар гаҳ, ки бо туям, ҷонам пур аз навест.
Ҳар гаҳ, ки бо туям, гардун чи раҳмдил,
Қисмат чи меҳрубон, толеъ чи босахост.

Ҳар гаҳ, ки бо туям, баҳти сафед ҳаст,
Дар зиндагӣ хушо рӯзи саид ҳаст.
Аз атри гесуяг ёбам, ки шукри баҳт
Аз зиндагӣ ҳанӯз бӯи умед ҳаст.

Ҳар гаҳ, ки бо туям, дунё чи тозарӯст,
Ҳар ҷо, ки бингарам, гӯё нишони туст,
Ҳар гаҳ ки бе туям, гардун чи сангдил,
Қисмат чи беилоҷ, толеъ чи зиштрӯст.

Ҳар гаҳ, ки бе туям, ман бе ҷавониам,
Ҳар гаҳ, ки бо туям, ман бо ҷавониам.
Ҳар гаҳ, ки бе туям, як фарди фониам,
Ҳар гаҳ, ки бо туям, ман ҷовидониям...

[1982]

* * *

Ин ишқи дилгудоз, ки эҳсони зиндагист,
Дар синаи ҳамӯши мо меҳмони зиндагист.
Як рӯди пурхурӯш ба саҳрои орзу,
Як рӯзи офтобии даврони зиндагист.

Ин ишқи ҷонфурӯз, ки фармудаи дил аст,
Осоиши хурӯчи наёсудаи дил аст.
Як ғунҷаи ҳанӯз набӯидаи умед,
Як роҳи то ҳанӯз напаймудаи дил аст.

Ин ишқи хонасӯз, ки туғёни орзуост,
Дар ҷисми сард шуълаи сӯзони орзуост.
Як лаҳзаи навозиши ҷони ниёзманд,
Як саҳнаи намоиши исёни орзуост.

Ин ишқи дилфиреб фиребаш зиёда бод,
Аз давлати висол насибаш зиёда бод.
Дорам диле, ки бо раҳи осон намеравад,
Ранҷи раҳи фарозу нишебаш зиёда бод.

Ин ишқи синасӯз, ки инъоми зиндагист,
Як ғулғула ба олами ороми зиндагист.
Оғози ӯ хуш аст, ки оғози баҳти мост,
Анҷоми ӯ мабод, ки анҷоми зиндагист...

[1982]

* * *

Хонуми сабз, сабзтар бошӣ,
Давлати ҳусни ту фаровон бод!
Зери ин осмони луъбатбоз
Ахтари толеат фурӯзон бод!

Сина бикшо барои ишқи бузург,
Зиндадил бошу зиндагонӣ кун.
Ишқи мо пир ҳам шавад рӯзе,

То чавон бошӣ, ту чавонӣ кун.

Ишқ нодир бувад чу истеъдод,
Дар дили ҳар кӣ дар намегирад,
Ҳар кӣ бо сар нарафт андар ишқ,
Ишқи ӯ ҳеҷ сар намегирад.

Чи саодат, ки ту хабар дорӣ
Аз ғами ишқу аз табу тобаш.
Аз чигарсӯзию чигархорӣ
В-аз ҳама нашъаҳои камёбаш.

Чи саодат, ки бо нигоҳи дил
Бехтар аз ман маро ту медонӣ.
Гираҳе чанд дар дилам гар ҳаст,
Ҳамчу мушқилкушо ту медонӣ.

То ту ҳастию ишқи ту боқист,
Умри ман ошиқона хоҳад буд,
Номи ту дар забони ман умре
Бозгӯи тарона хоҳад буд.

То ту ҳастию ҳусни ту гирост,
Дар дилам гулшукуфту гулрез аст
Баҳри ту аз раҳи умеди дароз
Ғазале чанд дастовез аст.

Меравам сӯи қуллаҳои баланд
Бо дилам гар ту ҳамсафар бошӣ.
Хонуми сабз, сабз бодат бахт,
Хонуми сабз, сабзтар бошӣ!

[1982]

* * *

Эй тасаллои ҷони пазмонам,
Бе ту бар ман ҳаёт беранг аст.
Бо ҷаҳон ошноиям донӣ,
Ошноии шишаву санг аст.

Омадӣ. Рафтӣ. Инчунин шояд
Боз меоя. Боз хоҳӣ рафт.
Лек табли хатар занам, ки бидон
Ними умрат ба бегуноҳӣ рафт.

Ту чаро аз гуноҳ метарсӣ,
Бегунаҳ чун на офтобу маҳ аст?!
Як ману ту кучо гунаҳкорем?
Одамизод зодаи гунаҳ аст!

Се зи чори ҷаҳон бувад ҳама об,
Одамӣ лек ташна хоҳад мурд.
Акси ёре ба мардуми дида
Ба дили хоки сард хоҳад бурд.

Ошиқӣ баски ташнагии дил аст,
Об хоҳад зи чашмаи дилҳо.
Ошиқи ташнаро касе ранҷонд

Ташна мирад ба соҳили дарё!...

Ту маро мебарӣ ба имое
Бепару бол сӯи гардунҳо.
Ту маро мекашӣ ба сӯи уфук,
Ки дар ӯ мурдаанд Мачнунҳо.

Банда ҳам хостгори парвозам,
Мепарам, мепарам ба дуриҳо.
Пушти по бод ҳар чӣ бигзаптаст,
Пушти сар бод ҷумла кӯриҳо!

Ҳар касе, ки бузургӣ мехоҳад,
Меравад сӯи корзори бузург.
Гар гуноҳи бузург бошад ишқ,
Банда ҳастам гуноҳкори бузург!

[1982]

* * *

Чаро бояд занам лофи муҳаббат?
Чаро осон диҳам фанду фиребат?
Чаро гӯям дурӯғи ростмонанд
Ба пеши рӯю чашмони базебат?

Ту медонӣ, сарам орӣ зи савдо,
Ту медонӣ, дили ман сард гапта
Чу коне, ки расад ганҷаш ба поён,
Дили пурдарди ман бедард гапта.

Ту мегӯӣ ба ман талху киноя,
Ту механдӣ ба савдои дили ман.
Намедонӣ чи исёнҳо гузапта
Дар ин дунё зи дунёи дили ман...

Ту бо ман чанд рӯз улфат гирифтӣ,
Бигуфтӣ ҳарфҳое пора-пора.
Зи дарё як каф обе хурда, рафтӣ,
Надонистӣ, ки дар қаъраш чӣ дора(д)?

Баҳоре бо ман аз саҳро гузаптӣ,
Шикастӣ тугмаи бобунаҳоро.
Сарат бар осмон аз шавқу шодӣ,
Накардӣ фарқ худрову худоро...

Надонистӣ, ки андар синаи ман
Дили хушкидае чун хушкрӯд аст;
Ки обаш аз сари дунё гузапта,
Ки фориғ аз ғами буду набуд аст.

Маро чун раҳшиноси ишқ дидӣ,
Надонистӣ, ки аҳволам чӣ ранг аст,
Надонистӣ, ки дар майдони қисмат
Дилам шаҳри хароби баъди ҷанг аст...

[1982]

* * *

Баҳоре буду маҷнунбеди навбарг
Чу духтар кокулашро шона мекард.
Парастуе, ки ҷои лона меҷуст,
Ту гӯй дар дили ман лона мекард.

Дарахтон шоҳаҳои сабзи худро
Ба таъзими замин ҳам карда буданд.
Ба рӯи раҳ зи ракси нуру соя
Тамошогоҳи хуррам карда буданд.

Чи арзон мефурӯшиданд гулро
Сари раҳ баччагони дарсбезор –
Гули мақсуди худ нотида аз умр.
Ба савдои гул афтода ба бозор.

Ҳама будем андар кӯю барзан
Ба кокул гул, ба лабҳо хандаи гул.
Ҳама гулчину гулбозу гуландом,
Ҳама арзандаю зебандаи гул.

Гулафшон гарди гул мерехт бар сар,
Баҳор он сол авранги дигар дошт.
Дилам дар умри худ як бор гум зад,
Дилам як бор оҳанги дигар дошт.

Дилам як бор шӯриду зи худ рафт,
Намедонам кучо рафту чиҳо кард.
Фақат донам, ки боре рафту умре
Маро бо лаззати дард ошно кард.

Кунун баъди хазони даҳ баҳоре,
Ки дар дил дардҳоям таҳнишин шуд,
Кунун баъди пушаймони бисёр,
Ки саҳву иштибоҳи дил яқин шуд,

Кунам фарёд сӯи ёри рафта:
Маро, эй бегунаҳ, дорӣ ту дар ёд?
Ману ту ошиқони сода будем,
Ту будӣ содадил, ман содабунёд...

Ало, эй ёри нобӯсидаи ман,
Баҳори сабзи оғӯшат кучо шуд?
Гирифтам, пичаат ҳоло дуранг аст,
Сияхгӯши сари гӯшат кучо шуд?

Кунун бо дидаи пурдидаи худ
Агар дар сафҳае номам бихонӣ.
Бидон, ки ман ҳамон гумкардаи ту,
Туро гум кардаму гум шуд ҷавонӣ...

[1982]

* * *

Гули хайрию гули бобуна,
Домани пираҳану домани дашт.
Ғам махур, эй дили одаткарда,
Боз як ишқи ду-серӯза гузашт.

Боз як ишқи хатопеша гузапт,
Хок бодо ба сари собиқаҳо!
Ҳар чӣ берун зи дилам монд, бимон
Барфу борон бараду соиқаҳо!

Ин қадар ҳаст, ки раҳмам ояд
Ба чунин содагию беҳабарӣ.
Аз ту собитқадамӣ меҳаҳад
Ғофил аз он, ки ту як раҳгузарӣ...

Чашми тобони вай аз чехраи ман
Нуқтае аз хати тақдир нахонд.
Ӯ ҳамон ташна бирафт аз дарё,
Дили ман низ ҳамон ташна бимонд.

Ӯ надонист, ки андар тақвим
Соли мор аст ва ё ҳамдуна,
Лек дар кокули худ хотира бурд
Гули хайрию гули бобуна.

[1982]

* * *

Он шом зи пушти боғи кӯҳӣ
Маҳ тор танида мебаромад.
Як банд алаф ба пушт пире
Аз кӯҳ амида мефаромад.

Печида ба гесуи дарахтон
Якҷӯр навои чирчиракҳо,
Аз гул ба гуле наменариданд
Дигар ба талош гулпаракҳо.

Маҳтоби паридаранги коҳил
Мерехт ба фарқи шохсорон.
Дар олами сояравшани боғ
Будем ду тан зи растагорон.

Печида ба ҳам ду сояи мо
Метофт ба сони сояи бахт,
Яксони замин ҳамӯш мегуфт –
Оё кӣ расад ба пояи бахт?

Маҳтоб баланд мешуд аз боғ,
Бар шохи дарахтҳо расида.
Ман дида туро басеву лекин
Гӯё ки ҳанӯз ҳам надида...

Бо ин ҳама шукри он нафас бод,
К-аз гардиши осмон рабудем.
Як лаҳза ба кӯчаи дарахтон
Мо ҳам ду дарахти сабз будем.

[1982]

* * *

Духтари хоназоди хатлонӣ,
Дер мондӣ ту аз ҷавонии ман.

Ту гули навшукуфтай, аммо
Рафта айёми гулфишони ман.

Гар бихохӣ, фасона мегӯям,
Ҳар қадар шеър хоҳӣ, меҳонам,
Лек бо ту чӣ сохт бояд буд? –
Бахудо, бахудо, намедонам.

По ба по гар бихохӣ, ҳамроҳат
Оламеро пиёда мегардам.
Сӯи ту ҳар шабе чу шаббода,
Рӯз чун рӯзбода мегардам.

Лек на аз туву на ҳам аз ишқ,
Аз ду-се ақли хира метарсам.
Аз гуноҳи кабира бокам нест,
Аз гуноҳи сағира метарсам.

Соҳиле гар зи баҳр чӯёнӣ,
Бояд аввал гузапт аз паҳнош.
Гар гуноҳи сағира хоҳӣ, рав!
Гар гуноҳи кабира хоҳӣ, бош!

[1982]

* * *

*“Дар оғӯши ту мемирам”
Нодирпур*

Ту, эй гаҳвораю тобути ишқи ман!
Дар оғӯши ту гарчи зиндагиям нест,
Дар оғӯши ту меҳоҳам бимирам.

Дар оғӯше, ки ҳолӣ аз ман асту пур зи армонҳо,
Дар оғӯше, ки ҳолӣ аз ман асту пур зи ҳирмонҳо,
Дар оғӯше, ки атри шеъри тар дорад,
Дар оғӯше, ки дидори саҳар дорад.

Дар оғӯши ту меҳоҳам бимирам,
Дар оғӯше, ки дар навмедиям уммедҳое ҳаст.
Дар оғӯше, ки андар рӯзҳои тираи умрам
Бароям нав ба нав хуршедҳое ҳаст.

Дар оғӯши ту меҳоҳам бимирам,
Дар оғӯше, ки мебошад ҳаволатҳои рӯҳи ман.
Дар оғӯше, ки маҳрумам,
Дар оғӯше, ки мебошад ҳаловатҳои рӯҳи ман.

Ту, эй гаҳвораю тобути шеъри ман,
Дар оғӯши ту гарчи зиндагиям нест,
Дар оғӯши ту меҳоҳам бимирам,

Дар оғӯше, ки қадрапро надонистам,
Дар оғӯше, ки меҳрапро наварзидам,
Дар оғӯше, ки боре ҳам наарзидам...

[1982]

ҚАСИДАЕ БАРОИ САПЕДА

Сапеда!

Ин номи мустаори туст
барои дили ман,
Барои шеъри ман,
зеро номи туро
наметавонам бигӯям ошкоро;
зеро муҳити мо –
муҳити Душанбе –
шаҳри хурди ишқи бузургон надида
барои ишқи бузург
ё ишқи бузургон
омода нест
мисли он, ки ҳар сол мебинем
барои рафъи филборонҳо,
селҳо,
барфҳои лаклакии ғайриинтизор
омода нест.

Дар ин шаҳри ҷавон,
бе манораҳои баланд
бе бурчу бораҳои баланд
ҳоло ману ту
ду манорасм,
ки мардум мебинанд
аз дуру наздик;
тамошоияш
меоянд ҳар рӯз.
Маломат мекунанд,
бухтон мезананд
ману туро –
ғофил аз лаззати сармади ишқ,
аз шукӯҳи давлати ишқ,
аммо бештар аз ману ту
орзуманди он
ё бадномшуда
ва нангхурдаи он...

Сапеда!

Ин номро ишқи ман барои ту гузошт,
зеро як шуълаи андомат
аз дурахши номат,
аз нози чашмонат –
чашмони фаттонат;
аз ишқи содаат чун тулӯи хуршед
дар дилам сапеда дамид
ва ҳама гӯшаҳои торики диламро
сафед кард,
ва дониستم, ки ту сапедаи умеди манӣ,
ва дониستم, ки шеъри сафед ҳақ медихад
то ба номи Сапеда,
яъне исми ту дар шеъри ман –
ниҳон аз анкабутони тухматбоф
шеъри сафед бигӯям.
Эй тобонтарин
шуълаи ишқи инсонии ман!
саропои вучуди ту

мисли рӯзи нав,
мисли созу сӯзи нав,
чун тулӯи бахт, тулӯи ишқ,
мисли мардумаки чашмони ту
пок аст
ва мисли табъи ман
бебок аст!

Ту ҳар бор занн мебарӣ,
рашк мекунӣ,
ки гӯё аз ту рафта бошам.
На! На!

Беҳтар он аст, ки аз дунё биравам
то аз ту бесару садо биравам!

Ман аз ту нарафтаам,
ту ҳам аз ман нарафтаӣ,
ману ту

мисли шохоби як рӯд
як рӯди пуршӯри кӯхистони мо
алҳол чудоем,
аммо дар ниҳоят
бо ҳам меоем,
ҳамшӯр мешавем,
ҳамчӯр мешавем.

Ва он гоҳ

(Худо хайрашон диҳад!)

мардуми мо,
мардуме, ки ишқи бузург меҷӯянд,
аммо боз ҳораи мекунанд;
мардуме, ки шоири бузург меҷӯянд,
аммо боз сангсораш мекунанд;
мардуме, ки ҳунарвари бузург меҷӯянд,
аммо боз нӯҳораш мекунанд,
ишқи тӯро,
шӯри маро
як рӯз баъди сари мо
меҷӯянд мекунанд,
сачда мекунанд
ва ҳатто афсӯс ҳам меҷӯянд,
ки ҷаро гузаштагон –
(Ҳоло муосирони ману ту!
Умрашон дароз бод!)
Қадри моро надонишанд?

Қадри неъмат – баъд аз завоҷ...

Аҷабтар он аст,
ки он “гузаштагон”
ҳоло зиндаанд,
аммо қодир нестанд
ба ҷои афсӯси баъд
ҳозир ғами мо бихуранд
ё дастӣ кам
ба ишқи мо
лаққа назананд.

Аммо
ману ту ҳоло
нақди бахт

ё нақди вақт дорем.
Метавонем
ҳамдигарро
бибӯсем,
бо ҳам бичӯшем
оби оташ бинӯшем,
бо ҳам биболем,
бо ҳам бинолем
ва аз напъаи бӯсаҳои ошиқона
ва шоирона
чо ба чо бимирем
дар оғӯши кушода
мисли оғӯши замин,
мисли канори дунё
ва колбади моро
печида бо ҳам
дар оғӯши ошкоро
бигзоранд ба хок...

Охир ин бахт аст
бахти комил, мутлак,
ҳасадовар, рашкангез;
барои инсони хокӣ
аз юмни муҳаббат
насиб мешавад...

Эй Сапеда!
Сапедаи ишқи ман!
Ишқи моро надонистанд,
нафаҳмиданд
ё сахетар бигӯям,
ёрои фаҳмидан надоштанд,
зеро барои дуродурро дидан
чашми дурбин бояд;
зерои барои тасхири кӯҳи баланд
рӯҳи баланд бояд...

Ишқи мо
чун баҳори исодаме буд,
ки ҳама
дар тазйиқи замҳарир
интизораш доштанд,
аммо чун фаро расид,
ин ғофилон
аз паи иҷрои пилон
баҳорро нодида монданд,
сафҳаи баргери
аз гулистонаш нахонданд.

Аммо
ифтихори ман ин аст,
ки рӯзе
бо ин ҳама ғафлатзадагон
(дар зиндагӣ ё дар қиёмат)
рӯҳи мо рӯ ба рӯ мешавад
ва мебинем,
ки бар бахти сафеди мо
чун бар коғози сафед

мисли пеши қариндош
чи дастҳо
нақши сиёҳ рондаанд.

Аммо ба рағми ин сияҳдилон
ман рӯсафед хоҳам буд
рӯ ба рӯи дили сафеди ту,
зеро бар қасди ҳоли табоҳ
ва рӯзи сиёҳ
ё бахти сиёҳ
туро фаромӯш накардаам
ва шеъри сафед гуфтаам;
баски номи ту
барои дили ман,
барои шеъри ман Сапеда буд...

майи 1983

УМРИ БУЛБУЛ

Умри булбул кӯтах аст.
Бечора булбул
бо ҳама ширинадой,
бо ҳама рангиннавой,
бо ҳама гулдӯстдорӣ,
бо ҳама фарёду зорӣ
беш аз як сол умраш нест,
афсӯс!

Балки ҷои нолаю афсӯс ҳам нест.
Бар чунин як умри кӯтах низ
шукр гӯяд ошиқи гул –
ошиқи беҳоб – булбул.

Зоғ механдад ба умраш,
Ғулба механдад ба шукраш,
Лошаҳор аз лобалои лошаҳо
талх механдад ба ҳолаш,
к-ин чӣ рӯзею чӣ умре?
Ин чӣ ҷои миннату шукре?
Чанд шаб дар ҳасрати дидори гул нолида рафт,
Субҳ хуфту чехраи хандони гул нодида рафт,
боз шукри умр мехонад,
боз худро шод медонад,
ё ки ақлаш мисли умраш кӯтах аст?

Булбули шӯрида механдад,
балки рӯҳи булбули шӯрида механдад
ба рӯзу рӯзгори лошаҳор,
ҳам ба ҳоли ғулбаи дузд,
ҳам ба саргинхории зоғи сияҳкор...

Гарчи сад сол умр мебинед,
Такрори ҳам аст,
Он чӣ ман дар чор фасли сол –
Як соли ҳаёти хештан дидам,
шумо сад сол ҳам баъди сари ман,
гарчи ҳам доред нируи паридан,
гарчи ҳам доред нируи ба мурдоре расидан,

меҳнати ин умри кӯтоҳи маро,
лаззати ин умри кӯтоҳи маро
қимати ин умри кӯтоҳи маро,
ҳикмати ин умри кӯтоҳи маро
ҳаргиз намебинед!

Чунки ман бе шақшаку бе коғ-коғ
Хандаи гул чустам аз боғе ба боғ.
Чунки ман бо табъи олий оҳу зорӣ кардаам,
На чу каргас бо парӯ боли қавӣ
бо умри афзун лошахорӣ кардаам...

Эй шумо бемояғони дерсол,
чор фасли сол
агар сад сол ҳам кардед умр,
мешавад такрор ҳар сол,
мешавад ҳар сол такрор.
Умри кӯтах беҳ зи хори дароз аст.

Шодбахтам ман, ки умрам кӯтах аст,
баски ман дар чор фасли сол –
як соли ҳаёти кӯтаҳи хеш
умр кардам ошиқона,
ҳам бимурдам ошиқона
бо сурудӯ бо тарона!

апрели 1983

РАҚСИ ТУ

Рақси ту гар сабки эъҷоз аст дар рӯи замин,
Пешӣ ман як сабки парвоз аст сӯи осмон.
Рақси ту ҳарчанд баҳри беғамон як дилхушист,
Баҳри ман як олами дард аст, дарди беамон.

Ҳар нигоҳи ту ба умқи дил ишорат мекунад,
Ҳар адоёт қони мискинро ҳимоят мекунад.
Ларзаҳои мижжаҳоят,
Барқафшонии чапми сурмасоят
Заҳми носури муҳаббатро табобат мекунад.

Мезанӣ бо панҷаҳоят савти бишкан-бишкане.
Метаровад аз дили ман оҳу воҳу шеване.
Пой мекубӣ ба сахна,
Даст мекубӣ ба сина,
Синахоро мефурӯзӣ бо чамоли равшане.

Печутоби кокулонат печутоби зиндагист,
Ҳар нигоҳи ту суоли бечавоби зиндагист.
Гоҳ агар қадрат надонанд,
Гар сабукроят бихонанд,
Ҷумла аз кӯрии чапми интиҳоби зиндагист.

Гарчи беовоз мерақсӣ, ба гӯш овози туст,
Пардаи дил, пардаҳои чапм пойандози туст.
Шӯҳшангу масту мағрур –
Он қадар наздикӣ аз дур,
Гӯй сахни синаи ман сахнаи эъҷози туст.

Рақси печони ту мавзуну қашанг аст,
Як дами нақди фароғат аз малоли ному нанг аст.
Кош медонистаме
Як даме чун ҳамдаме
Умри ту дар сахнаи қисмат чӣ ранг аст?...

Рақси ту як сахнаи афсонаи дил бастан аст,
Як талоши аз ҷаҳони мову ман ворастан аст.
Балки андар сахни бозиҳои маргу зиндагӣ
Бо ҷаҳони бекарони орзу пайвастан аст.

[1984]

* * *

Зинда бошад модари гулпарварат,
То ки бахти мову ту гул оварад.

Бар сари мову ту гул резад мудом,
Завқи гул дар сина ангезад мудом.

То навое бишнавам аз барги гул,
Ишқи мо пояд ба рағми марги гул.

Гул занад бар мӯю кокулҳои ту,
Ғақи гул созад зи сар то пои ту.

Зиндагимон гул кунад дар боғи ишқ,
Орзумон гул кунад бе доғи ишқ.

Аз лабонат ханда гулрезӣ кунад,
Бар сарат Наврӯз гулбезӣ кунад.

Таби ман ҳам гул кунад аз рӯи ту,
Шеъри ман овезад андар мӯи ту.

Гул ба гул печему гул рӯяд зи мо,
Гул бақои умри худ ҷӯяд зи мо...

Эй ки андар боғи гулҳо рустай,
Бо мани гулчин чунин пайвастай,

Баҳри ман то кинаҷӯе бас кас аст,
Мисли гул бепуштурӯ бошӣ, бас аст.

Чун ту аз гулҳои боғи модарӣ,
Қадри гул медониву гулпарварӣ.

Зинда бошад, зинда бошад модарат,
Зинда бошад, модари гулпарварат!

[1984]

* * *

Ҳар ғаҳе бо ханда бикшӯй лабатро,
Хандаат қуфли диламро мекушояд.
Ҳар ғаҳе ширин бихандӣ ҷониби ман,
Зиндагӣ рангину ширин менамояд.

Дар лабони туст шахди зиндагонӣ,
Дар нигоҳи туст нури орзуҳо.
Дар адои туст пайғоми муҳаббат,
Дар садои туст пайки ҷустуҷӯҳо.

Ҳар гаҳе аз дур ой рӯ ба рӯям,
Чун ғизоли кӯҳсорон аз баландӣ,
Бишкуфад чун ҷеҳраи ту хоҳири ман
Аз ҳама зебоиву зебописандӣ.

Мерасӣ аз дур мисли дастаи нур,
Дар нафасҳоят ҳама шӯри муҳаббат.
Чашмҳоят бо ҳама барқи худодод
Мефишонад бар дилам нури муҳаббат.

Мерасӣ аз дури дуриҳои уммед,
Мераҳӣ аз ҳалқаи шакку гумонҳо,
Мефизой шираи чон дар вучудам,
Мекушой дар замирам бекаронҳо.

Мерасиву ханда мерезӣ ба рӯям,
Дар вучудам ғуссаву андӯҳ бимирад.
Боз дастонам ба рағми дасти кӯтах
Сахттар аз домани дунё бигирад.

Ҳар гаҳе бо нозу истиғно бихандӣ,
Гӯиё тақдир меҳандад ба рӯям.
Ғунҷаи лабро чу ҳар боре кушой,
Мекушояд ғунҷаҳои орзуям.

Гар набошад хандаҳои нурборат,
Зиндагиям беш аз шомӣ сияҳ нест.
Гар набошад хандаҳои беғуборат,
Зиндагиям ғайри такрори гунаҳ нест.

Пас мабодо кам шавад аз давлати ман
Хандаҳоят, хандаҳои дилрабоят.
Пас мабодо кам шавад аз қисмати ман
Хандаҳоят, хандаҳои ҷонфизоят...

[1984]

* * *

Ман туро дар чашм аз шаҳре ба шаҳре бурдаам,
Аз диёре бар диёре дар дилам овардаам.
Ман туро дар ҷони муштоқи ҳаваспарварди худ
Ҳамчу шеърӣ бехтарини хештан парвардаам.

Ман туро дар орзуҳои наҷиби хештан
Дидаам, доништаам ҳамчун ҳабиби хештан.
Гарчи ҳар касро ба қадри боли ӯ парвози ӯст,
Гарчи ҳар кас гирад аз дунё наҷиби хештан.

Ман туро баҳри дилам мадди таманно кардаам,
Ман туро баҳри дилам дар шеър пайдо кардаам.
Ёди ту чун дафтари ашъори рангин бо ман аст,
Ман туро баҳри дилам дар шеър иншо кардаам.

* * *

Омад ӯ аз раҳи хаёли ман –
 Аз гузаргоҳи орзуҳоям.
 Шом омад, вале паём овард
 Аз сахаргоҳи орзуҳоям.

Омад аз дури дур, пиндорӣ
 Аз диёри фасонаҳои қадим.
 Ошно бо ниёзи рӯҳи ман
 Чун навои таронаҳои қадим.

Дар чабинаш сафои субҳи баҳор,
 Дар садояш танини дарё дошт.
 Дар нигоҳаш умеди ман тобон,
 Дар лабаш бўсаҳои фардо дошт.

Омад аз қуллаҳои меғолуд
 Мурғи уммеди кӯчбастаи ман.
 Омад ӯ, то шаванд ҳамболаш
 Орзуҳои паршикастаи ман.

Омад ӯ аз баҳори дерина
 Сари мижгон ғубори гул чида.
 Омад аз он раҳе, ки як вақте
 Дили ман гум шудасту ӯ дида...

НОМАИ МАНЗУМ БА ЯК ХОНУМ

Шояд ин мактуб озорат диҳад,
 Хонию з-он пас маро нафрин кунӣ.
 Шояд андар хилвате бар холи ман
 Дар дилат як хандаи ширин кунӣ.

Худ ба худ гӯӣ миёни хандаҳо
 “Дӯзахӣ боғи биҳиштӣ хостааст.
 Чои афсӯс аст, аммо чора чист
 Шоири шӯрида ақлаш коостааст...”

Ҳар чӣ ҳам гӯӣ, бигӯ, аммо бидон
 Ошиқи босабру тамкини туам.
 Бо хутути дарҳами чини чабин
 Ойиқи гесӯи пурчини туам.

Умри дил андар ҳавасбозӣ гузашт,
 Осафо, чандин замон бар об рафт,
 Лаҳзае умрам гар аз ман розӣ буд,
 Боқияш ночӯру ё дар хоб рафт.

Дар гузаргоҳи шитоби зиндагӣ
 Ғайри чанд абёт аз ман ёд нест.
 Ин замон ҳар гаҳ равам пеши пизишк
 Дар дилам як гӯшаи обод нест.

Бо чунин дил, бо чунин ҳоли хароб
Боз ҳам мегирам аз домони ишқ.
Гарчи сад раҳ бесарусомон шудам,
Чуста даргоҳи сарусомони ишқ.

Ин масал бошад, ки ҳар посӯхта
Хешро бар мавчи дарё мезанад.
Ин дили ман, ин дили савдозада
Боз ҳам худро ба савдо мезанад.

Ҳар гаҳе бинад туро ними назар,
Оламе дар ӯ тагорӯ мешавад.
Гар бубинад ним лабханди туро,
Оламе бо ӯ фарорӯ мешавад.

Гоҳ-гаҳ аз дур бинад гар туро,
Бо ҳаёлат мешавад наздиктар.
Бо ҳаёли нозуке чун мӯи ту,
Балки аз мӯи ту ҳам бориқтар.

Боз ҳоли дигару фоли дигар,
Боз рӯзи дигару сӯзи дигар.
Боз печад дар ҳазорон нуктаҳо,
Нуктаҳои луғзу мармузи дигар.

Ман чӣ ҳам гӯям ба ин гапнодаро,
Ҳеҷ бо дастури ман коре набаст.
Балки бо шаш қитъаи рӯи замин
Қитъаи ҳафтум бувад ин дил, ки ҳаст?

Балки ўро моварои ин замин
Як муҳиту як замони дигар аст?
Балки дар байни заминро осмон
Худ заминро осмони дигар аст.

Меравад сар дар гиребон, гичу гунг
Рӯзу шабҳо бар ҳарими ёди ту.
Гар кушояд як нафас чашми умед,
Мекушояд аз насими ёди ту...

Нек медонам, ки медонӣ маро,
Лек з-омоли дилам огаҳ най.
Баски дар дунёи рангоранги хеш
Аз чунин ҳоли дилам огаҳ най.

Бингар он ду кӯҳи урентегаро,
Дар назар гӯи зи худ ворастаанд,
Сар ба сӯи осмон доранд, лек
Боз ҳам андар замин побастаанд.

Он ду кӯҳе гуфтаам, мову туем.
Дар мақоми хеш дигар-дигарем.
Лек гаҳ дар кӯчаҳои сабзи шаҳр
Рӯ ба рӯ оему хомуш бигзарем.

Бигзарем аз кӯчаҳои сабзи шаҳр
Ту ба роҳи хешу ман бо роҳи хеш.
Ҳар якеро қиблаи имони дил,

Ҳар якеро офтобу моҳи хеш...

Бигзарем аз кӯчаҳои сабзи шаҳр
Чашми гулҳо ҷониби мо бингаранд.
Бингарам бар чашми ту бо чашми гул,
Чашми гулҳо ростӣ ҳам шоиранд.

Чашми гулҳо – шоирони зудранҷ,
Чашми гулҳо – шоирони зудшир.
Чашми гулҳо – шоирони зудсӯз,
Чашми гулҳо – шоирони зудмир...

Эй басо ношукрӣ аз мо рафтааст,
Дода укёнусу меҳохем ҷӯ.
Шоирони хубро озурда, боз
Шоирони хуб дорем орзу...

Ман дилам хоҳад, ки бошад шаҳри мо
Шаҳри дурандеш, ҳам шоирпараст.
Гарчи чашмони ту бо шеъри нигоҳ
Аз тамоми шоирон шоиртар аст.

Ман дилам хоҳад, ки бошад шаҳри мо
Шаҳри ошиқ, шаҳри шеърӯ шоирӣ.
Шоире, то ҳусни яктои тӯро
Умри ҷовидон диҳад дар дафтаре.

Ман намедонам, сазои ҳусни ту
Шоире бошад миёни шоирон?
Ман намедонам, бипурс аз чашми худ,
Ман намедонам, бипурс аз ахтарон...

[1986]

* * *

Пас аз чандин сабуриҳо,
Ту аз дур омадӣ, аз дури дуриҳо,
Нигоҳат тапнагиҳои муҳаббат дошт,
Садоят тапнагиҳои саодат дошт.

Пас аз он пурғуриҳо,
Ту аз дур омадӣ, аз дури дуриҳо,
Зи худ вораставу бо дил напайваста –
Дили сад бор бишкоста...

Пас аз он бевафоҳо,
Зи ҷони худ ҷудоҳо
Маро дарёфтӣ аз шеърҳои дардолудам,
Ки аз дурии ту ҳам ҷону дил, ҳам хома фарсудам.

Пас аз чандин ғам овардан,
Пас аз қадди расоямро ҳам овардан,
Чӣ гӯям баҳри таскину тасаллоят?
Чӣ посух месазад баҳри таваллою тазарроят?

Чӣ гӯям, эй умеди мурдаи ман,
Ки ишқи одамӣ ҳам мисли ҷони одамӣ як бор мемирад.
Дигар эҳё нахоҳад шуд,

Дигар он гумшуда пайдо нахоҳад шуд.

Агар дар шеърҳои ман маро дидӣ,
Агар худрову ишқи бебарори мурдари дидӣ,
Ба зону бар замин биншину омин кун,
Зи ашқи лолагун рухсори рангин кун.

Ва бар ман бин миёни байтҳои дардолудам,
Ки вақте ошиқат будам,
Ки қадрашро надонистӣ
Ва ё дарвақт доништан надонистӣ...

Агар хоҳӣ, бигӯям бо ҳама овоз,
Ки аз он шеърҳои пур зи сӯзу соз,
Ҳама фармуди ишқи номуроде туст,
Ва ҳам аз ман дуои шодбоди туст!

[1986]

* * *

Баъди чанде, ки басо об зи сарҳи гузарад,
Баҳри ту хотирае беш нахоҳам будан.
Гар аз он манзараҳо гоҳ-гоҳе ёд кунӣ,
Пораи манзарае беш нахоҳам будан.

Чун баҳор ояду Наврӯз шавад гулгардон,
Шояд аз назарат масту ғазалхон гузарам.
Рӯзи боронӣ агар тар шавӣ сар то ба қадам,
Шояд аз ёде ту чун қатраи борон гузарам.

Байни кӯху дараҳо чун биравӣ сайри баҳор,
Гули бодом бубиниву маро ёд кунӣ.
Зери он шаршара оӣ, ки маро медонист,
Даст бар гарданаи андошию фарёд кунӣ.

Ёд оӣ зи баҳори ману сарсабзии ман
Чун ба пойиз нишинад ба сарат барги хазон.
Дили ороми ту як лаҳза ба ларзиш ояд,
Ки кучо шуд ҳама он тозагию бахти ҷавон.

Дар лаби рӯд нишинӣ, ки нафас тоза кунӣ,
Мавҷи эҳсоси маро ёд кунӣ бетардид.
Сӯи гирдоб бубинӣ, ки ба худ мепечад,
Ёд оӣ зи сарам, к-аз сари ту мегардид.

Баъди ҳар як сафари дур, ки баргардӣ боз
Ба Душанбе, ба Душанбегу шукуфону ҷавон,
Бингарӣ ҷониби он ваъдаҳои дерина
Гӯи истода манам, омаданатро нигарон.

Дафтари хотираатро бидушӣ ҳар бор,
Ғазале хонию дарёбӣ, ки дар шони ту буд.
Худ ба худ ханда кунӣ, фахр кунӣ – соҳиби он
Як замон шефтаи гесуи афшони ту буд.

Баъди чанде, ки басо об зи сарҳи гузарад,
Баҳри ту хотирае беш нахоҳам будан.
Баъди чанди дигаре, к-аз сари дунё гузарам,

* * *

Ох, агар боз туро медидам,
Сар ба пою қадамат месудам.
Аз ҳама печу ҳама ҷодаи умр
Дар ҳама зулфи ту меосудам.

Мешикастам ҳама армони дилам
Дар сари зулфи шикан дар шиканат.
Бахти пажмурдаи ман гул мекард
Чун гули рӯи чаман дар чаманат.

Мекашидам зи ҳама дастон даст,
Мекушодам пари парвози баланд.
Шодбахтам! Ба суи ҳафт фалак
Мезадам дод ба овози баланд.

Менишастам ба барат чашм ба чашм,
Як қадам аз ту намерафтам дур.
Як қадам дур намерафтам ҳеҷ
Аз дари хонаи ту то дари гӯр.

Дар канори ҳама дунё умре
Нашъаи атри канорат бас буд.
Ахтари бахт намечустам ман,
Ахтари чашми хуморат бас буд.

Шояд он вақт суҳан на зи фирок,
Ё ғами дилшиканат меғуфтам.
Беҳтарин шеъри дилангезамро
Балки аз як суҳанат меғуфтам.

Ҳолия монда дили пурҳасрат
Аз мани дилшудаю дилдода.
Аз ҷунон хирмани пурбори умед
Монда мушти қафаку пасбода...

Ох, агар боз туро медидам,
Доғи ишқи ту намебудам ман.
Хурда ғамҳои ту мемурдам, лек
Хурда афсӯс, намебудам ман...

* * *

Гар ишқи ту намебуд, будам хичил зи толеъ,
Гар ишқи ту намебуд, аз худ гусаста будам.
Дидори ту намебуд, дидори зиндагӣ – зишт,
Пайванди ту намебуд, ман дилшикаста будам.

Гар ишқи ту намебуд, ин сина чун биёбон,
На оҳи гул саҳарғах, на бонги булбуле дошт.
Гар ишқи ту намебуд, ин дил ҷу кӯҳи мағрур
Пурганҷ буд, аммо дар худ таҳаммуле дошт.

Гар ишқи ту намебуд, будам зи худ пушаймон,
Гар ишқи ту намебуд, умрам пур аз гунаҳ буд,
Гар кӯи ту намебуд, бeрoҳa буд дунё,
Гар рӯи ту намебуд, рӯи ҷаҳон сияҳ буд.

Гар ҷашми ту намебуд, ҷашми замона бенур,
Гар зулфи ту намебуд, аз мӯй кай мадад буд.
Шӯри ғамат намебуд, шeърам намак намедoшт,
Ёди рухат намебуд, худ зиндагӣ ҷи бад буд.

Гар ишқи ту намебуд, ман беситора будам,
Ҳарҷанд дарду доғат аз ман ҷудо набуданд.
Оғӯши ту намебуд, ман дар канора будам,
Ғамҳои ту намебуд, ин шeърҳо набуданд...

[1986]

* * *

Худ ба худ хандида мeрaфтӣ зи роҳ,
Одамон девона мeпиндоштанд.
Мардуми ҷашмат пур аз дидори ёр,
Ту намедидӣ, ки одамҳостанд.

Андар он як лаҳзаи эҳдои бахт
Мисли ту хушбахт дар олам набуд.
Мисли ту хандонлабу болидаҷон
Ё агар ҳам буд, дар он дам набуд.

Аз ҷӣ мeҳандидӣ? Одамҳои роҳ
Ҷумла ҳайрон мeгузаштанд аз барат.
Баъзе аз рафтори ту лаб мeғазид,
Баъзе мeҳандид аз пушти сарат.

Мeгузаштӣ аз миёни издиҳом,
Пeши ҷашмат як ниғаҳ, як ханда буд.
Як ниғаҳ, як хандае, ки ногаҳон
Дар дилу ҷонат шарор афканда буд.

Мeгузаштӣ аз миёни шахриён
Рустойидухтари навомада.
Масти бахшишҳои ширинаи умед,
Масти сӯзишҳои аз дил рухзада.

Мeгузаштӣ касе оғаҳ набуд,
Ки ту бӯе бурдаӣ аз рози ишқ.
Ҳам ту худ оғаҳ набудӣ, к-он нафас
Шӯр мeзад дар дилат оғози ишқ...

[1986]

* * *

Хуштарин рӯзи ҷавониам буд,
Ки туро низ ҷавон дидам ман.
Балки он рӯз зи ду рӯи хушат
Хушии рӯи ҷаҳон дидам ман.

Мeгузаштӣ зи раҳи пуродам,
Одамон бeшу ту якто будӣ.

Дарзамон ёфтаи аз чехраи ту:
Одамон чамбу ту танҳо будӣ.

Мегузаштӣ зи раҳи худ ором,
Лек дар чехраат оромӣ набуд.
Гӯиё хуш будӣ аз будани хеш,
Лек дар ту зи хушӣ номе набуд.

Хира мондам ба ту дар роҳи гузар,
Бар тазоди дилу ойинаи рӯт.
Баски андар назари шоирӣям
Рӯят ойинаи ғамҳоят буд.

Ман туро дида, маро нодида
Ту гузаштӣ зи раҳи худ танҳо
Он чунон ки касе парво накунад
Дар пиёдагузару барзанҳо.

Баъд аз рӯзи дигар, шукри насиб,
Боз дар роҳ туро дидам ман,
На зи ту, на зи ғурури ниғаҳат,
Аз ғами ишқи ту тарсидам ман.

Ки мабодо ба ягон варта фитам,
Ки мабодо зи ҷаҳон сер шавам,
Ки мабодо биравам аз худӣ худ,
Дар ҷавонӣ зи алам пир шавам.

Навхате будаму навмашқи сухан,
Ман ғами ишқ наметонистам.
Баски бо содадилӣ дар олам
Олами ишқ наметонистам.

Баъд ман дар ғами ту афтодам,
Ваҳ, чи ғамҳои ту ширин буданд.
Ранг дар ранг ҳамесӯхт дидам,
Ҷилваҳои ту ки рангин буданд.

Баъд ғамхот ҳама маҳзи сурур,
Баъд ғамхот дилосо буданд.
Хандаҳои ту ба истикболам
Гӯиё хандаи дунё буданд.

Шукри он рӯзи ҷавонӣ, ки туро
Дар ҷавоним ҷавон дидам ман.
Баъд то аз ғами ту дур шудам,
Кулли ғамҳои ҷаҳон дидам ман.

Кош ғамҳои ту акнун бошанд
К-аз ҳама даҳмаса эман бошам.
Кош он рӯзи ҷавонӣ бошад
Ки ту ту бошию ман ман бошам...

[1986]

* * *

Ошиқат будаму ишқам дар дил
Монд чун маъдани ноёфтае.

Кокулони ту ба дастам н-омад,
Монд чун мисраи нобофтае.

Ошиқат будаму армону ҳавас
Дар ниҳонгоҳи дилам монд ки монд.
Шавқи дидори ту дар кунчи дилам
Ҳамчу як оҳи дилам монд ки монд.

Доштам ман ҳаваси дидани ту
Лек медидаму меларзидам.
Дили ман дод ҳамезад, ки бигӯ,
Лек аз чашми ту метарсидам.

Шаб нахуспида суҳан мечустам,
Ки барои ту сахар хоҳам гуфт,
Чашм дар чашм ба овози баланд
Бо ҳама сӯзу шарар хоҳам гуфт.

Лек чун субҳ туро медидам,
Боз он гунги забонбаста будам.
Шаб ба ёди ту дилам гул мекард,
Рӯз пажмурдаю дилҳаста будам.

Беҳабар аз ҳама бетобии ман,
Масти худ хандазанон мерафтӣ.
Аз қадамҳот замин миннатдор,
Хонда абёти равон мерафтӣ.

То бидидам, ки наоварда ба даст,
Ман туро кардаам аз даст раҳо.
Гарчи дер аст, аз ин содагиам,
Ёд кун, ёд кун аз баҳри худо!

Дод аз содагию беҳунарӣ,
Аз каф он ганчи худододам рафт.
Баъд аз он бо дили мискин мондам,
Ёди бахт аз ҳама бунёдам рафт.

Ҳар чӣ ҳам буд, аз он ишқи нахуст –
Меваи нораси боғи дили ман
Ҳасрате монда, ки месозад гарм
То кунун паҳлуи доғи дили ман.

Ҳар чӣ ҳам буд, аз он шуълаи дард
Шеваи сӯхтан омӯхтаам.
Гарчи з-он баъд ҳам аз оташи ишқ
Эй басо сӯхтаам, сӯхтаам...

Ишқи ту дар дили ман чун гули барф
Ғофил аз қаҳри зимистон бидамид.
Дод пайғоми баҳор, аммо худ
Ба тамошои баҳорон нарасид...

[1986]

НОМАҲОЯТ

То сахар хобам наёмад,

Шаб, чу хондам номаҳоят.
Дар дилам ошӯби маҳшар,
Бар сарам омад қиёмат.

Гуфта будӣ “Баъди хондан
Номаҳоямро бисӯзон”
Гар бисӯзам номаҳоят,
Сӯзадам дил, сӯзадам ҷон.

Номаҳоятро насухтам
Сӯхт аммо тинати ман.
Баъд аз он то ҳоли ҳозир
Сӯхтан шуд қисмати ман.

Охирин як номаи ту
Дошт оҳанги васият
Пеш аз марги таби дил,
Пеш аз марги муҳаббат.

Охирин як номаи ту
Дошт оҳангу навос,
Гӯиё хатти сияҳ буд
Пеш аз рӯзи ҷудой.

Аввалин як номаи ту
Дошт пайғоми ҷавонӣ.
Охирин як номаи ту
Дошт анҷоми ҷавонӣ.

Аввалин як номаи ту
Буд лабрези муҳаббат.
Охирин як номаат дошт
Дарди ночизи муҳаббат.

Номаҳои аввалинат
Сарпарасти ишқ буданд.
Номаҳои охиринат
Аз шикасти ишқ буданд.

Номаҳоятро ба ҳар ҳол
Доштам дар синаи худ.
Доштам дур аз ғасурдан
Мисли як ганҷинаи худ.

Номаҳо бо аксҳоят,
Номаҳо бо нолаҳоят,
Номаҳои ишқу ҳасрат,
Номаҳои бебаҳоят.

То кунун дар синаи ман
Монда ёд аз ишқи воло:
Он яке кӯбад думушта,
Дигаре созад тавалло.

Гуфта будӣ “Баъди хондан
Номаҳоямро бисӯзон”
Гар бисӯзамшон, бисӯзад
Боқии дил, боқии ҷон.

Сӯхтам ман худ, ҳамин бас,
Номаҳо бояд насӯзанд.
То даме дар хотири ман
Гӯшаеро барфурӯзанд...

[1986]

* * *

Сода будам, бахудо, сода, ки зуд
Ба қасамҳои ту бовар кардам.
Ҳама ҳарфе, ки ту гуфти бари ман
Мисли байти сара аз бар кардам.

Сари ман чарх зад аз ваъдаи ту,
Ман саропой туро дил дидам,
З-одамистони ҷаҳони ноқис
Як туро одами комил дидам.

Бори аввал, ки туро медидам,
Метаровид асал аз суханат.
З-омаданҳои ту гул мекардам,
Гӯиё дошт баҳор омаданат.

Бори аввал, ки туро бўсидам,
Дар лабам ахтари уммед шукуфт.
Оташе дар шарафнам бидавид,
Дар дидам шуълаи хуршед шукуфт.

Бори аввал, ки кушодӣ оғӯш,
Ту зи сар то қадам оташ будӣ.
Ҳам дилозору дилорой маро,
Ҳам балокору балокаш будӣ.

Бори аввали, ки дил овардӣ ба ман,
Зиндагӣ дар дили ман исён кард.
Бори аввал, ки зи ман дил бурдӣ,
Зиндагӣ сер маро аз ҷон кард.

Бори аввал, ки ту якрӯ будӣ,
Як дидам сад ғами ишқатро дошт.
Баъд чун мурдӣ ту андар назарам,
Сад дидам мотами ишқатро дошт.

Баъд дар хандаи ту барқ намонд,
Баъд дар ҷеҳраи ту шодӣ набуд.
Баъд андар дили меҳрободат
Бахудо, заррас ободӣ набуд.

Баъд меомадию мерафти
Ҳамчунон сояи бечону ҳамӯш.
Ку ҳама оташи пуршуълаи дард?
Ку ҳама ғулғулаю ҷӯшу хурӯш?

Ку ҳама ваъдаю паймону вафо?
Ку ҳама хушҳабари бахти тамом?
Бачча будам, бахудо, баччаи гӯл,
Сода будам, бахудо, содаю хом...

* * *

Боз омад тирамах бо баргҳои зарди хеш,
 Бо ситези гирдбоду бо ғубори гарди хеш.
 Орзуҳои чавонмарги мананд ин баргҳо,
 Ки ба рӯи хок мерезанд оху дарди хеш.

Бори аввал, к-аз қазо ними ниғаҳ дидам туро,
 Дар хазонрезони танги тирамах дидам туро.
 Ман хазонафшону ту маҳзи гулафшони баҳор,
 Шоири ғарқи гунаҳ, эй бегунаҳ, дидам туро.

Ту зи мулки навбаҳорон сӯи ман меомадӣ,
 Бо навои обшорон сӯи ман меомадӣ.
 Ёд меовард аз чил соли ман чил кокулат,
 Бо суруди обшорон сӯи ман меомадӣ.

Тозаву тар будӣ мисли сабзаи наврустае,
 Покрӯ будӣ ба сони барги бороншустае.
 Сӯи ман меомадӣ бо орзуҳои дароз,
 Сӯи ман меомадӣ аз хештан ворастае.

Чашмҳоят роҳҷӯи кишвари афсона буд,
 Ормонат хостори ошиқи девона буд.
 Синаат чун синаи хоки баҳорон медамид,
 Дарди ишқат орзуманди дили фарзона буд.

Мегузаштем аз миёни боғҳои тирамоҳ,
 Ту ба ҳусни сабзу ман бо доғҳои тирамоҳ.
 Хотири ту пур зи нузҳат мисли Наврӯзи бузург,
 Хотири ман холӣ мисли лоғҳои тирамоҳ.

Ман ғазал мехондамат аз заъфарониҳои умр,
 Ту ғазал мехондӣ аз гулфишониҳои умр.
 Ман дарахти заъфарону ту дарахти арғувон,
 Ман хазону ту гули тар аз нишониҳои умр...

Боз омад тирамах, бо баргҳои зарди хеш,
 Бо ситези гирдбоду бо ғубору гарди хеш.
 Мову ту гар дар баҳорон рӯ ба рӯ меомадем,
 Кай чунин нолидаме аз қисмати номарди хеш?

* * *

Ғуруби офтоби ҳуснат омад,
 Паричонам, биё, дунё дурӯзааст.
 Биё, чоми дилафрӯзе бигирем,
 Ки ҳоло чашмҳоят дилфурӯз аст.

Чи ҳасратҳо, ки дорӣ дар дили хеш,
 Сияҳбахтист дар рахти сафедат.
 Агар хоҳӣ, сияҳномат бимирам,
 Ки орам заррае бахти сафедат.

Агар хоҳӣ, ки аз худ бигзарӣ боз,

Даме аз кӯчаи ишқам гузар кун.
Агар хоҳӣ, ки бар ту бингарад бахт,
Мани соҳибназарро як назар кун.

Дилат, медонам, аз ошӯб холист,
Чу хушкида дарахте дар баҳорон.
Биё, аз ишқ саршпорат кунам ман,
Чӣ меҳоҳӣ дигар аз рӯзгорон?!

Биёву сина бикшо чун дари субҳ,
Биё шӯри чавониро зи сар гир.
Агар хоҳӣ чавонии дубора
Маро то ҳадди ҷон додан ба бар гир.

Маро масти ҷамоли хештан соз,
Ки аз масти май рӯҳам фасурдаст.
Хушо ҷоне, хушо ҷони ғарибе,
Ки дар оғӯши гарми ёр мурдаст!

Чӣ мепурсӣ дигар аз хоҳиши ман,
Чӣ мегири дигар аз ҷони шайдо?
Агар шавқӣ маро поён набахшӣ,
Фароҳам мерасад поёни дунё!

[1986]

* * *

Ман барои ту дилам месӯзад,
Ки ту аз ишқ пушаймон шудай.
Аз нахустин хатаре кебида¹,
Роҳи бемонеа ҷӯён шудай.

Чун ту оташи пурсӯзи дарун
Чехраат лоласифат меафрӯхт.
Чашм бар чашм ту мекардӣ ниғаҳ,
Аз нигоҳат ҳама ҷонам месӯхт.

Чун ту ошӣқ будӣ, мефаҳмидам.
Аввал андар суҳанат лоф набуд.
Ваъдаи ахтари саъд аз гардун,
Ваъдаи мулки паси Қоф набуд.

Аввали ишқи ту чун субҳи сафед
Равзани матлаи хуршеде дошт.
Аввали ишқи ту бар хонаи дил
Омаданҳои ту як иде дошт.

Аввал... оваҳ, ту чи зебову бадсӯ,
Чи қадар маҳзи назокат будӣ.
Он ҷунон нестӣ имрӯз, афсӯс,
Ки дар оғози муҳаббат будӣ.

Дӯш дидам, ки ба дил оҳат нест,
Ҳам зи ман, ҳам зи ҷаҳон дилзадаӣ.
Ту бирафти дари дил барбаста,
Ман бирафтам ба дари майкадае.

¹ Кебидан – бим доштан, тарсидан.

Ман барои ту дилам месӯзад,
Ки ту аз ишқ пушаймон шудай.
Балки на аз ману аз ишқу чунун,
Балки аз хеш пушаймон шудай?...

[1986]

* * *

Дар мадори ҳама ин дору мадор!
Дар ҳисори ҳама ин ачзу ниёз,
Чун ба поён бирасад савдоят,
Аз мани дилшуда ёд оварӣ боз.

Боз ҳам бо дили худ рӯй ба рӯй
Бинӣ дилдодаи якрӯй маро.
Бо ҳама шавқу ҳавасбозии ман,
Бинӣ дилсӯзаву дилчӯй маро.

Субҳ бархоста аз бистари ноз
Бинӣ тасвири маро дар девор,
Ҳама девору дарат беовоз
Ёд оранд аз он бўсу канор.

Ёд орад аз он қисмати нақд,
Ки беҳин ҷонсипарат ман будам
Ба ҳама бўсагадой зи лабат,
Беҳтарин бўсагарат ман будам.

Чун ягон бенасабат ранҷонад,
Ёд оӣ зи навозишҳоям.
Бишканад харпадаре имонат,
Ёд оӣ зи ниёишҳоям.

Ҳар гаҳе зиндагӣ сахтат гирад,
Ёд оӣ ту дили нарми маро.
Ҳар гаҳ аз зиндагӣ дилсард шавӣ,
Ёд оӣ ту дили гарми маро.

Ҳар гаҳ аз хеш пушаймон гардӣ,
Аз ғинои дили ман ёд кунӣ.
Монӣ бесӯзу наво чун аз ишқ,
Аз навои дили ман ёд кунӣ.

Баъд чӯй ту маро беҳуда,
Чунки дер асту ту бетадбирӣ.
Ман чу дилчӯи ту мемирам, лек
Ту чу гумчӯи муҳаббат мирӣ...

[1986]

* * *

Аз кучо омадӣ, эй чашмаи нур?
Аз кучо омадӣ, эй маҳзани шеър?
То дилам дошт зи домони дилат,
Баъд аз ин дасти ману домани шеър.

Чашми ту нури илоҳӣ дорад,

Чашми ту чашмаи шеъри Ачам аст.
Баъд аз ин бар сари ман аз қисмат
То ғами ишқи ту бошад, чӣ ғам аст?

Чун ту ангушт задӣ бар дари дил
Ҳамчу ошӯбгарон бар дари шох,
Буду нобуди маро ларза гирифт,
Тарк гуфтам ҳама даргоҳу сипоҳ,

Пас фуруд омадам аз тахти ғурур
Пеши ту мисли шаҳ аз тахти баланд.
Ҳусни ту дидаму қурбон кардам
Ҳамаро баҳри ту, эй бахти баланд!

Лек оғаҳ кунамат аз фарҷом,
К-охири шаҳманишӣ коҳкашист.
Охири шаҳманишӣ гар ин аст,
Охири ишқу чунун оҳкашист.

Гар чунин аст ҳама бахшиши ишқ,
Ту маро содаю гумроҳ мағӯ.
Муддате зиста бо шиддати ишқ,
Гар бимирем, абас оҳ мағӯ!

[1986]

* * *

Ишқи ту чун насими субҳонӣ
Дар дилам нақхати баҳор овард.
Номи ту мисли хатти пешонӣ
Хатти қисмат зи кирдугор овард.

Ту зи кайҳони орзуҳоям
Омадӣ парзанон ба манзили ман.
Омадӣ безамон зи кишвари ҳусн
Ба муҳити харобаи дили ман.

Омадиву маро зи ман бурдӣ,
Бурдӣ то қуллаҳои меғолуд.
Бурдӣ то он мақоми ишқи бузург,
Ба мақоме, ки орзуям буд.

Шод кардӣ маро зи ғамҳоят,
Зи ғаме, ки рӯҷӯи ишқат дошт.
Буни гӯши ту шеърҳо хондам,
Шеърҳое, ки бӯи ишқат дошт.

Баъд мо дар канори ҳамдигар
Дар канори ҷаҳон нагунҷидем.
Аз раҳи дил ба ҳар кучо рафтем,
Роҳҳои замон насанҷидем...

Баъд мо ҳар қадар зи худ рафтем,
Зиндагӣ боз ҳам ба худ овард.
Ҳар қадар боғи ишқи мо бишқуфт,
Қисмат он қадр душманиҳо кард.

Баъд дар кӯчаҳои шаҳраки мо –

Шаҳри ишқи бузург нодида
Мегузаштем мову ту танҳо
Аз нигоҳи авом тарсида...

Баъд рафтем ҳар ду бо раҳи худ
Ҷониби сарнавишти иҷборӣ.
Ҷониби хонадону пайвандон,
Ҷониби хешу хештандорӣ.

Баъд... баъди туро надиданҳо,
Баъд... баъди фироқу пазмонӣ,
Ёфтам, ки ту рафтай аз ман
Чун ситора зи авҷи кайҳоне.

Баъд дидам: дар ин ҷаҳони фиреб
Бар ту аз ман гузашта номардӣ.
Гар ҷаҳони туро надонистам.
Пас чӣ ҳаз бурдам аз ҷаҳонгардӣ?!

Баъд донистам аз раҳи инсоф
Бо ҳама кӯриву парешонӣ
Як ту будӣ илоҳаи ишқам,
Як ту будӣ атои яздонӣ

Баъд донистам аз сари мардӣ,
Ки надорӣ ба даҳр ҳамтос.
Қадри ишқи туро надонистам,
Гар тавонӣ, маро бубахшой!

[1986]

* * *

Ту ногаҳ омадӣ дар олами ман
Зи роҳи содагиҳои ҷавонӣ.
Латифу шӯҳшангу шӯҳдида
Саропо маҳзи дунёи ҷавонӣ.

Рухат чун сафҳаи нанвиштаи ман,
Вучудат бебало чун субҳи содиқ,
Ду ҷашмат ҷашмаи нури муҳаббат,
Ва ё ду ҷашмаи уммеди ошиқ.

Надонам аз кучое даррасидӣ,
Ки гӯӣ интизорат буда бошам;
Ки гӯӣ бо ҳаёлат солиёне
Дари дил бар ғамат бикшуда бошам.

Надонам аз кучое даррасидӣ
Бароям чун атои рӯзгорон.
Фишондӣ бар сарам гулҳои ваъда
Чу тӯфони шукуфа дар баҳорон.

Дили ман мурда буду зинда кардӣ,
Кунун ӯ тоза кард ойина аз занг.
Кунун ӯ ҳар нафас эҳсос созад
Ҷаҳонро чун баҳорон ранг дар ранг.

Нишондӣ бар сари оташ (Хушат бод!)

Маро, як шоири озурдаҷонро.
Ҳазар аз пирафшонӣ! Ба рӯям
Фишон он кокули анбарфишонро!

Фишон гесӯ, бидеҳ шӯрам, ки дунё
Ба як мисқол тиморе нашоёд.
Фалак моро ниғаҳ чун менадорад,
Зи мо ҳам худниғаҳдорӣ нашоёд.

Биё, ҳар дам биё, дар раҳгузорат
Фишонам ҳар чи ҷон дорам, ки бахт аст.
Атои қисматам ҳастӣ ту алҳол,
Хатои қисматам бошӣ, чӣ саҳт аст!..

[1986]

* * *

Эй умеди дили саргаштаи ман,
Ишқи ту шуълаи саркаш дорад.
То ғамат ҷони маро месӯзад,
Шеъри ман сафҳаи оташ дорад.

Ман ҳама дарди туро мефаҳмам,
Ман ҳама оҳи туро медонам.
Ман ҳама доғи туро мебинам,
Ишқи гумроҳи туро медонам.

Ту зи худ рафта ба худ н-омадаӣ,
Ман зи худ рафта ба худ омадаам.
Ту маро дидаву нодида ҳанӯз,
Ки зи сеҳри ҳунарат дилшудаам.

Ту ғами ишқ намедонӣ ҳанӯз,
Ман зи андӯҳи муҳаббат серам.
Ишқ сутҳони маро орд кашид,
Чӣ кунам, буда чунин тақдирам...

Ту фақат номи маро медонӣ,
Лек аз номи дилам беҳабарӣ.
Ту фақат ҷоме бихурдӣ бо ман,
Лек аз ҷоми дилам беҳабарӣ.

Дили ман сӯхтан омӯхтааст
Аз шару шӯри ситамгории ишқ.
Ту намедонӣ чигарсӯзии дард,
Ту намедонӣ аламдории ишқ.

Кош медидӣ диламро боре
Рӯ ба рӯ бо дили озодаи хеш,
Кош медидӣ чӣ сон месӯзад
Аз табу сӯзи шарарзодаи ишқ.

Кош медидӣ марову худро
Рӯ ба рӯ бо гунаҳи нотакрор,
Кош лабҳои таболудатро
Мениҳодӣ ба лабам бегуфтор.

Баъд бешоиба медонистӣ,

Ки маро аз азал ошиқ зоданд.
То дурангӣ накунам дар раҳи ишқ,
Ба ғами ошиқӣ лоиқ зоданд...

[1986]

* * *

Наврӯзи ман бе ту гузашт,
Бе рӯи ту бадрӯ гузашт.
Чун рангу бӯи ту надошт
Орӣ зи рангу бӯ гузашт.

Мехостам дидори ту,
Чашмони оташбори ту.
Мехостам сӯзам даме
Дар оташи рухсори ту.

Мехостам дидан туро,
Мастона бӯсидан туро.
Дар сахнаи Наврӯзи дил
Дил дода санчидан туро.

Мехостам гул чиданат,
Аз шеърӣ ман завқиданат.
Бо чашмаҳо чӯшиданат,
Бо сабзаҳо рақсиданат.

Мехостам дар ёлаҳо
Хандида мисли лолаҳо,
Бо ман дари дил во кунӣ
Бар қасди оху нолаҳо.

Мехостам, мехостам
Чун ошиқи шайдодам.
Наврӯз меболад, вале
Ман бе ту дилро костам.

Дунё ба чашмам тира шуд,
Чашми умедам хира шуд.
Андӯҳи маргафзои ту
Бар шодиҳоям чира шуд.

Афсӯс аз ин дилсӯзиям,
Аз ишқи меҳнатрӯзиям.
Ин шеърӣ пурсӯзам бихон
Чун тӯҳфаи наврӯзиям...

[1986]

* * *

Ту барои дили ман тозаву тар,
Ту барои дили ман зебо бош.
То даме ошиқи яктои туам,
Ту барои дили ман якто бош.

Ту маро бош баҳори пургул,
Тирамаҳ аз раҳи худ меояд.
Соате чашм ба роҳам бинишин,

Ки ачал роҳи маро мепояд.

Ту марав аз сари ман, то сари ман
Нашавад сар ба сари хоки лаҳад.
Ту бимон бо ману бо ман гул кун,
Чун туям бахт гулафшон бошад.

Эй ғамат шодифизотар зи баҳор,
Дили ғамкӯфтаамро бинавоз.
То кунун ёре диламро напинохт,
Ту варо сӯи дилат кун овоз.

Гир андар кафу некӯ бинигар,
Бо ҳама айбу гунаҳ ошиқи туст.
Бадгумонӣ макун, аз баҳри худо,
Ҳама офоқ гувоҳ! Ошиқи туст...

Ишқ ҳарчанд шуда олуда
Аз ду-се хушкдику тардоман,
Ту маё паст зи гардуни назар,
Балки раҳ гир ба боло бо ман!

Дари дил боз бикун мисли сахар,
Синаро шӯр бидеҳ чун дарё,
Он чунон тунд бирав, то миранд
Айбҷӯёни ту дар соҳилҳо...

Ин ҳасудон зи малах бисёранд,
Ишқ яктову ту ҳам яктой.
Ин ҳасудон зи алам мемиранд
Гар алам бошӣ ту бо шайдой.

Пас ту баҳри дили ман ахтари саъд,
Пас ту баҳри дили ман фардо бош.
Пас ту, то навбати дунё дорам,
Бо ҳама нозу адо дунё бош!

[1986]

* * *

Дидам ўро боз баъди чанд сол,
Талъати болидааш коҳида буд.
Дар назар чун шаҳри баъди зилзила
Кишвари ҳуснаш зи ҳам попида буд.

Хирмани гесӯи ўро бурда бод,
Ғабғаби симини ӯ пурчин шуда.
Сурмаи чашмони ўро пушта ашқ,
Чехраи хандони ӯ ғамгин шуда.

Мегузашт аз растаи бозори гул,
Тирарӯ, парвои як гул ҳам надошт.
Гарчи ӯ ҳам дар малоҳат як замон
Аз дусад бозори гул гул кам надошт.

Ман варо медидаму мекостам
Порас умрам ҳамаомад ба ёд,
Ки варо бо ҷону дил мекостам

Андар ин рӯи замини бокушод.

Чашми ман бо чашми ӯ бархурду пас
Аз нигоҳи ман рамиду дур шуд.
Лек он айёми ишқи содае
Дар ҳаёлам ҳамчунон манзур шуд.

Ман ба ӯ бархурдам андар роҳи ишқ,
Тифлтабъиҳош бебокона буд.
Ман агар дар шеъри худ дорам чунун,
Ӯ ҳам андар ишқи худ девона буд.

Баъд мо хурдем бо ҳам чомҳо,
Ҳарфҳо гуфтем аз тақдири дил.
Баъд мо хондем бо эҳсоси гарм
Сафҳаи садрангаи тасвири дил.

Баъд ман як рӯз баҳри озмун
Бо дили худ рӯ ба рӯ кардам дилаш.
Хуб андар тинаташ кардам назар,
Хуб дидам манзари обу гилаш.

Дидам ӯ ошиқ на бо фармони дил,
Ошиқи овозаю номи ман аст.
Дидам ӯ на ошиқи илҳами ман,
Ошиқи икрому инъоми ман аст.

Баъд ман рафтам ба роҳи шеъри худ,
Боз ӯ роҳи ғалат афтоду рафт.
Ҳар чӣ дод ӯ, рафтааст аз ёди ман,
Ќуз ҳамин шеъре, ки нақдам доду рафт...

[1986]

* * *

Хонаат чунки дар лаби дарёст,
Ҳар сахар бинӣ рӯи дарёро.
Хонӣ аз хатти печ-печи мавҷ
Номаи орзуи дарёро.

Ҳар сахар рӯй шӯӣ дар дарё,
Нӯки мӯят дар об ҳалқа занад.
Мавҷи бетоб баҳри побӯсат
Бо ҳазор изтироб ҳалқа занад.

Бинӣ ҳар субҳ: гӯиё дарё
Чун ту дорад шитоб чониби кор.
Кори ту якнавохту якранг,
Кори дарёст лек нотакрор...

Мезанад мавҷу мсерад дарё,
Аз дари хонаат шабу рӯзон.
Дили дарёст сарду гилбаста,
Дили ту пур зи оташи сӯзон.

Он чунон оташе, ки то боқист,
Ҳеҷ дарё наметавонад кушт.
Он чунон оташе, ки бо сад қасд

Балки дунё наметавонад кушт.

Баски ҳар лаҳзае ту мебинӣ
Латмаи мавчу тоқати соҳил.
Баски медонӣ дар лаби дарё
Қадри дарёву қадри дарёдил...

Мезанад мавчу меравад дарё,
Соҳили чап аз ўву соҳили рост.
Мисли дарё яқин намемирад
Зиндагӣ кард ҳар кӣ бо дили рост.

Ишқ ҳам филмасал агар дарёст,
Мисли дарё варо ду соҳил нест.
Ташнаю бенасиб дар соҳил
Он бимонад, ки ошиқи дил нест.

Ошиқи дил тавонӣ он гаҳ буд,
Ки ба қадри маоли дил бирасӣ,
Чун табибе ба бистари бемор
Ба ҷавоби суоли дил бирасӣ...

Хоҳамат ишқ – ишқи дарёе,
Ки ба дарё чунун биёмӯзад.
Хоҳамат бахт – бахти яктое,
Ки дили зиндагӣ биафрӯзад.

Хона дорӣ чу дар лаби дарё,
Рӯзгорат ба сони дарё бод.
Эман аз ҳилаи инонгирон
Ишқи ту ҳаминони дарё бод!

[1988]

* * *

Бо ту будам соате, то умри дигар ёфтам,
Муфлисе будам, ки ногаҳ хирмани зар ёфтам.
Бо ту бикшодам тилисми розҳои сар ба муҳр
Бар ҷаҳони ҳусну зебоии дил дар ёфтам.

Як дам аз ҷашми бади дунё ниҳон будем мо,
Лаб ба лаб бинҳодаву лабташнагон будем мо.
Дар канори зиндагӣ як дам канор андар канор
Фориғ аз кори ҷаҳон андар ҷаҳон будем мо.

Дастӣ кӯтаҳ доштам то соиди симини ту,
То чӣ ҷои он, ки хоҳам гӯшаи болини ту.
Метапидам беумеди бахту мегуфтам ба дил,
Талх бошад зиндагӣ бе хандаи ширини ту.

Ин дами хуш ҳам гузашту боз ҳам хоҳад гузашт,
Умри мо бо ёди ин дам дам ба дам хоҳад гузашт.
Эй басо дарё бихушқад, то бидонад рӯзгор
Мисли мо дарёдиле аз даҳр кам хоҳад гузашт.

[1988]

* * *

Ташнаам, ташнаи дидори худоёнаи ту,
Ташнаам, ташнаи оғӯши пурафсонаи ту.
Ташнаам бо ҳама девонагию мастии хеш,
То шиносанд маро ошиқи девонаи ту.

Ташнаам дар лаби дарёи дилат, метарсам,
Ки агар об хурам, банди дилам месӯзад.
Ҳар чи наздик туро бинаму дил бикшоям,
Чонам он қадр зи дурӣ ба алам месӯзад.

Ташнаам бо ҳама эҳсоси хурӯшони дилам,
Ташнаам, ташнаи эҳсоси таболудаи ту.
Ташнаам бо ҳама аҳволи парешони дилам,
Ташнаам, ташнаи аз ишқ наёсудаи ту...

Ташнаам, ташнаи он чашмаи зебоиву меҳр,
То бадомӯзи лабони ту кунад ташнагиям.
Ташнаам, ташнаи лабҳои чу ман ташнаи ту,
Эй худо, ҳеҷ мабодо шиканад ташнагиям!

[1988]

* * *

Ту шеърӣ Саъдӣ меҳондию ман рӯи ту медидам,
Ман аз ҳар байти Саъдӣ байти абрӯи ту медидам.
Чу шеърӣ дард меҳондӣ зи ишқу аз шикасти бахт,
Дили худро шикаста дар сари кӯи ту медидам.

Садоят ларзаҳое дошт – рамзи ларзаҳои дил,
Нигоҳат бозгӯ мекард дарди бедавои дил.
Зи дарди бедавои дил ғазал хондию дониستم
Ту ҳам печидаӣ, шукри худо андар балои дил.

Ту медонӣ, ки ман аз мардуми хунсард дилгирам,
Зи даъвои даҳанмардони худ номард дилгирам.
Ман аз ҳар аҳли дарде, ки бихонад шеър, меболам,
Зи оҳи бардурӯғи шоири бедард дилгирам.

Ту онӣ, ки тавонӣ бо дили ман ҳамнаво бошӣ,
Балои ҷони ман бошию худ дур аз бало бошӣ.
Ту битвонӣ диламро рӯи каф гирию бинвозӣ,
Агарчанде ба ҳукми сарнавишт аз ман ҷудо бошӣ.

Туро ман бо ҳама сӯзу навоят дӯст медорам,
Туро ман бо бисоти дардхоят дӯст медорам.
Бимон бо дардҳои ишқ, то дар сина дил дорӣ,
Туро ман бо дили дардошноят дӯст медорам.

[1988]

* * *

Боз омадӣ ба хилвати андешаҳои ман,
Боз омадӣ барои ман, танҳо барои ман.
Дар гесувони беғамат атри баҳорҳо
Дар дидагони равшанат нури бақои ман.

Боз аз вучуди ҳокиям оташ забона зад,
Эҳсоси ғамшиноси ман авҷи тарона зад.

Боз ин дили шаҳиди ман дар ҷанги ақлу дил
Сар тофт аз ҳақиқату андар фасона зад.

Боз офтоб ин сахар бар ман нигоҳ кард,
Боз осмон ба бахти ман авфи гуноҳ кард.
Як лаҳза зиндагонии афсонаранги ман
Бо ман нишасту фанду фиребаш паноҳ кард.

Мову ту омадем, ки аз дил садо кунем,
Бошад, ки як-ду рӯз ба ҳам муддао кунем.
Оё чӣ кардаем, ки аз хашми зиндагӣ
Бо ҳам наёмадем, ки бо ҳам бақо кунем?

Эй қомати баланди ту шеърӣ баланди ман,
Ҳам фанди умри ман тӯӣ, ҳам низ панди ман.
Ман дилписанди зиндагон бошам ба зиндагӣ,
То дилписанди тустам, эй дилписанди ман.

Эй қомати расои ту бахти расои ман,
Эй бо тамоми беҳудӣ ишқат ҳудои ман,
Бошам фақат барои ту, танҳо барои ту,
Бошӣ агар барои ман, танҳо барои ман!

[1988]

* * *

То тӯӣ, дар дили ман шӯру наво хоҳад буд,
Дар саропои ту дил бесарупо хоҳад буд.
То ҷамоли ту чунин бахтнамо хоҳад буд,
Зиндагиям ҳама пурнуру сафо хоҳад буд.

Чӣ кунам, беасари ишқ басо вақт гузашт,
Вақт бигзашт ва ё аз кафи мо нақд гузашт,
Вақт бигзашт ва ё аз раҳи мо бахт гузашт,
Ки аз ӯ доғи ниҳон дар дили мо хоҳад буд.

Бош ҳудрову маро аз дили афсурда маҷӯӣ,
Ба гулистон, ки расидӣ, гули пажмурда мабӯӣ,
Чун ба дарё бирасидӣ, сухан аз ҷӯӣ мағӯӣ,
То маро бо ту раҳи расми вафо хоҳад буд.

Ман туро сохтаам ҳамчу ҳудои дили хеш,
Ман туро ёфтаам чун раҳи сарманзили хеш.
Рӯди кӯхам, ки туро ёфтаам соҳили хеш,
Ба умед, ки дилам комраво хоҳад буд.

Шодмон бошу ҷавон бош барои дили ман,
Ҳар кучо бошӣ, чунин бош сазои дили ман.
Ох, парҳез кун аз рӯзи азои дили ман,
Ки маро бе ту ҳама умр азо хоҳад буд.

То ту ҳастӣ, зи ту уммеди бақоям ояд,
Чун биёӣ зи раҳе, хотираҳоям ояд.
Аз дару боми ту ҳар лаҳза садоям ояд.
Гар зи ёдат биравам, хотираҳо хоҳад буд.

Ҷои афсӯсу дарег аст, ки бо ҳукми қазо
Бигзарад ин ҳама ошӯби чунун аз дили мо.

Гар ба пирӣ бирасам бо ҳама ин хотираҳо,
Ёди ту дар кафи ман ҳамчу асо хоҳад буд...

[1988]

* * *

Боз баъди сафари дуру дароз
Шафақи рӯи туро мебинам.
Боз дар чашми ту бо ачзу ниёз,
Шарҳи сад чуну чаро мебинам.

Боз месӯзаму месӯзам боз
Пешуи ту бо нафаси сӯхтаам.
Мекунам даст ба сӯи ту дароз
Бо дили шӯхи бадомӯхтаам.

Байни ишқи ману ту садде нест,
Лек дар қисмати мо садде ҳаст.
Байни ишқи ману ту ҳадде нест,
Лек дар қисмати мо ҳадде ҳаст.

Лаҳзае бо ту ҷаҳони дигаре,
Баъд аз он боз ҷаҳон ёди ту аст.
Гар худо дода насибам ҳунаре –
Дидани ҳусни худододи ту аст.

Ман туро аз ғаму шодии ҷаҳон
Бо дили тапнаи худ меҷӯям.
Мешавам баҳри ту сад бор хазон,
Боз чун сабзаи нав мерӯям.

Умри ман мегузарад бетаъхир,
Лек ҷовид ба сад ачзу ниёз
Рӯи норозии ман аз тақдир
Мекунад даст ба сӯи ту дароз...

[1988]

* * *

Дар буттаҳои гул нашкуфта ғунчаест,
Дар нӯки шохҳо баргест вопасин.
Нашкуфта меравад он ғунча аз ҷаҳон,
Он барг мефитад рухзард бар замин.

Дар боғи тирамаҳ ҳузни димоғсӯз,
Ҷуз зардии хазон нақшу нигор нест.
Аз хашхаши хазон ояд навои дард,
Дар боғи тирамаҳ атри баҳор нест.

Бар фарши пурхазон бигзорӣ чун қадам,
Ҳар барг зери по афсӯс меҳурад,
Яъне ки одамӣ аз созу барги умр,
Рӯзе, ки бигзарад, барге намебарад.

Холист дашту кӯҳ аз охи ошиқон,
Гӯё ки тирамаҳ ноошиқона аст.
Дилсардӣ агар дар ишқ кора кард,
Дамсардии хазон ўро баҳона аст.

Дар чор фасли сол ошиқтарам ба ӯ,
Ин ҳам гуноҳи ман, ҳам бегуноҳияст.
Кай тарсад аз хазон ин ишқи беҳазон
Чун ибтидои ӯ худ тирамоҳияст.

[1988]

* * *

Ба он рӯю ба он мӯю ба он чапм
Ту бояд мешудӣ ҳамсухбати ман.
Ба он ҳусне, ки беҳ аз шеъри олист,
Ту бояд мешудӣ ҳамқисмати ман.

Ту бояд медавидӣ ҳамраҳи ман
Зи дунболи ҳавасҳои фиребо.
Ту бояд мепаридӣ чун фаришта
Зи дунболи ҳаёлам то фалакҳо.

Агар ёри дилам мебудӣ, шояд
Дили маъсуми ман расво намешуд.
Ту мебудӣ агар, андар сурудам
Чунин сенуқтаҳо пайдо намешуд.

Агар андар дилам ҷои ту холист,
Чунон холист ҷоят дар сурудам –
Ба ҷои номи ту дар дафтари ҳеш
Басо сенуқтаи мубҳам фузудам.

Агар ёри дилам мебудӣ, шояд
Ту пур мекардӣ он сенуқтаҳоро.
Сурудам дуртар парвоз мекард
Мунаввар карда паҳнои фазоро...

Ту бояд мешудӣ ҳамхонаи ман,
Зи хотир бори хотир мегирифтӣ.
Ба он ҳусну ба он эҳсоси лабрес
Ту бояд ёри шоир мегирифтӣ...

[1988]

* * *

Аз миёни кӯчаҳо чун бигзарӣ,
Хонуми зебои атласпираҳан,
Ёдам ояд сарфарозиҳои ту,
Ёдам ояд саргарониҳои ман.

Ошиқат будам, ки дар дил то ҳанӯз,
Нағмаҳое дораму шеъру сухан.
Рафтам аз худ, рафтам аз ту бархато,
Дер шуд акнун ба худ боз омадан.

Баъд дониستم дар ин шаҳри ғариб
Як ту донӣ қадри парвози баланд.
Як ту донӣ қадри сӯзишҳои дил,
Як ту донӣ қадри эҷози баланд.

Баъд дониستم дар ин шаҳри шариф

Як туй дардошнои чони ман.
Ман ба сад дил ошиқат будам, дарег,
Бори дигар дер шуд ошиқ шудан.

Баъд дониستم, ки оби рафта рафт,
Хонуми зебои атласпиряхан,
Меравам дар ҳасрати рӯят зи даҳр
Чун ғарибе дар ғами хоки Ватан...

[1988]

* * *

Ҳар ғаҳ аз раҳ гузарӣ, медонам,
Ки зи роҳи дили ман мегузарӣ.
Аз тапишҳои дилат меҳонам,
Ки зи роҳи дили ман мегузарӣ.

Ҳар ғаҳ ошуфтатар аз ман бошӣ,
Дасту по баста, кунӣ исёнҳо,
Бо лаби баставу чапмони фарох
Хонӣ лаънат ба ҳама ҳичронҳо.

Дилат он гӯшаи бекас хоҳад,
Ки ту фарёд занӣ сӯи само:
Ҳон, дили гумшудаи ман чун аст?
Ҳон, ман аз умр чӣ меҳостамо?

Боз дар хилвати андешаи хеш,
Бандӣ уммед ба фардои дигар
Толиби напӯшаи нолидаи ишқ,
Тапшаи ғайзи таманнои дигар.

Ҳар ғаҳ сӯи ман оӣ, бидам:
Дили ошуфтаи ман меояд.
Ҳар ғаҳ сӯи ман оӣ, гӯям:
Шеърӣ ногуфтаи ман меояд...

[1988]

* * *

Эй бурҷи ҳаёлҳои ширин,
Наздиқ биё, ки даст гирам.
Ё домани ту ба даст орам,
Ё чапм ба сӯи ту бимирам.

Ночуста туро, ҳаёл кардам
Осуда насиби дил хурам ман.
Чун чуста наёфтам, аён шуд,
Якумр фиреби дил хурам ман.

Сад бор умеди ман туро ёфт,
Сад бор зи кӯтахӣ раҳо кард.
Сад бор туро бисохт дар ман,
Сад бор туро зи ман чудо кард.

Ман дур зи ту, ту дур аз ман,
Ман мегузарам, ту безаволӣ.
Эй бурҷи муҳаббати фиребо!

* * *

Хобҳои ману ту ковиши дил,
Хобҳои ману ту бедорист.
Баски дилдории мо буд чу хоб,
Хоби мо ёде аз он дилдорист.

Мекушандам ба дусад тиру камон
Дар шабе, дур зи чашми рӯзе.
Баҳри ту ҷони маро месӯзанд
Дар баҳои ҳама ин ҷонсӯзӣ.

Гох дар хоб ба ёди рухи ту
Ашкборон зи ғами дилгирам.
Гох баҳри ту чу як ошиқи пок
Дар раҳи аҳду вафо мемирам.

Лек чун субҳ дамад, мебинам,
Ки ҳамон дур зи оғӯши туам.
Дар миёни ҳама ин дорумадор
Бо ҳама дард фаромӯши туам.

Бо вучуди ҳама ин медонам,
Ки муҳаббат гули ночидаи мост.
Он чи дар хоб шабон мебинем,
Ҳиссаи қисмати нодидаи мост...

* * *

Боз дарёву боз кӯҳаи мавҷ
Об мезад ба оташи дили ман.
Боз ҳам шавқу шӯри дарёӣ
Буд баҳри навозиши дили ман.

Баста буданд чашмҳои туро
Бӯсаҳоям чу муҳри Давлати дил.
Ҳар ду будем рӯ ба рӯ бо ишқ,
Чун тамошогарони санъати дил.

Кӯрмахтоб дидбонӣ дошт,
Ёлае буд дидбонгоҳаш.
Зиндагӣ чист? Ман нафаҳмидам,
Гар ту фаҳмидай, бигӯ роҳаш...

Ин ҷаҳон чист? Ман надонидам,
Ғайри он ки ту худ ҷаҳони манӣ.
Кистам? Чистам? Худо донад...
Ғайри он, ки ту роздони манӣ.

Ё худо, ҳарфи ман зи дарё буд!
Ту ба дарё нигоҳ мекардӣ.
Ман шукӯҳи гуноҳ меҷустам,
Ту ҳазар аз гуноҳ мекардӣ.

Лаби дарё зи доғи рафтани умр
Шаб хама шаб таронахонӣ дошт.
Дар сурудаш, ки бесухан мехонд,
Чистонҳои зиндагонӣ дошт.

Акси фарёди рӯд меомад
Аз талу пунтаю зи ҳар гӯша.
Дар дили рӯд базми анҷум буд,
Дар канораи ситораи кӯша.

Зарҳалӣ буд зи нури маҳ дарё,
Дар нигоҳат ситора меларзид.
Як дами ошиқии мо он шаб
Ба дусад соли умр меарзид.

Дод аз дасти тапнакомии ман!
Дилам аз диданат наёсояд.
Бо чунин ишқ меравам аз даҳр?
Бахудо, боварам намеояд!

[1988]

* * *

Навбахор омад, гули ман,
Бе ту бо борон бинолам.
Бе ту бе ашқи намоён
Дар бари ёрон бинолам.

Навбахор омад, гули ман,
Шишаи яхҳо шикастанд.
Дар ҳарими гул ба саҳро
Ошиқон дастобадастанд.

Навбахор омад, гули ман,
Гул ба ту бахшиданӣ шуд.
Бо ҳаёли рӯи сабзат
Рӯи олам диданӣ шуд.

Навбахор омад, гули ман,
Дар лаби дарё нишинам.
Бо ҳаёли чашми дарёт
Хилвати дарё гузинам.

Боз бе ту мисли дарё
Байни ду соҳил бинолам,
Боз бе ту бар гузапта,
Бар худу бар дил бинолам...

[1988]

* * *

Ҳарчанд дурӣ аз ману аз ошёнӣ ман,
Бо меҳри худ нишастай дар мағзи чони ман.
Дар олами ҳаёлие, эй меҳрубони ман,
Аз дур ҳар нафас маро фарёд мекунӣ.

Ҳар гаҳ, ки сарду бетараф чун санги соҳилам,
Бо рӯҳи варшикастае дар банди мушкилам,

Меой дар хаёламу дар чону дар дилам,
Шеъри наве ба дафтарам иншод мекуни.

Ҳар гаҳ, ки беилоҷаму ояд бадам зи худ,
Офоқ танг оядам дар арсаи вучуд,
Меой чун фариштае аз осмон фуруд,
Як дам маро зи хештан озод мекуни.

Дар чашми туст шуълаи тасвири зиндагӣ,
Дар дасти туст санъати тақдири зиндагӣ,
Дар байни ин талотуму тасхири зиндагӣ,
Ёдат ба хайр, гар маро ҳам ёд мекуни!

[1988]

НИКОҲИ МАРГ¹

Ба зери гунбади гардон,
Ба рағми дунии гардун
Зи бахт рӯй магардон,
Зи ишқ тавба макун,
Ки бо дарахти сари раҳ никоҳ мекунамат,
Никоҳи марг ба санги сиёҳ мекунамат.

Марам зи дарди муҳаббат,
Матарс аз ҳичрон,
Марав зи кӯи саодат,
Машав ба худ зиндон,
Ки бегуноҳ шарикӣ гуноҳ мекунамат,
Никоҳи марг ба як барги коҳ мекунамат.

Ту ҳам, ки зодаи инсонӣ орзумандӣ,
Зи хеш оламе овар, зи хеш пайдо шав.
Ту ҳам, ки аз ғами дунё насибае дорӣ,
Ду рӯз муштугиребон ба ҳукми дунё шав.
Ту ҳам ки зодаи ишқӣ ду ошиқӣ зорӣ,
Барои хотири онҳо давоми онҳо шав.
Чӣ суд аз ғами пинҳон?
Зи оби дида чӣ суд?
Чунон зи ишқ диле об кун, ки дарё шав!

Зи ишқу ошиқӣ парҳез? Ҳақ надорӣ ту!
Агарчи омадӣ танҳо ба арсаи дунё,
Агарчи меравӣ танҳо ба ҷаннати нася,
Ҳиёнат аст ба Инсон, агар равӣ танҳо.
Ту лоақал ба дили хеш захми ишқе хур,
Ва ё талотуме афкан ба кӯчаи дилҳо,
Вагарна зистан инсон кирои мурдан нест,
Ки на шароби шаробӣ, на сиркаи сирко...

Ба инчунин сару сурат,
Ба ин камолу ҷамол
Зи бими дарди муҳаббат,
Зи рӯзгор манол!

¹ Ишора ба он одатест, ки ҳар касе издивоҷ накарда аз ҷаҳон бигзарад, рӯзи ҷаноза ба дарахте, санге ё буттае никоҳ баста, ба ҳок месоупорандаш, то ба он дунё танҳо наравад. (Гӯянда).

Ба ҳаққи аллаи модар,
Ба ҳаққи панди падар
Зи бахт рӯй мегардон,
Зи ишқ тавба макун,
Ки бо дарахти сари раҳ никоҳ мекунамат,
Никоҳи марг ба санги сиёҳ мекунамат!

[1988]

* * *

Ман ба ҳар чое, ки рафтам,
Раҳ ба раҳ хондам тарона
Мондам аз худ як ҳақиқат,
Мондам аз худ як фасона.

Ман ба ҳар чое, ки рафтам,
Буд роҳам ҷониби ту.
Ишқи ту буд соҳиби ман
Ишқи ман буд соҳиби ту.

Ман ба ҳар чое, ки рафтам,
Будӣ ту дар синаи ман,
Ё чу бахти нақди дастам,
Ё ғами деринаи ман.

Ман ба ҳар чое, ки рафтам,
Роҳ сӯи манзилам буд.
Пеш-пеш ман муҳаббат,
Пеш-пеш ман дилам буд...

[1988]

* * *

Ошиқам гар бо манӣ, гар бе манӣ
Ошиқам то он ки барнову пок.
Ошиқам то ҳастӣ дар рӯи замин,
Ошиқам то банда берунам зи хок.

Ошиқам бар чапмҳои содаат,
Чашми ту гӯё ки чашми зиндагист.
Гар ту бо ман саҳт гирӣ соате.
Рӯзгорам пур зи хашми зиндагист.

Ошиқам бар рӯи чун субҳи баҳор,
Ошиқам бар хандаҳои равшанат.
Гарданаи гӯё ба гардун мерасад,
Чун бибӯсам аз баёзи гарданат.

Ин баҳорам бо ту сар шуд аз насиб,
Ин баҳорам бо ту пургул бигзарад.
Бигзарад, аммо ба ёди рӯи гул
Ишқи ман чун умри булбул бигзарад.

Ин баҳори ман баҳори ишқи туст,
Ин баҳори сарфарозии дил аст.
Мавсими бозии ман бигзафт агар,
Ин баҳори ишқбозии дил аст.

То тавонӣ бо дили ман бозӣ кун,

Гул бичин, дар банди кокул гул бизан.
Шӯҳӣ-шӯҳӣ гир андар рӯи каф,
Розӣ кун ўро ба бозӣ, чони ман.

Эй гули наврустаи ишқу умед,
Ханда кун, ҳаргиз матарс аз нокасон.
Ин баҳорам бо ту сар шуд аз насиб,
Ин баҳорам бо ту монад беҳазон...

[1988]

* * *

Баъди он шаб,
Он шаби дидори бахт
Зиндагӣ озодашӯтар шуд маро,
Дӯшторӯтар, содашӯтар шуд маро.
Одамон дар чашми ман дигар шуданд,
Гӯиё садчанд зеботар шуданд.

Баъди он шаб,
Он шаби сӯзу гудоз
Дар дили ман гӯшае обод шуд,
Дар вучудам маъбаде бунёд шуд.
Он чунон ки бишнави дар қитъае
Давлате аз инҳисор озод шуд.

Баъди он шаб,
Он шаби афсонаранг
Тоза шуд афсонаҳои ошиқӣ,
Гӯи олам пур шуд аз эҷози ман.
Гӯиё парвоз дорам дар фазо
Бо ту, эй ҳамболу ҳампарвози ман.

Баъди он шаб,
Он шаби арзи ниёз
Гӯиё дил ёфт истиқлоли хеш.
Ишқро гӯе ҷаҳоне тоза шуд.
Гӯиё дар он ҷаҳони пурбаҳор
Номи ман бо номи ту овоза шуд.

Баъди он шаб,
Он шаби васлу видоъ
Ларзаи ҳар савт дар гӯши дилам
Шеваи нарми ғазалхонии туст.
Ларзаи ҳар барг дар шохи дарахт
Ҷониби ман дастафшонии туст...

[1988]

* * *

Дар чашми осмоният дидам шарорае,
Гӯи шарораи дили пуроташи ман аст.
Дар осмони чашми ту дидам ситорае,
Гӯи ситораи дили меҳнаткаши ман аст.

Чун дар замин наёфтам ман осмони хеш,
Уммеда осмониям аз чашмҳои туст.
Байни заминро осмон воманда хастадил,

Дидори зиндагониям аз чашмҳои туст.

Ман дида чашмҳои ту, дидам, ки зиндагӣ,
Кӯр аст дар баробари хусну ҷамоли ту.
Ман аз ҳаёли шоирӣ бас ҳаста будаам,
То боз кард шоирам ёду ҳаёли ту.

Дар кӯчаи тахайюлу пиндорҳои хеш,
Ногоҳ ёфтам туро монанди шеъри ноб.
Эй шуълаи ҳаёлии савдои хоми ман,
Чун офтоб бар ҳама хомии ман битоб!

Дар чашми нилгуни ту ҷустам паноҳи дил,
Дидам, ки чашми зиндагӣ пур нам гирифтааст.
Эй кош донӣ аз ҳама чашмони дилфиреб
Чашмони нилии туро чашмам гирифтааст.

Маъсуму бевубол чу эҳсоси ошиқӣ,
Дидори хандарези ту андӯхгин мабод.
Чашмони осмоният бо он нигоҳи пок,
Ҳаргиз ниёзманди замону замин мабод!

Ман чашмдори бахти сабз аз чашми сабзи ту,
Ман омадам ба дарғаҳи сабзи баҳори ишқ.
Чашмони сабзи ту агар ёде зи ман кунанд,
Дорам умеди ёди сабз аз ёдгори ишқ.

Мо хокиему оқибат бар хок меравем,
Дархостҳои мо зи мо чун дерзитаранд,
Аз ин замини пургунаҳ эй кошки маро
Чашмони осмоният то осмон баранд!

То осмон баранд, ки он ҷо зи хоки паст,
Ёбам фарози давлату хуш зиндагӣ кунам.
То осмони чашми ту сар барфарохта,
Дар осмони ишқ сарафкандагӣ кунам!

[1988]

ХУМОР

Дар домани баҳор
Андар деҳи Мазор
Гулғунчаи тарс,
Покизагавҳаре
Бо абрувони сабз,
Бо ормони сабз
Берун зи хона шуд,
Мактаб равона шуд.

Ёдаш ба хайр бод
Он ишқи кӯдакӣ.
Он ишқи гумшуда
Чун шеъри Рӯдакӣ.

Мерафтам аз бараш
Бигрифта дафтараш.
Чашмам гирифта буд

Чил кокули тараш.
Рӯи баҳор буд
Рӯи баҳорияш.
Номаш Хумор буд,
Будам хуморияш.

Ёдаш ба хайр бод
Он ишқи кӯдакӣ.
Он ишқи гумшуда
Чун шеъри Рӯдакӣ.

Як рӯзи тирамоҳ
Аз дил кашидам оҳ...
Ў кӯч басту рафт
Моро шикасту рафт.
Ёде ба тирамоҳ
Аз он баҳор монд
Аз деҳ Хумор рафт,
Дар дил хумор монд.

Ёдаш ба хайр бод
Он ишқи кӯдакӣ.
Он ишқи гумшуда
Чун шеъри Рӯдакӣ.

Аз кӯчаи Мазор,
Бо ашқи шапқатор
Моро надиду рафт,
Гӯё париду рафт
Мисли кабутарак
Ҳамсоядухтарак.
Чил кокул аз қафо
Гуфтанд алвидоъ...

Ёдаш ба хайр бод
Он ишқи кӯдакӣ,
Он ишқи гумшуда
Чун шеъри Рӯдакӣ...

[1997]

ДУХТАРИ ҲАМСОЯ

Гаҳ-гаҳ зи сари девор
Хандида назар мекард.
Гулхандаи тобонаш
Аз ишқ хабар мекард.

Подоши сабурихош
Бурданд ба дурихош.
Он духтари ҳамсоя
Баргашта намеоя.

Як милааш аз девор
Ин сӯй ҳамоил буд.
Як милаи ӯ гӯй
Дар ошиқӣ моил буд.

Подоши сабурихош
Бурданд ба дурихош.
Он духтари ҳамсоя
Баргашта намеоя.

Гоҳе зи сари девор
Як себча меафканд.
Гоҳе зи ҳаёти мо
Дуздона гуле меканд.

Подоши сабурихош
Бурданд ба дурихош.
Он духтари ҳамсоя
Баргашта намеоя.

Дар чапни арӯсияш
Сад машғала меафрӯхт
Сад машғала не, эй вой
Чону дили ман месӯхт...

Подоши сабурихош
Бурданд ба дурихош.
Он духтари ҳамсоя
Баргашта намеоя...

[1997]

ДАСТАГУЛИ ТАРОНА

* * *

Барф борид –
Барфи печон,
Барфи рақсон,
Пора –пора,
Бешумора.

Дар кафи ҳар барг сими реза дод,
Бар дарахтон хилъати покиза дод,
Ҳар дарахти камбари рухзардро
Тоҷи симандуд дар торак ниҳод.

Барф борид –
Барфи хандон,
Барфи рахшон,
Ришта-ришта,
Тора-тора,

Тору пуд абрешимӣ –
Тӯри симин бофт дар болои шаҳр.
Бофт як қасри бузург
Бар сари паҳнои шаҳр.

Барф борид –
Дона-дона,
Ошиқона.
Бар сари рухсори маҳрӯён нишаст,
Бар сари абрӯю бар мижгон нишаст.
Дар баногӯше давиду об шуд,

Дар хама ҳар кокули печон нишаст.

Барф борид –
Барфи равшан,
Покдоман.
Модари меҳнатнасиби мо – Замин
Ҷомаҳои оҳарӣ бар рӯ кашид,
Орамид...

То баҳорон ҳоби хуш,
Эй Замин, эй модари ҷодарсафед!

[1975]

* * *

Мезанад борон ба шиша
Тора-тора, ришта-ришта.
Шеърҳои нимкора,
Саргузаштам нонавишта.

Мезанад борон ба шиша
Ҳамчу ангушти фаришта.
Хотиротам мисли борон
Бигзарад аз кӯҳу пушта.

Мезанад борон ба шиша
Қарзҳои думушта.
Ҷомҳои нимахурда,
Зиндагӣям бесаришта.

Ними умрам монда ё на,
Нимаи хубаш гузашта.
Дафтарам холист, ҳолӣ
Чун заминҳои навишта.

Бигзарам ман ҳам чу борон
Як замон з-ин кӯҳу пушта.
Ман бихишта оламеро
Ё маро олам бихишта...

Ёбадам як рӯз борон
Аз сари олам гузашта,
Ё нақанда қарзи дилро,
Ё васият нонавишта...

[1982]

ДАРЁ

Дарё!
Дарё!
Беҳуд равонӣ, дарё!
Пирӣ чу дунё
Чун ман ҷавонӣ, дарё!

Ҳар гаҳ нагунҷӣ дар соҳили худ,
Ман ҳам нагунҷам дар манзили худ.
Ҳар гаҳ бишӯрӣ, ҳоҳам бирезам

Андар дили ту шӯри дили худ.

Дарё!
Дарё!
Беҳуд равонӣ, дарё!
Пирӣ чу дунё
Чун ман ҷавонӣ, дарё!

Ой сарозер аз кӯҳсорон
То киштзорон, то хушксорон
Ман ҳам равонам бо шӯру мастӣ
Аз рӯзгоре то рӯзгорон...

Дарё!
Дарё!
Беҳуд равонӣ, дарё!
Пирӣ чу дунё
Чун ман ҷавонӣ, дарё!

[1982]

ЗИНДАГӢ ДАРӢСТ...

Зиндагӣ дарёст, дарё бигзарад.
Ошиқӣ савдост, савдо бигзарад.
Чун тамошои ҷаҳон як навбат аст,
Навбати мову тамошо бигзарад.

Рӯд меҳонад тарона.
Бод мегӯяд фасона.
Мову ту ҳастем ё на,
Ишқ бошад ҷовидона.

Чашм бикшо, чашми зеборо бубин,
Ларзаи дилҳои шайдори бубин.
Ҳар чӣ мебинӣ, намебинӣ дигар.
Чашми дил бикшову дунёро бубин.

Рӯд меҳонад тарона.
Бод мегӯяд фасона.
Мову ту ҳастем ё на,
Ишқ бошад ҷовидона.

[1982]

РАНҶИ ДЕҲҚОН

Рӯи сурху чашми серу хотири шод,
Файзи умру нури бахти халқи озод,
Хонаи ободу ободии даврон –

Бошад аз дастони деҳқон,
Дасти пурэхсони деҳқон.

Хандаи лаб, напӯаи дунёи зебо,
Хоби нӯшин, лаззати умри гуворо.
Чилчароғон дар шаби тӯи арӯсон –

Бошад аз дастони деҳқон,
Дасти пурэхсони деҳқон.

Сина мисли киштзоронаш кушода,
Умри ӯ бодо дар ин даврон зиёда,
К-ин ҳама нуқлу навою хони алвон –

Бошад аз дастони деҳқон,
Дасти пурэхсони деҳқон!

[1982]

ГҶШАИ ДИЁР

аҳност баҳру бар, дунёст бекарон,
Аммо азизтар бошад маро зи ҷон
Як коса оби сард аз оби чашмасор,
Як нолаи бадард аз тори обшор.

Рӯи замин ҳама маъвои одам аст,
Аммо зи ҳар кучо бар ман муқаддам аст.
Як пораи замин дар байни кӯҳсор,
Як кулбаи гилин дар гӯшаи диёр.

Дунё пур аз хирад, олам пур аз китоб
Аммо барои ман бошад чу фатҳи боб
Панде зи модарам – огоҳи рӯзгор,
Панде ҳам аз падар дар роҳи рӯзгор.

Маъвои дил бувад ҳар гӯшаи Ватан,
Аммо азизтар бошад барои ман
Он ҷо, ки будаам бошаъну эътибор,
Он ҷо, ки будаам бо бахт ҳамканор.

[1982]

ЧИЛКОКУЛ

Ту зебоиву ман зебопарастам,
Ту барноиву ман барнопарастам.
Дар ин як умри кӯтоҳе, ки дорам,
Ту яктоиву ман яктопарастам.

Гули ман, эй гули ман, эй гули ман,
Арӯси хушқади чилкокули ман.

Гувоҳи сӯзи ҷони ман ту бошӣ,
Ҷаҳоне дар ҷаҳони ман ту бошӣ,
Ҷавониро кунам қурбони номат,
Агар ёри ҷавони ман ту бошӣ.

Гули ман, эй гули ман, эй гули ман,
Арӯси хушқади чилкокули ман.

Ба мисли мо касе пайдо набошад,
Чу мо ошиқ дар ин дунё набошад.
Ман аз абрӯи пайвасти ту хондам:
Чудодӣ дар миёни мо набошад.

Гули ман, эй гули ман, эй гули ман,
Арӯси хушқади чилкокули ман.

[1982]

САПЕДА

Нигоҳат оташин бошад, паричон.
Лабонат ангубин бошад, паричон.
Ҳамон як бўсаи аввал, ки додӣ,
Мабодо охирин бошад, паричон.

Сапеда медамад, ёрам, сапеда.
Намирам кошки рӯят надида.

Чавону шӯху ширинӣ, паричон.
Ба сони байти гулчинӣ, паричон.
Ман аз андӯхи рӯзафзун бимирам,
Агар бо чапми кам бинӣ, паричон.

Сапеда медамад, ёрам, сапеда.
Намирам кошки рӯят надида.

Бақои як шарар дорам, паричон.
Сафои як сахар дорам, паричон.
Ту ғофил магзар аз ишқи дили ман,
Ки умри даргузар дорам, паричон.

Сапеда медамад, ёрам, сапеда.
Намирам кошки рӯят надида.

[1982]

ХОСИЯТИ ДУКОКУЛА

“Хосияти дукокула,
Ба рӯм зади барги гула”¹
Ба рӯм зади барги гула,
Куштӣ хазор булбула.

Чи бо итоб меравӣ, чи бошитоб меравӣ,
Дили ман об кардаву барои об меравӣ.

Хосияти дукокула,
Ба рӯм зади шохи гула.
Шохи гула чико кунам,
Бите ба ман боғи гула.

Бирафтӣ дил хароб шуд, кабоб шуд, кабоб шуд,
Ду кокули дарози ту ба гарданам таноб шуд.

Хосияти дукокула,
Бите ба ман боғи гула.
Чу боғбони гул шавам,
Набинӣ ту доғи гула.

¹ Байти халқӣ.

Бирафти аз қариби ман чу толси начиби ман,
Умед дорам аз худо туро кунад насиби ман.

[1982]

АРҶСБИЁРОН

Арӯси мо – арӯси ҳаждаҳсола,
муборак, ин шаби шодӣ муборак!

Ду чашмаш оташин мисли ситора,
муборак, ин шаби шодӣ муборак!

Арӯси мо арӯси нозанин аст,
муборак, ин шаби шодӣ муборак!

Миёнаш борику абрӯ маҳин аст,
муборак, ин шаби шодӣ муборак!

Арӯси мо дарахти арғувон аст,
муборак, ин шаби шодӣ муборак!

Чавонӣ дораду бахташ чавон аст,
муборак, ин шаби шодӣ муборак!

Арӯси мо чу моҳи чордах бод,
муборак, ин шаби шодӣ муборак!

Ба дасти мо ҳама пурмай қадах бод,
муборак, ин шаби шодӣ муборак!

Арӯси мо гули бехор бошад,
муборак, ин шаби шодӣ муборак!

Ҳамеша бо саодат ёр бошад,
муборак, ин шаби шодӣ муборак!

[1982]

ИШҚИ МАН

Эй ишқи ман, эй ишқи ман,
Дар осмон чустам туро.
Бигзаштам аз сад баҳру бар
Дар сад ҷаҳон чустам туро.

Пайдот кардам дар замин –
Дар чашми ёри маҳчабин.

Эй ишқи ман, эй ишқи ман,
Ҳар ҷо нишонат кофтам.
Рафтам ба пушти кӯҳи Қоф,
Аз бекаронат кофтам.

Пайдот кардам дар замин –
Дар чашми ёри маҳчабин.

Эй ишқи ман, эй ишқи ман,
Дар ҷустуҷӯят сӯхтам.
Бо номи ту дар осмон
Сад ахтаре афрӯхтам.

Пайдот кардам дар замин –
Дар ҷашми ёри маҳчабин.

[1982]

ГУЛИ НОЧИДА

Ҷашми сиёҳе доштӣ,
Ҳусни илоҳӣ доштӣ.
Масӯхтӣ ҷони маро,
Барқи нигоҳе доштӣ.

Ҳайф аз гули ночидаам,
Аз ишқи новарзидаам.

Ишқи ман андар сина монд,
Дар сина чун ганҷина монд.
Ҳокистаре андар дилам
Аз оташи дерина монд.

Ҳайф аз гули ночидаам,
Аз ишқи новарзидаам.

Дил гоҳ исёне кунад,
Арзи пушаймонӣ кунад.
Ку он бахоре, ки ба сар
Моро гулафшонӣ кунад?...

Ҳайф аз гули ночидаам,
Аз ишқи новарзидаам.

[1982]

ҶУДОӢ

Ту рафтӣ он намози шом,
Ҳоби шабам ҳаром шуд.
Зи ишқи нотамоми ту
Кори дилам тамои шуд.

Ҳар ҷо бошӣ, ҳар ҷо бошӣ
Доим саломат бошӣ,
Барои ман, барои худ
Дур аз маломат бошӣ.

Синаи даргирифтаам
Шарора зад, шарора зад.
Аз алами нӣҳони ту
Шӯлаи ошкора зад.

Ҳар ҷо бошӣ, ҳар ҷо бошӣ
Доим саломат бошӣ,
Барои ман, барои худ

Дур аз маломат бошӣ.

Рафтӣ, дилам сиёҳ шуд
Бешафақи нигоҳи ту.
Худои ман – паноҳи ман,
Худои ту – паноҳи ту!

Ҳар ҷо бошӣ, ҳар ҷо бошӣ
Доим саломат бошӣ,
Барои ман, барои худ
Дур аз маломат бошӣ.

[1982]

ГУЛМАҲТОБ

Гулрезӣ баҳоре буд,
Ишқеву хуморе буд.
Андар лаби дарёе
Лаб бар лаби ёре буд.

ӯ баҳти ҷавонам буд,
Гӯё ки ҷаҳонам буд.

Дар қоили гулмаҳтоб
Бо ноз қадам мемонд.
Мерафту маро дар дил
Сад доғу алам мемонд.

ӯ баҳти ҷавонам буд,
Гӯё ки ҷаҳонам буд.

Шуд сард дили гармам
Бесӯзу гудози ӯ.
Кӯтаҳ шуда умри ман
Бе зулфи дарози ӯ.

ӯ баҳти ҷавонам буд,
Гӯё ки ҷаҳонам буд.

[1982]

НОЗАНИН

Шипта будам ними шаб, ки тақ-тақи дарвоза шуд,
Омаданҳои ту ёд омад, хуморам тоза шуд.

Рӯи гандум дорию чашмони ҷоду, нозанин,
Мекушӣ охир маро бо теғи абрӯ нозанин.

То ҷудой кард аз ман абруи пайвасти ту,
Даст бар сар мезанам рӯзу шабон аз дасти ту.

Рӯи гандум дорию чашмони ҷоду, нозанин,
Мекушӣ охир маро бо теғи абрӯ нозанин.

Оқибат аз дасти ту фарёд хоҳам карду рафт,
Хирмани мӯи туро барбод хоҳам карду рафт.

Рӯи гандум дорию чашмони ҷоду, нозанин,
Мекушӣ охир маро бо теги абрӯ нозанин.

[1982]

ПАЗМОНӢ

Фасли баҳор омад, гул дар канор омад.
Бо сад ҳазор рангу нақшу нигор омад.
Ман ошиқи ту будам,
Ман лоиқи ту будам.

Дарё чу ёри пазмон бўсад лабони соҳил,
Аз сина меравад дил, девона мешавад дил.
Ман ошиқи ту будам,
Ман лоиқи ту будам.

Дар шабнами саҳаргаҳ ҳар сабза рӯй шӯяд,
Ҳар ҷой гул бирӯяд, номи туро биғӯяд.
Ман ошиқи ту будам,
Ман лоиқи ту будам...

[1982]

ХАЗОНРЕЗ

Рӯд аст коҳил, хуршед хаста.
Барги дарахтон – боли шикаста,
Дар тарфи гулхан аз оби оташ
Нӯшед ҷоме бо ҳам нишаста.

Бо ҳам бисозед, эй дӯстдорон,
Хазон мерезад аз шохсорон
Хазон мерезад,
Хазон мерезад...

Ҳар дам ғанимат оромиши дил,
Осоиши ҷон, осоиши дил.
Барге, ки резад, оҳиста гӯяд:
Ишқ аст, ёрон, ороиши дил...

Бо ҳам бисозед, эй дӯстдорон,
Хазон мерезад аз шохсорон
Хазон мерезад,
Хазон мерезад...

[1982]

НАВҲА

Рафтӣ аз афсона берун
Безамон аз чаври гардун.
Дар ғамат аз чашми ёрон
Мечакад хун, мечакад хун.

Водареғи зиндагонӣ,
Водареғи комронӣ,

Водареғи меҳри дунё,
Водареғо, водареғо...

Баъд аз ин сар барнадорӣ,
Бар сарат сарвар надорӣ.
Дар лаҳад як ғамгусоре
Ғайри хоки тар надорӣ.

Водареғи зиндагонӣ,
Водареғи комронӣ,
Водареғи меҳри дунё,
Водареғо, водареғо...

Рӯи гӯрат ҳар баҳорон
Аз сиришки чашми ёрон
Сабза рӯяд то бигӯяд:
Водареғ аз рӯзгорон,

Водареғи зиндагонӣ,
Водареғи комронӣ,
Водареғи меҳри дунё,
Водареғо, водареғо...

[1982]

МУБОРАКБОДИ ИШҚ

Дар тобу табат бидам, беҳоби шабат бидам,
Ҳар лаҳзаву ҳар соат ҳоли аҷабат бидам,
Доро шудай, эй дил, ғамхот муборак бод!

Аз санг шарар хоҳӣ, аз ёр назар хоҳӣ,
Аз мӯй мадад чӯӣ, аз ишқ асар хоҳӣ,
Бино шудай, эй дил, пайдот муборак бод!

Лабрези ҳавасҳой, саршори таманноӣ,
Дар сина намегунҷӣ аз шавқи дилорое,
Эҳё шудай, эй дил, эҳёт муборак бод!

Паҳнои ҷаҳон гардӣ, пайдову ниҳон гардӣ,
Ғаҳ сабзасифат рақсӣ, ғаҳ барги ҳазон гардӣ,
“Ошиқ шудай, эй дил, савдот муборак бод!”¹

Туғёни дигар дорӣ, ҷавлони дигар дорӣ,
Сар мезанӣ дар сина, тӯфони дигар дорӣ,
Дарё шудай, эй дил, дарёт муборак бод!

Ғаҳ ҳоли ман омӯзӣ, ғаҳ дар ғами худ сӯзӣ,
Ғаҳ шуъла занӣ печон, то ҳастиям афрӯзӣ,
Зебо шудай, эй дил, дунёт муборак бод!

[1982]

ЁРИ ЗАРАҒШОНИ

Дар хонаи чашми ту

¹ Моли Шамси Табрезӣ.

Як оташи сӯзон аст.
Ё шуълаи меросӣ
Аз оташи суғдон аст.
То кай мана сӯзонӣ,
Эй ёри зарафшонӣ?

Чашмони ту оташбор,
Рухсори ту оташгун.
Ними чигарам бирён,
Ними чигарам шуд хун.
Дарди мана медонӣ,
Эй ёри зарафшонӣ?

Парвоз кунам доим
Дар партави ишқат, чон!
Дар хоки қудуми ту
Бозам сари худ, осон.
Эй ёри зарафшонӣ?
Эй ёри зарафшонӣ?

[1982]

РАҚСИ “ЗЕБО”

Эҳдо ба ансамбли “Зебо”

Доманафшон, кокулафшон,
Гул ба кокул аз гулафшон.
Масти нозу масти саҳбо
Чашмҳои шӯху шаҳло.

Рақси “Зебо”, рақси зеборо бубин,
Мавчи дарё, мавчи дарёро бубин.
Хандаи гул, оҳи булбул субҳдам,
Завқи дилҳо, завқи дилҳоро бубин.

Ларзаи зулфони печон
Ларзаи дил, ларзаи чон.
Меравад арғушт “Зебо”
Мезанад ангушт “Зебо”.

Рақси “Зебо”, рақси зеборо бубин,
Мавчи дарё, мавчи дарёро бубин.
Хандаи гул, оҳи булбул субҳдам,
Завқи дилҳо, завқи дилҳоро бубин.

Печутоби сарви қомат
Мекунад садҳо қиёмат
Аз дили мо ғам рабояд,
Зиндагӣ ширин намояд.

Рақси “Зебо”, рақси зеборо бубин,
Мавчи дарё, мавчи дарёро бубин.
Хандаи гул, оҳи булбул субҳдам,
Завқи дилҳо, завқи дилҳоро бубин.

[1982]

ОШИҚАМЕ

Ҳар кучое биравам,
Рӯи ӯ дар назарам.
Гар равам аз дари ӯ,
Дар чаҳон дарбадарам.

Дил чудо, ақл чудо, дида чудо ошиқае,
Бахудо, ошиқае, бахудо, ошиқае!

Ҳар чӣ коре бикунам,
Пешӣ рӯяш хичилам.
Ҳусни ӯ содаю ман
Ошиқи содадилам.

Дил чудо, ақл чудо, дида чудо ошиқае,
Бахудо, ошиқае, бахудо, ошиқае!

Номи ӯ номаи бахт –
Номи ӯ номаи ишқ.
Эй хушо дар дили ман
Шӯру ҳангомаи ишқ!

Дил чудо, ақл чудо, дида чудо ошиқае,
Бахудо, ошиқае, бахудо, ошиқае!

[1982]

ПАНДИ КҶҲНА

Ёрон! Ба каф пиёлаву дар дил ғубор чист?
Имрӯз ҳам гузашт, ғами рӯзгор чист?
Охир дигар чӣ ҳоҷати панду насихат аст?
Ҳар дам ғанимат аст,
Одам ғанимат аст.

Ёрон! Баҳори ошиқӣ бо гулфишон гузашт,
Дарёи дил зи соҳили суду зиён гузашт,
Ин дил, ки ранҷ мекашад, то кай саломат аст?
Ҳар дам ғанимат аст,
Одам ғанимат аст.

Ёрон! Ба орзуи дил бояд расида рафт.
Нозе зи ёр гар расад, бояд кашида рафт.
Ёре, ки ноз мекунад, то кай баҳиммат аст?
Ҳар дам ғанимат аст,
Одам ғанимат аст.

Ёрон! Сари азиз фидои саре кунед.
Дар ҳар даре тараннуми шеъри дарӣ кунед.
Шеърӯ суруд шуълаи дарди муҳаббат аст,
Ҳар дам ғанимат аст,
Одам ғанимат аст...

[1982]

БОРОН

Ту аз чархи барин борӣ,
Ба рӯи ин замин борӣ.
Бишӯӣ гарди гулҳоро,
Нашӯӣ доғи дилҳоро.

Борон, борон,
Борон, борон,
Эй ашки инсон
Бар рӯзгорон.

Садоят нолаҳо дорад,
Ғами садсолаҳо дорад.
Бигирӣ мисли инсонҳо
Зи дуриҳо, зи ҳичронҳо.

Борон, борон,
Борон, борон,
Эй ашки инсон
Бар рӯзгорон.

Бимирам қатраҳоятро,
Ҳама сӯзу навоятро.
Агар аз абр ҳам ой,
Ту ашки дидаи мой.

Борон, борон,
Борон, борон,
Эй ашки инсон
Бар рӯзгорон...

[1982]

ИШҚИ СИНАСҶУЗ

Бе ту набуд ранге
Дар гулшани баҳорам.
Бе ту набуд барге
Дар боғи рӯзгорам.

Хуш омадӣ ба сина,
Эй ишқи синасҷузам.
Сӯзат зиёдатар бод
Эй ишқи дилфурузам.

Бе ту надошт шӯре
Дарёи зиндагонӣ.
Бе ту ҷавон набудам
Дар қисмати ҷавонӣ.

Хуш омадӣ ба сина,
Эй ишқи синасҷузам.
Сӯзат зиёдатар бод
Эй ишқи дилфурузам.

Бе ту ба ҳар мақоме
Ҳарчанд сохтам ман,
Чун сӯхтӣ диламро,
Дилро шинохтам ман.

Хуш омадӣ ба сина,
Эй ишқи синасӯзам.
Сӯзат зиёдатар бод
Эй ишқи дилфурузам.

[1984]

ВАРЗОБ

Аз синаи хок,
Аз синаи санг,
Мастона ой
Бо шӯру оҳанг,

Эй мавҷи беҳоб,
Эй набзи бетоб,
Дарёи Варзоб,
Дарёи Варзоб.

Гулбоғ аз ту
Шаҳри Душанбе.
Рӯху равонӣ
Баҳри Душанбе.

Эй мавҷи беҳоб,
Эй набзи бетоб,
Дарёи Варзоб,
Дарёи Варзоб.

Атри чавонист
Атри насимат.
Ёди баландист
Номи қадимат.

Эй мавҷи беҳоб,
Эй набзи бетоб,
Дарёи Варзоб,
Дарёи Варзоб.

[1984]

СУРУДИ НЕКӢ

Дунёи савдо бигзарад,
Андӯхи дилҳо бигзарад,
Ҳам навбати мо бигзарад,
Аммо ба зери осмон
Ҳамчун замини бекарон
Некӣ бимонад ҷовидон.

Сад баҳр хушқад дар назар,
Сад боғ гардад бесамар,
Сад роҳ монад беасар,
Аммо ба сад рамзу нишон
Чун офтоби дурфишон
Некӣ бимонад ҷовидон...

Чандин макон дигар шавад,
Чандин замон дигар шавад,
Чандин ҷаҳон дигар шавад,
Аммо ба ёди одамон
Чун қуллай Боми Ҷаҳон
Некӣ бимонад ҷовидон.

[1984]

СИТОРАҲО

Шумо гувоҳ будаед
Зи рафтагони бонишон.
Шумо худ озмудаед
Ҳама вафову сидқашон.

Ситораҳо, ситораҳо,
Ба сахни беканораҳо
Зи ишқҳои рафтагон
Шарораҳо, шарораҳо.

Чу модарони мо ҳама
Барои мо фидо шуданд,
Нарафта зери хоки тар,
Ситораи само шуданд.

Ситораҳо, ситораҳо,
Ба сахни беканораҳо
Зи дидагони модарон
Назораҳо, назораҳо.

Кунун ба зери осмон
Насиби мост зиндагӣ.
Насиби ахтаре шудан,
Насиби офарандагӣ.

Ситораҳо, ситораҳо,
Ба сахни беканораҳо
Ба сӯи ҷовидонаҳо
Ишораҳо, ишораҳо...

[1984]

КИШВАРИ МАН – МОДАРИ МАН

Чашмаҳоят – чашмаи шеърӣ суруд,
Қуллаҳоят – садри пайғому дуруд,
Хоки покат – соҳати буду набуд –
Тоҷикистон, кишвари ман,
Модари ман,
Модари ҷонпарвари ман.

Ояд аз ҳар санг гулбонги рубоб,
Дар сари ҳар кӯҳ хандад офтоб,
Бишнавам аз ҳар гулат бӯи шабоб¹,
Тоҷикистон, кишвари ман,

¹ Шабоб – шакли дурусти шубоб (ҷавонӣ) аст.

Модари ман,
Модари чонпарвари ман.

Бишнавам аз ҳар даре шеъри дарӣ,
Аз ҷаҳонороиву одамгарӣ,
Аз тамоми қуллаҳо болотарӣ,
Тоҷикистон, кишвари ман,
Модари ман,
Модари чонпарвари ман.

Ҷони ман қурбони ғамҳои ту бод!
Шеъри ман ҳамдасту ҳампойи ту бод!
Рӯҳи ман ҳамроҳи фардои ту бод!
Тоҷикистон, кишвари ман,
Модари ман,
Модари чонпарвари ман.

[1984]

РӯДИ СИР

Сирре надорад рӯди Сир
Ҷуз ҳочати лабташнагон.
Сар мезанад бар ду канор
Ҳамчун сари сарғанштагон,
Дар тобу таб ҳар рӯзу шаб
Ҳамчун дили дилбастагон –

Дарёи Сайхун меравад,
Дар дил шабохун меравад.
Ёбад, ки мардум ошиқанд,
Аз ҳеш берун меравад.
Шӯридаҷон, ошуфтадил
Маҷнун ба ҳомун меравад.

Лабрези ашки модарон
Андар фироқи аскарон,
Лабрези ишқи зиндагӣ.
Мисли дили гулдухтарон,
Ғаҳ нарм гӯй парниён,
Ғаҳ тунд чун исёнгарон –

Дарёи Сайхун меравад,
Дар дил шабохун меравад,
Ранги ғазалҳои Камол
Бо чанд мазмун меравад.
Дар ҳасрати Темурмалик
Аз синааш хун меравад.

Дорад таманное ба дил,
Дунёи савдое ба дил.
Сирри ба кас ногуфтае
Шодию ғамҳое ба дил.
Ҷонсӯзи имрӯзи Ватан,
Уммеди фардое ба дил –

Дарёи Сайхун меравад
Ҳамшӯри Ҷайхун меравад.

Ором чун пири хирад,
Бо сеҳру афсун меравад,
Кам мешавад дар рах, вале
Бо меҳри афзун меравад.

[1984]

РОҲҲО

Ба дӯш бори зиндагӣ
Дар кӯлвори зиндагӣ,
Аз корзори зиндагӣ
Бо ёдгори зиндагӣ.

Аз ҷустуҷӯи хештан
То бо Ватан омехтан.
Моро ба манзил мебаред,
Эй роҳҳо, эй роҳҳо,
Бо ҷазбаи дил мебаред,
Эй роҳҳо, эй роҳҳо.

Оғозатон аз ҷони мост,
Аз ишқи бепоёни мост,
Эҳсонатон эҳсони мост,
Имконатон имкони мост.

Аз байни куҳсори баланд,
Бо ному осори баланд
Моро ба манзил мебаред,
Эй роҳҳо, эй роҳҳо,
Бо ҷазбаи дил мебаред,
Эй роҳҳо, эй роҳҳо.

Бо ишқу бо савдои хуш,
Бо шавку армонҳои хуш,
То манзари дунёи хуш,
То кишвари фардои хуш.

Аз дӯстон то дӯстон,
Аз достон то достон,
Моро ба манзил мебаред,
Эй роҳҳо, эй роҳҳо,
Бо ҷазбаи дил мебаред,
Эй роҳҳо, эй роҳҳо.

[1986]

ХАНДАҲОЯТ

Эй гули ман,
Чун ту механдӣ ба сӯям,
Хандаҳоят хандаи иқболи ман бошад,
Хандаҳоят хандаи омили ман бошад,
Чун ту механдиву механдӣ ба рӯям,
Дар ҳаёлам, ин ҷаҳон ҳамсоли ман бошад.

Кам мабод аз қисмати ман,
Хандаҳоят, хандаҳои дилрабоят.
Кам мабод аз давлати ман

Хандаҳоят, хандаҳои ҷонфизоят.

Эй гули ман,
Чун ту механдӣ ба сӯям,
Хандаҳоят хандаҳои зиндагонист.
Хандаҳои орзуҳои ҷавонист.
Чун ту механдиву механдӣ ба рӯям,
Дар гумонам, зиндагонӣ ҷовидонист.

Кам мабод аз қисмати ман,
Хандаҳоят, хандаҳои дилрабоят.
Кам мабод аз давлати ман
Хандаҳоят, хандаҳои ҷонфизоят.

[1986]

ОФТОББОРОН

Аз дасти булӯри ту
Файзи ду ҷаҳон ояд.
Аммо чу бишӯри ту,
Ҷонам ба фиғон ояд.

Бо ту буданам мушқил,
Бе ту буданам мушқил.
Оҳ аз туву оҳ аз дил,
Оҳ аз туву оҳ аз дил!

Дарёиву гаҳ ором,
Гоҳе бикунӣ тӯфон:
Гоҳе чу ғами айём
Бар сина занӣ сӯҳон.

Бо ту буданам мушқил,
Бе ту буданам мушқил.
Оҳ аз туву оҳ аз дил,
Оҳ аз туву оҳ аз дил!

Гаҳ ҷӯшу баҳоронӣ,
Гаҳ тирамаҳи гирён.
Гаҳ қаҳри зимистонӣ,
Гаҳ чиллаи тобистон.

Бо ту буданам мушқил,
Бе ту буданам мушқил.
Оҳ аз туву оҳ аз дил,
Оҳ аз туву оҳ аз дил!

Гаҳ санги фалахмонӣ,
Гаҳ санги сабурастӣ.
Гаҳ дар тани ман ҷонӣ,
Гаҳ ахтари дурастӣ.

Бо ту буданам мушқил,
Бе ту буданам мушқил.
Оҳ аз туву оҳ аз дил,
Оҳ аз туву оҳ аз дил!

ЗИНДАГӢ

Ман туро бахшам чавонӣ,
 Ту ба пириям кашонӣ.
 Ман ба ту меҳри дил орам,
 Ту ба ман – номехрубонӣ.
 Ман барои ту баҳорам,
 Ту барои ман хазонӣ.

Зиндагӣ, эй насяву нақд,
 Зиндагӣ, эй ваъдаи бахт,
 Мову ту наздику дурем,
 Мову ту бинову кӯрем.

Ман ба роҳат ҷон фишонам,
 Ту надонӣ қадри ҷонам.
 Ман бичӯям сад нишонат,
 Ту наҷӯӣ як нишонам.
 Ман кӣ бошам, ту кӣ бошӣ,
 Ту надонӣ, ман надонам.

Зиндагӣ, эй насяву нақд,
 Зиндагӣ, эй ваъдаи бахт,
 Мову ту наздику дурем,
 Мову ту бинову кӯрем.

Медавам ман кӯ ба кӯят,
 То бубинам асли рӯят.
 Медавам манзил ба манзил
 Дил ба каф дар орзуят.
 Медавам шодону ғамгин
 Масти рангат, масти бӯят.

Зиндагӣ, эй насяву нақд,
 Зиндагӣ, эй ваъдаи бахт,
 Мову ту наздику дурем,
 Мову ту бинову кӯрем.

РАҚҚОСА

Пое бикӯбад бар замин,
 Дасте барорад бар фалак.
 Чашмак занад чун ахтаре,
 Гесӯ фишонад чун малак.

Хандиданош, болиданош, нозиданоша бинед.
 Чархиданош, печиданош, ларзиданоша бинед.

Аз обутоби хусни ӯ
 Гарданд об ойинаҳо.
 Ҷӯшад зи мавҷи доманаш
 Мавҷи ҷунун аз синаҳо.

Хандиданош, болиданош, нозиданоша бинед.

Чархиданош, печиданош, ларзиданоша бинед.

Баргу навои ошиқон
Дар рӯи чун барги гулаш.
Сад печутоби ҷону дил
Дар печутоби кокулаш.

Хандиданош, болиданош, нозиданоша бинед.
Чархиданош, печиданош, ларзиданоша бинед.

Сар то ба по нозу адо,
Мижгонсиях, кокулдароз.
Арғушти бишкан-бишканап
Ҳам дилшикан, ҳам дилнавоз.

Хандиданош, болиданош, нозиданоша бинед.
Чархиданош, печиданош, ларзиданоша бинед.

[1986]

ИЛТИҶО

Муддате шуд, ки дилам
Беҳуду моили туст.
Аз қазо рафта чунин —
Дили ман бо дили туст.

Ту, ки медонӣ ҳама сӯзу навои дили ман,
Хандаҳои дили ман, гиряҳои дили ман,
Ту дигар зинда бимон аз барои дили ман,
аз барои дили ман!

Дили ман бо дили туст,
Ту варо сода магир.
Варна меёбӣ варо
Дар ҷавонӣ шуда пир...

Ту, ки медонӣ ҳама сӯзу навои дили ман,
Хандаҳои дили ман, гиряҳои дили ман,
Ту дигар зинда бимон аз барои дили ман,
аз барои дили ман!

Дар ҷавонӣ шуда пир...
Ин мабодо, ки мабод.
Варна аз ишқи дилам
На нишоневу на ёд...

Ту, ки медонӣ ҳама сӯзу навои дили ман,
Хандаҳои дили ман, гиряҳои дили ман,
Ту дигар зинда бимон аз барои дили ман,
аз барои дили ман!

[1986]

ЁРИ ДИЛ

Як лаҳзае, як соате
Бе меҳнате, беминнате

Бо ман бимон, бо ман бимон
То бо ту дорам давлате.

Дарё мачӯ, дарё манам,
Дунё мачӯ, дунё манам.
Ёри дили танҳои ту
Танҳо манам, танҳо манам.

Биншин, ки бидам рӯи ту,
Дасте барам бар мӯи ту.
То рангу бӯи зиндагӣ
Ёбам зи рангу бӯи ту.

Дарё мачӯ, дарё манам,
Дунё мачӯ, дунё манам.
Ёри дили танҳои ту
Танҳо манам, танҳо манам.

Пеш о, ки қурбонат шавам,
Қурбони чашмонат шавам,
Гаҳ сарфишон, шаҳ қонфишон
Бар мӯи афшонат шавам.

Дарё мачӯ, дарё манам,
Дунё мачӯ, дунё манам.
Ёри дили танҳои ту
Танҳо манам, танҳо манам.

[1986]

БАХТИ САФЕД

Шеъри ман бӯи ту дорад,
Атри гесӯи ту дорад.
Мисраи пайвастаи ман
Ёди абрӯи ту дорад.

Ошиқи чашми туям, эй қони қони қони ман,
Беҳтарин, шевотарин, зеботарин армони ман.

Бе ту бахти ман ҷавон нест,
Шеърҳои ман равон нест.
Бе ҷаҳони ишқи покат
Ин ҷаҳон бар ман ҷаҳон нест.

Ошиқи чашми туям, эй қони қони қони ман,
Беҳтарин, рангинтарин, ширинтарин армони ман.

Аз ту ин рӯзи саидам,
Хандаи бахти сафедам.
Рӯи ту – рӯи саодат,
Чашми ту – чашми умедам.

Ошиқи чашми туям, эй қони қони қони ман,
Беҳтарин, олитарин, волотарин армони ман.

[1986]

ТАЛАБГОРӢ

Чи афсуне, чи ҷодуе,
Намедонам, намедонам,
Ки ишқат ногаҳон бигрифт
Гиребонам, гиребонам.

Бимирам чашмаконатро,
Бигӯ асли маконатро.
Бигӯ, оям талабгорӣ
Рухони хунчаконатро.

Ту мерафти шукуфонрӯ
Гул андар кокулонат буд.
Ба қурбони ҷавоният,
Ки ҳусни навқиронат буд.

Бимирам чашмаконатро,
Бигӯ асли маконатро.
Бигӯ, оям талабгорӣ
Рухони хунчаконатро.

Ту бо гулҳанда мерафти
Хуш аз эҳсони озодӣ.
Ба ханда бандаам қардӣ
Дар ин даврони озодӣ.

Бимирам чашмаконатро,
Бигӯ асли маконатро.
Бигӯ, оям талабгорӣ
Рухони хунчаконатро.

[1986]

ҶОМИ ДИГАР

Ин манам бохтадил,
Ошиқи ҷон ба гарав –
Ошиқи тозагуле
Аз ҳама кухнаву нав.

Соқӣё, ҷоми дигар, ҷоми дигар, ҷоми дигар,
Ки дилам хун шуда аз ишқи гуландоми дигар.

Меравам хандазанон,
Дар дилам нолаи ишқ,
Зоҳиран марди бузург,
Лек бечораи ишқ.

Соқӣё, ҷоми дигар, ҷоми дигар, ҷоми дигар,
Ки дилам хун шуда аз ишқи гуландоми дигар.

Эй, ки ғафлатзадаӣ,
Ошиқӣ мегузарад.
Аз раҳи шеърӣ суруд
Лоикӣ мегузарад.

Соқӣё, ҷоми дигар, ҷоми дигар, ҷоми дигар,

Ки дилам хун шуда аз ишқи гуландоми дигар.

[1986]

ИМОНИ ДИЛ

Ишқат имони дилам, қиблаи имони дилам,
Зулфи чун силсилаат силсилачунбони дилам.

“Санаме, санаме
Дара бикшо манаме”¹
То ба кай пушти дарат
Ҳалқа ба дар занаме.

Дара бикшову нигар ҳоли парешони дилам,
Таби сӯзони дилам, шуълаи печони дилам.

Санаме, санаме
Дара бикшо манаме.
То ба кай пушти дарат
Ҳалқа ба дар занаме.

Бе сари кӯи ту овораю сарсони дилам,
Бе сари зулфи ту як бесару сомони дилам.

Санаме, санаме
Дара бикшо манаме
То ба кай пушти дарат
Ҳалқа ба дар занаме.

[1986]

ЧАШМИНТИЗОР

Дар дили шабҳо дилам гум мезанад,
Ман туро меҳоҳаму нози туро.
Дар миёни чордевори ҳаёл
Бишнавам аз дур овози туро.

Ман фидои нозболини туям,
Ман гадои нози ширини туям.

Ман ҳазинам бе лаби хандони ту,
Ман ҳазонам бе рухи сабзинаат.
Медавам дар кӯчаҳои зиндагӣ
То ба ҷои ваъдаи деринаат.

Ман фидои нозболини туям,
Ман гадои нози ширини туям.

Аз туву аз ишқи шӯрангези ту
Талху шӯриҳост дар ҷоми дилам
Ишқи ту оғозу анҷоми ман аст,
Ин нидоро бишнавам аз номи дилам!

Ман фидои нозболини туям,

¹ Моли мардум.

Ман гадои нози ширини туям.

[1986]

ШУКРОНА

Ба он модар, ба он манзар,
Ҳазорон шукру миннат бод,
Ки зери гунбади ахзар
Туро баҳри дили ман зод.

Муборак чашни милодат, гули ман,
Сари сабзат, дили шодат, гули ман.

Ба он чашма, ба он дарё
Ҳазор аҳсан, ҳазор аҳсан,
Ки ту рӯ шустай дар он,
Сипас дил бастай бо ман.

Муборак чашни милодат, гули ман,
Сари сабзат, дили шодат, гули ман.

Ба он пайроҳаи борик
Санову ҳамди бепоён,
Ки моро рӯ ба рӯ овард
Дар ин дунёи саргардон.

Муборак чашни милодат, гули ман,
Сари сабзат, дили шодат, гули ман.

[1986]

НИЁИШ

Ҳар кас рӯи ту бинад, бинад рӯи чавонӣ,
Аз атри кокулонат ёбад бӯи чавонӣ.

Рӯи хазон набинад
Боғи ҳусни рангинат.
Гули доғе набинад
Чашмони оташинат.
Рӯзи талхе набинад
Хандаҳои ширинат

Бо ҳусни гулфишонат сар то ба по баҳорӣ,
Гул резад аз кудумат ҳар ҷо қадам гузорӣ.

Заҳри алам набинад
Лабҳои анғубинат.
Дарди ҳичрон набинад
Оғӯши анбаринат.
Озори дил набинад
Дидори дилнишинат.

[1986]

ЭЙ БАХТИ МАН

Ишқи чавонӣ чун шарар
Месӯзадам чону чигар.
Аз синаи пуроташам
Чуз ғам намегирад хабар.

Роҳи ту дур, эй баҳти ман,
Чашми ту кӯр, эй баҳти ман.
Бо ин дили шӯридаам
Камтар бишӯр, эй баҳти ман.

Ишқе – сафои оламе,
Ёре – бақои оламе.
Оҳ аз дили гумроҳи ман
Дорад барои оламе.

Роҳи ту дур, эй баҳти ман,
Чашми ту кӯр, эй баҳти ман.
Бо ин дили шӯридаам
Камтар бишӯр, эй баҳти ман.

Ишқе чу субҳи равшане,
Ёре сазовори мане,
Аммо ба кӯи ӯ маро
Як раҳнамо, як рҳзане.

Роҳи ту дур, эй баҳти ман,
Чашми ту кӯр, эй баҳти ман.
Бо ин дили шӯридаам
Камтар бишӯр, эй баҳти ман.

[1986]

ҲАСРАТ

Озори дил ҳаст, осори дил не,
Хори дил ҳаст, ғамхори дил не.
Сад бори дунё бар дӯши дилҳо,
Бар дӯши дунё як бори дил не.

Дарё равону дарё равон аст,
Мо пир гаштем, дунё чавон аст.

Оқил намешад девонаи дил,
Кӯтаҳ намешад афсонаи дил.
Дунёи вайрон мешад ободон,
Обод намешад вайронаи дил.

Дарё равону дарё равон аст,
Мо пир гаштем, дунё чавон аст.

Фардои дигар, мардои дигар
Ишқои дигар, дардои дигар.
Рӯзе бихушқад дарёи дилҳо
Як нам набахшад дарёи дигар.

Дарё равону дарё равон аст,
Мо пир гаштем, дунё чавон аст.

ТАНҲО

Рафтам аз хонаи чашми тую аз хонаи дил,
Ту бимон бо худу ман бехуду девонаи дил.

Баъд аз ин дар ду ҷаҳон
Роҳи ман аз ту ҷудост.
Ту маро таъна мазан,
“Ёри девона худост”¹

Чу надонистӣ вафодории мардонаи дил,
Ту бирав даст ба дас(т), ман суи вайронаи дил...

Баъд аз ин дар ду ҷаҳон
Роҳи ман аз ту ҷудост.
Ту маро таъна мазан,
Ёри девона худост.

Чу бидидам, ки туй беғаму бегонаи дил,
Гум шудам дар алами шомӣ ғарибонаи дил.

Баъд аз ин дар ду ҷаҳон
Роҳи ман аз ту ҷудост.
Ту маро таъна мазан,
Ёри девона худост!

ГУНОҲАТРО НАМЕБАХШАМ

Гуноҳатро намебахшам,
Ки саргардони худ кардио рӯғардон шудӣ аз ман.
Гуноҳатро намебахшам,
Ки дар даврони мардон ёри номардон шудӣ аз ман.
Намебахшам гуноҳатро,
Гуноҳатро намебахшам.

Гуноҳатро намебахшам,
Ки аз даргоҳи ишқи беғуборам дар ба дар рафтӣ.
Гуноҳатро намебахтам,
Ки аз гулҳои рангини баҳорам беҳабар рафтӣ.
Намебахшам гуноҳатро,
Гуноҳатро намебахшам.

Гуноҳатро намебахшам,
Ки бе ту ахтари иқболи ман дар авҷи гардун мурд.
Гуноҳатро намебахшам,
Ки бе ту дар дилам сад достони ишқи Мачнун мурд.
Намебахшам гуноҳатро,
Гуноҳатро намебахшам.

ҲУСНИ БЕНАЗИР

¹ Мақоли халқист.

Ҳар гаҳ ки бинамат
Бо қомати баланд,
Ояд дилам ба дод,
Эй давлати баланд.

Ман ошиқи туям,
Дил дар паноҳи туст.
Бахти сафеди ман
Чашми сиёҳи туст.

Ҳар гаҳ, ки бинамат
Дар ин ҷаҳони пир,
Аз нав ҷавон шавам,
Эй ҳусни беназир.

Ман ошиқи туям,
Дил дар паноҳи туст.
Бахти сафеди ман
Чашми сиёҳи туст.

Ҳар гаҳ, ки бинамат
Дар рӯ ба рӯи дил,
Ошуфтаҷон равам,
Аз нав ба кӯи дил.

Ман ошиқи туям,
Дил дар паноҳи туст.
Бахти сафеди ман
Чашми сиёҳи туст.

[1986]

МИЖГОНДАРОЗ

Ман будаму ту, ҳам чоми бода,
Дил бурдӣ аз ман бо чашми сода.

Дилама гумраҳ кардиё
Бо дилгудозӣ.
Умрама кӯтаҳ кардиё
Мижгондарозе.

Шаб ними шаб буд, базми тараб буд,
Ҷони ғарибам дар тобу таб буд.

Дилама гумраҳ кардиё
Бо дилгудозӣ.
Умрама кӯтаҳ кардиё
Мижгондарозе.

Бо ман нишастӣ, паймон бубастӣ,
Паймона хурдӣ, паймон шикастӣ.

Дилама гумраҳ кардиё
Бо дилгудозӣ.
Умрама кӯтаҳ кардиё
Мижгондарозе.

БОЛИ ШИКАСТА

Ёри ягонаи ман,
Авчи таронаи ман,

Шарм аз худо накардӣ,
Бо ман вафо накардӣ.

Тори гусастаи дил,
Боли шикастаи дил,

Шарм аз худо накардӣ,
Бо ман вафо накардӣ.

Рафтӣ, баҳори ман рафт,
Шӯру шарори ман рафт.

Шарм аз худо накардӣ,
Бо ман вафо накардӣ.

Эй ишқи дилпазирам,
Эй ишқи беназирам.

Шарм аз худо накардӣ,
Бо ман вафо накардӣ...

БОҒИ ЧАВОНИ

Дар махзани дил оҳе намонда,
Аз хирмани дил коҳе намонда.
Дар кӯи хубон роҳе намонда,
Дар бурчи сина моҳе намонда.

Боғи ҷавонӣ, яксон намонӣ,
Имрӯз пургул, фардо хазонӣ!

Беҳамзабонӣ, беҳамсабӯӣ,
Беормонӣ, беорзуй.
Дигар наёбӣ, харчанд ҷӯӣ
Он тозаҷӯӣ, он тозарӯӣ.

Боғи ҷавонӣ, яксон намонӣ,
Имрӯз пургул, фардо хазонӣ!

Дигар нагардӣ пиромани гул,
Дасте наёзӣ бар гардани гул.
Чашмони сарди гулбастаатро
Бар гирия орад хандидани гул.

Боғи ҷавонӣ, яксон намонӣ,
Имрӯз пургул, фардо хазонӣ...

СУРУДИ ДУШАНБЕ

Дар ту мебинам камоли тоҷиконро,
Рӯзгори безаволи тоҷиконро.
Чашми кулли тоҷикон сӯи ту бошад,
Қиблагоҳи тоҷикон кӯи ту бошад.

Эй Душанбе,
Тахти давлат,
Маҳди ваҳдат,
Шаҳри нусрат,
Ёдгори азму разми тозаи мо!
Шӯҳрати мо, номи мо, овозаи мо!

Аз ту оғозу тамоми вусъати мо,
Достони ақлу фазлу қудрати мо.
Саргузашту ҳасрати тоҷик дар туст,
Сарнавишти миллати тоҷик дар туст!

Эй Душанбе,
Тахти давлат,
Маҳди ваҳдат,
Шаҳри нусрат,
Ёдгори азму разми тозаи мо!
Шӯҳрати мо, номи мо, овозаи мо!

14.02.1998 – Душанбе

ҲАЗАЛИЁТ

* * *

Дар калла ҳатто бод не, ин боданӯшӣ аз кучо?
Бо пӯстғафсӣ ин ҳама чарминапӯшӣ аз кучо?

Дирӯз беҳомак будӣ, бекозаю бомак будӣ,
Ҳоло ба бозори ҷаҳон мошинфурӯшӣ аз кучо?

Долар ба каф барги хазон, дуздӣ накардӣ? Рост гӯй,
Даври лабон кафки даҳон, дарёхурӯшӣ аз кучо?

Дӣ будӣ беизораке дар кӯчаю бозораке,
Бо зехни кунду ақли кунд ин тундҷӯшӣ аз кучо?

Дирӯз таппак мезадӣ, дар пода чуфтак мезадӣ,
Ай сустика мустак бигӯ, ин сахткӯшӣ аз кучо?

Дирӯз хомӯшак будӣ, очиз чу харгӯшак будӣ,
Имрӯз бонгат то фалак, ваҳйи сурӯшӣ аз кучо?

13.01.1995 – Бемористон

* * *

Мо солхурда ҳастем ё сол хурда моро?

Мо умр бурда бар сар ё умр бурда моро?

Мо ҷонсупор будем дар ҳоҷати замона,
Ё азми ҷонсупорӣ осон супурда моро?

Бо ёри норпистон хуфтем, ғофил аз он
Ҳамчун анори ширин дасте фишурда моро.

Роҳи дароз тай шуд дар умри кӯтаҳи мо,
Роҳе фасурда кардем ё раҳ фасурда моро?

Дар пеши чашми хуршед арчанд кам набудем,
Кам дида чашми камбин, камтар шумурда моро.

Гумкардаҳои моро ҳар зиндадил биёбад,
Дилмурдагон валекин хонанд мурда моро!

[1971]

* * *

Падари меҳрубону ғамхоро,
Кӣ хурад баъди ту ғами моро?

Баъди беморие, ки бирбудат,
Зиндагонии мост беморо.

Рӯзи ту буд кӯтаҳу рафтӣ,
Рӯзи мо рӯзи мост душворо.

Рӯҳи ту зери хок ором аст,
Рӯҳи мо рӯи хок абғоро.

Зери як пора хора хобидӣ,
Баҳри мо мондӣ кӯҳи хороро.

Мо надидем чехраи гармат,
Дар қиёмат бимонд дидоро...

8.10.1990

* * *

Ишқи ман, ҳар ҷо равӣ, бо хеш пиндорам ту ро,
Бо ҳама ин дасткӯтоҳӣ ба даст орам ту ро.

Кокулони майдабофатро шумурдам бо нигоҳ,
Баъд аз он рӯзи сиёҳи хеш бишморам ту ро.

Гарчи бемехрӣ, ту ро бо меҳрубонӣ мекушам,
Гарчи ноёри манӣ, ё ру ниғаҳдорам ту ро.

Шӯҳӣ-шӯҳӣ дастаконатро ба рӯи дил ниҳам,
Бозӣ-бозӣ дил ба рӯи даст биспорам ту ро.

Гар ба гардун баршавӣ, боз орамат рӯи замин,
Гар равӣ зери замин, ором нағзорам ту ро.

Мефишорад то диламро андуҳи анбӯҳи ту,
Оқибат андар канори худ бияфшорам ту ро!

* * *

Дидам, эй раҳгумзада, ҳамроҳу ҳам роҳи туро,
Бедар аст, эй вой, дидам қасру даргоҳи туро.

Дигарон то осмон рафтанду ту то остон,
Дидам, эй мурғи саро, парвози кӯтоҳи туро.

Донаи суде надидам баҳри аҳли киштукор
Ҳар қадар ки бод кардам хирмани коҳи туро.

Хулқи ту ҳаргиз набуда дар талоши суди халқ,
Чуз ҳавои хеш ку нафси ҳавоҳоҳи туро?

Баски андар зиндагӣ гулро ба пул бифрӯхтӣ,
Гул кучо, пул ҳам насозад сер ин чоҳи туро...

* * *

Ҳар шабе дар хоб бинам тарҳи симои туро,
Пешӣ чашм орам саҳаргаҳ чашми дарёи туро.

Аз раҳе, ки чида-чида пой бигзорӣ, ба дил
Чида-чида бигзарам нақши қадамҳои туро.

Ваъдаи имрӯзу фардоят маро девона кард,
То чӣ хоҳад шуд, чу бинам рӯи фардои туро.

Қасди ман ин аст аз дунёи ишқу ошиқӣ,
То бикӯчо нам ба шеърӣ хеш дунёи туро.

Афканам то гӯр бори зиндагониро зи дӯш,
То ба гӯр аммо барам сарборӣ савдои туро.

* * *

Эй ҳамватан, ба ҳамдигар чунучаро чаро?
Кардем базмхонаро мотамсаро чаро?

Дорем як таронаи шевои сарнавишт,
Дар як тарона мову ту ноҳамсаро чаро?

Чашма якеву бар ҳама лабташна мерасад,
Дар сад маҳал ба ҳам занӣ сад кӯзаро чаро?

Рафтанд тангчашмакон дунболи офтоб
Мову ту чашмбаставу вопасгаро чаро?

Рафтем дар таассуби худ то гулӯ фуру,
Рафтанд ҳечбудагон аз мо фаро чаро?

Моем нобародарон аз тухми як падар,
Чони бародаро, чаро? Эй хоҳаро, чаро?

Моем нобаробарон аз ину он нават,
Устои мехтаро, чаро? Эй кехтаро, чаро?

4.04.1997 – Ландан

* * *

Чунонат ёд меорам, ки раҳгумкарда манзилро,
Чунонат дӯст медорам, ки дарёбурда соҳилро.

Чунонат рағбате дорам, ки хушкистон ба бороне,
Чунонат рӯзу шаб чӯям, ки Сино ҳалли мушкилро.

Чунон роҳи ту мепоям, ки роҳи бахт мепоянд,
Чунон хайри ту меҳоҳам, ки деҳқон кишту ҳосилро.

Чунон васли ту меҳоҳам, ки пире навҷавониро,
Чунонат орзумандам, ки ҳар кас бахти комилро.

Чи талхихо чапидам ман зи чоми рӯзгори хеш,
Бубинам то ба коми дил туи шириншамойро.

Диламро бесадо бурдӣ, намедонам кучо бурдӣ,
Туро пайдо кунам, эй кош, то пайдо кунам дилро!

[1982]

* * *

Ишқи нав омад, худоё, чони нав бахшо маро,
Ташналаб ҳаргиз мабар аз соҳили дарё маро.

То бидидам чашми ӯ, дунё ба чашмам ҳеч шуд,
Ё ду чашмам пӯш ё дунёи нав бикшо маро.

Ман, ки имрӯзам, варо имрӯз бо ман васл кун,
Эй фалак, қисмат мадеҳ имрӯзи бефардо маро.

Осмон, дар оси ту бас устухонам орд шуд,
Ҳаққи навбат деҳ даме бо ишқи ҷонфарсо маро.

Гар ту худ парвои бешу кам надорӣ, эй замин,
Соате парво бикун бо ёри бепарво маро.

Ман, к-аз ин дунё наям дар мазҳаби ишқу ҷунун,
Ё дар ин дунё бимон ё бар аз ин дунё маро.

Ман барои ишқ аз модар ба дунё омадам,
Модари гетӣ, макун дар ошиқӣ расво маро!

[1982]

* * *

Хусни ту бо дилрабоӣ мекушад охир маро,
Дарди ту бо худнамоӣ мекушад охир маро.

Нест ғайри дурият дар толеи пешониям,
Васли ту бо норавоӣ мекушад охир маро.

То туро аз даст додам, даст бар сар мезанам,

Ишқи ту бо норизой мекушад охир маро.

Ҳеч бокам нест аз чашми бади дилмурдагон,
Чашми ту бо ошноӣ мекушад охир маро.

Марги зебо буд гар пеши ту мемурдам, дарег,
Ошиқӣ андар ҷудой мекушад охир маро.

Ҳар худочӯе, ки буд, мемурд дар роҳи худо,
Бехудӣ ё бехудой мекушад охир маро.

[1982]

* * *

*Гар қабилӣ малол наям, шод кун маро,
Вайрон агар намекунӣ, обод кун маро.
Соиб*

Хандон агар намекунӣ, гирён макун маро,
Обод агар намекунӣ, вайрон макун маро.

Хушбахт агар намекунӣ, аз бахт дам мазан,
Шодон агар намекунӣ, нолон макун маро.

Дар чорсӯи зиндагӣ то кӯи зиндагӣ,
Раҳбон агар намешавӣ, сарсон макун маро.

Ҳайрони дил набудай як лаҳза худ ба худ,
Бо лофу бо газофҳо ҳайрон макун маро.

Ҷонат тикхист аз ғами ҷонсӯзи ошиқӣ,
Дасти тикӣ ту ин ҳама дастон макун маро.

Дунё надида, ваъдаи дунё мадеҳ ба ман,
Дарё надида, тапнаи тӯфон макун маро.

[1986]

* * *

Кушед ин замонаро, ки мекушад таронаро,
Даруни чашм мекушад нигоҳи шоиронаро.

Замонаи ҳаринае чу кафши серпинае,
Ба пинае намехарад нубуғи ҷовидонаро.

Накошта қаламчае қалам-қалам ҳамекунад
Ба дасти сад табарзане дарахти пурҷавонаро.

Зи ҷаҳл найза мекашад ба теғи чашми офтоб,
Ба байза ҳабс мекунад хумои ошёнро.

Ба номи халқ кушта шуд умеду ормони халқ,
Зи номи халқ бофта ҳазору як баҳонаро.

Чу зодбуми он яке дехест мисли чашми бум,
Ба чашми бум бингарад ҷаҳони бекаронаро.

Яке сафолпорае ба хумми зар расидааст,

Яке зуғолпорае гирифта сад хазонаро.

Ман аз талеъаи саҳар паёмоварам, вале
Замони ман намехарад талеъаи замонаро.

Ало, замони мунчамид, ту дасти кам халал мадеҳ
Мани ба сӯи ҷовидон ба лаб ғазал равонаро...

28.01.1996

* * *

Чу ҳар боре ба ёд орам гулу бори ҷавониро,
Бубинам рӯ ба рӯи хеш дидори ҷавониро.

Бубинам рӯ ба рӯи хеш бо чил кокули мушкин
Ба худ нозидану болидани ёри ҷавониро.

Бубинам орзуҳоям ба чандин чилва мечӯянд
Гаҳ асрори ҷавониро, гаҳ осори ҷавониро.

Ду чашмам мепарад шабҳо, ки шояд бинам андар хоб
Нишону рангҳои бахти бедори ҷавониро.

Дили яхбастаам гум мезанад ҳар гаҳ, ки ёд орам
Муҳаббатҳои сӯзону шарарбори ҷавониро.

Ба ҳасрат ёд меорам кунун зери ҳазонборон,
Ҳама гул-гулшукуфтанҳои гулзори ҷавониро.

Кунун миқдоре аз умрам дареғогӯй хоҳад буд,
Надонистам, дареғу дод, миқдори ҷавониро.

[1986]

* * *

Ман аз диёри шумоям, ман аз диёри шумо,
Ман аз канори шумоям, ман аз канори шумо.

Нахурдаам қадаҳе аз шароби “Марғедар”,
Агарчи ном барандам шаробхори шумо.

“Ҳазор бодаи нохурда дар рағи ток аст”¹
Умеди бода надорам зи тоқзори шумо.

Мазориёни тунукмеҳр, қадри дил донед,
Ки нури дил битаровад зи ҳар мазори шумо.

Ман аз Мазори шарифам, на аз Мазори касиф,
Ман аз табори шарифам, на аз табори шумо.

Зи оби Чашмаи мардон, ки марди омӯхтам,
Гиромидори шумоям, сипосдори шумо.

Ба Обшор бигӯеду кӯҳи Чилмеҳроб,
Ки обшори сурудам зи обшори шумо.

¹ Аз Аллома Иқбол.

Чу оби зиндагӣ ояд зи коми Гӯрдара,
Пур аз шукуфаву гул бод ҳар баҳори шумо.

Зи баъди хуфтани ман дар мазор мефаҳмед,
Ки хоксори шумоям, ҳам ифтихори шумо.

Агар накӯям, агар бад, ҳамин маро доред,
Ки ёдгори шумоям, ки ёдгори шумо.

24.12.1995

* * *

Бесарупоем, аммо даст дар корем мо,
Бо ҳама девонагиҳо боз хушёрем мо.

Бо ҳазорон саҳтӣ гар роҳи ҷаҳонро ёфтем,
Нармрӯю нармдил фарзанди куҳсорем мо.

Дар масири зиндагӣ ҳамчун асири зиндагӣ
Бо ҳама озорҳо дар фикри осорем мо.

Марзбон бедор бошад дар хати сарҳад агар,
Дар сари ҳар мисрае то субҳ бедорем мо.

Гар камем, аммо ба ҷашми нақдбинон олаем,
Дар миёни кӯҳҳо як дашти ҳамворем мо.

Қадри мо пурсед аз дилташнағони меҳру шеър,
Дар муҳити дашти бирён ҷӯи саршорем мо.

Эй ки моро бебағал пиндоштиву бебисот,
Сад ҳазорон шукр аз қисмат, ки дил дорем мо!

[1986]

* * *

Сар ба пои зиндагӣ бинҳода мемирем мо,
Зода меҳнатзода, меҳнатзода мемирем мо.

Зиндагӣ ҳарчанд гирдоби мураккаб метанад,
Сода-сода зиста, ҳам сода мемирем мо.

Маҷмаи айбу гунаҳ будем агар дар зиндагӣ,
Бо ҳама айбу гунаҳ озода мемирем мо.

Мастии мо ҳастии мо буд, на пастии мо,
Соғаре бинем агар бебода, мемирем мо.

Дигарон ҷон дода мемиранд аз дасти аҷал,
То маҷоли вопасин дил дода мемирем мо.

Мисли марди қуллапаймое, ки марғаш қулла аст,
Аз баландии сухан афтада мемирем мо.

[1982]

* * *

Ҷабри торих ягон қавм надидаст, ки мо,

Заҳри торих нажоде начашидаст, ки мо.

Миллате зери фалак бо ҳама фарҳанги сутург
Ин қадар зиллату хорӣ нақашидаст, ки мо.

Миллате дар раҳи тақдир бад-ин танҳой
Ба чунин вартаи муҳлик нарасидаст, ки мо.

Миллате аз қалами рафта бар аъмоли башар
Ин қадар бӯи укубат нашамидаст, ки мо.

Миллате бечихате бо сари пуршӯру баланд
Дар сари дори аҷониб натапидаст, ки мо.

Ҳеч қавме ба чунин нокасию нохалафӣ
Хуни ҳамхуни худапро намакидаст, ки мо.

Миллате дар ҳама айём бад-ин бешарафӣ
Синаи модари худро набуридаст, ки мо.

Ҳеч кас зери ниқоб омада баҳри зару сим
Ҷигари ҳамнасабапро надаридаст, ки мо.

Ҳеч фарде зи сари кин ба чигаргоҳи падар
Дашнаи ташнаи хунро нахалидаст, ки мо.

...Оҳу афсӯс, ки дар ҳошияи торихем,
Ин ҳама фоҷиаро даҳр надидаст, ки мо.

29.01.1994 – Бемористони Қаряи боло

* * *

Сӯи бесӯй равонем, эй дарег аз сӯи мо,
Кӯи некӯе надорем, эй дарег аз кӯи мо.

Чеҳраҳо туршидаву пажмурдаву мотамзада,
Рӯи инсонӣ надорем, эй дарег аз рӯи мо.

Бӯи хуну бӯи мурда мерасад аз хушку об,
Бӯи беҳрӯзӣ надорем, эй дарег аз бӯи мо.

Ҷои он ҷӯборҳои “ёди ёри меҳрубон”
Ҷӯи ашқу хун равон аст, эй дарег аз ҷӯи мо.

Модари зояндаи ояндамон астарван аст,
Сӯи бесӯй равонем, эй дарег аз сӯи мо.

6.11.1993 – Душанбе

* * *

То дилфурӯз омад ишқи дубораи мо,
Дар осмон дурахшид аз нав ситораи мо.

Рамзошнои ишқем он қадр, к-аз сари сӯз
Дил метапад шабу рӯз аз як ишораи мо.

Он қадр дилпарастӣ кардем, то бидидем
Мо пора-пораи дил, дил пора-пораи мо.

Мо ошиқему ошиқ, бо ишқи дардхояш
Чунбондаанд гӯй бас гоҳвораи мо.

Бигзор пур шавад шаҳр, ин шаҳри хоколуд
Аз розҳои пинҳон ё ошкораи мо.

Холӣ мабод, эй кош, аз сӯзиши худодод
Дилҳои пурмуҳаббат ё пуршарораи мо.

[1986]

* * *

Худойгоно, худойгоно, зи одамият кучо нишноно?
Чаро ба гӯшам зи ҳар забона расад ғирево, расад фиғоно?

Бубин ту хасро шуда Сикандар,
бубин магасро шуда самандар,
Ба рағми ино, алайҳи оно кучост тобо, кучо тавоно?

Ҳама разолат шуда рисолат, ҳама фалокат шуда кафолат,
Ки корд акнун расида то бун ба мағзи чоно, ба устухоно.

Шудааст мазҳаб фидои мансаб, шудааст мансаб фидои матлаб
Касе надорад ғами раият на хаскашно, на шахкамоно.

Ҳазор пиле ба папша чондор, ҳазор гурба ба муш ғамхор,
Ба ҳифзи мардум зи дасти ҳар шум на посдору, на посбоно.

Ба кӯю барзан ба ёди арзан кушода кафҳо чи мард, чи зан,
Кучост дасти мададрасоно, кучост таби гуҳарфишно?

На роҳи равшан, на моҳи равшан,
на нони хурдан, на чони мурдан,
Касе наёрад зи кас бипурсад, чаро чунино, чаро чуноно?

Камаршикаста, асошикаста ба раҳгузори худо нишаста
Бидода аз каф мадори чоно, фитода лоҳаз бо ёди ноно.

Ба хушкноне ба хушкчонӣ даванд ҳар сӯ (чӣ зиндагонӣ?!)
Яке бузурге дар ин ҷаҳно, яке сутурге дар он ҷаҳно.

Ба рӯзи саҳтӣ наво надорад, ба тирабаҳтӣ сафо надорад
На остино, на остоно, на осмона, на осмоно.

Ту парлумон бин, ту қаҳрамон бин,
кафи лабони даҳанкалон бин
Намерасад кас ба доди мардум, ки аламоно зи парлумоно!

Ба ҳар қадам бин туфангдоре, баробари ӯ чӣ ҳанг дорӣ?
Напурс, эй дӯст, (ки монӣ бепӯст) кучост коҳо, кучост доно?

Зи чор сӯят миёни кӯят туро бичӯяд дусад адӯят,
Кучо ясору, кучо ямино, кучо яқино, кучо гумоно?

Дар ин замино, дар ин замоно бидеҳ шаҳомат ба тоҷикона,
Тамомбино, тамомдоно, худойгоно, худойгоно!

* * *

Об хурдам умрҳо аз косаи гирдобҳо,
Тоб хурдам солҳо дар дасти оҳантобҳо.

Ханда кардам рӯзҳо бар зиндагони бемазоқ,
Гиря кардам шомҳо бар мотами ноёбҳо.

Боб-боби дафтарафро ҳамчу боби хотирам
Ман навиштам бар алайҳи тухмати нобобҳо.

Гарчи дидам ман ба чапми хеш аз наздику дур
Обро дузданд беш аз тапнагон шодобҳо,

Лек натвонанд оби рӯйро дуздид ҳеч
Бингаранд аз хилвате бо ҳайрату эҷобҳо.

Бо вучуди ин ҳама кӯчондам андар шеърӣ худ
Манзари Анзобҳо, гулбодаи Варзобҳо.

Бо вучуди ин ҳама бо халқ будам ҳамнасиб,
Дар дилам хуршедҳо, дар дидаам махтобҳо...

[1988]

* * *

Беғам ҳама ғамхорҳо, бесар ҳама сардорҳо,
Аз ваъда пур толорҳо, ҳолӣ ҳама анборҳо.

Пур шуд агар сад кисае, холист миллиун косае,
Хории миллатро бубин дар кӯчаву бозорҳо.

Хушкида оби рӯйҳо, гандида оби ҷӯйҳо,
Пӯсида наъши одамӣ дар чолаҳо, дар ғорҳо.

Оҳангшон ҳанги хару фарҳангшон банг асту чанг,
Симои миллат зишт шуд аз зишти кирдорҳо.

Оне, ки хонӣ дӯстат, қаҳ чо кунад дар пӯстат,
Гирдат гирифта чор сӯ гирдоби гирудорҳо.

Асър дорад, пур хурад, ашър зери по ниҳад,
Помол шуд ақлу хирад аз тозиши дулорҳо.

Тири мусалсал оварад ганчинаҳо, нақдинаҳо,
Мили камонча офарад хинҷорҳо, меъёрҳо.

Фарёдҳо, афсӯсҳо аз марги созу сӯзҳо!
Вовайлато, воҳасрато аз марги нангу орҳо!

Бар ҳоли ту мегирйамо, ҳар лаҳзае мемирамо
Эй халқ, халқи содадил, бо андуҳу тиморҳо...

14.10.1996 – Панҷекат,
хонаи писарам Диловар

* * *

Гумном мекушанд маро номдорҳо,
Ноком мебаранд маро комгорҳо.

Як сар баланд дида маро аз ҷалоли худ,
Полағз медиҳанд маро поядорҳо.

Ман дар замини вусъати худ осмониям,
Дар хок мезананд маро хоксорҳо.

Ман дардманди шеъраро эшон ба суди худ,
Хоханд ҷои шеър санову шиорҳо.

Бар чашми офтоб надоранд чашми дид,
Дар соя мекашанд маро соядорҳо.

Ҳарчанд фикри хоми ман масруфи пухтагист,
Дардо, ки хом меҳуранд ин хомхорҳо.

То шеърро ишқ, шоиро, аз беқарорӣ аст,
Бидруд, эй таҳаммули сабру қарорҳо!

[1997]

* * *

Ман зинда берун омадам аз гӯрҳо, аз гӯрҳо
Наздики ёрон омадам аз дурҳо, аз дурҳо.

Оғӯши қисмат боз шуд, сад хони неъмат соз шуд
Гӯёву бино омадам аз базми гунгу кӯрҳо.

Аз ранҷи ғурбат растаам, занҷири по бигсастаам,
Шодӣ кунед аз бахти ман, ранҷурҳо, ранҷурҳо.

Аз нав ҷавонӣ ёфтам, сад муждагонӣ ёфтам
Нак зиндагонӣ ёфтам, маҳҷурҳо, маҳҷурҳо.

Наздики гулшан омадам аз марзи ошӯби хазон,
Наздики гулхан омадам аз сардии лозурҳо.

Маъмуртар аз ҳар киям, манзуртар аз ҳар чиям,
Пирӯзмандам бар шумо, пирӯзҳо, пирӯзҳо.

Чун бар Ватан боз омадам, бар ҳештан боз омадам,
Ганҷи маро набвад баҳо, ганҷурҳо, ганҷурҳо.

Домони кишвар омадам, домони модар омадам,
Ман ҷашнаму ман ҷашнҳо, ман сураму ман сурҳо!

30.09.1993 – Зумрад

* * *

Ношукрии ишқ аст ҳамин пир шуданҳо,
Дил додаву дил бурдаву дилгир шуданҳо.

Ҷон додаву ҷон канда ба ҷонон нарасидан,
Аз ҷони худу ҷони ҷаҳон сер шуданҳо.

То қуллаи мақсуд тапишҳои тавонкоҳ,

Охир ба сад афсӯс сарозер шуданҳо.

Худ тири заминем, вале ҳеч надонем,
Бо қадди камон худ чӣ бувад тир шуданҳо?

Масруфи хазон аст гулафшони баҳорон,
Бидруди ҷаҳон аст ҷаҳонгир шуданҳо.

Аз мирии мо мардум агар гушна бимиранд,
Он беҳ ки бимирем аз ин мир шуданҳо.

15.04.1992 – Бемористон

* * *

Шаҳри шикастаҳо, шаҳри фитодаҳо,
Шаҳри пиёдаҳо монанди подаҳо.

Дилҳои ғамзада, қадҳои хамзада
Бар сарнавишти бад гардан ниҳодаҳо.

Дар ҷеҳри одамон нақши ғами замон –
Ин аст баҳраи Беҳзодзодаҳо.

Аз дасти ғосибу дуздони хонагӣ
Дору надори худ аз даст додаҳо.

Дар назди бонкҳо бо қаҳру бонгҳо
Дар интизори пул сархам ситодаҳо.

Холӣ мағозаҳо мисли кафи гадо
Шарманда раҳгузар дар кӯю ҷодаҳо.

Дар ёди хушкнон гардида хушкҷон
Дар кӯча меҳазад анбӯҳи ҳодаҳо.

Дасти қушода ку? Дарюзае маҷӯ
Ҳам рехт абруи абруқушодаҳо.

Ҳарчанд гардане андар қилода нест,
Эҳсос мешавад дарди қилодаҳо.

Тақдири халқро тақрир мекунанд
Андар идораҳо пур беиродаҳо.

Дар пойтахти мо ҷуз рӯзи саҳти мо
Дигар чӣ диданист, эй лавҳсодаҳо?!

8.06.1994

* * *

Эй пора-пораҳо дар кӯхпораҳо,
Камшӯру камшуур, эй бешарораҳо,

Эй камшумораҳо дар осмони ақл,
Андар замини ҷаҳл, эй бешумораҳо,

Аз ваҳдати худо то ваҳдати худӣ
Гуфтанд нуктаҳо, карданд ишораҳо,

Аммо ханӯз ҳам худро насохтед
Аз ишқи зиндагӣ, эй ҳечқораҳо.

Аммо ханӯз ҳам холис наёмадед
Андар канори ҳам андар канораҳо;

Аммо ханӯз ҳам дуздони кишваред
Дар пушти бораҳо, пушти тавораҳо;

Аммо ханӯз ҳам дуздона мебаред
Аз чашм сурмаҳо, аз ёр ёраҳо.

Инсофатон кучо? Алтофатон кучо?
Ришони ришваҳо, пирони пораҳо?

Эй нанг бар шумо, ин бори нангро
Ҳаргиз намекашад лак-лак қатораҳо...

Фардо чӣ бошад? Пурсанд аз шумо
Чашмони кӯдакон дар гохвораҳо.

Бошед дур агар аз ҳамдигар чунин,
Кӯбанд душманон табу нақораҳо.

Аз як яхан агар сар барнаёваред,
Созад ҳамон адӯ сартон манораҳо.

Дар роҳи ҷустуҷӯ ҷое намерасед,
Тифлони найсавор, эй худсавораҳо.

Садрангии шумо якранг кай шавад,
Оқилқияфаҳо, ҷоҳилназораҳо!

Дигар замон гузашт, боре зи баҳри халқ
Як зарра ғам хуред, эй меъдабораҳо.

Манзума офаред аз назми ҳамдили
Дар гирди офтоб, эй такситораҳо!

24.10.1998 – *Хуҷанд*

* * *

Бод дар кафат монда – ҷурми боданӯшиҳо,
Сахтият ба сар омад – узри сусткӯшиҳо.

Раъд бар сарат ғуррад, бод бар дарат шӯрад,
Худ ба худ фиғон дорӣ – ҳосили ҳамӯшиҳо.

Пухтагон ҳама бурданд пухтаҳои полизат
Норасида мондастӣ – бори хомчӯшиҳо.

Охири калӯшатро мебаранд аз поят
Баски достонастӣ дар даҳонкалӯшиҳо.

Мокиёни куркатро мепаранд гунчишкон –
Заъфи беҳурӯсиҳо, заъфи беҳурӯшиҳо.

Арғувони боғатро додай ба хастабён,
Бо вучуди урёнӣ боз айбпӯшиҳо?..

Қарздорӣ аз ҳар сағ устухоневу лекин
Мекуни ба ҳар ҷое устухонфурушиҳо...

9.11.1993

* * *

Ёри дурафтадаи ман, боз наздикам биё,
Лоиқи табрикам ин дам, баҳри табрикам биё.

То набошад зиндагӣ баъд аз ин аз бад батар,
Ман ҳанӯз он хостгори қисмати некам, биё.

Рӯзҳоямро сияҳ кардӣ ба ҳусни равшанат,
Эй ягона шуълаи шабҳои торикам биё.

Аз дағалбозии дунё дар мағал афтадам.
Эй адофаҳми ҳама эҳсоси борикам биё.

Ҳеҷ кас неку бадамро чун ту таҳдоне набуд,
Гар бадам ман аз ҳама ё аз ҳама некам, биё!

[1986]

* * *

Дар ҷаҳони ман набудӣ, дар ҷаҳони ман биё,
Хушгумони тустам, эй бадгумони ман, биё.

Хайф кардам ман ҷавониро ба беишқӣ, дарег,
Фасли пирӣ омад, эй ёри ҷавони ман, биё!

Дар ҳазонафшон гулафшони ту мебояд маро,
Дар баҳори ман набудӣ, дар ҳазони ман биё.

Бо висоли дастнорас мисли домони уфук
Гар ба дастам нестӣ, дар достони ман биё.

Дар замони ҳусни ту якчанд соат зистам,
Ишқи ту ҳомии ман, эй ҳамзамони ман, биё.

То бидонӣ чист қадри сӯхтанҳои ҳамӯш,
Бар замини дардҳо, эй осмони ман, биё!

Баъди мурдан ҳам даруни гӯри тар ишқи маро
Хок медонад, биё, бар хокдони ман биё!

[1982]

* * *

Даромезам дигар бо қиссаю афсонаи дарё,
Ки бошам бо паримоҳӣ¹ шабе дар хонаи дарё.

Парии ишқи ман мисли паримоҳӣ ба дарё рафт,
Бичӯям синаи дарё, дили дурдонаи дарё.

¹ Паримоҳӣ – русалка.

Чу мадду чазри ғалтонаш, чу авчи мавчи рақсонаш,
Фитам мастона дар печухами мастонаи дарё.

Бигирам ёли обияш, занам маҳмез кӯдаквор,
Савори кӯҳаи мавчу савори шонаи дарё.

Зи мастӣ ҳалқа-ҳалқа бигсалам занчири амвочаш,
Ки аз ман ёд орад хилқати риндонаи дарё.

Занам охир ба дарё ин дили туғёнписандамро,
Ки бошад зинда дар туғёни ҷовидонаи дарё.

Басо рафта ба дарё шоиру девони апъораш,
Ки сад девон ғазал дорад дили девонаи дарё...

[1986]

* * *

Ду раҳсозему раҳпаймо – ману дарё, ману дарё,
Ду ҳамроҳему ду танҳо – ману дарё, ману дарё.

Зи як сарчашма меосем, як сарчашмаи кӯҳӣ,
Ба поинҳо аз он боло – ману дарё, ману дарё.

Ман аз вай шӯр мегирам, вай аз ман шеър мегирад,
Ду пуршӯрему пурғавго – ману дарё, ману дарё.

Дили ӯ масти тӯфонҳо, дили ман масти туғёнҳо,
Ду сармастему пурсавдо – ману дарё, ману дарё.

Ғазал меҳонад ӯ, ман ҳам, ғиғон месозад ӯ, ман ҳам,
Ду шоир, ду дили шайдо – ману дарё, ману дарё.

На парвои маломатҳо, на парвои сиёсатҳо
Ду девона, ду бепарво – ману дарё, ману дарё.

Ба ёди ёр менолам – ёри орзуҳомон,
Ду маҷнунем дар сахро – ману дарё, ману дарё.

Ғаҳе дар худ намегунҷем, меҷӯшему мешӯрем
Ба қасди соҳилу маҷро – ману дарё, ману дарё.

На боки садди раҳ дорему на бок аз ҳалалгорон;
Ду ҷӯи раҳи фардо – ману дарё, ману дарё.

Ба чандин ранҷу тобу таб суруди зиндагӣ дар лаб
Давонем аз пайи дунё ману дарё, ману дарё...

[1986]

* * *

Дилам мондаст аз ғавғои дунё,
Зи ҷанҷолу кашокашҳои дунё.

Дурӯиҳои дунё бесабаб нест,
Худ илқо мекунад савдои дунё.

Ба чону дил ба чуз накши ғаме нест,
Зи накши атласу дебои дунё.

Фиреби чапму шуғли кӯдакон аст
Ҳама ашё, ҳама колои дунё.

Таку боло задам, афсӯс, афсӯс,
Надонистам таку болои дунё.

Ба ҳаққи чон фақат кулфат харидам,
Зи меҳнатҳои чонфарсои дунё.

Зи кулли ваъдаҳо як мушти афсӯс,
Ҳамин нақдам расид, эй вои дунё!

Чу дунёро сари парвои ман нест,
Надорам банда ҳам парвои дунё.

Валекин, гарчӣ рӯзе мекушад, боз
Бихоҳам дидани фардои дунё...

[1990]

* * *

Ором нахоҳад шуд душманкадаи дунё,
Аз хеш наёсояд кулфатздаи дунё.

Сад чон бифишонӣ ҳам, қадри ту намедонад
Ин колбади хушки нафриншудаи дунё.

Дидему бисанчидем то бозпасин ҳинчор
Ҳар дилшуди дунё шуд дилзадаи дунё.

Гар шод зи худ бошӣ, обод зи худ бошӣ,
Як лаҳзаи ту гирад ҷои садаи дунё.

Гар сад рада болоӣ, радди ҳамагон гардӣ,
Дар гӯр шавӣ яксон андар радаи дунё.

Пешомадагон яксар дар ҷоҳи ғамон хуфтанд,
З-инон чӣ биёмӯзад баъдомадаи дунё?..

Дар гӯри бузургон ман бас шамъ фурӯзондам,
Рӯзе ки бимирам ман, гӯри дадаи дунё...

27.02.91 – 30.01.93

* * *

Шудам пазмонат, эй ҳамшишаву ҳамсоғарам, Варзоб,
Биё, ҷоме ба ҳам гирем, пеш о дар барам, Варзоб.

Ҳама занги диламро ҳар замон пеши ту меорам,
Даме рӯҳи маро бинвоз, эй хунёгарам, Варзоб.

Ба ёди мавҷи бетобат дилам бетоб мегардад,
Ки туғён дорӣ дар хунам чу шири модарам, Варзоб.

Чи шабҳое, ки бикшодам дару дарвозаи Қалъа,

Ту доим дар барам будӣ ба сони ёварам, Варзоб.

Канорат то канори ёри маҳваш буд, дилкаш буд,
Кунун дигар ту мондӣ бо дили бедилбарам, Варзоб.

Ба гӯшам мерасад шаб то сахар начвои амвочат,
Туро хоҳам бикӯҷонам ба рӯи дафтарам, Варзоб.

Ба як мавҷат намсарзанд Анхелҳову¹ Тугелҳо²,
Ки дорӣ хилқати дарёдилони кишварам, Варзоб.

Дили ман об хоҳад шуд замоне байни ин куҳсор,
Ту аммо зинда хоҳӣ буд ҳам баъди сарам, Варзоб.

Ҳар он рӯзе, ки мавҷи хунам аз гардиш фурӯ монад,
Дарахте сабз кун бар гӯр баҳри хотирам, Варзоб!

[1986]

* * *

Имшаб чи шабе, шаби гудоз аст имшаб,
Як базми пур аз нозу ниёз аст имшаб.

Домод зи баски бандаи ишқ шудааст,
Бар гардани ӯ зулфи дароз аст имшаб.

Азбаски арӯс ҷуфти домод шудааст,
Дороии ӯ маҳзани роз аст имшаб.

Аз юмни муҳаббати ду дилдодаи пок
Чашми ҳама масту ишқбоз аст имшаб.

Домоду арӯс ҳамчу меҳроб бувад,
Ёрон, шаби сачдаю намоз аст имшаб.

Соқӣ бидиҳад фотиҳаи баҳти сафед,
Зеро ҳама хубу ҳама соз аст имшаб.

[1975]

* * *

Бо худӣ худ ҳам қарибам, ҳам рақиб,
Худфиребам, худфиребам, худфиреб!

То зи худ бегона, бо бегона хеш,
Пурниҳебам, пурниҳебам, пурниҳеб!

То фарози осмон гар рафтаам,
Сарнишебам, сарнишебам, сарнишеб!

Чо надорам дар ҷаҳони бекарон,
Ман ғарибам, ман ғарибам, ман ғариб!

Ганҷи дунё хурданам буд орзу,
Бенашибам, бенашибам, бенашиб!

¹ Анхел – обшор дар Амрикои Чанубӣ.

² Тугел – обшоре дар Африко.

Аз шикейбой надидам суду боз
Ношикебам, ношикебам, ношикеб.

Бо дилам кай худхисобӣ кардаам?!
Беҳисебам, беҳисебам, беҳисеб!...

март 1990

* * *

Одамон бисёр, аммо якдилу якрӯ кучост?
Шоирон афзун, валекин шоири ҳақгӯ кучост?

Ҳар ки дилро об созад, бар сараш резанд об,
Обро, ки диҳӣ рӯчхон ба оби ҷӯ кучост?

Дар миёни панҷ милёрд одами зохирпараст
Он, ки дорад асли асли хеш ҷустуҷӯ кучост?

Одамон дар шаш ҷиҳат ин сӯю он сӯ медаванд,
Нест кас, то пурсияш ин сӯ кучо, он сӯ кучост?

Чор унсур аз азал шуд чор унсур дар аҷал,
Эй бани одам! Хирад ку? Фитрату нирӯ кучост?

Нимгушна, нимташна, нимдушман, нимдӯст,
Эй ҷаҳони нимкора, сарҳисоби ту кучост?

[1997]

* * *

Дарёдиливу соҳили дарё ғанимат аст,
Ҳам обшори шавқу таманно ғанимат аст.

Варзобро ҷӣ варзише, гар ишқварзӣ нест,
Дар пой кӯҳ қомати боло ғанимат аст.

Сарро ба санг мезанад амвоҷи гушнамаст,
Сар рӯи сақфи синаи зебо ғанимат аст.

Ин обро бубин, камари кӯҳ меканад,
Гар то камар расидаи, ҳаққо ғанимат аст...

Маҳтоб рӯи мавҷҳо зарҳал давонду рафт,
Ин шабравино хилвати шабҳо ғанимат аст.

Эй ҳечкас, ки дар ғами мансаб нахуфтаӣ,
Бемансабии ошиқӣ шайдо ғанимат аст.

[1982]

* * *

Шукри оғӯшат, ки оғӯши ҷаҳони дигар аст,
Шукри ҷашмонат, ки мурғи ошёнӣ дигар аст.

Ҳалқа гардад зери гардун ҳар ғае бар гарданам,
Шукри дастонат, ки рамзи достони дигар аст.

Сахт гирад соате чун рӯзгори сахтрӯй,
Шукри лабхандат, ки бо ман ҳамзабони дигар аст.

Осмон хатти аҷал ирсол медорад маро,
Шукри хатти абруят, хатти амони дигар аст.

Рашки ту гарчи маро бо бегуноҳӣ мекушад,
Шукри нозат, ки маро эҳёи ҷони дигар аст.

Шукри меҳрат, ки маро бахшад зи бемеҳрон амон,
Шукри ишқат, ки маро ному нишони дигар аст.

Шукри хоки остонат, ки барои шоире
Ҳам замини дигару ҳам осмони дигар аст!

[1986]

* * *

Баҳор омаду домони тепнаҳо сабз аст,
Тарона сабз, сухан сабз, муддао сабз аст.

Фақат на чехраи сахрову синаи талҳо,
Нигоҳу ҷашму дилу ҷони одамо сабз аст.

Ба рӯи сабза нишинам ба ёди чехраи сабз
Ки ишқи ӯ ба дилам то дами бақо сабз аст.

Равам ба соҳили дарё ба ёди ҷилваи мавҷ,
Ки мавҷи домани он ёри ҳамнаво сабз аст.

Равам ба пой дарахте, ки ғарқи гул бошад,
Бипурсам аз лаби баргаш, ки то кучо сабз аст...

Бигирам аз лаби ғунча дуои сарсабзӣ,
Зи бас алайҳи хазон решаи дуо сабз аст.

[1988]

* * *

Алами олами дерин ишқ аст,
Лаззати қисмати ширин ишқ аст.

Даст бар даст задан кафқубист,
Сина бар сина задан – ин ишқ аст.

Худ ба худ даҳр надорад ранге,
Даҳр бо ҷилваи рангин ишқ аст.

Кист пирӯз шуд андар ҳама ҳол
Бар ҳама мазҳабу оин? Ишқ аст!

Хӯшачинии замин дарवेशист,
Чидани хӯшаи Парвин ишқ аст!

[1986]

* * *

Одам агар бичустаед, одаматон одамак аст,

Ғами шумо кучо ғаме, ғами шумо ғамкахак¹ аст.

Дар дилатон, ки сӯз не, сохта нест коратон,
Дар саратон, ки шӯр не, бахти шумо бенамак аст.

Пар накушода навбате, парри шумо шикастааст,
Бар даре мушт нозада, ақли шумо бедарак аст. –

То ба фалак дакка зада дуди тамокуи шумо,
Даври кулаҳ дар саратон нусхаи даври фалак аст.

Беҳунаранд дигарон пеши даҳонатон, вале
Нохунатон шикаставу дуторатон беҳарак аст.

Сари ҳисоби хешро начустаед соате,
Ҳисобатон аз падару китобатон аз амак аст.

Чист нақӯиву бадӣ? Чист худию беҳудӣ?
Ишкamatон, ки сер шуд, баҳри шумо ҳама як аст...

[1982]

* * *

Дидан ҳама касрову надидан – назари мост,
Чидан ҳама гулрову начидан – самари мост.

Бори ҳама айём кашидан ба сари дӯш,
Бори дили худро накашидан – ҳунари мост.

То манзили хуршед расидан ба муҳобо,
Бар манзили мақсад нарасидан – сафари мост.

Нодида, надониста давидан ба суи уфқ,
Аз худ қадаме ҳам нараҳидан – зафари мост.

Дар ишқ ба сад лоф тапидан зи ғами ёр,
Дар хуни дили худ натапидан – асари мост.

[1989]

* * *

Содаю содашуморем, ҳамин тинати мост,
Таҳи кору таҳи борем, ҳамин қисмати мост.

Ханда мегирадам аз мушту гиребоншудагон,
Даст бар гардани ёрем, ҳамин давлати мост.

Чумлае аз паи шуҳрат ба чаҳаннам рафтанд,
Мо, ки з-он чумла канорем, ҳамин шуҳрати мост.

Иддае чуста тило, сокини маҳбас гаштанд,
Мо, ки як пайса надорем, ҳамин сарвати мост.

Дастае тарки Ватан гуфта кафандузд шуданд,
Мо ки дар кунчи диёрем, ҳамин нузҳати мост.

¹ Ғамкахак – ғами андак, ғаме, ки кирои ғам гуфта нест. Аз шеваи Хатлон.

Пойандози ҳама аз гулу себарга кунем,
Мо, ки ҳамдасти баҳорем, ҳамин суннати мост.

Дигаронро зи тараххум бираҳонем зи дом,
Баҳри худ дом гузорем, ҳамин қудрати мост.

Тоҷикистон ҳама санг аст, вале бар гӯре
Лавҳасанге нагузорем, ҳамин ҳиммати мост.

Бас касон баҳри худ аз баҳри худо бигзаштанд,
Мо, ки чун санги мазорем, ҳамин вусъати мост...

[1988]

* * *

Барои Ҷӯрабек Мурод

Қурбони он дилам, ки ӯ қурбони одам аст,
Ҷонам фидои одаме, ки чони одам аст.

Ман ҳар чӣ чамъ оварам дар рӯзгори хеш
Аз баҳри рӯзгори парешони одам аст.

Ман чораспа ҳар кучо бигрезам аз касе,
К-андар дурӯза умр гурезони одам аст.

Сад ҷазбаи заминиро як ҷав намехарам,
То ҷазбаи ишораи дастони одам аст.

Аз меҳру моҳ равшану наздик рӯи дӯст,
Кайҳони ман ситораи тобони одам аст.

Ман то фалак барои башар бонг мезанам
Дар ин замон, ки вусъати даврони одам аст.

То он даме, ки зиндаам, андар талоши бахт
Ашъори ман ситоиши исёни одам аст.

[1979]

* * *

Чӣ кунам, расми рӯзгорон аст,
Ишқ тақдири сарбадорон аст.

Навбати ман гузашт аз дунё,
Навбати ту висоли ёрон аст.

Қисмати ман ҳазор қисмат шуд,
Қисмати ту чу обшорон аст.

Ҳаққи ман сӯхт бо дилу ҷигарам,
Ҳаққи ту дар дили ҳазорон аст.

Дастӣ ман аз насиба кӯтах шуд,
Дастӣ ту майкаши нигорон аст.

Дили ман шеваи тапиш гум кард,
Дили ту мисли навбаҳорон аст.

Бар сари ман хазони поизон,
Бар сари ту шукуфаборон аст.

[1988]

* * *

Ин чӣ рӯзу чӣ рӯзгорон аст,
Ваҳму талвосаи ҳазорон аст.

Дар назар чанг не, масофе не,
Ҳар нафас бими тирборон аст.

Зиндагӣ сахт, бандагӣ ҳам сахт,
Ё сари саҳти сарбадорон аст?

Мардуми содабовари моро
Ҷоннисорӣ бо ҷоншикорон аст.

Аз замин, ки зар ба каф ояд,
Хокҷоё ба хоксорон аст.

Риштае, ки зи пунба метобанд,
Риштаи ҷони пунбакорон аст.

Чӣ баҳорест соли маймунро
Маймуниҳо миёни ёрон аст.

Шарм дорад гул аз шукуфтани ҳеш
Ин магар хислати баҳорон аст?

Ин чӣ шӯрест шӯрбахтонро,
Ё ҷазои гуноҳкорон аст?

Ин чӣ гӯрест ҳар қадам дар роҳ,
Ё сазои зимомдорон аст?

Ҳақ ба ҳақдор мерасад ё на?
Пофишории ҳақгӯзорон аст!

14.04.1992 – Бемористон

* * *

Ҳар чӣ дорам дар ин ҷаҳон Ватан аст,
Ватан асту мадори ҷону тан аст.

Гунаҳи мост, ҳолия ин хок
Мадфани мурдагони бекафан аст.

Бо ҳама ашқу хуну тиру туфанг,
Чӣ кунам, ин замин диёри ман аст.

Гарчи мерос монда аз Ҳурмузд
Боз ҳам пойгоҳи Аҳриман аст.

Пур зи зоғу заған шуда ин бум

Гузари булбулон ба марғазан аст.¹

Ройзан пур шудааст дар девон,
Ройзан нест, балки роҳзан аст.

Анчуман мекунам ҳар чое,
Худкушӣ раҳкушои анчуман аст.

Ҳайфи Гурдофариди Фирдавсӣ,
Гурдзода бубин, ки гӯркан аст.

Гарданафроз мардуме будем,
Гарданомон ба ҳалқаи расан аст.

Дар диёри суҳан суҳанвар нест,
Сӯхт ҳар кас, ки ошиқе суҳан аст.

Сайру гашти чаман фаромуш кун,
То гулӯмон нухуфта дар лаҳан аст.

Байни мо баҳси мову ман то ҳаст
Чамани гул ба қабзаи шаман аст.

Чанги байни маҳал аҷал овард
Эй бародар, бас аст, дилбазан аст.

Як васият кунам, ба ёд бигир
Дар танат гар на ҳеҷ пираҳан аст,

Тоҷико, асли хешро дарёб
Варна фардот бенишон шудан аст.

Бозёбии хеш агар хоҳӣ
Бозгаштат ба асли хештан аст.

Навбати дови рӯбаҳон бигузашт,
Навбати шермарду шерзан аст!

2.12.1993

* * *

Ин ҳама оғозҳо аз хоки бунёди ман аст,
Ин ҳама парвозҳо аз файзи иршоди ман аст.

Ин ҳама озодию озодагии марду зан
Як талоши ҳақгузори рӯҳи озоди ман аст.

Ман басо дар хештан шӯрида пас ворастаам,
Раъду барқи осмон як шуъла фарёди ман аст.

Ман басо дар остонам осмон бикшодаам,
Осмон як сафҳа аз девони эҷоди ман аст.

Гар худо дар офариниш монд очизтар зи ман,

¹ Баҳра аз байти:

Ҳар киро роҳбар заған бошад,
Гузари ӯ ба марғазан бошад.
ки чое ба устод Рӯдакӣ ва чое ба Унсурӣ нисбат додаанд.

Ин ҳама аз чавҳари табъи худододи ман аст.

Меравад аз хуни ман бар даҳр мавҷи инқилоб,
Инқилоби ҷовидон ҳамхуну ҳамзоди ман аст.

Чор унсур худ набошад мояи шакли ҷаҳон,
Ин ҷаҳон ёди ману ёди ману ёди ман аст!

[1979]

* * *

Дар дил он қадр, ки мақсуди ман аст,
Ин ҷаҳон арсаи маҳдуди ман аст.

Ҳар чӣ аз будани худ пай чустам,
Жарф дидам паи нобуди ман аст

Дар раҳи дод басе дод задам,
Нек дидам, ки на бар суди ман аст.

Кай кашад миллати ман сар ба фалак?
Дар кучо ҷаннати мавҷуди ман аст?

Дар чӣ бурче ба тулӯъ омода
Ахтари толеи масъуди ман аст?

Баррае дар даҳани гургонам,
Чор сӯ ҳалқаи масдуди ман аст.

жигарам пора шуда, лахта шуда
Чун заминҳои Варорӯди ман аст.

Сӯхтам, сӯхтам аз тарсуӣ
З-ин алам оҳи таболуди ман аст.

Сӯхтам, сӯхтам аз танҳой,
Шеъри ман оташи ман, дуди ман аст.

Ҳар суруде, ки бихонам зи алам,
Бо ҷаҳон номаи бидрудӣ ман аст...

14.12.1994

* * *

Ин харобазамин диёри ман аст,
Марзи хунии ёдгори ман аст.

Чун мазори умедҳом ин ҷост,
Охируламр ҳам мазори ман аст.

Оҳи ман гӯрро битарконад,
Оҳи ман оҳи рӯзгори ман аст.

Халқи тоҷик гар надорад пос,
Гӯри торик посдори ман аст.

Дар канори шумо нагунчидам,
Хоки аҷдод ҳамканори ман аст.

Модарам рафт, низ биштобам,
Рӯҳи покаш дар интизори ман аст.

10.12.1993

* * *

Туро дубора начустам, хато хатои ман аст,
Маломати ҳама дунё сазо сазои ман аст.

Ту будӣ бахти ману бахтро раҳо кардам,
Шудам ба бахти ту зомин, ҷафо ҷафои ман аст.

Ба худ намерасам акнун, ки аз ту бибридам,
Намерасам ба муроде, бало балои ман аст.

Зи ҷанги ақлу дилу ҷашм дар бало мондам,
Ки ҳар қадам адуи ҷудо-ҷудои ман аст.

Кунун ба марги муҳаббат нишинаму гириям,
Қазо қазои ман асту аз азои ман аст.

[1986]

* * *

Бевафоии ҳаёт аз бевафоии ман аст,
Норасоихои бахт аз норасоии ман аст.

Гар ба мақсад мерасидам роҳи ман кӯтоҳ буд,
Ин қадар раҳҳо дароз аз роҳноии ман аст.

Гар заминро осмон аз ҳам ҷудо афтадаанд,
Сурати як лаҳза аз ёрон ҷудои ман аст.

Толеи ноошноям гар ба ман ёрӣ накард,
Айби нодилёбию ноошноии ман аст.

То нахурдам пешпо, бар роҳ нанмудам назар,
Шеърҳоям гар дуруст аст, аз хатоии ман аст.

Дар сари ҳар мисрае гар ҷону дил кардам фидо,
Бар замонро зиндагӣ ин ҷонфидоии ман аст.

[1979]

* * *

Ту биё ба пешвозам, ки фироқ дар камин аст,
Бигузар зи раҳгузорам, ки гузашти ман яқин аст.

Чу ба остонаи оям, ба ман остин маяфшон,
Ки ҳар остонаи мо ачали дар остин аст.

Ту бигӯй инчунине, манат ончунон бигӯям,
Чу расид они рехлат, на чунону на чунин аст.

Ту биё ба бистари ман, сари сина неҳ сарамро,
Ки ба бистари қиёмат на саре бувад, на синаст.

Ту макун туруш чабинро, маписанд ону инро,
Ки ҳар он чи дид бояд, ҳама аз хати чабин аст.

Ту биё ба паҳлуи ман, ниғаҳе бикун суи ман,
Кӣ бидонад ин ниғаҳро, ки нигоҳи вопасин аст.

21.01.1998

* * *

Чи ҷои шукри шукуфа, баҳор хунин аст,
Насими шумнафас дар гузор хунин аст.

Дарахт дасти дарего ҳамезанад бар сар,
Ҷавона ғамзадаю шохсор хунин аст.

Зи тарсу ларз дили ошиқон фуру мурда,
Умеди васл зи оғӯши ёр хунин аст.

Диле агар зи диле об хурд то имрӯз,
Кунун ба хун бинишинад, канор хунин аст.

Зи баски хуни шаҳидон чу об ҷорӣ шуд,
Ҷабини рӯду лаби ҷӯйбор хунин аст.

Замон ба зону нишаста зи хори миллат,
Замин зи пой ғитода, мадор хунин аст.

Зи осмону замин бӯи хун ҳамешунавам,
Чӣ беш гӯям аз ин, рӯзгор хунин аст.

Зи халқи хеш, ки фарҳанги бостон дорад!
Чӣ ифтихор кунам, ифтихор хунин аст...

майи 1992

* * *

Ҳарфе шунавӣ, оху роҳе биравӣ, ҷоҳ аст,
Аз мӯрии ҳар хона дуди ғами ҷонкоҳ аст.

Ҳарфе зи Ватан гӯӣ, тират ба даҳан ояд,
Ин ҷо на ватангоҳу на ҷои ватанхоҳ аст.

Арвоҳи бузургон шуд покӯби ду-се кавдан
Арвоҳзада чанде бомартабаву ҷоҳ аст.

Ку шоҳу вазири мо? Ку ақли кабири мо?
Кӯрист вазир ин ҷо, зӯрии камон шоҳ аст.

Ояндаи миллатро дар ҷорсӯи торих
Раҳдон ду-се худхоҳу раҳбар ду-се гумроҳ аст.

Пистони Ватан ҳар кас ҳар сӯ кашаду дӯшад,
Номуси ватандорӣ гӯсолаи пуркоҳ аст.

Фарҳангписандонро девор зи бун афтод,
Деворбаландонро андешаи кӯтоҳ аст.

“Ушшоқи Душанбе”-ро биништа пушаймонам,

* * *

Дӯстам, айём хорат кардааст,
Тундкорӣ кундкорат кардааст.

Амру фармони ду-се чавкисавор
Уштуросо зери борат кардааст.

Ҳар мадорое, ки кардӣ бо замон,
Безамонат, бемадорат кардааст.

Бас қароре, ки ту иҷро кардаӣ,
Дур аз амну қарорат кардааст.

Бобарориҳои иҷрои пилон,
Бебарори рӯзгорат кардааст.

Оташи пурдуди ҳар вазъи баланд,
Бешафоат, бешарорат кардааст.

Дар сари сарчашмаи оби зулол,
Оби захролуд корат кардааст.

Он ҳама тиллои батни кӯҳсор,
Ганҷбони хоксорат кардааст.

Сарфишониҳо саратро хурдааст,
Ҷоннисориҳо низорат кардааст.

[1989]

* * *

Сарпарастии ман дарди саре овардааст,
Хушккомиҳои ман шеъри таре овардааст.

Гарчи аз парвози кӯтоҳам касе огаҳ нашуд,
Баҳри парнорустагон болу паре овардааст.

Таъби ман қонуншикан буду ба қонунаш заданд.
Боз ҳам дар нисбате қонунгаре овардааст.

Пеши ҳар кас дил кушодам беибою рӯкушод,
Рӯкушодиҳо ба рӯям ханчаре овардааст.

Пешбиниҳо маро пеши дари номардуме,
Пуштбониҳо маро пушти даре овардааст.

Дӯстдориҳои ман бисёр душман шуд маро,
Дилнавозиҳои ман иғвогаре овардааст.

Азми ман оҳаншикан буду хушам аз он, ки ӯ
Дар муҳити мисгарон оҳангаре овардааст.

[1988]

* * *

Чанд онс аз насиби ин ҷаҳонам мондааст,
Як нигоҳи вопасин бар осмонам мондааст.

Бар камони қадди худ мебинаму хун меҳурам,
Тирҳо рафтанд, дуде аз камонам мондааст.

Сад ҷаҳонро тай задам ҳам бо қалам, ҳам бо қадам,
Як қадам аз хонадон то хокдонам мондааст.

Ҳосил аз нозукдиливу шишаҷониҳои ман –
Айнаки бишката андар дидагонам мондааст.

Бори тан сангинтар аз бори ҷаҳон бар дӯши ман,
Ин қадар аз зиндагӣ бори гаронам мондааст.

Ҷамъ созам ҳар сахар чун устухонҳои танам,
Устухоне нест, дарди устухонам мондааст.

Аз равонам кай таровад баъд аз ин шеъри равон?
Сакта дар дил, сакта дар пой равонам мондааст.

Даствора мекашад пой маро сӯи лаҳад,
Ҳаббазо, якто аниси меҳрубонам мондааст.

Ҷони нолон, оҳи сӯзон, чашми ҳайрон – ин ҳама
Ёдгор аз орзуҳои ҷавонам мондааст.

Меравам бедаступо ҳар лаҳза сӯи ломакон,
Чанд оҳи охирин андар маконам мондааст...

25.12.1995

* * *

Дар ҳеҷ одам ояте 3-одам намондааст,
Дар қавли мард хуччате муҳкам намондааст.

Чун тир рост мезанад бар синаҳои халқ
Ҷуз марг бар ҷароҳате марҳам намондааст.

Аз баҳри номуродии фарзанди ғӯрамарг
Дар чашмхонаи падарон нам намондааст.

Аз хурдани насибаи фарзанди одамӣ
Дар хоки рӯзгор ба ҷуз ғам намондааст.

Дар навбаҳори зиндагӣ чун барги лолае
Одам ғанимат аст, ҳамон ҳам намондааст.

Дар ҷанги дарди дам ба дам то вопасин даме
Гар одаму дам аст, ҳамин дам намондааст.

Дар ин муҳити дарҳаму барҳам зи баҳри суд
Ҷуз баҳсҳои дарҳаму барҳам намондааст.

Бо он ки офаридаи борист одамӣ
Раҳме ба ҷони баччаи одам намондааст.

Ҳотам шуданд пуштиён аз пушти моли халқ,
Аммо шукӯҳи Ҳотам намондааст.

Эй миллати ақим, ки фарзанд мекушӣ,
Исо чӣ орзу кунӣ, Марям намондааст.

10.02.1994 – Бемористони Қарияи боло

* * *

Куштаи бисёр додӣ, боз рӯҳат зинда аст.
Поя дар ин хок дорӣ, давлатат поянда аст.

Гарчи аз домони кӯҳат рӯди хун ҷорӣ шуда,
Қуллаи кӯҳат нишони қуллаи оянда аст.

То туро бетоб дидам, тоб хурдам рӯзу шаб
Шукри борӣ, аз пай шаб субҳи ту тобанда аст.

Бетараф хонд он, ки моро, буд ӯ худ бешараф
Ҷон канад беҳ он касе, к-аз халқи худ дил кандааст.

Синаҳо шуд реш аз дасти ду-се тан хомриш,
Миллати пуртоқати ман, душманат шарманда аст.

Нестам рӯсӯхта дар рӯ ба рӯят, эй Ватан,
Ҳарф-ҳарфи шеъри ман аз меҳри ту огандааст.

Буд сархам парчамат аз бори дарду мотамат,
Дар нишони нав бидидам шери¹ ту разманда аст.

Зиндагонӣ зинда мегардад зи хуни қуштагон
Дар миёни гираву мотам тулӯи ханда аст.

Ин баҳор аз гӯрҳо гар сабза хунин медамад,
Рӯҳи бедори шаҳидон зиндагибахшанда аст.

Мурд чандин бору аммо боз бистонд интиқом,
Миллати ман то қиёмат бо қиёмаш зинда аст!

20.02.1993

* * *

Ишқ дар дил шуълаи субҳи саодат будааст,
Ошиқӣ эҳсоси бахшишҳои қисмат будааст.

Дар ҷавонӣ ишқ буду давлати дунё набуд,
Он ҳама бедавлатиҳо хуб давлат будааст.

Баски аз пой равон мондем, ҳасрат мекунем
Аз пай хубон давидан ҳам ғанимат будааст.

Дар фалак чустан ситора санъат асту дар замин
Хештанро гум накардан низ санъат будааст.

Одаи баъд аз заволи умр мефаҳмад, ки умр
Як назар бар осмон бо ҷашми ҳайрат будааст.

¹ Баъди чанде на шер монд, на разми он.

Беҳтарин ганче, ки одам ёфт, гар симу зар аст,
Беҳтарин ганче, ки гум кард ӯ, муҳаббат будааст.

[1979]

* * *

Ҷони инсон ташнаи фатҳу кушоиш будааст,
Рӯҳи инсон ташнаи мадҳу ситоиш будааст.

Пир беш аз кӯдаки гаҳвора ғашён мекунад,
Одамӣ якумр муҳтоҷи навозиш будааст.

Тифл меёзад ба сӯи моҳ дасти кӯчакаш,
Тифли инсон нест, балки тифли хоҳиш будааст.

Баҳри он, ки дар сафар аз обгардиш хаста шуд,
Ёди оби кишвари худ обсозиш¹ будааст.

Баҳри онҳое, ки норозистанд аз зиндагӣ,
Ҷанг бо ҳамсояи худ низ шӯриш будааст.

Аз ғаму дарду камию костиҳои ҷаҳон
Ҷони шоир ҷовидон маҳкуми коҳиш будааст...

[1982]

* * *

Дар диёри ман, ки ғоратдида аст,
Ҷашми мардум аз камон тарсидааст.

Аз бари домони фардои сафед
Дасти уммеди ҳама бибридааст.

Ғук шуд оҳангсози булбулон
Хук гулҳои ҷаманро чидааст.

Ғунҷаро сар мебурад шамшери хор
Ғар ба рӯи булбуле хандидааст.

Ҷун пари қаҳ қаҳқашонҳоро гирифт,
Хирмани дони амал коҳидааст.

Ҷархи дӯлоб обҳоро даркашид,
Қатра укёнусро балъидааст.

25.01.1995

* * *

Эй сари ҳама сарсом, маншаи мағал аз туст,
Шеърӣ бебадал аз ман, тири бебадал аз туст.

Баҳри ту ғазал хондам, як ҳичо нафаҳмидӣ,
Дафтари ғазал аз ман, дафтари амал аз туст.

Реша дар замон дорам, реша дар гумон дорӣ,

¹ Ин калима бар вазни обгардиш сохтаи ман аст ба маънои мутобиқат ба олами ғайр (акклиматизатсия). Муаллиф.

Бурчи ҷовидон аз ман, кунчи мубтазал аз туст.

Ман алайҳи сахтиҳо нарму содадил будам,
Кандуи асал аз ман, кундаи дағал аз туст.

Раҳрави раҳи хешам, бо шабу маҳи хешам,
Меҳри бехалал аз ман, муҳри пурхалал аз туст.

Эй ки меҳвари дунё хонӣ деҳаки худро,
Шухрати маҳал аз ман, бонги бемаҳал аз туст.

Нокаси шикамбора, нобакори садкора,
Достони вақт аз ман, дастаи матал аз туст...

[1988]

* * *

Парво макун, азизи ман, к-ин дил барои туст,
Гӯянд гарчи носазо, танҳо сазои туст.

Дар кӯчаҳои танг туро ёд мекунам,
Ҳар ҷо, ки пой мениҳам, овози пой туст.

Бо ёди ту ба кӯҳҳо фарёд мекунам,
Ҳар кӯҳ агар садо диҳад, гӯё садои туст.

Ман бо камоли оқилӣ девонаи туам,
Хушёриву ҷунуни ман – ҳар ду фидои туст.

Ҳар кӯтаҳӣ, ки аз мани шоир гузаштааст,
Илқои ҷашми содаю қадди расои туст.

Ҳар гаҳ, ки бар гузаштаҳо дил гирия мекунад,
Фардои ман шунидани гулҳандаҳои туст.

Ман зиндаам ба ишқи ту, ман шоири туам,
То интиҳои умр дили ман гадои туст.

[1988]

* * *

Халқи фарзонапараст шуда девонапараст,
Дода дурдона зи каф, шуда анбонапараст.

Халқи “Шаҳнома”-навис шуд сияҳноманавис,
Дода хуршед зи каф, шуда таҳхонапараст.

Халқи хурмуздпараст бинигар дуздпараст,
Шамбу парвонапараст шуда ҳарвонапараст.¹

Завки афлокписанд бинигар хокписанд
Таъби ҷононапараст бинигар ҷонапараст.

Мулки деворбаланд шуда кӯтахдевор,
Кохи шоҳонапараст шуда вайронапараст.

¹ Ҳарвона – шиканча.

Огаҳат мекунем, эй мардуми аз худ ғофил,
Бишунав нуктае аз Лоиқи паймонапараст:

Борҳо гуфтамаи, эй пури фулон, худро ёб,
Ту ба афсуни саге хондиям афсонапараст.

Рӯзе аз хеш нишон чӯй, наёбӣ гарде,
Эй ту бегонапараст, эй ту бегонапараст...

11.11.1993

* * *

Бедарди дил касест, ки дилбар надоштаст,
Бедарди сар касест, ки худ сар надоштаст.

Бехештан касест, ки аз хештан нарафт,
Бедават он касест, ки модар надоштаст.

Бемазҳаб он касест, ки нашнохт шаҳси худ,
Беманзил он касе, ки сару бар надоштаст.

Хушбахт он касест, ки дар ҷодаи ҳаёт
Рашку ҳасад ба ёру бародар надоштаст.

Бадбахт он касест, ки дар арсаи талош
Як душмани ба хеш баробар надоштаст...

[1976]

* * *

Замини саҳти кӯҳистон дили нармам ато кардаст,
Дуруштам ҳар кӣ меҳонад, хато андар хато кардаст.

Ба мисли кӯҳ якрӯям, ба сони чашма ҳақгӯям,
Чунин будам, чунин бошам, ки ин сонам худо кардаст.

Миёни кӯҳҳо бигрехтам аз дасти ҷабру зулм,
Ба ман торихи сангиндил ҷафо рӯи ҷафо кардаст.

Ҷудо будам зи ҳамхунон, ки беғул буд дарёҳо,
Сари кӯҳу сари чашма дилам аз ғам наво кардаст.

Умеду орзуям сӯхт монанди ҳинои санг,
Дубайтиву рубой нолаамро бефано кардаст.

Яке гуфти ту эронӣ, дигар гуфти ту тоҷикӣ,
Ҷудо аз асли худ мирад касе моро ҷудо кардаст.

Ҷаҳон як рӯз метаркад зи охи пуршарори мо,
Ки бар тарки Ватан моро паёнай мубтало кардаст.

июли 1997

* * *

Сухан вирди забонҳо буд, имрӯз аз даҳан мондаст,
Забони ноби тоҷикӣ бурун аз анҷуман мондаст.

Чу ҳар хору ҳасе даъвои шеърӣ шоирӣ дорад,

Дилам аз шоирӣ мондасту аз шеърӯ сухан мондаст.

Биё дар шаҳри холӣ, табъи олій, хошарӯбӣ кун,
Ҳунар аз осмон афтода помоли лаҷан мондаст.

Чавонони саодатманд масти банги бенангӣ
На шукри пирмардону на поси пирзан мондаст.

Агар ту настаран гӯй ба гӯшаш рестуран ояд,
Зи бас ин мулк дар чанги ду-се дузду чапан мондаст.

Кучо мушти қавӣ, к-ин муштҳоро пушти сар тобад
Ки рӯзи халқ андар мушти муште муштзан мондаст.

Тарозу имтиёзе буд, ҳар гову ҳаре балъид,
Тарози ҳол бесоҳиб – куланги гӯркан мондаст.

Ҳама аз дарди миллат ҳарф мегӯяндӯ қатъи ҷанг,
Давоми ҷанг – баҳри ҷоҳ ҷанги тан ба тан мондаст.

Дигар чизе намонда, то дилат бо он биомезад,
Агар худро биёвезӣ, фақат як газ расан мондаст.

На аз худ на зи бегона умеди офият дорам,
Дилам аз дӯстон мондаст, ҳам аз хештан мондаст.

Муқимони Душанбе гӯиё андар ғарибиянд,
Дар ин шаҳри баҳорафшон басте байтулҳазан мондаст.

Дигар дар домани саҳро бисоти нуқлу май бечост,
Ки хуни сад ҷавон дар домани даштӯ даман мондаст.

Чу ман мирам, дилам як зарраи ин хок хоҳад шуд,
Агар чанде дилам имрӯз аз ин халқу Ватан мондаст.

Бад-ин минвол агар тақдир бетадбир хоҳад буд,
Аҷаб набвад агар гӯянд Лоик бекафан мондаст...

30.01.1994 – Бемористони Қаряи боло

* * *

Он, ки аз кокули ту бўйи вафо наштидаст,
Пайке аз дойираи дори бақо наштидаст.

Ҷониби кӯҳ садо гар задӣ, пажвок ояд,
Касе аз санги диле акси садо наштидаст.

Лаби дарё хабаре аз дили дарё гӯяд,
Диле аз мурдадиле бонги “дило” наштидаст.

Ҷуз навои шиками холӣ пайи баргу наво
Бенаво замзамаи ҳеҷ наво наштидаст.

Устухонҳои таҳи хок худо мегӯянд,
Аз лаби гӯр касе зикри худо наштидаст.

Дили мо метапад алҳол, вале аҳли диле
Шеваи мурдани мурғи дили мо наштидаст.

* * *

Дил ба дарё бизанам, то дили дарёе ҳаст,
Сар ба савдо бизанам, то сару савдое ҳаст.

Бори ишқе бикашам, то рамақ аз чон дорам,
Заҳри ишқе бичашам, то дили шайдое ҳаст.

Паи ёре бидавам, то бувадам пои равон,
Ғами ёре бихурам, то ғами дунёе ҳаст.

Гарчи бепову сарам, ошиқи олиназарам,
То ба болои сарам қомати болое ҳаст.

Сар ба пояш биниҳам, то ки сарафроз шавад,
Гар сазовори сари қимати ман пое ҳаст.

[1982]

* * *

На мову на ман ҳастӣ, ин мову маниҳо чист?!
Дандон зада бар дандон, дуниву даниҳо чист!

Аз хеш нарафтӣ дур, то хеши диле ёбӣ,
Бе мазҳаби худсозӣ ин худшиканиҳо чист?!

Аз хешпарастият бехештанӣ имрӯз,
Бе хеши дилу нийат, бехештаниҳо чист?!

Ҳар чӣ ба даҳан ояд, на зеби сухан ояд,
Дандони фаросат ку?! Ин бедаханиҳо чист?!

Бегонаписандият вайронаписандияст,
Бо толеъи бадфарҷом ин хушсуханиҳо чист?!

Як боғи пур аз имон якборӣ бишуд толон,
Ин решаганиҳо чӣ, ин тешазаниҳо чист?!

Бар пузаи зарде, к-ӯ аз дарди ту бедард аст,
Худ бодбадастӣ ту, ин бодзаниҳо чист?!

Гӯрат биканад ине, бар он фиканад оне,
Дар хоки худофармуд ин бекафаниҳо чист?!

Эй мардуми кӯҳамсол, Фарҳод бизой, охир,
То теша ба дастат не, ин кӯҳканиҳо чист?!

[1991]

* * *

Дар рӯи ҷаҳонему надонем ҷаҳон чист,
Фарзанди замонему надонем замон чист.

То пир нагардем, нафаҳмем ҷавонӣ,
То ҳок нагардем, надонем нишон чист.

То ташна намонем, наҷӯем раҳи об,
То гушна намонем, надонем, ки нон чист...

То боре насӯзем, надонем, ки хомем,
То барг нарезем, надонем хазон чист.

Ношукрии мо бар намаки умр зиёд аст,
То чон набарорем, надонем, ки чон чист...

[1982]

* * *

Дидори ту барои ман дидори зиндагист,
Ғамҳои ту барои ман ғамхори зиндагист.

Як ёди ту бас аст, ки ман зиндагӣ кунам,
Ёдат чу ёди бахт мададгори зиндагист.

Ду чашми ту бас аст, ки якумр бедареғ
Донам, ки ишқ напӯаи саршори зиндагист.

Аммо дареғи дигаре дурии мову туст, –
Дурии мову туст ё асрори зиндагист.

Мо як ниҳоли дутана-ҳамреша, дар ду боғ
Ин кори мову туст ва ё кори зиндагист?

Аз рахнае ба ҳамдигар наззора мекунем,
Зеро ки дар миёни мо девори зиндагист.

[1986]

* * *

Эй нозиме, ки чуз мағал аз шоирит нест,
Чуз чанд лоф аз луғати модарит нест.

Дар шеър дод мезанӣ аз мардиву ғурур,
Дар зиндагонӣ заррае мардигарит нест.

Дар шеърхот даъвии пайғамбарӣ зиёд,
Дар зиндагӣ бидуни шикоятбарит нест.

Аз қуллаҳои сар ба фалак ҳарф мезанӣ,
Аммо ба рези резаи он ҳамсарит нест.

Аз рӯди зиндагӣ басо бо пул гузаштай,
З-он дар бисоти мисрае шӯроварит нест.

Бар ҳар даре, ки шеър барӣ, тард мекунамд,
Зеро ки бӯю нақҳати шеъри дарит нест.

[1988]

* * *

Ҳар кас ба тарозуе ҳамсанги замонаш нест,
Чуз санги раҳи фардо, чуз нанги замонаш нест.

Чун маркаби ҷавмасте бар чор тараф тозад,

Пур ҳанг занад, аммо оҳанги замонаш нест.

Пурсанг бувад роҳаш, беранг бувад умраш
Ҳар кас, ки дар ин дунё ҳамранги замонаш нест.

Дастихуши нокомӣ ё зочаи гумномист
Фаҳле, ки ба сад унвон фарҳанги замонаш нест.

Ожанги ҷабинеро хатти азамат машмор.
Дар чехраи марде, ки ожанги замонаш нест.

[1986]

* * *

Имрӯз агар он табу он сӯзи дилам нест,
З-он аст, ки ғамхораву дилсӯзи дилам нест.

Ин соату ин лаҳзаю ин они гурезон
Ҳар рӯзи худо ҳаст, вале рӯзи дилам нест.

Бо ҳар зарабон меравадам нақди дил аз даст,
Кас воқифи ангораи мармузи дилам нест.

Ман мондаму дил мондаву вайронаи сина
Дар мушқилии дил маслиҳатомӯзи дилам нест.

Рӯзе, ки танам мурд, кафандӯзи танам ҳаст,
Рӯзе, ки дилам мурд, кафандӯзи дилам нест.

20.01.1995 – Бемористон

* * *

Як зумра, ки сӯзи ҷонашон нест,
Ҷуз мақсади обу нонашон нест.

Бас хушкдимоғу хушкмағзанд,
Ҳарфи таре дар забонашон нест.

Гованд ҳама ба хурдан, аммо
Як говчигар миёнашон нест.

Бо он ки дар ин ҷаҳон ғаниянд,
Як зарра ғами ҷаҳонашон нест.

Доранд ҳама мақому диплом,
Ҳайфо, хиради замонашон нест.

Чун бедаи канори рӯд шодоб,
Суди самару нишонашон нест.

Бошанд зиён зи пой то сар,
Аммо ба назар зиёнашон нест.

Ин тоифа ошёнбаланданд,
Ҳарчанд ки ошёнашон нест...

[1982]

* * *

Аз хеш рамидае бузург аз ман нест,
Нодидаи дидае бузург аз ман нест.

Ҳарчанд ки рӯзгори афсона гузашт,
Афсонашунидае бузург аз ман нест.

Гар шарти бузургӣ аст манзилёбӣ,
Манзилнарасидае бузург аз ман нест.

Худкардаяму ниҳон кунам вовайло,
Фарёдкашидае бузург аз ман нест.

Дар чодаи ошиқӣ ҳама пеш даванд,
Баръаксдавидае бузург аз ман нест.

Ҳарчанд ҳама зи ишқ заҳре бичашанд,
Як моргазидае бузург аз ман нест.

[1982]

* * *

То ҳамканор будиям, дунё канор дошт,
То ҷоннисор будиям, дунё нисор дошт.

Андар миёни ин ҳама таъҷилу гирудор,
То ҳамқарор будиям, дунё қарор дошт.

Гоҳе зи бодаи сара, гоҳ аз мушоара,
То ҳамхумор будиям, ҷашмат хумор дошт.

Дунёи нақши обу гил ҳарчанд буд бахил,
То ту нигор будиям, нақшу нигор дошт.

Ҳар лаҳза дар гузарғаҳи умри шитобкор,
То интизор будиям, умр интизор дошт.

То ҳамтарона будиям, дунё тарона буд,
То ғамгусор будиям, ғам бўи ёр дошт.

Имрӯз аз хазони ишқ афсӯс меҳурам...
То ҳамбаҳор будиям, дунё баҳор дошт.

[1986]

* * *

Месӯхтам зи ишқи ту, сӯзам асар надошт,
Мемурдам аз нигоҳи ту, ҷашмат назар надошт.

Мехостам дили туро донам чу рози ғайб,
Мекостам зи дарди ту, ҳуснат хабар надошт.

Роҳи туро гирифта буд тӯфони ашки ман,
Аммо ғурурат аз раҳи тӯфон гузар надошт.

Аз сар гузашта будаму аз дил, ки дил нӣҳӣ,
Аммо дилат ғами маро ҳаргиз ба сар надошт.

Уммеи субҳ эй басо шомам ба субҳ бурд,
Аммо умеди ишқи ту нури сахар надошт.

Мерафтам аз пай туву аз ман асар набуд,
Медоштам вафои ту, аммо самар надошт.

Ман беназир мешудам дар шеърӯи шоирӣ,
Гар ҳусни беназири ту аз ман ҳазар надошт.

Чашми ту як ситораи тобони ишқ буд,
Доништа буд, ки ошиқӣ лоиқ дигар надошт...

[1986]

* * *

То доштам ғами тӯро, дил ҳеҷ ғам надошт,
Дар олами пур аз алам доғи алам надошт.

То ту набудӣ ҳамқалами шеърҳои ман,
Ин дафтари тилии ман нақши қалам надошт.

То ту набудӣ ҳамқадам дар кӯрароҳи дил,
Умрам зи остонае ҳаққи қадам надошт.

То ту набудӣ чашмаи уммедҳои ишқ,
Саҳрои бошу буди ман як қатра нам надошт.

То ишқи ту набуд ситезону беамон,
Ақлу дилам риояти ҳукми ҳакам надошт.

Аммо, дарёғ, рафтиву нашнохтӣ маро,
Тақдир ин қадар ба ман бахши ситам надошт.

[1986]

* * *

Ҳар кас, ки дар замони худ фикри замон надошт,
Меҳост роз гуяду аммо забон надошт.

Тухме нақошт ҳар касе андар замини вақт,
Гар тобиши ситорае дар осмон надошт.

Ҳар кас, ки шахси хешро андар ҷаҳон наёфт,
Гарде зи роҳи умри худ андар ҷаҳон надошт.

Ҳар кас, ки дар баҳори худ нашкуфт ғунчасон,
Аз тирамоҳи хештан бӯи ҳазон надошт.

Пайдо нагашт бо ҳама зебӣи пеши ёр,
Ҳар бедиле, ки дар дилаш рози ниҳон надошт.

Бори гарони хоҳири ёре набуд беш
Ҳар ошиқе ба дӯши дил оҳи гарон надошт.

Дар тангҳои қофия дармонду хира мурд
Ҳар шоире, ки ҳиммату таби рагон надошт.

1976

* * *

Зиндагиям бе шукӯҳи ишқат ороое надошт,
Ҳамчу шаҳри мурдагоне буд, ороое надошт.

То набудӣ, гӯиё дар синаи ман дил набуд,
Ё агар буд, андуху дарди гуворое надошт.

Чашмаҳои шавку шӯрам андарун хушкида буд,
То ба дарёи дилат дастури маҷрое надошт.

То саропоят саропои маро оташ назад,
Рӯзгори шоирӣ ман сару пое надошт.

Беҳ набуд аз хонаи бебому дар ашъори ман,
То чу байти абруят байти пазирое надошт.

Гар сарам аз шавки дидори ту бар гардун расид,
Файри болои баландат азми болое надошт.

Гар дилам аз сина берун рафта бошад, бад мағир,
Файри ҷои ваъдаи ту дар ҷаҳон ҷое надошт.

[1986]

* * *

Ало, шеъри Аҷам, фардо маро ту зинда хоҳӣ дошт,
Ало, шӯри дили дунё, маро ту зинда хоҳӣ дошт.

Ба зери сангҳои собиту сайёри гардунҳо
Ало, Албурзи побарҷо, маро ту зинда хоҳӣ дошт.

Басо шеъри тари дунё бувад андар лаби дарё,
Ало, шеъри тари дарё, маро ту зинда хоҳӣ дошт.

Агар лак-лак дили покем, як-як дар дили хокем,
Ало, фарши зи Арш авло, маро ту зинда хоҳӣ дошт.

Дилам рӯзе агар аз дарди шеъру ишқ мемирад,
Ало, ишқи ҷаҳоноро, маро ту зинда хоҳӣ дошт.

Сухан пайдову нопадӣ ҳар халқи суҳансоз аст,
Ало, пайдову нопадӣ, маро ту зинда хоҳӣ дошт.

Ало, Девони Ҳофиз, ҳофизам бошӣ зи ҳар марге,
Ало, Девони Мавлоно, маро ту зинда хоҳӣ дошт.

[1988]

* * *

Зиндагӣ бо ошноиву ҷудой бигзарад,
Ҳам худой бигзарад, ҳам бехудой бигзарад.

Ҳар касе бифрӯхт моро, ман надонам ҷӣ харид?
Бебаҳой бигзарад, арзонбаҳой бигзарад.

Дилхарошиҳои хусни бенамакро дидаем,
Дилхарошӣ бигзарад, ҳам дилрабоӣ бигзарад.

Мушкили дилро куподему нафаҳмидем чист,
Дилкушой бигзарад, мушкилкушой бигзарад.

Аз наво мондему бебаргу наво афтодаем,
Ҳамнавой бигзарад, ҳам бенавой бигзарад.

То даме сархуш будем аз мо касе боло набуд,
Худситой бигзарад, ҳам худнамой бигзарад.

Ҳар каси сарзиндае сад мурдари такфин кунад,
Аз сари ҳар зиндае зиндачудой бигзарад.

[1986]

* * *

То туро ҷустам, замони комрониям гузашт,
То ғамат хурдам, умеди шодмониям гузашт.

Гуфта будам бо ту як дам зиндагӣ хуш бигзарад,
Дар талоши зиндагонӣ зиндагониям гузашт.

Хостам баҳти ҷавон созам ҷавонии туро,
Дар таманнои ҷавоният ҷавониям гузашт.

Ҳуснат истеъдод буду шеърӣ ман з-он кам набуд,
Ҳамзамон бо ҳусни рӯят ҳамзамониям гузашт.

Чони ман як вақт нақди рӯи дастони ту буд,
Қадри ман нашнохтӣву ҷонфишониям гузашт.

То баландии ғурурат хоксориям надид,
Достони ошиқии достониям гузашт.

Дар заминро осмон чун ман нахоҳӣ ёфт, ҳайф,
Дар замин умедҳои осмониям гузашт...

[1988]

* * *

Ёре, ки аҳди ошиқӣ бо ман бубаст, рафт,
Гуфто бас аст оху ғам, дигар бас аст, рафт.

Болои ин ҳама ғаму дарду шикастҳо
Аз нав дили шикастаи моро шикаст, рафт.

Гуфтам, ки як дили варо ёбам, хуш орзуст,
Як дил ба даст н-омаду сад дил зи даст рафт.

Чун баста буд риштаи ҷонам ба тори мӯш,
Як худ нарафт, риштаи ҷонам гусаст, рафт.

Ишқе, ки дар фарози начобат мақом дошт,
Чун санги бодхурдае аз қулла паст рафт.

журми ман аст, эй худо ё ҷурми содагӣ,
Мурғе, ки дӯш дар кафи ман менишаст, рафт...

* * *

Он лаъли дилхунро бигӯ, Лоик видоат карду рафт,
Он ёри маҳзунро бигӯ, Лоик видоат карду рафт.

Қолиб тикӣ созам агар зору ҳазин, чони падар,
Рав беда маҷнунро бигӯ, Лоик видоат карду рафт.

Дар рӯи тобутам агар гулбаргафшонӣ кунанд,
Он шохи гулбунро бигӯ, Лоик видоат карду рафт.

Ду дида Ҷайхун доштам аз марги армонҳои халқ
Рав оби Ҷайхунро бигӯ, Лоик видоат карду рафт.

Озори дунё дар дилам аз реги ҳомун¹ беш буд,
Он реги ҳомунро бигӯ, Лоик видоат карду рафт.

Дил додаам, дил бурдаам, чоми паёнаӣ хурдаам,
Он чоми ворунро бигӯ, Лоик видоат карду рафт.

Ин дафтари шеър ғазал чун ман намирад аз аҷал,
Рав ҷархи гардунро бигӯ, Лоик видоат карду рафт.

8.01.1995 – Бемористон

* * *

Ҷамоли ғунча надидӣ, баҳор омаду рафт,
Гуле ба даст наҷидӣ, баҳор омаду рафт.

Чӣ кӯҳзодаӣ, дар домани биҳишти кӯҳ
Зи домане наҷидӣ, баҳор омаду рафт.

Расид мавсими дидору гул ба гул печид,
Ба хештан нарасидӣ, баҳор омаду рафт.

Сабо гузафт зи паҳлӯ бо ҳазорон бӯй,
Ту бӯе ҳам наҷунидӣ, баҳор омаду рафт.

Бисоти сабза намояд суботи зебӣ
Ту лаззате наҷунидӣ, баҳор омаду рафт.

Чи хандаҳои гулафшони бӯстонҳо буд,
Наҷидиву наҷунидӣ, баҳор омаду рафт.

[1988]

* * *

Ними умрам дар ғами сарвода² рафт,
Ними дигар дар ғами дилдода рафт.

Қисмате аз содагӣ дар хурду хоб,
Қисмате дар ёди ҳусни сода рафт.

¹ Истифода аз ин дубайтии мардумӣ:
Фалакро бин чи зулми нораво кард,
Туро аз ман, маро аз ту ҷудо кард,
Ғами олам ҳама реги биёбон,
Фалак барҷида бар домони мо кард.

² Сарвода – шеър.

Порас дар навбату дар интизор,
Порас берахбару бечода рафт.

Қитъае дар маҷлису баҳси абас,
Қитъае бо ман ба раҳ афтода рафт.

Киштаи умрам агар барбод шуд,
Киштии умрам ба баҳри бода рафт.

[1988]

* * *

Дар лаби дарёи кӯҳӣ кокулонат бод мерафт,
Оби дарё бо ҳазорон нолаву фарёд мерафт.

Зиндагиям бо ҳазорон шиква аз пеши назарҳо
Ҳамчу мавҷи беқарори рӯд беистод мерафт.

Лаб-лаби дарё чу дарё мегузафтӣ ё чу умре,
Кардаву нокардахоям як ба як аз ёд мерафт.

Чашмам аз дунболи ту оинадори роҳ будат,
Ҷони ман чун сайди маҷрӯҳе сӯи сайёд мерафт.

Охирин уммеи ман мерафт ҳамроҳат зи пешам,
Гӯиё Маҳмуди Воҳид ҷониби Бағдод мерафт...

[1986]

* * *

Чӣ суд аз зар, ало ёри зарафшонӣ, ҷавонӣ рафт,
Чӣ ҳаз аз лаъл, эй шӯҳи бадахшонӣ, ҷавонӣ рафт.

Чи донову чи зебову чи ҷӯё буд, аммо зуд
Ба нодонӣ, ба хайронӣ, ба сарсонӣ ҷавонӣ рафт.

Ниҳоли гул фитод аз по, умеди беҳазонӣ мурд,
Ҳазонрез омад овони гулафшонӣ, ҷавонӣ рафт.

Дилам аз ларзиши ҳар сина андар сина меларзид,
Кучо он синаю он синаларзонӣ? Ҷавонӣ рафт.

Гузафт он лаҳзаи ширин, шикаст он косаи заррин,
Кучо он косаю он косагардонӣ? Ҷавонӣ рафт.

Бигуфти талху дарди номаҳои сӯзнокамро
Хати бутлон задӣ, ширини хатлонӣ, ҷавонӣ рафт.

Бирезанд ахтарон аз осмон бар хок, боке нест,
Ки бо оху дареғову пушаймонӣ ҷавонӣ рафт.

На дарё хушк шуд, на маҳзанеро раҳзане бирбуд,
Ҷавонӣ рафт, эй сабзина, медонӣ? Ҷавонӣ рафт...

24.11.1996 – Душанбе

* * *

Ту мондиву ғами ёрат, худо ёрат, худо ёрат!
Ба чуз ғам нест ғамхорат, худо ёрат, худо ёрат!

Ягона меҳрубонат рафт, яъне чони қонат рафт,
Ту мондиву дили зорат, худо ёрат, худо ёрат!

Дилатро об кардӣ, то дили ёрат бувад шодоб,
На дил монду на дилдорат, худо ёрат, худо ёрат!

Шифокорони дарди ту зи ваҳми дарди ту мурданд,
Намонда як мададгорат, худо ёрат, худо ёрат!

Зи ашкат тар шуда болин, ба ҳаққи дил бикун омин,
Ки нимаҷон кашад борат, худо ёрат, худо ёрат!

Дилат дар сина меларзад, танат аз марг метарсад,
Чӣ имдоде зи осорат? Худо ёрат, худо ёрат!

Сарат дар бистари марг аст, чапмат ёр меҷӯяд,
Ки бинад ҳоли абгорат, худо ёрат, худо ёрат!

Туро аз ҷумлаи кори ҷаҳон як ҷонканӣ монда,
Худо осон кунад корат, худо ёрат, худо ёрат!

21.05.1996

* * *

Эй бознишастағони миллат,
Эй болшикастағони миллат,

Пайвандгарони дӯшу фардо,
Аз хеш гусастағони миллат;

Аз тарфи ҷаҳону зиндагонӣ,
Эй тарфнабастағони миллат;

Гоҳе таҳи бору гаҳ таҳи ор,
Эй шалпару хастағони миллат;

Гардида раҳо зи дарди мансаб,
Аз сакта нарастағони миллат;

Ҳарчанд залилу хор гаптед,
Будед парастағони миллат;

Пирони муроди навҷавонон,
Покону ҳуҷастағони миллат;

Бифристаматон дуруд, зеро
Будед фиристағони миллат!

04.09.1995

* * *

Эй духтари нозанини давлат,
Бегонаи худ, қарини давлат.

Як пора замин надоштӣ, лек

Хурдӣ ту ғами замини давлат.

Ожанги чабини ту фузун шуд
То чин нашавад чабини давлат.

Вомонда зи хештан, расидӣ,
Бар медалу ордени давлат.

Аз чодаи асли худ буридӣ
Дар чодаи “ростини” давлат.

Нокарда идора қисмататро,
Будӣ ту идорабини давлат.

Афрохта сад бинову мондӣ,
Якумр иҷорабини давлат...

1990

* * *

Рафтам ман аз бари ту, дидор дар қиёмат!
Рафтам ман аз сари ту, дидор дар қиёмат!

Эй паршикастаи ман, мисли уқоб бигзапт
Ҳамболу ҳампарӣ¹ ту, дидор дар қиёмат!

Бисёр бода хурдам, имрӯз бодаи марг...
Пур бод соғари ту, дидор дар қиёмат!

Хок аст бистари ман, эй кош гарм бошад
Болину бистари ту, дидор дар қиёмат!

Баъд аз сарам чи ояд аз саъду наҳси афлок
Бар хонаю дари ту, дидор дар қиёмат!

Рӯи маро бихоҳӣ, бар рӯи дафтарам бин,
Он ҷост мазҳари ту, дидор дар қиёмат!

Фарёди бесухан кун, чун дар ғами сухан сӯхт
Ёри суханвари ту, дидор дар қиёмат!

Танҳо набошам он ҷо чун бурдаам ба дида
Ду дидаи тари ту, дидор дар қиёмат!

Дар хоки тира бошад қандили шои уқбо
Ишқи мунаввари ту, дидор дар қиёмат!

Рӯҳи маро бичӯяд дар боғҳои мину
Рӯҳи музаффари ту, дидор дар қиёмат!

9.03.1996 – Бемористон

* * *

Ду чашми шуълавар дорӣ, манам парвонаи чашмат,
Мани беҳонаро боре бихон бар хонаи чашмат.

¹ Таъбири Қутбӣ Киром. Ёдаш ба хайр!

Нигоҳат мебарад чапми маро чун шуълаи хуршед,
Ҳама девонаи рӯят, манам девонаи чапмат.

Ҳама афсонаҳои мардумони даҳрро хондам,
Намсазанд бар як ҷодуи афсонаи чапмат.

Агарчанде, ки аз ман дурию бегонагӣ хоҳӣ,
Маронам аз дари чапмат, макун бегонаи чапмат,

Бисоти умри ман ғорат шуд, аммо боз мецоҳам
Нигоҳҳои хуморолудаю дуздонаи чапмат...

[1982]

* * *

Ҷони ман қурбони як хандидану нозиданат,
Лаб ба лаб бинҳодану аз шӯри дил ларзиданат.

Умри ман қурбони он соат, ки аз бўсу канор
Бо ҳавои зарби дил болидану рақсиданат.

Бахти ман қурбони он фурсат, ки дастони сафед
То напечӣ дар бало, дар гарданам печиданат.

Рӯзи ман қурбони он муддат, ки дар оғӯши шавқ
Аввалан шӯриданат в-аз оқибат тарсиданат.

Ганҷи ман қурбони он давлат, ки аз ман бо итоб
Барабас ранҷиданат, з-он пас маро санҷиданат.

Шеърӣ ман қурбони он сарват, ки аз девони ман
Байтҳое хондану дар худ наёромиданат.

Буди ман қурбони он ҳиммат, ки бар ман бедареғ
Он ҷӣ муҳри зиндагӣ буд, ройгон бахшиданат...

[1986]

* * *

Ҳалолат бод, эй дил, ҳар замон, эй дил ҳалолат бод!
Ба ҷанги ин ҳама дарду ғамон, эй дил, ҳалолат бод!

Замину осмон гӯӣ ду санги осӣё бошанд,
Миёни ин ду санги беамон, эй дил, ҳалолат бод!

Ҳаёлам гардиши хуни ту бошад гардиши гардун,
Ба зери гунбади ҳафт осмон, эй дил, ҳалолат бод!

Ба рӯи бори ту сарбор сад кӯҳи гарон монданд,
Кашидӣ бори милён қорвон, эй дил, ҳалолат бод!

Таҳаммул қардӣ гарму сардро чун санги кӯҳистон,
Тапидӣ, хун шудӣ рӯзу шабон, эй дил, ҳалолат бод!

Ҳасурдӣ, сӯхтӣ, афрӯхтӣ, то хуш даме ёбӣ,
Наёсудӣ зи дасти дилбарон, эй дил, ҳалолат бод!

Ба ҳаққи он ҳама уммеду армонҳои ширинат

Чашидӣ талху шӯрии замон, эй дил, ҳалолат бод!

Зи милён гардана бо гардани нашкаста бигзаптӣ,
Ба ҷои он ҳама гарданкашон, эй дил, ҳалолат бод!

Ғаҳе аз ман, ғаҳе аз ҷабри ман вораства бигзаптӣ,
Зи бархурди касону нокасон, эй дил, ҳалолат бод!

Агар сад бор ҳам бишкастӣ, бишкастӣ ҳароина
Чу дар оина тасвири ҷаҳон, эй дил, ҳалолат бод!

Агарчи хонаатро ҳар нафас вайрона месозанд,
Туй аз бекарон то бекарон, эй дил, ҳалолат бод!

Ту заҳматкаштарин аҳли ҷаҳонӣ, аршу фарш аз туст,
Вале беқадрӣ мисли муфлисон, эй дил, ҳалолат бод!

Ту шӯришгартарин аҳли заминӣ, 3-ин сабаб ҳар дам
Шавӣ сарқуб чун шӯришгарон, эй дил, ҳалолат бод!

Тамоми шӯру ишқи зиндагӣ аз мавҷи хуни туст,
Туй дарё, туй баҳри дамон, эй дил, ҳалолат бод!

Зи дарёҳо гузаптӣ баски дарёзодае будӣ,
Алайҳи ҷумла дар худ мондагон, эй дил, ҳалолат бод!

Ту ҳам хурдӣ ғами дунё, ғами дунё туро ҳам хурд
Миёни инчунину ончунон, эй дил, ҳалолат бод!

Агар девона ҳам будӣ, ҳавасбозӣ нагардондат
Зи ишқи хонумон беҳонумон, эй дил, ҳалолат бод!

Агар дастобадасти гулрухони дилситон рафтӣ,
Сурудӣ нағмаҳои дилситон, эй дил, ҳалолат бод!

Сарамро кардӣ қурбони сарат, эй аз сарат гардам
Ба сони ҷумлаи қурбониён, эй дил, ҳалолат бод!

Миёни ин ҳама номехрубонию ситамгорӣ
Фишондӣ чон ба ёри меҳрубон, эй дил, ҳалолат бод!

Зи ҳусни сабзи ёре баҳти сабзат буд, хуш баҳте
Миёни сад баҳору сад ҳазон, эй дил, ҳалолат бод!

Туро сад пора кардам, то бигӯям поре шеър
Фишурдам аз ту шеъри хунчакон, эй дил, ҳалолат бод!

Наво шуд, қисса шуд, афсона шуд назми тапишҳоят
Ғазал шуд ё масал ё достон, эй дил, ҳалолат бод!

Кашӣ то як даме охи сабук аз меҳнати дунё,
Бихурдӣ силию мушти гарон, эй дил, ҳалолат бод!

Агарчи ташна мемирӣ, вале аз табъи дарёят
Ҳазорон даст шуд гулошён, эй дил, ҳалолат бод!

Ҳанӯзам хуни ту тунд аст мисли рӯди кӯҳсорон
Ба шарёнҳои ҷони ман равон, эй дил, ҳалолат бод!

Ба санг омад сарат андар муҳити саҳти кӯҳистон
Вале нармӣ ба сони парниён, эй дил, ҳалолат бод!

На очизнолӣ кардӣ, на зи худ рафтӣ ба имое
Ба тамйизи ҳама суду зиён, эй дил, ҳалолат бод!

Дар ин дунёи пире, ки кунад пур пирафшонӣ,
Пурӣ аз орзуҳои ҷавон, эй дил, ҳалолат бод!

Намемири дигар ҳаргиз ба зери селай сад марг,
Намурди гар пас аз Сомониён, эй дил, ҳалолат бод!

Дар ин дунёи нима нуру нима тираю зулмат
Агарчи нимае мондӣ, бимон, эй дил, ҳалолат бод!

Ба ҳар ҷо дидагони одамон гар паллабин бошанд,
Ту ҷӯй пиллае бар ҷовидон, эй дил, ҳалолат бод!

Гурӯҳе ҷон кананд аз баҳри нон, аммо ту бахшӣ ҷон
Барои ифтихори тоҷикон, эй дил, ҳалолат бод!

1986

* * *

Ёд бод, он шӯри оғози муҳаббат ёд бод,
Ёд бод, эҳсоси эҷози муҳаббат ёд бод.

Байни ду дил – байни ду сайёраи шӯру ҷунун
Дар фазои шавқ парвози муҳаббат ёд бод.

Синаам чун кӯраи пуроташе дармегирифт,
Он ҳама сӯзи дилу сози муҳаббат ёд бод.

Баҳри як нозаш намегунҷид ҷонам дар бадан,
Он ҷавониҳову он нози муҳаббат ёд бод.

Дар дилам сад баҳри тӯфонӣ ту гӯй ҷой дошт,
Он талотумҳои ҷонбози муҳаббат ёд бод.

Гар ман имрӯзам зи маҷрӯҳони користони дард,
Бозувони қодирандози муҳаббат ёд бод.

Дар дилам имрӯз ғайри мушти оҳу дард нест,
З-он диле, ки буд анбози муҳаббат, ёд бод!

[1986]

* * *

Дастҳое, ки фишурдам, ёд бод!
Ҳар лабе, ки бўса кардам, ёд бод!

То ба кӯи ёр бо сад ранҷу бим
Роҳҳое, ки сипардам, ёд бод!

Лаҳзае, ки ҷои рӯзу моҳи умр
Кокули ёре шумурдам, ёд бод!

Лоуболу дилфароҳу сарфароз
Соате, ки бода хурдам, ёд бод!

Дар ҷаҳони маргафзои махуф,
Рӯзҳое, ки намурдам, ёд бод!

[1975]

* * *

Эй он, ки бенишонай, роҳат сафед бод!
Эй он, ки бефасонай, роҳат сафед бод!

Эй он, ки дар канори ин дунёи беканор
Раҳҷӯи бекаронай, роҳат сафед бод!

Эй он, ки дар ҷудоиву дуриву бекасӣ
Аз ҳеҷ кас ҷудо наӣ, роҳат сафед бод!

Эй он, ки дар харобаи уммедҳои хеш
Сар то ба по ҳазонай, роҳат сафед бод!

Эй он, ки бо заифиву пириву мондагӣ
Пуршӯр чун ҷавонай, роҳат сафед бод!

Эй он, ки шухратат ҳама дунё гирифтӣ худ
Мухтоҷи як таронай, роҳат сафед бод!

Эй он, ки бо тамоми шикасту микасти раҳ
То ҷовидон равонай, роҳат сафед бод!

[1982]

* * *

Эй ғунҷаи хандида, Наврӯз муборак бод,
Эй ҷашмаи ҷӯшида, Наврӯз муборак бод.

Эй камдили тарсида, аз ишқ фуру бигзор,
Эй ошиқи шӯрида, Наврӯз муборак бод.

Эй шоҳаи хушкида, имсол ту нашкуфтӣ,
Эй пунбаи болида, Наврӯз муборак бод.

Эй ёри аламдида, имсол кучо рафтӣ?
Эй ёри писандида, Наврӯз муборак бод.

Эй ҳусни барозида, Наврӯз муборак бод,
Эй ҷону дилу дида, Наврӯз муборак бод.

[1982]

* * *

Навбахтиву навшодӣ, навхона муборак бод!
Ин толеи фирӯзу фарзона муборак бод!

Аз бахти ҷавон шоду аз давлати ишқ обод,
Ин ҷони ҷавонатро ҷонона муборак бод!

Имшаб ту шаҳӣ, оваҳ, паҳлӯи маҳӣ, оваҳ,

Баҳти ту дар ин таҳти шоҳона муборак бод!

То чапми замон бар ту ҳар дам нигарад некӯ,
Ин наргиси шахлои фатгона муборак бод!

Ин ҳури паривапро бирбудаӣ з-афсона
Умри ту дар оғӯши афсона муборак бод!

Якбаҳт шаву якдил, яклаҳт шаву якрӯ
То баҳри ту ин дурри якдона муборак бод!

Соқӣ ба шумо хоҳад паймонаи умри пур,
Андар кафи соқӣ ҳам паймона муборак бод!

[1982]

* * *

Ишқи навоғози моро ҳеҷ анҷоме мабод,
Қалби ноороми моро ҳеҷ ороме мабод.

Дигарон бошанд инъоме зи даврон хостгор,
Баҳри ман ҷуз васли ту аз баҳт инъоме мабод.

Дур аз ту бо ғамат наздиктар шуд ҷони ман,
Дар дили ман ҷуз ғами ширини ту коме мабод.

Ишқи ман дар тирамаҳ бо номи ту гул мекунад,
Дар замири хотирам ҷуз номи ту номе мабод.

Гар хазонрез аст, бо бӯи баҳорат зиндаам,
Дар гулистони дилам ҷуз ту гуландоме мабод.

Сафҳаи шеърӣ маро то ҳар нафас равшан кунӣ,
Субҳи рухсори туро, эй кошкӣ, шоме мабод!

[1986]

* * *

То ту бошӣ, рӯнамои баҳти ман рӯи ту бод!
Сарҳисоби зиндагиам дар сари кӯи ту бод!

Гар сазоворам, мукофоти ҷамоли ту бас аст,
Гар гунаҳкорам, ба гардан ҳалқаи мӯи ту бод!

Дилкашполи тустам дар ҳар замонӯ ҳар макон,
То аҷал чапмам напӯшад, чапми ман сӯи ту бод!

Дар тақопӯи ту худро ёфтам дар шоирӣ,
Баъд аз ин ҳам зиндагиам дар тақопӯи ту бод!

Мекунам танзими байти абруят, бошад ки баъд
Ёдгори шоирӣ байту абруи ту бод!

[1982]

* * *

Хонаи нав нишонаи нав бод,
Шодии нав, таронаи нав бод.

Баҳри фардои кӯдакони умед
Ин макон ошёнаи нав бод.

Баъди он қадр ҳақгалошиҳо
Хонаи нав фасонаи нав бод.

Нақди он қадр ваъдаи нася
Хонаи нав хазонаи нав бод.

Баҳри мастиву риндии ёрон
Хонаи нав баҳонаи нав бод.

Ҳадяи шоири намакхурда
Ғазали шодиёнаи нав бод.

[1982]

* * *

Ёдгори Айниву ин кӯҳсорон зинда бод!
Шеъри Турсунзодаву ин обшорон зинда бод!

Ғунчаҳои пунба механдад, зи хандохандашон,
Хандаҳои духтарон дар пунбазорон зинда бод!

Модарон то ҳол мепоянд роҳи аскарон,
Охирин уммеди ин уммедворон зинда бод!

Ташнагӣ хуб аст, водорад, ки чӯй чашмае,
Ташнагӣҳои дил аз дидори ёрон зинда бод!

Гармтар аз оташу равшантар аз хуршеди Шарқ
Бӯсаҳои аввалини дӯстдорон зинда бод!

То сухан парвоз омӯзад зи мурғони ҳаво
Лонаҳои мурғакон дар шохсорон зинда бод!

Тирборон кардани мо кӯшиши беҳудааст,
Ҳар кӣ моро мекушад бо шеърборон, зинда бод!

[1979]

* * *

Чархи гарданда, ки гирди сари мо мегардад,
Душмани мост, вале дӯстнамо мегардад.

Дилсафедон ҳама ҷо рӯзи сиёҳе доранд,
Дар паси абр руҳи моҳиё мегардад.

Барраи чингила то хушк шавад дар хуршед,
Ғарқ дар хуни худ аз пӯст ҷудо мегардад.

Одамизод ҷу хуршеди ҷаҳонпаймое
Ҳар қадар пеш равад, боз қафо мегардад.

Охи мо гар ҷигари чарх шикафид, ҷӣ суд?
Ҷӣ садоҳо ки фаромӯши фазо мегардад.

Бо вучуди ҳама ин то ба абад гардон бод,
Осиёе, ки пас аз навбати мо мегардад.

[1979]

* * *

Агар ёдат кунам, хуршеди пуранвор механдад,
Ба болои сарам ин гунбади даввор механдад.

Ба ёди ганчи рози ту, аё зебои кӯҳистон,
Тамоми ганҷҳо дар синаи қуҳсор механдад.

Замину осмони хотирам аз хандаат пур буд,
Замину осмон тақрору нотақрор механдад.

Чи ширин хандаҳое доштӣ чун субҳи наврӯзӣ,
Ба ёди хандаҳоят дар дилам гулзор механдад.

Парастуи нигоҳатро баҳорон чун ба ёд орам,
Баҳорон бо ҳазорон ҳусну рангу бор механдад.

Чу ишқи кӯдакӣ буду чи инъоме, ки бо ёдаш
Дилам чун кӯдаки бечурму беозор механдад.

[1986]

* * *

Само буғзе ба дил дорад, ҳаво абрист, меборад.
Дилам ғамгин, сарам вазнин, намедонам чӣ мефорад.

Фазои шаҳр хоколуд, рӯзи хокборон аст,
Ту гӯӣ дар ғами фарзонагон ҳоке ба сар дорад.

Ба рӯи турбати Айни ғубор афсона мебофад,
Зи мижгонҳои сангинаш сиришки сард меборад.

Сари Бобои мо дар хорасанги сурх ҷовид аст,
Вале гоҳо ба ҳоли мо сари хорош меҳорад.

Сари абрӯи Мирзо гарди рахҳои сафарҳош аст,
Зи рӯи мармаринаш нури ҷовидона меборад.

Душанбе дар муҳити кӯҳҳои хомушу гӯё
Сари болотар аз ҳар кӯҳ меҳаҳад, намеёрад.

Чу ҳар боре биандешам, ки ин ҷо хок хоҳам шуд,
Гиребони маро дасти хиҷолат саҳт медорад.

[1986]

* * *

Кай ҳама ҷангу мҷаро гузарад,
То азоби ману шумо гузарад?

Ё Баҳоваддини балогардон,
Ҳеҷ донӣ бо мо чиҳо гузарад?

Сад бало омадаст бар сари халқ,

Як бало кун, ки сад бало гузарад.

Осмон косаест ворона,
Зери он умр бенаво гузарад.

Моҳи нима чу ними нон тобад
Гар шабе аз раҳе гадо гузарад.

Ин ҷаҳон кафши куҳнаро монад
Чун зи пешам бараҳнапо гузарад.

Эй зараргор, то зар андӯзӣ,
Обат аз кӯзаи тило гузарад.

Халқ гушнаст, эй шикамбора,
Аз гулӯят чӣ сон ғизо гузарад?

Ҳар кучо ҳизб, кизб низ он ҷост,
Ҳизббозӣ кучо ба ҷо гузарад.

Марги мо ҷуз маҳалгарой нест,
Зудтар кош ин вабо гузарад.

Мазҳабе ҷуз талоши мансаб нест,
Магар ин дарди бедаво гузарад?

Дар гадоӣ тавон ба сахтӣ сохт,
Кай азоби ватангадо гузарад?

Бар сари ин шикастаболон кай
Соҷи шаҳпарӣ ҳумо гузарад?

Кош ин халқи хештаннашнос
Боре аз хоҷири худо гузарад.

Давлати ҳамситораҳо бошад,
Савлати беситораҳо гузарад...

7.01.1995 – Бемористон

* * *

Эй ҷони меҳмон дар бадан, меҳмонӣ хуш бигзарад,
Эй ҳуни қурбони сухан, қурбонӣ хуш бигзарад.

Эй ақл, бо доноӣ аз мӯр ҳам нодонтарӣ,
Дар баҳсҳои мову ман нодонӣ хуш бигзарад.

Ин дар задӣ, он дар задӣ, дар шаш чихат пур сар задӣ,
Эй сар, раиси ҷону тан, сарсонӣ хуш бигзарад.

Гар белиқое шуд лиқо, гар беливое шуд ливо,
Эй шоҳи берун аз Ватан, султонӣ хуш бигзарад.

Эй одам, эй нури замон, шодӣ надидӣ дар ҷаҳон,
Дар интизори як кафан пажмонӣ хуш бигзарад.

Ҳай рангбозӣ мекунад, найрангсозӣ мекунад,
Бар ҷарҳи атласпираҳан ҳайронӣ хуш бигзарад.

Гар ормонат гул накард, озурдай, пажмурдай,
Дар ин замини макру фан деҳқоният хуш бигзарад.

То як нафас осудай, чон судай, тан судай,
Бо ҷумла андӯху миҳан шодоният хуш бигзарад.

Ҳар қадр афзун хостӣ, он қадр худро костӣ,
Эй худфиреб, эй худшикан, вайроният хуш бигзарад.

10.10.1994

* * *

Соқӣё, соғар бикаш, то ин дам осон бигзарад,
Оби ҳайвон деҳ, ки фарёдам зи кайвон бигзарад.

Дар ҷаҳони гирдгардон кори мо саргаштагист,
Ҷом гардон кун, ғами гардуни гардон бигзарад.

Бар сари мо ҳам гулафшон рехт, ҳам борону барф,
Гулфишон бигзашт, инак барфу борон бигзарад.

Ҳар ҷӣ бар мо бигзарад ҳамчун насиби зиндагӣ,
Ҷумла аз кӯи дилу аз кӯчаи ҷон бигзарад.

Косаи ҳаққи маро лабрес кун, эй косагул,
Ҳар кӣ гул бар сар занад, хоре ба домон бигзарад.

Соқӣё, паймона деҳ, паймонаи умрам ҷӣ фарк
Сахтпаймон бигзарад ё сустпаймон бигзарад.

Соқӣё, паймона деҳ, паймона деҳ, паймона деҳ,
“Ҳар ҷӣ ояд бар сари фарзанди инсон, бигзарад”.

[1982]

* * *

Ҳайфи умри мард агар дар бистари зан бигзарад,
Ҳайфи умри зан агар бо оху шеван бигзарад.

Олимон дар базми май дасту гиребон мешаванд,
Ҳайфи он дониш, ки дар баҳси тую ман бигзарад.

Тарсуе тарсида аз пилла ба пилла по ниҳад,
Ҳайфи умре, ки фақат бо бими мурдан бигзарад.

Ҳайфи он кавдан, ки бошад тирамағзу тирадил,
Тира дида манзари дунёи равшан, бигзарад.

Ҳайфи он дасте, ки гирад аз гиребони падар,
Ғофил аз кайфияти дастобагардан бигзарад.

Ҳайфи он ошиқ, ки танҳо васл хоҳад, асл не,
Беҳабар аз асли дил аз кӯчаи фан бигзарад.

[1986]

* * *

Биё, азиз, ки умри азиз мегузарад,
Макун диранг, ки бисёр тез мегузарад.

Тамоми давлати дунё агар ба дасти ту ҳаст
Вагар ки нест ба дастат пашиз, мегузарад.

Биё, ба чашми ту бо чашми гул назар созам,
Ки гул зи дасти хазон хонахез мегузарад.

Ба нури ханда бубинем рӯи ҳамдигар,
Шукуфаҳои чаман хандарез мегузарад.

Биёву гесуи худ мавҷ-мавҷ афшон кун,
Ки шавқи ту зи дилам мавҷхез мегузарад.

Биё, зи рафтани умри ман оҳ каш бо ман,
Кашам ман оҳ, ки умри ту низ мегузарад...

[1988]

* * *

Умр аз пеши дарам мегузарад,
Ё ки аз пешу барам мегузарад.

Аз чӣ роҳе ба чӣ ранге бошад,
Навбати умри сарам мегузарад.

Тиранмоҳ ояд агар хок ба сар,
Доғи ишқ аз чигарам мегузарад.

Таби сӯзон чу маро даргирад,
Модарам аз назарам мегузарад.

Осмон чун ба сарам паст ояд,
Қадри дасти падарам мегузарад.

Ҳар чи дасте ба камарҳо бурдам,
Бо шикасти камарам мегузарад.

Хабари марг зи ҳар як зарбон,
Аз дили бохабарам мегузарад.

Оҳ, аз нуру сафо ҳар чӣ, ки буд,
Мисли нури басарам мегузарад...

[1986]

* * *

Зиндагӣ бо ранҷу меҳнатҳо гузашт,
Бо ҳазорон дарду ҳасратҳо гузашт.

Бахт мисли ахтаре дар чарх сӯхт,
Ишқ чун чанҷоли давлатҳо гузашт.

Бар сари мо то битобад офтоб
Эй басо бухтону тухматҳо гузашт.

Мо ба асли хеш қоим мондаем,

Он ҳама рашку хусуматҳо гузашт.

Аз шикоят лаб ба кас нақшудаем,
То фалак бар мо шикоятҳо гузашт.

Дил ба дарё, сар ба савдо доштем,
Баҳри миллат айбу иллатҳо гузашт.

То қиёматро набинад одамӣ,
Аз дили мо бас қиёматҳо гузашт.

[1988]

* * *

Ҷаҳони ишқи ниҳоне ҷаҳоншиносам кард,
Ғиғони оби равоне равоншиносам кард.

Нигоҳи масти ҷавонӣ бикард агар пирам,
Нигоҳи хастаи пирӣ ҷавоншиносам кард.

Чи баргҳо, ки зи нахли умедҳоям рехт,
Чи сабзаҳо, ки баҳорон хазоншиносам кард.

Басо рисола зи вазъи замона хондам, лек
Замонасозии чанде замоншиносам кард.

Беҳ аз ҳазор “Ғиёс”-у беҳ аз дусад “Фарҳанг”
Забондарозии чанде забоншиносам кард.

Зи настфитратии чанд бебароре шукр,
Ки дар замини ҳунар осмоншиносам кард...

[1986]

* * *

Як замон дар дили ман ёр иқомат мекард,
Як замон дар дили ман ишқ қиёмат мекард.

Як баҳор оташи эҳсоси ман афрӯхта буд,
Ки саропои ман оҳанги муҳаббат мекард.

Як сахар аз дили ман буд тулӯи хуршед,
Ишқи хуршедаш хайру саховат мекард.

Ҳар гаҳе хандазанон ҷониби ман меомад,
Аз раҳи омаданаи бахти ман омад мекард.

Сари зонуи сафедаш сари ман меосуд,
Дили ман бо дили ӯ назми назокат мекард.

Дили шаб буду дили ӯву дили тапнаи ман
Дар зиёратгаҳи дидор зиёрат мекард.

Як замон кай ба ғами зиндагӣ оғушта будам,
Як замон кай дилам аз умр шикоят мекард.

[1990]

* * *

Маро рӯзе, ки хушканд обшорон, ёд хоҳӣ кард,
Ба ҳам часпад лабони чапмасорон, ёд хоҳӣ кард.

Тароват кӯч бандад аз ҳарими равшани гулшан,
Намонад як гул аз боғи баҳорон, ёд хоҳӣ кард.

Чу чони ман ба дашту кӯҳсорон сабзаҳо сӯзанд,
Фуру монанд аз чаҳ-чаҳ ҳазорон, ёд хоҳӣ кард.

Дарахти хушкро бинӣ сари гӯри фаромӯше,
Маро ҳар шаб ва ё ҳар рӯзи борон ёд хоҳӣ кард.

Канори рӯд биншинӣ, дар обаш акси худ бинӣ,
Маро дар раҳгузори рӯзгорон ёд хоҳӣ кард.

Чи хуш гӯянд, қадри неъмат аз баъди заволи ўст,
Агар ман ҳам бимирам, пеши ёрон ёд хоҳӣ кард...

[1986]

* * *

Ороиши чавониям ишқи ту буду мурд,
Гулбонги шодмониям ишқи ту буду мурд.

Болам дигар шикаставу авҷам нишастааст,
Парвози осмониям ишқи ту буду мурд.

Акнун дили диловарам хун гирия мекунад,
Гулҳанди зиндагониям ишқи ту буду мурд.

Ман чун дарахти тирамаҳ бебаргу бенаво,
Уммеди беҳазониям ишқи ту буду мурд.

Ҷон дар танам чу орифи зиндонӣ норизост,
Манзури ҷонфишониям ишқи ту буду мурд.

Чун сӯҳбати ду гунг ману умр мондаем,
Бо умр ҳамзабониям ишқи ту буду мурд.

Акнун сари мазори дил фарёд мезанам,
Тақдири ин ҷаҳониям ишқи ту буду мурд.

Акнун сари мазори ишқ афсӯс меҳурам,
Бахти нахусту сониям ишқи ту буду мурд.

[1986]

* * *

Ин парастор, ки меғӯй ғами моро хурд,
Ғами мо хурд? Ҳама бешу ками моро хурд.

Баски номаш зи шикамборағӣ чизе ҳам дошт,
Хурдае додаву нони шиками моро хурд.

Карамаш ин, ки ду-се коса карамшурбо дод,
Суфраи чуду сахову карами моро хурд.

Сар даровард чу дар хиттаи бесарвари мо
Сари мардони муборакқадами моро хурд.

Қалами пош чу бар ин сафаҳот омад, зуд
Сари сад қофила соҳибқалами моро хурд.

То кучо бо ману ту расми чигардорӣ кард?
Чигари сӯхтаи пуралами моро хурд.

Қасами сидку сафо хурд, вале дар ботин
Қасами зина ба зина адами моро хурд...

14.04.1992 – Бемористон

* * *

Шод бод он, к-ӯ ғами ёрон хурад,
Ҳасрати дунёи бепоён хурад.

Аввал ороми дили бирён диҳад,
Баъд беғам барраи бирён хурад.

Аз гулӯяш нагзарад як қатра об,
Хун хурад, то луқмаи осон хурад.

Хунбаҳои дӯстони ҷон ба ҷон
Ҷон диҳад, то ҷуръа аз финҷон хурад.

Сад қасам бишқастан осон ҳилаест,
Зинда бод он, к-ӯ қасам бо ҷон хурад.

Нони мардум бар касе бодо ҳалол,
К-ӯ ғами мардум хурад, то нон хурад!

[1986]

* * *

Мард он, ки сарафроз сари дор бимирад,
Як бор таваллуд шуда, як бор бимирад.

Мард он, ки сари қулла чу ҳамхонаи хуршед
Аз қисмати худ розию саршор бимирад.

Мард он, ки сабуктар бикунад бори Заминро,
Бо умри гаронбор гаронбор бимирад.

Бо дӯсти наздик равад манзили дуре,
Бо ёр ва ё бо алами ёр бимирад.

Дар хоб ба овози замин гӯш ниҳад шаб,
Рӯзона чу ҳақдӯст зада ҷор бимирад.

Мард он, ки намонад зи шабаи пишаи ҳолӣ...
Пуршӯру пурошӯбу пурасрор бимирад.

Мард он, ки тихӣ буда ҷунон косаи танбӯр,
Бо нағмаю оҳанги шарарбор бимирад.

Мард он, ки намирад зи қазо бо ачали худ,

Дар ишқ ва ё кор ва ё ор бимирад.

Мард он, ки шарафманду баномусу чавонмард
Бо ин ҳама озор сазовор бимирад!

[1982]

* * *

Дили бедилбаре дорам, на месӯзад, на месозад,
Кафи хокистаре дорам, на месӯзад, на месозад.

Зи пахноҳои гардунҳо ба рӯи хоки ҳомунҳо
Фитода ахтаре дорам, на месӯзад, на месозад.

Гули чашмам набигзорад, ки бидам чашми гулҳоро,
Нигоҳи музтаре дорам, на месӯзад, на месозад.

Дареғо, аз сарам рафтаст дасти шафқати модар,
Сари бемодаре дорам, на месӯзад, на месозад.

Дилам холист аз табҳои сӯзони суруди ишқ,
Таби марговаре дорам, на месӯзад, на месозад.

Варақгардон шуда, дардо, китобу дафтари умрам,
Сари дарди саре дорам, на месӯзад, на месозад.

Ба шодиҳои минбаъдӣ ҳама ғамҳом бовар дошт,
Ғами бебоваре дорам, на месӯзад, на месозад.

Зи ашқу хуну ҳар обе, ки умре аз сарам бигзашт,
Саропои таре дорам, на месӯзад, на месозад.

1989

* * *

Чу кушой дари ман, бому дарам месӯзад,
Рӯ ба рӯям бинишинӣ, чигарам месӯзад.

Ту тару тозатар аз шеъри таболудаи ман,
Аз тару тозагӣи шеъри тарам месӯзад.

То туро дар назар орам, ки хуморам шиканад,
Дили соҳибназарам дар назарам месӯзад.

Аҷаб ин аст, ки андар талаби дидорат
Бесарупояму по то ба сарам месӯзад.

Ман зи ишқи ту пас аз худ асаре хоҳаму лек
Чашми оташасарат беасарам месӯзад.

[1986]

* * *

Ба ҳама нағмаи ночӯр дилам месӯзад,
Ба ҳама тинати бенур дилам месӯзад.

Зи ҳама раъшаи пирона танам меларзад,
Ба асогирии ҳар кӯр дилам месӯзад.

Беди мачнун шуда сархам зи маломат бидам,
Ба ҳама валвалаю шӯр дилам месӯзад.

Офтоб аз ҳасади шамъ наафтад зи фалак,
Ба шикоятгари пурзӯр дилам месӯзад.

Ҳар гаҳе то ба фалак роҳ барад махвора
Ба дили ошиқи раҳдур дилам месӯзад.

Ба раҳи кӯршуда беравуою такутоз,
Ба сари холию мағрур дилам месӯзад.

Ба қади модари пирам, ки заминбӯс шуда,
Мениҳад по ба лаби гӯр, дилам месӯзад.

[1979]

* * *

Аз ман кучо мақолаву нутку масал расад,
Ман ошиқам, зи таъби ман танҳо ғазал расад.

Ман аз азал, ки шоири ошиқ расидаам,
Аз хомаам таровиши нақши азал расад.

Ман бебадал набудаам, аммо ба ҷои ман
Ҳар кас расад, дарег, дурушту дағал расад.

Ман шоирам, ки бартар аз ҳар тахт будаам,
Бар ман агар амал расад, баъди аҷал расад.

Бо дасти хеш решаи худро буридаам,
Бар ман фақат зи беҳудӣ аз ман ҳалал расад.

Дорои даҳраму қасон гӯянд: камбағал...
Оре, бағалкушодагӣ аз камбағал расад.

[1988]

* * *

Рӯҳи мо бар қадри даврон мерасад,
Ҷони мо бар қадри ҷонон мерасад.

Нест танҳо чанд кас кайҳоннавард,
Шеърӣ дилрас ҳам ба кайҳон мерасад.

Ҳар ҷӣ дорад ин заминро осмон,
Ҷумла баҳри ризқи инсон мерасад.

Аз дарахтоне, ки биншонидаанд,
Як асо аз баҳри пирон мерасад.

Нест ҳусни беҳирадро қимате,
Шиниҳои холи ба тифлон мерасад.

Ғар ба сарвақтам наояд ёри ман,
Рӯзи маргам синакӯбон мерасад.

Лоиқ аз сӯзи дарун бегона нест,
Шеъраш аз мағзи дилу ҷон мерасад.

[1982]

* * *

Ба як ҳаси ҷаҳони ту ҷаҳони мо намерасад,
Ба охи талхи ҷони ту ғиғони мо намерасад.

Замона дар замонаҳо ту бастӣ дар таронаҳо,
Ба қадри ним ҳарфи ту замони мо намерасад.

Ба он камони орашӣ, пур аз калом таркаше
Ба он ҳадаф, ки ту задӣ, камони мо намерасад.

Ба вусъати шуури ту мурури мост кӯру қар,
Ба авҷи осмони ту гумони мо намерасад.

Ба пирию шикастагӣ ту рафтӣ сӯи ҷовидон,
Ба гарди қорвони ту нишони мо намерасад.

8.09.1995

* * *

То ту ба додам мерасӣ, оҳам ба қайвон мерасад,
То ту ба қадрам мерасӣ, умрам ба поён мерасад.

То ёри роҳам мешавӣ, аз роҳ берун мешавам,
То мушқил осон мекунӣ, сад марғи осон мерасад.

То ёд меорӣ зи ман, бсёд меафтам зи дард,
То теғи абру мекашӣ, теғи табибон мерасад.

То аҳду паймон мекунӣ, паймонаам пур мешавад,
То ваъдаи гул медиҳӣ, фасли зимистон мерасад.

То даст бар дил мениҳӣ, аз даст хоҳад рафт дил,
То ту ғами мо мехурӣ, моро ғами ҷон мерасад.

[1982]

* * *

Бо ҳусну бо малоҳат қори шумо набошад!
Бо лутфу бо назокат қори шумо набошад!

Аз ишқи камназире, аз ҳусни дилпазире
Дорад дилам қиёмат, қори шумо набошад!

Ошӯби ташнагиро, туғёни беҳудиро
Дил донаду муҳаббат, қори шумо набошад!

Аз ишқи нотамоме қори дилам тамои аст,
Ин ҳам бувад саодат, қори шумо набошад!

Дар базми зиндагонӣ пирем ё ҷавонем,
Дорем ҳаққи навбат, қори шумо набошад!

Сиратпараст моеи, дил рӯи даст моеи,

Эй ошиқони сурат, кори шумо набошад!

Мо меравем аз худ, то хешро биёбем,
Эй ноширони ғайбат, кори шумо набошад!

[1982]

* * *

Агарчи пир шавам, зиндагӣ ҷавон бошад,
Ситораҳои бузургон дар осмон бошад.

Фалак чу арсаи парвози табъу рӯҳи баланд,
Замин чу пояи эҷози одамон бошад.

Канори бахту канори ҳама замину замон
Барои мардуми дилсоф бекарон бошад.

Ба ҷӯй оби равон гапзанон равад то кишт,
Ба кишт хӯшаи сархам зи бори дон бошад.

Лабони рӯд чи ширин тарона меғӯяд,
Ки ин суруди дилангез ҷовидон бошад.

Амон намедихад арчанд ин ҷаҳон ба касе,
Дуош мекунам аз ҷон, ки дар амон бошад.

[1979]

* * *

Дили ман, ҷони ман ишқи ту бошад,
Гули даврони ман ишқи ту бошад.

Зи шавқат сар ба гардун судаам ман,
Раҳи кайҳони ман ишқи ту бошад.

Маро аз сад бало осон раҳонид,
Балогардони ман ишқи ту бошад.

Мани девонаро шоир ту кардӣ,
Сари девони ман ишқи ту бошад.

Агар паймонаи умрам шавад пур,
Паи паймони ман ишқи ту бошад.

Агар чун Рӯдакӣ мирам ба хорӣ,
Ба дӯш анбони ман ишқи ту бошад.

[1982]

* * *

Сарбузурги боғи пурмева дарахти бед шуд,
Шамъи мурда ҳокими манзумаи хуршед шуд.

Зиндагон бар мурдареги зиндагӣ жӯлидаанд,
Зиндагӣ аз зиндагонӣ буданаш навмед шуд.

Зиндагию мурдагӣ буданд тавъам, лек хайф,
Зиндагӣ мурду ба ҷояш мурдагӣ тавлид шуд!

Мерасад бўйи ачал дар батни модар тифлро,
Ох, ох, эй зиндагӣ, рӯйи ту ҳам нодид шуд!

Аз таваллуд то ба мурдан авчи мавҷе беш нест,
Вой бар он мурдае, ки зиндаи ҷовид шуд!

Зиндагӣ дунёкушой буд дар сахни вучуд,
Ин замон чун наҳви тоҷикӣ ҳама тақлид шуд.

Аз пайи рӯзӣ парешон аст тоҷик дар ҷаҳон,
Ин парешонӣ барои гушнаҷашмон ид шуд!

Ваҳдати тоҷик ба ҷашмам дарнамеояд, зи бас
Дур аз тамҳид шуд, бегона аз тавҳид шуд...

август 1990

* * *

Сино расид бар сарам, дардам даво нашуд,
Дар коми гӯр рафтаму комам раво нашуд.

Бо бенаво навон шудам то бахшамаш наво,
Рӯзе, ки ман навон шудам, як ҳамнаво нашуд.

Бунёди осӣёб агар будаст осу об,
Гардон зи оби ҷашми ман як осӣё нашуд.

Эй ёр, ёри гумшуда дар дашти иштибоҳ
Будем мо ду ҷашмаю дарё ҷаро нашуд?

Гуфтам, ки дарди ишкро қисмат ҳамекунем,
Будем розӣ мову ту, қисмат ризо нашуд.

Ҳар тир, ки ба ман заданд, аз ман хато бичаст,
Аммо амони ҷонам аз тири қазо нашуд.

Бидруд, ёри бовафо, умрам вафо накард,
Савганд хурда будаму аз ман вафо нашуд.

7.01.1997

* * *

Маро ҳисоби зиндагӣ ба ҳар ҳисоб мекашад,
Миёни обу оташам ба обутоб мекашад.

Ба ошёнӣ равшани ҳаёлҳо, висолҳо
Нахуст бор медихад, сипас ҳиҷоб мекашад.

Даруни сояравшани гуноҳҳо, савобҳо
Ба соя мекушад, сипас ба офтоб мекашад.

Гаҳе ба бӯи насяам зи нақд дур мекунад,
Гаҳе зи бахти нақдаам ба рахти хоб мекашад.

Даруни қоб мекашад, агар ниқоби ӯ кашам,
Чу рӯш диданӣ шавам, ба рӯ ниқоб мекашад.

Капокаш аст ин чаҳон, зи тапнагии рӯҳу чон
Дилам шароб мекашад, сарам азоб мекашад.

Зи неку бад, зи дому дад дили ситезакори ман
Гаҳ ичтиноб мекашад, гаҳ инқилоб мекашад.

Капанд кола ину он, валеқ шоири фақир
Ба боргоҳи ҷовидон фақат китоб мекашад.

[1986]

* * *

Раҳми парвардигори мо омад,
Нури ҳақ бар диёри мо омад.

Чанги бунёдсӯзи мо бигзашт,
Сулҳи бунёдкори мо омад.

Зиндагӣ сахттар зи мурдагӣ буд,
Ҳотифи зиндадори мо омад.

Кӯю барзан пур аз гадоён буд,
Фурсати шохкори мо омад.

Пири Канъоно, чапми ту равшан!
Юсуфи дилфигори мо омад.

Мурдаҳо норизо зи мо буданд,
Ҷотиҳа бар мазори мо омад.

Чор сӯ буд тирборонҳо
Яке тири барори мо омад.

Ахтари наҳс аз сари мо рафт,
Ахтари саъд ёри мо омад.

Аз сари мо хазонфишон бигзашт,
Гулфишони баҳори мо омад.

Кӯҳсоро, бибахш пастии мо,
Намгу ному виқори мо омад.

Ҳоли зору низори мо бигзашт,
Вақти ҷуду нисори мо омад.

Чанги девонавори мо бигзашт,
Сулҳи деринтизори мо омад.

7.01.1997 – Душанбе

* * *

Заминат осмон шуд, ишқ омад.
Раҳат чун Каҳкашон шуд, ишқ омад.

Ту бо пирӣ агар тан дода будӣ,
Дили пират ҷавон шуд, ишқ омад.

Набудат аз баҳори нав умеде,

Хазонат гулфишон шуд, ишқ омад.

Лаби хушкат лаби дарё бибӯсид,
Ғамат баҳри дамон шуд, ишқ омад.

Дигар фикри сару сомон чӣ дорӣ,
Сарат бехонумон шуд, ишқ омад!

[1988]

* * *

Ту дар дунёи ман ҳастӣ, вале дунё намедонад,
Туям дарёдиле кардӣ, ягон дарё намедонад.

Ғамавро меҳурӣ ҳар дам, ғаматро меҳурам ман ҳам,
Чунин ғамхорагӣ дунёи бепарво намедонад.

Ман аз он ишқи пинҳоне, ки байни мост, медонам,
Ки олам инчунин ишқу таманноро намедонад.

Хатокор аст худ дунё, хатои мову ту аз ӯст,
Вале ӯ сабки ислоҳи хатоҳоро намедонад.

Миёни мо чӣ ҳасратҳо, чӣ нусратҳост, медонам,
Намедонад аз ин имрӯз, ҳам фардо намедонад.

Ману ту гар ба ҳам бошем дар дунёи серӯзӣ,
Чӣ парвое гар ин дунё туву моро намедонад.

1989

* * *

Миёни мо ҳар он чӣ буд, чашмони ту медонад,
Гар оташ буд ё ҳам дуд, чашмони ту медонад.

Дили шаб буду чоми бодаву дилҳои мо ташна,
Муҳаббат ҳар чӣ мефармуд, чашмони ту медонад.

Дили ман рӯи дастат метапид аз шодии оғӯш,
Зи ту осуд ё фарсуд, чашмони ту медонад.

Чи хориҳои ашқолуд кардам пеши дидорат
Чи зориҳои меҳролуд, чашмони ту медонад.

Ба кӯят як қадам раҳ буд, аммо бо ҳазорон бим
Чи раҳҳое дилам паймуд, чашмони ту медонад.

Ба дидорат агар дер омадам, тақсири тақдир аст
Валекин аз чӣ рафтаи зуд, чашмони ту медонад.

[1982]

* * *

Зи ту то дар сари корӣ, тамаллуқкор хоҳад монд,
Зи ман то камтарам аз ту, ками бисёр хоҳад монд.

Ману ту гарчи мисли аждаҳою ганҷ ҳамдӯшем,
Зи ту озор мемонад, зи ман осор хоҳад монд.

Ману ту гарчи дар як манзиле ҳамошёнестем,
Зи ту девор мемонад, зи ман дидор хоҳад монд.

Ту гарчи боғбонастию гӯё боғ ҳам розист,
Зи ту гулхор мемонад, зи ман гулзор хоҳад монд.

Табиби чумла иллатҳостӣ андар назар, аммо,
Зи ту бемор мемонад, зи ман ғамхор хоҳад монд.

Миёни мову ту дар ин ҷаҳон фарқе, ки ҳаст, ин аст:
Зи ту инкор мемонад, зи ман пайкор хоҳад монд.

Миёни мову ту дар зиндагӣ фарқи дигар ин аст:
Зи ту тимор мемонад, зи ман тӯмор хоҳад монд.

[1986]

* * *

Аз нигоҳам шарора хоҳад монд,
Аз бисотам ситора хоҳад монд.

Дар канори замини аҷдодам
Қалби ман беканора хоҳад монд.

Дар шумори тамоми дарди башар
Дарди ман бешумора хоҳад монд.

Пешӣ чашми замона неку бадам
Дар сухан ошкора хоҳад монд.

Аз касе як ҳасе наемонад,
Аз ман умри дубора хоҳад монд.

Пораҳои дили шикастаи ман –
Шеърӣ ман пора-пора хоҳад монд.

[1982]

* * *

Аз дасти як бенохуне дар даштҳо хирман намонд,
Аз нафси наҳси раҳзане норуфта як маҳзан намонд.

Чун шуд бизангаҳ шаҳри мо, шуд баста раҳҳо баҳри мо
Як пӯстак дар хонае, як пӯстин дар тан намонд.

Аз шумии бепирҳо, нодидаву носерҳо
Як ҷомасе бедарбеге дар қомати меҳан намонд.

Омӯхтаи (ҳам сӯхтаи!) худбудагии мо буда
Миллаткушӣ бо дасти худ! Дигар бар инам зан(н) намонд!

Гулҳо ҳама пар-пар шуданд аз дуди борут, эй дарег,
Як наргиси чашмобдеҳ аз баҳри чашми ман намонд.

Ку ҳамраҳе, ку ҳамдиге, дамсоз ку, ҳамсоз ку?
Чун бингарам бар чор сӯ, як ёри ҳамшеван намонд.

Пулҳои моро хурдаву пулҳои моро сӯхтанд,
Аз дасти ин сангиндилон занге ҳам аз оҳан намонд.

Додам намекурсид касе, бо ман намесӯзад хасе,
Марги муаллақро бигӯ, ёре чу ту бар ман намонд...

28.11.1996

* * *

Рафтию дар хотири ман чашми зебои ту монд,
Рафтию дар кунчи холии дилам ҷои ту монд.

Аз раҳи тақдири ту уммеда ман ғофил гузашт,
Дар раҳи тақдири ман нақши аламҳои ту монд.

Нақдҳои зиндагӣ як-як чу об аз каф бирехт,
Насяҳо чун ваъдаҳои васли фардои ту монд.

Аз саропои ту гул мерехт, то бо ман будӣ,
Он ҳама гул аз сари ман, аз саропои ту монд.

Ҳар хати ту сарнавиште буд вақтеву кунун
Дар ҷабинам хатти чин аз хатти хонои ту монд.

Ҳар таманное, ки дар дил доштам, омад ба даст,
Доғи носурам ба дил танҳо таманнои ту монд.

Рафтию дар дафтарам чун мисраи пасту баланд
Толеи пасти ману он қадди болои ту монд.

[1986]

* * *

Гурӯҳе на саволу на ҷавобанд,
Гурӯҳе на вуболу на савобанд.

Ба лофе даркушо ҳастанд, лекин
Калиди хонаи худро наёбанд.

Ба сурат ҷумла ободанду озод,
Ба ботин бингарӣ валлаҳ харобанд.

Ҳино баста ба пою вонамоянд,
Ки гӯй беш аз мо дар шитобанд.

Занон яксар ниқоб аз рӯ фиканданд,
Чи номардон, ки дар зери ниқобанд...

[1972]

* * *

Эй басо дидам касон шоиртарошӣ кардаанд,
Шеърро нашнохта, баҳсу талоше кардаанд.

Ошно нобуда бо дарди замону зиндагӣ,
З-ошноӣ бо сухан даъвои оше кардаанд.

Ҷои бўса бар руҳи дӯшизаи шеърӯ сухан

Хомаро аз хомӣ наққоши хароше кардаанд.

Гавҳаре н-ороста бар қомати шеъри Аҷам,
Гавҳари поки варо сарфи маоше кардаанд.

Гар сухан бояд шарар бахшад ба чашми мардумон,
Ин касон бар чашми мардум хокпошӣ кардаанд.

[1988]

* * *

Мурдагон дар гӯр кай берун зи дунё будаанд?!
Дар ҷаҳони бемуаммо пурмуаммо будаанд!

Бebasират, лек сӯйи мо назар мекардаанд,
Безабону дар забон узри гунаҳҳо будаанд.

Колбадшон туъмаи хок асту кирмони лаҳад,
Рӯхҳо дар роҳҳои арши аъло будаанд.

Сояе гар нест андар рӯйи турбатшон, хушо,
Сар ба сар дар сояи лутфи таоло будаанд.

Хокашон, гӯйӣ, ки меболад, чу хонӣ фотиҳа,
Хуфтагони гӯр муҳтоҷи тасалло будаанд.

Хоб мебинам: ба ҳолам гирия дорад модарам,
Мурдагон дар гӯр ҳам андар ғами мо будаанд!

Зиндагоне дидаам, ҳайфо, намедонанд шеър,
Сангҳои гӯрҳо хуштабӯ гӯё будаанд!

Байти ёде хонда дар санги мазоре, хуш шудам,
Мурдагон ҳам ташнаи шеъри гуворо будаанд!

апрели 1990

* * *

Ин кӯчиёни хокирах пур хоки моро бехтанд,
Аз дори мо бар хурдаву моро ба дор овехтанд.

Нахле насабзонидаву карданд моро решақан,
Бидрида тору пудамон, пайвандамон бигсехтанд.

Тозида бар паҳнои мо, рондандамон бар тангно,
Болида аз дарёи мо, дарёи хунҳо рехтанд.

Аз хоки мо нон хурдаву кардандамон бехонумон,
Бо хуни мо омехта, моро ба хун омехтанд.

Боре бидон, эй ҷони ман, бечора тоҷикон чаро
Бар кӯҳҳову дарраҳо ҷон рӯи каф бигрехтанд.

10.01.1995 – Бемористон

* * *

Замон кони ғамон гуфтанду рафтанд,
Фиғон аз ин ҷаҳон гуфтанду рафтанд.

Ҳама ваҳшат, ки худшон офариданд,
Зи дасти осиён гуфтанду рафтанд.

Замонро вожгун карданд худшон,
Ҳама ҷурми замон гуфтанду рафтанд.

Ба бели хеш гӯри хеш канданд,
Зи қасди душманон гуфтанду рафтанд.

Бара хурданд бо гургони миллат,
Ҳама айби шубон гуфтанду рафтанд.

Бидуздиданд симу зар зи конҳо,
Ҳама камбуди кон гуфтанду рафтанд.

Бародарро зи кин куштанд, лекин
Хато рафт аз камон гуфтанду рафтанд.

Ба ҷурми хештан тан дарнадоданд,
Гуноҳи одамон гуфтанду рафтанд.

Басо андар замин истора куштанд,
Зи наҳси осмон гуфтанду рафтанд.

Агар буданд ҳези зан ба музде,
Базаҳқораи занон гуфтанду рафтанд.

Ҳама қачбозии даврони худро
Хатои рафтагон гуфтанду рафтанд.

Ба ҳам карданд бас номехрубонӣ,
Фалак номехрубон гуфтанду рафтанд.

Забонро гар нафаҳмиданд борик,
Гуноҳи тарҷумон гуфтанду рафтанд.

Хирадшон кӯр буд, имонашон кӯр,
Зи аҳвал алъамон гуфтанду рафтанд.

Ду-се фарди забардасте агар буд,
Ду каф бикшода “нон!” гуфтанду рафтанд.

Ду се тан марди фарманде агар буд,
Ҳама тарки макон гуфтанду рафтанд.

Ба сони Аҳмади Дониш ба сад дард
Ба гӯши ҳар азон гуфтанду рафтанд.

25.02.1995 – Бемористон

* * *

Дареғу дард, ки ёрон зи мо ба дур шуданд,
Чунин зи кӯрии хешу зи бахти шӯр шуданд.

Чу иттиҳод набуда миёнашон чун мушт,
Ба сухра дастхуши чанд муштзӯр шуданд.

Ситорасӯхтагони диёри хуршедӣ
Ба ҳукми чанд камондори бешуур шуданд.

Ду чашм мунтазири илтифоти ёру диёр
Ба ёди хоки Ватан хун гирифта кӯр шуданд.

Зи мавҷкӯҳаи Ому паи мадад аз мӯ
Убур карда бад-он сӯ, таҳи қубур шуданд.

Ба хоки ғайр надиданд хайру хайрият,
Ба хоки ғайр ғунуда ғарибгӯр шуданд.

5.02.1994 – Бемористон

* * *

Гар торҳои ишқи мо ҳамчӯр мешуданд,
Халқи ҷаҳон зи бахти мо масрур мешуданд.

Дар хилвате, ки мову ту ҳамроз мешудем,
Хомӯшиҳо таронаи машхур мешуданд.

Мебуд шӯри дигаре дар ошиқӣ, агар
Дилҳои мо ба ошиқӣ ҳамшӯр мешуданд.

Онҳо, ки буд қасдашон дурии мову ту,
Эй кош аз ҷаҳони амал дур мешуданд.

На рӯз медиханд, на шаб хоб, эй хушо
Ин рӯзкӯрҳо агар шабкӯр мешуданд.

Аз ишқ мурдагон ҳама эҳё шаванд кош,
Беишқ зиндагон ҳама дар гӯр мешуданд.

[1982]

* * *

Аз кӯҳ санге чун ғитад, сад сангро бечо кунад,
Марде чу номарди кунад, сад мардро расво кунад.

Нодон чу доной кунад, аҳсан бигӯемаш ҳама,
Аммо чӣ битвон кард агар нодоние доно кунад?

Шавқе агар саркӯб шуд, нохуб шуд, нохуб шуд,
Аз кӯрзавқе дод, агар истеза бо бино кунад!

Ҳар кас тавонад рӯдро бо ҷӯйҳо созад ҷудо,
Он кист, к-аз дарёдили як қатраро дарё кунад?

Ҳар кас тавонад мурдари бар хок биспорад, вале,
Он кист хоки мурдари тоҷи сари дунё кунад?

Ман бо касе ҳамдостон, эй дӯстон, эй ростон,
К-имрӯзи худро зинае то қуллаи фардо кунад.

[1973]

* * *

Хор дар чашми касе, гар як нафас хорат кунад,

Зор мирад дар бало ҳар кас, ки озорат кунад.

Рӯзгориш рӯи файзеро набинад то абад
Ҳар касе ношукрие аз файзи дидорат кунад.

Рӯзи хурсандӣ набинад дар ҷаҳони зудсер
Дилфигори ғам шавад, ҳар кас дилафгорат кунад.

Ҳар кӣ субҳи бахтро аз ҷашми бедорат наёфт,
Ҳоби марғаш беҳ, ки заҳри ҷашми бедорат кунад.

Тешаи барқаш занад аз осмони тирарӯй,
Ҳар кӣ қасди тирагии барқи рухсорат кунад!

[1982]

* * *

Шишаи мо санги хоро бишканад,
Ҳомии мо пухтаҳоро бишканад.

Онҷунон сангинмизочу муҳкамеи,
Кӯзаи мо санги дарё бишканад.

Он қадар соғар шикастем аз алам,
То тилисми як муаммо бишканад.

Сад дилу сад дасту по бишкастем
То ки садди роҳи фардо бишканад.

Мо аз он майдонғарибон нестем,
Ки дили мо бетақозо бишканад.

Гардани гардуни гардон бишканем,
Пеш аз он, ки гардани мо бишканад!

[1982]

* * *

Бигзор равнақи дусад бозор бишканад,
Мағзор лек равнақи ашӯр бишканад.

Мағзор бишканад қалами ростқавли мо,
Аммо миёни қачдилон, бигзор, бишканад.

Бигзор дасти гул ба мо гулдаста оварад,
Дасте, ки хор парварад, чун хор бишканад.

Дасте, ки дошт дастаи испор, зинда бод,
Пое, ки нест аз паяш осор, бишканад.

Мо чормағзи кӯракеи андар шикастанаш
Дандони сад ҳазор сияҳкор бишканад.

Ман ошиқам ба гардани марде, ки бо ғурур
То зери дор рафтаниш сад дор бишканад!

[1986]

* * *

Дар ҳар кучо садоқати ман кор мекунад,
Азми ману матонати ман кор мекунад.

Дар сохтмони Нораку Роғон на шасти об,
Он ҷо дилу муҳаббати ман кор мекунад.

Дар коргоҳи арзизу дар дастгоҳи барқ
Ихлоси ман, иродати ман кор мекунад.

Он ҷо, ки ихтилофи касифу шариф ҳаст,
Оҳи ману начобати ман кор мекунад.

То он даме, ки одамӣ дорад талоши адл,
Инсофи ман, адолати ман кор мекунад.

Рӯзе зи дасти моҳири ман уфтад қалам,
Бе дасти ман маҳорати ман кор мекунад.

Фардо агарчи нестам мобайни зиндагон
Дар гӯр ҳам футуввати ман кор мекунад.

[1982]

* * *

Ҳусни рӯзафзуни ту умри маро кам мекунад,
Қомати мавзуни ту қадди маро ҳам мекунад.

Хондӣ бас шеъри тарамрову нахондӣ хотирам,
Ваъдаҳои хушкӣ ту чашми маро нам мекунад.

Ман туро ҳамшеваи меҳонаму ҳамнолае,
Чашми ту аммо ба ман қаҳри дамодам мекунад.

Шод будам то туро дидам, надонистам ки ишқ
Буду нобуди маро сармояи ғам мекунад.

Аз пай васлат давидам чор фасли зиндагӣ,
Васли ту аммо зи ман чун умри ман рам мекунад.

Ишқи Ҳавво кард Одамро азизи оламе,
Ишқи ту рӯзе маро берун зи олам мекунад.

[1982]

* * *

Ҳар қадар обод созам, боз вайрон мекунад,
Ҳар қадар ҷамъ оварам, охир парешон мекунад.

Давлати дил сохтам, то бахт бошад қалъабанд,
Зиндагӣ бахти маро чун тахти Сомон мекунад.

Ошиқӣ ҳар дам маро меофарад бо сӯзи нав,
Зиндагӣ ҳар дам маро аз ман пушаймон мекунад.

Шоирӣ, гар қофия танг аст, месозад маро,
Зиндагӣ, гар қофия танг аст, гирён мекунад.

Орзу ҳар дам маро то осмонҳо мебарад,
Зиндагӣ ҳар дам маро бар хок яксон мекунад.

Хоҳам аз тасвири дил девон бисозам, водареғ,
Зиндагӣ ҳар дам маро дар чанги девон мекунад.

Бар сари ин зиндагӣ ман шеърборон кардаам,
Ӯ валекин бар сари ман марғборон мекунад.

[1988]

* * *

Як зумра касон пиртаваллудшудагонанд,
Эҳсоси ҷавонони дилошфута чӣ донанд.

Инҳо на сағиру на кабиранд, дарего,
Оташ, ки наяндр, об дар оташ нафишонанд.

Сурат ҳама солор, вале сифр ба сират,
Ду соҳили хушкидаи беоби равонанд.

Охиста зи ҷо хоста, охиста нишинанд,
Ќуз хеш набинанд, вале ҷашми замонанд.

Аз оташи эҳсос битарсанду ғами ишқ,
Пиндор, ки худ зодаи на ину на онанд.

Дар қолаби одоб бигунчида чи неқӯ,
Ин гуна ба қолаб ҳамаи умр бимонанд.

Бинанд ба ҷашми ҳасад эъҷоби ҷавонон,
Хоҳанд ҷавон будану аммо натавонанд...

1976

* * *

Яшму лаълу мармари мо мезананд,
Порас аз пайкари мо мезананд.

Мушт агар пушти дари мо мезананд,
Рахнае бар масдари мо мезананд.

Мо зи кӯрӣ даст агар боло кунем,
По ба гӯри модари мо мезананд.

Бифшуранд аз санг гавҳарҳои он,
Зарбате бар гавҳари мо мезананд.

Эй зарафшонӣ, зи танбоку бибол,
Махзани симу зари мо мезананд!

Оташи мо мемурад дар батни санг,
Бод бар хокистари мо мезананд.

Ахгаре афрӯхта дар тори кӯх,
Аз фалакҳо ахтари мо мезананд.

Роҳҳо бикшода то ҳалқи дара,

Роҳи мо дар кишвари мо мезананд.

Кӯҳзодо, сангзодо, алҳазар,
Санги моро бар сари мо мезананд!

апрели 1990

* * *

Як рӯз зиндагон туро ҳам ёд мекунанд,
Қадри туро шинохта, фарёд мекунанд.

Дар зиндагӣ ба номи ту тухматнавиштагон
Бо номи ту латифаҳо эҷод мекунанд.

Дар зиндагӣ ба гӯри ту хиштотаварандагон
Гӯри туро зи баъди марг обод мекунанд.

Онҳо, ки бар харобии рӯҳат сабаб шуданд,
Рӯҳи туро ба маъракаҳо шод мекунанд.

Рӯзе, ки нестӣ ту миёншон ба базму разм,
Шояд туро зи дахмаса озод мекунанд...

[1988]

* * *

Ин сагдилон, ки хидмати айём мекунанд,
Бо ваъда халқи содаро ором мекунанд.

Балъида ҳаққи халқро ҳамчун наҳанги ҳор,
Худро наҷотбахши халқ эълон мекунанд.

Дар коми хеш мекашанд амволи халқро,
Халқи ситамкашидаро ноком мекунанд.

Пур карда чайби халқро аз чормағзи пуч,
Дар чайби хеш пиставу бодом мекунанд.

Ҳар ваъдаро ба чоми май анҷом медиҳанд,
Халқи балорасидаро сарсом мекунанд.

Аз баҳри неқномии худкомагии хеш
Моро ба паҳнаи ҷаҳон гумном мекунанд.

Дарюза мекунанд ба ҳар ҷо зи номи халқ,
Ғофил аз он, ки халқро бадном мекунанд.

Як ҳарф дар забонашон фарҳанги халқ нест,
Даъвои шарҳи Ҳофизу Хайём мекунанд.

Миннат ниҳода шамъаке бар халқ медиҳанд,
Хуршедро ба аҷнабӣ инъом мекунанд.

Бар умқи кору борашон борик бингаред,
Аз номи халқ халқро душном мекунанд.

Аз лутфу меҳрубонии ишон чӣ ҷои ҳарф?
Бо дасти халқ халқро эъдом мекунанд.

* * *

Онҳо ки ташнаанд, бари об мераванд,
Дилташнагон ба соҳили Варзоб мераванд.

Як зумра аз барои таносоиву тараб,
Як зумра аз барои табутоб мераванд.

Чанде барои чустани гумкардаҳои хеш,
Чанде барои напъаи ноёб мераванд.

Бархе ба ёди манзари шабҳои моҳтоб,
Бархе ба ёди чехраи моҳтоб мераванд.

Баъзе ба хоб мераванд андар канори рӯд,
Баъзе канори дилбари беҳоб мераванд.

Лабташнагон ба қатраи обе хушанд, лек
Дилташнагони ишқ ба Варзоб мераванд...

[1982]

* * *

Ҷаҳон – сӯзишгаҳи инсон, чунин будасту хоҳад буд,
Ҳаёт – афсӯси бепоён, чунин будасту хоҳад буд.

Ҳиёнат кори номардон, маломат кори бедардон,
Муҳаббат – ғорати имон, чунин будасту хоҳад буд.

Ватан хоки ба хун оғуштаи аҷдоди мову туст,
Замин мероси ин бар он, чунин будасту хоҳад буд.

Агар мо дилҷавон бошем, дунё ҳам ҷавон, варна
Фалак як пири бедандон, чунин будасту хоҳад буд.

Зи сақфи осмони орзуҳои тихифарҷом
Дили мо – ахтари паррон, чунин будасту хоҳад буд.

На сар монад на сардоре, на дар монад на дардоре,
Ба хок андар ҳама яксон, чунин будасту хоҳад буд.

Биё, чоно ба меҳмонӣ, қадаҳ гирем, пас мирем,
Замон мизбону мо меҳмон, чунин будасту хоҳад буд.

феврали 1987

* * *

Умрам баҳорхонаи нақшу нигор буд,
Шавқам нигорхонаи фасли баҳор буд.

Чашмам ба сӯи осмон шабҳои ошиқӣ
Дунболагири ахтари дунболадор буд.

Ҷонам зи беқарории хуни ситезақор
Гургонгӣ ба қоидаи рӯзгор буд.

Шавқам, ки мавҷ мезаду аз банд мераҳид,
Умре ба як навозиши рӯхонӣ зор буд.

Дар пайкари хамӯши ман чун кӯҳи дурдаст
Эй бас хурӯшу валвалаи обшор буд.

Ман медавидам аз паи оҳуи орзу,
Ӯ тарсхурда аз дами доми шикор буд.

Ман медавидам аз паи он ман, ки гум шудааст,
Ӯ низ дар кучое маро чашмдор буд...

[1979]

* * *

Ёд бод он шаб, ки дил бо ёр буд,
Нақди умрам лаҳзаи дидор буд.

Ҳар шарори бўса аз лабҳои ӯ
Шуълаи барқи ҷаҳони тор буд.

Ахтари мо аз сари гултеппае
Рӯнамои толеи бедор буд.

Абрҳо месӯхтанд андар уфук
Моҳи нав чун машъалабардор буд.

Ӯ ба рӯи сабзаҳо по мениҳод
Хок ҳам аз ишқ миннатдор буд.

Ман диламро дода будам дар кафаш,
Хаста буд, ошуфтаву афғор буд.

Ӯ дилашро дода буд андар кафам,
Гарм буд, озурдаву ғамхор буд.

Лаҳзае аз вақт дуздидем бахт,
Оҳ, бахти ошиқӣ душвор буд.

Чашм бикшодам сахар, дидам ҳама
Хоб буд, афсона буд, пиндор буд...

[1982]

* * *

Кардам агар гуноҳ, гуноҳи кабир буд,
Ҷустам агар диле, дили бас беназир буд.

Ӯ ёри рӯҳи ман буду боли ҳаёли ман,
Тағйири баҳши зиндагӣ афсӯс дер буд.

Гулҳои тирамоҳи ман бўи баҳор дошт,
Шабҳои ман зи шуълаи чашмаи мунир буд.

Ӯ ҳусни орзу буду оғози шеъри ман,
Чун чашмаи сахаргаҳон софизамир буд.

Сар мекашид аз дилаш ғаввории сухан,

Шеъре нагуфта шоири офоқгир буд.

Мо ду фасоназодаи аъмоли худ будем,
Таъби замона аз чунин афсона сер буд...

[1986]

* * *

Ишқи ту дар синаи ман ҳадяи тақдир буд,
Як ҷаҳон шӯри ҷавонӣ дар ҷаҳони пир буд.

Омадӣ бо гесӯи чун обшорон рез-рез,
Шодии ҷони ғарибам дур аз тасвир буд.

Ташинағҳои дилам бишкаст лабҳои тарат,
Дар замоне, ки дилам аз рӯи олам сер буд.

Омадӣ аз роҳи дур, аз хештан бигрехта,
Гӯи бахти бад дар он манзил туро пайгир буд...

Омадӣ бо ҷашмҳои бегуноҳу бепаноҳ,
Ҳар нигоҳат сад ҳазорон фоли бетаъбир буд.

Омадию ман туро бишнохтам бо ҷашми дил
Баски дар ҷашмон-т нури шеъри оламгир буд...

[1988]

* * *

Дар ҷашми ту ранги осмон буд,
Дар мӯи ту атри бӯстон буд.

Ман рӯи ҷаҳон надида будам,
Рӯи ту барои ман ҷаҳон буд.

Ҳар печуҳами ду милаи ту
Аз баҳри дили ман ошён буд.

Он вақт, ки ҷони ман ту будӣ,
Қурбони туам ҳазор чон буд.

Он вақт ҷавон будам бароят,
Он вақт дили ту ҳам ҷавон буд.

Арзон мафурӯш, баски вақте
Лоиқ зи барои ту гарон буд.

[1986]

* * *

То қиёми ишқи шӯрангезат, эй маҳваш, набуд,
Ҳеч гаҳ дар синаи ман ин қадар оташ набуд.

Субҳ мешуд, шом мешуд, зиндагонӣ мегузашт,
Зиндагонӣ мегузашт, аммо чунин дилкаш набуд.

Ними дил розӣ зи дунё, ними дигар норизо,
Ишқҳои нимае чун ишқи ту беғаш набуд.

Буд танҳо дар ҳама дунё дили мағрури ман,
Чун дили ту дар ҷаҳон як дил, ки ҳамзоташ набуд.

Беҳудиҳо кард пеши ноҳудоёни замон,
Бас чу дарди ишқи ту дарди худододаш набуд...

[1982]

* * *

То ҳастаму то ҳастӣ, ҳамрози ту хоҳам буд,
То сози даме дорам, дамсози ту хоҳам буд.

Андар дили пуршӯрам то напъаи дарде ҳаст
Мафтуни табу сӯзи овози ту хоҳам буд.

Чун ҷон на барои тан, шоистаи ҷонон аст,
То ҷону ҷаҳон дорам, ҷонбози ту хоҳам буд.

Бар қасди ҳама қаҳру шӯру шари тақдирам,
Қурбони як имою як нози ту хоҳам буд.

То нола кунад ҷонам, то шиква кунад рӯҳам,
Бо болу пари шеърар парвози ту хоҳам буд.

Ором намечӯям, анҷом намехоҳам,
То охири умри дил оғози ту хоҳам буд.

[1986]

* * *

Гар намедонистамат, шояд дилам осуда буд,
Хотирам ҷамъ аз ғами ҳар будаву нобуда буд.

Гар намедидам туро бо тапнагиҳои дилам,
Роҳу умрам беумеду орзу паймуда буд.

Гар намепиндоштам дарди туро дармони дард,
Нозу нӯши зиндагӣ якранг захролуда буд.

Гар набудам боҳабар аз олами афсонаат,
Умри ширинам китоби кухнаи фарсуда буд.

Гар намехурдам ғами ишқи туро бо тапнагӣ,
Чашмаи илҳомӣ ман ин гуна кай полуда буд?

Гар намедидам туро якрӯй дар рӯи замин
Зиндагониям замини мурдаи беҳуда буд.

[1986]

* * *

Як замон андар дили ман ишқи ту шӯрида буд,
Гӯй кӯҳи пайкарам аз зилзила ларзида буд.

Он қадар будам гирифтори ҷамоли равшанат
К-аз хурӯҷи ишқи ту чашми дилам тарсида буд.

Дар фазои хотири ту шеъри ман парвоз дошт,
Дар фазои умри ман овози ту печида буд.

Ранги ишқам гар кунун коҳид, худ айбам магир,
Дар ҷаҳони ошиқӣ ранги ҷаҳон коҳида буд.

Лек Лоик бо ҳама нопойдориҳои ишқ
Як тасалло дошт, к-аз ҷашмони ту бўсида буд.

[1982]

* * *

Бадбахт одаме, ки надорад нишони худ,
Бо ақл барнамекашад суду зиёни худ.

Бебаҳра ошиқе, ки ниҳон оҳ мекашад,
Рози ҷаҳон намекунад рози ниҳони худ.

Сарсахт дилбаре, ки худорой будааст,
Н-ороста зи ишқи дилоро равони худ.

Эй хайфи он ҷавон, ки кашокаш шиори ўст,
Беҳуда хайф мекунад умри ҷавони худ.

Эй сад дареғи қодире, к-ӯ бо заифакон,
Лофу газоф мекунад аз бозувони худ.

Афсӯси шоире, ки ҷаҳонро надидааст,
Маҳбуси хеш мондааст андар ҷаҳони худ.

Эй вои тоҷике, ки фаромӯш кардааст,
Асли худу забони худу ҳамзабони худ...

[1986]

* * *

Эй дил, эй дил, зинда дар дунёӣ бо дунёи худ,
Метапӣ рӯзу шабон бо ҷумла армонҳои худ.

Гарчи ҳар дам мебарандат чилваҳои гулруҳон,
Меравию боз побарҷостӣ дар ҷои худ.

Гарчи аз савдои дил савдои пул болотар аст,
Бо ҳама савдогарон поки ту бо савдои худ.

Аз ғами худ бештар хурдӣ ғами айёмро,
Баски дар айём дорӣ роҳи худ, ҳам рои худ.

Эй сарат бодо саломат дар ҷаҳони бесарӣ,
То ҷунин сарзиндай бо шеъру бо иншои худ.

Гар ҷунин пой муборак дорӣ дар иқлими ишқ,
Мерасӣ то боргоҳи ҷовидон бо пой худ...

[1988]

* * *

Як пора санги кӯҳаму як шоха оби рӯд

Тамкини кӯҳ дораму шасту шитоби рӯд.

Бо пинухези мавҷҳо ман дил ниҳодаам,
Сад печутоб меҳурам бо печутоби рӯд.

Ман сабки рӯдро аз он тақлид мекунам,
Бошад, ки дар баҳои дил гирам савоби рӯд,

Гӯй таноби умри ман аз даст меравад,
Ёбам, ки нест дар кафам банди таноби рӯд.

Чонам зи шавқ метапад чун мавҷи беқарор,
Умрам ба об меравад андар ҳисоби рӯд.

Ҳар гаҳ, ки дер бингарам дар мавҷҳои тунд,
Ман низ гӯй меравам чун ҳамрикоби рӯд...

[1986]

* * *

Ошу нонат чун адо шуд, ошноят меравад,
Аз наво чун бозмондӣ, ҳамнавоят меравад.

Шоҳиди ранги муҳаббат ҳар нафас аз боғи дил,
Гул наёри, дилбари гулгунқабоят меравад.

Меравӣ аз даст, чун дастат бимонад аз амал,
Поят аз раҳ бозмонад, радди поят меравад.

Доварии халқ мизоне надорад якмизоч,
Як бадӣ кардӣ, тамоми некиҳоят меравад.

Пешсаф бошӣ, ҳазорон сафдар анбози туянд,
Чун зи саф берун бияфтодӣ, сафоят меравад.

Дори дунё меҳурад дорунадоратро ҳама,
Оҳу афсӯсу надомат аз қафоят меравад.

Гар гадои шоҳтабӣ, шоҳ ояд назди ту,
Шоҳи мумсиктинатӣ, аз дар гадоят меравад.

То ҳудои хеш бошӣ, пуштбони ту худост,
Чун зи худ рафтӣ, зи сар лутфи худоят меравад.

1989

* * *

Оҳу дод аз зиндагӣ, умри чавонам меравад,
Бо ҳама ному нишон, ному нишонам меравад.

Ошиқӣ, шӯридагӣ, девонагӣ, фарзонагӣ
Аз дарахти умр чун барги ҳазонам меравад.

Гуфта будам ман намемирам, ғурури ишқ буд,
Оқибат мемираму бо ман ҷаҳонам меравад.

Бо ғиғони дил ҷаҳонро пушти сар хоҳам гузошт,
Пеш-пешӣ ман ба ғӯристон ғиғонам меравад.

Мисли чон аз пайкари фарсудаю бехоли ман
Ишқи махруён зи дил, шеър аз забонам меравад.

Дар дили хоки сияҳ бо орзуҳои сафед
Он дили дар байни дилҳо тарҷумонам меравад.

Модари дунё сияҳпистони бепарводил аст,
Аз канори сарди ӯ гармои ҷонам меравад.

Марги ман марги тани ман нест, аз дунболи ман
Корвони орзую ормонам меравад...

1989

* * *

Гар ману ту мо набошем¹, аз тую аз ман чӣ суд?
Баҳмани² миллат набошад, шӯриши Баҳман³ чӣ суд?

Ту дар он ҷо, ман дар ин ҷо ҳамдигарро меҳурем,
Гар хирадмон тира бошад, тир⁴ сад хирман чӣ суд?

Даст андар даст баҳри ормонҳои бузург
Шевае аз худ надорем, аз ҳама шеван чӣ суд?

Юсуфи озодиро ихвон ба ҷоҳ андохтанд,
Пири давроно, кунун аз бӯи пирохан чӣ суд?

Марди миллат дарди миллат бор овард, эй дарег!
Мард номард уфтад, аз оҳу воҳи зан чӣ суд?

Хуни Бӯмуслим⁵ ҷу дар рағҳои мо хушкідааст,
Аз намоишҳои пучи кӯчаву барзан чӣ суд?

Кӯра яхбандону яксар дамгараиш дамкӯтаҳанд,
Мурдаанд оҳангарон, аз зарбаи сӯзан чӣ суд?

Ҷони мо гарчи атас буда аз ҷонофарин,
Ҳолиё дар дасти дигарҳост, ҷон кандан чӣ суд?

Ҷоши гандум, ҷоши зар, харвори пурбори хирад
Рафт бар боди фано, аз донаи арзан чӣ суд?

Махзани мо – миллати мо, ваҳдати мо, асли мост,
Лек з-он махзан, ки бошад моли сад раҳзан, чӣ суд?

Пушти сангарҳо зи баҳри тахт – ин тахти сақат!
Аз ду сӯ тоҷик мирад, аз ҷунин будан чӣ суд?

Миллати тоҷик агар мирад, на ту монӣ, на ман,
З-ин ҷунин меҳан, ки шуд маҳви ду-се кавдан, чӣ суд?

Ту ба ҳирмон, ман ба зиндон, сӯхтанҳои абас...

¹ Истифода аз суруди эронӣ «Чи касон меҳонад ману ту мо напавем».

² Баҳман – мазҳари андешаи неқ, хирад ва доноӣ.

³ Ҳодисаҳои Баҳманмоҳи ҳунин.

⁴ Тир – рӯзи, насиба (ҳам ба маънои маъруф).

⁵ Абӯмуслими Хуросонӣ.

Нестем ар якмарому якдилу яктан, чӣ суд?

Рӯҳи мо якто агар не, роҳи мо кай як шавад,
3-ин ду-се мағзи ақиму ақли астарван чӣ суд?

Мо ки аз як тухмаему тухмаи озодаем,
3-ин парочидан¹ чӣ суду, 3-ин карошидан² чӣ суд?

Нест гар дар синаи мо матлаъи фардои мо
3-офтобе ки ҳамебинем аз равзан,³ чӣ суд?

Дар замини мо агар уммеди мо ҳосил надод,
Гар расад сад сол ёриҳо зи пироман чӣ суд?

Мағзи ту гар хушк бошад, хушксолӣ оварӣ,
Пур кунӣ аз чормағзи пуч сад доман, чӣ суд

Гар илочи дарди мо як несту омочи мо,
Хох худро дӯст бинмоӣ ва ё душман, чӣ суд?

Рӯзи зӯромад агар халқат набошад пуштбон,
Аз дусад баргустувону айбаву чавшан чӣ суд?

Бар алайҳи халқи худ гар дастандозӣ кунӣ,
Дастгират гар бувад сад анд Аҳриман, чӣ суд?

Гар ватанхоҳӣ ба қасди ҳамдигар чангидан аст,
3-ин ватанхоҳӣ чӣ суду даъвии меҳан чӣ суд?

Ман дар ин ҷо зодаам, ин ҷо ба марг омодаам,
Ваъдаам гар мекунӣ сад водии айман, чӣ суд?

Рӯи санге маъманам шуд, зери санге мадфанам,
Сад биҳиштам гар сафогоҳ асту гар маъман, чӣ суд?

13.03.1996

* * *

Бо дили дарё нишинам, то дилам дарё шавад,
Бо ғами дунё бисӯзам, то дилам дунё шавад.

Дурии гардун бичӯям, то шавам наздики дил,
Вусъати сахро бихоҳам, сафҳаам сахро шавад.

Ҳеҷ кас монанди деҳқон нест ҳамдарди замин,
Ин заминпаймо ҳам охир чун фалакпаймо шавад.

Халқро яксар савод омӯхтему чапми хат,
Бояд акнун босаводаш оқилу доно шавад.

Аз дили кӯҳам, бихоҳам, к-аз дили пурганчи ӯ
Ногаҳон чун кони тилло шоире пайдо шавад.

¹ Ғут-ғут кардани мокиён баъд аз тухмгузорӣ.

² Парешон шудан, ошуфта шудан.

³ Баҳра аз байти Мирзо Ғолиб:

Он асири тирарӯзастам, ки умре дар ҷаҳон

Офтоб аз равзани девори зиндон дидаам.

* * *

Бе хусни ту ҷавонии ман пир мешавад,
Уммеда шодмонии ман пир мешавад.

Гар ҳамдилам намешавӣ як лаҳза дар ҷаҳон,
Ишқи дили ҷаҳонии ман пир мешавад.

Фарёдрас намешавӣ гар дар замин маро,
Фарёди осмонии ман пир мешавад.

Ратли гарон бигиру сабук пеши ман нишин,
Авқоти саргаронии ман пир мешавад.

Эй беҳтар аз ҳама, маро бо чапми кам набин,
К-ин даври комронии ман пир мешавад.

Аз ишқи туст даъвии умри абад, биё,
Даъвои ҷовидонии ман пир мешавад.

Дарёб ишқи содаю печидаи маро,
Даврони зиндагонии ман пир мешавад...

* * *

Чаро ҳаёт ҳар нафас туро азоб медиҳад,
Чу неши гозанбурат ҳазор тоб медиҳад?

Чаро ба рӯзҳо туро шиканҷакӯб мекунад,
Валек бахти нақдро фақат ба хоб медиҳад?

Чаро ба ҷанги дардҳо дили ту об мекунад,
Вале ба рӯзи вопасин ду қатра об медиҳад?

Чаро ба роҳи пириву шикастагиву хастагӣ
Ҷавонии ту меҳурад, дили хароб медиҳад?

Чаро ҳамора мекушад тамоми ормони ту,
Вале ҳазор ташнагӣ зи инқилоб медиҳад?

Чаро ниҳоли қоматат ҳамонда зери бори ғам,
Гаҳ изтироб медиҳад, гаҳ эҳтисоб медиҳад?

Чаро миёни шаш ҷиҳат ба як ҷиҳат намерасӣ,
Агарчи ҳар даме туро дами шитоб медиҳад?

Чаро ба мулки орзу, ба чорсӯи ҷустуҷӯ
Умеда фатҳ медиҳад, на фатҳи боб медиҳад?

Чаро ҳаёли нозукат ба нозуке намерасад,
Тараб ҳамеситонаду туро тӯроб медиҳад?

Чаро-чаро чӣ мекуни, азизи ман, бирав бихусп,
Ба кулли ин суолҳо аҷал ҷавоб медиҳад...

* * *

Ҳаққи мо ҳақгузор меҳоҳад,
Рӯзи мо рӯзгор меҳоҳад.

Ғами мо як ғами висоле нест,
Ҳиммати ғамгусор меҳоҳад.

Сари коре, ки мову ту дорем,
Сари моро ба дор меҳоҳад.

Қурби мо, ки қариб маҳв шудааст,
Қурбати ифтихор меҳоҳад.

Ин хазоне, ки бар сари мо рехт,
Гулфишони баҳор меҳоҳад.

Мушт бар сина кӯфтанҳомон
Зарбати зулфиқор меҳоҳад.

Рустамиҳои вақти мастии мо
Рустами корзор меҳоҳад.

[1988]

* * *

Шаборӯзон зи ҳар ҷониб садои тир меояд,
Ба ҷони одамон талвосаи шабгир меояд.

Садои тир меояд, ки тири¹ халқ коҳидаст,
Садои тир меояд, ки фардо дер меояд.

Садои тир агар н-ояд шабе, ҳатто зи бурчи Тир
Бо ҳар як тирхурда ҳадаи тақдир меояд.

Садои тир агар н-ояд ба гӯш аз кӯчаю бунбаст,
Зи маҳфилҳо садои шеъри оламгир меояд.

Садои тир агар н-ояд, нахушқад синаи модар,
Ба коми кӯдаки оянда ҷӯи шир меояд.

Вале аз ноҳалафҳо рафта бар модар ситамҳое,
Ки модар назди тифлаш пой дар занҷир меояд.

Зи тоҷике ба тоҷике намеояд паёми меҳр,
Фақат тавҳин, фақат нафрин, фақат таҳқир меояд.

Фишанги пӯка² мерӯяд зи хоки ин Ватан бешак,
Агар аз тир ҳалли мушкилу тадбир меояд.

Дигар шоир забон аз шеър нақшояд, ки ҳар лаҳза
Зи нон носер, лек аз ҷони ширин сер меояд.

Сухан шуд поймоли чанд бепире, худовандо,
Кӣ бар побӯсии ин миллати бепир меояд?

¹ Тир – насиба, қисмат.

² Фишанги пӯка – патрони ҳолӣ.

* * *

Рӯзе равам аз дунё, дунёи маро ёбед,
Дар хок шавам пинҳон, пайдои маро ёбед.

Дар дашту даман рафтам, дар хоки Ватан рафтам,
Дарёи равон будам, маҷрои маро ёбед.

Дар вазъи замин шеър, дар вазъи само байт,
Гуфтам ба ҳар имое, имои маро ёбед.

Бечою бачо гуфтам, аз меҳру вафо гуфтам,
Дар маҳфили ҳар ошӣ иншои маро ёбед.

Дар пушти ғубори кӯҳ ё тӯри паранди абр
Борон чу кунад сим-сим, симои маро ёбед.

Дар ҳар варақи шеър ё ҳар сабақи шеър
Тақвими дили гарму пайдои маро ёбед.

Фардо ба шумо обод, дунё ба шумо хуш бод,
Фардо, ки набошам ман, фардои маро ёбед!

[1986]

* * *

Аз ситеғи куллаҳо зардӣ парид,
Соя ҳам аз пуштаҳо доман кашид.

Офтоб аз кӯчаи кӯҳҳо гузашт,
Аз фарози салтанат поин хамид.

Моҳи нав хамёза кард аз бурчи кӯҳ,
Рӯди кӯҳӣ як қадар боло дамид.

Қуллаи кӯҳҳо ба дарё сарнагун,
Нолаи дарё ба гардунҳо расид.

Ахтаре бо ахтаре наздик шуд,
Дидаи худбин чунин манзар надид.

Каҳкашон рахро мунаввар карду гуфт:
Шабравони зиндагӣ, роҳи сафед!

[1988]

* * *

Зи пирӣ шод шудӣ, ки камоли умр расид?
Камоли умр гузашту заволи умр расид.

Биёр чоми булӯрин, ки дурди ашқи мост,
Булӯри умр гузашту сафоли умр расид.

Тамизи неку бади зиндагӣ надонистем,
Зулоли умр гузашту залули умр расид.

Чавониё, ту чамоли умедҳо будӣ,
Чалоли умр гузашту муҳоли умр расид.

Кучо бичӯямат, айдун, чавониё, бидруд,
Савоби умр гузашту вуболи умр расид.

Аё хурӯши чавонӣ, ба ёди ман биштоб,
Биё, ки охирин охи маҳоли умр расид.

Замони пурсиши дил аз забони ёр гузашт,
Замони посухи так-так суоли умр расид...

23.08.1998

* * *

Шумо, шикастабаҳоён, маро чӣ медонед?
Шумо, бузургифурӯшон, маро чӣ медонед?

Надидаед чу як бор чанги рӯёрӯй,
Шумо, гурезаи майдон, маро чӣ медонед?

Ба оби мурда фақат акси хеш мебинед,
Шумо, каноранишинон, маро чӣ медонед?

Агар ба авҷ парам ман, пари шумо шиканад,
Аз ин муомала ҳайрон, маро чӣ медонед?

Зи гулшукуфти баҳоре шумо хазон гардед,
Шумо, хазони парешон, маро чӣ медонед?

Ба пеши чашми ҳақиқат чу зарра ночизед,
Ба ҳаҳлу кина бузургон, маро чӣ медонед?

[1988]

* * *

Барои санги мазори Маҳмуди Воҳид

Дӯстон, вақти гули хор маро ёд кунед,
Чун гули санг зи куҳсор маро ёд кунед.

Гар бихоҳед, ки ман хуфта набошам дар хок,
Бо дилу дидаи бедор маро ёд кунед.

Ҳар гаҳе қом ба каф масту гаронҷон хонед
Шеъри Хайём ба такрор, маро ёд кунед.

Ман ҳамонам, ки шумо дидаву каф кӯфтасед,
Бо ҳамон напгу ҳамон ор маро ёд кунед.

Ғаму шодии ҳаҳон дар дили ман хок шудааст,
Сари ҳар шодию тимор маро ёд кунед.

Ҷоми умри мани пуршӯр агар нима шикаст,
Сари ҳар масти саршор маро ёд кунед.

[1980]

* * *

Баҳор мерасад, аз хештан фирор кунед!
Қарор дар шафати ёри беқарор кунед!

Ба майли худ бишукуфед чун гули худрӯй,
Ситеза то гули гулдони зарнигор кунед!

Ғаме зи гесуи ёре агар ба дил доред,
Ҳавола бар ҳами гесӯи обшор кунед!

Дихед бо ҳама уммед шахпари парвоз,
Ҳаёли ошиқӣ бо турнаҳо қатор кунед!

Чу мавҷ аз лаби соҳил ситонд бўсаи сард,
Умеи бўсаи гарм аз лабони ёр кунед!

Чунон шавед ба сахрои ошиқӣ ташна,
Ки рафъи ташнагӣ аз шеъри обдор кунед!

Чу умри одамӣ ҳам як баҳори даргузар аст,
Баҳор мерасад, эй дӯстон, баҳор кунед!

[1976]

* * *

Гар оташам, гар оташин, ёд аз мани ошиқ кунед,
Гар шодмонам, гар ғамин, ёд аз мани ошиқ кунед.

Гаҳ дар заминам осмон, дар осмонам гаҳ замин,
Буду набуди ман ҳамин, ёд аз мани ошиқ кунед.

Ман ҳам баҳорам, ҳам ҳазон, ман ҳам ғуборам, ҳам нишон,
Ҳам бартар аз чархи барин, ёд аз мани ошиқ кунед.

Гаҳ пири барҷомондаам, гаҳ кӯдаки ноҳондаам,
Гоҳе чунонам, гаҳ чунин, ёд аз мани ошиқ кунед.

Гаҳ масти аз худ рафтаам, гаҳ қиссаи ногуфтаам,
Гаҳ бо шумоям ҳамнишин, ёд аз мани ошиқ кунед.

Кайҳони боло дигару кайҳони дилҳо дигар аст,
Кайҳоннавардам дар замин, ёд аз мани ошиқ кунед.

Аммо дар ин рӯи замин будам чу ҳар мирандае
На аввалин, на охирин, ёд аз мани ошиқ кунед.

[1982]

* * *

Дӯстон, то умр бошад, ҳар баҳор ошиқ шавед,
Бо нигоре дар ҷаҳони пурнигор ошиқ шавед.

Пилтаҳои кокули ёре агар бар бод рафт,
Бо ҷамолаҳои мӯи обшор ошиқ шавед.

Гар саре доред сабзу лоиқи дори баланд,
Бо баёзи гардани занҷирадор ошиқ шавед.

Гар диле доред лабреси чунуну иштиёк,
Бо гули рухсораи доимбаҳор ошиқ шавед.

То қароре аз сипехри беқарор ояд ба даст,
Бо дили дӯшизағони беқарор ошиқ шавед.

Беканориҳои дунё то бигунчад дар канор,
Бо канори дилбарони ҷоннисор ошиқ шавед.

То ба қадри зиндагию нақдҳои он расед,
Бар ҷабини пурғаи санги мазор ошиқ шавед.

Гар набитвонед аз дарёи пуртӯфон гузафт,
Лоақал як бор бо мавҷи канор ошиқ шавед!

Мисли гул як бор дар субҳи ҷавонӣ бишкуфед,
Мисли ман ҳар дам ба ҳусни рӯзгор ошиқ шавед.

[1977]

* * *

Эй он ки хонӣ хешро боэҳтиромтар,
Худро ҳалол дониву моро ҳаромтар.

Гар хурдӣ шири пухта зи пистони модарат,
Дар ҷашми пухтаат агар моём хомтар.

Боре бидон, ки бо ҳама ҳомию содагӣ,
Бо бемақомӣ аз туям воломақомтар.

Мизони покӣ гар бувад, бармекашад дақиқ:
Ҳам покрӯям аз туву ҳам покномтар.

Ман ҳар чи кардаам, ҳама ангора аст, лек,
Бо нотаомӣ аз туям сад раҳ тамомтар.

Назми замону назми замин дар дили ман аст,
Бо бенизомӣ аз туям ман бонизомтар.

Умри ту бедавом ба монанди хушкрӯд,
Чун оби Панҷрӯд манам бодавомтар...

[1986]

* * *

Ба дил сад достон мемирам охир,
Чу гул дар бўстон мемирам охир.

Зи макри душманон боке надорам,
Зи қасди дӯстон мемирам охир.

Ман аз дасти замон ҳаргиз намирам,
Ки аз дасти занон мемирам охир.

Фалак бар дӯши ман борест сангин,
Таҳи бори гарон мемирам охир.

Ҷаҳон бо дарди ман коре надорад,

Ман аз дарди ҷаҳон мемирам охир.

Агар дар шеър фарзанди замонам,
Ба лаб шеъри замон мемирам охир.

Чавонмаргӣ фақат марги чавон нест,
Ба сад пири чавон мемирам охир!

[1988]

* * *

Аё бузургу фанонопазир, эй модар!
Аё бузургпадар, асли тору пуди писар!

Чи бозтоби шигифте, ки номи тифлатро
Ба ифтихори ситамгар гузори Искандар?

Ба сад ғурур ниҳи номи кӯдакат Темур,
Ки барфарохт ба ҳар ҷо манораҳо аз сар?

Бимонӣ кӯдаки маъсуми хешро Чингиз,
Ки шаҳрҳои туро кард хоку хокистар?

Кунун ниҳодай (эй вой) МЭЛС-у Уктобир,
Чӣ гӯямат, ки забонам зи бун кани, беҳтар!

Надори фахр, ки номи Куруш бигзорӣ
Ба кӯрият чӣ бигӯям мисоли равшантар???

12.03.1996

* * *

Ҳар замон аз зиндагонӣ бишнавам панди дигар,
Ки дарахти умр дорад решапайванди дигар.

Гар хирадманде пушаймон рафт аз рӯи замин,
Боз дар рӯи замин рӯяд хирадманди дигар.

Халқ бе фарзанди оламгир оламгир нест,
Боз ёбад модари тоҷик фарзанди дигар.

Баски коми тоҷиконро бо сухан бардоштанд,
Боз ояд шоиру шеъру пасованди дигар.

Дар замоне, ки заминро осмон ҳам беҳудост,
Дар сухан бояд паямбар ё худованди дигар.

[1979]

* * *

Гар туро меёфтам бори дигар,
Кай дигар мекофтам ёри дигар.

Гар паноҳам буд девору дарат,
Сар намесудам ба девори дигар.

Мехаридӣ гар маро, холо набуд
Дар сарам савдои бозори дигар.

Гар насибам буд оғӯшат зи умр,
Ишқи моро буд осори дигар.

Гар ту будӣ ёри ман, ёри ту буд
Шоири дигар, ҳам ашъори дигар...

[1982]

* * *

Ҳар нафас бидам зи чашми шӯхи ту нози дигар,
Ҳар нафас бикшоям аз даври лабат рози дигар.

Ҳар қадар бо ту бубинам кишвари афсонае,
Ҳар сахар бо ту кушоям боли парвози дигар.

Гарчи ҳар дидори ту бошад маро эҷози бахт,
Бинамат бори дигар, ёбам сад эҷози дигар.

Он қадар овози ту дар гӯши қон биншастааст.
Гӯи зери чархи гардун нест овози дигар.

Ишқи моро, ки чу ганчи кӯхсорон сармад аст,
Нест анҷоме, вале ҳар лаҳза оғози дигар...

Мову ту ду қитъаи озодихоҳи қисматем,
Ҳар нафас чони дигар дорему қонбози дигар.

Ман дигар дилошноеро намеёбам чу ту,
Ҳам ту мисли ман намеёбӣ ғазалсози дигар.

[1986]

* * *

Ку диле, то бибарам пеши дилогоҳи дигар?
Ё гузорам ба кафи дилбари дилхоҳи дигар?

Нест он сар, ки нисори қадами ёр кунам,
Нест пое, ки бароям сари шахроҳи дигар.

Уфтодаст заминларза ба бунёди танам,
Нест дасте, ки бипечам ба камаргоҳи дигар.

Нест он чашм, ки об аз рухи шодоб хурам,
Нест рӯе, ки равам пеши рухи моҳи дигар.

Буд базми дилу арғушти дилу бозии қон,
Нест акнун ба дилам чуз ғами қонкоҳи дигар.

Чоҳсорест замоне, ки дар он зистаем,
Гар зи чоҳе бираҳӣ, афғӣ ба сад чоҳи дигар.

Вопасин бишмар, аё дӯст, ҳамин суҳбати мо,
Гар муяссар наштавад суҳбати кӯтоҳи дигар...

Гуфтам ин чомаи пиронаю натвонам гуфт
Чанд гоҳи дигарам мондаю чанд оҳи дигар...

* * *

Кош як рӯзи пур аз нур ва ё як шаби кӯр
Лаб ниҳам бар лаби ту, пас биравам бар лаби гӯр.

Дуздӣ аз чашми аҷал бар дари чашмат нигарам,
Бибарам дар ниғаҳам аз ниғаҳат ламъаи нур.

Нафаси бозпасинам нафаси гарми ту бод,
Бишнавам нафҳаи ту, то бидамад нафҳаи сур.

Рӯи ту бинаму бидруд кунам рӯи ҷаҳон,
Қурби ту хоҳаму з-он пас бишавам аҳли қубур.

Эй хуш он дам, ки дар оғӯши ту ҷон биспорам,
Пас зи ту дур шавам, дур шавам, дур... ба гӯр...

4.01.1993 – Техрон

* * *

Дар лобалои кулли бало зиндаам ҳанӯз,
Бо душманони дӯстнамо зиндаам ҳанӯз.

Озодии батар зи ҷазоро надидаед?
Озоди мубталои ҷазо зиндаам ҳанӯз.

Заҳри бадан шавад агар як бурда нон хурам
Бо хайли дуни пасту гадо зиндаам ҳанӯз.

На роҳи пеш рафтани на роҳи бозгашт,
Дар кӯрароҳи ҳар ду саро зиндаам ҳанӯз.

Ҳамчун дарахти нимабурида фитодаам,
Бо ёди муттакову даво зиндаам ҳанӯз.

Бибридаанд чумла рағу решаи маро,
Аз аслу решаҳом ҷудо зиндаам ҳанӯз.

З-ин тӯдаҳои шохзан шоҳи қалам шикаст,
Бо хомаи шикастабаҳо зиндаам ҳанӯз.

Мурдан беҳ аст аз чунин обишхури залил,
Эй мардумон, ба бӯи шумо зиндаам ҳанӯз.

Аз чор сӯст зарбу лат аз душману зи дӯст,
Сад шукр, бо умеди худо зиндаам ҳанӯз.

22.02.1995 – Бемористон

* * *

Бетабутоби ту бегобам ҳанӯз,
Гӯиё дар шасти гирдобам ҳанӯз.

Гарчи аз рӯзи насибам рафтаӣ,
Медарой дар шаби хобам ҳанӯз.

Дар дили шабҳо ба ёд ояд маро

Ишкварзиҳои Варзобам ҳанӯз.

Хусни ноёби ту шуд ноёбтар
Дар хумори хусни ноёбам ҳанӯз.

Ман туро гум кардам аз содагӣ,
Содагиро бин, ки мекобам ҳанӯз.

Бо ту худро низ ман гум кардам,
Хештанро ҳам намеёбам ҳанӯз.

[1988]

* * *

Сад бахрро гузаштаму дар соҳилам ҳанӯз,
Сад боғ мева чидаму беҳосилам ҳанӯз.

Сад бандро кушодаму растам зи сад бало,
Накшодааст уқдаи банди дилам ҳанӯз.

Сад марг пушти сар шуду сад дард зери по,
Дар ҳифзи хеш он қадар ноқобилам ҳанӯз.

Бишнида асрҳои аср андарзи шоирон,
Касби камол кардаву нокомилам ҳанӯз.

Як умр роҳ ҷуставау як ҷо ситодаам,
То осмон паридаву по дар гилам ҳанӯз.

[1979]

* * *

Аз ту, эй шердilu сафдару бебок, афсӯс,
Нараҳиди ту ҳам аз зарбати афлок, афсӯс.

Рӯи ин хок ҷу аз тирадилон тира шудааст,
Бо дили пок бирафти ба дили хок, афсӯс.

Бо дили пок бирафти ба дили хоку бимонд
Боз дар рӯи замин зумраи нопок, афсӯс.

Ту дар ин гӯшаи намнок фурӯ хуфтиву мо
Боз мондем ба сад хошти ғамнок, афсӯс.

Ҳар қадар саркашию маргситезӣ кардӣ
Марг ҳам тохт ба ту ҷобуку ҷолок, афсӯс.

Дарки ин нукта муҳол аст, ки баъди ту намонд
Чун ту равшанназару соҳиби идрок, афсӯс.

25.01.1994 – Бемористон

* * *

Зода шуда аз Одам, одам нашудам, афсӯс,
Дар олами инсонӣ олам нашудам, афсӯс.

Дар печуҳами дунё бас печу ҳаме хурдам,
Дар қуллаи армонҳо парчам нашудам, афсӯс.

Зоридаму нолидам, бишкуфтаму болидам,
Бар захми дили зоре марҳам напудам, афсӯс.

Якрӯза ҳаётамро садсола ғаме доданд,
Як дам ба дили ғамгин ҳамдам напудам, афсӯс.

Пайғамбари бепайғом афзун ҳама ҷо, аммо
Фарде напуд арзанда, ман ҳам напудам, афсӯс.

27.02.1991

* * *

Ин дили шоди маро ношод кардӣ, шод бош,
Орзуҳои маро барбод кардӣ, шод бош.

Аз туву аз ишқу аз меҳру сафову мардумӣ
Ҳар чӣ чамъ оварда будам, бод кардӣ, шод бош.

Гуфта будам мерасӣ бар доди дил, фарёди дил,
Доди ман нашнидаву бедод кардӣ, шод бош.

Ёди ту дар хотири ман чун тапиш дар сина буд,
Ту маро беҳотиру беёд кардӣ, шод бош.

Хостам озод бошам бо ту аз ғамҳои умр,
Ту маро аз шодихош озод кардӣ, шод бош.

Хонаи чашми маро кардӣ хароб аз интизор,
Хонаи бегонро обод кардӣ, шод бош.

Боз ҳам хоҳам туро бахти сафед ҷун дидам,
Гарчи бо ман сад ситам бунёд кардӣ, шод бош!

[1988]

* * *

Эй ошно, ба хилқати риндона зинда бош!
Дар гуфтутӯи оқилон девона зинда бош!

Он ҷо, ки аз ҳақиқати мутлақ суҳан кунанд,
Нашнида гиру бо ду-се афсона зинда бош!

Гар як баҳор киштаи деҳқон нуму накард,
Дар зери хоки зиндагӣ ҷун дона зинда бош!

Дар байни беситорагон ҷун шуълаи умед,
Дар байни ин заифакон мардона зинда бош!

Рӯзе агар ба хонаи хуршед ҳам расӣ,
Бо ҳамниёзии ду-се беҳона зинда бош!

Дастат агар ба гардани Маҳтоб ҳам расад,
Дар сояи муҳаббати ҷонона зинда бош!

[1982]

* * *

Пинҳон зи назар то кай, дар мадди назар мебош,
Хохӣ зи хатар растан, дар чанги хатар мебош.

Аз худ чӣ бурун тозӣ чун ҷои гурезат нест,
Аз мо зи чӣ парҳезӣ? Бо мо сару бар мебош.

Бемиллату безиллат, беиллату бемеҳнат
Машҳур шудан хоҳӣ, як пора ҳачар мебош.

Дар маслаки худсӯзӣ аз баҳри сафои халқ
Машғал нафурӯзӣ ҳам, боре чу шарар мебош.

Бо ин сару сомонат, қурбони сарат гардам,
Сар гир зи мо, аммо худ соҳиби сар мебош!

Фарзанди падар ҳастӣ, ин мояи фаҳри туст,
То фаҳр кунем аз ту, фарзанди башар мебош!

[1982]

* * *

Ту эй ягона умедам, умеди ман мебош,
Гузраномаи роҳи сафеди ман мебош.

Тамоми умр агарчанд иди қисмат нест,
Ту ҳар дақиқаю ҳар лаҳза иди ман мебош.

Паёми рӯзи бад аз ҳар канор мешунавам
Биё, паямбари рӯзи саиди ман мебош.

Навиди бахт чу афсонаҳои тӯлонист,
Биё, зи бахти заминӣ паёми ман мебош.

Ба рағми ин ду-се мардони занмизочу заиф
Барои ошиқӣ Гурдофариди ман мебош!

[1988]

* * *

Сафои рӯҳ дорад рӯи гулҳои шафактобаш,
Нидои кӯҳ дорад нолаи дарёи Варзобаш.

Барои ошиқон месӯзаду дил зинда медорад
Чароғони фурузонаш ва ё чашмони беҳобаш.

Чавониҳои халқи ман дар ин шаҳр асту мебинам
Зи гулгашту хиёбону чанористони шодобаш.

Пушаймонхурдае бошӣ ва ё дилмурдае бошӣ,
Зи ғам хурдан биосой агар хурдӣ маи нобаш.

Душанбе шаҳри беҳамтост, зеро гоҳвори мост,
Ки қадри ишқ медонанд дилҷӯёни ноёбаш.

Душанбе – шаҳри ободон, Душанбе – шаҳри озодон.
Ба рағми пирӣ мешӯрад чавонию табу тобаш.

[1986]

* * *

Меғурезам ҳар замон аз хешу аз дунёи хеш,
То биёбам дар дили шоирписандат ҷои хеш.

Меғурезам, то туро дарёбам андар роҳи умр,
То туро пайдо кунам аз бахти нопадои хеш.

Меғурезам, то туро орам лаби дарёи дил,
То дили дарётро хонам дили дарёи хеш.

Меғурезам, то бидонӣ чист қадри беҳудӣ,
То шиносӣ рангу бори ҳастии зебои хеш.

Меғурезам, то бимирам дар суроғи кӯи ту,
То ту ҳам з-он пас нахоҳӣ зист бо савдои хеш.

[1986]

* * *

Беиътиқодӣ як тараф, беиттиҳодӣ як тараф,
Беиҷтиҳодӣ як тараф, беиътимодӣ як тараф,

Як шаҳр пур аз ҳоюху, тӯфон дамид аз чор сӯ,
Муште мунодӣ як тараф, муште чиҳодӣ як тараф.

Баҳри Ватан ҷонбозӣ не, қозӣ ба ҳаққаш розӣ не,
Якчанд ҳодӣ як тараф, якчанд бодӣ як тараф.

Ин мардуми беақро ронданд сӯи партгоҳ
Аз бесаводӣ як тараф, аз бемаводӣ як тараф.

Фарёдашон то осмон андар замин беобу нон,
Пучиқтисодӣ як тараф, гарди касодӣ як тараф.

Шахсони шохисро нигар, як тӯда хонисро нигар,
Карнои шодӣ як тараф, нанги фасодӣ як тараф.

Ин зумра симу зар гирифт, он зумра дарди сар гирифт,
Аз беибодӣ як тараф, аз бебилодӣ як тараф.

Як идда зери хок шуд, як идда беамлок шуд,
Мардию родӣ як тараф, шайтонниҳодӣ як тараф.

Хасдуздҳо Ҳотам шуданд, дамдуздҳо одам шуданд,
Аз баднажодӣ як тараф, аз бенажодӣ як тараф.

Ҳай мулкро тороч кард, ҳай халқро мухтоҷ кард,
Ин бо ситоде як тараф, он инфиродӣ як тараф.

Мардум ба мурдан розӣ шуд, маҳви сиёсатбозӣ шуд,
Аз беимодӣ як тараф, аз номуродӣ як тараф.

8.01.1995

* * *

Ошиқӣ басар омад, эй дил, эй дили ошиқ!
Хорият ба сар омад, эй дил, эй дили ошиқ!

Гунаи чавоният гунаи хазонӣ шуд,
Фасли бесамар омад, эй дил, эй дили ошиқ!

Бе чароғи биной дар ғуруби танҳой
Соя пушти дар омад, эй дил, эй дили ошиқ!

Тарки дилкашолӣ кун, ҷои ишқ холӣ кун!
Навбати дигар омад, эй дил, эй дили ошиқ!

Паҳнаи ҷаҳон ғаштӣ, аз сари бутон ғаштӣ,
Охирин сафар омад, эй дил, эй дили ошиқ!

Рафтани аз шӯҳӣ не, рафтани, ки меросист,
Инат аз падар омад, эй дил, эй дили ошиқ!

Аспи ҷӯбиро зин кун, алвидою омин кун,
З-он тараф хабар омад, эй дил, эй дили ошиқ!

Эй дил, эй дили Лоик, аз ҷӣ ин ғазал ғуфтӣ,
Бар ту ҷӣ хатар омад, эй дил, эй дили ошиқ?

1989

* * *

Дили осударо пур мавҷи тӯфон мекунӣ, эй ишқ,
Сари бедардро гардуни гардон мекунӣ, эй ишқ.

Заминро иртифои осмон мебахшӣ дар як он,
Фалакро ногаҳон бар хок яксон мекунӣ, эй дил.

Наметарсӣ ҳам аз додор баҳри лаҳзае дидор,
Ба ёди кӯчае сад шаҳр вайрон мекунӣ, эй ишқ.

Ба ҳаққи ваъдае хуршеду маҳ меҳохӣ аз гардун,
Ба ҳаққи хандае якумр гирён мекунӣ, эй ишқ.

Дар аввал мекунӣ донои дунё қалби ошиқро,
Дар охир бо ҳама ишқол нодон мекунӣ, эй ишқ.

Чи бас осон дил аз каф мебарӣ дар ибтидои худ,
Вале дар мунтаҳо пур макру дастон мекунӣ, эй ишқ.

Вале бо ин ҳама танҳо тӯй қонунгари дилҳо.
Ҳар он мушқил, ки худ дорӣ, худ осон мекунӣ, эй ишқ.

Ҳанӯз инсони комил нест ҳар тифле, ки модар зод,
Ту ро нозам, ки ўро охир Инсон мекунӣ, эй ишқ!

[1982]

* * *

Чун набуд дидаваре, ҳақназаре дар бари халқ
Барфу борони бало рехт ба фарқи сари халқ.

Сангдил баски фузун буд дар ин сангистон
Дили санг об шуд аз охи дили модари халқ.

Ҳар қадар дасти дуо сӯи худо боло шуд,
Он қадар қаҳри худо рехт ба бому дари халқ.

Чун зи масҷид ба дили халқ камон кард камин,
Халқ донист, ки чуз худ набувад довари халқ.

Дар Душанбе зи шару шӯр замин меларзид,
Минбари чанд чигаррехта шуд минбари халқ.

Косаи сабр чу лабрес шуд аз дасти тихӣ
Пур шуд аз хуни дилу хуни чигар соғари халқ.

Ин ки қонун ба сари тахт нишинад бояд
Шоҳкорест, ки анҷом шуд аз сангари халқ.

Гар шавад чира зи ҳамдастии мардум қонун,
Ҷовидон сабт шавад дар варақи дафтари халқ.

Беғуноҳ нест дар ин фочиъа ҳар беғунаҳе,
Гунаҳашро бинамояд назари ҳақвари халқ.

феврари 1993

* * *

Имоми ду тарафро мекунам табрик,
Ки тоҷик мешавад наздик бо тоҷик!

Тазод ин ҷо, тазоди вақт ҳам ин ҷост,
Ки бо тоҷик тоҷик мешавад наздик.

Имоми ду тарафро мефишорам даст,
Ки пай бурданд бар ин нуктаи борик,

Ки андар ошғӣ ошӣ ҳалоли халқ,
Ки андар ошғӣ дарҷ аст рӯзи нек.

Чу донистанд к-андар паҳнаи гетӣ
Кӣ будасту кӣ дод ин ҷангро таҳрик,

Бародарвор роҳи нурро ҷустанд,
Ки фардору раҳонанд аз шаби торик.

Кунун оғози сулҳ асту рафоҳи халқ,
Бувад ояндаи пурнурамон наздик!

Ба ин азми қавию аҳди мардона
Имоми ду тарафро мекунам табрик.

Имоми ду тарафро мекунам табрик,
Ки тоҷик мешавад наздик бо тоҷик!

28.12.1996

* * *

Чун набуд бар сарамон сарвару сардори бузург,
Хушк шуд чашмаи зояндаи афкори бузург.

Хурд ғам ҳастаи ҳастии аҷамбошонро

Чун набуд дар барамон ҳамдаму ғамхори бузург.

Ҳайфи андарзи бузургон, ҳама бефарҳангем,
Ҳар кучо бингарӣ, пайдост дилозори бузург.

Чӣ бузургист, худоё, ки бузургон мурданд
На паи кори бузургу на ба пайкори бузург.

Аз бузургӣ чӣ нишон аст дар ин кишвари нур?
Дузду каллобу туфайлихуру ғаддори бузург...

Арса танг аст, чаҳони хиради мо танг аст
То ба манзил нарасад ҳеҷ ягон бори бузург.

Оғили тангу хари кӯр... чӣ мероси ачиб!
Ҳайфи он дини мубину ҳама осори бузург...

Боз даъвои бузургӣ бикунем аз ғафлат –
Туӣ дорои бузург, банда подори¹ бузург.

Зиндагӣ берамақу нону намак бенамак аст,
Гарчи дорем намакдону намаксори бузург.

Ҳамагон мӯчиби ин ваҳшату ин бедодем,
Ҳеҷ кас нест чу мо хуниву хундори бузург.

Ҳамагон ғарқи гуноҳем, чаро тан надихем?
Вақти он аст, ки рошем² таҳи дори бузург...

ноябри 1993

* * *

Ишқ меварзам, ки аз ман дур бигрезад аҷал,
Ишқ то бо ман ситезад, ҳеҷ настезад аҷал.

То бувад овехта дастони ман бар гардане,
Безамон бар гардани ман дарнаёвезад аҷал.

Ман наменпарҳезам аз ишқу маю девонагӣ
То аз ин девонагиҳоям бипарҳезад аҷал.

Навбати ман омада имрӯз андар осӣё,
Устухонам кӯфта, сад сол ҳам безад аҷал.

Сар ба гардун мезанам, то навбати ишқи ман аст,
То манам дар пой ёр афтода, чун хезад аҷал!?

Баъд аз он ки зиндагонӣ аз сари ман бигзарад,
Мон, ки ҳамчун барфу борон бар сарам резад аҷал!..

[1982]

* * *

Аз байни ҳама бурду бало мегузарад дил,
Аз бодияҳо обилапо мегузарад дил.

¹ Подор – пойдор, устувор.

² Рошем – роҳӣ шавем.

Гаҳ сӯхта, гаҳ сохта дар кӯраи айём,
Аз баҳри ҳама қоидаҳо мегузарад дил.

Дастур чию қолаби қонуни навишта?
Якроҳаю берӯю риё мегузарад дил.

Қонунгари хеш аст, ки ворунгари хеш аст,
Дар ҷангу ҷидоли ману мо мегузарад дил.

Он рӯз, ки миранд ҳавасҳои, бимирад,
Қурбони хатоҳост, хато мегузарад дил.

[1973]

* * *

Дили худро замоне дида будам дар канори дил,
Кунун мебинамаш ҳар лаҳза дар ҷанги фишори дил.

Замоне дар фарози қуллаҳо шохиншикор буд,
Шуд акнун сайди нимбисмил пас аз ҷандин шикори дил.

Агар дар сина даҳлиз аст, ҷои пои поиз аст,
Кучой, эй баҳори дил, кучой, эй баҳори дил?

Ҳазорон санг гӯй дур афтодам зи кӯи ишқ,
Кучой, эй нигори дил, кучой, эй нигори дил?

Даруни синаам гӯй, ки монда мушти хокистар,
Кучой, эй шарори дил, кучой, эй шарори дил?

Намонда қадри дилдорию дилбандию дилсӯзӣ,
Кучой, этибори дил, кучой, ифтихори дил?

Аз он ёре, ки бо дил майгусорӣ кард, бӯйе нест,
Кучой, ғамгусори дил, кучой, ғамгусори дил?

Ало, даврони ғамбемор, ало айёми дилбемор,
Надодиям қарори дил, надодиям барори дил.

Надонистӣ, ки андар паҳнаҳои гирудори ту
Ба ҳар ҷо инфичоре буд, буда инфичори дил.

Дили хокам ҷу бипзирад, махонаш теппаи хоке,
Бувад он ҷо мазори дил, мазори ёдгори дил...

25.02.1996 – Бемористон

* * *

Эй ишқ – камоли дил, эй ишқ – заволи дил,
Хуш омадӣ бар сина бо хобу ҳаёли дил.

Бикшодӣ агар сад раҳ, сад роҳи дигар бастӣ,
Эй амри муҳоли умр, эй амри муҳоли дил.

Норат бидиҳад гармӣ, дудат бикушад моро,
Эй ҳам ту савоби дил, эй ҳам ту вуболи дил.

Ҳарчанд кунӣ эҷод ҳар лаҳза суоле чанд
Файри ту ҷавобе ку бар кулли суоли дил?

Гар асли ҷамолатро нодида дили мо сӯхт,
Танҳо ту тавонӣ гуфт аз ҳусну ҷамоли дил.

Гаҳ гиряву гаҳ ханда чун абри баҳоронӣ,
Танҳо ту баён сози авзои ҳисоли дил.

Бо ин ҳама идборат гар бахт намеорӣ,
Эй вой ба ҳоли мо, сад вой ба ҳоли дил!

[1986]

* * *

Рафт умру нарасидем ба сарманзили дил,
Начашидем зи анвои ҳама ҳосили дил.

Гарчи сад восита ҷустему талофӣ кардем,
Боз мондем ба сад восита по дар гили дил.

Гарчи якумр ба фармони дил овора шудем,
Боз мондаст ҳазорон хавасе дар дили дил.

Киштиҳое бигузаптанд зи уқёнусҳо,
Нарасидаст ягон киштие бар соҳили дил.

Чун Рафозлу да Винчию Микеланжело
Накашидаст касе манзараи комили дил.

Ҳама дилноманависони ҷаҳон мегуфтанд
Дод аз дасти дилу машғалаи ботили дил.

Ҷои афсӯсу дарег аст, ки аз дил дурем,
Дар ҷаҳоне, ки бувад ҳар нафасаш шомили дил.

Чун зи безарфӣ ҳама розу ниёзаш куштем,
Метавон гуфт, ки будем ҳама қотили дил.

[1979]

* * *

Олами тоза бичӯям, ки бувад олами дил,
Бигзарам аз ғами ҷон, то бирасам бар ғами дил.

Файри бедардӣ ҳама дарди ҷаҳон дар дили ман,
Ин бувад нақди ман аз маҷмаи бешу ками дил.

Ман ҳам аз ҷумлаи кайҳонгузаронам, лекин
Роҳ ҷӯям ба фалак аз раҳи печухами дил.

Зиндагонӣ зи азал гардиши мавзун дорад
Аз тапишҳои таболудай пайдарҳами дил.

Дил агар мурд, чӣ суд аз шарафи ақли бузург?
Нарасад кош дилеро хабари мотами дил!

Эй хуш он рӯз, ки чун парчами ақл андар Мох

Зи сари боми фалак чилва кунад парчами дил!

[1979]

* * *

То зинда бошам, меравам бар кӯи ту бо пой дил,
То сар ниҳам дар пой ту бо ҷумла зориҳои дил.

Ту – навбахори шеъри ман, барқу шарори шеъри ман,
Зеро, ки дил бурдӣ зи ман, худ омадӣ бар ҷои дил.

Пазмон шудам рӯи туро, амвоҷи гесӯи туро,
Қисмат бикун пазмониям, эй қисмати танҳои дил.

Дирӯзу имрӯзам гузашт аз ёди ту то ёди ту,
Уммеда фардои манӣ, эй шуълаи фардои дил.

Ман дар ту дунё ёфтам, дунёи зебо ёфтам,
Бо ман дар ин дунё бибош, эй мазҳари дунёи дил.

Чашми ту чашми зиндагӣ, нози ту нози зиндагӣ,
Қурбони нозу чашми ту, эй дидаи бинои дил!

Эй ҷони ширинтар зи ҷон, талхӣ мабодо байни мо,
Эй ҳамдами яктои дил, эй ёри беҳамтои дил!

[1988]

* * *

Бинам зи савдои ҷаҳон савдои дил, савдои дил,
Ақсои олам бошад ақсои дил, ақсои дил.

Ин ҷою он ҷои ҷаҳон ҷунки даме осуда нест,
Ҳар дам ба дард ояд маро ин ҷои дил, он ҷои дил.

Маъвои дил пиндошта он кас, ки рӯи хокро,
Осудаҷон нобуда дар маъвои дил, маъвои дил.

Он кас, ки дунёхор буд, дар рӯи дунё хор буд,
Зеро ба дунёяш набуд дунёи дил, дунёи дил.

Он кас, ки бо дилташнагӣ лаб бар лаби ёре набурд,
Лабташна рафт аз соҳили дарёи дил, дарёи дил.

Он кас, ки ҳар дам мекунад даъвои дил, даъвои дил,
Боре агар ошиқ набуд, эй вои дил, эй вои дил.

Эй ёри сар то пой дил, сар мениҳам дар пой ту,
То сарфишон бинам туро дар пой дил, дар пой дил.

[1988]

* * *

То ба кай бо ту ситезам, оҳ, эй дил, оҳ, эй дил,
То кучо аз ту гурезам, оҳ, эй дил, оҳ, эй дил.

То кай, эй шӯридатолас, то туро шодоб бинам,
Оби рӯи худ бирезам, оҳ, эй дил, оҳ, эй дил.

То фалак афрохтиву бар замин андохтиям,
Эй ҳақирам, эй азизам, оҳ, эй дил, оҳ, эй дил.

Будӣ андар зиндагӣ ҳам буд, ҳам нобуди ман, ту
Ҳам ҳазина, ҳам папизам, оҳ, эй дил, оҳ, эй дил.

То ту осой даме, бо хубу зишти зиндагонӣ,
Гаҳ саломат, гаҳ маризам, оҳ, эй дил, оҳ, эй дил.

Бар сарам он қадр бори нанг овардӣ, ки ҳаргиз
Дар қиёмат барнахезам, оҳ, эй дил, оҳ, эй дил!...

[1982]

* * *

Ман агар махмурам, аз он чашми махмури туам,
Ман агар мағрурам, аз он ҳусни мағрури туам.

Ташнаи васли туам бо ин ҳама дарёдилӣ,
Бо ҳама бинодилӣ як ошиқи кӯри туам.

Рӯзу шаб чашму дилам саршори дидори туаст,
Бо ҳама унсу қаробат гарчи раҳдури туам.

Аз лаби ширини ту талхии умрам нақд шуд,
Шӯрии бахт аст агар ин қадр пуршӯри туам.

Бо ҳама дурӣ ба дил дорам тасалло ин қадар,
К-аз миёни мисраҳои шеър манзури туам.

[1986]

* * *

Ошиқи рӯи сафеду чашми тобони туам,
Ошиқи лабханди гулрезу гулафшони туам.

Ҳар кадоме гарчи рӯзамро сияҳтар мекунад,
Ошиқи мӯи ту, абрӯи ту, миҷғони туам.

Ин дили ман чок-чок аз ишқи бетадбири туст,
Ошиқи он шуълаи чоки гиребони туам.

Бо камоли оқилӣ дар пояи чилсолагӣ,
Масти ту, девонаи ту, маҳву ҳайрони туам.

Дар дили ман ишқи шӯрангезат оташ мезанад,
Хонаат обод, эй чон, хонавайрони туам...

[1982]

* * *

Аз ин замони ғарқай хун дилшикастаам,
З-ин бошу буди хору забун дилшикастаам.

З-ин рӯзгори бадтар аз тоун умед нест,
Аз барги кам, зи марги фузун дилшикастаам.

жанги бародарон бувад нанги бародарон,
3-ин мочарои бесару бун дилшикастаам.

Олудааст эй басо дасто ба хуни дӯст,
Аз чашмҳои косаи хун дилшикастаам.

Дар шаҳр нест чехрае, то бишкуфад дилам,
Аз пӯзаҳои зиштшугун дилшикастаам.

Як коса оби раҳмате аз осмон кӣ хурд,
3-ин косаи махуфи нагун дилшикастаам.

Аз шомҳои тираву торик бок нест,
Аз ғарчаҳои тирадарун дилшикастаам.

Ҳастию нестии мо як парри коҳ нест,
Аз коҳбоди илму фунун дилшикастаам.

Болида доштам диле аз фарри тоҷикон,
Аз ҳолу рӯзи пасти кунун дилшикастаам.

2.03.1995 – Бемористон.

* * *

То гул бичинам, аз раҳи пургил гузаштаам,
То раҳ биёбам, аз сари қотил гузаштаам.

Лабташна будаам, вале бо шеъри обдор,
Аз озмуни тӯдаи ҷоҳил гузаштаам.

То мисрае биёбаму рангин бисозамаш,
Аз байни сад ҳазор ғами дил гузаштаам.

Ожангҳои рӯи ман осори он даманд,
К-аз роҳҳои зиндагӣ мушкил гузаштаам.

Буданд дар сиришти ман шебу фарозҳо,
Зиллат капида аз раҳи манзил гузаштаам.

Кошиф набудаам, вале дар роҳи ҷустуҷӯ,
Як-ду қадам зи чанд тан коҳил гузаштаам.

Ман қаҳрамон набудаам, аммо ҳамин бас аст,
К-аз мавҷхеи дард ба соҳил гузаштаам...

[1986]

* * *

Аз баҳоре то баҳоре рафтаам,
Аз нигоре то нигоре рафтаам.

Умри ман чун қулла пушти қулла буд,
Аз бароре то бароре рафтаам.

Ҷоннисорӣ буд ишқам дам ба дам,
Аз нисоре то нисоре рафтаам.

То дилам озод бошад бо диле,

Аз ҳисоре то ҳисоре рафтаам.

То бибошам пеши рӯи зиндагӣ,
Рӯзу шаб аз пушти коре рафтаам.

То наандозад ҷаҳонам бар канор,
Аз каноре то каноре рафтаам.

Ростӣ, то ёри дил пайдо кунам,
Эй бас аз ёре ба ёре рафтаам.

[1988]

* * *

Дар канори рӯд дур аз он канор истодаам
Бемадории муҳаббат бемадор истодаам.

Тирамаҳ ҳарчанд мегӯяд: баҳорат рафтааст,
Чун ҳиноӣ санг ёде аз баҳор истодаам.

Ишқи ман дар кӯҳсорон ғулғуле афканда буд,
Ин замон ҳомӯш ҳамчун кӯҳсор истодаам.

Як замон дар синаи ман обшори шавқ буд,
Гӯши ҷон бар нағмаҳои обшор истодаам.

Шавқи ман мурд, орзуям сӯхт, дил бекибла монд,
Бар ҳама гумкардаҳоям ёдгор истодаам.

Рӯд хушкидаст, лабҳояш сафолак бастаанд,
Бо умеди хушку шеърӣ обдор истодаам.

[1982]

* * *

Чанд рӯзе бо ҳумори бўсаҳоят зиндаам,
Санги сардам, бо шарори бўсаҳоят зиндаам.

Аз кучо донам шумори рӯзҳои мондари,
То ба нақди бешумори бўсаҳоят зиндаам.

Аз кафи барги ҳазони тирамаҳ уммед нест,
Ман ба умеди баҳори бўсаҳоят зиндаам.

Ҷоннисори бўсаҳои ҷонфазоят будаам,
Боз ҳам баҳри нисори бўсаҳоят зиндаам.

То лабони оташин дорӣ, саропо оташам,
Ман барои шуълазори бўсаҳоят зиндаам.

Ман намемирам, агар сад марг ояд бар сарам
То ҷу ёри комгори бўсаҳоят зиндаам.

[1986]

* * *

Як замон то доштам дил, дилситонат будаам,
Як замон то доштам ҷон, ҷонфишонат будаам.

То даме будем бо ҳам чон ба чону дил ба дил,
Ҳамканор андар ҷаҳони бекаронат будаам.

Аз дурангиҳои қисмат то биёбӣ ранги хеш,
Бо ҷаҳони пир пайванди ҷавонат будаам.

Дар миёни ин ҳама дилрезаву ҷонрезаҳо
Як дилу ҷони тамоми ормонат будаам.

Дар замоне, ки дилат аз орзуҳо монда буд,
Дар фарози орзуҳо ошёнат будаам.

Ёд кун аз ман, ки боре дар раҳи дидори бахт,
Шӯри ишқу нақди вақту сӯзи ҷонат будаам.

Ёд кун аз ман, ки вақте дар гузаргоҳи насиб
Як баҳори тоза бар қасди ҳазонат будаам.

Ёд кун аз ман, ки андар чор фасли умри ишқ
Ҳамзабон, ҳамошён, ҳамдостонат будаам.

[1986]

* * *

Ҳар гаҳе ошиқ будам, инсони комил будаам,
Мавҷи берунчафта аз зарфи ду соҳил будаам.

Ҳар қадар дил бурда бошад ҳусни бепарво зи ман,
Он қадар дар фикри дил сар то ба по дил будаам.

Гапштаам ҳарчанд сарсони раҳи ишқу умед,
Ҳамчу мӯри донакаш дар роҳи манзил будаам.

Ҳар гаҳе будаст дасти ман ба гесӯе дароз,
Бо ҳама ноқобилӣ бисёр қобил будаам.

Гарчи аз санги диле шоҳи ҷавониям шикаст,
Боз ҳам шоҳи ҳаме аз бори ҳосил будаам.

[1979]

* * *

Фақат асири мастию маю сабӯ набудаам,
Мудом дилфирефта зи рангу бӯ набудаам.

Чу даштҳои тирамаҳ нагапштаам тӣҳӣ зи худ,
Чу санги сард беҳабар зи ҷустуҷӯ набудаам.

Ба кӯи ёр рафтаам, ба бӯи ёр рафтаам,
Ба майли ҳар касе равон чу оби ҷӯ набудаам.

Миёни обу гил ҳаме чу зореи биринҷкор
Бараҳнапой будаам, бараҳнаро набудаам.

Зи насяҳо буридаам, ба нақдҳо расидаам
Таронагӯй будаам, фасонагӯ набудаам.

Ман аз канори ин ҷаҳон, ки тард мекунад маро,
Канорҷӯӣ будаам, канорачӯ набудаам...

[1986]

* * *

Дӯстонро ҳар қадар санчидаам,
Он қадар аз зоташон ранчидаам.

Якҳавоӣ карда аммо дар бадал
Ман аз эшон духавоӣ дидаам.

Ҷон гаравгон дода баҳри бўсае,
Баъди ҳар як бўса вобӯсидаам.

Дидаву бишнида талху шӯрашон,
Андаруни хештан шӯридаам.

Порае хас дода, касро меҳуранд,
Гарчи ман сад пора дил бахшидаам.

Шармашон бодо, ки ман чун кӯдаке
Аз бузургихояшон шармидаам.

[1986]

* * *

Аз ҷустуҷӯи хеш ба дунё расидаам,
Дар қатра ғарқ гашта, ба дарё расидаам.

То доштам муҳаббатӣ шӯру ҷунуни дил,
Сад даштро гузашта, ба Лайло расидаам.

Боло нишаста, аз ҳама поин фитодаам,
Поин нишаста, аз ҳама боло расидаам.

Исои чормехро бас дида бенафас,
Бар умқи лофҳои Масеҳо расидаам.

Ҳарчанд буд хонаам тангу шикастафарш,
То арши ошёнаи дилҳо расидаам.

Ҳар рӯз мурдаам зи ғами зиндагони ҳок,
То ҳок гашта, боз ба фардо расидаам.

[1986]

* * *

Бо ҷаҳон андар ситез, аз хештан бегонаам,
Тафтадил ё рафтадил, ё ошиқи девонаам.

Чун ту андар хонаи ман нестӣ ҳамдарди ман,
Бе ту андар хонаи худ чун худо беҳонаам.

Дар сари зулфи диловезат дилам овехтаст
Бозии марг аст дар ин бозии тифлонаам.

Ман ба ҳар як тори мӯят бастаам афсонае,

То сарат ғофил набошад як дам аз афсонаам.

Бо ту рӯзе уқдаи асрори ман хоҳад кушод
Хилқати риндонаам ё наъраи мастонаам...

[1982]

* * *

Ман ошиқам, ман ошиқам, ман ошиқи деринаам,
Ман ошиқи он соиду он ғабғабу он синаам.

Гар ман надорам симу зар, гар ман надорам баҳру бар,
Дорам туро то дар бағал, ганҷинаам, ганҷинаам.

Чун барфи навборидас сар то ба поят бевубол,
Ман ошиқи он манзару он пайкари симинаам.

То ҳаст ҳусни сабзи ту, сабз аст боғи ишқи ман,
Ман ошиқи он талъату он чехраи сабзинаам.

Расвои ишқи ту манам, яктои ишқи ту манам,
Имрӯз гар по дар гидам, то манзиле як зинаам.

Имрӯзу фардои маро нодида ангорӣ, вале
Имрӯзу фардои туро оинаам, оинаам!

[1982]

* * *

Ман ба ҳар ҳолу ба ҳар боб туро меёбам,
Рӯз мечӯяму дар хоб туро меёбам.

Гар гули рӯи туро бахт насибам накунад,
Ман зи ҳар як гули шодоб туро меёбам.

Ҳар ғурубе, ки паси кӯҳ билағжад хуршед,
Аз суханҳои лаби об туро меёбам.

Гар аламҳои ҷудоит маро пир кунад,
Аз ҷавонии маи ноб туро меёбам.

Гар зи маҳрумии рӯят чигарам об шавад,
Аз ғазалҳои чигартоб туро меёбам.

Охир, эй душмани ширин, ба ту қон мебахшам,
Охир, эй гавҳари ноёб, туро меёбам!

[1982]

* * *

Тарки соғар кардаму андар хумораи сӯхтам,
Тарки дилбар кардаму дар раҳгузораи сӯхтам.

То ба дарёи диле рафтам ба сад дарёдили
Бе канораи об гаштам, дар канораи сӯхтам.

Содалавҳон ишқро нодида донистанду ман
Дидаму донистаму дар интизораи сӯхтам.

Бодахорон зиндагиро бо қадах хурданду ман
Дар қатори оқилони хушёраш сӯхтам.

Аҳли дил сӯзанд агар аз нобарориҳои дил,
Ман ба сахни зиндагонӣ аз барораи сӯхтам.

Сабзаҳо сӯзанд агар дар зери гармои тамуз,
Ман тару тоза дар оғози баҳораи сӯхтам.

[1982]

* * *

Дар сӯхбати чашмонат соғар ба кафи дастам,
Ин лаҳза, ки ман мастам, дарёб, ки ман ҳастам.

Эй ёри биҳиштоғӯш, ин лаҳза муборак бод,
Дар доми ту афтодам, аз доми аҷал растам!

Ин лаҳза, ки ширин аст, аз бӯи дерин аст,
Наздики чу зулфонат бо рӯи ту бинишам.

Дарёфтаи ин сон чон ташнаву дил ташна,
Ман ҳам зи лабони ту дилташнагӣ бишнам.

Чун гесуи афшонро бар рӯи ман афшондӣ,
Гесуи малак омад дар панҷаву дар шастам.

Пур кардӣ чу оғӯшам, аз ман ду ҷаҳон пур шуд,
Пур бош ту ҳам аз ман то ҳастиву то ҳастам!

18.11.1996

* * *

Субҳе ба тоҷи бесари миллат гиристам,
Шоме ба марги мазҳари миллат гиристам.

Якпориширо ҳамекардам орзу, дарёғ,
Бар пора-пора пайкари миллат гиристам.

Чун на саре на сарваре буд ин саройро,
Ман бар чанозаи сари миллат гиристам.

Дар роҳи рост меҳурад ҳар дам сикандарӣ
Бар Қайсару Сикандари миллат гиристам.

Занги диرو зи гардани астар чӣ нағмаест?
Бар зангхурда афсари миллат гиристам.

Хуни бародаре ба бародар раво шудааст,
Бар мадфани бародари миллат гиристам.

Азбас талофис ба талафҳо надишам,
Ҳар лаҳза дар баробари миллат гиристам.

Ғаввораҳо тихӣ шуданд аз тифлу гирияшон
Бар фаҳри ҳар музаффари миллат гиристам.

Фарзандхош беҳадаф мурданду бемазор,
Ман бар мазори модари миллат гиристам.

ноябри 1992

* * *

Гарчи ман кӯтоҳдастам, кӯтаҳармон нестам,
Гарчи ман кӯтоҳумрам, кӯтаҳимон нестам.

Ҳар чӣ аз дасти ман ояд, нотамомаш бишмарам,
То зи худ норозиям, аз худ пушаймон нестам.

Мадду ҷазри ҳодисот аз синаи ман бигзарад,
Дар лаби дарёи ҳастӣ санги бечон нестам.

Пои ман бо сангкӯб аз хурдӣ одат кардааст,
Гар зи санги роҳ тарсам, аз куҳистон нестам!

Давлати ман реги заррини Зарафшон бас бувад,
Заррае гар зар бичӯям, аз Зарафшон нестам!

Гар зи шеърӣ ман наояд бӯи меҳру эътиқод,
Зодаи дарёву кӯхи Тоҷикистон нестам!

[1978]

* * *

Муддате пеши ту қимат доштам,
Давлати бахти ғанимат доштам.

Зиндагиям бо муҳаббат зинда буд,
То даме бо ту муҳаббат доштам.

Сидқи ман ҳам соф буд пеши ҳама
То ба ту меҳру садоқат доштам.

Буд то дар ман қиёми ишқи ту
Дар дилам шӯри қиёмат доштам.

То насибам сафҳаи рӯи ту буд,
Дар ғазалсозӣ маҳорат доштам...

[1988]

* * *

Як сахар сафар кардам,
Зиндагонӣ сар кардам.

Чашмбаста бар дунё
Як назар назар кардам.

Рафтаму надидам ҳеҷ,
Ҳеҷро асар кардам.

Офтоби умрамро
Сарфи як шарар кардам.

Рафтаму қарибонро

Аз ачал хабар кардам.

Эй чаҳон, туро дидам?
Хокро ба сар кардам.

Эй чаҳон, маро дидӣ?
Як кафан ба бар кардам.

21.06.1998

* * *

Ман ин чо хирмани гул гӯр кардам,
Яке марғулакокул гӯр кардам.

Фиғоно аз димоғи хушки дунё,
Шамими мӯи сунбул гӯр кардам.

Гуле бинҳода андар синаи гил,
Ҳазорон охи булбул гӯр кардам.

Нагӯй пуштаи хушкест ин чо,
Чавонию таҷаммул гӯр кардам.

Ҳама уммедҳо бар бод додам,
Ҳама сабру таҳаммул гӯр кардам.

Чи ғофилмарг шуд ишқи чавонӣ
Чаҳоне аз тағофул гӯр кардам.

15.09.1993

* * *

Ман чаҳони чонамро раҳни ин чаҳон кардам,
Ман замини рӯҳамро роҳи раҳравон кардам.

Омадам дар ин дунё, рафтаму надонистам
Ки ҳама вучудамро сарфи ину он кардам.

Ишқи бекарони ман дар канори ёре мурд,
Пир шуд агар ишқам, шеърро чавон кардам.

Навбаҳори дил ҷустам, ҳамканори дил ҷустам,
То баҳори сабзамро туъмаи хазон кардам.

Пеши рӯи ҳақҷӯён дам задам агар аз ҳақ,
Бори дӯши чонамро сад карат гарон кардам.

То дили замон ҷустам, бо замона пайвастам,
Шеъри дарзамонамро ходими замон кардам.

Дар қаламрави қисмат — чилвагоҳи неку бад
Сачда бар замин бурдам, шукри осмон кардам.

[1988]

* * *

Набуд гар хонаи чапми ту, ман бехона мемурдам,
Агар бегонадил мебудӣ, ман бегона мемурдам.

Агар ишқат намеомӯхт расми дардмандиям,
Яқин бедарду доғи ишқ бедардона мемурдам.

Агар ишқат намеварзид рӯҳи родмардиям,
Ба користони мардафкан чи номардона мемурдам.

Агар дар гарданам занчири гесӯят намебастӣ,
Кӣ медонад, кучое пой дар завлона мемурдам.

Агар афсонаи ишқат намепарвард ҳақчӯӣ,
Дар ин дунёи пурафсона беафсона мемурдам.

Агар байти ду абрӯят набуд, байте намегуфтам,
Агар девони асрорат набуд, девона мемурдам.

[1979]

* * *

То бо ҷаҳони куҳнаву нав ошно шудам,
Бо доғҳои куҳнаву нав ҳамнаво шудам.

Гуфтам заминро осмонро васл медиҳам,
Худ кӯфта чу донае дар осӣ шудам.

Рафтам ба сад диёру надидам вафои ёр,
Пас дар ҷаҳони бевафо худ бевафо шудам.

Дар роҳи умри хеш зи ғахвора то ба гӯр,
Дар ҷустуҷӯи хештан аз худ чудо шудам.

То қарзи худ адо кунам бо шеърӣ хушад
Бо хушадӯй дар ғами мардум адо шудам.

Аз аҳтарони дур чу ёрони сардмехр
Дил кандаму зи сардии дунё саво шудам.

Дар назъи ҷон, ки рафтаам амри мусаллам аст,
Ҳайрон шудам, ки аз кучо будам, кучо шудам...

[1988]

* * *

Нишони сармадӣ чустам, нишони тир шудам,
Ғарибу бекасу бечораву ғақир шудам.

Агарчи шери ҳузарбам, тазоди қисмат бин,
Ба дасти як саги дунболагар асир шудам.

Чунин ҳақорати торих нест дар торих
Қабир будаму якборагӣ сағир шудам.

Ҳамоқати худамон буд ё таҷовузи ғайр,
Зи авҷи қибриё уфтодаму ҳақир шудам.

Миёни зулмати ҷаҳл офтоб мечустам,
Зи кӯрдудӣ сияҳқорагон зарир шудам.

Басо зи торами ахзар ситора мечидам,
Залилу мунзавию хастаю қасир шудам.

Зи биму ваҳшату дилвопасӣ дилам чӯкид,
Зи хешу аз ҳама ҳамчодагон заҳир шудам.

Чу “Шоҳнома”-и Фирдавсӣ дар чакод будам,
Кунун фиканда таҳи пой чун ҳасир шудам.

Зи бори нанг миёнам шикасту уфтодам,
Зи чони хешу зи ҷабри дусӯя сер шудам.

Ҳазор сол ба рағми замон ҷавон будам
Миёни чанд дақиқа шикаста, пир шудам.

21.02.1994 – Бемористон

* * *

“Вовайли он мисе, ки ӯ бо кимиё ошиқ нашуд”.

Охир мани шӯридадил бо як садо ошиқ шудам,
Бо камбаҳоям туро, эй бебаҳо, ошиқ шудам.

Бедарду ғам будам агар, дар ишқ кам будам агар,
Инак туро дарёфтам, бо дардҳо ошиқ шудам.

Қадри ту нодониста буд, армони ман напката буд,
Гум кардамат андар замин, то дар само ошиқ шудам.

Гар бо ту будам носазо, гар бе ту будам норасо,
Ҳам носазо ошиқ шудам, ҳам норасо ошиқ шудам.

То кай ҳамӯшу бесадо? Он беҳ ки бошам дар бало,
Ман як бало мехостам, бо сад бало ошиқ шудам.

Гаҳ беҳудам, гаҳ беҳудо, аммо бад-ин сон муддао –
Шояд худои дил туй, ман бо худо ошиқ шудам!

[1982]

* * *

Сӯхтам, бирён шудам, гирён шудам,
Ҷонфишони гесуи афшон шудам.

Қаҳр кардам, рашк кардам назди ӯ,
Як қадам то дур шуд, пазмон шудам.

Рӯ ба рӯ қадраш надонистам, дарег,
Чун бирафт ӯ, пайкари бечон шудам.

Дигарон сарсони дунёянду ман
Дар ҷаҳони хештан сарсон шудам.

Аҳд бо паймона бастам баъд аз он,
Пеши ӯ беаҳду бепаймон шудам.

Ин нагӯям беҳ, ки дар бозори ишқ
Бебаҳое будаму арзон шудам.

Нек будам, нек будам, эй худо,
Гар шудам бад, аз паи хубон шудам!..

[1982]

* * *

Ман чу аз гахвораи нақшینی худ берун шудам,
Дар замин дастогиребон бо ҳама гардун шудам.

Сарфарозӣ ҳар қадар кардам ба сӯи осмон,
Он қадар дар рӯи хоки зиндагӣ вожун шудам.

Ҳар қадар ободӣ бар вайронаҳо омӯхтам,
Он қадар маъмураи дил костам, ворун шудам.

То нарезад хуни одам нораво, андар суҳан
Хун фишондам, нола кардам, ғарқа андар хун шудам.

Гарчи худ мазмуни ин ҳастиву ин дунёстам,
Осафо, қурбони сад мазмуни бемазмун шудам.

Хилқати инсон намегунҷад ба қонуне, дарег,
Соҳтам қонун басо, то куштаи қонун шудам.

Дар замини зинда баҳри зиндаҳо ҷон сӯхтам,
Оқибат андар замини мурдае мадфун шудам.

[1988]

* * *

Аз саманди замон пиёда шудам,
Пиру афғору уфтода¹ шудам.

Ҷодаи шаҳр буд пур аз ман,
Ин замон баргараф зи ҷода шудам.

Дод, эй дод, ҷӯҷаи хомак,
Ки ту парвозиву ман ода шудам.

Ҷурми ман нест, ҷурми ин дунёест,
Ки сари ҳам зи хумми бода шудам.

Аз нажоди бузурги ман ту мапурс,
Бенажоде зи бенажода шудам.

Лодахандии халқи худ дидам,
Бо бузургии хеш лода² шудам.

Эй басо шеърӣ норасо гуфтам,
Баски худ норасид³ зода шудам.

11.02.1998

¹ Дар урфият мегӯянд: фулон хеле афтода шуда.

² Эй лодаханд, эй лодаханд,

То кас наҳандад, ту маҳанд. (Халқӣ)

³ Ман норасид (дар дехи мо «ношуд» мегӯянд) зода шудам. Модарам мегуфт. Ёдаш бахайр!

* * *

Ҳам рӯди равон будам, ҳам баҳри дамон будам,
Дар рӯи ҷаҳон будам, худ балки ҷаҳон будам.

Аз ахтари чашмонам ҳар гӯша фурӯзон буд,
Ҳам нури замин будам, ҳам нури замон будам.

Бо гардани гардунсо, бо чехраи субҳосо
Аз нохуни по то сар маҳзи дилу ҷон будам.

Бо ёри камарбаста монандаи гулдаста
Аз зиндагӣ вораства, рашки ҳамагон будам.

Дар сабзаи кӯҳистон, дар мулки баҳористон
Дастам ба камаргоҳаш мастана давон будам.

Мечидаму мебастам дар кокули ёрам гул
Ғофил зи ғаму доғи умри гузарон будам.

Эй моҳи сияҳпистон, дунёи харобистон,
З-он дардкашонам, ки бо дурдкашон будам.

Имрӯз равонам нест, аз марг амонам нест,
Ку ҳиммати дарди ишқ, к-аз марг амон будам?

Имрӯз замингирам, пайдост, ки мемирам,
Эй ҷарх, ба ёдат ҳаст вақте ки ҷавон будам?

[1988]

* * *

Як замон дар синаат баҳри дамон оварда будам,
Дар дилат як шуълае аз ҷовидон оварда будам.

Мепаридам дар ҳавои ишқи ту то осмонҳо,
Дар заминат ахтаре аз осмон оварда будам.

Дар баҳоре, ки ниҳоли қоматат гул карда буд, ман
Дар қадамҳоят баҳори гулфишон оварда будам.

Ошиқонат аз гули беор ҳам бисёр буданд,
Он ҳама гулдаста, ман сад даста ҷон оварда будам.

Аз тамоми сарвати шаш қитъаи дунё бароят
Қитъаи озоди дилро армуғон оварда будам.

Ёди айёме, ки аз пирӣ намекардам ҳаёле
Ман ҷавон будам, гунаҳҳои ҷавон оварда будам...

[1982]

* * *

Зи баҳори ҳусни ёре ба баҳори дил расидам,
Зи канори гарми ишқе ба канори дил расидам.

Ба канори сарди дунё зи ҳазор барқу оташ
Фақат аз шарори сӯзе ба шарори дил расидам.

На ба худ, на бехудам ман, ба мисоли чархи гардун
Зи хуруҷи беқарорӣ ба қарори дил расидам.

Чу раҳи фарохи манзил раҳе нест байни ду дил,
Зи диёри дарди ёре ба диёри дил расидам.

Ҳама ҷо мазори гил бин, вале як мазори дил нест,
Зи тавофи гӯри модар ба мазори дил расидам.

Зи дилам кучо хабар буд, чу мадор буд дар тан,
Зи вучуди бемадорам ба мадори дил расидам.

Ба сарам фишори гардун, ба дилам фишори ҳар дун,
Зи фишори зиндагонӣ ба фишори дил расидам...

[1988]

* * *

Маро дунё нахоҳад кушт, то дунёи дил дорам,
Маро дарё нахоҳад бурд, то дарёи дил дорам.

Зи баднафсию пурхорӣ басо савдогарон мурданд,
Зи ҳар савдо намемирам, ки ман савдои дил дорам.

Ба рӯи хок ҳам бошам, ба зери хок ҳам бошам.
Нихон ҳаргиз намегардам, ки ман пайдои дил дорам.

Васият менависад ин, шикоят менависад он,
Ман аз ин ҳарду озодам, хати иншои дил дорам.

Агар маъвои ман кӯчад зи рӯи хок зери хок,
Ба қасди марг дар ҳар синае маъвои дил дорам.

Дар ин дунё, ки як даъвои дил сад садди рад дорад,
Ман аз номи ҳама соҳибдилон даъвои дил дорам.

Ҳама бухтоннависонро кунам огоҳ пеш аз марг:
Шумо имрӯз мемиред, ман фардои дил дорам...

[1986]

* * *

На ғаму дард орзу дорам,
На дили сард орзу дорам,

Душманонам заифу номарданд,
Душмани мард орзу дорам.

Осмон ос мекунад моро,
З-осиё гард орзу дорам.

Ба касоне, ки рӯз бадбахтанд,
Бахти шабгард орзу дорам.

Дарди ман мекашанд ҳамдардон,
Бахти ҳамдард орзу дорам.

Мисли худ покбозу покимон

Як чавонмард орзу дорам.

[1988]

* * *

Агар тирам ба сар борад, туро ман дӯст медорам,
Агар чархам биозорад, туро ман дӯст медорам.

Ту яктои манӣ, эй гул, тасаллои манӣ, эй гул
Агар чонам рамақ дорад, туро ман дӯст медорам.

Туӣ худ орзуи ман, камоли чустучӯи ман,
Агар ишқам ба марг орад, туро ман дӯст медорам.

Агар арзи ниёзи ман, ҳама сӯзу гудози ман
Ба гӯши ту намефорад, туро ман дӯст медорам.

Агар гардуни дун як дам набигзорад, ки хуш бошам,
Гузорад ё набигзорад, туро ман дӯст медорам.

Қасам бар холи абрӯят, қасам бар шуълаи рӯят,
Қасам бар чашми хумморат, туро ман дӯст медорам.

[1980]

* * *

Чу як пири хирад мирад, бимирад ҷумла осорам,
Чу як ҳамсоли ман мирад, гаронтар мешавад борам.

Дарахте бишканад, гӯӣ миёнам бишканад, эӣ дод!
Чу фикре барғалат бошад, шавад афгор афкорам.

Агар пой касе лағжид, хуни дил хурам шабҳо,
Ки гӯӣ ман хатокорам, ки гӯӣ ман гунаҳкорам.

Чу ман аз тухми деҳқонам, бисабзад то ҳама кишташ,
Наборад абр агар борон, сиришк аз дида меборам.

Ман он ҷонбози давронам, ман он дилсӯзи ёронам,
Кашам озор аз сад мору мӯреро наёзорам.

Агар як лаҳза ношукри ҳамин даври замон бошам,
Сияҳбахтам, сияҳрӯзам, сияҳрӯям, сияҳкорам!

Ба ғурбат дида эӣ бас беватанҳои ҳақиру зор,
Ҳазорон шукр кардам, ки Ватан дорам, Ватан дорам!

[1982]

* * *

Шаби махтобу дарё масту ман ҳам масти саршорам,
Намедонам ҷӣ меҳоҳам, намедонам ҷӣ ғам дорам.

Сарам мечарҳад аз мастӣ, дилам меларзад аз сустӣ,
Гаҳе аз хеш безорам, гаҳе чун чарх пуркорам.

Ба дарё роз мегӯям, ба сад овоз мегӯям,
Наменолад зи аҳволам, намеболад зи апҳорам.

Дарахтеро ба оғӯш мекашам чун ёри дерина,
Намегунчад дар оғӯшам чу он ёри гунаҳкорам.

Ба пой кӯҳ меафтам чу як фарзанди сарсахташ,
Ки худ як санги соҳибдил ва ё як пора куксорам.

Чӣ аз тахти баланде суд, гар бахти баланде нест,
Гаронборам зи бори дил, ки аз ҷоме сабукборам.

[1986]

* * *

Охир аз дунёи ҳолӣ бигзарам,
Аз хилоли безаволӣ бигзарам.

Сар ба гардун суда, сӯи хоки паст
Бо ҳама армони оӣ бигзарам.

Чун Сияҳмӯ кард рӯзамро сиёҳ,
Доғ дар дил чун Ҷалоӣ бигзарам.

Гӯри танг аз тангсолӣ бад, ки нест,
Дилгазон аз тангсолӣ бигзарам.

Эй замони сангдил, бар хоки ман
Хоҳ нолӣ ё нанолӣ, бигзарам.

Маргро нозам, зи пучистони даҳр
Бар ҷаҳони лоязолӣ бигзарам.

9.03.1996

* * *

Гарчи як рӯз ва ё шаб зи ҷаҳон мегузарам,
Ҳар қадар пир шавам, боз ҷавон мегузарам.

Нигарони туву дидори ту будам ҳама умр,
Ҳам пасин бор ба сӯят нигарон мегузарам.

Ту ба он қомати гулрез ғанимат бишумар,
Ки ман аз боғи ту чун оби равон мегузарам.

Моҳи бе айби ман, аз бобати ман айб магир,
Ман чу субҳам, ба ҷаҳон хандазанон мегузарам.

Шеърҳоям ба ту мероси дили ман бошанд,
Марг мероси падарҳост, чунон мегузарам.

То нагӯянд сабукбор гузашт аз дунё,
Охирин бор ба каф ратли гарон мегузарам.

Лек то он ки аҷал ҷанг занад бар ҷонам,
Аз раҳи ишқи ту бо бозии ҷон мегузарам.

[1988]

* * *

Бар мо чӣ рафт аз замон, эй хок бар сарам,
Аз тирӯ таркашӯ камон, эй хок бар сарам.

Бегона сӯхт хонаро, хокистари варо
Барбод дод хешамон, эй хок бар сарам.

Шабхун заданду ногаҳон як шаҳри нозанин
Пур шуд зи дузди қаҳрамон, эй хок бар сарам.

Хондем ҳомӣёнамон, дидем будаанд
Форатгарони хонумон, эй хок бар сарам.

Дар шаҳр рехт подае мӯру малахмисол
Яғмогарони беамон, эй хок бар сарам.

Ваҳшат надида гург зи гурги дигар, ки мо
Аз додарони тавъамон, эй хок бар сарам.

Ин қадр хор мешудаву зор мешудаст
Одам зи қабри одамон, эй хок бар сарам.

27.02.1996 – Бемористони дил

* * *

Боз ошиқ шаваму зиндагӣ аз сар гирам,
Роҳи дерин бигузoram, раҳи дигар гирам.

Ҳамаро тарк кунам шомгаҳон чун хуршед,
Домани субҳ кашам, домани дилбар гирам.

Боз як бори дигар тозаҷавонӣ бикунам,
Баҳри ҷонон зи фалак лолаи ахтар гирам.

Нашавам дастхуши васвасай кӯрдилӣ,
Ќуфти дилхоҳ ҷу як ҷуфти кабӯтар гирам.

Сӯзи афзунам аз он аст, ки рӯзе ҷу чароғ
Сари гӯри падару модари худ даргирам.

Кӯрпистон бувадо модари дунё, эй дил,
Биравам маслиҳати умр зи модар гирам.

[1971]

* * *

То ман зи ту, эй ҷархи фалак, ком нагирам,
Аз сӯхтану сохтан ором нагирам.

Бас бо дили равшан бифурӯзам дили шабҳо,
То домани субҳе зи пай шом нагирам.

Гӯянд ба навъе гузарад умри дурӯза,
Умре, ки ба навъе гузарад, ном нагирам.

Аз шоҳи ту, эй боғи пур аз мевай даврон,
То пухта наафтад ба замин, хом нагирам.

Бо дарди ту бар хоки сияҳ меравам, эй шеър,

Гар хоки сиёҳе зи ту инъом нагирам.

[1979]

* * *

Агар гӯянд, махзан гир, ман махзан намегирам,
Ки лак-лак ганчи махзанро ба як арзан намегирам.

Маро гӯянд, ахтар гир аз боми фалак бе дӯст,
Бигирад гар тамоми аҳли дунё, ман намегирам.

Тамоми ахтарон гар пеши ман чашмак зананд аз меҳр,
Ба ҷои як нигоҳу лутфу нози зан намегирам.

Ҷавро, ки надодам об аз сарчашмаи ҷонам,
Агар чун гандумам кӯбанд дар ҳован, намегирам.

Кунад кори ҳама шамшерро як сӯзани модар,
Ҳама шамшеру ханҷарро ба ин сӯзан намегирам.

Маро так-так ҷаҳон бишнохта чун бо фани Сино,
Фану эҷози Синоро ба макру фан намегирам...

Маро дар домани ин хок модар зод аз доман,
Ки то хокам нагирад, даст аз ин доман намегирам!

[1986]

* * *

Дар мағз-мағзи ҷонам ғамҳои ту бимирам,
Бо гуфтугӯи ишқат бегуфтугӯ бимирам.

Якумр аз раҳи дил – аз манзили ба манзил
Бас ҷустуҷӯ кардам, дар ҷустуҷӯ бимирам.

Дар орзуи рӯят бигзафт зиндагиам,
Дигар чи орзуе, з-ин орзу бимирам.

Чун аҳди ту шикастам, дил бо сабӯ бибастам,
Гар по зи роҳ монад, пои сабӯ бимирам.

Мастии бода бигзафт, мастии ишқ боқист,
Теги нигоҳи мастат андар гулӯ бимирам.

Ҳар гоҳ пеши рӯям ояд аҷал, малулам,
Нодида сер рӯят ман бо чӣ рӯ бимирам?!

Як бор дидани ту бахти накӯи ман буд,
Некӯ назистам гар, шояд накӯ бимирам...

Марде барои шухрат, марде барои давлат,
Гар марг пурсад аз ман, ман баҳри ту бимирам!...

[1982]

* * *

Гарчи эҷозе накардам, баҳри эҷозе бимирам,
Бо ҷуғули қавӣ дар авҷи парвозе бимирам.

Хурдаам май бас зи хумми дурднӯшони қадимӣ,
Зиста риндона, ҳам ринди назарбозе бимирам.

Нозҳои ёр гарчи ҳар дамам бемарг кушта,
Гар насиб афтад, барои охири нозе бимирам.

Ҳусни оғози сурудам баҳри анҷоме набуда,
Рӯзи охир ҳам ба ёди ҳусни оғозе бимирам.

Эй кӣ бо дӯғу дағое мекунӣ бо ман тую ман,
Ту дағобозе бимирӣ, ман навосозе бимирам.

Розӣ мемирам, агар розист аз ман модари ман,
Пеши халқу ин замона чун сарафрозе бимирам.

[1988]

* * *

На зи ранҷу азоб метарсам,
На зи ҳоли хароб метарсам.

Бими тӯфони мавҷҳоям нест,
Аз ҳаси рӯи об метарсам.

Бо замона ҳисоби ман пок аст,
Аз ду-се қачқисоб метарсам.

Аз сиёсат набошадам боке,
Аз сиёсатмаоб метарсам.

Дӯш гар бошитоб мерафтам,
Ин замон аз шитоб метарсам.

Дӯш аз ман шароб метарсид,
Ман кунун аз шароб метарсам.

[1982]

* * *

Ман он дунёи нофармон, ки аз дунё наметарсам,
Ман он дарёи пуртӯфон, ки аз маҷро наметарсам.

Ман он вулқони эҳсосам, ки андар ҳеш меҷӯшам,
Зи сели оташу вулқони оташзо наметарсам.

Маро як дӯст аз сад лашқари пуршӯр пурзӯр аст,
Зи бадҳоҳон намеваҳмам, зи душманҳо наметарсам.

Гар имрӯзам даре бар манзари фардо набикшояд,
Ман аз имрӯз метарсам, ман аз фардо наметарсам.

Маро бимест дар роҳи равон ногаҳ зи по афтам,
Гар афтам аз фалак ҳамчун фалакпаймо, наметарсам.

Қаҳон ҳар лаҳза бими марг ангезад вучудамро,
Ман аз танҳои метарсам, тани танҳо наметарсам.

* * *

Шому сахар ба сад фиғон фарёд мекашам,
Аз мағз-мағзи устухон фарёд мекашам.

Байни замини осмон тоҷик хор шуд,
3-ин остон ба осмон фарёд мекашам.

Бар нутфас, ки мурд ба захдони модарон
То чор сӯи бекарон фарёд мекашам.

Бедод рафт ин ҳама бар ҷони тоҷикон,
Бар сарнавишти тоҷикон фарёд мекашам.

Бар сабзас, ки медамад дар пуштаҳои гӯр
Аз хатти сабзи навхатон фарёд мекашам.

Бар синаҳои чок-чок аз тире тегҳо,
Бар қатли тифли бебабон фарёд мекашам.

Бар пуштаҳо, ки ёдгор аз ҳафт пушти мост,
Ғарқоби хуни куштагон, фарёд мекашам.

Сархам шуданд қуллаҳо аз нанги ҷанги мо,
Аз кӯҳ то ба қаҳқашон фарёд мекашам.

Ҳар гӯр пушта нест, ки омоси дардхост,
Бар мурдаҳои ормон фарёд мекашам.

Имрӯз рӯи хокаму фардо ба зери хок,
Аз лобалои хокдон фарёд мекашам.

Баҳри нишони тоҷикон мурданд бенишон,
Бар хуфтаҳои бенишон фарёд мекашам.

Бар тоҷики ғариб-ғариби диёри хеш –
Соҳибмакони бемакон фарёд мекашам.

Бар тоҷики начиб, ба фарзоди Зардухшт –
Бар миллати фасурдагон фарёд мекашам.

Бар миллати шикаставу ҳаргиз нарехта,
Як рӯз не, ки ҷовидон фарёд мекашам.

11.02.1993

* * *

Боз шаб то субҳдам бедор месӯзад дилам,
Боз аз ғамҳои он ғамхор месӯзад дилам.

Баҳти ноҳамвори ман ҳамвор кай гардад дигар,
Баъд аз ин ҳамвора ноҳамвор месӯзад дилам.

Дар назар орам, ки беморе ба мурдан рӯ ба рӯст,
Мисли шамъи бистари бемор месӯзад дилам.

Чун бубинам ғунҷас аз кокули ёре фитод,

Бо ҳазор афсӯси нотақрор месӯзад дилам.

Чун бубинам ахтаре афтод аз сақфи баланд,
Чун паи ӯ дар шабони тор месӯзад дилам.

Чун биандешам, ки ҳоло бе ҷавонӣ мондаам,
Сахт месӯзад дилам, бисёр месӯзад дилам.

[1979]

* * *

Ишқи навшӯрида меҳоҳад дилам,
Ҳусни навболида меҳоҳад дилам.

З-ин ҳама тақрорҳо рӯҳам шикаст,
Рӯи нобӯсида меҳоҳад дилам.

Аз тамоми дидаҳо дилмондаам,
Манзари нодида меҳоҳад дилам.

Дар бало печидаам аз печи зулф,
Зулфи нопечида меҳоҳад дилам.

Роҳи осонам басе арзон гирифт
Роҳи носанчида меҳоҳад дилам.

Дар дилам гарду ғубори зиндагист,
Барфи навборида меҳоҳад дилам.

То маро варзад барои шӯри ишқ,
Ишқи новарзида меҳоҳад дилам.

[1986]

* * *

Ту ёрам мешавӣ рӯзе, ки ман ёрӣ наметонам,
Ба ман дил медиҳӣ рӯзе, ки дилдорӣ наметонам.

Диламро мебарӣ рӯзе, ки мушти охи афсӯс аст,
Ҷамамро меҳурӣ рӯзе, ки ғамхорӣ наметонам.

Ту гул мекорӣ фасле, ки замин барф асту яхбандон,
Мани бечора ҳам роҳи мададгорӣ наметонам.

Гулафшон мешавӣ вақте ки ман бошам ҳазонафшон,
Сарафшон мешавӣ вақте ки сархорӣ наметонам.

Ту ҷон мебахшӣ он соат, ки ҷонам рафта аз қолаб
Ба ғайр аз ҳасрати дунё дигар коре наметонам.

[1982]

* * *

Пеши ту дарду оҳро монам,
Бандаи додхоҳро монам.

Рӯ ба рӯ бо нигоҳи сафшиканат
Кишвари бесипоҳро монам.

Гарчи пуштупаноҳи ман ишқ аст,
Яккаи бепанохро монам.

Гарчи аз ишқ бегуноҳе нест,
Кӯдаки бегунохро монам.

Бо умеди дубора нашъунамо
Сабзаи тирамохро монам...

[1986]

* * *

Дар ин замона ба ҳар баҳона
на ту бимонӣ, на ман бимонам,
Насиби дилро зи дори дунё
на ту ситонӣ, на ман ситонам.

Чу моҳвора ба осмонҳо
кунем парвоз ба суръати нур,
Таҳи заминро, паси фалакро
на ту бидонӣ, на ман бидонам.

Чи зуд рондем, ки зуд мондем,
ба ҷони хаста дигар ба тундӣ
Ба дашти қисмат саманди навбат
на ту биронӣ, на ман биронам.

Фиреби дунё, ғироми дилҳо
битохт бар мо чу сели кӯҳҳо
Гилеми худро капидан аз об
на ту тавонӣ, на ман тавонам.

Басо давидем ба ёди рӯе,
басо фитодем ба хоки кӯе,
Кунун ба сӯе, ба чустучӯе,
на ту равонӣ, на ман равонам.

Ба гӯши ҷонон тарона хондем,
зи бӯса бар лаб нишона мондем,
Чӣ шуд, чӣ омад, ки аз мусибат
на ту бихонӣ, на ман бихонам.

Вучуди моро фиғор карда,
муҳаббат аз мо фирор карда,
Ки бори ғамро ба корвонҳо
на ту кашонӣ, на ман кашонам.

Хурӯши мастӣ, ғурури ҳастӣ
гузашта аз мо, кунун дарего
На ту ҷунонӣ, на ман ҷунонам,
на ту ҷавонӣ, на ман ҷавонам...

ноябри 1983

* * *

Пеш аз марг видоъ гӯямат, эй ҷону танам,
Боварам нест, ки ман дар ватани хештанам.

Боварам нест, ки сад даст бувад ҳамдастам,
Боварам ҳаст, ки сад қасд бувад гӯрканам.

Ман зи диҳ омада будам, ки тамаддун ёбам,
Боз ронданд маро сӯи диҳи хештанам.

Ман ки аз соддахаёлонии куҳистон будам,
Боварам буд, ки хоротану хорошиканам.

Аз диҳ озод ба шаҳр омадаму дарпечид
Шаҳр дар гардани озод танобу расанам.

Мардум, эй мардуми сода, ту надонистӣ, ҳайф,
К-аз табу тоби ту бошад табу тоби суханам.

Эй Зарафшон, ту маёсояи даме, мавҷ бизан,
То зи амвоҷи ту бофанд матои кафанам.

Сорбон оҳи ҷаҳонсӯзи маро менолад,
“Ватанам, о ватанам, о ватанам, о ватанам”.

13.01.1999

* * *

Ҷон ба қурбони ту, эй меҳани хунинкафанам,
Будӣ байгушшарафам, гапштай байтулҳазанам.

Душманат чор тараф аҷнабию хонағиянд,
Тани танҳо ба ҷӣ ниру сафи аъдо шиканам?

Дӯст душманнасақу душмани ту дӯстнамост,
Рост гӯям, бипаронанд зи ҷашму даҳанам.

Тоҷик андар Ватани хеш ҷаро муттаҳам аст?
Ё хато рафта ба тоҷик таваллуд шуданам?

Ҳама халқони дигар анҷуман ороштаанд,
Дар Самарқанд нашуд сохта ним анҷуманам...

Гуфт алломаи Иқбол, ки барҳез зи хоб!
Буздиле гуфт: фулонист мухотаб, на манам...

Он яке дар ҳуми тилло сари худ кард фурӯ,
Дигаре гуфт: биё, маҳваши симинзақанам...

Он яке гуфт ғами гову бузу бузғола,
Дигаре гуфт ғами хонаву фарзанду занам...

Домани кӯҳ гирифтему думи маркаби хеш
Рафт аз даст ҳама домани дашту даманам.

Эй Хуросон, ту бигӯ, соҳати Эронвич ку?
Ман аз ин ғоҷиа чун шиква ба яздон накунам?

Ку дигар шаъшаъаи донишу фарҳанги бузург?
Ку дигар карру фару наъраи ғулғулфиканам?

Рӯзу шаб аз ғами ту гирякунон месӯзам,
Ту ба хун ғарқаю ман ғарқи малолу миҳанам.

Гиряи ман на аз он аст, ки даргоҳам сӯхт,
Ҳам на з-он аст ки шуд сӯхта боғу чаманам,

Гиряи ман на аз он аст, ки бечора шудам,
Ҳам на з-он аст, ки фарсуда бувад пираханам,

Гирям аз он ки туро ҳукм ба куштан карданд,
Эй ту ҳам появу ҳам мояи инсон буданам!

Гирям аз он ки зи бунмояи ин қисмати талх
Ман сухан гӯям агар, нест касе ҳамсуханам.

Гирям аз он ки ба жарфои чунин фочиае
Напавад хира кас аз ҳамнасабу ҳамватанам.

Гирям аз он ки ду-се бетарафи бешарафе
Ба сарам санг биборанд, ки ман дам назанам.

Гирям аз он ки ту танҳоиву ман танхотар,
Ватанам, о ватанам, о ватанам, о ватанам.

18.02.1996 – Бемористони дил

* * *

Омадам дар ин ҷаҳон, то хешро пайдо кунам,
Чанд рӯзе хешро бо зиндагӣ ҳамро кунам.

Гар натавонам мурдаеро зинда созам баъди марг,
Қарз бошад ёдгори мурдари эҳё кунам.

Бар даре гар по ниҳодам, қасди ман он дар набуд,
Қасди ман он буд, то шояд дари дил во кунам.

Ҳар киро бино бубинам, аз паяш роҳи шавам,
Ҳар кӣ кӯри нотаваббин аст агар, бино кунам.

Рӯзҳое, ки наёварданд дар дил дарди ишк,
Аз ҳисоби рӯзҳои умр истисно кунам.

Бигзарам бедарду ҳасрат, чун бигирам дасти дӯст,
Чун сари душман ба даст афтод, зери по кунам.

Омадам, то ҳеҷ бепарво набошам дар ҷаҳон,
Ҳар дам аз суду зиёни зиндагӣ парво кунам.

[1973]

* * *

То ба кай аз ғами дунё дили худ об кунам?
Чанд парвои ҳама қолаби одоб кунам?

Вақти он аст, ки чун мавҷ ба варзиш оям,
Вақти он аст, ки азми раҳи Варзоб кунам.

Рӯди Варзоб беҳин шеърӣ равони дунёст,

Дил зи ангеzi чунин шеър шарафёб кунам.

Мохрӯе бинишинад сари санге бари ман,
Ханда бар манзалату мансаби аҳбоб кунам.

Моҳ чун қоши тилоист ба пешонаи кӯх,
Ман назар бар руhi моҳу гули маҳтоб кунам.

То сахаргаҳ буни кӯху лаби рӯду лаби ӯ,
Рӯҳи худ чун гули соҳил ҳама шодоб кунам.

Чист андешаи неку баду қачдорумарез?
Бигзарад ин ҳама чун зери замин хоб кунам...

[1982]

* * *

Оламе ояд дар оғӯшам, чу оғӯшат кунам,
Лаб занад бахтам, чу бўса аз лаби нӯшат кунам.

Мурдагон аз хок бархезанд бо сад доғи ишк
Лаҳзае, к-аз бўсаҳои гарм беҳушат кунам.

Дар барам хуршеду бар дӯшам маҳ ояд аз фалак,
Соате, ки бўсачини аз бару дӯшат кунам.

Сад баҳореро хазон бинӣ, агар донӣ, ки ман
Бо гули уммедҳои хеш гулпӯшат кунам.

Ман, ки аз дурии ту бо духтари раз ошиқам,
Орзу дорам ба базми дил қадаҳнӯшат кунам.

Дон, ки Лоик мурду аз ӯ мисрае боқӣ намонд,
Як нафас гар бо дили шайдо фаромӯшат кунам.

[1982]

* * *

Ман он наям, ки бим зи рӯзи аҷал кунам,
Ё шиква аз муаллифи нақши азал кунам.

Сад чома пора мекунам дар қомати адӯ,
З-он пештар, ки чомаи худро бадал кунам.

З-он пештар, ки бемаҳал аз даҳр бигзарам,
Дар гӯши даҳр валвалаи бемаҳал кунам.

То як нигори зӯҳрачабин паҳлӯи ман аст,
Парво кай аз фиребу ниҳеби Зӯҳал кунам.

То сафҳаи замона зи номам тихӣ шавад,
Як сафҳаи замонаро пур аз ғазал кунам.

[1982]

* * *

Хун гирифта, тарки одат мекунам,
Тоқ монда, боз тоқат мекунам.

То кунун дилро фалаҷ кардам зи ишқ,
Баъд аз ин ўро табобат мекунам.

Баъди садҳо хонаро дар кӯфтан
Хонаи дилро мараммат мекунам.

Дар дили шабҳо дилам таҳ мезанад,
Зери лаб пинҳон васият мекунам.

Пеш аз ман гар шикоят дошт дил,
Ман кунун аз дил шикоят мекунам.

Пеш гар ҳар соат аз худ рафтаам,
Ҳолӣ бар соат итоат мекунам.

Гарчи ин қасдам батар бошад зи марг,
Баъд аз ин тарки муҳаббат мекунам...

[1988]

* * *

Нам-нами борон чу ёдат кард, ёдат мекунам,
Барги гул чун бўи ту овард, ёдат мекунам.

Дарди ишқат мард буду қисматам номард буд,
Ман ба қасди қисмати номард ёдат мекунам.

Ишқи ту дар сурати ашъори дардолуди ман
Мисрасе гар дар диле парвард, ёдат мекунам.

Ман агар нозукписандам, аз назокатҳои туст,
Бар сари гул чун нишинад гард, ёдат мекунам.

Гармию сардии дунёро зи ишқат дидаам,
Зери ин гардуни гарму сард ёдат мекунам.

Ҳар кучое ҳам ки бошӣ, дур аз ман нестӣ,
Бо алам, бо доғи дил, бо дард ёдат мекунам.

[1982]

* * *

Аз дур ошёни туро ёд мекунам,
Дар ҳар кучо нишони туро ёд мекунам.

Аз кӯчаҳои шаҳр ҳаёли чу бигзарам,
Айвони гулфишони туро ёд мекунам.

Аз ҳафт ранги тобиши рангинкамони дур
Садрангии ҷаҳони туро ёд мекунам.

Оғӯшам аз ҷавонию зебӣ пур шавад,
То чеҳраи ҷавони туро ёд мекунам.

Дар об дида чилваи ҷашми ситорагон,
Ҷашмони меҳрубони туро ёд мекунам.

Ҳар гаҳ забони хомаам гирад зи изтироб
Лабҳои байтҳои туро ёд мекунам.

То бӯи дард бишнави аз шеърҳои ман,
Он дардҳои чони туро ёд мекунам.

Азбас дар остонаат мондаст лаҳти дил,
Якумр остони туро ёд мекунам...

[1979]

* * *

Зиндагӣ! Ман бо ту рӯзе ҳарбае сар мекунам,
Ман туро чун сарнавишти хеш дигар мекунам.

Ин ҳама золиғариҳои ту бар ман чира нест,
Гар ту ин дарро бибандӣ, во дигар дар мекунам.

Менависам шеъри дил дар сафҳаи ҳар суффасанг
Дар масофат орзуямро тавонгар мекунам.

Ҳар сари кӯҳе, ки он ҷо ошӯни каргасест,
Ман барои ифтихори халқ минбар мекунам.

Аз миёни кӯҳсорон, то ҷаҳон бишносадам,
Рӯдҳоро сӯи укёнус чопар мекунам.

Ҳар қадар хоҳӣ сарамро зери хоки тар барӣ,
Аз миёни қуллаҳо як рӯз сар бар мекунам.

Қаҷҳисобиҳои ту бо ростон беҳуда аст,
Бо ту рӯзе ман ҳисобамро баробар мекунам!

[1986]

* * *

Як рӯз дар ҷаҳони дил эъҷоз мекунам,
Як рӯз бо ту ишқи нав оғоз мекунам.

Як дар агарчи баста шуд, сад дар кушода аст,
Бо ту дари муҳаббатамро боз мекунам.

Бе ту ба ҳар шикаст бичӯям илочу лек
Бо ту дили шикастаамро соз мекунам.

Овози ман ба кӯҳҳо бархурду бозгашт,
З-ин пас фақат ба сӯи ту овоз мекунам.

То остони ту бувад аз осмон баланд,
Бо боли ишқ сӯи ту парвоз мекунам.

[1982]

* * *

Одамизодам, барои одамӣ ҷон меканам,
Канда шуд гар риштаи ҷоне зи кин, ҷон меканам.

Ахтаре гар канда шуд аз осмон, тақсир нест,

Гар умедде канда шуд андар замин, чон меканам.

Сад ҳазорон Ковусу Кай мон ки аз тахт уфтанд,
Рустаме гар уфтод аз тахти зин, чон меканам.

Бо садои хандаи ҳар кас дилам гул мекунад,
Баҳри ҳар ожанги рӯи нозанин чон меканам.

Бингарам ҳар ҷуфти ошиқро, зи нав ошиқ шавам,
Бишнавам ҳар ҷо видои вопасин, чон меканам.

Чун Уитмен бо ҳама бемор таб гирад маро,
Бо ҳама миранда дурам ё қарин, чон меканам.

То даме як барг дар боғи умеддам пар занад,
Баҳри фардои Ватан мисли Хатин чон меканам.

[1979]

* * *

Навбати ҳастӣ чу дорам, арзи ҳастӣ мекунам,
То даме, ки ақлу ҳушам ҳаст, мастӣ мекунам.

Оташи дил мепарастам, оташи дилҳои пок,
Ман ба ин маънӣ фақат оташпарастӣ мекунам.

Хоксориям баланд аз осмон бошад, аз он
Дар баландиҳои номатлуб пастӣ мекунам.

Гар наёбам даст бар домони мақсуди дилам,
Инқилобе бо ҳама кӯтоҳдастӣ мекунам.

Баъди мурдан ҳам нахоҳам рафт чун гард аз ҷаҳон,
Дар сари миҷғони гул ҷои нишасте мекунам.

[1986]

* * *

Мову ту ҳар ду зиндаем, он ҷо тӯй, ин ҷо манам.
Як чашмаи дарё тӯй, як чашмаи дарё манам.

Дунёи бесоҳиб агар соҳиб наёбад баҳри худ,
То соҳиби ишқи туям, як соҳиби дунё манам.

Савти муҳолиф мезананд аз чор сӯ, аммо чи бахт,
Як тори хушово тӯй, як тори хушово манам.

Мову ту ҳар ду ҳамназар, аммо чудо аз ҳамдигар,
Як дарди бедармон тӯй, як дарди ҷонфарсо манам.

Бешу ками ин зиндагӣ аз ҳиммати мо будааст,
Як дасти гулпарвар тӯй, як дасти гулпиرو манам.

Дар роҳҳои ин ҷаҳон раҳгум задам бе раҳзане,
То раҳзани умри манӣ, якумр раҳпаймо манам.

То ишқи ту ҷӯшон бувад, хокистарам партав диҳад,
То ишқи ту пинҳон бувад, дар шоирӣ пайдо манам.

* * *

Аз он соғар ба каф дорам, ки андар соғарат бидам,
Ки худро масту азхудрафтаву ошиктарат бидам.

Ҳама дарҳои олабро бикӯбам мушт дар мастӣ,
Вале охир фитода хешро пеши дарат бидам.

Сари худро гаравгон бидҳам аз баҳри маи боқӣ,
Ки дар поёни мастихо варо ёри сарат бидам.

Рақибону бадандешони ман помоли ғам миранд,
Китобамро агар як шаб ба зери бистарат бидам.

Барои ишқи ту аз дигарон бибридаму шодам,
Дилатро меканам аз сина, гар бо дигарат бидам!

Туй хусни умеди ман, туй баҳти сафеди ман,
Ба коми хушк мемирам, агар чашми тарат бидам!

Ман аз он ишқ меварзам, ман аз он шеър мегӯям,
Ки худро Лоикат ёбам, ки худро шоират бидам...

* * *

Туро ҳар рӯз мебинам, ба коми дил намебинам,
Ба чандин орзуят дар мақоми дил намебинам.

Ту вақти ҳар ғурубе меравӣ чун офтоб аз ман,
Вале чун ахтари шомат ба шои дил намебинам.

Саломам медихӣ ҳар рӯз мисли ошнорӯе
Вале боре саломатро салои дил намебинам.

Сухан аз боду борон ғуйву вазъи ҳавою об,
Ман аз вазъи каломи ту каломи дил намебинам.

Гаҳе ғӯй, ки шеърӯ номи ман вирди забони туст,
Раво бошад, чаро ман дар ту номи дил намебинам.

Ту аз он пухтагонӣ, гар зи савдоят бисӯзад чон,
Умеди пухтани савдои хоми дил намебинам.

Агар чун заррае дар маснади ҳурмат нишинад дил,
Ман аз ту заррае ҳам эҳтироми дил намебинам.

Ба ёди ту ҳазорон чомро кардам тихӣ, аммо
Туро аз меҳри ман саршор қоми дил намебинам...

* * *

Марав аз ман, ки бо ту меравад дунёи рангинам,
Марав аз ман, ки бо ту меравад ғамҳои ширинам.

Агар бо ман гули рӯят набошад, хор хоҳам шуд,
Марав аз ман, ки бо ту меравад айёми гулчинам.

Агар аз ман гузаштӣ, бигзарад умрам ба нокомӣ,
Марав аз ман, ки бо ту меравад меҳроби оинам.

Чӣ оромист оромии оби мурдаи соҳил?
Марав аз ман, ки бо ту меравад орому таскинам.

Ту бо ман то ғаме аз ишқ дорӣ, ғам махур аз ишқ,
Марав аз ман, ки бо ту меравад тӯмори зарринам.

Ту, эй дилхоҳи деринам, ту, эй тадбиру тамкинам,
Марав аз ман, ки бо ту меравад табрику таҳсинам.

Ту бо ман то ҷавонастӣ, ҷавонӣ кун, ҷавонӣ кун,
Марав аз ман, ки бо ту меравад ишқи нахустинам.

[1978]

* * *

Аз замон панди падар мешунавам,
Аз замин рози башар мешунавам.

Ахтари наҳс фузун аз саъд аст,
З-осмон бӯи хатар мешунавам.

Оламе пур шуда аз одами хушк,
Ин фиғон аз гули тар мешунавам.

Одами бегунаҳе нест, ки нест,
Бӯи дуда зи шарар мешунавам.

Ҷои бӯи ҷигар аз шёру сухан,
Эй бадӣ, бӯи дигар мешунавам.

Камдилу нимадил афзун шудааст,
Аз ҷапу рост хабар мешунавам.

Ин чӣ дунёст, ки ҳар ҷо биравам,
Шикваи аҳли ҳунар мешунавам?!

[1986]

* * *

Агарчи сӯхтам, як шуъла рухсори ту меҳоҳам,
Хуморолудаам, ҷашмони айёри ту меҳоҳам.

Туӣ танҳову ман танҳо, ду танҳоем дар дунё,
Ҳама дору надорамро ниғаҳдори ту меҳоҳам.

Агар як лаҳза беоташ зиям, ҳокистарам пиндор,
Ман оташзодаам, ишқи шарарбори ту меҳоҳам.

Ту оҳанги вучуди ман, дуруди ман, суруди ман,
Ба ҳар зарби сурудам ҷазби гуфтори ту меҳоҳам.

Агар озурдамат боре пушаймонам, пушаймонам,

Умеди охиринам, боз дидори ту меҳоҳам.

Тихӣ гардад агар паймонаи умрам ба сад афсӯс,
Лаби ту, хандаи ту, меҳри саршори ту меҳоҳам.

Барад гар хоби маргам, боз ҳам аз қаъри гӯри сард
Баҳори рӯзгору бахти бедори ту меҳоҳам...

[1982]

* * *

Биё, биё, ки туро чун тарона меҳоҳам,
Маҷӯ баҳона, ки ман бебаҳона меҳоҳам.

Дар ошёнӣ муҳаббат туро шабе танҳо
Ба зери гунбади ҳафтошӯна меҳоҳам.

Ту қадри шеър агар донӣ, ҳуб мефаҳмӣ,
Ки бо чӣ шӯр туро шоирона меҳоҳам.

Чу дар баҳори умедам ҳучуми поиз аст,
Туро ба боғи дилам чун ҷавона меҳоҳам.

Зи дурият ба сарам осмон фурӯ афтод,
Биё, ки ғайри ту зери само намеҳоҳам.

Замона дасти маро гарчи аз ту кӯтаҳ кард,
Туро чу ҳаҷи дасти замона меҳоҳам.

[1982]

* * *

Баҳор омаду ман сабззонӣ меҳоҳам,
Чу сабза сабзии бахти ҷаҳонӣ меҳоҳам.

Ба пой ёр ба монанди арғувони баҳор
Зи пой то ба сарам гулфишонӣ меҳоҳам.

Хазони умр фаро мерасад, мани шоир
Зи боғи шеъри Аҷам беҳазонӣ меҳоҳам.

Сабуксарони замона маро хичил карданд,
Биёр ратли гарон, саргаронӣ меҳоҳам...

Ба ҳар кӣ менигарам, эй басо зи худ рафтаст,
Зи худшинохтагон муждагонӣ меҳоҳам.

Маро ба ҳоли худам дил намегузорад ҳеҷ,
Вагарна боз ҷавонӣ, ҷавонӣ меҳоҳам.

Чунон ки ошиқам имрӯз аз насиби азал,
Ҳазор соли дигар зиндагонӣ меҳоҳам.

[1988]

* * *

Осмонхоро бо сар бардоштем,
То зи хоки тар самар бардоштем.

Қасди мо фатҳи маҳу анҷум набуд,
Одамиро то қамар бардоштем.

Аз замин – парвозгоҳи орзу
То фалак қадри ҳунар бардоштем.

Баҳри ҳар парвозу ҳар эъҷози аср
Нусха аз ҳуни чигар бардоштем.

Аз муҳаббат, аз садоқат бар Ватан
Тӯшаи роҳи сафар бардоштем.

Парчами озодию озодагӣ
Баҳри абнои башар бардоштем.

То бувад фардои олам бехатар
Рӯзу шаб бонги хатар бардоштем.

[1986]

* * *

Мо баҳри дилшиносон шеърӯ тарона ҳастем,
Баҳри навошиносон ҷангу ҷағона ҳастем.

Гӯянд шоири хуб фарзанди даври хеш аст,
Баҳри замоншиносон мо худ замона ҳастем.

Мо кӯҳзода, аммо дилҳои нарм дорем,
Дар тангҳои кӯҳӣ дил бекарона ҳастем.

Гар рӯдаки деҳи мо бар баҳрҳо нарезад,
Дарёи дил хурӯшон, мо худ равона ҳастем.

Он қадр ҳам ҷадиду он қадр ҳам қадимем,
Гоҳе ҳақиқати кул, гоҳе фасона ҳастем.

Аз мост сарбаландӣ, аз мост низ пастӣ,
Гаҳ осмона ҳастем, гаҳ остона ҳастем.

Он ҳафт марди шоир чун Ҳафтдодаронанд¹,
3-онҳо чу осмони ҳафтошӯна ҳастем.

[1970]

* * *

То даме дил доштем, эй дӯст, дилбар доштем,
То даме сар доштем, эй дӯст, ҳамсар доштем.

То даме, ки шоҳи мо нашкаста буд аз санги вақт,
Чун дарахтон ҳам гулу ҳам баргу ҳам бар доштем.

То даме, ки дасти мо гирову дил бечирм буд,
Дил ба рӯи оташу дар даст соғар доштем.

Эй дареғи солҳо чун болҳои рехта,

¹ Ишора ба ҳафт шоире, ки Гёте эпитроф кардааст: Фирдавӣ Анварӣ, Румӣ, Низомӣ, Саъдӣ, Ҳофиз ва Ҷомӣ.

Ҳайфи он умре, ки мо бар умр бовар доштем.

Эй дареғи навчавониву ғурури худсарӣ,
Гӯйё манзумаи хуршед дар сар доштем.

Эй дареғи кӯдакии лоуболу бевубол
Дар бисоти сабзаҳо беғам паропар доштем.

Эй дареғи вассаю болори айвони падар,
Зери болиш ноз бар кайвони ахзар доштем.

Чор бурчи сандалӣ чун чор бурчи зиндагӣ,
Кулбаи тангеву дар он шӯри маҳшар доштем.

Дар кӯхистон зиндагӣ пур рангу бўе гар надошт,
Хона пур аз бўи модар, бўи хоҳар доштем.

Баччагиро бурд боди хушнасиме ё чунон
Бодбодакҳо, ки бар боли кабутар доштем.

Бар саре, ки ин замон дасти надомат мезанем,
Ёд бодо, як замоне дасти модар доштем.

май 1997

* * *

Сабукборему бори оламе бар дӯш мегардем,
Дар оғӯши ҷаҳон дар ҳасрати оғӯш мегардем.

Агар исён кунем, офоқ метаркад ба рӯи мо,
Даруни сина тӯфонхову худ хомӯш мегардем.

Надониста басе рашки сару сомони мо доранд,
Даруни дил хазонрезасту худ гулшӯш мегардем.

Гаҳе беҳушу гоҳе бесарупо будаем, аммо
Зи сар то ноҳуни по ҷашму гӯшу ҳуш мегардем.

Ба ҷашми оқилон – оқил, ба ҷашми ҷоҳилон –ҷоҳил,
Ба ҷашми хеш ҳамчун ҷашмаи пурҷӯш мегардем.

[1979]

* * *

Эҳдо ба Давлат Худоназар

Оё чӣ шуд, ки аз ҳама олам ҷудо шудем?!
Шояд аз он, ки мункири зоти худо шудем?!

“Боло” ҳар он чӣ гуфт, “бале” гуфта, оқибат
Дар кӯрзахми дарду бало мубтало шудем.

Аҳли китоб будаву восӯхта кутуб,
Бо ҷашми боз ҳамқадами кӯрҳо шудем.

Гаштем ҷумла босавод аз файзи инқилоб,
Лек аз саводи хештанҷӯй саво шудем.

Будем муншии ҳама иншои рӯзгор,
Сар то ба пой маншаи чуну чаро шудем.

Сӯйи уфуқ давидаву сокин ба ҷойи хеш,
Бар хеш норасидаву аз худ ҷудо шудем.

Аз миллату зи уммати худ беҳабар, вале
Миллат насохта, ҳама миллатгаро шудем.

Аз бун шикаста маъбаду меодгоҳи хеш,
Мухтоҷ бар қушоиши дасти дуё шудем.

Рӯҳониёти хешро арзон фурӯхтем,
Дар олами худогаҳӣ ағлаб гадо шудем.

Аз асли ориёии худ ор карда гох,
Орӣ зи қулли манбаъи шеърӯ наво шудем.

Эй дӯстони ҳамдилу ҳамхуну ҳамнишон,
Чун шуд, ки дар ихотаи қуҳсор ҷо шудем?!

Эй дӯстони ҳамдаму ҳамдӯстони ман,
Аввал қучой будаву охир қучо шудем?!

апрели 1990

* * *

На Сосон, на Кӯшони миллат шудем,
Адӯи Сурӯшони миллат шудем.

Ҳама об аңдар даҳан будаем,
Яке деги ҷӯшони миллат шудем.

Ситезону ғуррон чу шери яла
Ба қасди ҳамӯшони миллат шудем.

Агар хуни ангур меҳурдаем,
Зи ҳунобанӯшони миллат шудем.

Зи чомасафедон напозруфта панд
Сияҳҷомапӯшони миллат шудем.

Агар табли озодӣ мекӯфтем,
Зи пунбабагӯшони миллат шудем.

Дар охир чу дидем ҳечему пуч
Зи нарговдӯшони миллат шудем.

Ҷаҳидем боре чу бабри яла
Сипас мурдамушони миллат шудем.

Насихатниюше набудем бас,
Ки лаънатниюшони миллат шудем.

Бикардем хоки Ватан пур зи наъш,
Ҷанозафурӯшони миллат шудем.

17.02.1994 – Бемористон

* * *

*Ман бандаи он қавм ки худро донанд,
Ҳар дам дили худро зи ғалат бирҳонанд.
Аз зоту сифоти хеш созанд китоб,
Феҳристи китобро аналҳақ хонанд.
Мавлавӣ.*

Гарчи худ офтобу моҳи худем,
Монда дар инзивои чоҳи худем.

Тоҷикему ба ҳам начӯшида,
Тоҷикему на хайрхоҳи худем.

Хуни афсурда, чони озурда
Хуфта дар пой хонақоҳи худем.

Қаҳрамонони ҷанги миллаткуш –
Қотили халқи бегуноҳи худем.

Чун сипоҳигарӣ намедонем,
Рахнаи марзи бесипоҳи худем.

Дар паноҳи хирад наёсудем,
Душмани мулки бепаноҳи худем.

Носипосони бахшиши қисмат,
Зомини қисмати табоҳи худем.

Заҳрае нест ки ба Зӯҳра парем,
Заҳри қаттоли гурдагоҳи худем.

Гирди кори ҷаҳон нагардидем,
Теғи хаста ба гирдгоҳи худем.

Малаху мӯр доноро бурданд,
Бодсозандағони коҳи худем.

Тухми некӣ дигар намерӯяд,
Киштзори аҷалгиёҳи худем.

Раҳзани роҳи хештан назанад
Мо ҳама раҳзанони роҳи худем.

Худхурӣ мекунам шабони сияҳ,
Ки чаро мо шаби сиёҳи худем.

Оқибат ин суол мекушад,
Ки чаро мо на хайрхоҳи худем?

Ақлҳо аз ҷӣ тира, эй мардум,
Мо агар офтобу моҳи худем?

19.02.1994 – Бемористон

* * *

Чанд зору низор гардидем,
Гул парастиди, хор гардидем.

Карда аз сӯи хеш қатъи назар,
Сӯи парвардгор гардидем.

Оташи суғд мурд аз ислом,
Мурдаи бемазор гардидем.

Куштаи корзору оташи ҷаҳл –
Куштаи Зулфиқор гардидем.

Эй басо хуни ҳамдигар хурдем,
То чунин камшумор гардидем.

Паҳнахоро ба кӯчиён додем,
Сокини кӯҳсор гардидем.

Дар Самарқанд қанди мо шуд заҳр,
Дар Бухоро бухор гардидем.

Аз сари мо манораҳо карданд,
То баланд аз манор гардидем.

Сӯхтему насӯхт маншаи мо,
Маншаи нангу ор гардидем.

Кушт моро агарчи сад иллат
Миллати бахтёр гардидем.

Дар канори ҳалокати қисмат
Бо ҷаҳон ҳамканор гардидем.

[1988]

* * *

Эй раҳгузар, саломе, мо низ раҳсипорем,
Ин раҳ, ки ту сипардӣ, мо низ месипорем.

Гар ғамшарики мой, мо низ ғамшарикем,
Гар ту ғаме надорӣ, мо низ ғам надорем.

Ин раҳ, ки ту равонӣ, қурбон кунад ҷавонӣ,
Ҷони ҷавонӣ дар каф мо низ ҷоннисорем.

Ин роҳ то кучоҳост? Аз дил ба сӯи дилҳост,
Анҷоми мост дарё, фарёди обшорем.

Мову ту ҳар ду танҳо дар роҳи ҷустуҷӯҳо,
Бо ҳар кӣ садди раҳ шуд, ин панди кӯҳна орем:

Беҳуда зӯр кам зан, то нашканад миёнат,
Мо як танем, аммо бо халқ бешуморем!

[1986]

* * *

Мулк сангистону мо бесангарем,
Сар ба сар сардору мо бесарварем.

Пунбадаргӯшем мову раҳбарон,
Чунки мо халқони пунбапарварем.

Фаҳри мо бошад сари Боми Чаҳон,
Хок бар сармон, ки бебому дарем.

Дар чаҳон бошад батарҳоле фузун,
3-он батарҳо чанду чандон бадтарем.

Соҳиби сарчашмаему ташнаем,
Соҳиби ганҷинаему абтарем!

Кони фарҳангему хангемон намонд,
Фаҳри торихему бепову сарем.

Кова куву кӯраи оҳангариш?
Монда муште нимаҷон сӯзангарем.

Дигаре гирад гиребони фалак,
Мо гиребони худиро медарем.

Дигарон бар ғосибон зӯроваранд,
Мо фақат бар асли худ зӯроварем.

Дар Душанбе – шаҳри бедарвозае,
Дар миёни акбарон мо асгарем.

Матни он батни ҳама олудагист,
Пойтахти тоҷикон чун бишмарем?

Дӯстии халқҳо! Нозам туро!
Мизбонему зи меҳмон кехтарем.

Дар маҳалбозӣ масал гардидаем,
Гарчӣ пайванди касбӣ гавҳарем.

Аз чунин иллат бимирем анқариб,
Ки ту аз Фархору мо аз Фалғарем...

Кас напурсад то кучо парвози ақл?
“Аз кучой?” – гуфта аз ҷо мепарем.

Бонувон чодар зи сар афкандаанд,
Лек дар фарҳанг зери чодарем!

Ғозии ҳар ғози пунба будаем
Пунба шоҳу камтаринаш чокарем.

Раҳ начуста то дили халқи диёр,
То дили Масков сад раҳ раҳ барем.

Нур не дар хонаи дилҳои халқ,
Гарчи мо як кишвари нурофарем.

Нест дар дил шӯру дар сарҳо шуъур,
Гарчи дар бешӯрӣ шӯри маҳшарем.

Дар амал бошад ҳама лангу качал,

Дар газоф аз ҳафт гунбад бартарем.

Дар чаҳи чаҳли мураккаб мондаем,
Содапиндорему содабоварем.

Гар замин пасту баланд аст осмон,
Мо на дар ину на дар он меҳварем.

Тоҷику эрониву афғон чаро?
Мо дар ин дунё, ки аз як модарем!

Пеши насронӣ мусалмонем агар,
Аз нигоҳи муслимин мо кофирем.

Ҳамтарози дигарон гар нестем,
Ҳамтарозуи кафи хокистарем.

Рӯзу шаб бедор шамси ховарон,
Мо зи хоболудағони ховарем.

Ҳазрати Иқбол, бар мо бад магир,
Мо агар дар хоби сакта андарем.

“Хез аз хоби гарон” – гуфтӣ, вале,¹
Дар Самарқанд ончунон беминбарем.

Дар Бухорое, ки даргоҳи дарист,
Бо даригуфторӣ берун аз дарем.

Нест миллатро зи бас якпорагӣ,
Пора-пора луқмаи шӯру шарем.

Реза-реза, шарҳа-шарҳа ҷисму ҷон,
Бори миллатро кучо ҳам мебарем?

Мо тамоман нотамомем, эй дарег,
Он начибулманзари беманзарем.

Кӯрҳои кӯрароҳем, оҳ, оҳ,
Бар сари худ пойлағзиш меҳ(в)арем.

Мо киёнем? Аз Каёнем? Осафо,
Тоҷдорони гадои афсарем...

апрели 1990

* * *

“Ҷаҳон сар ба сар ҳикмату ибрат аст,
Чаро баҳраи мо ҳама гафлат аст?”
Абулқосими Фирдавсӣ

То кай ба дарду ҳасрат бимирем?
Боре зи торих ибрат нагирем?

То кай ба тиру шамшеру пархош
Тадбири дарди миллат назирем?

¹ Ишора ба шеърӣ машҳури Ҳазрати Иқбол «Аз хоби гарон хез!», ба вижа байти зерин:
Аз Ҳинду Самарқанду Ироку Ҳамадон хез,
Аз хоби гарон, хоби гарон, хоби гарон хез!

Дар ганҷковӣ бепову дасте,
Дар кунҷковӣ ҳай беназирем.

Зиндағарибу мурданаҷибон,
Зиндасағиру мурдакабирем.

Андар шаҳомат, андар начобат
Дастӣ факиру дашти кавирем.

Андар сиёсат, андар киёсат
Муште ақиму муште қасирем.

Дар рӯзи майдон майдонгурезон,
Бо соғару май пур хонашерем.

Аз қаҳқашонӣ ногаҳ шаҳаншоҳ,
Аз подабонӣ ногаҳ вазирем.

Аз рустое берун нарафта
Аз Тоҷикистон дар Чин сафирем...

Муште туфола, муште забола
Ин ҷо амину он ҷо амирем.

То кай, худоё, то кай, худоё
Бахти ҷавонӣ нодида мирем?

13.03.1994

* * *

Биё, бо ҳам бисозему ҷаҳонеро барафрӯзем,
Биё, бо ҳам биёмезему дунёро биёмӯзем.

Биё, бо ҳам биёғозем, то бе ҳам наанҷомем,
Биё, бо ҳам бинозему биё дар сӯғи ҳам сӯзем.

Ало, эй гулбуни танҳо, ки бехешастӣ дар саҳро,
Биё, то ҷеҳра бинмоем, мо ҳам оламафрӯзем.

Ҳамин танҳо на симу зар бувад ганҷе, ки мечӯем,
Биё, роҳе ба дил ҷӯему ганҷи миллат андӯзем.

Ту дар худ дар ғами хешӣ, ман ин ҷо дар ғами хешам,
Ту он ҷо кинатӯзи мову мо ҳам бо ту кинтӯзем.

Ало, он ки маҳалбозӣ, дағалбозӣ, мағалбозӣ,
Биё, то пора-пора ин яханҳоро ба ҳам дӯзем.

Агар мо мардумомезем, мардум низ бо моянд,
Чаро ин нукта напзирӣ, ки мо ҳамрозу ҳамрӯзем?!

16.01.1998

* * *

Ҷавонему хушиҳои ҷавониро намедонем,
Ба ёди зиндагонӣ зиндагониро намедонем.

Ба сад дил ташнағони меҳрубониву навозишҳо,
Вале худ дилбариву меҳрубониро намедонем.

Ба сад ҷон дар танӯри ишқ хомоҳом месӯзем,
Лаби дарёи дил оташнишониро намедонем.

Дили мо мешавад саркӯби шавқу шӯри бемаҷро,
Ки пеши пои ҷонон ҷонфишониро намедонем.

Аз он рӯзе бигӯяд тарк ҷони мо тани моро,
Ки қадри хубии ёрони ҷониро намедонем...

1976

* * *

Тирамаҳ омад, азизон, аз алам шеван занем,
Дар ғами гулшан май андар шуълаи гулхан занем.

Осмон паст омада, гӯй ки бар сар мезанад,
Соғаре бемансабу бебаҳси мову ман занем.

Барғҳо чун қадри одам зери по афтодаанд,
Қадри ҳам ҷӯему сар дар кӯчаю барзан занем.

Офтоби тирамаҳ чун чашми пирон хира аст,
Хирагӣ то чанд? Боре бодаи равшан занем.

Оташи ишқе, ки мо афрӯхтем, обаш заданд,
Оби оташ деҳ, бар ин оташ зи нав доман занем.

Мо, ки суғдизодаем, оташпарастӣ кеши мост,
Хез, то аз оташи дил шуъла дар хирман занем!

[1982]

* * *

Эй бародар, ману ту ҳамватанем,
Булбули шохи гули як чаманем.

Зодаи чашмаи як домани кӯҳ,
Рӯди ҷорӣ суи дашту даманем.

Зоди мо дар раҳи дил дарди дил аст,
Ҳамсафу ҳамқаламу ҳамсуханем.

Пас, биё баҳри ҳам аз кину ҳасад
Доми бухтону хусумат натанем.

Дар замоне, ки ба Маҳ бояд рафт,
Баҳри ҳамдигарамон чаҳ наканем.

Моли мо, то нарабоянд зи мо
Пеши гургон сағи худ наҳ назанем.

Кӯр созем табаҳкоронро,
Муҳраи гардани аъдо шиканем.

Сар бикӯбем кафандуздонро,

То замоне, ки бурун аз кафанем!

[1986]

* * *

Худ ба ними роҳу ангеzi рашодат мекунем,
Худ даруни чоҳу сӯи маҳ ишпорат мекунем.

Хешро носохта, бо асли худ нагдохта,
Дур аз лутфему даъвои латофат мекунем.

Худ батар аз кӯдакем, аммо чу солори ҷаҳон
Кӯдакони хешро дӯғу сиёсат мекунем.

Хонаи боназми ҷонро мекунем аз май хароб,
Аз табибон боз уммеди мараммат мекунем.

Як рисола хонда ё нохонда аз илми ҷаҳон
Мушт бар сина зада, зикри рисолат мекунем.

Фикр лангу дарк лангу пой лангу гапш ланг,
Боз ҳам аз гардиши гардун қазоват мекунем.

Зодагони одами хомему қисматҳои хом
Пухтагони ишқро аммо насихат мекунем...

[1988]

* * *

Ёр меҷӯему бо ноёр қисмат мекунем,
Баҳр меҷӯему бо ҷӯе қаноат мекунем.

Ишқ меҷӯему аз шавқе пушаймон меҳурем,
Ком меҷӯему бо ҷоме кифоят мекунем.

Меҳр меҷӯем, аммо баъд аз муҳри никоҳ
То фалак аз муҳри меҳри худ шикоят мекунем.

Рӯзи аввал пеши пой ёр сар меафканем,
Рӯзи дигар бар сари ӯ сад қиёмат мекунем.

Ваҳ чи бадбахтист, ёраб, дар ҷаҳони бурду бохт,
Давлати дил дода аз каф, боз савлат мекунем.

Ман намедонам чӣ дорад расми қачдорумарез,
Ки ба рағми асли худ бо ғайр одат мекунем.

Ман намедонам чӣ дорад ормони мо, ки мо
Хизр меҷӯему бар хирсе ибодат мекунем.

[1986]

* * *

Чӣ хабар? Чӣ ҷангу даъво? Ту напурсу ман нагӯям.
Кӣ шикаст муҳраи мо? Ту напурсу ман нагӯям.

Кӣ бурид решаи мо? Кӣ бисӯхт бешаи мо?
Кӣ рабуд ганчи моро? Ту напурсу ман нагӯям.

Кӣ чӣ кард бо Самарқанд, ки чунин нагунаш афканд?
Кӣ чӣ кард бо Бухоро? Ту напурсу ман нагӯям.

Зи ҳазорсола таърих? На! Ҳазорсола таъхир!
Ту напурс, чони бобо. Ту напурсу ман нагӯям.

Кӣ маро чунин пароканд? Кӣ туро ба хун биёганд?
Зи худост ё худӣ мо? Ту напурсу ман нагӯям.

Хабаре зи асли худ не, сафаре ба васли худ не,
Ману ту ҳасем оё? Ту напурсу ман нагӯям.

На Куруш, на хурӯше, на ситез, на тамизе,
Чӣ нишон зи бахши фардо? Ту напурсу ман нагӯям.

Ҳама рафта кӯ ба кӯе, напавем рӯ ба рӯе,
Ки гирифт мулки Доро? Ту напурсу ман нагӯям.

Раҳи куфру дин чӣ чӯй, ту зи нафси ину он гӯй,
Кӣ бувад Калашниково? Ту напурсу ман нагӯям.

Ту гулӯи чашма бастӣ, худӣ ту зи ман бипурсӣ,
Ки чаро хушид дарё? Ту напурсу ман нагӯям.

Ту ба маснаде расидӣ, на ба мақсаде расидӣ,
Чӣ шунидӣ аз раоё? Ту напурсу ман нагӯям.

Нарасида бар худимон, нарасем бар худомон,
Чӣ касем дар ду дунё? Ту напурсу ман нагӯям.

25.01.1997

* * *

Ба баҳори нав расидам, зи баҳор шукр гӯям,
Ба нигори нав расидам, зи нигор шукр гӯям,

Зи хумори ишқ шодам, ки дили маро ҷавон кард,
Ба хумори дил расидам, зи хумор шукр гӯям.

Зи шарори хандаи гул ба дилам шарора афтод,
Ба дили шарораборам зи шарор шукр гӯям.

Ҳазали ҳазор бошад зи ҳазор чилваи гул,
Зи ҳазор нағмаи ӯ ду ҳазор шукр гӯям.

Чу баҳор гул фишонад, ба барори нав расонад,
Зи барои ризки мардум зи барор шукр гӯям.

Чу шавад шукуфаборон ба сару ба дӯши ёрон,
Зи ҳазон кунам фаромӯш, зи баҳор шукр гӯям.

[1988]

* * *

Лаҳзаҳое, ки ғазал мегӯям,
Оҳ аз дасти аҷал мегӯям.

Мисрасеро, ки бигӯям хомӯш,
Радди ҳар шӯру мағал мегӯям.

Байти абрешими нармеро
Посухи макру дағал мегӯям.

Аз азал рафта, ки ман гӯям дод,
Дод аз нақши азал мегӯям.

Ин ҷаҳон пур зи касалмандон аст,
Дарди ҳар ҷони касал мегӯям.

Зиндагӣ чун ҳама захру асал аст,
Заҳро хурда, асал мегӯям...

[1988]

* * *

Мо зи асли хештан азбаки дур афтодаем,
Раста аз гӯре, дигарбора ба гӯр афтодаем.

Рӯи хотирбиниву меҳмоннавозимон чӣ дод?
Дода бас нону намак, бо бахти шӯр афтодаем.

Кӯрботин шамъи роҳу кӯрдил машғал ба даст,
Ё ба рӯи ин замин мо ҷумла кӯр афтодаем.

Пешвомон буд азбас пешпоуфтодае,
Мо ҳам андар чола бефахру ғурур афтодаем.

Мурдаҳомон зери қабру зиндаҳомон зери ҷабр,
Ё магар ҳампахлуи аҳли қубур афтодаем?

Осмоно, хориям меояд, эй дод, аз чӣ рӯ
Нотавону ночавону ночасур афтодаем???

27.11.1993

* * *

Мо низ дар замони худ дилдода будаем,
Мафтуни ҳолу хатти худодода будаем.

Бо он ҳама ғурури ҷавонӣ, ки доштем,
Дар хоки остонае афтода будаем.

Дар пеши ҷашми масти ӯ лолу фалакзада,
Аз дур ишқнома фиристода будаем.

Дар рӯ ба рӯ чу кӯдаки ҳайрону музтариб,
Аз дур дар балои ӯ омода будаем.

Бо он ҳама наҷобату ошӯби хуни гарм
Бисёр содадил ва ё худ сода будаем.

[1982]

* * *

Мо ҳам барои хеш ҷаҳон офаридаем,

Мо ҳам зи дарди ишқ даме н-орамидаем.

То бо бисоти хотири ёр ошно шавем,
Эй бас зи хеш рафтаву аз худ рамидаем.

Гар дигарон ба манзили мансаб расидаанд,
Мо ҳам ба қадри бўсаи ёре расидаем.

Ноқобилон чу аз паи рӯзӣ давидаанд,
Мо ҳам ба ҷои ваъдаи моҳе давидаем.

Гул чидаанд мардумон ё хӯша чидаанд,
Мо аз замини умр фақат бўса чидаем.

З-он пештар, ки аз тапиш монад дили бузург,
Андар канори дилбаре беҳуд тапидаем.

Максуд аз ҳаёт агар умр дидан аст,
Хуш умр дидаем, ки дидор дидаем...

[1982]

* * *

Осон кучо ба маснади иззат расидаем,
Баъд аз ҳазор хорию зиллат расидаем.

Дар хуни хеш ғарқаи гирдоб будаем,
Ҷон додаву ба ҷониби давлат расидаем.

Дар хуни дил нишаставу аз ашқи шӯр кӯр,
Сар бохта ба сарҳади роҳат расидаем.

То дастранҷи заҳмати мо доне бар диҳад,
Эй бас ба вартаи ғаму кулфат расидаем.

Сарҳои сад ҳазор бузурге ба хок рафт,
То мо ба хокбӯсии миллат расидаем.

Як Рӯдакӣ набуд, аз ӯ беш кӯр шуд,
То мо бад-ин муҳити басират расидаем.

Бас хурдаем зарбу лат аз хоҷадавлатон,
То ҳолия ба давлати сармад расидаем.

[1986]

* * *

Ҷонам ҷӣ хоҳад аз рӯзгорон?
Навбатгузорӣ бо ҳақгузорон.

Бо сӯзи пинҳон ёд оварам ман
Аз ишқи ёрон дар рӯзи борон.

Бо худ ситезам, беҳуд ситезам,
Коре надорам бо кинадорон.

Чун тангчашмон дунё начӯям,
Қисмат кунам дил бо дилфигорон.

Дар синаи ман чӯшад ҳамеша
Сад корзоре бе корзорон.

Одам ғанимат, ҳар дам ғанимат,
Эй ҳамнасибон, эй ҳамчаворон!

[1970]

* * *

Ман на онам, ки бувад ҳамқадаҳи бехабарон,
Ман на онам, ки бувад ҳамраҳи бепову сарон.

То дилам ҳаст, биорам ба бузургон тоат,
То назар ҳаст, равам аз паи соҳибназарон.

Манам он сабзаи аз хоки шаҳидон руста,
Ки диҳам пайк зи сарсабзии пирузгарон.

Дасти ман рост шуда ҷои синонҳои куҳан,
Сарам афрохта аз парчами соҳибзафарон.

Қаламам аз чигаси дасти маибон мондаст,
Суханам сабз шуда аз нами хуни падарон.

1976

* * *

То кай бувед аз ҳама дур, эй бародарон,
Гӯрӣ¹ кунед то дари гӯр, эй бародарон.

Шохи ҷавонии шумо напкоста, оваред
Баргу навои шодио сур, эй бародарон.

Аз ҷангучӯшу зӯрии ночоятон ҷӣ суд,
Чун нестед аз худо зӯр, эй бародарон.

Захма ба захми синаи хунин ҷӣ мезанед,
Созед торҳои дил ҷӯр, эй бародарон.

Бо чанд ҳарфи нарм зи аъмоқи ҷону дил
Гармо диҳед бар тани ур, эй бародарон.

Бо ормони равшану ояндабини ҳеш
Бино кунед ҳар дили кӯр, эй бародарон.

Он санги дил ба шишаи ин дил ҷӣ мезанед?
Иншо кунед маъбади нур, эй бародарон.

Узр оваред аз сари мардонагӣ яке
Озурдаед гар дили мӯр, эй бародарон.

Як шӯрабахт то шавад хушбахт, бигзаред
Аз ин ғиреву ғулғули шӯр, эй бародарон!

¹ Гӯрӣ – шодио нишот. Аз Рӯдакӣ:
Гӯрӣ кунему бода хурему бузем шод,
Бӯса диҳем бар ду лабони паривашон.

* * *

Кофтам ҳусни дил аз ҳусну ҷамоли дигарон,
Ёфтам авҷу камоле аз камоли дигарон.

Гарчи худ болу пари парвози дуре доштам,
Шеваи парвоз омехтам зи боли дигарон.

Баҳри ман мурданд пируну ҷавонони Ватан,
Умр дидам аз ҳисоби моҳу соли дигарон.

Ман чӣ будам? Мушти гил, нашнохта, нагдохта,
То шудам ҳамболи умри безаволи дигарон.

Ҳолгардонии вақту косагардонии давр
Дидам андар рангбозиҳои ҳоли дигарон.

Чун ҷавобе бар саволе ҷашм бикшудам, вале
Худ саволи дигарам ман бар саволи дигарон...

Меғудозам, меғурӯзам хешро, то зиндагист,
Метапам баҳри замони худ мисоли дигарон.

[1976]

* * *

Сар бибозам ба сарафрохтагон,
Ошиқам бо дили дилбохтагон;

Ошиқи ҷумлаи оташбозон –
Умрҳо сӯхтаву сохтагон.

Ошиқи он ҳама беҳанҷару теғ
Хуб шамшери сухан охтагон.

Ошиқи он ҳама андар раҳи умр
Қадри мардонагӣ бишнохтагон.

Ошиқи ҷумла пиёда зи ҳама
Як қадам пештаре тохтагон.

[1972]

* * *

Ин манам, ҳамгунаҳи шишаву соғарзадагон,
Даст андар камару домани дилбарзадагон.

Ин манам, ҳамсафари сӯхтагони раҳи ишқ,
Хок бар сар зада, аз хок зи нав сар задагон.

Ин манам дида, ки бас ҳиммати пасте доранд
Доду фарёди баланд аз сари минбар задагон.

Ин манам, ҳамназари зумраи арбоби назар –
Дил ба дарё задагон, сина ба озар задагон.

Ин манам, ҳамнасаби гумшудагони раҳи ишқ –

Рахна бар силсилаи муслиму кофар задагон.

Ин манам, ҳамтани мардони зи пастии замин
Таъна бар манзалаи торами ахзар задагон.

Ин манам, ҳамшарафи ҷумлаи мардони амал –
Остин аз паи таъмири ҷаҳон барзадагон...

[1986]

* * *

Ғавғои беш мекунанд ин ҳечқорагон,
Даъвои риш мекунанд ин ширхорагон.

Гар як ду шом навбати айёмашон диҳӣ,
Махро зи чарх мекананд ин беситорагон.

Дар кӯрдуди баҳсашон кӯрист қаҳрамон,
Оташ ба даҳр мезананд ин бешарорагон.

Ёбед гар матои сухан, дар тани шумо
Сад чома пора мекунанд ин куҳнапорагон.

Он қадр доми тухмату бӯхтон ниҳодаанд
Бечораем наздашон аксар бачорагон...

[1986]

* * *

Кони дардем, чу аз каф шуда кони зарамон,
Хуни сардем, чу хомӯш шуда озарамон.

З-он раҳогар, ки бузург аст, вале ҳам гург аст,
Хурда гаптему нахурдем ғами додарамон.

Пайкара сохта баҳри басте “озодгарон”,
Пай набурдем зи пайкори дилу пайкарамон.

Сари мо косаи холист аз он рӯ, ки ба сидқ
Сар накардем фидои нафаси ҳамсарамон.

Бебару бор аз онем, ки аз беҳунари
Ҳар нафас ҳамбарамон хок шавад дар барамон.

Ҳеҷ пайғоми илоҳӣ нарасад бар ману ту,
Чунки бас дур фитодем зи пайғамбарамон...

Алами шухрати мо гар ба фалак сар сояд,
Қарздорем зи оҳу алами модарамон.

Мо, ки будем зи дарвозакушоёни сухан,
Аз чӣ рӯ даст надорем ба хоки дарамон?!

Боз як нукта бигӯям, ба ман, эй халқ, машӯр,
Ки чаро омада ин ҳукми қазо бар сарамон:

Беҳтарин луқмаи халқони дигар нуқлу кабоб,
Беҳтарин луқмаи мо хурдани ҳамдигарамон.

* * *

Чунин ки гапшта макони ман ошёни камон,
Дихӣ салом, алайкат дихад даҳони камон.

Забони давлатӣ айдун забони модар нест,
Забон забони камону баён баёни камон.

Камони абруи чонон намезанад тире,
Замин замини камону замон замони камон.

Камони қомати пирон насохт тадбире,
Чаҳони панди ниёгон шуда чаҳони камон.

Дигар фулону чуноне мағӯ ба ину ба он,
Фулон фулони камону чунон чунони камон.

Нишони одамӣ аз ҳеҷ одаме маталаб,
Нишони одамӣ гардида худ нишони камон.

Дареғу дард, ки дар зер чархи дӯлобӣ
Қирони мардуми тоҷик напуд қирони камон.

октябри 1993 – Зумрад

* * *

Офарин ҳамқаламон, ҳамқадамон, ҳамқадаҳон
Бо ҳама теғи забон, теғи қалам бесидахон.

Офарин номварон дар бари ин комварон,
Офарин симу зарон дар бари ин хокирахон,

Дар миёни ҳама ин тирадилон қуббаи нур,
Дар миёни ҳама ин бемазагон бебазахон,

Ҳарфи ҷонпарваратон бишнаваму гӯям фош:
Ҳайфи булбулнафасон дар маҳали сағманаҳон...

Сарбаландед чу Албурз, агарчи дидед
Ҷабру бедоди ҷаҳону дами шамшерӣ шаҳон.

Рӯсафедед шумо, баски сафедандешед
Рӯ ба рӯ бо галаи дилсияху рӯсияҳон

Бо ҳама фахру ғурур аз ҳунари худ, доред
Сари хам, гардани қач дар қадами қачқулахон.

Устоди ҳаматон буд сипаҳсолоре,¹
Аз чи мондед чунин бесипару бесипаҳон?

Дар паноҳи хираду шеърӣ Аҷам оламгир,
Дар паноҳи ҳуди худ бефараху бепанаҳон,

Пургуноҳед, ки бо пургунаҳон месозед,

¹ Манзур Устод Рӯдакист.

28.12.1994

* * *

Бесаводам аз савод омӯхтан,
Бефурӯғам аз ҷаҳон афрӯхтан.

Гумраҳам дар “шоҳроҳи ленинӣ”,
Муфлисам аз ганҷи дунё тӯхтан.

Рост машмар пухтагиҳои маро,
Хомсӯзам аз паёнай сӯхтан.

Аз чигардорӣ шудам хунинчигар,
Синачок аз ҷоки дилҳо дӯхтан.

Пургуноҳам аз гуноҳи дигарон,
Пурвуболам аз савоб андӯхтан.

Аждаҳои зард рӯйи ганҷи мост,
Ҳотамам аз ҳеҷ чиз андӯхтан.

Бо ҳама ин қачҳисобиҳои давр
Сармадам аз хешро нафрӯхтан...

[1991]

* * *

Барои Бозор Собир

Нест осон бурдани бори суҳан,
Сода набвад ин ҳама кори суҳан.

Аз гули хору зи хори гул маро
Қардӣ мафтунӣ гулу хори суҳан.

Аз ҳасе дарёфти бӯи касе,
Аз пари коҳе – ҷару боли суҳан.

Эй бас озори суҳан ҳам дидаӣ,
То биёбӣ сирри осори суҳан.

Қадри шеър афзуд чун нарху наво
Аз туфайли ту ба бозори суҳан.

Мову ту дар шоирӣ ҷон медиҳем
Оқибат дар кунҷи девори суҳан.

[1980]

* * *

То наёбӣ, ҷони ман, ҷони суҳан,
Чун гадоён меҳурӣ нони суҳан.

Медавӣ якумр гирдогирди кӯҳ,
То наёбӣ маншаи кони суҳан.

Гар надорӣ дар дил оҳеву ғаме,
Мезанад арвоҳи пирони сухан.

Бесарупо бигзариву бепае,
Сар набозӣ гар ба поёни сухан.

Доғи дилро боғи дил кун бо фусун,
То набошӣ доғи домони сухан.

Хуни дил хур, хуни дил хур, хуни дил,
Маҷлиси май нест майдони сухан.

Сар барорӣ аз гиребони замон,
Гар бигирӣ аз гиребони сухан...

[1982]

* * *

Як наъраи шерона, эй миллати шеравжан,
Шоиркуширо бас кун, эй қудрати шерафкан!

Равшандилият равшан бар қулли башар буда,
Ҳар тирадиле бинӣ, тир аз паи тир афкан!

Гар қуллаи кӯҳатро тасхир кунад пасте,
Аз зурва ғурур омӯз, аз зурва ба зер афкан!

Ҳар кас ба сарат боре даъвои кабирӣ кард,
З-ӯ беш кабирӣ кун, сарқӯбу ҳақир афкан!

Шамшери сухан барқаш, дар пой Ватан ҷон рез,
Ҳар ҷо дудиле бинӣ, дар хок далер афкан!

Моҳит ба шастат нест, дарёт ба дастат нест,
Дасте зану шасте нех, фарёду нафир афкан!

Як зарра зи худ бар шав, пирояи кишвар шав,
Ин мову маниҳоро чун мурдаи пир афкан!

Аз кӯхи баландӣ ту, аз чист нажандӣ ту?
Боло раву боло рав, эй миллати шеравжан!

[1997]

* * *

*“Тоҷики гарданкашу лашкаршикан
Бештаре найзавару тегзан...”
Хусрави Деҳлавӣ*

“Тоҷики гарданкашу лашкаршикан...”
Гардани худ бишканад аз макру фан.

Тегзан? Оре, батар аз сад адӯ
Худ бизанад бар чигари хештан.

Тирзан? Оре, бизанад беҳато
Рост ба чашму ба дили ҳамватан.

Пӯст канад колбади куштаре
То бишавад туъмаи зоғу заған.

Пора кунад ҷумлаи аъзои ӯ
Афканадаш дур, напечада кафан.

Синаи модар бибурад масти банг
Гарчи аз он хурда ба тифли лабан.

Сӯхтани хонаи модар варо
Беҳ бувад аз хонаи нав соҳтан.

Куштани ҳаммилату яғмогарӣ –
Ин бувадаш маънии ҳуббулватан.

Шоири дилсӯхта, дигар мағӯй
Аз гулу райҳону зи мушки хутан.

Шукр бикун, зиндаи алҳолу боз
Ҳаст маҷолат, ки бигӯй суҳан.

Шукр бикун з-он ки забони синон
Шарҳа накардаст забон дар даҳан.

Шукр бикун, лек биандеш жарф
Бар худу бар кашмакаши мову ман.

Жарф биандеш, чӣ асрор ҳаст
Дар сифати тоҷику тоҷик будан...

28.03.1994

* * *

Тоҷике бо форсӣ ҳарфе нағӯяд, фаҳр кун,
Ҷавҳари худ, асли худро гар нағӯяд, фаҳр кун.

Гар раҳи анбор пӯяд ё раҳи бозору пул,
Роҳи истиқболи миллатро нағӯяд, фаҳр кун.

Дар Бухоро то кунун аллома мерӯид агар,
Баъд аз ин ҳар лаҳзае ўзбак бирӯяд, фаҳр кун.

Дар Самарқанд аз гулистони шукӯҳи ориён
Тоҷике гар атри озодӣ нағӯяд, фаҳр кун.

Чун дигар фаҳре надорӣ аз худу аз буди худ,
Номат ар таърих аз матнаш бишӯяд, фаҳр кун.

Лоике гар дар ғами миллат бимирад, чапн гир,
Мӯ ба мӯяш гар аз ин ғам хун бимӯяд, фаҳр кун.

25.12.1994

* * *

*“То тавонӣ дӯстонро гум макун”
Мирзо Турсунзода*

Дар ҷаҳони душманонӣ, дӯстонро гум макун,

Дар миёни қачравонӣ, ростонро гум макун.

Ҳар кучое по ниҳӣ, дар пои ту сар мениҳанд,
Ошу ноне хурдаӣ, он ошёнро гум макун.

Ваъдаҳои нася додӣ вақти мастӣ, мард бош,
Баҳри чуброн пеши ҷонон нақди ҷонро гум макун.

Ҳам макун парвову ҳам як лаҳза бепарво мабош,
Корвонсолорӣ, фарёди сагонро гум макун.

Навбатат гар омада, дар осие навбат бирон,
Лек исёну ғурури осиевро гум макун.

Обрӯе доштӣ, аммо чу об аз сар гузафт,
Баҳри оби мурдае оби равонро гум макун.

Оғаҳам аз хешу боз офоқ оғаҳ мекунад:
То намирӣ безамон, дарди замонро гум макун.

Гарчи бо модар-заминам, бишнавам панди падар:
Дар замин гар шодмонӣ, осмонро гум макун.

Дастаи дар мекашад аз остинам ҳар саҳар:
Эй ки берун меравӣ, ин остонро гум макун!

[1986]

* * *

Ишқ овардам, пушаймонам макун,
Оташ овардам, гулафшонам макун.

Хешро то ишқи ту аз сад даре
Ҷамъ овардам, парешонам макун.

Шодӣ овардам, ба ғам рангаш мазан,
Ханда овардам, ту гирёнам макун.

Шӯр овардам ба ҷони коҳилат,
Ганҷ овардам, ту пинҳонам макун.

Бода овардам ба ҷоми холият,
Ҷом пур кун, сер аз ҷонам макун.

Оҳ овардам, дилатро гарм соз,
Роҳ овардам, гурезонам макун.

Хоҳиш овардам, ба коҳиш хӯ мадеҳ,
Нозиш овардам, ту нолонам макун.

Чашма овардам, ки бахтат сабз бод,
Шӯрчашмӣ пеши чашмонам макун.

Ҳадя овардам дили пуроташе,
Сардӯй чун замистонам макун.

Достони ишқи ту дорам ба дил,
Дастгирам бошу дастонам макун.

* * *

Биё, эй ишқи нав, рӯҳам чавон кун,
Биё, эй дарди нав, тармими чон кун.

Биё, эй васли нав, аз қабзаи марг,
Маро бистону фаҳри ҷовидон кун.

Биё, эй дасти гарму нарми симин,
Маро бар даст гиру дoston кун.

Биё, эй хусни нав, ҳузни маро куш,
Биё, эй аҳди нав, охирзамон кун.

Биё, эй фарри яздонии одам,
Замини очизамро осмон кун.

Биё, эй ишқи нав, эй марғи ширин,
Ҳар он ҳукме, ки медонӣ, ҳамон кун!

* * *

Ҳар гаҳе бе ман бимонӣ, дар ғами ман гирия кун!
Бо ҳазорон нолаю фарёду шеван гирия кун!

Дар сари санге нишеман доштем, эй тахти бахт!
Чун нишинӣ бе ман андар он нишеман, гирия кун!

Домани кӯҳе замоне будамон домони васл,
Ҳар гаҳе бе ман равӣ бар кӯҳдоман, гирия кун!

Ишқи мо чун ғунчаи гул буду як хандиду мурд,
Ғунчаи пажмурдае бинӣ ба гулшан, гирия кун!

Бар баҳори шавқӣ ман сардии дай аз ту вазид,
Ёд кун 3-он хандаҳо, чун абри баҳман гирия кун!

Беаҷал куштӣ мубаббатҳои ширини маро,
Бар сари ин зиндагӣ то рӯзи мурдан гирия кун!

* * *

Эй миллати хобида, бистезу талоше кун!
Эй қавми чафодида, бистезу талоше кун!

Эй охи гиреххурда дар ҳанҷараи торих,
Эй ҷони ҳаросида, бистезу талоше кун!

Ганҷинаи ту бурданд, нақдинаи ту хурданд,
Эй соҳиби тарсида, бистезу талоше кун!

Рангати шуда берангӣ, ҳангати шуда беҳангӣ,
Санги натарошида, бистезу талоше кун!

Аъмоли ту беҳуда, ишколи ту накшуда,
Эй махзани попида, бистезу талоше кун!

Олуда ба ҳар гарде, печида ба ҳар дарде,
Бо хеш напечида, бистезу талоше кун!

Дарёи равон дорӣ, дилҳои чавон дорӣ,
Бонги касе наштида, бистезу талоше кун!

Эй дори табархурда, озурдаву пажмурда,
Эй дасти наёзида, бистезу талоше кун!

Эй тахти сияхтахта, худ соҳиби тахтат бош,
Эй доди наварзида, бистезу талоше кун!

13.07.1991

* * *

Дигар дар чомаи душман сари ёрӣ макун бо ман,
Чигардорӣ намедонӣ, чигархорӣ макун бо ман.

Манам он шишае, ки сангро дуд аз димор орад,
Дили афсурдае дорӣ, дилозорӣ макун бо ман.

Ман он коҳам, ки кӯҳеро зи беҳу бун барандозад,
Най чун ҳамтарозуям, сабуксорӣ макун бо ман.

Чи суд аз он суханбофӣ, ки бадтар аз кафанбофист,
Нишин дар гӯшаи дуккону солорӣ макун бо ман.

Зи чӯи кандаи ман об хурдӣ солҳои сол,
Агар безори худ гардидӣ, безорӣ макун бо ман.

Ало, эй дӯсти душманнасақ, боре фаросат кун,
Мададгорӣ наметонӣ, халалгорӣ макун бо ман.

[1986]

* * *

Решаи ман, маншаи аҷлоди ман,
Асли ман, Эрони ман, бунлоди ман.

Ҷони мо чун риштаи дубофтаст,
Бофти ман, тору пуди ёди ман.

Гар набошӣ, синаи мо медарад
Душмани имони ман – ҷаллоди ман.

Чанд ғофил мондӣ аз дарди дилам,
Як туй имрӯз ҳамфарёди ман.

Баъди Сомонӣ моро сомон намонд,
Бод бар каф шуд хунарободи ман.

Аз Варорӯд ин ҳама ғофил мабош,
Дасти Рустам ёз бар имдоди ман.

Нури чоми Ҷам бияфкан бар дилам,

Шодмон кун ин дили ношоди ман.

Ҳар дари ту масдари лафзи дарист,
Мактаби ман, мазҳаби ман, доди ман.

Мо ҳама чамъи парешони туем,
Эй ту ҳам сарводаву сарводи ман.

Ман агар раҳгум задам дар роҳи худ,
Шодбахтам, ки туй иршоди ман.

Худ ту битвонӣ гиромӣ доштан
Яшти ман, Зардушти ман, иншоди ман.

Оташи Зардушт дар чапмони туст,
Оташи ишқи нахустгӯди ман.

То ба даргоҳи абад хоҳад расид
“Маснавӣ”-ю “Шохнома”-зоди ман.

Мерасад бар чарх аз гулдастаҳот
Оҳи ман, афғони ман, фарёди ман.

Боди шурта гар набуд аз сӯи ту,
Эй дарёғ аз кӯшиши барбоди ман.

Хомии моро ту хоҳӣ пухта кард
Кӯраи ман, Коваи ҳаддоди ман.

Зимни номи ту ба фардо мебарад
Тӯшаи торихро авлоди ман.

Дар ту мебинам камоли оли хеш
Эй зи салсоли азал ҳамзоди ман.

Дар ту мепечам чу гул бар буттае
Хонаи имони ман, меоди ман!

3.02.1991 – 3.01.1992

* * *

Ало, кайҳони дури ман, ало эй хоксори ман,
Ки ҳоло сабз медорӣ баҳори рӯзгори ман.

Шабат хуш бод боре дар канори ёри иҷборӣ,
Агарчи нестӣ дар шоми ғамҳо ҳамканори ман.

Туро ҳар бор агар бинам, чавонӣ боз меояд,
Ту – ишқи шуълабори ман, умеди пайдори ман.

Агар чапмат набинам, чапмаи илҳом мехушқад,
Ту – чони беқарори ман, ту – шеърӣ обдори ман.

Агар рӯят набинам, рӯи тақдирам сияҳ гардад,
Ту – ҳусни рӯзгори ман, ту ҳузни хушгувори ман.

Зи абрӯи баланди ту, зи миҷғони дарози ту,
Ҳама авчу барори ман, ҳама шӯру шарори ман.

Зи хар ҳарфи суруди ман фурузон мешавад номат,
Ту – ёду ёдгори ман, ту – зарлавҳи мазори ман.

Хушо аз кӯрии чашми касон, моро баҳоре ҳаст,
Хазонатро набинам, эй гули доимбаҳори ман!

[1986]

* * *

Хазонам гул кунад рӯзе, ки хандӣ, эй баҳори ман,
Нагунҷам дар ҳама олам, чу гунҷӣ дар канори ман.

Вале афсӯсу вовайло, ки аз васли ту маҳрумам,
Чу тиллои Зарафшон нестӣ дар ихтиёри ман.

Зи дастам барнамеояд, ки дастат гираму гӯям:
Гули оташпарасти ман, зи сар то по шарори ман,

Маро аз сӯхтан боке набошад, лек метарсам
Ки оташбозии ишқат бисӯзад ёдгори ман.

Туй оташ, манам оташ, кунад оташ зи оташ гул,
Ки баъди мо гули оташ бирӯяд аз мазори ман...

[1986]

* * *

Гар баҳри тамаъ омадаӣ пепши дари ман,
Лаб во мақуну дур бирав аз назари ман.

Ман чун ту падарсӯхтаеро нашиносам,
Бархоста аз гӯр ҳам ояд падари ман.

Ман бе пули ту мегузарам аз пули дунё,
То мерасад аз хони ҳазар моҳазари ман.

Ман бар асари дӯғу дағои ту натозам,
То ҳаст ба дилҳо асароти асари ман.

Хокистари ту рӯи маро тира насозад,
То шуълаи сӯзанда фишонад шарари ман.

Симу зар агар аз дару боми ту биборад,
Шеърӣ дарӣ борад ҳаме аз бому дари ман.

[1986]

* * *

Наёбӣ дар ҷаҳони бевафо содиқтаре аз ман,
Наёбӣ дар муҳити беғамон мушфиқтаре аз ман.

Дар он маврид, ки лофи ишқ гӯянд раҳат гиранд,
Наёбӣ аз талабгорони худ ошиқтаре аз ман.

Ба он дарди дили зорат, ки ноҳамвор месӯзад,
Табибе ҳам наёбӣ хушпаю ҳозиқтаре аз ман.

Дар он соат, ки аз ҳафт осмон ҷӯй тасаллос,
Наёбӣ дар замини ошиқӣ ошиқгаре аз ман.

Тамоми умр ҷӯй лоиқи худро дар ин дунё,
Наёбӣ бар мазоқи хештан лоиқгаре аз ман.

[1986]

* * *

Зинда бош, эй чашмаи илҳоми ман,
Халқи ман, эй асли нангу номи ман.

Бахти сабзу рӯи сурху чашми сер,
Обрӯю иззату икроми ман.

Ман агар имрӯз мирам дар ғамат,
Ту ба фардо мебарӣ пайғоми ман.

Шодбахтам з-он ки бо шеърӯ суруд
Сарфи айёми ту шуд айёми ман.

Кай чунин мастӣ раво медоштам,
Ту намебудӣ агар ҳамчӯми ман.

Дар дилам гар оташи меҳрат набуд,
Пухта кай мешуд каломи хоми ман?

Баҳри хушкомии ту гуфтам сухан,
Бо сухан бардошти то коми ман.

Боз ҳам раҳни ғами ҷони ту бод
Ҷони ман, ин ҷони беороми ман.

Ин ғазал гуфтам, ки ёд оӣ ба меҳр
Дар ҳама оғозхот анҷоми ман.

[1986]

* * *

То умеди ишқ аз туст, ошиқи чавонам ман,
То туй замини дил, бурчи осмонам ман.

Бе ҳузури дидорат дар ҷаҳон ҳузурам нест,
То туй ҷаҳони ман, ошиқи ҷаҳонам ман.

Дар сиришти ишқи ман заррае дурангӣ нест,
То ту ҳам чунин бошӣ, дон ки ҳамчунонам ман.

То лабат шакар дорад, шеъри ман асар дорад
То туй ба коми дил, марди комронам ман.

То тамоми сарсабзим аз баҳори сабзи туст,
Эй нигори сабзина, бо ту беҳазонам ман.

Шоири замон будан мушкилест саҳт, аммо
Дар ситоиши ҳуснат шоири замонам ман.

[1988]

* * *

Эй шӯри чаҳони ман, эй ишқи чавони ман,
Дар пой дарахти хушк, эй оби равони ман.

Дар мазраи хушкида борони нумӯафзо,
Дар синаи беуммед уммеди нишони ман.

Бори ғами ин дунё кардаст дуто қаддам,
Бори ғами дил афзо бар бори гарони ман.

Эй субҳи дурахшонрӯ, дар шомӣ дилам бартоб,
Гулханд бизан, эй гул, дар боғи хазони ман.

Дар тирагии рӯҳам чун машғала ворид шав,
То бинӣ чӣ хоҳад монд аз рӯзу шабони ман.

Печон шаву рақсон шав дар сахни дили хаста,
Хуни наво қоим кун андар шарафни ман.

Бозӣ куну бозӣ кун, ҳам дастдарозӣ кун,
Бозичаи дасти туст ин боқии қони ман.

Ингуна, ки мерезӣ оташ ба сари умрам,
Тарсам, ки шавӣ охир тобутқашони ман...

[1986]

* * *

Ҳар гаҳ, ки бишмарӣ, эй хушнӣгоҳи ман,
Бо чашми ошиқӣ айбу гуноҳи ман,

Дар ишқи мо, бидон, ғайр аз дурангӣ нест –
Рӯи сафеди ту, рӯзи сиёҳи ман.

Бе ман ту сохтӣ, ман бе ту сӯхтам,
Нозат гувоҳи ту, оҳам гувоҳи ман.

Роҳам ба сӯи ту ҳамвор буд, лек
Санги дили ту буд худ садди роҳи ман.

Гардад паноҳи ман девораи лаҳад
Девори ту нашуд пушту паноҳи ман.

Аз ишқи ту даме ором нестам,
Хоҳӣ, биё, бубин оромгоҳи ман.

Баъди вафот ҳам ман бо ту зиндаам,
Шеърӣ маро бихон, эй марггоҳи ман!

[1988]

* * *

Ғазали шукру ситос ба зодгоҳам Мазори Шариф ва ҳамдиёронам

Ало, эй кӯҳи Чилмехроб, ало, эй сачдагоҳи ман,
Ба гардун мерасад аз фаҳри дидорат кулоҳи ман.

Пас аз домони модар доманат домони умрам буд,
Ту бинмудӣ миёни чорроҳа самти роҳи ман.

Чакодат соя меафканд бар рӯи ҳаёти мо –
Ҳаёти шоду обод аз виқори қиблагоҳи ман.

Хасу хорат ба домон, тубра бар дӯш аз барат рафтам,
Дигар дур аз барат тай шуд ҳама шому пагоҳи ман.

Закои мардуми деҳ буд дар анбонаи дӯшам –
Раҳоварди азим аз ҳамдеҳони хайрхоҳи ман.

Замини орзумандат замондори ҳаётам буд,
Зағора додиву додӣ ба чону тан рафоҳи ман.

Сари ҳар қуллаат чун барраоҳу мепаридам маст,
Шуд он айёму сӯи туст ҳоло ҳам нигоҳи ман.

Савоб омӯхт бар ман пандҳои модари пирам,
Замирам пок шуд аз сураҳои хонақоҳи¹ ман.

Табиби дасти маҷрӯҳам падар будасту торонат,
Зухури шафқатат равшангари рӯзи сиёҳи ман.

Азохонии кампирон ба гӯшам мерасад то ҳол,
Фами дунёст дар ҳар дудмони зодгоҳи ман.

Фани дунё чӣ фандам дод, аммо боз пандам дод,
Қарибӣ ё зи ман дурӣ, биёмурзӣ гуноҳи ман.

Туй ҳам хоки аҷдодам, туй ҳам хоки бунёдам,
Туй чоҳу ҷалоли ман, туй пушту паноҳи ман.

Лабабро бар лаби чӯят ниҳодам, оби ҳайвон буд,
Мазори ман, мадори ман, деҳи олампаноҳи ман.

Набудам аз ту якдам дур, гарчӣ дур ҳам будам,
Вафодори ту будам, эй гули хуршеду моҳи ман.

Ҳама пажвоки тифлиам зи ту ояд, дилам хоҳад
Яке ҳам бишнави ту вопасин фарёду оҳи ман.

15.02.1992

* * *

Ба ҳар ҷое, ки бошӣ, эй худои орзуи ман,
“Худоё!” гуфта мемирад ба сад хорӣ адӯи ман.

Ба сӯят ҳар шабу рӯзе, ки ман рӯи ниёз орам,
Тамоми нуриён резанд нури худ ба рӯи ман.

Сабӯи ман пур аз талхист, то талхии маҳчурист,
Ба ёдат мешавад ширин маи талхи сабӯи ман.

Агар аз обуранги ҳусни ту ҳусни сухан ёбам,
Бимон резад ба сони обшорон обрӯи ман.

¹ Манзур катибаҳои пешгоҳи макбараи Хоҷа Муҳаммади Башоро дар зодгоҳи шоир.

Ту гар аз дидаам дурӣ, ба дил наздику манзурӣ,
Биё аз чорсӯи ғам зи сӯи худ ба сӯи ман.

Ман аз ҳар тори мӯи ту умеди марҳамат дорам,
Бипурсӣ, бозгӯят мекунад ҳар тори мӯи ман.

Тулӯи ормонҳои мани пурормонӣ ту,
Барояд офтоби дил, агар ой ба кӯи ман.

[1988]

* * *

Хушбахт мурдас, ки ба ёди гуноҳи ӯ
Сад зинда зиндагӣ кунад андар паноҳи ӯ.

Қадри варо шинохта ҳатто зи баъди марг,
Тан дода ғусса меҳурад ноҳайрҳои ӯ.

Бас бесару кулоҳгон пирӯзӣ мекунанд,
Дар сояи шафоати тарфи кулоҳи ӯ.

Дар гӯри сард хуфтааст, аммо ба сад ғирев,
Бар гӯши ворисон расад фарёду оҳи ӯ.

Роҳаш тамом гашта, валекин тамом нест,
Сад нотаом меравад бо рӯху роҳи ӯ.

Ором хуфтааст даруни лаҳад, вале,
Оромӣ нест дар сари оромгоҳи ӯ.

Гарчи надошт хонаи боназму бонасақ,
Олам ҳасад барад кунун бар хонақоҳи ӯ...

[1986]

* * *

Холист барам бе ту, бебахру барам бе ту,
Дунёст ба сони гӯр андар назарам бе ту.

Аз бому дари умрам хуршеди рухат метофт,
жуз дард намеборад аз бому дарам бе ту.

Хуш аҳли диле будам, бе дарди саре будам,
Ҳам дарди дилам бе ту, ҳам дарди сарам бе ту.

Варзидаи ман, рафтӣ, аз дидаи ман рафтӣ,
Аз дидаи тар ояд хуни чигарам бе ту.

Он синадариҳо ку? Он чорагариҳо ку?
Бо синаи садпора бечоратарам бе ту.

Он шуълаи чашмон ку? Он рӯи дурахшон ку?
Бар рӯи ҷаҳон дигар чун менигарам бе ту?

Умеди дарозам нест, он нозу ниёзам нест,
Кӯтаҳсафарам бе ту, кӯтаҳназарам бе ту.

Як резаи чон дорам, боз о, ки фидо созам,
Варна ба ҳазорон ғам чон месупурам бе ту.

Гар нагзарӣ як рӯзе аз кӯчаи дарди ман,
Аз кӯчаи ин дунё ман мегузарам бе ту.

[1986]

* * *

Эй дил, эй дил, ҳама фарёд зи шайдоии ту,
Ки чунин пир шудам аз ғами барноии ту.

Бар ману ҳастии ман ҳукми ту бисёр гузашт,
Гӯлу нодон шудам аз вусъати доноии ту.

Ман ба чашми ту назар кардаму дунё дидам,
То шиносам асари меҳнати дунёии ту.

Лаззате дошт агар умри ману меҳнати ишқ,
Буд он ҳам тапиши соати раҳпоии ту.

Он қадар об шудам, то ту шудӣ дарёе,
Оқибат ғарқ шудам дар гуми дарёии ту.

[1982]

* * *

То ғами талхе нахурдӣ, аз ғами ширин мағӯ,
То ғами фардо нахурдӣ, аз ғами дерин мағӯ.

Гар туро завқи тапиш дар сина гардидаст кӯр,
Аз сукути бихрадону тоқату тамкин мағӯ.

Гоҳ қадҳи ин бигӯӣ, гоҳ мадҳи дигаре,
Эй ки на онӣ, на ин, бисёр ону ин мағӯ.

Лубиёясту қаду мастию хушёрӣи ту,
Завқи мастӣ гар надорӣ, аз маи рангин мағӯ.

Хамбаи буғзасту кина дил даруни синаат,
Беҳабар з-одамгарӣ ҳарфе аз ин оин мағӯ.

Худ чу урёнӣ, ба чашми ақл бар худ дарнигар,
Ҷомаҳои дигаронро чандаи чиркин мағӯ...

[1982]

* * *

Зи сад даъвогари беақл як дузди музаффар бех,
Зи сад ҳақгӯи бетаҳқиқ як афсонапарвар бех.

Ҳазор авлост як чахмохсанг аз кӯҳи бемаъдан,
Зи милён ҳамсари ношукр як ёри ситамгар бех.

Зи сад фарёди бемаврид як оҳи ғамбарор авло,
Зи сад дарёи пуршӯру талотум мавҷи соғар бех.

Ба манзил мебарад бореву осон мекунад коре,

Зи сад харкаллае (маъзур доредам!) сари хар беҳ!

Димоғи хушку табъи хушку мағзи хушку дасти хушк –
Миёни ин ҳама хушкӣ маро як домани тар беҳ.

Шабохун мезанад шабхову рӯзохун тамоми рӯз,
Ба ҷони ман дар ин дунё хучуми ишқи дилбар беҳ.

Маро, ки модари бечора Лоик ном бинҳодаст,
Сарам қурбони кишвар беҳ, дилам қурбони модар беҳ!

[1986]

* * *

Ба кӯят меравам бо бори дил истода-истода,
Гирехҳои диламро баҳри ту бикшода-бикшода.

Гирех мебандӣ абрӯро, ки дар қорам гирех афтад,
Зи кӯят меравам бо бори ғам афтода-афтода.

Чу оям бар дарат, аз қаҳр бебаргу барам соӣ,
Равӣ чун сарви озод аз барам озода-озода.

Ғазал гуфтам барои ту, дағал гуфтию бигзаптӣ,
Ба ман додӣ ғазалҳои маро нодода-нодода.

Тамоми умр масти бода будам, эй хушо як бор
Шудам масти ду чашми масти ту бебода-бебода.

Вале ту меравӣ, эй содарӯ, мағрури ҳусни худ
Ба ними роҳ мемонам мани сода, мани сода...

[1982]

* * *

Маранҷ аз ҳасади чанд содаю лода,
Зи неши сарзаниши тӯдае зинозода.

Бинӯш бода, ки чашми ҳасуд гардад кӯр,
Бимирад аз ғами ночорию зи ғамбода.

Чу косахонаи саршон тӯхист аз фитрат,
Барои хурдану мурдан бувад омода.

Бинӯш бода, ки парвози мастият зебост,
Туро, ки бода накардаст ҳеҷ бебода.¹

Чи ҷои ранҷиш аз ин чанд мурдаҳуни дун,
Ки ғаҳворашон з-осмон наафтода.

Бибанд сели ғамонро, кушо сари шиша
Бинӯш бодаву сар деҳ инони сарвода.

Бинӯш бода, ки як-як худо бигирад боз
Ба рӯзи бозпасинат ҳар он ҷӣ худ дода...

¹ Бебода қардан – бераҳа қардан.

* * *

Тирамоҳи ман, баҳорамро бидеҳ!
Мавсими авҷу барорамро бидеҳ!

Дар қарори ту дилам таркиданист,
Зиндагии беқарорамро бидеҳ!

Ман кунун аз ҳақғалопӣ фориғам,
Он талоши ҳақғузорамро бидеҳ!

Ғамғусоронам ба ғам печидаанд,
Он ғами беғамғусорамро бидеҳ!

Дар қафам монда кафи хокистаре,
Он ҳама шӯру шарорамро бидеҳ!

Ту хазон мерезӣ акнун бар сарам,
Он сари масти хуморамро бидеҳ!

Сабзаҳо чун шавқи ман хушқидаанд,
Он гули рухсори ёрамро бидеҳ!

Лошаҳое мондаанд аз мову ту,
Фасли рушди баргу борамро бидеҳ!

Дар дили шабҳо дилам таҳ меравад,
Он дили шабзиндадорамро бидеҳ!

Тирамоҳи умри ман! Дод аз ту, дод!
Навбаҳори рӯзгорамро бидеҳ!

[1982]

* * *

Ҷоне, ки ҷон ба ҷони ту буд, нимаҷон шуда,
Андар макони хеш дилам ломакон шуда.

То рӯи хунчакони туро ёд мекунам,
Бо ёди рӯи ту дили ман хунчакон шуда.

Эй беназири ман, ки назират дилам надошт,
Бе ту замони зиндагиям безамон шуда.

Аз ошёнӣ кудсии уммедҳои ман
То рафтаӣ, умеди ман беошён шуда.

Дар чор фасли сол ту будӣ гули дилам,
Акнун дилам ба панҷаи бими хазон шуда.

Ҳар ҷо, ки бо ту будаму бо ту қадам задам,
Холӣ чу хони муфлиси бехонумон шуда.

Варзоб низ мисли ман ёди ту мекунад,
Варзоб низ бе ту чу ман дилгарон шуда.

Зуд о, ки зуд меравад умри сабукинон,

Чун аспи бодпои раҳо аз иноншуда...

[1988]

* * *

Боло нигар, пойин нигар, зиндони вичдон омада,
Бар худ бибин, бар ӯ нигар, фукдони имон омада!

Мӯҳри ғуломӣ дар чабин, хуни ғуломӣ дар бадан
Аз нафси инсон омада ё нафси кайвон омада?!

Одам зи ваҳми зиндагӣ дандон ба дандон мезанад,
Байни замину осмон инсон ба зиндон омада!

Чамъи парешонро бибин, пархоши хешонро бибин,
Бар ҷойи шукри обу нон туф бар намакдон омада.

Хусну малоҳат хор шуд, одам ба некӣ зор шуд,
Ҳайфу дареғи нозукӣ, шиша ба сандон омада!

Нӯшофаринонро бибин, нешофаринӣ мекунанд,
Парвози кайҳон хоста, бар хок яксон омада!

Мушту гиребон иддае, сар бар гиребон зумрае,
Ё бегиребон дастае даъвои майдон омада!

Дар кӯчаҳо хун рехта, сад орзу овехта,
Хоки бузургон беҳта, оҳ, ин ҷӣ даврон омада?!

апрели 1990

* * *

Эй уқоби парканда, миллати пароканда,
Пеши ду ҷаҳон ғаштӣ шармсору шарманда.

Кӯчаҳои пургулро кардаӣ ҳама пурхун,
Чехраҳои гулгунро кардаӣ ғамоганда.

Кӯҳат осмонбӯсу рӯҳат остонхурда,
Фаррат осмониву ҷомаат яхаканда...

Мулкат офтобиву ҳосилат ҳама хомист,
Ку дили гудозанда, қудрати барозанда?

Дар руҳат намебинам нури безаволиро,
Ку лабони пурҳанда, чехраҳои фарҳунда?

Дар замин замонат ку? Дар замон заминат ку?
Ку замони бахшанда? Ку замини зоянда?

Аз ту бад надидам ман, лек ноумедам ман,
Равзанае кушо боре бар умеди оянда!

Тори худ гусастӣ, оҳ, пуди худ набастӣ, оҳ,
Зери санг бинҳодӣ панҷаҳои бофанда...

Беқарории ночот бебарорӣ бор овард,
Дар мағал шудӣ озод, дар амал шудӣ банда...

Пеши рӯи истиклол ҳимматат бувад мисқол,
Нури офтобат нест дар чабини оянда.

Дар баробари торих кардай басте таъхир,
Ку далели фардоят? Ку гиреҳкушоюнда?

12.10.1992

* * *

Гоҳ нолида суҳан гӯяму гаҳ болида,
Гоҳ аз дида кунам шиква, гаҳ аз нодида.

Дар дили ман ҳама ҳасратзадагон мегирианд,
Ки наҷиданд сари вақт гули ноҷида.

Дар чабинам зи ғами ёр гиреҳ афтадаст –
Нусхае аз гиреҳи зулфи ба ҳам печида.

Ганҷи умрам ҳама якбора ба тороч бирафт,
Доду бедод аз он як ниғаҳи шӯрида!

Чашми ҳар кас агар аз рӯзи сияҳ метарсад,
Чашми ман аз шафақи чашми сияҳ тарсида.

Ҳеҷ дузде ба ҷаҳон дуздӣ намекард, агар
Лаззате ёфта буд аз ниғаҳи дуздида...

[1982]

* * *

Дилам бигрифт аз ҷанги гиребонҳои садпора,
Биё аз як гиребон сар барорем, эй наққора!

Намебинӣ, намесӯзӣ, ҷаро аз ғам намегирӣ,
Ки меҳандад ба ҳоли мо ҳама аҷроми сайёра?

Агар сайёра овора-ст, ҷурми ӯ ба дӯши мост?
Ҷаро бошем аз тобут то ғаҳвора овора?

Ҷаҳонро ҷораю тадбир омӯзондаем, аммо
Ҷаро худ дар ҷаҳон мондем бетадбиру бечора?

Забонмон то кучо парвоз карду мо кучо мондем?
Зи афранги ситамкора? Зи бонги шуми “Аврора”?

Хирадмон то кучо эъҷоз карду мо кучо мондем?
Зи нафси чанд худкома? Зи наҳси чанд патёра?

Туро меғӯям, эй додар, туро меғӯям, эй хоҳар,
Ки бо ман бош то бинмоемат шаҳроҳи ангора.

Биё, то бишнавай аз ман суруди ҷовидони Мо:
Дари уммед бикшоям, на дарвоза, на дарсора.

Биё дар пой он модар, ки моро зод, сар бинҳем,
Ки то сайёра гардон бод, ҷунбон бод ғаҳвора!

* * *

Дар боғҳои хуррами ҷаннатнишони Исфара,
Шаҳду шакар мепарварад пиру ҷавони Исфара.

Ширинтар аз шаҳду шакар бахшад ба кас ҷони дигар
Шаҳди навои дилкаши хунёгарони Исфара.

Дармони ҷони одаманд ё балки ҷони одаманд
Озодагони Исфара, дилдодагони Исфара.

Гар аҳли дил бошӣ, биё, гар аҳли ҷон бошӣ, биё,
Боз аст баҳри дӯстон дасторхони Исфара.

Оби зулолаш медамад ҷон бар тани хоки қадим,
Сабз аст баҳти Исфара, сабз аст ҷони Исфара.

Ҷорист то марзи абад бо нағмаҳои Борбад
Рӯди равони Исфара, рӯҳи равони Исфара.

3.10.1993 – Зумрад

* * *

Оҳ, эй кони дасиса, оҳ, эй дунёи песа,
Бо дуруштиҳот чун созам ба ин табъи нафиса?

Ҳар касро баҳри коре офаридӣ, хуб кардӣ,
Чашми ин бар чашми коса, чашми он бар чашми киса.

Фикри ҳар касро ба қадри ҳиммати ӯ офаридӣ,
Ин занак – лолою ғоза, он занак ёди набеса.

Як нависанда наёбӣ фаҳри миллат, лек ҳар ҷо
Ҷои як рӯмоннавис ёбӣ дусад бухтоннависа.

Медавонӣ чор сӯ ҳар махлуқро чорнаъла:
Баччагон аз баҳри лизак, гӯсфанд аз баҳри леса.

Меравад ҳар кас ба раҳ бо мошини худ, лек ҳардам
Бӯй гирад аз даҳонаш раҳ ба раҳ ҷандин милиса.

[1988]

* * *

Дунёи бекарона зебост бо тарона,
Бо шеърӣ ошиқона, бо ишқи шоирона.

Дунёст гар ягона, бо ақли оқибатбин
Посаш надорӣ, ёбӣ дунёи посгона.

Дар хок бӯи гӯру дар об тамъи марғ аст,
Гӯест мурдаҳона дунёи обу дона.

Маҷрӯҳ рӯҳи инсон аз захрбори кайҳон,
Пурбим ҷони инсон дар зери осмона.

Пирони ақл гӯӣ мерос мегузоранд

Имрӯзи бечавонӣ, фардои бечавона.

Эй одами силахшӯр, дунё зи мурда шуд пур,
Ақли ту медарояд бе ҷангу бонг ё на?

Як сӯй таркиши гил, як сӯй таркиши дил,
Бофад яке фасона, ҷӯяд дигар баҳона.

Мутриб, бизан навое, тарсам, ки аз хатое
То охири тарона охир шавад замона...

[1997]

* * *

Чанд рӯзам монда ё на дар ҷаҳони бекарона,
Мерасад умрам ба поён мисли поёни фасона.

Ман саропо шеър будам, чораю тадбир будам
Ҳам ба зери осмону ҳам ба зери осмона.

Ман агар як лаҳза уммеди саломат доштам, ҳон,
Буд он ҳам бозгӯе аз тарона то тарона.

Ман чу гардони сурудам дар ҷаҳони гирдгардон,
Бо заминам ман заминӣ, бо замонам ман замона.

Дар дилам ҳафт ошёнӣ осмон гунчида бошад,
Гарчи дорам ошён дар хонаи пастошёна...

Лек ман шодам, ки будам ҳамнишин бо зиндагонӣ
Ҳамнишину ҳамнишон бо рӯзгори ҷовидона.

Лек ман шодам, ки рафтам аз ҷаҳони хушкҷабон
Бо ҳама шеъри тари худ ошиқона, шоирона...

[1988]

* * *

Агар сад сол ҳам ҷӯй, маро дигар намеёбӣ,
Шабӯ рӯзон худо гӯй, маро дигар намеёбӣ.

Ба роҳи ман чу пойандози маҳмал ҳар саҳаргоҳе
Ба сони сабза ҳам рӯй, маро дигар намеёбӣ.

Ман он якроҳу якрӯ будаму бо роҳи худ рафтам,
Ту, ки садроҳу садрӯй, маро дигар намеёбӣ.

Сабукроӣ, сабукноӣ, муҳаббатро намешоӣ,
На ҳам аҳли тақопӯӣ, маро дигар намеёбӣ.

Саропо ҷашм ҳам бошӣ, маро дигар намебинӣ,
Агар сеҳриву ҷодуӣ, маро дигар намеёбӣ.

Ҳама доғе, ки дар оинаи дил дорам аз ишқат,
Агар бо ашк ҳам шӯӣ, маро дигар намеёбӣ.

Ба худ ҷӯшида меҳушкам мисоли ҷашмаи кӯҳсор,
Агар дарёи Омӯӣ, маро дигар намеёбӣ.

Биҳиштизода ҳам бошӣ, биҳиштатро биҳиштам ман,
Агар аз чархи минуй, маро дигар намеёбӣ.

[1982]

* * *

Эй фулон ибни фулон, тоҷи сарам бишкастӣ,
Ҷоми май хурдиву сад ҷоми зарам бишкастӣ.

Нӯки минқори ману лонаат аз ҷӯбу хасе,
Ҷӯҷаи ман будиву шоҳпарам бишкастӣ.

Ту ниҳолак будӣ, эмин зи ҳалоқат кардам,
Ту дарахтони пур аз бору барам бишкастӣ.

Манат, эй кӯдакӣ навпой, раҳ омӯхтаам,
Лек ту шаҳпули роҳи гузарам бишкастӣ.

Пуштбони ту будам, пушт ба ман гардондӣ,
Хурда нони дари ман, бому дарам бишкастӣ.

Карамат кардаму ту соҳиби икром шудӣ,
Зода худ аз камари ман камарам бишкастӣ.

Манам он халқ, ки аз номи ман одам шудай,
Гунаҳам чист, ки имону фарам бишкастӣ.

Ҳамчу фарзанди ман о пеши ману зону зан,
То нагӯям дигарат, к-он қадарам бишкастӣ...

17.12.1996

* * *

Ёди айёме, ки бо ман ҳамнавой доштӣ,
Дар дили худ наштаи кайҳонкушой доштӣ.

Медавидӣ ҳамраҳи ман байни гулҳо гул ба даст,
Пеши рӯи навбаҳоре худнамой доштӣ.

Гул ба кокул мезадӣ, чаҳчаҳ чу булбул мезадӣ,
Дар чаҳони фони як дам бефаной доштӣ.

Беҳудо будиву беҳуд аз ҷунуни ошиқӣ,
Бар дили маҷнуни ман ҳукми худой доштӣ.

Кокулафшон мешудӣ, ман ҷонфишонат мешудам,
Ҳам ту бо ман ҳар замоне ҷонфидой доштӣ.

Лоиқи васли ту будам, ин замон нолоиқам,
Ёди айёме, ки бо ман ҳамнавой доштӣ.

[1986]

* * *

Ба ёдбуди Носирҷон Маъсумӣ

Ту дил гум кардию аз кӯҷаи дилдор бигзаштӣ,

Ту гул гум кардию аз гӯшаи гулзор бигзаштӣ.

Ду чашмонат ба роҳи ёр буд он шаб тамоми шаб,
Ба ёди рӯи субҳу соати дидор бигзаштӣ.

Сухан-ноғуфта, дил-накшода, ҷумла-нотамом, афсӯс,
Ба каф аз орзуҳо соғари саршор бигзаштӣ.

Ғазалхону сахитабӯ суҳанпарварду базморо
Зи базми зиндагӣ вирди забон апшор бигзаштӣ.

Агарчи хоби маргат бурду субҳе чашм накшодӣ,
Ту аз дунёи хоболуди мо бедор бигзаштӣ.

Дилат абрешимӣ буду садоят низ абрешим,
Чи беозор будиyo чи беозор бигзаштӣ...

[1982]

* * *

Бисёр маро дидаву нодида гузаштӣ,
Дар хеш нагунҷидиву болида гузаштӣ.

Куштӣ ҳама анғезаи дилро чу гунаҳкор,
Аз дарду ғами ошиқӣ тарсида гузаштӣ.

Дар раҳгузарат пораи дил рехта будам,
Фарёд, ки нодидаву ночида гузаштӣ.

Бисёр туро хоста, нашнохта буданд,
Хуш-хуш ҳамаро хуш написандида гузаштӣ.

Карданд бaсе дуд, вале дарнагирифтанд,
То бӯи дили сӯхта нашнида гузаштӣ.

Чун наҷми парон шуълакашон бол кушодӣ,
Аз тори сари мардуми хобида гузаштӣ.

[1986]

* * *

Ту, эй беаҳду бепаймон, маро бигзоштӣ, рафтӣ,
Ту, эй бемеҳру беимон, маро бигзоштӣ, рафтӣ.

Балогардони ҷон будӣ, балои ҷон шудӣ охир,
Ба зери чархи саргардон маро бигзоштӣ, рафтӣ.

Замоне бӯсаборон буд ҳаққи мову гулборон,
Кунун бо жолаву борон маро бигзоштӣ, рафтӣ.

Қасам рӯи қасам хурдӣ, барои ишқ ғам хурдӣ,
Дар охир бо ҳазор армон маро бигзоштӣ, рафтӣ.

Лаби Варзоб лабҳои туро бӯсида будам ман,
Ба соҳил дур аз туғён маро бигзоштӣ, рафтӣ.

Дар ин дунёи бесомон маро нашнохтӣ, афсӯс,
Дар ин паҳнои бепоён маро бигзоштӣ, рафтӣ.

Замоне ошиқат будам, замоне лоиқат будам,
Дареғо, чун дилозорон маро бигзоштӣ, рафтӣ.

[1986]

* * *

Ҳар қадар рост бигӯӣ, ба хато мепечӣ,
Равӣ ҳар қадр ба боло, ба бало мепечӣ.

Дар ҷавонӣ ба қадӣ сарви тару тозаӣ ёр,
Ҷасли пирӣ ба қадӣ хушкӣ асо мепечӣ.

Баъдӣ беҳешиву бекешиву хомандешӣ
Чун пушаймон шавӣ аз худ, ба худо мепечӣ.

З-осмон дастату поят зи замин канда шавад,
Аз ҷазо гар бигурезӣ, ба қазо мепечӣ.

Гар насӯзӣ ба ғами халқ, бисӯзад гӯрат,
Шодии халқ нахоҳӣ, ба азо мепечӣ.

Ба ту мегӯяму бар хешу ба ҳар қачрафтор:
Аз раҳӣ рост бароӣ, ба кучо мепечӣ?

31.03.1996

* * *

Ноком будам, ту комронам қардӣ,
Гумном будам, ту достонам қардӣ.

Гӯӣ ки расида буд поям лаби гӯр,
Бо ишқӣ ҷавони худ ҷавонам қардӣ.

Беишқ ҳазони бебаҳоре будам,
Бо ишқ баҳори беҳазонам қардӣ.

Ман санг будам, ту нанг омӯхтӣ маро,
Ман гунг будам, ту хушзабонам қардӣ.

Ман манзили ишқро намедонистам,
Якбора ту соҳиби ҷаҳонам қардӣ.

Гумқардараҳе ба хонаи худ будам,
Раҳёб ба хони ҷовидонам қардӣ.

Ман қатра будам, ту қардӣ дарёӣ муҳит,
Ман хок будам, ту осмонам қардӣ.

[1986]

* * *

Маро ҷустӣ, вале пайдо нақардӣ,
Ба бозор омадӣ, савдо нақардӣ.

Шунидӣ қиссаи ғарқидагонро,
Гузоре бар лаби дарё нақардӣ.

Зи гулсозон гули коғаз харидӣ,
Талоши лолаи сахро накардӣ.

Ғами худ хурдиву дилрезаи худ,
Ғами дилро ғами дунё накардӣ.

Дар имрӯзат ғами фардо начустӣ,
Ки имрӯзи маро фардо накардӣ.

Ту ҳам танҳо бимонӣ охири кор,
Ки ёде аз мани танҳо накардӣ.

[1979]

* * *

Эй чамоли баҳру бар, шод омадӣ,
“Эй баҳори сабзу тар, шод омадӣ”¹.

Тозакориҳотро қурбон шавам,
Мисли ҳар соҳибхунаро шод омадӣ.

Дар дилам кардӣ назар бо чашми гул,
Гулчамолу гулназар шод омадӣ.

Аз қадамҳоят дилам гул мекунад,
Эй арӯси раҳгузар, шод омадӣ.

Дар рағи ҳар майсаат мачрои ризқ
Баҳри абнои башар шод омадӣ.

Дар лаби ҳар ғунча овардӣ паём
Аз саховат, аз самар, шод омадӣ.

Дар канорат мебарад инсон ба сар
Як дами бедарди сар, шод омадӣ.

Эй биё, гул гуфтаву гул бишнавам,
Гул ба домон, гул ба сар шод омадӣ.

[1986]

* * *

Эй асли девони ғазал, шод омадӣ, шод омадӣ,
Нақди дилу чон дар бағал шод омадӣ, шод омадӣ.

Бунёди ғамҳо сӯхта, чони маро афрӯхта
Бар қасди сад макру ҳиял шод омадӣ, шод омадӣ.

Бикшодӣ зулфи пуршикан, бишкастӣ сад армони ман
Эй кони айши беҳалал, шод омадӣ, шод омадӣ.

Аз сафҳаи барги гулат хондам ғазалҳои дилат
Эй шохкори бебадал, шод омадӣ, шод омадӣ.

Дар олами шӯру мағал, дар арсаи ҷангу чадал
Эй дар малоҳат бемасал, шод омадӣ, шод омадӣ.

¹ Аз Шамси Табрезӣ.

Дар базми гунгу кӯрхо, дар хони талху шӯрхо
Кандуи саршори асал, шод омадӣ, шод омадӣ.

Будам зи ҳастиям хичил, дар чоҳ монда по ба гил
Пирӯз бар ғавҷи ачал шод омадӣ, шод омадӣ.

Андар лабони ғунчасон пайке зи умри ҷовидон
Бар қасди марғи бемаҳал шод омадӣ, шод омадӣ.

Бо ман даме даврон бирон, бо ман бигӯ, бо ман бихон,
Эй армуғоне аз азал, шод омадӣ, шод омадӣ.

26.09.1993 – *Зумрад*

* * *

Ҳар қадар аз ту шудам дур, қаринам будӣ,
Ғар ба афлок паридам, ту заминам будӣ.

Сар ба сад дар бизадам, як дари дил боз нашуд,
Боз ҳам дилбари маҳбубтаринам будӣ.

Мани беточу нигин шиква накардам аз бахт,
То ту, эй тоҷи ҷаҳон, тоҷу нигинам будӣ.

Сар ба хуршед бисудам зи таманнои рухат,
Баски ту олитар аз ҷарҳи баринам будӣ.

Кеши зардуштию исломӣ ба гардат нарасанд
То ту дар меҳру вафо мазҳабу динам будӣ.

[1986]

* * *

Дилам месӯзад имшаб аз ғами ҷонсӯзи маҳҷурӣ,
Дилам мегирияду мегирияд аз тақдири маҷбурӣ.

Туро дидам, басо дидам, вале нашнохтам, афсӯс,
Ҳам аз ин ҷашми бино доду ҳам фарёд аз ин кӯрӣ!

Бирафтам аз канори ту, канори пурбаҳори ту,
Баҳорат беҳазон бодо, гули сурӣ, гули сурӣ!

Гумонам буд ишқи мо ба мо моро қарин созад,
Қарини дардҳоям кард охир қисмати дурӣ.

Кунун бе офтоби рӯи ту рӯзам сияҳ бошад,
Дили равшан кучо ҷӯям ба торикию бенури!

Зи тори дил кунун ҷуз нағмаи дарҳам намеояд,
Худовандо, ҷӣ бешӯрӣ, худовандо, ҷӣ ночӯрӣ!

[1982]

* * *

Дил гадои дигареву ман гадои дигаре,
Дил адои дигареву ман адои дигаре.

Байни мову дил ҳамеша ҳарбузарби шавкҳост,
Дил фидои дигареву ман фидои дигаре.

Доғ рӯи доғ бигзорему хоҳем аз табиб
Дил давои дигареву ман давои дигаре.

Гарчи мо ҳаргиз раводори гуноҳе нестем,
Дил равои дигареву ман равои дигаре.

Бехато хоҳем будан, лек содир мекунем
Дил хатои дигареву ман хатои дигаре.

Гарми парвозем, аммо самтҳо аз ҳам чудо –
Дил фазои дигареву ман фазои дигаре.

Гарчи яклаҳтем, якбаҳт аз кучоем, эй дарег,
Дил ба ҷои дигареву ман ба ҷои дигаре...

[1986]

* * *

Худоё, бемаҳал мирад, касе дорад маҳалбозӣ.
Илоҳо, беаҷал мирад, касе дорад мағалбозӣ.

Бихобад зуд дар тобут он баттол, к-аз кӯрӣ
Ғазалсозии моро дида, пиндорад дағалбозӣ.

Дар ин дори амал ҳар кас, ки бошад омили ваҳшат,
Ба захроби алам жӯлад зи меҳроби амалбозӣ.

Сари роҳи бузургонро касе ғав бандаду гирад,
Кунад як рӯз ё шаб бо сари худ филмасал бозӣ.

Касе, ки қадри ишқу ишқбозиро намедонад,
Кунад ҳар лаҳза бо ифритаи қӯи аҷал бозӣ!

[1986]

* * *

Кӯдаки ман, шод зӣ, озод зӣ.
Бо дилу ҷону тани обод зӣ.

Аз ғазалҳоям ба фарёдам бирас,
Баъди ман бенолаву фарёд зӣ.

Гар шавӣ ҳам масту беёд аз барор,
Ёди ман кун, дар паноҳи ёд зӣ.

Васли Ширинат агар қисмат нашуд,
Боз ҳам бо қисмати Фарҳод зӣ.

Гар худое ҳам шавӣ, аз худ марав,
Дар замин аз мӯ паи имдод зӣ.

Чун давоми мостӣ дар зиндагӣ,
Лоиқӣ номуси ин аҷдод зӣ.

[1988]

* * *

Накашам бими хазон, то ту баҳорам бошӣ,
Напавам нақши замин, то ту нигорам бошӣ.

Нагсалад силсилаи умри ман аз давлати ишқ,
То ту, эй силсиламӯ, силсиладорам бошӣ.

Даст аз кори дили ҳеш набардорам ҳеҷ
То ту дар ишқу сафо даст ба қорам бошӣ.

Об умре ба лаби чӯй баробар бошад
То ту чун сарви лаби чӯ ба қанорам бошӣ.

Аз раҳи умр ба каф бод нахоҳам рафтан,
Ғар ту аз умр ҳама дору надорам бошӣ.

Раҳ ба раҳ лаҳти дил афшонаму ёдат бикунам
Ғар ту дилсӯхта дар роҳгузорам бошӣ.

Аввалу охири дунё бари ман ишқи ту аст,
Ғар ту то охири умр аввала ёрам бошӣ.

[1986]

* * *

Иддаест каф бар лаб, кинатӯзу пархошӣ,
Иддае малангу манг напғаманду хапхошӣ.

Дастаест даъвогар, дастаест яғмогар,
Дар замин занад оташ, ғар ту донае пошӣ.

Раҳбаре ба ғайр аз “ман” несташ ғами меҳан,
Раҳни косаи оше карда косаи кошӣ.

Ин якест пурхора, дигарест бадқора,
Модаре чигарбирён, ӯ ба фикри айёшӣ.

Он яке чу Ҳурмузд аст, нек бингарӣ дузд аст,
Мурда бекафан рафта, ӯ ба қасди наббошӣ.

Дар забон қариби халқ, ҳомию ҳабиби халқ,
Дар ниҳон рақиби халқ: худсарияву авбошӣ.

Дар забон ғами миллат, дар ниҳон дами миллат,
Рӯзи мотами миллат – раҳзанию қаллошӣ.

Манзаре, ки мебинам, раҳна мекунад динам,
Миллати начиби ман, то қучо чунин бошӣ???

ноябри 1992

* * *

Эй қошки ба олам ман бошаму ту бошӣ,
Мисли Ҳавою Одам ман бошаму ту бошӣ.

По дар гили ғами дил, сарсони олами дил,
Озод аз дигар ғам – ман бошаму ту бошӣ.

Хуршед чун барояд теғи ниғаҳ кашида,
Борон кунад чу нам-нам, ман бошаму ту бошӣ.

Дар рӯ ба рӯи дунё, дил ташнаи ҳавасҳо
На беш аз ину на кам ман бошаму ту бошӣ.

Як дам зи умри олам қисмат шудааст моро,
Бедарди сар як ин дам ман бошаму ту бошӣ.

[1982]

* * *

Мо ташнаем, ташнаи дидори зиндагӣ,
Дил додаем бар кафи дилдори зиндагӣ.

Он қадр ошиқем, ки хушвақт бигзарем
Дар зери бори зиндагӣ бебори зиндагӣ.

Донистаем бо ҳама озодагии табъ,
К-озори зиндагӣ бувад осори зиндагӣ.

Мо чон ба ёри зиндагӣ додему чуз фирок
Подоши чони мо напуд аз ёри зиндагӣ.

Бо он, ки мо таронаи зебои ҳастием,
Бе мо зананд захмаҳо бар тори зиндагӣ.

Бо он, ки зиндагӣ бувад мухтоҷи буди мо,
Чуз марг нест доруи бемори зиндагӣ.

[1988]

* * *

Андоми бихрадон бувад андоми зиндагӣ,
Пайғоми беҳудон бувад пайғоми зиндагӣ.

Гӯяд ҳар ахтаре, ки фурӯ уфтад зи чарх,
К-эъдоми шоирон бувад эъдоми зиндагӣ.

То он, ки марг нуқтаи таммат ниҳад ба умр,
Анҷоми ошиқӣ бувад анҷоми зиндагӣ.

Бо пову сар, ки медавӣ дар чорсӯи умр,
Бепову сар кунад туро айёми зиндагӣ.

Бо он, ки ком бурдаӣ аз талху шӯрҳо,
Коме набурда медавӣ дар коми зиндагӣ.

Бо он, ки ном ҷуставу номе гузоштӣ,
Номи ту ҳазм мешавад дар номи зиндагӣ.

[1988]

* * *

Медавам дар кӯчаҳои зиндагӣ,
Рӯзу шабҳо аз қафои зиндагӣ,

Ҳар чӣ меёбам ба сад ранҷу алам,
Мефишонам пеши пои зиндагӣ.

Меҳурам ғамҳои қисматкардаш,
Мекашам дарду балои зиндагӣ.

Офтобам, лек чапмам сӯи хок,
То бияфзояд сафои зиндагӣ.

Осмонам, лек ҳамранги замин,
Баҳри фардои бақои зиндагӣ.

То намирад зиндагӣ рӯзе чу ман,
Як замон мирам барои зиндагӣ!

[1979]

* * *

Як чом бода додиву сад чоми ташнагӣ,
Кардӣ зи нав дарозтар айёми ташнагӣ.

То ташнаи дили туву дилҷӯии туам,
Ёраб, мабод дар дилам анҷоми ташнагӣ!

Пайғоми об ташнаро қон медихад, вале
Ман ошиқи шунидани пайғоми ташнагӣ.

Гаҳ-гаҳ зи атри гесуят ором деҳ маро,
Аммо мадеҳ ба қони ман ороми ташнагӣ.

Бигзор, то ман ошиқам, ин шеърӣ обдор
Гӯяд салом бар дилат аз номи ташнагӣ!

[1986]

* * *

Ҳайфи он афрӯхта фарҳанги олій,
Шоирам дар хушксори мулки ҳолий.

Кӯдакашро гар кушад дар батни модар,
Чун тавон кард орзуи безаволий?

То абусе бар даюсе раҳнамун аст,
Оху дод аз маснади соҳибкамолӣ.

Байни ду санг орд гашта миллати мо,
Оҳ аз баҳси ҷанубию шимолӣ!

Ҷумла бефарҳангу бесарҳангу пастем,
Гар нишинӣ рӯи тахте ё ниҳолӣ.¹

Илми ҳолу илми қоле чун надонад
Мефурӯшад молу ҳолу фаршу қолӣ.

Тоҷике яғмогари тоҷик бошад,
Гургӣ аст ин, рӯбахӣ ё ки шағолӣ?

¹ Ниҳолӣ – кӯрпача, зерандоз.

Гарчи омукта ба ӯ қолу мақоле,
Модарапро мекушад бе қилу қоле.

Чораи дардаш бичӯй, менафаҳмад,
Боз созад шикваю бечораноӣ.

Чораи ҳолаш бигӯй, кина гирад
Боз нолад аз ғами бечораҳоӣ.

Суд бошад, медавад пешат дуаспа,
Кор гӯй, мегурезад дар хафол¹

Тахти оӣ хоҳад он пӯсида тахта,
Бахти оӣ хоҳад ин бо мағзи хоӣ.

Бемаҷолияш бувад аз бевиқорӣ
Пурвуболияш бувад аз лоубоӣ.

Чамъ меорад ба чандин реву райбе,
Мефитад дар чоҳ бо чоҳу ҷалоле.

Оҳ метарсам зи фардои сияҳфол,
Мурғаки паркандаю фархундафоӣ?

Ҳайфи уммеди ҳимоят аз Ҳумое,
Ҳайфи он паррехта мурғи ҳаёӣ!

Бо ҳама ин хушқабъӣ, хушқдастӣ
Чун наояд бар сари мо хушқсоӣ?

Ё давидан ё паридан чун тавонӣ
Бо ду-се ишқастапо, ишқастаболе?

Дар сиголи миллате чун мо набошад
Байниҳам бадтинатию бадсигоӣ.

Аз чунин миллат, ки як бадбахти ӯӣ,
Лоиқи хунинчигар, то кай биноӣ?

2.02.1994 – Бемористон

* * *

Кош дигарбора ошиқ будаме,
Ман ба номи худ мувофиқ будаме.

Қадри ёри хештан донистаме,
То бақои умр содиқ будаме.

Аз итоби ӯ намеранчидаме,
Меҳрубон, дилсӯз, мушфиқ будаме.

Ишқи ӯро қиблаи дил хондаме,
Кай чу ин дунё мунофиқ будаме.

Бо ҷавонию ҷунуни ошиқӣ

¹ Хафол – хонаи ҷонварони ваҳшӣ, қуном.

Шӯҳра дар аксои Машрик будаме.

Кош бо пирӣ намебархурдаме,
Кош ҳаждаҳсола Лоик будаме...

[1982]

* * *

Дар навбахори хуррамӣ, дар тирамоҳи пурғамӣ,
Одам бувад оҳу даме, ҳайфу дарегӣ одамӣ.

Дунёи макру фанди мо, дилхораву дилбанди мо:
Пур меканад пайванди мо, ҳайфу дарегӣ одамӣ.

Дар синаҳо дилпорае, к-он ҳам шавад гилпорае,
Ё туъмаи гилхорае, ҳайфу дарегӣ одамӣ.

Бо шираву бо шарбате, бо сад ҳазорон рутбате,
Охир маконаш турбате, ҳайфу дарегӣ одамӣ.

Гоҳе баҳористон равад, гоҳе нигористон равад,
Охир мазористон равад, ҳайфу дарегӣ одамӣ.

Як ҷой боғистон кунад, як ҷой доғистон кунад,
Охир ба лоғ истон кунад, ҳайфу дарегӣ одамӣ.

Аз хокдон оғози ӯ, то осмон парвози ӯ,
Охир лаҳад анбози ӯ, ҳайфу дарегӣ одамӣ.

17.02.1991

* * *

Бонги чашни тоҷикон ояд ҳаме,
Ғулули Сомониён ояд ҳаме.

Аз Бухоро бар Душанбеи шариф
“Бӯи ҷӯи Мулиён ояд ҳаме”.

Бар Душанбе – пойтахти тоҷикон,
Тахти бахти тоҷикон ояд ҳаме.

Ҳон, мағӯ Исмоили Сомонӣ мурд,
Зинда бо сад корвон ояд ҳаме.

Корвонаш ҳомили номусу ном,
Ончунон буд, ончунон ояд ҳаме.

Корвонаш нимароҳа монда нест,
Вориси тоҷи каён ояд ҳаме.

Кушта будандаш адувон, баҳри мо
Зинданому зиндагон ояд ҳаме.

Чун дилаш дар ёди миллат метапид,
Рӯи каф дил армуғон ояд ҳаме.

Аз миёни чанд қарни ашқу хун,
Паҳлавону қаҳрамон ояд ҳаме.

Эй Душанбе, боз кун оғӯши хеш,
Шоҳи Сомон меҳмон ояд ҳаме.

Меҳмон гуфтам? Ғалат гуфтам, бубахш,
Меҳмон не, мизбон ояд ҳаме!

Гарчи аз майдони чанги беамон
Ӯ саропо хунчакон ояд ҳаме.

Назди мо бо ормонҳои бузург,
Номаи амну амон ояд ҳаме.

Номаи мо ормони дигар аст,
Лек ӯ чун ормон ояд ҳаме.

Ӯ баҳори рафтаре бозоварад,
Ӯ алорағми хазон ояд ҳаме.

Эй Душанбе, дар канорат рӯи тахт
Мири Сомон ҷовидон ояд ҳаме.

То ҷавонӣ оварад бар халқи хеш,
Мир Исмоил ҷавон ояд ҳаме.

Бо насими бӯи ҷӯи Мӯлиён
Бар Ҳисори Шодмон ояд ҳаме.

Рӯди Варзобу ҳама амвоҷи маст
Пешӣ ӯ доманкашон ояд ҳаме.

Кӯҳи Анзобу ба каф анвои гул
Пешӣ пояш армуғон ояд ҳаме.

Шак макун, эй қадназар, гар мири мо
3-он замон бар ин замон ояд ҳаме.

Чун ҷаҳони мо надорад интиҳо,
Баҳри мо чун як ҷаҳон ояд ҳаме.

Ҳамраҳи ӯ бо ҳазорон кавкаба
Рӯдакӣ ҳамдостон ояд ҳаме.

Рӯдакӣ бо ӯди эъҷозофарин
Дилнавозу дилситон ояд ҳаме.

“Модари май” ҷом дар каф, кафзанон
Дар бари гулдухтарон ояд ҳаме.

Устои Тӯс “Шаҳнома” ба каф
Дар бари соҳибқирон¹ ояд ҳаме.

Дар бари ӯ бо ғурури тоҷикӣ
Рустам аз Зобулситон ояд ҳаме.

Рустами дастон ба он фарру шукӯх

¹ Манзур устод Рӯдакист.

Аз миёни “Ҳафтхон” ояд ҳама.

Аз камондорони мо нанг оядаш,
Бесинону бекамон ояд ҳама.

Бонги нӯши мо расад бар осмон,
Чунки он Нӯшинравон ояд ҳама.

Пешвои миллати фарҳангсоз,
Сар фарозон пешамон ояд ҳама.

Шӯру шодӣ аз фарози пайкараш,
Аз карона то карон ояд ҳама.

Ҳам суруди мо расад бар осмон,
Ҳам дуруд аз осмон ояд ҳама.

Номи мо нодида гар гирад ҳасуд,
Номи мо аз Каҳкашон ояд ҳама.

Мир Исмоил, сучудат мебарам,
К-аз замирам армуғон ояд ҳама.

Кош донистӣ, ки баъди Рӯдакӣ
Лоиқи сарводахон ояд ҳама...

1.09.1999

* * *

Кори Шӯро ҳама шӯр аст, худат медонӣ,
Зиндагӣ зиндабагӯр аст, худат медонӣ.

Хандаи бахт агар хоста бошӣ зи қазо,
Хандаҳои лаби гӯр аст, худат медонӣ.

Ваъдаи чону дилат медиҳад арзонӣ, лек
Дилу ҷонат зи ту дур аст, худат медонӣ.

Қадри мардум, асафо, қоимаи мардумӣ нест,
Мардуми дидаи кӯр аст, худат медонӣ!

Шеваи пешраву пешталошиҳояш
Таънаи лавҳи қубур аст, худат медонӣ.

Амр меояду маъмураи тан мекоҳад,
Умр дар ҷанги убур аст, худат медонӣ.

Халқи Шӯро, ту аз ин шӯрии пешонӣ манол,
Оби дунё ҳама шӯр аст, худат медонӣ!

18.01.1991

* * *

Ба дунё омадӣ, найранги дунёро намедонӣ,
Тамошо омадӣ, тарфи тамошоро намедонӣ.

Зи сохил сар ба дарё мезанӣ чун кӯдакони хом,
Зи бас дандони тези санги дарёро намедонӣ.

Чу тифли сахлангоре зи гардун моҳи тобонро
Таманно дориву доғи таманноро намедонӣ.

Мукофоти амал мечӯӣ ҳар ҷое, ки по монӣ,
Вале дар ҳар қадам марғи муфочоро намедонӣ.

Ба боло мекашӣ ҳар дам таноби муддаои хеш,
Чӣ гӯям, пастии авранги болоро намедонӣ.

Аламбардори миллат метарошӣ хешро ҳар бор,
Аламҳои Самарқанду Бухороро намедонӣ...

Таҷовузкории олам ба одам будаву боқист,
Ту захри одамони умрфарсоро намедонӣ...

[1997]

* * *

Чавонӣ, рангбозии муҳаббатро намедонӣ,
Муҳаббатро агар донӣ, садоқатро намедонӣ.

Ба маҳфилҳои шӯрафзо, ба базми чойгаштакҳо¹
Ба сурат ошиқиву асли сиратро намедонӣ.

Ба ҳар як қомати беқимате худро диҳӣ аз даст,
Ту қомат дидаӣ, шӯри қиёматро намедонӣ.

Ба гулгаште чу ҳар шамшодқад бинӣ, равӣ аз худ,
Ту қад дидӣ, валекин қадру қиматро намедонӣ.

Сари роҳат бигирад, дар миёни роҳ бигзорад,
Ишорат дидаву самти ишоратро намедонӣ.

Қасамҳо меҳурад ҳар нобалад бо чашму мижгонат,
Ту қисмат мекуниву доғи қисматро намедонӣ.

[1988]

* * *

Худовандо, ки дар зотат раҳимӣ ҳасту раҳмонӣ,
Чаро моро ато кардӣ ба сад ҷурми мусалмонӣ?

Як исломӣ зи исломӣ равад бар коми нокомӣ,
Яке нозад, ки ин бошад зи бахшишҳои яздонӣ.

Яке бо сабҳаи саддона сад дунё барангезад,
Яке гар тир андозад, варо тири қазо хонӣ

Камондорест тираш синаи офоқ бишқофад,
Ба муши мурдае монад, камонашро чу бистонӣ.

Камон дар даст меояд, замон дар даст меояд,
Ба ҳоли ин замон раҳме, агар ту ҳолгардонӣ.

Бале, ҳоло камондорон замондоранд, ё аллоҳ,

¹ Чойгаштак – базми дугонаҳои арӯс.

Чунин монад агар, дар ошёнӣ худ чи сон монӣ?

Ба ҳар ҷо ҳозирӣ нозир, ҳамадонӣ, ҳамабинӣ,
Чаро бадбахтии моро намебинӣ, намедонӣ?

18.02.1994 – Бемористон

* * *

Чашмаи хушкидай, миннат ба дарё мекунӣ,
Мурдарегӣ, сарзаниш бар кони тилло мекунӣ.

Қуллапаймоям, ту поин мекашӣ бар пои кӯҳ,
Пузи худро аз ману аз чарх боло мекунӣ.

Файри имзои качумач н-ояд аз дастат ҳунар,
Лек (бояд рост гӯям!) хуб имзо мекунӣ.

Бо чунон дасту чунон пое, ки бояд бишкананд,
Ҳар чӣ аз дасти ман ояд, ту таҳи по мекунӣ.

Айнакатро рост бигзорӣ, набинӣ лек рост,
Боз аз ман ростию ҳақ таманно мекунӣ.

Говсандуқ дорию дафтар – чи боназму насак,
Аз қалам, аз дафтари шоир чӣ парво мекунӣ.

Корҳои давлатиро монда, худ бар ҳоли худ,
Корҳои савлатиро хуб иҷро мекунӣ.

Сад супориш, сад гузориш, сад саволу сад ҷавоб,
Баҳри як моҳонаат садсола ғавғо мекунӣ.

Эй ки гуфти дӯш, бисёр аст шоир дар ҷаҳон,
Аз кучо як Лоики дигар ту пайдо мекунӣ?

[1986]

* * *

Кӯзаро бишкаставу бар санг тухмат мекунӣ,
Ҷомро бишкаста, соқиро маломат мекунӣ.

Бас дуиҳо дидаам дар таби ғасту дуни ту,
Худ разолаткору уммеди адолат мекунӣ.

Аз хатои дигарон то осмон даф мезанӣ,
Худ хатоандешу андози башорат мекунӣ.

Дар ниҳодат нест номе аз каломи гарму нарм,
Худ дуруштоҳангу оҳанги назокат мекунӣ.

Остинро ҷанг меандозӣ бо дастони дӯст,
Бо ҳамоқатхот изҳори рафоқат мекунӣ.

Дар дуқонат нест чизе сохта аз дасти ту,
Кухнадӯзӣ, лек даъвои асолат мекунӣ.

Маншаи ҳайвонӣ андар туст, дар худ вонигар,
То кучо аз одаму олам шикоят мекунӣ?

* * *

Агар вафо кунӣ бо ман, вафои умри манӣ,
Агар бақо кунӣ бо ман, бақои умри манӣ.

Агар ба хоѝри дил мисли мавҷ бо соҳил
Суруди ишқ бихонӣ, садои умри манӣ.

Миёнаи қабзаи ғамҳои хиракуш боре
Агар чу субҳ бихандӣ, сафои умри манӣ.

Агар чу шохай печида даст бар гардан
Ба пахлуям бинишинӣ, атои умри манӣ.

Ниҳоли қадди ту мамлу зи баргу бори тар,
Зи лутф барге бубахшӣ, навои умри манӣ.

Баҳо надошт, вале умри бебаҳо бигзашт,
Биё, биё, ки ду-се дам баҳои умри манӣ.

* * *

Ту хуштарин таронаи дили манӣ,
Ту умри шоиронаи дили манӣ.

Туй, ки барқ мезанад ҷавониям,
Ту нури ошёнаи дили манӣ.

Туй, ки ғарқи гул шудам ба ошиқӣ,
Ту боғи пурҷавонаи дили манӣ.

Туй, ки зери осмон ситодаам,
Ту шахсутуни хонаи дили манӣ.

Туй, ки ноз мекунам ба зиндагӣ,
Туй, ки ноздонаи дили манӣ.

Туй, ки дар заминаи замонаам,
Заминаи замонаи дили манӣ.

Туй, ки шеър метаровад аз дилам,
Ягонаӣ, ягонаи дили манӣ.

Умеди ҷовидониям агарчи нест,
Умеди ҷовидонаи дили манӣ.

Ҳасонаҳои ишқи ман тамом шуд,
Ту охири ғасонаи дили манӣ.

* * *

Эй ки ту ҷони манӣ, ҷони манӣ, ҷони манӣ,
Он, ки ман хоста будам зи ҷаҳон, он манӣ.

Дар миёни ҳама ин талхиву шӯрии ҷаҳон
Намаки умри манӣ, шираи армони манӣ.

Баски девонаи девони ғазалсози туям,
Баски байтулғазали дафтару девони манӣ,

Ҳар суҳан, к-аз лаби ту рехт, сурудаш кардам,
Ман суҳансози туям то ту суҳандони манӣ.

Ту ғазалбахши манӣ то бағалат пурғазал аст,
“Ман ғазалгӯи туам то ту ғазалхони манӣ”¹

Ғазале аз бағалат баҳри мани камбағалат
Армуғон соз, ки ту соҳиби эҳсони манӣ.

15.10.1995

* * *

Айш хохӣ, азобҳо бинӣ,
Рӯй ҷӯй, ниқобҳо бинӣ.

Ҳар қадар хохӣ гарданафрозӣ,
Даври гардан танобҳо бинӣ.

Бахти бедорро, ки ҷӯёӣ,
Чун бихобӣ, ба хобҳо бинӣ.

Ҳалли осони мушкили қисмат
Дар кинову китобҳо бинӣ.

Ёбӣ гар сарҳисоби иншое,
Бухли бесарҳисобҳо бинӣ.

То даме мард бошӣ, бар сари худ
Тухмати занқимобҳо бинӣ.

То даме зиндаӣ, ба ҳар қадамат
Ғарази гӯрқобҳо бинӣ.

[1988]

* * *

Гар ба овози дили ман ту ҳамовоз шавӣ,
Гар ба оҳанги вафо замзамапардоз шавӣ,

Дастӣ ман гириву бар ҷониби оянда равӣ,
Садди чинӣ шиканӣ, соҳири мумтоз шавӣ.

Гузарӣ гар ту зи таннозиву болоназарӣ,
Қадри худ донӣ агар, ёр, сарафроз шавӣ.

Чун гияҳ ишқи ман аз ноз гияҳмол макун,
То маро ҳамқалами номаи эъҷоз шавӣ.

Ғамшарикам шаву бунёди саодат бигуздор,
Ин мабодо, ки маро хонабарандоз шавӣ.

¹ Аз Фаррухии Синистонӣ.

Сӯз бо сӯзи ману соз ба сози дили ман,
То ба нируи вафодорӣ ҷаҳонсоз шавӣ.

Лоиқ аз ишқи ту парвард дили чун шаҳбоз,
Бо умед, ки ту ҳам ҳампари шаҳбоз шавӣ.

1963

* * *

Ҳар лаҳзае, ки аз бари ман дур мешавӣ,
Эй офтоби умри ман, камнур мешавӣ.

Биной дошт чашми ту аз нури ишқи ман,
Қадри маро надонӣ агар, кӯр мешавӣ.

Хуш бигзарондаам туро бо ишқу шеъру май,
Пас бо чӣ шиква бо манат ночӯр мешавӣ?

Ин сон, ки меҳурӣ дили майхораи маро,
Дар рӯи гӯр воиши ангур мешавӣ.

Гар пухта буд шеъри ман дар доши оташат,
Хиште пас аз вафоти ман бар гӯр мешавӣ.

Ҳарчанд меравӣ зи ман дар шои зиндагӣ,
Аз байтҳои шеъри ман манзур мешавӣ.

З-он пас, ки ман бимираму дар хоки тар равам,
Чун шеърҳои ман ту ҳам машҳур мешавӣ.

[1988]

* * *

Қурбони чашми равшанат, ман меравам нагӯй,
Зорам ба гарди доманат, ман меравам нагӯй.

Барбод рафт хирмани дорунадори ман
Мирам ба мӯи хирманат, ман меравам нагӯй.

То дасти ту ба гарданам, гардун ба дасти туст,
То дасти ман ба гарданат, ман меравам нагӯй.

Сар то ба по хазинаи ҳусну малоҳатӣ,
Чуз ин баҳона чустанат, ман меравам нагӯй.

То он ки ҳар ду меравем аз ин ҷаҳони паст,
Хуш бод ин нишманат, ман меравам нагӯй.

14.01.1995 – Бемористон

* * *

Бас андарзи зардуштиву монавӣ
Бихондему барн-омад аз мо навӣ.

Бихондем фарзонагии Куруш,
Бихондем бас номаи паҳлавӣ.

Зи душман басо мушт хурдем, лек
Нагаштем ҳамдасту мушти қавӣ.

Начустем шаш сӯи дунё, агар
Бихондем шаш дафтари “Маснавӣ”.

Шиносӣ худоро, чу бишносӣ худ –
Чунин гуфт дар “Маснавӣ” Мавлавӣ.

Бихондем “Авасто”-у “Позанд”-у “Занд”,
Ҳама мабдаи зиштиву некувӣ.

Паи ҷоҳилони биёбон шудем,
Накардем аз мӯбадон пайравӣ.

Зи Қуръон бихондему гуфти набӣ:
– Битарсо зи бодафраи ухравӣ.

Зи фарҳанг беҳтар надорем ганҷ –
Ту ин гуфтаи Рӯдакӣ нашнавӣ?

Зи “Шахнома” хондему пири хирад:
“Аз омӯхтан як замон нағнавӣ”.

Валекин ҳанӯзем мову ту дур
Зи худдовариву худогаҳшавӣ.

Зи афсона берун нарафтему ҳайф
Бимондем бечода аз ҷодувӣ.

Гадошаҳ якеву дигар шаҳгадо,
Надорад яке фарраи хусравӣ.

Худохоҳии мост худкомагӣ,
Худогоҳии мост вопасравӣ.

Дар охир расидем он ҷо, ки вой
Туй инсуиву манам онсувӣ

Дар охир чӣ кардем? Мӯхтоҷ шуд
Руҳи гандумимон ба нони ҷавӣ.

Чунин душмани ҳеш бошем агар,
На тоҷик монад, на мову тувӣ.

20.07.1998

* * *

Фарқи дарёи ғамонам, роҳи ободӣ, кучой?
Як қалам шакку гумонам, роҳи ободӣ, кучой?

Гӯям ар, сӯзад забонам, варна сӯзад устухонам,
Дар замона безамонам, роҳи ободӣ, кучой?

Нашъаи суре намонда, ламъаи нуре намонда
Дар замини осмонам, роҳи ободӣ, кучой?

Мурдаҳо бегӯр монда, зиндаҳо бешӯр монда,

Хокдон шуд хонадонам, роҳи ободӣ, кучой?

Дурбину дурандешон ҳама бар хок рафтанд,
Ман барошон гӯрбонам, роҳи ободӣ, кучой?

Рӯзу шаб тобут бар дӯш, бори сад камбуд бар дӯш
Сӯи гӯристон равонам, роҳи ободӣ, кучой?

Ҳар кучо як муштзӯре, ҳар қадам сад қахрамоне,
Қахрамони бенишонам, роҳи ободӣ, кучой?

Ҳар кучо соҳибкамоне, нест як соҳибқироне,
Дар камини сад камонам, роҳи ободӣ, кучой?

Хок шуд омочгоҳе, зиндагӣ шуд бочгоҳе,
Сухраи суду зиёнам, роҳи ободӣ, кучой?

Як тараф дарюзаҷӯй, як тараф шерозаҷӯй
Ман ғами дил мекашонам, роҳи ободӣ, кучой?

Гаҳ ба муши мурда рӯй орам, гаҳе бар гурбаи маст,
Асли худро менадонам, роҳи ободӣ, кучой?

Корвонҳо дур рафтанд, аз раҳи маъмур рафтанд
Гарди роҳи корвонам, роҳи ободӣ, кучой?

Канда тори шохрудам, мурда ёри хамсурудам,
Ман дигар бо кӣ бихонам, роҳи ободӣ, кучой?

Ҳиммате, эй корвонкаш, то мабодӣ корвонкуш
Аз ҳалокат деҳ амонам, роҳи ободӣ, кучой?

10.02.1994 – Бемористони Қаряи боло

* * *

Манам шайдои гуфтори Саной,
Намоз орам ба атвори Саной.

Кулоҳи чархи гардун печиши нав
Гирифт аз печи дастори Саной.

Агар дидори дунё хуб хоҳӣ,
Бубин ҳар субҳ дидори Саной.

Махон мурда Саноиро, ба ёдаш
Бихон ҳар лаҳза осори Саной.

Ба ёрии ману ту хочаташ нест,
Худо буду худо ёри Саной.

23.10.1996

* * *

То дар ин кӯҳу камар эмин зи аъдо мондаӣ,
Дар дили сад дашту сахро дасту сарҳо мондаӣ.

Бемадина, бесафина, беҳазина, бенасиб
Кӯ ба кӯю дар ба дар дарвешосо мондаӣ.

Дур аз пистони модар, дур аз оғозгоҳ –
Берун аз маҳди Самарқанду Бухоро мондаӣ.

Сангрӯён сангкӯбон сангҷонат кардаанд,
Дар миёни кӯҳҳо як пора хоро мондаӣ.

Тангчашиме вусъати дунёи афкорат надид,
Боз ҳам воломаниш дар ёди дунё мондаӣ.

Хай ба хун жулидаӣ, то роҳи худ паймудаӣ,
Бо ҳазорон ҳасрато, хайфо, дарего мондаӣ.

Бас буриданат забону бас шикастандат миён,
Боз гӯё, боз пӯё, боз поё мондаӣ.

Сад қалам карданд ҷисми борҳо хуншори ту,
Боз ҳам дар қалам аз баҳри иншо мондаӣ.

Мондаӣ гар нимаҷону нимазинда то ба ҳол,
Бо суруди Рӯдакӣ, бо тибби Сино мондаӣ.

Мондаӣ гар покҷону покимон то ҳанӯз
Бо китоби Ҳофизу осори Мавло мондаӣ.

Зинда хоҳӣ буд иншаллоҳ, гарчи аз ситам
Пайкари маслӯб монанди Масеҳо мондаӣ.

Чамъ кун худро зи сутхонҳои тоҷихи бузург,
То чунин сарзинда бо уммеи фардо мондаӣ.

Миллати садпораи ман, ҳамчу оҳанпораҳо
Қӯш хур бо ҳам, ки андар вартае вомондаӣ...

март-декабри 1994

“ҶОМИ ХАЙЁМ” РУБОИЁТ

1 – 228 “Соҳилҳо” (1972)

229 – 234 “Варақи санг” (1980)

235 – 240 “Хонаи дил” (1986)

241 – 248 “Аввалу охири ишқ” (1994)

249 – 317 “Фарёди бефарёдрас” (1997)

318 – 356 Рубоҳои солҳои охир

- 1 Хайём, дилат аз дили мо огоҳ аст,
 Ҳар як суҳанат суруди дарду оҳ аст,
 Байти ту дарест боз бар қаъбаи дил,
 Шеърӣ ту чу умри одамай кӯтоҳ аст.
- 2 Хайём, суҳанҳои ту нотақрор аст,
 Ҷоми хиради ту ҷовидон саршор аст.
 Ҳар кас, ки нахурд ҷоми ту, мастӣ кард,
 Ҳар кас, ки бихурд, оқилу хушёр аст.
- 3 Ҷомеву бутеву ошиқӣ – хуш ҳолест,
 Соле, ки гузафт бо хушӣ, хуш солест.
 Хайём, ба ҳар замона дар базми хирад

Ҷоми ту пур аст, лек ҷоят холист.

- 4 Ин субҳ давоми шомӣ чун зиндон аст,
Ин ханда нишони дидаи гирён аст.
Ҳар чизи наво, ки ҳозирон ёфтаем,
Гумкардаи рафтагони пулармон аст.
- 5 Мо ҳалқаи байни аввалу анҷомем,
Парвардаи асри бисту шири хомем.
Хайём, кӣ гуфт, буда безурёте,
Модом ки мо шахписари Хайёмем?!
- 6 Эй хок, туро ба ашқи худ нам кардем,
То бар сари ту мотами нав кам кардем.
Мо доғи туро ба хуни дилҳо шустем,
То санги туро ҳайкали одам кардем.
- 7 Ҳайф аст, агар умр шикоре бошад
Озод зи дарду доғу оре бошад.
Дар пайраҳаи ҳаёт по мондани мо
Айб аст, агар қадамшуморӣ бошад.
- 8 Чун барқ яке дурахш андар афлок,
Бо дидаи оташину андешаи пок.
Монанди уқоб дар само бояд мурд,
Ҳарчанд ки оқибат фурӯ ой ба хок.
- 9 Ё кист ҷавон асту ҷавонӣ накунад?
Бо хусни ҷавонӣ дилситонӣ накунад?
Ҳар кӣ зи хушиҳои ҷавонӣ дур аст,
Беҳтар бувадо, ки зиндагонӣ накунад.
- 10 Борон чу гирист, гиря бунёд бикун,
Тундар чу ғиғон кашид, фарёд бикун.
Ҳар гоҳ ситорае ғитад аз гардун,
Эй ёр, ситораи маро ёд бикун.
- 11 Дарёст равону соҳилаш бепарвост,
Дарёст барошфутаю соҳил барҷост.
Дарё чу бихушкӣ, бимонад соҳил
Ҳамчун ду лабе, ки аз лаби ёр ҷудост.
- 12 Ворафта¹ дилам, суруди ногуфта дилам,
Шӯридаву жӯлидаву ошуфта дилам.
Дар ҳотай тирамаҳ шукуфтан хоҳӣ,
Дар адли баҳори хеш нашкуфта дилам.
- 13 Нӯшед ба ёди хотири хастаи ман,
Ҳолӣ накунед ҷои биништаи ман.
Андар сари ғӯри ман гузореда чу лавҳ
Як соғари вақти мастӣ бишкастаи ман.
- 14 Ёрон, чу сари қадаҳ ба ишрат оед,
Ёде зи мани сӯхтадил бинмояд.
Ман ток наям, ки тирамаҳ ғӯр кунед,
Чун фасли баҳор даррасад, бикшояд.

¹ Ворафта – танбал, коїил.

- 15 То ном физой, нафси худро кам кун,
Одамгарӣ кун, валеқ бо одам кун.
Меғуфт даравгаре ба ман вақти дарав:
Чун хӯшаи гандум ба замин сар ҳам кун.
- 16 Хушбахт касе, ки хидмати ёр кунад,
Ҳар ҷо, ки қадам ниҳод, гулзор кунад.
Зангӯлаи гоҳвораю ғиряи тифл
Ҳар субҳ варо зи хоб бедор кунад.
- 17 То чанд ту бо гузаштагон менозӣ,
Бо Рӯдакию ба Ҳофизи Шерозӣ?
Вақт аст сари минбари озои суҳан
Хайёми дигар, Ҳофизи дигар сози!
- 18 Ҳар ҷашм, ки наззора кунад, ҷӯё нест,
Ҳар роҳбари савор раҳпаймо нест.
Ҳар ланг напуд ҷаҳонситон чун Темур,
Ҳар кӯр ба мисли Рӯдакӣ бино нест.
- 19 Ҳар кадр шавад пир, ҷавон аст одам,
Як боркаше баҳри замон аст одам.
ӯ рӯи замин рӯи ӯ гардунҳост,
Гӯё ки замин осмон аст одам.
- 20 Ин ҳок мисоли модарон меғиряд,
Дар мотами хокхуфтагон меғиряд,
Ҳар роҳ, ки нақши бад гузоранд бар ӯ,
Дар зери қудуми ноқасон меғиряд.
- 21 То ҷоми диле ба дасти ёре нашикаст,
Армони диле зи дӯстдорӣ нашикаст.
Ҳарчанд ки зиндагӣ гулоби талх аст,
Бисёр ҷашидему ҳуморе нашикаст.
- 22 Дилро ба қумоши ишқ савдо кардам,
Дар синаи гарми шавқ маъво кардам,
То он ки дар ин ҷаҳон биёбам ҷое,
Худро зи ҷаҳони хеш пайдо кардам.
- 23 Онҳо, ки ба қасди моҳ шабтоб шуданд,
Махтоб ҷу руҳ намуд, ноёб шуданд.
Як лаҳза ба саҳни зиндагӣ дод зада,
Чун одами барфӣ дарзамон об шуданд.
- 24 Он қас, ки диле наҷуст, қай дил шиканад?
Бадбӯй гуле қасе зи гулбун нақанад.
Дар роҳ намонад он, ки худ роҳӣ набуд,
Он қас, ки раҳе наҷуст, раҳгум назанад.
- 25 Онон, ки ниҳоди поқу имон доранд,
Чун шуъла забони оташафшон доранд,
Аз одами шабқӯр надоранд гила,
Аммо гилаҳо зи рӯзқӯрон доранд.
- 26 Май рез, ки ҳолиён суруд андозанд,
Аз пасти мастӣ сар ба арш афрозанд.

Ту чом най, ки андар ин базми ҳаёт
Чун ҳолӣ шавӣ, зи нав лаболаб созанд.

- 27 То тоза шавему тозабунёд шавем,
Бо оташи ишқи пок ҳамзод шавем.
То он ки шавем аз ғуломӣ озод,
Бояд зи ғуломии худ озод шавем.
- 28 Он лаб, ки зи чашмони сиёҳат бўсид,
Аз бўсағаи рӯи чу моҳат бўсид,
Баъди ту нахоҳад аз ҷаҳон рӯю лабе,
Берӯю лаби ту хок хоҳад бўсид.
- 29 Онҳо, ки ба мисли чӯби зарандуданд,
Берун чу тилою аз дарун беҳуданд.
Аз баҳри фиреби чашм рахшанд даме,
Оташ бинамоянд, валекин дуданд.
- 30 Гирдоби ҳаёт гирудорам дорад,
Саргаштагиҳои бешуморам дорад.
Гоҳе ба мисоли қарзхоҳони ҳасис
Аз гардани ман чу қарздорам дорад.
- 31 Ҳамқисмати ҳар суру аз ӯ бояд буд,
Дар ғамкадаҳо тарабфизо бояд буд.
Берун зи ғазою бечазо будан чист?
Он беҳ, ки ҳамеша дар ғазо бояд буд!
- 32 Онҳо, ки барои нафси худ беҳобанд,
Махтобшавон чу кирмаки шабтобанд.
Ғофил зи хурӯшу шӯриши дарёҳо
Дар соҳили рӯд ҷоҳи обс кобанд.
- 33 Хушбахт касе, ки ном бар ном орад,
Дар иди Ватан ҷону дил инъом орад.
Монандаи кӯлвори қосид ҳар субҳ
Ҳолӣ шаваду ба халқ пайғом орад.
- 34 Дар ҷархи қуҳан баҳти нав эҷод кунед,
Ин ҳоки қуҳанро ба навӣ шод кунед.
Номе ба ҳарита нест аз деҳаи ман,
Ёрон, зи суруди ман варо ёд кунед.
- 35 То ҷархи фалак ҳаёли мо афзун рафт,
Бисёр зи дида ашқу аз дил хун рафт.
Нашкоста пари Дедалу Икар зинҳор
Варна ба суи фалак Гагарин чун рафт?!
- 36 Фархунда касе, ки пардаи дил бидарад,
Бар пардаи чашми гулнигоҳе нигарад.
Пешобағали дамида чун субҳеро
Ҳар кас, ки надид, ҳоби марғаш бибарад.
- 37 Чун қоғазӣ солхурда афсурда шудем,
Бишқуфта ба баҳти халқ, пажмурда шудем.
Якчанд чу санги осӣ ҷарх задем,
То мардумӣ нон хуранд, мо хурда шудем.

- 38 Хонед ба базми ошиқӣ номаи ман,
Пӯшед ба қомати сикӣ чомаи ман.
Сар пои сутуни ростӣ буда маро,
Созед сутуни хонае хомаи ман!
- 39 Рӯзе, ки ба дил муҳаббат оғоз кунӣ,
Беболу паре ба арш парвоз кунӣ.
Дар роҳи нишеби умр шав сарафроз,
Пул нест ҷавонӣ, ки пасандоз кунӣ.
- 40 Дардову шигифто, аҷали масхарабоз
Фарқияти мурдагон намебинад соз,
Сад зиндадиле бимираду хок шавад,
Дилмурда бурун зи хок мемонад боз.
- 41 Имрӯз, ки зиндагонӣ дар хидмати мост,
Бар гардани мост, ҳар чӣ неку бади мост.
Нӯшед ба базми косагардонии умр
Имрӯз, ки коса косаи навбати мост.
- 42 Ин умр, ки дар паноҳи худ мегузарад,
Бо айби худу гуноҳи худ мегузарад.
Аз бом ғитад яке, яке аз гардун,
Ҳар кас зи ҷаҳон ба роҳи худ мегузарад.
- 43 Ман соҳиламу роҳбари дарёям,
Хомӯш, вале шохиди тӯфонҳоям.
Аз он ки ба ман рӯд диҳад бўсаи сард,
Шодоб, вале ташнаю танҳоям.
- 44 Ҳар гул, ки шукуфад, лаби хандидаи мост,
Ҳар чашма, ки ҷӯшад, дили болидаи мост.
Ҳар барги хазон, ки тирамаҳ мерезад,
Аз камҳавасиҳо гули ночидаи мост.
- 45 Барвақтӣ будем ё ки дерӣ будем,
Дар базми ҳаёт чашмсере будем.
Аз хурдани шири хом пухтем чунон,
К-аз боми фалак ситорагире будем.
- 46 То зинда будем, зиндагонӣ кардем,
Бар қасди аҷал ҳама ҷавонӣ кардем.
З-он пеш, ки аз давраи даврон биравем,
Як давр задему давронӣ кардем.
- 47 Дар вақти ҷавониям ҷавонӣ кардам,
Бар домани ёр дилфишонӣ кардам.
Афтодам агар, фитодам аз дори баланд,
Бо номи баланд зиндагонӣ кардам.
- 48 Гар дард барад, дарди замонат бибарад,
Гар об барад, оби калонат бибарад,
Дар ҳавзаи хушкіда чӣ заврақ ронӣ,
Бигзор, ки тӯфони ҷаҳонат бибарад.
- 49 Дар синаи ман мақбараи ҷовидон,
Дар дафтари ман лавҳи мазорест ниҳон:
Бар хотираи ҳама ҷавонмардоне

Чӯ кандаю худ нахурда як қатра аз он.

- 50 Дунё ба мисоли бори ноҳанчор аст,
Вазнаш ҳама бар дӯши каси пурбор аст.
Аз калла манорасозӣ осон дар он,
Аз ақл манора сохтан душвор аст.
- 51 Мероси азиши мурдагонем ҳама,
Аз умр ба умр нардбонем ҳама.
Дар хони замин барои нони хуршед
Ёрони азиз, меҳмонем ҳама.
- 52 То чашм задем, офтоб омаду рафт,
Як рӯзи ҳаёт мисли хоб омаду рафт.
Шогирд ба дарси устодаш гӯӣ
Бедафтару хомаю китоб омаду рафт.
- 53 Ёдат зи дилам дар ин шаби тор гузашт,
Чонам ба ҳаёлат аз таҳи дор гузашт.
Аммо чӣ кунам, зи ишқ ношукрии мо
Бисёр гузашту кор аз кор гузашт.
- 54 Беқадр бувад ҳар он чӣ доим пайдост,
Боқадр намояд он чӣ тухми анқост.
Бадруӣ намояд он, ки бо мост мудом,
Хушруӣ намояд он, ки дур аз бари мост.
- 55 Гарде ҳама аз гардиши гардун хурдем,
Дар ишқ ғами Лайлию Мачнун хурдем.
Аз синаи модарон ҳама шири сафед,
Аз синаи торих ҳама хун хурдем.
- 56 Як пораи санг бас шарарҳо зояд,
Як зарра худ инқилоби дунё зояд.
Торих, зи баҳри он, ки раҳгум назанад,
Чун модари кӯр тифли бино зояд.
- 57 Чандон нахурам бода, ки гардам беёд,
Наъра накашам, ки зиндагӣ доду надод.
Нанг аст ба мастӣ шуҳра гаштан, аммо
Ҳар кас, ки чу Хайём хурад, нӯшаш бод!
- 58 Бо оби чабин кунем таъмири замин,
Бо ақл раво кунем тадбири замин.
Дар рӯи замин пой ниҳодан сахл аст,
Ё тири замин шавем, ё зери замин!
- 59 Рӯзу шаби рӯзгори пуршӯр гузашт,
Аз пеши назар гузашт, аз дур гузашт.
Бисёр давидам аз паяш чун ошиқ,
Ў лек чу як духтари мағрур гузашт.
- 60 Хиште нашудам, ки қаср бунёд кунанд,
Рӯде нашудам, ки боғ обод кунанд.
Як байт шудам, ки вақти мастӣ хонанд,
Аз мастии шоиронаам ёд кунанд.
- 61 Дар чодаи умр тӯшаи роҳгузар

Бошад ба кафи ду даст ҷону дилу сар.
Гар кӯр ба раҳ фитод, бархезад боз,
Бино чу фитод, барнахезад дигар.

- 62 Имрӯз, ки ҳастем, диле вола кунем,
Дил ҳадя ба ёри шонздаҳсола кунем.
Чун оқибати кор бимирад хуршед,
Аз мурдани хештан чаро нола кунем?!!
- 63 Гаҳвораи хок, нух фалак зодаи туст,
Кайҳонсипарӣ маърифати додаи туст.
Ҳар марди фалакситону ахтаргире
Омӯхта раҳсипорӣ дар ҷодаи туст.
- 64 Дар пайраҳи покӯфтае раҳ сипарӣ,
Ҳам об зи ҷӯи кандаи мо бих(в)арӣ.
Ин сон, ки тӯй шоири хушкидадимоғ,
Як барг ба “Бӯстон”-и Саъдӣ набарӣ...
- 65 Дар чехраи мо доғи ҷунун меафтад,
Дар пардаи поки ҷашм хун меафтад.
Истораи мо дар осмон доим нест,
Як рӯз ба хок сарнагун меафтад.
- 66 Аз роҳи замин роҳи фалакҳо кобем,
Аз пасти хок арши аъло ёбем.
Дигар натавон нишаст побанди замин,
Шаҳрем, ки дар харитаи Маҳтобем.
- 67 Мағзор замин ба одамӣ гӯр шавад,
Лабҳои баҳамрасидагон дур шавад.
Дар оташи ҷанг гармие нест, вале
Ҷашмони ҳама зи дуди он кӯр шавад.
- 68 Рафтию ғами ту мегудозад охир,
Дунё чу мане намениносад охир.
Ҳоҳам, ки суруд хонам, овозам нест,
Якдаста рубоб чун навозад охир!?
- 69 Оне, ки ба қатли мо пай кин бошад,
Якумр таҳи жолаи нафрин бошад.
Онҳо, ки ба батни модарон мемиранд,
Аз ҷаҳлу ҷаҳолати кадомин бошад?!
- 70 Гӯянд ҷаҳон барои инсон танг аст,
Ин бофтаи сарони бефарҳанг аст.
Дунё зи барои дӯстиҳост фарох,
Аммо зи барои душманиҳо танг аст.
- 71 Кори ҳама кас баробари ҳиммати ўст,
Умри ҳама кас нишонаи қимати ўст.
Даҳчанди қад аст ҳайкалу мақбара, лек
Қабри ҳама кас баробари қомати ўст.
- 72 Чун рӯд барои хеш раҳ бикшоям,
Чун роҳ ба пой раҳравон сар соям.
Чун дашт ба рӯи каф гузорам дили хеш,
Чун хок гуноҳи ҳамаро бахшоям.

- 73 Ҳар кӯҳ ба мисли ҳайкали подорест,
Кухсори диёр ҳамчу ҳайкалзорест
Ҳар санги навиштааст як лавҳи мазор,
Ҳар кулла ба ҳайкале чу подеворест.
- 74 Дар қасри ҳаёт санги бунёдам ман,
Як кӯдаки хушноми ҷаҳонзодам ман.
Торих ба пушторай ман сарборӣ,
Фарзанди тамоми одамизодам ман!
- 75 Омӯхта ҳам лағжаду н-омӯхта ҳам,
Андӯхта ҳам ноладу н-андӯхта ҳам.
Ин зиндагӣ сар ба сар чу сӯзишгоҳест,
Дилсӯхта ҳам ноладу пулсӯхта ҳам.
- 76 Машғал бишавед дар шаби зулмонӣ,
Сӯзед, ки олам бишавад нурунӣ.
Бар як худи хуршед гарон аст охир
Бар олами беканор нурафшонӣ...
- 77 Ҳар гоҳ, ки дар роҳ қадам бишморӣ,
Мекӯш ба рӯи роҳ дил бигзорӣ.
Хушбахтии одамӣ на оби дарёст,
То кӯза ба сар равӣ, зи дарё оӣ.
- 78 Дар базми ҳаёл сар ба дастам то субҳ,
Шаббони ҷаҳони хуфта ҳастам то субҳ.
Рӯ ҷониби роҳи бозгашти хуршед
Ҳамчун гули хуршеднарастам то субҳ...
- 79 Хоҳам ба ҳама роҳравон роҳи сафед,
Хоҳам ба ҳама шомравон субҳи умед.
Хоҳам, ки ҳама барои дунё бошанд
Чун сабза миёнҷии замину хуршед.
- 80 Эӣ рӯд, лаби ту чун лаби ёр, эӣ рӯд,
Шодоб, вале ташнаи дидор, эӣ рӯд.
Он оби гузашта боз н-ояд, ки диҳад
Як бўсаи обдори такрор, эӣ рӯд.
- 81 Оваҳ, чи шабе, шаби баҳорон имшаб,
Болои сарам ситоразорон имшаб.
Бар чехраи гул, то нарасад озоре
Нармак резад гулнами борон имшаб.
- 82 Варзоб хушу ҳавои Варзоб хуш аст,
Ҳар дил зи дили дигар хурад об, хуш аст.
Варзоб, ки ҳар ғияҳ дар он варзад ишқ,
Бо бодаи нобу ёри ноёб хуш аст.
- 83 Имшаб чӣ шабе, шаби ҳинобандон аст,
Лабҳои ақиқи ӯ таҳи дандон аст.
Ҳайратзадаи таомули аҷдодӣ,
Гирён дилакаш, вале лабаҳи хандон аст.
- 84 Имрӯз ба мисли меҳмон зуд бирафт,
Аз умри абад даре набикшуд, бирафт.

Дар коми уфуқ бирафт хуршед фуру,
Ин оташи пуршарор чун дуд бирафт.

- 85 Кухҳо ба мисоли одамони боор
Дар постаҳи замин ҳамеша бедор.
Гарданшаху собитқадаму сар ба фалак,
Гӯй ки ситодаанд андар таҳи дор...
- 86 Эй дӯст, ману ту бастаи дарди худем,
З-омад – шудани ҳамдигар огаҳ нашудем.
Ҳамсоиядӣ кучову ҳамсоиядарӣ?
Ҳамсоия будему лек бесоия будем.
- 87 Ин субҳи баҳор чун дили болида,
Хуршед ба мисли чехраи хандида.
Ҳар сабза – хати сабзи ҷавони ошиқ,
Ҳар ғунча – лаби ханӯз нобӯсида.
- 88 Эй чашма, ту аз дили замин меоӣ,
Бар ҳоҷати ташнагон яқин меоӣ.
Ин сон ки туй чу ашқи мо полуда,
Ё аз дили марди раҳмгин меоӣ?
- 89 Ман тоҷи ҷаҳонаму вале бетоҷам,
Дарёдиламу ба чашмаҳо муҳтоҷам.
Умрам ба шитоб ҳамчу дарё ҷорист,
Ман соҳиламу селихури амвоҷам.
- 90 Фархунда касе, ки ёр бо ёр шавад,
Аз ҳоби саҳар ба бўса бедор шавад.
Овезад агар, ба зулфи ёр овезад,
Гар ҳалқаи зулф ҳалқаи дор шавад.
- 91 Ин одамиён агарчи аз ҳам дуранд,
Дар расму адаб ба ҳамдигар ночӯранд,
Ноне бихуранд ҷумла аз як гандум,
Сармаст ҳама зи оби як ангуранд.
- 92 Ман кӯи муроди ҷумла раҳдурунам.
Дар кӯрараҳон асокаши кӯронам.
Ҳар гоҳ ба хок мурдае биспоранд,
Ман дар дили хештан варо гӯронам.
- 93 Уммеди беҳӣ зи умр дорам ҳама умр,
Ман ҳосили неку бад шуморам ҳама умр.
Дар роҳи арӯси орзу чун домод
Гулдаста ба даст интизорам ҳама умр.
- 94 Бар пирии навҷавон биё, гирия кунем,
Бар кӯрии ошиқон биё, гирия кунем.
Бар мотами мурдагон чӣ суд аз гирия?
Бар ғуссаи зиндагон биё, гирия кунем.
- 95 Ободгари ҷаҳони вайрон моем.
Дунёй¹ чӣ лозим аст, худ дунёем!
Бегона наем, гарчи дурем ба дил,

¹ Дунёк – дороқ, ганӣ.

Фарзанди ҳамон як Одаму Ҳаввоям.

- 96 Баъд аз сари ман ҷаҳон ҷӣ сон хоҳад буд?
Баъд аз сари ман ҷаҳон ҳамон хоҳад буд.
Чашмони ҳазини ман зи ҳар мисраи ман
Бар чашмаи нақӯён нигарон хоҳад буд.
- 97 Ман бода хурам, пеши рухи сода хурам,
Бо дилбари симсоқи озода хурам.
Чун зиндагӣ сар ба сар фиреб асту ғиром,
Ман ҷои фиреби зиндагӣ бода хурам.
- 98 Дарёдиламу тапналабе пайдо нест,
Шуд об дилам, зи соҳиле парво нест.
Эй ёр, наоӣ кӯза дар сар бари об,
Як рӯз биёӣ, ки дигар дарё нест.
- 99 Дарё, дарё! Чу ман шитобон дарё,
Ҳамчун дили ман ҷамъу парешон дарё.
Чун ошиқи ғашнопунави савдой
Аз хонаи хештан гурезон дарё...
- 100 Эй Шарқ, ту ибтидои хатту қаламӣ,
Дарвозаи офтоби зарриналамӣ.
Албурз! Ту ё қойимаи Фирдавсӣ,
Ё минбари шеърӯ шоирони Аҷамӣ.
- 101 Эй кӯх, барои санги ту ҷон додем,
Садҳо сари нозанин ба қурбон додем.
Аз баҳри ту, эй замини меросии Шарқ,
Мо умри азизи худ гаравгон додем.
- 102 Торих ба ҷустуҷӯӣ то раҳ омӯхт,
Сад нахли қаде буриду гулхан афрӯхт.
Дар оташи кӯрдуди соли сиюхафт
Донед, магар, китоби Айний ҳам сӯхт?!
- 103 Дарё, дарё! Ту мисли мой, дарё!
Бо модари хеш бевафой, дарё!
Худ зодаи чашмаю гурезон аз ӯ,
Худ зодаи кӯху з-ӯ ҷудой, дарё!
- 104 Бар кӯи мурод чун барам роҳамро,
Бори дилу сарбории ҳамроҳамро?
Охир ба ҷӣ ҷодуӣ баробар созам
Ғамҳои дарозу умри кӯтоҳамро?!
- 105 Ҳар субҳ зи нав ман ба ҷаҳон меоям,
Навошику навхату ҷавон меоям.
Ҳар шаб зи ҷаҳон чу одаме даргузарад,
Ман субҳ чу ҷойгири он меоям.
- 106 Он қадр шитоб мекунад ин дили ман,
Гӯӣ ки ҳама ҷаҳон бувад маътали ман.
Он қадр чу бод беқарорӣ дорад,
Гӯӣ ки ба бод меравад ҳосили ман.
- 107 Ман боз ба роҳ мебароям имрӯз,

Дарвозаи субҳ мекушоям имрӯз.
Аз баҳри ҳазор соли баъди сари худ
Қутби раҳи умр менамоям имрӯз.

- 108 Ҳар кас, ки ба нисбате забардаст шавад,
Аз шухрати мо шухрати ӯ ҳаст шавад.
Ҳар қадр баландтар барояд хуршед,
Он қадр аз ӯ сояи мо паст шавад.
- 109 Дарё маталаб, ки оби дарё шӯр аст,
Ошиқ маталаб, ки чашми ошиқ кӯр аст.
Шамъе, ки турост, бехтар аз сад хуршед,
В-он ёри хунукрӯй беҳ аз сад хур аст.
- 110 Маънос машав, баҳор меояд боз,
Бар шоҳаи гул ҳазор меояд боз.
Гар умри гузашта бори дигар н-ояд,
З-ӯ ёди висоли ёр меояд боз.
- 111 Андар кафи дастам осмон мегунҷад,
Дар синаи ман баҳри дамон мегунҷад.
Аммо зи ҷаҳон сер наям ман, ҳарчанд
Дар косаи чашми ман ҷаҳон мегунҷад.
- 112 Ҳарчанд ҷаҳонгиру батадбирам ман,
Дар гӯр ба худ чизе намегирам ман.
Ҳарчанд ки се ҷаҳори дунё об аст,
Рӯзе ба азоб ташна мемирам ман.
- 113 Девори ҷаҳон аз дили одам будаст,
Фарбеҳшуда хок аз гили одам будаст.
Ҳар чой, ки раҳ ба сӯи қабристон аст,
Як вақт раҳи манзили одам будаст.
- 114 Майдони ҳаёт сахнаи бозӣ нест,
Ҷовид аз ӯ каси сарафрозе нест.
Фирдавсӣ агарчи зиндаи ҷовид аст,
Он қадр зи “Шоҳнома”-аш розӣ нест.
- 115 Донам, ки ҷаҳон номи маро кам чӯяд,
Нақши қадамам зи рӯи раҳҳо шӯяд.
Аммо зи қалам қаламчае хоҳам сохт,
То бар сари гӯри ман дарахте рӯяд.
- 116 Гар мурдани мо оқибати тақдир аст,
Барбастанӣ рахт аз ин ҷаҳони пир аст.
Гар сер надида зиндагиро биравем,
Шодем, ки зиндагонӣ аз мо сер аст.
- 117 Бас рӯз гузашту рӯзгорам бигузашт,
Бас шом гузашту қадри ёрам бигузашт.
Гуфтам, ки дилам ҳаме ҷавон хоҳад буд,
То мижжа ба ҳам задам, баҳорам бигузашт.
- 118 Якчанд дар ин ҷаҳон ҷавон бояд буд,
Як байт суруди ҷовидон бояд буд.
Як умр агар ҷаҳон ҷавонӣ надихад,
Як умр ҷавонии ҷаҳон бояд буд.

- 119 Дар зиндагӣ сӯхтан – нишони ман буд,
Урдугаҳи шоирӣ – ҷаҳони ман буд.
Ҳар чиз, ки ёфтаам, рабуданд аз ман,
Ҳар чиз наёфтаам, аз онӣ ман буд.
- 120 Девонаву мастиву хуморӣ, эӣ дил,
Осуда маро намегузорӣ, эӣ дил.
Кӯбӣ дари синаро ҷу дасти ёре,
Ё соати умри ман шуморӣ, эӣ дил!?
- 121 Фарёд, авонӣ файзу нурам рафтаст,
Айёми ҷавонӣю ғурурам рафтаст.
Шуд ҷаштгаҳу ғуруб дорад дар пай,
Хуршеди сабоҳи носабуррам рафтаст.
- 122 Тақдири бадам зи толеи равшани туст,
Ғар рӯз надидаам, зи нодидани туст.
Поям ба лаби ғӯр расад ҳам рӯзе,
Дасти мани дилкашол бар домани туст.
- 123 Дарёи равонӣ кӯҳсорам, эӣ гул,
Аз кӯҳ ба дашт раҳсипорам, эӣ гул,
Ҳоло, ки маро канори серобе ҳаст,
Як бор бирӯӣ дар канорам, эӣ гул.
- 124 Парвози баланд шохпар меҳоҳад,
Ҷавлонгаҳи шоирӣ ҳунар меҳоҳад.
Лайлиӣ суҳан на ёфаву лофу газоф,
Маҷнундиливу шӯру шарар меҳоҳад.
- 125 То мулки суҳан вақти расидан дер аст,
Қаҷқӯли гадост табъи ман – носер аст.
Он рӯз, ки байте нанигорад дастам,
Ҷун шоҳи шикастаи дараҳти пир аст.
- 126 Роҳе, ки маро ба кӯи мақсуд барад,
Аз байни ҳазор оташу дуд барад,
Ишқе, ки марост, ё расонад ба мурод,
Ё колбадам ба рӯи тобут барад.
- 127 Эӣ кӯҳи баланд – қомати кишвари ман,
Дилзиндаю сарсафед ҷун модари ман.
Ман мегузарам, ту ҷовидон хоҳӣ буд,
Ояд ба сарат ҷиҳо зи баъди сари ман?!
- 128 Дар фасли ҳазон қадри баҳорон гузарад,
Аз баъди вафот қадри ёрон гузарад.
Рӯзе, ки ба ёри номувофиқ бирасем,
Қадри ҳама ҷабри дӯстдорон гузарад.
- 129 З-ин дашти дароз корвон мегузарад,
Бар дӯш ҳама суду зиён мегузарад,
Ҳарчанд ҳама аз ин ҷаҳон мегузарад,
Бадбахт касе, ки бенишон мегузарад.
- 130 Дар кӯраи пурғудоз хомӣ, эӣ дил,
Сарчашмаи назму бенизомӣ, эӣ дил,

Аз карда пушаймону зи нокарда малул,
Якумр тамоми нотаомӣ, эй дил.

- 131 З-ин роҳи нишеб то кучо хоҳам рафт?
Як рӯз зи даҳр норизо хоҳам рафт.
Ҳарчанд ба нисбате расидам ба мурод,
Аз кӯи мурод норасо хоҳам рафт.
- 132 Ҳоло, ки баҳорам нагузаптаст, биё,
Ҳоло, ки хуморам нашикастаст, биё.
Ҳоло, ки ба ёди рӯи хуршедвашат
Хуршеди ҳаётам нанишастааст, биё!
- 133 Боғе, ки нахурда об, монад бебар,
Чӯбе, ки насӯхт, худ нагардад аҳгар,
Шеър, ки зи сӯзу шарари дил холист,
Тифлест, ки мурда зода бошад модар.
- 134 Гумроҳ чу раҳ ёфту шуд худ сарвар,
Ёде накунад зи панди раҳбар ба сафар.
Хуршедпарасти чун пазад, бар хуршед
Рӯ н-овараду сачда насозад дигар.
- 135 Гумкардаи кӯр ёфти биноест,
Бероҳии гумроҳ раҳи доноест.
Бинӣ чу дурусттар, ба ҳар даври замон
Дар нисбати дигарон яке мавлоест.
- 136 Чун даргузарам, рӯҳи маро шод бикун,
Номам ба забон биёру фарёд бикун.
Ҳар гоҳ, ки чоми май фитод аз дастат,
Аз чоми шикастаи дилам ёд бикун.
- 137 Дардо, аламо, ки оқибат мемирам,
Беҳуда бувад пеши аҷал тадбирам,
Доруи намурдан аст мурдан хушном,
Ман қасди аҷалро зи амал мемирам!
- 138 Имрӯз туро қасри забарҷад созанд,
Таъриф кунанд, аз ту Муҳаммад созанд.
Чун даргузарему гӯрҳамсоя шавем,
Қабри ману ту баробари қад созанд.
- 139 З-ин олами рафтуо паиҳам биравем,
Аз шодӣ гаҳеву гоҳ аз ғам биравем.
Пеш ор шароби арғувон, то аввал
Аз худ биравем, пас зи олам биравем!
- 140 То чанд ту ганҷи бостон мечӯӣ?
Истораи нав аз осмон мечӯӣ?
Ман ахтари тобонаму ту бебасарӣ
Чун даргузарам, маро чӣ сон мечӯӣ?
- 141 Онҳо, ки надоранд сару мағзи тамом,
Гиранд ҳама ҳалоли моро ба ҳаром
Онҳо, ки ба кори нек кӯтаҳдастанд,
Бар тухмати мо забондарозанд мудом.

- 142 Донам, ки агар пагоҳ мемирам ман,
Аз зиндагӣ қасди хеш мегирам ман.
Ҳар чиз, ки дорам, ҳама афканда бар об,
Чун об ба ҳоли хеш мегирам ман.
- 143 Якчанд дар ин ҷаҳон зи худ пайдо шав,
Бар хусну ҷамоли зиндагӣ шайдо шав.
Сино нашавӣ, ҳиммати синоӣ кун,
Маҷнун нашавӣ, дилшудаи Лайло шав.
- 144 Дар даҳр яке моҳу яке ҷоҳ шавад,
Гумроҳ якеву дигаре роҳ шавад.
Ҳар фард дар ин ҷаҳон мақоме дорад,
Якҷашма ба шаҳри кӯрҳо шоҳ шавад.
- 145 То дил нашикаст, орзуе нашикаст,
То ҳолӣ зи май нашуд, сабӯе нашикаст,
То об нахурд ташна аз рӯи равон,
Лабташнагияш зи оби рӯе нашикаст.
- 146 Ҳар кас ба ҷаҳон вазифадор омадааст,
Ё баҳри вазифа интизор омадааст.
Гӯё ҳамаро ба рӯи раҳ модар зод,
Зеро ҳама кас ба ҷашми чор омадааст.
- 147 Имрӯз тӯй ба табъи айём писанд,
Гӯй ту савораю замон аспӣ саманд.
Хони ту зи нону хони ман пур аз ҷон,
Ту боми баланд дорӣ, ман номи баланд.
- 148 Афсонаи ман ба кӯю бозоре нест,
Парвонаи ман ба шамъи руҳсоре нест.
Як ёр маро ба ғайри ман дӯст надошт,
Ҷуз ман зи барои ман вафодоре нест.
- 149 Ҷуз модари ман ба ман касе ном надод,
Ҷуз меҳнати ман ба ман касе ком надод.
Оромии ман ҳама зи беоромист,
Оромӣ ба ман як нафас ором надод.
- 150 Бар ростравон низ хатар меояд,
Бар нафърасон низ зарар меояд.
Ғаҳ-гоҳ ба неқӣ носипос аст ҳаёт,
Бар гардани хам низ табар меояд.
- 151 Гар бори дигар ҷавонӣ оғоз кунам,
Пинҳон биравам ба кӯят, овоз кунам.
Ёбам дили ту аз дили шаб то сари субҳ,
Ҷашми саҳаре зи ҷашми ту боз кунам.
- 152 Онҳо, ки ба макри ишқ ёрат шумаранд,
Маҳмур ба ҷашми пурҳуморат нигаранд,
Мағрур машав, ки меҳрубонони дурушт
Як гул бидиҳанду сад баҳорат бибаранд.
- 153 Дар олами савту шеърӣ пандам зоданд,
Монанди манора сарбаландам зоданд.
Аммо ба ҳама шахсарию лоқайдӣ

Чун кӯҳ ба хок пойбандам зоданд.

- 154 Бигзор ҷаҳон ҷои далерон бошад,
Хони ҳама одамон пур аз нон бошад.
Дар ишқ бигӯ, ки дарди ҳичрон бошад,
Дар шеър бигӯ, ки шӯру исён бошад!
- 155 Онҳо, ки ба худбаҳой афсона шуданд,
Девон нанавишта, зуд девона шуданд.
Аввал зи ҳавас азми раҳи маҳ карданд,
Охир ба чароғи мурда парвона шуданд.
- 156 Обат бидиҳанд, то ки обат бибаранд,
Шабхуш бикунанд, лек хобат бибаранд.
Он қадр гаҳе роҳнамоёт бошанд,
То аз сари об бар саробат бибаранд.
- 157 Мардум ҳама аз гумони худ метарсанд,
Аз душмани ноаёни худ метарсанд.
Гӯянд ба беҳи гӯш: қач дору марез,
Пайдост ҳама зи ҷони худ метарсанд.
- 158 Дар дафтари ман хуни дилам хоҳад монд,
Дар хоки Ватан мушти гилам хоҳад монд.
Дар чашми ҳама аҳли назар сурати ман,
Дар чашми ман акси қотилам хоҳад монд.
- 159 Шӯрида дилам талошгаҳ мецоҳад,
Пои ҳунарам азоби раҳ мецоҳад.
Дастам гули хуршед бичӯяд аз хок,
Парвонаи ман чароғи Маҳ мецоҳад.
- 160 Кӯрӣ ту ба айби хешу бинои касӣ,
Гул баҳри худӣ, барои кас хору хасӣ.
З-одам шудай, валек одам нашавӣ,
З-одам шудай, вале ба одам нарасӣ.
- 161 Эй ёр, биёву хонаободам кун,
Чун мисраи шеъри Рӯдакӣ ёдам кун.
Имрӯз зи баски охирин суғдиям,
Пайванд ба даҳр силки аҷдодам кун.
- 162 Як мушт зи хоки модари хушназарам,
Мушти дигаре зи хоки поки падарам –
Чун ҳадяи вопасинашон бар фарзанд,
Резед ба гӯри ман, чу ман даргузарам.
- 163 Ҳар кас, ки наёфт роҳи соҳибназарон,
Бояд биравад ба маҳфили бебасарон.
Ҳар кас, ки забони модариро гум кард,
Бояст, ки гум шавад зи хоки падарон!
- 164 Ман мисли китоби кӯҳнаву фарсуда,
Гӯёи ҳамӯшу будаи нобуда,
Ҳар кас, ки бихонд, ҷилди ман нав созад,
Ҳар кас, ки нахонд, хонадам беҳуда.
- 165 Ёрон, ёрон, маро агар медонед,

Аз дур фақат ба як назар медонед.
Донисти шумо ҳама гумон асту хато,
Зеро ки маро чу раҳгузар медонед.

- 166 Фарёди туро ба гӯш мегирам ман.
Бар қисмати ту хамӯш мегирам ман.
Чун будаам асбоби сияҳбахтии ту,
Бори гунаҳам ба дӯш мемирам ман.
- 167 Дар лаҳзаи талх ид мебояд кард,
Шодию фараҳ падида мебояд кард.
Бо бахти сафед то ки ҳамранг шавӣ,
Бас мӯи сияҳ сафед мебояд кард.
- 168 Эй ашк, ту сарчашмаи мақсудам шав,
Эй нола, паёми рӯзи беҳбудам шав,
Эй хома, асои фасли пириям бош,
Эй шеър, ту зангӯлаи тобутам шав!
- 169 Якпахлуяму худсараму бебокам,
Густоҳаму бериёму шаккокам.
Чун тахти баланди кӯҳ бетахтам ман,
Бемансабу бениёз мисли хокам.
- 170 Аз об баромадӣ, танат ларзон аст,
Ҳар катраи об дар танат марҷон аст.
Он пайкари туст, ё паи таъбире
Хобе, ки ба об гуфта бошам, он аст?
- 171 Он фасл чи фасли шӯру исёне буд,
Дил ҳамчу танӯри оташафшоне буд.
Чуз бўсаи фасли шонздаҳсолагият,
Дигар ҳама ҳар чӣ буд, нодонӣ буд.
- 172 То чанд фиғон кашидаву оҳ кунем?
Гоҳе гила аз пою гаҳ аз роҳ кунем?
Ин умр, ки худ ба таври худ кӯтоҳ аст,
Аз кӯтаҳие чарош кӯтоҳ кунем?
- 173 Шӯрида дилам майли сарафрозӣ кард,
Азме қаламам ба шеърпардозӣ кард.
Аммо чӣ қадар ки ман забон омухтам,
Он қадр забон бо сари ман бозӣ кард.
- 174 Ночӯрии оламе зи ночӯрии мост,
Ҳар роҳ, ки дур бошад, аз дурии мост.
Ҳар ганҷ, ки дар кӯҳ ниҳон аст ҳанӯз,
Аз кӯҳ мачӯ айб, ки аз кӯрии мост.
- 175 Моем на аз қабилаи раҳгузарон,
Моем на аз тоифаи беҳунарон.
Дар навбати худ қалам ба даст омадаем,
Тасҳеҳ кунем то ҳатой падарон.
- 176 Умри гузарон хоҳӣ – нахоҳӣ, гузарад,
Мағзор варо ба рӯсиёҳӣ гузарад.
Бар подшоҳон ҳасад мабар, эй сода,
То ҳар нафасат ба подшоҳӣ гузарад.

- 177 Бе мову ту даҳр номукамал будаст,
Муҳтоҷ ба мо ҷаҳони маътал будаст.
Ҳар кас зи хатои умр тарсад, ўро
Худ зода шудан хатои аввал будаст.
- 178 Ёрон, ба сари мазори ман нола кунед,
Бар мотаи рӯзгори ман нола кунед.
Бар мотаи рӯзгори ман нола чӣ суд?
Бар мурдани ёдгори ман нола кунед.
- 179 Ҳар кас паи нафси хештан кор кунад,
Боз ор басте гӯяду бозор кунад.
Дар даҳр касе наёфтам, к-аз раҳи ақл
Аз беҳунарии хеш иқрор кунад.
- 180 Моро зи барои бахти олам зоданд,
Бар захми замона мисли марҳам зоданд.
Аввал зи барои меҳнату ғам зоданд,
Охир зи барои айши як дам зоданд.
- 181 Ин модари даҳр оқилон кам зояд,
Ҳар лаҳза шумори нокасон афзояд.
Аз ҷумлаи Фирдавсӣ кам ояд ба ҷаҳон,
Аз ҷумлаи Маҳмуд ҳазорон ояд.
- 182 Ошиқ ҳама кас, валеқ Маҷнун яқтост,
Олам ҳама сангзори зар кампайдост.
Чун оби тамоми баҳру қулзум шӯр аст,
Як чашмаи кӯҳсори мо беҳ з-онҳост.
- 183 Шеър, ки зи мағзи дилу ҷон меғӯям,
Оё паи умри ҷовидон меғӯям?
Дехқон на паи умри абад кишт кунад,
Ман ҳам суҳане чу дехқон меғӯям.
- 184 Афзун бувад аз савоби ман тақсирам,
Ҳам беш бувад хатоям аз тадбириам.
Ҳарчанд ки майли ман ҳама бар некист,
Дар байни гуноҳҳо назарногирам.
- 185 Озод набудаам зи озодии хеш,
Обод набудаам зи ободии хеш.
Бадбахтам аз он ки будаам яқроҳа,
Хушбахтам аз он ки будаам ҳодии хеш.
- 186 Бас дурру гуҳар дар дили дарёи ман аст,
Бас нури сахар дар дили шабҳои ман аст.
То ҳар суҳани ман аз паи дилёбист,
Ҷамъияти дилҳо дили танҳои ман аст.
- 187 Аз худ биравед, то ба олам бирасед,
Аз худ гузаред, то ба одам бирасед.
Ҳар хандаи баъди гиря кони садаф аст,
Эй бедардон, ба қимати ғам бирасед.
- 188 Аз ор ва ё зи кор мемирам ман,
Бар ҳоҷати рӯзгор мемирам ман.

Чун аскари гумном паи ҳифзи Ватан,
Беҳайкалу бемазор мемирам ман.

189 Чоми дили ман зи дасти ёрон бишикаст,
Паймонаи ман дар раҳи паймон бишикаст,
Бар дӯстиҳои дӯстон бовари ман
Душвор ба даст омаду осон бишикаст.

190 Аз ёр чудо шудему танҳо мурдем,
Савдозада гаптему зи савдо мурдем.
Чун кӯзаи мо зи санги соҳил бишикаст,
Мо тапнацигар дар лаби дарё мурдем.

191 Моем гаҳе муборизи майхона,
Паймон бикунем дар сари паймона.
Чун ҳамри шабона бигзарад аз сари мо,
Фардо нигарӣ ҳама зи ҳам бегона.

192 Дар фасли баҳор ё зимистон мурдем,
Ё вақти хазони тирамоҳон мурдем.
Ё баҳри ҳаёт ҳар нафас чун ошиқ
Чон додаву чон додаву бечон мурдем.

193 Аз хок шудему хоксорӣ кардем,
Аз санг шудему бурдборӣ кардем.
Аз шеърӣ Аҷам шудем номӣ ба ҷаҳон,
Бо пири Аҷам бодагусорӣ кардем.

194 Онҳо, ки зи умр нони осон хурданд,
Дар лаҳзаи вопасин пушаймон мурданд.
То низ ба зери хок доро бошанд,
Симу зари худ ба хок пинҳон карданд.

195 Бедордилам зи толеӣ хуфтаи хеш,
Хурсандтарам зи шеърӣ ногуфтаи хеш,
Гар фош шавад касе зи бикшодани роз,
Ман фош шавам зи рози бинхуфтаи хеш.

196 Аз бозии кӯдакон хушам меояд,
Аз хандаи беғамон хушам меояд.
Чун чуфти кабӯтаре бубинам дар бом
Ҳамлонаю ҳамзабон, хушам меояд.

197 Гар ёр ба мо назар надорад, чӣ кунем?
Хокистари мо шарар надорад, чӣ кунем?
Мо бандаи ёру ӯ ба мо сардор аст,
Сардор валеқ сар надорад, чӣ кунем?

198 Дарёи равонаму наям сарвари хеш,
Аз санг ба санг мезанам ман сари хеш.
То боз расам ба қадри роҳомӯзон,
То ёд кунам зи силии модари хеш.

199 Мо ҳасми амониву сафоро бикӯшем,
Бадҳоҳи таронаву навро бикӯшем.
Моем бар он, ки мурдари зинда кунем,
Аммо на бар он, ки зиндахоро бикӯшем.

- 200 Бунёди ҷаҳон ҳама зи бунёди ман аст,
Ободии даҳр аз тани ободи ман аст.
Ҳар гоҳ, ки шеърӣ оташин ғамро сӯхт,
Донед, навиштаҳои аҷдоди ман аст.
- 201 Дар синаи ман диле ҳақиқатхоҳ аст,
Аз дарди тамоми мурдагон огоҳ аст.
Андар дили ман гузаштагон зинда шаванд,
Саҳни дили ман ту гӯӣ маҳшаргоҳ аст
- 202 Монанди замин шебу фарозе дорам,
Аз пасти хеш сарфарозӣ дорам.
Аз коғази нонавиштаи пок чу дил
Оинаи хештанбисозе дорам.
- 203 Эӣ беҳабар аз шукӯҳи доғи дили мо,
Наздик биё даври ҷароғи дили мо.
То талхӣи зиндагӣ гуворо ёбӣ,
Як ҷуръа бинӯш аз аёғи дили мо.
- 204 Ёрони ҷавониям, кучоед, кучо?
Ин қадр зи ҳам дур ҷароед, ҷаро?
Аввал ҳама ҷамъ мисли дарё будем,
Имрӯз чу шохоба чудоед, чудо.
- 205 Ҳамбистари ёру ёри дигар дорем,
Аз бӯи дигар димоғ хуштар дорем.
Аз дарди фишори умр дар синаи мо
Дил нест, вале умеди дилбар дорем.
- 206 Имрӯз ба хок мурдае биспурдем,
Гӯӣ ки дар он дақиқа мо ҳам мурдем.
Як санг ниҳода бар сари марқади ӯ,
Некиву бадии хешро бишмурдем.
- 207 Гӯянд агар, суханфурӯшӣ гӯем,
Сим аст сухан, тило – хамӯшӣ гӯем,
Аммо сухане, ки бояд аз минбар гуфт,
Дар ҳолати мастӣ беҳгӯшӣ гӯем.
- 208 Ҳар кас, ки на хештанпиносе бошад,
Бо модари хеш носипосе бошад.
Имрӯзаи мост зодаи дирӯза,
Субҳонаи мо зи нони посӣ бошад.
- 209 Дунё ба мисоли ёри бадпаймон аст,
Дилдода зи доғи ҳаҷри ӯ бирён аст.
Доғе, ки ба рӯи Моҳ мебинӣ, чист?
Маҷмӯаи доғи синаи мардон аст.
- 210 Дарёи дилам бурун зи соҳил рафтаст,
Ёре, ки зи дида рафт, аз дил рафтаст,
Умре, ки бирафт дар суроғи раҳи умр,
Оё ба қадом роҳу манзил рафтаст?!
- 211 Умрам ба ҳазор кӯю барзан бигузашт,
Бо тирашобону рӯзи равшан бигузашт.
Аз дасти дилам умри сарам кӯтах шуд,

Аз ман бигузашт, ҳар чӣ бар ман бигузашт.

- 212 Домоду арӯс чон ба чонанд имшаб,
Дар даҳр фақат ду кас чавонанд имшаб.
Гар зиндагӣ қасди дурии онҳо дошт,
Аз зиндагӣ қасди худ ситонанд имшаб.
- 213 Ҳар роҳ барои дидани дунёест,
Ҳар чашм даре ба олами зебоест.
Ҳар субҳи нав аст рӯнамои хуршед,
Ҳар рӯз дари кушодаи фардоест.
- 214 Дунё, ки ҳазор ҳилаву сӯз кунад,
Моро ба фиреб дастомӯз кунад.
Гар кӯзаи пуштро кунад гӯр дуруст,
Ӯ қомати сарви ҳамаро кӯз кунад.
- 215 Гар марди хунар писанди даврон гардад,
Омочи ҳасуду кинадорон гардад.
Шоҳе, ки пур аз бор бувад, ё шиканад,
Ё хомталоши раҳгузoron гардад.
- 216 Онҳо, ки фақат гирди сари хум ғаштанд,
Жӯлида ба хок, радди мардум ғаштанд.
Он умр, ки гум шудааст дар мастихо,
Он қадр бичустанд, ки худ гум ғаштанд.
- 217 Ман омадаам паи ҷаҳонафрӯзӣ,
Аммо накунад ҷаҳон ба ман дилсӯзӣ.
Ман сабзаи парвардаи хуршедам, лек
Хуршед маро боз бисӯзад рӯзе.
- 218 Ин дам, ки насиби мост, дар фардо нест,
Ин дам гузарон, валеқ фардо шуданист.
Чун об ба ҳар ҷӯй набояд рафтанд,
Боре ба муроди хештан бояд зист!
- 219 Ман дар дили дӯстон баҳор овардам,
Ман дар дили ошиқон ҳумор овардам.
Аз гумшудагони ишқ дар дашти фирок
Пайғому дуруду ёдгор овардам.
- 220 Аз кӯчаи мо арӯсу домод гузашт,
Ду ошиқи дар ҳаёт навишод гузашт.
Дар оина оҷанги ҷабин бишмурдам,
Айёми ҷавонии ман аз ёд гузашт.
- 221 Сабзинанигор, хотамат хоҳам буд,
Ҳамқисмати ҳар бешу камат хоҳам буд.
Донам, ки ҳамеша дӯстам хоҳӣ дошт,
Як боркаши бори ғамат хоҳам буд.
- 222 Ман шебу фарози роҳхоро чӣ кунам?
Бе дарди ту солу моҳхоро чӣ кунам?
Бе дарди ту шеърҳои ман бедарданд,
Бе сӯзу гудоз оҳхоро чӣ кунам?
- 223 Бар дарди дилам дарди диле дармон аст,

Ҳар мушқили ман зи мушқиле осон аст.
Ҳар кас зи ҳаёт умри осон хоҳад,
Ҳам зиндаю ҳам мурдаи ӯ яксон аст.

224 Ёрони ҷавониям ҳама пир шуданд,
Аз дорумадори зиндагӣ сер шуданд.
Дил бохта, дарди дил гирифтанд зи умр,
Аз ҷумла хатои худ батадбир шуданд.

225 То гум напавӣ, касе наҷӯяд номат,
То дур набошӣ, нарасад пайғомат.
Торих ҳамеша пухтакор аст чунон,
К-оғози туро бичӯяд аз анҷомат.

226 Дарёи пуроб шӯру тӯфон дорад,
Ҳар марди пурифтихор исён дорад.
Ҷоҳил зи ҳасад даруни худро бихурад,
Оқил зи хирад фарохмайдон дорад.

227 Аз баҳри ниёзу дард зоданд маро,
Дар рӯи ғубору гард зоданд маро.
Бадбахтам аз он, ки нестам фарзона,
Хушбахтам аз он, ки мард зоданд маро.

228 Якчанд ҷавони шӯху саркаш бошем,
Савдозадаи ишқи париваш бошем.
Гӯянд, ки мушти хок монад з-оташ,
То хок шавем, бояд оташ бошем!

229 То ҷони ман аз муҳаббатат осояд,
Умри дигару ҷони дигар мебояд.
Ман домани ту ба даст орам рӯзе,
Гар домани осмон ба дастам ояд.

230 Умрам ба алам зи остони ту гузашт,
Чун мурғ зи боми опёни ту гузашт,
Гӯянд агар, гузашт Лоик зи ҷаҳон,
Мапсанду бидон, ки аз ҷаҳони ту гузашт.

231 З-ин хок, ки шоирон сар афроштаанд,
Дар мазрааҳо тухми сухан коштаанд.
Ман коми дили хеш ситонам аз шеър,
Чун коми маро ба шеър бардоштаанд.

232 Ёди ту кунам, хазони ман сабз шавад
Бому дари опёни ман сабз шавад.
Чун нахли қадӣ ту аз ҳаёлам гузарад,
Сад нахли умеди ҷони ман сабз шавад.

233 Он рӯз мабод шоире пир шавад,
Аз ҷони худу ҷони ҷаҳон сер шавад.
Ҷӯед чу маъдан аз дили ӯ сухане,
Рӯзе бирасад, ки ҷустанаш дер шавад.

234 Ҳарчанд зи дард рӯзу шаб месӯзӣ,
Аз шуълаи оҳ сина меафрӯзӣ,
Аз ҷумлаи рафтагону боземадагон
Хушрӯзтарӣ, ошиқи меҳнатрӯзӣ!

- 235 Эй рӯд, асири сохилу мачрой,
Занчир гусаста, роҳ мепаймой.
Ҳарчанд ҳазор чапма оғози туанд,
Дар рӯи замин мусофири танҳой.
- 236 То чанд баланд мепарӣ, эй нокас,
Чурми ҳамагон мешумарӣ, эй нокас.
Худро бифурӯхтӣ, харидор намонд,
Моро чу фурӯшӣ, чӣ харӣ, эй нокас?
- 237 Ҳар ғам, ки куҳан шудааст, мо нав кардем,
Бар лахчаи мурда тоза партав кардем.
Дил аз паси ту давиду мо аз паси дил,
Якумр пасопеш даводав кардем.
- 238 Хандида чу навбаҳор мебояд мурд,
Гирйиста чу обшор мебояд мурд.
Ҳам бо ғами рӯзгор мебояд зист,
Ҳам бо ғами рӯзгор мебояд мурд.
- 239 Ман баъди ҳама завол меоям боз,
Чун мурғи хучастафол меоям боз.
Гар баъди ҳазор сол ёдам бикунед,
Аз баъди ҳазор сол меоям боз.
- 240 Якчанд чавони шӯху саркаш бошем,
Савдозадаи ишқи париваш бошем.
Гӯянд, ки мушти хок монад з-оташ,
То хок шавем, бояд оташ бошем!
- 241 Дилро ба ғами ту накушодам, афсӯс,
Чонро ба кафи ту наниҳодам, афсӯс.
Чун умр яке ба дасти ман омадӣ, лек
Чун умр туро зи даст додам, афсӯс.
- 242 Наврӯз расид, ёри дирӯзии ман,
Як бор биё барои дилсӯзии ман.
Ғамҳои ту куҳнаанд, аммо имрӯз
Хуштар зи ғами ту нест наврӯзии ман.
- 243 То чашми ту дилфиреб бошад, бошам.
То хусни туам насиб бошад, бошам.
Дар арсаи даъвои талабгоронат
Лак дар лак агар рақиб бошад, бошам.
- 244 Онро, ки қазо расид, гармо бикӯшад,
Онро, ки аҷал кашид, сармо бикӯшад.
Аз ишқи ту ҳар кӣ мурд, монад ҷовид,
Он кист, ки бо ишқи ту моро бикӯшад?
- 245 То мижжа ба ҳам задам, чавонӣ бигузашт,
Фасли гулу бори зиндагонӣ бигузашт.
Гуфтам бикашам бори ҷаҳонро, афсӯс,
Умрам пай тобуткашонӣ бигузашт.
- 246 Эй он, ки маро ба кӯю барзан бинӣ,
Айбу гунаҳам ҳазор хирман бинӣ.

Бо дидаи таҳқиқ ба худ ҳам бинигар,
Дар худ бинӣ, ҳар он чӣ дар ман бинӣ.

- 247 Ҳар сӯ нигарам, кӯҳ бувад анбозам,
Ҳар ҷо биравам, кӯҳ бувад дамсозам.
Аз пой дарандохтанам гар хоҳанд,
Бар гардани кӯҳ даст меандозам.
- 248 Дар мурдани одамӣ ҳазорон сабаб аст:
Гаҳ сактаи қалбу гоҳ ранҷу тааб аст.
Аммо зи барои соҳиби чашмаву рӯд
Дар сарғаҳи об ташна мурдан аҷаб аст...
- 249 Аз хоки Нишопур садо ояд боз,
Фарёди дил аз ҳар ду саро ояд боз;
Эй хаймаи осмон, дусадпора шавӣ!
Хайём ба хаймааш кучо ояд боз?
- 250 Бартар бувад аз ҷаҳон ҷаҳони Хайём,
Мофавқи замон бувад замони Хайём.
Ин хайманишинони ҷаҳони ҳокӣ
Як хайма надӯзанд ба сони Хайём.
- 251 Аз гардиши айём ба каф ҷом бимир,
Ором намир, бо дилором бимир.
Ҳоҳӣ, ки ба гӯри ту нишинад хуршед,
Дар партави офтоби Хайём бимир.
- 252 Бар Хайраи Хайём гузар кардам боз,
Бар ҷеҳраи айём назар кардам боз.
Дидам, ки ҷаҳон шикастатар аз дӯш аст,
Сад тавба шикаста, бода сар кардам боз.
- 253 Шаҳре, ки дар ўст ҳайкали Фирдавсӣ¹
Ку Рустами Зол – он яли Фирдавсӣ?
Дар синаи аҳли бепулу бенонаш
Афсӯс, ки мурда машғали Фирдавсӣ.
- 254 Имсол чи хушксоли фарҳанг омад,
Ожанг ба рӯи аҳли аржанг омад.
Мову қаламу дафтари мо хуни дилем,
Аз аҳли қалам буданамон нанг омад.
- 255 Аз хонаи мо ҷалоли моро бурданд,
Аз шнои мо маҷоли моро бурданд.
Дигар ба умеди бори фардо чӣ шавем?
Аз конаи² мо ниҳоли моро бурданд.
- 256 Додем ҳазорсолаҳо қурбонӣ
Ҷонҳо зи барои Ватани армонӣ.
Дарё-дарё бирехт хуни тоҷик,
Эй ҷарх, магар зи хуни мо гардонӣ?
- 257 Ин зодаи кӯҳҳо кучо якдилаанд?
Ҳар як ба сари ҳеш ҷудо як галаанд.

¹ Манзур муъассасаи Фирдавсӣ дар Душанбе аст.

² Кона – ҷолае, ки дар он ниёл менишонанд. Аз китоби дуктур Ҷусайни Ваидӣ «Аспи сафеди Хуршед».

Сурат нигаред, ҳамчу як пораи кӯх,
Сират нигаред, куҳбуди куҳбалаанд...

- 258 Ман мондаму остони наздики аҷал,
Ман мондаму достони поёни амал.
Бидруд, ҷаҳони пур зи дастону ҳиял,
Бидруд: ҷаҳони пур зи ҷанҷолу мағал!
- 259 Мо аз табу тоби дил рубоб овардем,
Аз синаи сӯхта кабоб овардем.
Ту хурдӣ шаробу кардӣ сад хона хароб,
Мо аз маи ноб байти ноб овардем.
- 260 Мо аз хати ожанг шабоб овардем,
Мо аз хати панҷа ғатҳи боб овардем.
Ту даст ба пешонӣ задию мурдӣ,
Мо аз хати пешонӣ китоб овардем.
- 261 Эй дӯст, биё, то ба фалак дод занем,
Аз дод ҷӣ ҳаз, сари харонро шиканем.
Дӣ дузд ба дузди дигаре гуфт: биё,
Кишвар бизанему кишвар обод кунем...
- 262 Чапмат ҳама шаб ба ёди мансаб нағунуд,
Дастӣ ту ба ғайр аз дари мансаб накушуд.
Рӯзе, ки бимирӣ ба ҷунин ҳирс, якин
Дар гӯр раиси гӯрҳо хоҳӣ буд...
- 263 Гаҳ бода, гаҳе чакида, гаҳ банг задӣ,
Дар рӯи замин ба осмон ҳанг задӣ.
То ҳарзагии туро набинад аҳаде,
Бар шишаи чашми ахтарон санг задӣ.
- 264 Моле, ки ту дорӣ, пеши раҳзан ҷӣ бувад?
Фанне, ки ту дорӣ, пеши пурфан ҷӣ бувад?
Он ҷой, ки хонаи худоро бизананд,
Дузидани хонаи тую ман ҷӣ бувад?
- 265 Дар хеш бимурдаам, мағӯ пир шудам,
Дилдорӣ мадеҳ, зи хеш дилгир шудам.
Ҳар рӯзи худо оши худой? Эй халқ,
Аз оши худой, бахудо, сер шудам!
- 266 Эй хокшинос, хоки моро бишинос,
Ё синаи чок-чоки моро бишинос.
Ҳар гоҳ бигирӣ мушти хоке аз хок,
Як оҳ кашу ҳалоки моро бишинос.
- 267 Ҳарчанд зиёда ҷонфидой кардем,
Дар ҷанги замона ҳамсадой кардем,
Бар маскани зиндагию бар мадфани тан
Дар кишвари худ замингадой кардем.
- 268 Ин сон, ки туй шикаставу хору зарир,
Гар ҳода шавад вазир, ҳукмаш бипазир.
Дар кишвари пур зи кӯр гумрах бигузар,
Дар кишвари офтоб яхбаста бимир.

- 269 Бар олами хоричат раҳе ку, ғофил?
Роҳи дигарат ку ба ҷаҳони дохил?
Ҳам роҳи рафоҳ байни тоҷикон нест,
Ҳам роҳи фароҳ нест мобайни ду дил.
- 270 Ин умр ғанимат нашумурдӣ, рафтӣ,
Пур хурдӣ ва ё ҳеҷ нахурдӣ, рафтӣ.
Дар матни замона ҳеҷ ҷоят ки набуд,
Дар хошияи замона мурдӣ, рафтӣ.
- 271 Фаҳридани мо зи ҳиммати ҳеш хуш аст,
Нозидани мо зи давлати ҳеш хуш аст.
Худсӯзӣ барои иллати ҳеш хатост,
Ҷонбозӣ барои миллати ҳеш хуш аст.
- 272 Ман омадаам, ки ҳешро оғозам,
Ғаҳ сӯзаму ғаҳ созаму ғаҳ бигдозам.
Ман омадаам, ки ҷони бечораи ҳеш
Дар бозии марғу зиндагӣ дарбозам.
- 273 Ман масту гаронҷонаму з-ин боке нест,
Ҷун ҳастии ман қобили идроке нест.
Нопокии ман пок нағардад, зеро
Дар домани хок домани поке нест.
- 274 Хомӯш набудаам, агар хомӯшам,
Фарёди ҳама халқ расад бар гӯшам.
Он деги ғамам, ки худ ба худ меҷӯшам,
Хуни дили худ ба ҷои май менӯшам.
- 275 Як рӯз зи дасти ғам сияҳпӯшам ман,
Рӯзи дигар аз шодӣ қадаҳнӯшам ман.
Рӯзе, ки на ғам монаду на шодии умр,
Аз хотири ду ҷаҳон фаромӯшам ман.
- 276 Ман бандаи он дамам, ки ҳолам ҳолест,
Пеши сари ман сари ҷаҳон мисқолест.
Пур буд ҷаҳон, то дили ман ҳам пур буд,
Холист ҷаҳон, ҷун дили ман ҳам холист.
- 277 Ман омадаам табли зафар бинвозам,
Бар кӯру карон шӯр диҳад овозам.
Ту омадай коҳи куҳан бод кунӣ,
Ман омадаам коҳи суҳан афрозам.
- 278 Дар олами фонӣ алами худ дидам,
Аз бешу камаш бешу ками худ дидам,
Гардидаму гардидаму гардидам, лек
Дар ҳар қадами худ адами худ дидам.
- 279 Онон, ки дам аз муҳаббати пок заданд,
Ҷоки дигарам бар дили садҷок заданд.
То пур шавад аз хок ду ҷашми сари ман,
Дар зиндагӣ пур ба ҷашми ман хок заданд.
- 280 Ман қудрати дардро намедонистам,
Поёни набардро намедонистам,
Аз сӯзиши ишқ то дилам об нашуд,

Гирйистани мардро намедонидам.

- 281 Эй чарх, ба сони худ сарам чархондӣ,
Ҳар вом, ки додӣ, оқибат бистондӣ.
Аввал ту маро тоҷи сари худ хондӣ,
Охир ту маро ба хоки тар биншондӣ.
- 282 Рӯзе, ки туро аз ин ҷаҳон бирбоянд,
Дар зери замин туро даре бикшоянд.
Ҳарчанд ки даъвои ту беш аз ман буд,
Аз умри ту як рӯз ба ман н-афзоянд.
- 283 Ман бо ту ҳама гӯшаи раҳ паймудам,
Ман бо ту бисоти ҷону дил фарсудам.
Донӣ, ки чӣ рӯз шод будам аз хеш?
Рӯзе, ки ғами ту хурда, шодон будам!¹
- 284 Эй рӯи ту рӯи ишқ, бар ман рӯ кун,
Охунигаҳо, маро ту беоҳу² кун.
То хонаи гӯр рафтаам, бар хона-т
Як бори дигар ишорати абрӯ кун.
- 285 Эй ёр, биё, ки хона холӣ бе туст,
Тақдири дилам заифнолӣ бе туст.
Ҳарчанд ки паршикастаат хондам гоҳ,
Боз о, ки маро бепаруболӣ бе туст.
- 286 Шаҳболи ту боли хастаи мо чӣ кунад?
Гулзори ту хордаи мо чӣ кунад?
Бо ҳафт қалам чу хешро орой,
Ин як қалами шикастаи мо чӣ кунад?
- 287 Моем, ки аз замона дилгир шудем,
Тақдир ҷунон кард, ки тасхир шудем.
Кардем такодави замонгирӣ, лек
Бо ақли замонгир замингир шудем.
- 288 Ман мондаму як дили пур аз дарду алам,
Ман мондаму як коғазу як неши қалам.
Ман бо қаламу қалам ба ман мегӯем:
Эй вой танам, вой сарам, вой дилам!
- 289 Боло биталаб, бирав зи худ болотар,
Мавло бошӣ, боз бишав мавлотар.
Гар обшарику ноншарикем, хуш аст,
Номусшарик агар бузем, авлотар!
- 290 Фарде чу ба қайди дарду иллат бошад,
Тапхису муояна чӣ заҳмат бошад?
Аммо чӣ тавон кард дар ин ғочагоҳ
Бемор агар тамоми миллат бошад?
- 291 Ин моми ҷаҳон қобилаи марғи ман аст,
Ҳар фасл яқин фосилаи марғи ман аст.
Ҳар ҳолаи маҳ ҳоли табаҳам бошад,

¹ Гумон мекунам ин мисраъ таворуд аз пешиниён аст, аммо ёдам нест, ки аз кист. (Гўянда)

² Ойу – гуноӣ, беоӣу – бегуноӣ.

Ҳар зилзилае силсилаи марги ман аст.

- 292 Бо абри гузар ҳамеша ёд ор маро,
Бо марги шарар ҳамеша ёд ор маро.
З-он пас, ки маро ба хоки тар бигзоранд,
Бо дидаи тар ҳамеша ёд ор маро.
- 293 Имрӯз, ки аз бодапарастон бошам,
Дилбохтаи қадаҳбадастон бошам.
Безор зи хушёриям, меҳоҳам
Дар гӯр ҳам андар бари мастон бошам.
- 294 Рӯзе, ки кунанд аз ҷаҳон нобудам,
Ҷунбон-ҷунбон баранд дар тобутам,
Тобут ҷу гунг асту насоям¹ бикашад,
Боре ту бигӯ, ки як замон ман будам!
- 295 Бар хоки сияҳ задӣ ҳама ваҳми маро,
Кардӣ ту адо дили адофаҳми маро.
Ман роҳ намудамат, ту раҳзан гапшӣ,
Ман раҳми туро хурдаму ту сахми маро.
- 296 Дидӣ ҳамарову бебасар хоҳӣ рафт,
Бас сӯхтаиву бешарар хоҳӣ рафт,
Дар рӯи замин бод ба даст омадаӣ,
Аз рӯи замин хок ба сар хоҳӣ рафт.
- 297 Бо ним рамақ умри абад натвон кард,
Бо ҳеҷ ҳисоби беадад натвон кард.
Ҷону дилу дину нангу номуси халқ
Дар давлати бемор садад² натвон кард.
- 298 Онҳо, ки гирифтори маю ҷом шуданд,
Коми дили ҳеш ҷуста, ноком шуданд.
Аз бодаи хом ҳеҷ кас пухта нашуд,
Аз бодаи хом пухтагон хом шуданд.
- 299 Аз ҳанги ту оҳанги сухан авлотар,
Аз ранги ту авранги сухан авлотар.
Ин бетарафии мо миёни ду ҷиноҳ
Аз бешарафии чанд тан авлотар.
- 300 Ғам дар дили ман қофила дар қофила аст,
Тӯфон ҷое, ҷои дигар зилзила аст.
Бар хонаи хептан ҷу натвонам рафт,
Аз хонаи дигарон ҷӣ ҷои гила аст?
- 301 Имрӯз забони мо забун афтодаст,
Гулдаста ба дасти марди дун афтодаст.
Сад қарн агар манора то гардун буд,
Жӯлида ба хок сарнагун афтодаст.
- 302 Ҳарчанд ки то фалак сар афрохтаем,
Дар рӯи замин бод ба каф тохтаем.
Фарҳангу тамаддуни қадими худро

¹ Насо – наъш, қолбад.

² Садад – рости дуруст (бо ӣарфи син).

Нашнохтаем ё ки дарбохтаем.

- 303 Дар аввали умр коғази пок будем,
Дар охири умр гарчи ғамнок будем,
Дар рӯи замин барои сарсабзии ӯ
То хок шудем, берун аз хок будем.
- 304 Андар назарам шеърӯ сухан мемирад,
Аҳли дилу дида бекафан мемирад.
Фарёди ман аз мурдани ину он нест,
Фарёд, ки фардои Ватан мемирад.
- 305 Дардо, аламо, ки хилқатамро куштанд,
Аслам, насабам, чибиλλάтамро куштанд.
Фарёд на з-он, ки мову ту кушта шудем,
Фарёд аз он, ки миллатамро куштанд.
- 306 Гӯй ҳамагон оқилу донишмандем,
Некӯ нигарӣ, бекасу бепайвандем.
Мурғони ҳаво ба ҳоли мо мегирианд,
Мо лек ба ҳоли ҳамдигар механдем.
- 307 Мехост дилам суруди миллат созам,
Огоҳ варо зи рози хилқат созам,
Аммо чӣ кунам, ки орифи вақтам гуфт:
Дар миллати худ ягона хислат созам...
- 308 Мо фарри каён начуста фартут шудем,
Аз хонаи гаҳвора ба тобут шудем.
Бар олами лохут набурдем раҳе,
Нобуд дар ин олами носут шудем.
- 309 Дирӯз миёни халқ манзур шудем,
Имрӯз зи ҷамъи зиндагон дур шудем.
Дирӯз муқими хонаи нур будем,
Имрӯз муқими хонаи гӯр шудем.
- 310 Якчанд зи бода масту махмур шудем,
То як нафас аз ғами ҷаҳон дур шудем.
Мо хотири як мӯр намеранҷондем,
Фарҷом бубин, ки туъмаи мӯр шудем.
- 311 Қандили баланд буда, бенур шудем,
Аз ҳалқаи базми хосагон дур шудем.
Буданд сагон маст ҳама аз қайи мо,
Муҳтоҷ ба хӯшаи сағангур шудем.
- 312 Аз ҷашми ту ман хумори дил мехоҳам,
Аз хандаи ту шарори дил мехоҳам.
Бигзашта баҳори ошиқиям, аммо
Аз ҷеҳраи ту баҳори дил мехоҳам.
- 313 Овози туро зи сад ҷаҳон мешунавам,
Бо гӯши дилу ба гӯши ҷон мешунавам.
Овози ту гар зи боғи гулҳо ояд,
Аз байни садои булбулон мешунавам.
- 314 Сарви ту ба ноз омадан мегирад,

Умри сари ман саромадан мегирад.
Пирохани таннамо чу бар тан пӯшӣ,
Чон аз тани ман баромадан мегирад...

- 315 Аз созу наво хандаи дилдор бас аст,
Аз нақди ҳаёт ваъдаи ёр бас аст.
Аз мисли ту “чондор”, ки лак-лак шудаед,
Чондор маро каломи чондор бас аст!
- 316 То чанд барои ҳамдигар гӯр шавед,
Ёрону бародарон, ба ҳам чӯр шавед.
Гар қадри бародарӣ надонед, яқин
Нону намаки халқ занад, кӯр шавед...
- 317 Моро, моро? Худо бубахшад моро –
Ин миллати бесоҳибу бепарворо.
Як қатра гирифта, дода сад дарёро,
Як зарра гирифта, дода сад дунёро...
- 318 Боз омаданат зи ғамгусорӣ набувад,
Изҳори вафову ҷонсупорӣ набувад,
Дар гулшани тирамоҳ бишкуфтаи ту:
Афсӯс, туро бӯи баҳорӣ набувад.
- 319 Ошиқ ба нигори ҳеш оина нашуд,
То дилбараш оинаи рухро нанамуд.
Зеро ки ба ду чашми ҷаҳонбин одам
Бе оинас надид пушти сари худ.
- 320 Бо ваъда сари маро наҷфрозӣ нигор,
Аз дур дили маро ту нанвозӣ, нигор,
То дар ҳама ҷилваи ҳаётам бо ман
Қисмат накуни, маро набишноӣ, нигор.
- 321 Як шикваи ту нишони ёрӣ набувад,
Як буттаи гул ҳусни баҳорӣ набувад.
Он завқ, ки аз дидани аввал пайдост,
Оғоз ба ишқи пайдоре набувад.
- 322 Имрӯз, ки бо ту ҳаст фарёдрасе,
Сармасти ғуруру айшу нӯшу ҳавасӣ,
Бар қадри тамоми чизи хурдеву бузург
Он гаҳ ки зарур асту наёбӣ, бирасӣ.
- 323 Олам чу сафар ба сӯи фардо дорад,
Роҳе ба мароми кишвари мо дорад.
Бадҳоҳ кучо шавад варо садди раҳе,
Ин хас натавонад раҳи дарё дорад.
- 324 Ҳуснат зи шараф камол мегирад, ёр,
Рӯят зи дилат ҷамол мегирад, ёр,
Ошиқ зи дили чу ашқи кӯдак софат
Хушбахтии безавол мегирад, ёр.
- 325 Ў рӯд набуду лек туғён мекард,
Хуршед набуду нур эҳсон мекард.
Як бину бисӯз гуфта, беҳарфу садо
Баргашта назар фиканда, ҷавлон мекард.

- 326 Моем паи ҳар касу нокас рафта,
Аз боғи чаҳон меваи норас рафта.
Ҷустанд ҳазорсола пешӣ дигарон,
Моем ҳазорсола вопас рафта.
- 327 Имрӯз, ки ҳоли мост аз дӣ батаре,
Аз шаш чихат ояд ба сари мо хатаре,
Ин ҷо ту мағӯй дӯст, ҳам дӯст маҷӯй,
Ин ҷо ту бичӯй душмани мардтаре...
- 328 Ин сӯ нигарам: душмани қаттоле ҳаст,
Он сӯ нигарам: қачдили баттоле ҳаст,
Боло нигарам: худо ҳамӯшасту ҳамӯш,
Пойин нигарам: коми сияҳчоле ҳаст.
- 329 Садроҳадилон, маҳалгароем чаро?
Дар фикри маҳал ватанҷудоем чаро?
Жӯлида ба чангу мочароем чаро?
Ин қадр шутуркина чароем, чаро?
- 330 Дунёст, ки дӯстии гургу меш аст,
Аз хеш мабол, душманат дар пеш аст.
Эй дӯст, ҳасе ҳам агарат душман нест,
Як дӯст зиёда кун, ки душман беш аст.
- 331 Рафтем чу кӯр аз қафои бадавӣ,
Маҷзуби шуури норасои бадавӣ.
Таърихи ҳазорсолаи худкуширо
Мо зистаем дар ҳавои бадавӣ.
- 332 Ман хушк шудам, ту хуб шодоб шудӣ,
Бо ман битапидиву суханёб шудӣ.
Дарё-дарё гиристам аз ғами ту,
Хуни дили ман хурда, маи ноб шудӣ.
- 333 Шохобаи мо ба коми дарё будаст,
Тарсуии мо ба суди тарсо будаст.
Эй Ғарб, чунон ёфтамаст дар ин роҳ,
К-ободият аз харобии мо будаст.
- 334 Эй рост, чи қачҳисобӣ кардӣ ҳазмон¹
Эй чап, зи ту рост зад ба мо тири замон.
Эй сурх, ту рӯсурхии моро бурдӣ,
Эй сабз, бисӯхт аз ту сарсабзимон.
- 335 Эй нафс, чи оташам ба хирман кардӣ,
Душмангарие батар зи душман кардӣ.
Ман роҳнамои абадият будам,
Эй ман, чи ҳалалгорие бо ман кардӣ?
- 336 На бо тани ғамфасурдаам мемирам,
На бо сари ғуссахурдаам мемирам.
Дар мурдани ман ҳоҷати Азроил нест,
Ман аз ғами ишқи мурдаам мемирам.

¹ Ҳазмон – муҳаффафи ӣар замон.

- 337 Ин зиндагиву оташу хокистари ӯ
Санчидаам, эй хоки чахон бар сари ӯ!
ӯ аз дари ман гузашту ман аз дари ӯ,
ӯ аз бари ман гузашту ман аз бари ӯ.
- 338 Пур хондиву пур шунидамат, эй дунё,
Аммо ба кучо расидамат, эй дунё?
Дар ман будиву дар ту будам, сад хайф,
Ҳам дидаму ҳам надидамат, эй дунё!
- 339 Дидӣ, ки гусастанд ҳама силсилаҳо?
Дидӣ, ки бимурданд ҳама машғалаҳо?
Дунё-дунё азобу муште сутхон –
Дидӣ, ки чӣ боқӣ монд 3-он валвалаҳо?
- 340 Монанди ту озода намурдаст касе,
Ҷонро бари мардум насупурдаст касе.
Ғамҳои ниҳоние барои миллат
Чандон, ки ту хурдаӣ, нахурдаст касе.
- 341 Эӣ зиндагӣ, сӯхтангаҳиву тоӣ
Ҳар лаҳза маро дар оташе сӯзонӣ.
Аз ман, ки намонда ҷуз кафи хокистар,
Аз оташи дӯзахам чаро тарсонӣ?
- 342 Ман рост бигӯямат: гар ин гову харист,
Ояндаи халқ партгоҳ асту чарист.
Мақсуд зи имрӯз ба суди миллат
Вопаснигарист ё ки фардонигарист?
- 343 Дарёб маро, ки дерёбам, ёро,
Бишмор маро, ки беҳисобам, ёро.
Обод бикун, ки ман харобам, ёро,
Дилшод бикун, чигаркабобам, ёро.
- 344 Имсол баҳор бебару бор омад,
Имсол сари сол нагунсор омад.
Бар мотами гул навҳа чаро сар надихем,
К-ӯ бо кафани хеш ба гулзор омад.
- 345 Во фарёдо, ҳазор во фарёдо,
Куштем абас ҳазор истеъдодо.
Коре, ки харидем ба худ лаънати халқ,
Ҳаргиз накунад ҳазор истибдодо.
- 346 Ҳастӣ ҳама ҷову ноаён, ё Аллоҳ,
Дар хонаи хеш ломакон, ё Аллоҳ.
Гар аҳли дурӯғанд туро душман, пас
Як дӯст надорӣ ба ҷаҳон, ё Аллоҳ.
- 347 Аз ҷабри гуноҳи хештан нагресам,
3-он по, ки фитодеям, зи нав бархезам,
Ҳаргиз набарам ба нокасе рӯи ниёз,
Дадам шиканад, ба гарданам овезам.
- 348 Як барги ҳазон ба ҷанги боди гузарон
Дар байни замину осмон шуд сарсон.
Ин бозии бод буд, лекин он барг

Меғуфт: Маро ба шохсорам бирасон!

- 349 Дидем ба ҳар чиз, ки дар имкон аст,
Ҳам манфиатеву ҳам зиён пинҳон аст.
Ангишт, ки оташ шаваду гармӣ диҳад,
Дудаш гаҳи ғофилӣ балои чон аст.
- 350 Хоҳам, ки ба хотири замонам бошам,
Дар суҳбати гарми дӯстонам бошам.
Дигар зи ҷаҳон нахоҳам иқбол, агар
Дар пирӣ асои зодагонам бошам.
- 351 Инсон! Ту аҷаб вучуди беҳамтоӣ!
Андар паи номи нек худфарсой.
Дар кашмакашу бозию найранги ҳаёт
Гаҳ кӯдаки хокбозу гаҳ Синоӣ.
- 352 Инсон ба назар дили мусаффо дорад,
Дар як дили худ ҳазор дунё дорад.
То нест забони ӯ забони дили ӯ, –
Ҳар як ниғаҳаш дусад муаммо дорад.
- 353 Гар яккасавори хунарӣ, гар шохӣ,
Гар аз ҳама асрори ниҳон огоҳӣ,
Дар танграҳи муносибат бар мардум
То раҳ надихӣ, ба худ наёбӣ роҳе.
- 354 Сармаст зи бодаи ҳавову ҳавасем,
Маҳруми якеву бо дигар ҳамнафасем.
Имрӯз гузашту мо напурсем чӣ буд,
Бар қадри ҷавонӣ вақти пирӣ бирасем.
- 355 Худ қатра, ба баҳри бекарон дил бастам.
Худ зарра, ба хуршеди ҷаҳон дил бастам.
Ақлам ба фалак расиду кӯтоҳам худ,
Худ ҳокияму ба осмон дил бастам.
- 356 Ин хомаи ту агар ба дафтар бирасад,
Бар наргиси тоза лагади ҳар бирасад.
Шеърӣ ту агар напир нагардад ҳаргиз,
Бар мулки адаб суди фузунтар бирасад.
- 357 Оина шикасту неш дар поям шуд,
Ҷонона бирафту дардафзоям шуд,
Аммо қаламе, ки рози дил кард иншо,
Гардид каму нишони дунёям шуд.
- 358 Меҳрат чу куподи банд омад, шодам,
Қавлат чу нидои панд омад, шодам,
То омаданат шикастае будам ман,
Ишқат чу шикастабанд омад, шодам.

“РЕЗАБОРОН”
ДУБАЙТИҲО

- 1 – 55 Резаборон (1976)
56 – 283 Марди роҳ (1979)
284 – 429 Хонаи чапм (1982)

430 – 509 Офтобборон (1988)
510 – 627 Аввалу охири ишқ (1994)
628 – 748 Фарёди бефарёдрас (1997)

- 1 Хазонрезу хазонрезу хазонрез,
Чаро умри чавонӣ бигзарад тез?
Чаро одам надонад қимати умр?
Чаро ночиз гардад аз паи чиз?
- 2 Зи ҳар осори мо дар дили асар нест,
Ниҳоли умр доим пурсамар нест.
Раҳи кайҳон шавад наздик, аммо
Раҳе аз роҳи дилҳо дуртар нест.
- 3 Чавонему чавонему чавонем,
Беҳин меросдорони замонем.
Замин паст, осмон аз бас баланд аст,
Миёнҷии замину осмонем.
- 4 Агар мардони раҳ дар раҳ бимонанд,
Мағӯ, к-онҳо касони нотавонанд.
Агар худ ноумеди нимароҳанд,
Умедеро ба манзил мерасонанд.
- 5 Чаҳонеро ба мо мерос доданд,
Фазоеро паи парвоз доданд.
Чу моро модарон зоданд рӯзе,
Заминро ҳамчу пойандоз доданд.
- 6 Дили мо мазҳари оянда бошад,
Туфайли мо чаҳон поянда бошад.
Ҳазорон зиндагон мурданлу рафтанд,
Замини мурдае то зинда бошад.
- 7 Намонад кишти деҳқон нодуруда,
Намонад шегъри шоир носуруда.
Дар ин дунёи бурду бохт, эй кош,
Намонад коми ошӣқ норабуда!
- 8 Чӣ бошад дил, агар дилбар набошад?
Сари коре агар дар сар набошад?
Ҳама ғамро бувад хурсандӣ аз пай,
Ғаме аз беғамӣ бадтар набошад.
- 9 Туро чуз марди бопаймон наёбад,
Туро чуз ғолиби майдон наёбад.
Ту он кони тилоӣ, духтари кӯҳ,
Ки ҳар як кӯрдил осон наёбад.
- 10 Хуш аст он, к-ӯ ками худро физояд,
Ғамро бо ғами дигар зудояд.
Сано бодо ба он марде, ки ҳар рӯз
Худ аз худ дар дилаш дунё кушояд.
- 11 Чаҳону зиндагонӣ бо ту зебад,
Суруру шодмонӣ бо ту зебад.
Чавонӣ кун, чавонӣ кун, ки имрӯз
Хушиҳои чавонӣ бо ту зебад.

- 12 Хатои ту ҳама зебост, эй дил,
Нихони ту ҳама пайдост, эй дил.
Ҳар он неку баде, ки аз ту ояд,
Бақои мо, фанои мост, эй дил.
- 13 Барои дилкушодон даҳр танг аст,
Барои шипадилҳо даҳр санг аст.
Барои чашмтангон умр мол аст,
Барои кинадорон сулҳ ҷанг аст.
- 14 Худафрӯзӣ – шиори шоирон аст,
Худомӯзӣ – китоби оқилон аст.
Агар мо як дам аз худ розӣ бошем,
Зи мо норозӣ фардои ҷаҳон аст.
- 15 Ба ёди рафтагон овоз кардам,
Ба роҳи рӯҳашон парвоз кардам.
Ман анҷоми ҳаёти мурдагонро
Зи субҳи умри худ оғоз кардам.
- 16 Маро ё зуд ё дер офариданд,
Маро ҷавшан ва ё тир офариданд.
Ба дарду бар ҷароҳатҳои дунё
Паи дармону тадбир офариданд.
- 17 Диле дорам, ки лабреси суруд аст,
Саропо ларзаи амвоҷи рӯд аст.
Ниёзу нози ӯ бар дӯши умрам,
Ба ҳар роҳе равам, ноозмуд аст.
- 18 Ниҳоли умр пайванде нагирад,
Аҷалро ақл дар банде нагирад.
Ғанимат, эй ҷавонон, панди пирон,
Ки аз пирон аҷал панде нагирад.
- 19 Биё, эй дӯст, қадри ҳам бидонем,
Ки ҳоло навхату шӯху ҷавонем.
Ҷавонӣ чун ниҳоли гул набошад,
Ки онро ҳар баҳор аз нав нишонем.
- 20 Яке андешаманду худгаре буд,
Дигар инсони инсонпарваре буд.
Яке баъд аз вафоташ ҳайкале ёфт,
Дигар дар зиндагонӣ ҳайкале буд.
- 21 Саҳар дарё чу тифли тозарӯй аст,
Чу шеърӣ тар бубинӣ оби ҷӯй аст,
Барои дидани дидори хуршед
Миёни баргҳо хуш гуфтугӯй аст.
- 22 Дар ин дунё агар дунё надорӣ,
Сари пуршӯру пурсавдо надорӣ,
Аз ин як рӯзи кӯтоҳат чӣ ҳосил,
Дар имрӯзат агар фардо надорӣ?!
- 23 Зи оҳан одами оқил насозанд,
Зи фӯлод одами комил насозанд.

Бисозанд офтобу моҳи маснӯъ,
Чу мо инсони соҳибдил насозанд.

- 24 Лаби дарё сафои рӯху чон аст,
Дили дарё ҷаҳони бекарон аст.
Хурад мавҷе сари мавҷи дигарро,
Вале дарё равон асту равон аст...
- 25 Касоне, ки ғами дунё надоранд,
Ба сар андешаи фардо надоранд,
Ҳама доранд аз моли ҷаҳон, лек
Дар ин дунёи равшан ҷо надоранд.
- 26 Тулӯи бахти мо аз синаи мост,
Умеду орзу ганҷинаи мост.
Нумӯи кишти фардои ҷаҳонҳо
Зи тухми киштаи деринаи мост.
- 27 Гурӯҳе аз барои нуқраву зар,
Гурӯҳе аз барои шавкату фар.
Заминро он қадар тақсим карданд,
Ки охир зери он хуфтанд яксар.
- 28 Замину осмони ман – дили ман,
Баҳори ман, хазони ман – дили ман.
Туро ҳам донаму ҳам менадонам,
Аёну ноаёни ман – дили ман.
- 29 Тамоми бешаҳо месӯзад имшаб,
Ситора дар само месӯзад имшаб.
Ситора дар само сӯзад, бисӯзад,
Дилам баҳри шумо месӯзад имшаб.
- 30 Зиёда кишвари мо кӯҳсор аст,
Зи тоҷи қуллаҳояш тоҷдор аст.
Агар баҳре надорад кишвари мо
Дили мо баҳрҳои беканор аст.
- 31 Саводи шоирӣ мактаб надорад,
Қалам парвои рӯзу шаб надорад.
Бувад шоир фидоии замона,
Ҷаҳони шоирӣ мансаб надорад.
- 32 Бидонад дарди ҳар як дилшикаста,
Бидонад ранҷи теша, ранҷи даста
Бувад хунёгари мумтоз шоир,
Ки донад нағмаи тори гусаста.
- 33 Набошӣ як нафас осуда, эй дил,
Нахоҳӣ як дами бехуда, эй дил.
Ҳар он роҳе, ки нопаймудаам ман,
Ту онро сар ба сар паймуда, эй дил.
- 34 Агар бишкаст оҳан ё ки фӯлод,
Нагӯям эй дарег, эй вой, эй дод!
Валекин аз хиёнатҳои ёрон
Диле чун бишканад, фарёду фарёд!

- 35 Баҳори гулфишон омад, гули ман,
Ба чӯ оби равон омад, гули ман.
Дили ман ҳам чу мурғони фирорӣ
Зи нав бар ошён омад, гули ман.
- 36 Чи хуш меғуфт борон дар биёбон:
Шитобон омадам, рафтам шитобон.
Зи шаб то субҳдам хондам тарона,
Вале нашонид гӯши сахтхобон.
- 37 Гули ҳасрат паёми навбахор аст,
Валекин қисматаш носозгор аст.
Паёми фасли гул дар лаб бимирад,
Чи ҳасратҳо, ки дар ин рӯзгор аст...
- 38 Сари сабзат ҳамеша дар амон бод,
Дилат дар зиндагонӣ комрон бод.
Насиби ту ҳама шодии дунё,
Ғами олам насиви душманон бод.
- 39 Гул аз гул рангу бӯи нав бигирад,
Ҳам аз хуршед маҳ партав бигирад.
Ғаҳ устод ақл омӯзад зи шогирд,
Ғаҳ раҳбар паи пайрав бигирад.
- 40 Касоне, ки ҳамора беҳурӯшанд,
На беақланд, на боақлу хушанд.
На бо туғён, на бо селанд ҳамроӣ,
Чу санги соҳили дарё ҳамӯшанд.
- 41 Шамоли тунди фасли тирамоҳон
Фурӯ резонд барги шохсорон,
Ту гӯӣ баргҳо дар рӯи дунё
Парешонанд монанди ғарибон...
- 42 Туро аз толеи худ кофтам ман,
Зи худ рафтам, туро то ёфтам ман.
Зи байти абруят тақлид кардам,
Суханро ҳамчу мӯят бофтам ман.
- 43 Баҳор асту бирезад резаборон,
Нишоне хоҳад аз ман рӯзгорон.
Ҳар он нахле, ки биншондам, шавад кош
Сутуни хонаи навхонадорон.
- 44 Саҳар хуршед бикшояд дари ман,
Нишинад ҳамчу ёре дар бари ман.
Кушояд чашми рӯзи дигарамро,
Бипурсад, то чӣ бигзафт аз сари ман...
- 45 Ту хушбахтӣ зи қисмат, хоҳари ман?
Сарафрозӣ ба олам, додари ман?
Замин то осмон розиям аз ту,
Ту аз ман розӣ рафтӣ, модари ман?
- 46 Ба ҳар паҳно бичӯ паҳнои худро
Аз ин дунё ситон дунёи худро
Зи камобии дарё тирамоҳон

Бубин ҳоли дили дарёи худро.

- 47 Чу мирад шоире, ҳайкал гузоранд,
Ҳисоби байтҳояшро шуморанд.
Вале аз шеърҳои мурдаи ӯ
Ба дилҳо заррае парво надоранд.
- 48 Чу хуснат шеъри вичдонӣ надидам,
Чу мӯят риштаи ҷоне надидам.
Ба байти абруят дар шеъри тоҷик
Ягон шаҳбайти ҳамсоне надидам.
- 49 Гаҳе на ёди хурду хоб кардем,
Ки то рози диле дарёб кардем.
Барои ташнағони зиндагонӣ
Дили худро шабу рӯз об кардем.
- 50 Чаро таънам занӣ, беақли сода,
Ки ту чобуксавору ман пиёда?
Ба ҷое, ки саворон мешитобанд,
Расад оқил ба як ҷо истода...
- 51 Бадо шаҳре, ки он ҷо оқиле не,
Барои фаҳри мардум фозиле не.
Чи бадбахт аст он мулку маконе,
Ки дарё дораду дарёдиле не.
- 52 Аламбардори номи ман ту бошӣ,
Давоми ман, паёми ман ту бошӣ.
Бимирам сарбаланд, эй тифли фардо,
Агар қоиммақоми ман ту бошӣ.
- 53 Макони ман замини суру шод аст,
Ҷаҳони ман фазои боқушод аст.
Дилам мурғест, к-андар роҳи парвоз
Сурудам чун паре аз ӯ фитодаст.
- 54 Сухан аз пеши худ кай бофтам ман,
Варо аз рози дилҳо кофтам ман,
Дарозу кӯтаҳии сатрҳоро
Зи ожанги ҷабинҳо ёфтам ман.
- 55 Якеро қасру боғу маҳмиле ҳаст,
Чароғи ақл неву манзиле ҳаст.
Якеро маҳзани пур аз тилое,
Маро дар маҳзани сина диле ҳаст!
- 56 Напурсида зи мо, зоданд моро,
Насиби зиндагӣ доданд моро.
Барои хеш то роҳе бичӯем,
Сари дуруҳа бинҳоданд моро.
- 57 Дилам дарёст, соҳилҳо, кучоед?
Дилам раҳҷӯст, манзилҳо, кучоед?
Русуми дилбарӣ омӯхтам ман,
Шуморо ҷӯям, эй дилҳо, кучоед?
- 58 Замину осмон бо ҳам наояд,

Ба дунё одами беғам наояд.
Шабе аз гирияи борон шундаам,
Ки ҳаргиз дидае бенам наояд.

59 Гуноҳи шоирон беҳ аз савоб аст,
Сиришки талхашон беҳ аз шароб аст.
Ба базми синаи онон шитобед,
Ки дуди оҳашон беҳ аз кабоб аст.

60 Ғами дунё ҳама ғамхори мо шуд,
Ками дунё ғами бисёри мо шуд.
Сабукборон ҳама рафтанд осон,
Набурда борашон сарбори мо шуд.

61 Гаҳе чун шуълаи оташ дамидам,
Гаҳе дар фикри бешу кам тапидам.
Маро ҳарчанд модар зод аввал,
Худамро боз сад бор офаридам.

62 Дили мо мазҳари оянда бошад,
Туфайли мо ҷаҳон поянда бошад,
Ҳазорон зиндагон мурданду рафтанд,
Замини мурдае то зинда бошад.

63 Чӣ суд аз шӯҳрати барвақту осон?
Чӣ суд аз наشري чанде шеърӣ дастон?
Дили шоир ба монанди замин аст,
Ки бояд қард ҳар дам киштгардон.

64 Намонад кишти деҳқон нодуруда,
Намонад шеърӣ шоир носуруда.
Дар ин дунёи бурду бохт, эй кош,
Намонад коми ошиқ норабуда!

65 Чӣ бошад дил, агар дилбар набошад?
Сари қоре агар дар сар набошад?
Ҳама ғамро бувад хурсандӣ дар пай,
Ғаме аз беғамӣ бадтар набошад.

66 Маро дар оташ андоз, эй гули ман,
Маро бигдозу бигдоз, эй гули ман.
Бад-ин хомӣ нахоҳам зиндагонӣ,
Маро ё сӯз, ё соз, эй гули ман.

67 Ба болои сарам маҳтоб доим,
Ду ҷашмони сарам беҳоб доим.
Ҷудо гардад лаби ман аз лаби ту,
Лаби ҷӯро бибӯсад об доим.

68 Баҳори рафтаам дигар наояд,
Нигори рафтаам дигар наояд.
Дареғ аз тирҳои хокхурда,
Шикори рафтаам дигар наояд.

69 Зи ҳар як кӯҳ кони зар наёбӣ,
Зи ҳар баҳри дамон гавҳар наёбӣ.
Чу аз ёри нават гардӣ пушаймон,
Ту ёри қуҳнаро дигар наёбӣ.

- 70 Ду чашмат чашмаи барқу шарар буд,
Назаргоҳи ҳама аҳли назар буд.
Чавон будӣ, вале фасли чавонӣ
Ба мисли ошиқонат раҳгузар буд.
- 71 Умедат дар дилам қасри тило кард,
Ғамат бо шодиям маҳшар бапо кард.
Агар кори хато бошад муҳаббат,
На ҳар оқил тавонад ин хато кард!
- 72 Сари кӯҳи баланд истода бошӣ,
Ба ёри қадрасе дилдода бошӣ,
Шавӣ ҳамдостони обшорон,
Чу домони сахар озода бошӣ.
- 73 Суруди ишқ хондан навбати кист?
Канори чун бихиштат қисмати кист?
Биёбӣ ҳамқаду ҳамдил наёбӣ,
Қади сарват радифи қомати кист?
- 74 Раҳи умрам раҳи кӯи ту бошад,
Ду чашми чори ман сӯи ту бошад.
Манам марди мусофир, тӯшаи раҳ
Ҳамон ду кулчаи рӯи ту бошад.
- 75 Фидои халқаи чашмони мастат,
Адои чилваҳои қадду бастат.
Ба дарёи дили ман шаст андоз,
Ки моҳии тило афтад ба шастат.
- 76 Дилам аз ишқи ту ранҷур ғашта,
Сарам савдоии машҳур ғашта.
Ҳар он рӯзе, ки чашматро набинам,
Бидон, ки чашми рӯзам кӯр ғашта.
- 77 Маро гум кардию дигар наёбӣ,
Хатамро дар ягон дафтар наёбӣ.
Бичӯй сарҳисоби зиндагонӣ,
Валекин зиндагӣ аз сар наёбӣ.
- 78 Замоне дар дилам ишқу ҳавас буд,
Ситора аз бароям дастрас буд.
Агар ман рӯи дунёро надидам,
Насиби дидани рӯи ту бас буд.
- 79 Ало, эй нозанини моҳпайкар,
Лаби дарё биёй кӯза бар сар.
Лаби дарё биёй, об агар нест,
Зи дарёи дили ман ёд овар.
- 80 Хаёли васли ту мисли сароб аст.
Парии бахти ман зери ниқоб аст.
Чу нанвиштӣ ҷавоби номаҳоям,
Тамоми рӯзгорам бечавоб аст.
- 81 Чароғи мурдари аз нав фурузанд,
Либоси куҳнаро дарбеҳ бидӯзанд.

Тамоми умр сӯзад одамизод,
Дубораи баъди мурдан ҳам бисӯзанд.

- 82 Ду-се рӯзе дар ин дунёстам ман,
На бедарду на бепарвостам ман.
Бишуд ҳар сол соле умрам афзун
Надонистам, ки худро костам ман.
- 83 Замину осмон дур аст, эй гул,
Чу чашми бахти мо кӯр аст, эй гул.
Агар бо ҳам наояд қисмати мо,
Ҳама офоқ маъзур аст, эй гул.
- 84 Дили мо ҳамчу кони нокушода,
Сари мо дар раҳи савдо фитода.
Тани моро талоши зиндагонӣ
Миёни кӯраи оташ ниҳода.
- 85 Диле гар ҳаст, умеди дилбаре ҳаст,
Саре гар ҳаст, умеди сарваре ҳаст.
Гузашт имрӯзу парвоя надорем,
Дили мо пур, ки рӯзи дигаре ҳаст.
- 86 Зи кибру мастиву майхонашинӣ
Заминро гоҳ зери по набинӣ.
Замин гоҳо аз он ларзад, ки гӯяд:
Ғанимат дон, ки дар рӯи заминӣ...
- 87 Ту боре дар дилат исён надида,
Талотумҳои рӯху ҷон надида.
Ба рӯи санг рустам ман, вале ту
Гули гулдонию борон надида.
- 88 Дар ин даҳри палиди пурзабола,
Ки дар ҳар гом дорад ҷоҳу чола.
Басо гургони борондида дидам,
Ки дилкаф мешаванд аз барфу жола...
- 89 Яке берӯю дар ҷархи барин аст,
Дигар рӯсурх дар зери замин аст.
Чу рӯзе баркашӣ суду зиёро,
Басо болонишин поённишин аст.
- 90 Яке гӯру дигар кон меканад боз,
Яке девори зиндон меканад боз.
Яке дил меканад аз ишқи ёре,
Яке ҷаҳ, дигаре ҷон меканад боз.
- 91 Ало, дилошною дилбари ман,
Ду-се рӯзе парастори сари ман,
Ҷунон дар ишқи ту сӯзам, ки бошад
Аз оташ гармтар хокистари ман.
- 92 Муҳаббат масдари рушду камол аст,
Раҳи паймон на роҳи қилуқол аст.
Агар дар ишқ банди дил насӯзад,
Кушоди банди мушқилҳо муҳол аст.

- 93 Фитад аз осмон ахтар, наёбӣ,
Чавонӣ бигзарад, дигар наёбӣ.
Бинех сар бар сари зонуи ёре,
Ки умрат чун басар шуд, сар наёбӣ.
- 94 Дареғу дод аз дасти чудой!
Дареғи дигаре аз норасой!
Дили ман ногаҳон афтоду гум шуд
Зи гесӯе чу санчоки тилоӣ.
- 95 Дили ошиқ зи ҳаҷри маҳваше сӯхт,
Дили шоир паи байти х(в)аше сӯхт.
Ҳама сӯзанд андар оташе, лек
Дили ман дар ғами беоташӣ сӯхт.
- 96 Хуш аст он: к-ӯ ками худро физояд,
Ғамеро бо ғами дигар зудояд.
Сано бодо ба он марде, ки ҳар рӯз
Худ аз худ дар дилш дунё кушояд.
- 97 Шабу рӯзони бисёре гузашта,
Басо обе зи чӯборе гузашта.
Ба мастихо нафаҳмидем, афсӯс,
Ки қадри хубии ёре гузашта...
- 98 Биё, то хирмани мӯят бубинам,
Биё, пайванди абрӯят бубинам.
Ду-се рӯзе биё, то зиндаям ман,
Ки дар рӯи замин рӯят бубинам.
- 99 Туй ганчинаи умри ман, эй ёр,
Туй нақдинаи умри ман, эй ёр.
Ба монанди диле ғамгину шодон
Туй дар синаи умри ман, эй ёр.
- 100 Бидонад ҳар касе хушрӯзгор аст,
Ки нури зиндагӣ аз чашми ёр аст.
Ниҳоли умри ошиқ сабзу хуррам
Ҳама аз бўсаҳои обдор аст.
- 101 Ҳама дунё фидои номи ёрам,
Фидои як сухан пайғоми ёрам.
Барафрӯзам даруни сина оташ,
Пазад то ваъдаҳои хоми ёрам.
- 102 Муҳаббат ҳолию фардои умр аст,
Муҳаббат шӯриши дарёи умр аст.
На ҳар савдогар ин ҷо суд ёбад,
Муҳаббат, ҷони ман, савдои умр аст.
- 103 Зи ишқи ту кучо ҷои гурез аст,
Маро ҳар як нафас бо ту азиз аст.
Ба ман бозии абрӯи қачат гуфт,
Ки дунё расми қачдорумарез аст.
- 104 Кушоду басти мушқилҳо ту бошӣ,
Сафои дидаву дилҳо ту бошӣ,
Валекин дар ҳама айём, эй ишқ,

Ҷазои ҷумла оқилҳо ту бошӣ.

- 105 Туро мечӯям аз ҳар боғу гулшан,
Туро мечӯям аз дунёи равшан.
Туро меёбаму гум мекунам боз,
Ачаб беҳудакорам, вой бар ман!
- 106 Ба кӯят боз роҳ орам, гули ман,
Дили пурдарду оҳ орам, гули ман.
Зи кулли гирудори нафси одам
Дар оғӯшат паноҳ орам, гули ман.
- 107 Биё, то хусни ту пайдо кунад дил,
Биё, то ишқи нав иншо кунад дил.
Ба бедардӣ чӣ фарқи одаму санг?
Биё, то дарди дил пайдо кунад дил!
- 108 Сарам бо туст, кай гӯям, ки сар деҳ,
Варо ҳар лаҳза савдои дигар деҳ.
Агар бо ман ниёзе дар дилат нест,
Дилам бо туст, гоҳ аз ӯ хабар деҳ!
- 109 Дилам ҳамошёнӣ булбулон буд
Ба сахни бӯстонҳо нағмагон буд.
Баҳорон буду булбул буду гул буд,
Ҷавонӣ буду ёри ман ҷавон буд.
- 110 Дили ман, эй дили овораи ман,
Ту гум кардӣ ба ҳар ҷо чораи ман.
Агар аз дасти ту гириям шабу рӯз,
Начунбонад касе гаҳвораи ман.
- 111 Дили пур беҳтар аз паймонае пур,
Сари пурмағз аз сад хонае пур.
Чӣ ҷӯй ҳашмат аз ин чордевор,
Ки вай аз қиссаю афсонае пур.
- 112 Туро дар орзуям сохтам ман,
Ҷавониро ба ишқат бохтам ман.
Чу ту нашнохтӣ қадри диламро,
Накӯтар хешро бишнохтам ман.
- 113 Баҳори ман баҳори ошиқӣ буд.
Дилам дар ишқи ёрон содиқе буд,
Аз он шодам, ки баъди ман бигӯянд
Замоне дар замин як Лоике буд...
- 114 Табиби ман ба ғайри ман касе нест,
Ҳабиби ман ба ғайри ман касе нест.
Ман аз ин умрфарсой бидонам;
Рақиби ман ба ғайри ман касе нест.
- 115 Қарори ман ҳама аз беқарорист,
Барори ман ҳама аз бебарорист.
Ба худ андаррасам дар беҳудиҳо,
Бақои ҷони ман аз ҷоннисорист.
- 116 Нишони мо пас аз мурдан бичӯянд,

Хатои мо пас аз мурдан бигӯянд.
Чи гулҳо, ки надидему начидем,
Пас аз мурдан зи хоки мо бирӯянд.

- 117 Дили беишқ ҳам озурда гардад,
Тани бедард ҳам фарсуда гардад,
Хазон гардад дарахти бесамар ҳам,
Гули бебӯй ҳам пажмурда гардад.
- 118 Фиреби зиндагӣ бар ҷои панд аст,
Тамоми фанди ӯ бар ҷои қанд аст.
Замин паст, осмон дуру баланд аст,
Ғанимат ҳар писанду нописанд аст.
- 119 Мухаббат кори бедардон набошад,
Вафо бори сабукборон набошад.
“Касе, ки ошиқ аст, аз ҷон натарсад”
Агар маъшуқа сер аз ҷон набошад...
- 120 Гуноҳи мо ба ҷои ёдгор аст,
Хатои мо ба ҷои шохкор аст.
Хазони мо нишони тирамаҳ нест,
Хазони мо ғизои сад баҳор аст.
- 121 Дили ман, эй дили ман, эй дили ман,
Раҳи ман, раҳбари ман, манзили ман.
Маро куштӣ ту дар роҳи ҳавасҳо,
Бади ман, душмани ман, қотили ман.
- 122 Дареғо, аспӣ қисмат зин надорад,
Сари савдоиён болин надорад.
Ҳама хоҳанд вазни худ бидонанд,
Тарозуи касе шохин надорад.
- 123 Агар, эй дӯстон, аҳли сафоед,
Ба дарди шоирон гар ошноед,
Аҷал чун чашми шоирро бишӯшад,
Шумо девони шеърро кушоед.
- 124 Туя ман ҳам ҷавон будем вақте,
Фидоии замон будем вақте.
Нишони мо пас аз мурдан кӣ бошад?
Нишони мурдагон будем вақте...
- 125 Яке афсӯсу дигар ҷом хурда,
Ҳама хомему шири хомхурда.
Чу ояд офтоби мо лаби бом,
Наёбад моҳи моро шомхурда.
- 126 Фиреби ошноёнро чӣ гӯям?
Ғироми дӯстдоронро чӣ гӯям?
Занон мардона гоҳо ишқ варзанд,
Заифҳои мардонро чӣ гӯям!!
- 127 Чӣ мегӯӣ, баҳори мо гузашта,
Замони беғубори мо гузашта.
Канори ҳамдигар як шаб нахуфтем,
Ҷавонӣ аз канори мо гузашта...

- 128 Ду чашмат чашмаи илҳоми ман буд,
Сари зулфи ту саранҷоми ман буд.
Насиби ман нашуд қадди расоят,
Дареғо, айби ишқи хоми ман буд.
- 129 Чу ман дигар гирифторе наёбӣ,
Ба ғайри ман сазоворе наёбӣ.
Дар ин сахрою дашти селроҳа
Басо гул ҷӯиву хоре наёбӣ.
- 130 Дило, фарёди ту гар гӯшрас нест,
Чунин ёбам: дар олам ҳеҷ кас нест.
Гули тарро ба сарвақт ар набӯӣ,
Замину осмон ҷуз хору хас нест.
- 131 Чаҳони хеш аз дунё биёбам,
Мақоми хеш дар дилҳо биёбам.
Валекин рӯзҳои рафтаамро
Бувад оё ки аз фардо биёбам?!
- 132 Ба гардун моҳ ҳар мавсим набошад,
Вафои ошиқон доим набошад.
Вафо пирӯҳани танг асту кӯтоҳ,
Ба қадди ҳеҷ кас қоим набошад.
- 133 Ҳама нозат ғанимат бошад, эй гул,
Саропои ту давлат бошад, эй гул,
Туро баҳри муҳаббат офариданд,
Мададгорат муҳаббат бошад, эй гул.
- 134 Ду чашми толеъамро хоб бурдаст,
Сарамро гардиши гирдоб бурдаст,
Чу неки карда афкандам ба дарё,
Тамоми некияро об бурдаст...
- 135 Чавонию чавонию чавонӣ,
Фарозу шеби дунёро надонӣ.
Дилатро хун кунӣ, чун дил шавад пир,
Биёмӯзӣ тариқи дилситонӣ.
- 136 Замоне роҳу манзил доштам ман,
Ба мисли рӯд соҳил доштам ман.
Дили ман об шуд байни ду соҳил
Дареғо, як замон дил доштам ман.
- 137 Бисӯзам, то ки нурамро бубинанд,
Равам, то роҳи дурамро бубинанд.
Бимирам ончунон мушқил, ки мардум
Ба ҳайрат хоки гӯрамро бубинанд.
- 138 Гирифтори туам, бинмоя тадбир,
Сазовори туам, манмоя таъхир.
Лаби дарё биё, бӯсам лабатро,
Ки дарёи дилам мехушқад охир.
- 139 Туро аз бахт пайдо мекунам ман,
Ҷамолатро тамошо мекунам ман.

Туро то як нафас бо ман гузоранд,
Худоёбро тавалло мекунам ман.

- 140 Агар мо давлати дунё надорем,
Агар мо неъматӣ дунё надорем,
Сару савдои мо савдогарӣ нест,
Чавонию дили девона дорем.
- 141 Ду чашми равшанам оинаи туст,
Китоби шеърӣ ман ганҷинаи туст.
Фаромӯшам макун, то зинда бошӣ,
Ки Лоик ошиқи деринаи туст.
- 142 Дили мо доимо байни ду санг аст,
Дили мо доимо бо мо ба ҷанг аст.
Даруни сина муште бештар нест,
Агар шӯрад, ҳама дунёш танг аст.
- 143 Ба зерӣ осмон фардем, эй дӯст,
Ҳама аҳли ғаму дардем, эй дӯст.
Барои он ки беҳуда намирем,
Чи мушқил зиндагӣ кардем, эй дӯст.
- 144 Ҳама фарзанди мо қобил наояд,
Ҳама раҳҷӯй бар манзил наояд.
Ба ҳар як тир як сайде наафтад,
Зи ҳар як шеър бӯи дил наояд.
- 145 Гаҳе ёру гаҳе бор аст дунё,
Гаҳе тору гаҳе дор аст дунё.
Надонад қимати мардон, агарчанд
Харидор асту бозор аст дунё.
- 146 Ту бо ман бош қоим, эй маҳи ман,
Ту бо ман бош доим, эй маҳи ман,
Ки бар мӯи дарозат баста бошад
Ҳама савдои умри кӯтаҳи ман.
- 147 Якеро бемаҳал сарсаҳт зоданд,
Дигарро бармаҳал бар тахт зоданд.
Якеро аз барои баҳти нася,
Дигарро баҳри нақди бахт зоданд.
- 148 Касе аз дарди мо парво надорад,
Ки мисли мо дили шайдо надорад.
Зи шӯри мавҷу аз гирдоб тарсад,
Касе чун мо дили дарё надорад.
- 149 Яке ёду дигар фарёд дорад,
Яке доду дигар бедод дорад.
Касе, к-аз ақлу дониш дур бошад,
Ба бухтонбофӣ истеъдод дорад.
- 150 Зи шеърӣ мо дили моро шиносанд,
Зи феълӣ мо гили моро шиносанд.
Зи ранги рӯи мо дар гардиши вақт
Бисоти манзили моро шиносанд.

- 151 Чй суд андешаи имрӯзу фардо,
Лаби дарё мабош аз хушклабҳо.
Лаби дарё бинех лаб бар лаби ёр,
Ки осон бигзарӣ аз баҳри дунё.
- 152 Дили моро дигар дилбар намонда,
Дигар шӯру шарар дар сар намонда.
Зи оташҳо, ки дардодем дар ишқ,
Нишоне ғайри хокистар намонда.
- 153 Раҳи дуру раҳи дуру раҳи дур,
Маро аз ту чудо карданд мачбур.
Дили моро надиданду нахонданд,
Илоҳо чашми биношон шавад кӯр!
- 154 Гули зебои худрӯи куҳистон,
Маё поён зи тори кӯҳсорон.
Маё поён, ки арзонат фурӯшанд,
Барои як пашизе гулфурӯшон.
- 155 Машав аз ину он мағрур, эй дил,
Сабуксорӣ набошад кори оқил.
Зи таърифи зиёд аз ҳад наболӣ,
Ки он ҳам мекушад чун заҳри қотил.
- 156 Аз ин дунё, аз ин дунёи зебо
Басо рафтанд беному нишонҳо.
Ситора чуставу мурданд бешамъ,
Худо чустанду гум карданд худро...
- 157 Агар шеъре шунидӣ, ёди ман кун,
Агар оҳе кашидӣ, ёди ман кун.
Агар тундар дурахшиду ту аз тарс
Зи ҷо як қад паридӣ, ёди ман кун.
- 158 Туро бар сар кашам, эй чоми кошӣ,
Ки дил ояд ба туғёну талоше.
Туро лабрес созад соқие боз,
Вале тарсам насиби ман набошӣ.
- 159 Мабодо дар ягон сахро бимирам,
Мабодо бекасу танҳо бимирам.
Чу ман дарёдилаам дар зиндагонӣ,
Бибояд дар дили дарё бимирам.
- 160 Бузургоне, ки худро мешиносанд,
Ҳамеша бениёзи беқиёсанд.
Ҳамеша дар азоб аз шухрати худ,
Ҳама аз доди қисмат дар сипосанд.
- 161 Дарахти пирро дар тирамаҳ бин,
Чу пири қадҳамида зору мискин.
Бинолад реша аз тан, тан зи реша:
Фиғон аз талхиҳои умри ширин...
- 162 Ҳама монанди мо шайдо наоянд,
Баҳору тирамаҳ якҷо наоянд.
Агар дарёдилеро бурд дарё,

Дигар мардум лаби дарё наоянд.

- 163 Басо ишқе, ки андар дил бимирад,
Басо шавқе, ки по дар гил бигирад.
Басо лабташнае дарё бичӯяд,
Нахурда об, дар соҳил бимирад.
- 164 Замон гаҳ қаср, гоҳе гӯр созад,
Ки то вайронае маъмур созад.
Касе бигрезад аз чашми замона,
Замона чашми ўро кӯр созад.
- 165 Надидам дил, ки доғи дилбаре нест,
Надидам сар, ки бедарди саре ҳаст.
Надидам кас аз он мушқилкушоён,
Ки худ дармондаи пепи даре нест.
- 166 Агар бедонишон унвон наёбанд,
Барои фитначӯй шаб нахобанд.
Пазад то хомашон пинҳон зи мардум,
Ба дасти дигарон оташ бикобанд.
- 167 Чавонӣ аз барам доманкашон рафт,
Гаҳе беҳуд, гаҳе аз худ нишон рафт,
Маро гӯянд: аз худ рафтаӣ ту,
Зи худ рафта, кучо ҳам метавон рафт?!
- 168 Вафоро ёфтанд аз бевафой,
Расоиро зи кулли норасой.
Ҳақиқат офариданд аз гумонҳо,
Ҷаҳонро сохтанд аз норизой.
- 169 Ҷаҳон як лаҳза сарафрозӣ бошад,
Сарафрозию пас сарбозӣ бошад.
Бисанҷидам саропо зиндагиро –
Ҳама худсӯзию худсозӣ бошад.
- 170 Бузургон ҳар кучо овора миранд,
Батадбиранду худ бечора миранд.
Чавонмарганд мардони хунарманд,
Валекин нокасон садсола миранд.
- 171 Мақоми ҳеш то бишнохтам ман,
Басо сар бохтам, дил бохтам ман.
Бисозам то бинои бахти худро,
Басо бо зиндагонӣ сохтам ман.
- 172 Илоҳию илоҳию илоҳӣ
Намонад ҳеҷ кас дар нимароҳе.
Намирад бенишон фарзанди одам,
Намонад дар ватан бесарпаноҳе.
- 173 Дареғ аз шеърҳои носуруда,
Дареғ аз уқдаҳои нокушуда.
Намегӯям дареғи насяи бахт,
Дареғ аз нақдҳои норабуда...
- 174 Бузургон бо хунар дилҷӯй карданд,

Зи реги рӯдҳо заршӯӣ карданд.
Басо дидам, валекин хубрӯён,
Ки дар рӯи замин берӯӣ карданд.

175 Ду чашмат розҳо дорад, гули ман,
Нигоҳат нозҳо дорад, гули ман.
Ду абрӯят чу ду боли парасту
Аҷаб парвозҳо дорад, гули ман.

176 Шабе ёди ту кардам, хонаам сӯхт,
Зи тобу таб дили девонаам сӯхт.
Ба ёди чашмҳои оташинам
Ҷаҳони қиссаву афсонаам сӯхт.

177 Ҷавон будию чун гулдаста будӣ,
Ту бо ман аҳди ёрӣ баста будӣ.
Дареғ аз рӯзҳои офтобӣ,
Ки баҳри ман зи худ вораста будӣ.

178 Бибӯсам чашми ҷодувонаатро,
Бибӯсам талъати шоҳонаатро.
Ҷунон мастат кунам аз бӯсаи ҳеш,
Наёбӣ ҳеҷ роҳи хонаатро.

179 Агарчи сӯхтаам, хоми ту будам,
Кабӯтарбаччаи роми ту будам.
Накӯномии ман коме наёвард,
Хушо вақте ки бадноми ту будам.

180 Ҷанӣ аз базми дарвешон гурезад,
Ҷамӣ аз суҳбати мастон гурезад.
Ба дидори ту бигрезам зи хона
Ҷу зиндонӣ, ки аз зиндон гурезад.

181 Ҷу моҳӣ меравам дарё ба дарё,
Ҷу оҳу меравам саҳро ба саҳро
Замину осмонро мезанам пай,
Ки боре ёбамат танҳо ба танҳо.

182 Замоне кӯи ту хуш манзилам буд,
Камоли ишқу баҳти комилам буд.
Ду чашмат чашмаи нури илоҳӣ,
Ниҳоли қоматат боғи дилам буд.

183 Агар нози ту дар дунё нагунҷад,
Агар ишқи ту дар дилҳо нагунҷад,
Биёву дар дили шоир макон гир,
Ки ишқ андар дили девона гунҷад.

184 Ту ро бо ман дили фарзонае буд,
Маро бо ту ҳама афсонае буд.
Ту ро бо ман дили шӯридаи ишқ,
Маро бо ту дили девонае буд.

185 Ту май мерехтӣ дар ҷоми ошиқ,
Ту фаҳре доштӣ аз номи ошиқ.
Ҷаҳонро мезадӣ пай бо ҳаёле
Барои як сухан пайғоми ошиқ.

- 186 Ало, эй навниҳоли навбари ман,
Биафкан соя боре бар сари ман.
Биафкан сояву оромишам деҳ,
Ки осояд дили исёнғари ман.
- 187 Ниғаҳҳои ту таскини дилам буд,
Таманнои ту тамкини дилам буд.
Аҷобат бин, ки бо ин беҳудиҳо
Замоне ишқи ту дини дилам буд.
- 188 Маро бо ту муҳаббат буду бигзашт,
Ҷавонӣ ҳам чи неъмат буду бигзашт.
Ҳама рӯзам ба ҳукми рӯзгорон
Чу бодоварда давлат буду бигзашт.
- 189 Баҳор омад, шитобон бигзарад боз,
Гули ман аз хиёбон бигзарад боз.
Ҳама ишқе, ки андар сина дорам
Чу борон дар биёбон бигзарад боз.
- 190 Сари осудаат савдо надида,
Ду чашми обият дарё надида.
Дили ман сӯхт, ҳокистар шуд, аммо
Дили ту рӯи гармиро надида.
- 191 Саҳаргоҳе, ки борон нам-наме дошт,
Дилам аз беғамии ту ғаме дошт.
Надонистам, ки дар ишқу муҳаббат
Дили пурорзуям чӣ камӣ дошт?!
- 192 Чу мо бар мо касе фарёдрас нест,
Чу мо ҳамдостону ҳамнафас нест.
Ҳар он гаҳ бо ту бошам, дар ҳаёлам
Ба ғайри мо ба олам ҳеҷ кас нест.
- 193 Биё, дил дар табу тоб аст, эй ёр,
Биё, ин лаҳза ноёб аст, эй ёр.
Биёю вонамо моҳи рухатро,
Ки имшаб кӯрмахтоб аст, эй ёр.
- 194 Шабонаб рӯ ба дидори ту орам,
Дили шайдо ба исори ту орам.
Баёзи гарданат дори баланд аст,
Сари худро сари дори ту орам.
- 195 Хиёбон зери барф афтода, эй гул,
Замину осмон озода, эй гул,
Касе чуфти муносиб бо ту бошад,
Ҳанӯз аз модараш нозода, эй гул.
- 196 Гарам он ёр дар паҳлӯ нишинад,
Ба пешам якдилу якрӯ нишинад,
Ниҳам сар бар сари зонун, то кош
Сари гӯрам сари зону нишинад.
- 197 Ба дастам дасти ёре буд вақте,
Маро бо ёр коре буд вақте.

Забони баргҳои зард гӯяд,
Ки моро ҳам бахоре буд вақте...

198 Чу май хурдан тавонем, эй дилафрӯз,
Чаро бояд хурем афсӯсу афсӯс?
Ба ҳоли он касе хоҳам бигирям,
Ки шабро шаб нагуфту рӯзро рӯз.

199 Навои ишқи мо ночӯр монад,
Чароғи бахти мо бенур монад.
Надонистем қадри якдигарро,
Ду дасти мо бурун аз гӯр монад.

200 Дилам парвардаи ғамҳои ишқ аст,
Нигоҳам оҳуи саҳрои ишқ аст,
Вале бо ин ҳама ишқошноӣ
Намедонам кучо маъвои ишқ аст...

201 Дилам дар байни абрӯи ту монда,
Хаёлам бастаи мӯи ту монда.
Чунон аз худ фаромӯшам, ки гӯӣ
Сарам андар сари кӯи ту монда...

202 Сарам як лаҳза бесавдо набуда,
Дилам як лаҳза бепарво набуда.
Муродам аз баландиҳои дунё
Ба ғайр аз қомати боло набуда.

203 Ту роҷустам зи хусни навбахорон,
Ту роҷустам зи даври рӯзгорон.
Надонистам, ки бошад ёри зебо
Насиби як касу доғи ҳазорон.

204 Зи ишқат синаро афрӯхтам ман,
Ту роҷамчун китоб омӯхтам ман.
Дилат бо ман, сарат бо дигаре буд,
Аз ин носозгорӣ сӯхтам ман.

205 Миёну гарданат – тангоби дарё,
Ба ду соҳил нишаста таппналабҳо.
Агар пул доштам, месохтам пул,
Ки осон бигзарад коми дили мо.

206 Парид аз оташу гум шуд шарора,
Кучо чӯям ту ро, дилбар, дубора.
Ситора аз фалак афтоду гум шуд,
Фалак аммо намонда беситора.

207 Ту дасти заргарӣ, ман зар надорам,
Ту ақли сарварӣ, ман сар надорам,
Ту хусни дилбарӣ, ман дилшикаста.
Ту майрезии ман соғар надорам.

208 Дили ман мурғи дастомӯзи ӯ буд,
Шарори синаам аз сӯзи ӯ буд.
Хушиҳое, ки дар дил доштам ман,
Ҳама аз ишқи чонафрӯзи ӯ буд.

- 209 Ба ошиқ меҳрубонӣ кун, гули ман,
Зи ёрон дилситонӣ кун, гули ман,
Зи қабристон гузар сози чу ҳар бор,
Даме шукри ҷавонӣ кун, гули ман.
- 210 Дарахти пир чӯби гӯр гардад,
Касе қадрат надонад, кӯр гардад.
Туро ҳар кас набинад рӯзи равшан,
Аз ин дунёи равшан дур гардад.
- 211 Лаби дарё насими тоза дорад,
Муҳаббат ҳам дару дарвоза дорад.
Кушояд ҳар касе дарвозаашро,
Ки ному шухрату овоза дорад.
- 212 Туро нашнохтам, тақсири ман буд,
Наҷустам ман туро, таъхири ман буд.
Пушаймонии ман, ношукрии ту
Ба хоки мурда кишти дери ман буд.
- 213 Хазони мо баҳори дигарон буд,
Шикасти мо барори дигарон буд.
Ҳар он сайде, ки шуд нимбисмил аз мо,
Чи бас осон шикори дигарон буд.
- 214 Гурӯҳе аз тамоми нотамомаманд,
Агарчи пухта мегӯянд, хоманд.
Аҷаб дорам ман аз тақдири онон,
Ки доранд обрӯю ташнакоманд.
- 215 Шаби торику бимафкан бимирам,
Ва ё рӯзи хушу равшан бимирам.
Чӣ фарқи рӯзу шаб? Ҳайф аст, ҳайф аст,
Ки мирад оламе, чун ман бимирам...
- 216 Ту медонӣ, ки худ ин чархи даввор
Бувад бар нохуни мо зор ҳар бор.
Дамад ҳар субҳи содиқ аз дили пок,
Барояд офтоб аз ҷашми бедор.
- 217 Яке барвақту дигар дер бошем,
Яке сарсабзу дигар пир бошем.
Напаймоем то охир раҳеро
Ҳама аз зиндагӣ носер бошем.
- 218 Бузургон гар сағиранду кабиранд,
Ба ҳар зулматсаро равшанзамиранд.
Басо безарфи дун шодоб бошад,
Вале дарёдилон лабташна миранд.
- 219 Замоне бигзарад исёну шӯрат,
Ҳама андешаҳои роҳи дурат.
Ҳазорон боғ сабзонӣ ба уммед,
Бирӯяд то дарахте рӯи гӯрат.
- 220 Зи ношодии мо шоданд чанде,
Зи бедардӣ танободанд чанде,
Зи сайди зинда метарсанд аз дур,

Ба сайди мурда сайёданд чанде.

- 221 Ду-се рӯзе, ки меҳмони заминам,
Ду-се рӯзе, ки бо дунё қаринам,
Мисоли гулпаракҳо дар баҳорон
Зи як гул бар гули дигар нишинам.
- 222 Ситора чашми бедори ту бошад,
Дили поки ман исори ту бошад.
Бунечад дар балову зор мирад,
Касе дар қасди озори ту бошад.
- 223 Баҳор омад, дарахтон гул кушоданд,
Чу хубон укдаи кокул кушоданд.
Ҳама озодаву озод, гӯй
Ки аз пой асирон ғул кушоданд.
- 224 Маро гаҳ ону гаҳ чунон гуморанд,
Гаҳе неку бадамро як шуморанд.
Беҳ аз он ишрате дар зиндагӣ нест,
Агар як дам маро бо ман гузоранд.
- 225 Шикори бахт доим бебарор аст,
Шумори вақт доим бешумор аст.
Канори рӯд як каф об хурдем,
Надонистем, к-он ҳам раҳгузор аст...
- 226 Бибояд шодмону комрон зист,
Ғанӣ андар канори дилбарон зист.
Чу рӯзат пур шавад аз бахши қисмат
Ба рӯзи дигарон кай метавон зист!?
- 227 Гули ман, бе ту дил ғамнок гардад,
Ба чашмам танг ин афлок гардад.
Ту бошӣ, хок гирам, зар шавад, лек
Набошӣ, зар бигирам, хок гардад.
- 228 Зи ҳаҷрат пайкарам месӯзад, эй ёр,
Ба гардун ахтарам месӯзад, эй ёр.
Дари дилро кушо бо ман, ки дигар
Ҳама бому дарам месӯзад, эй ёр.
- 229 Ман он як раҳгузар будам, ки рафтам,
Ман он марди сафар будам, ки рафтам.
Зи дунёи дили пурорзуют
Ман он як беҳабар будам, ки рафтам.
- 230 Хуш он рӯзе, ки ҳамҷоми ту бошам,
Хумори чашми бодоми ту бошам.
Нахоҳам номи ҷовидон зи дунё,
Агар гумном аз номи ту бошам.
- 231 Қадат ҳамкомати ман буд, эй гул,
Висолат қисмати ман буд, эй гул.
Бирафтанд ошиқону ишқбозӣ
Замоне навбати ман буд, эй гул.
- 232 Маро бар рағми душман офариданд,

На баҳри сайри гулшан офариданд.
Ту донӣ, мушти хокам баҳри киштан,
На баҳри бод кардан офариданд.

- 233 Гирифти маҳ – гирифти хоҳири ман,
Шикасти роҳ – садди манзили ман.
Агар дар мисрае як сакта бинам,
Ҳазорон сакта афтад дар дили ман.
- 234 Зи оби чашми мо киште наӯяд,
Зи роҳи шеъри мо кас раҳ наӯяд.
Зи оби рӯ гаҳ оби ҷӯй беҳтар,
Ки ташна ҳам хурад, ҳам рӯй шӯяд.
- 235 Азизон, аз бароям май бирезед,
Ба ҷомам бода пай дар пай бирезед,
Ман он исёнғари ҳадношиносам,
Маро аз нав ба қолаб кай бирезед!
- 236 Шабе дар хоҳи ман пайдо шав, эй гул,
Дар оғӯшам биёю во шав, эй гул.
Мақоми сармад аз дунё ҷӣ ҷӯй,
Биёву дар дили ман ҷо шав, эй гул.
- 237 Раҳи кӯят раҳи тақдири ман буд,
Нигоҳат шуълаи дарғири ман буд.
Назар кардам ба рӯи кулчаи ту
Тамоми умр чашми сери ман буд.
- 238 Надонам ишқ ин ё макру бозист?
Надонам ё ситам ё макр ё чист?
Бигӯяд: Бе ту бар ман зиндагӣ нест,
Вале бинӣ, ки бе ту хубтар зист...
- 239 Гуле ёбӣ, кунӣ бустон фаромӯш,
Ба нафъи ҷон кунӣ ҷонон фаромӯш.
Чу шамъе ёбӣ, эй ношукр, боре,
Ту сози аз маҳи тобон фаромӯш.
- 240 Баҳорон барғро ранги ҷавонист,
Ба фасли тирамах ранги ҳазонист.
Мазан сангам ба ҳаққи пурғуноҳӣ,
Гуноҳи ман гуноҳи зиндагонист.
- 241 Шаби ҷашнат дили зорам ғамин буд,
Гиреҳҳои дилам андар ҷабин буд.
Гунаҳпӯши ту – сарбанди гулобӣ,
Гунаҳбардори ман танҳо замин буд.
- 242 Маро дигар дар ин манзил наёбӣ,
Дигар он ошиқӣ бедил наёбӣ.
Ту он соҳилнишини беҳурӯшӣ,
Дили дарёям аз соҳил наёбӣ.
- 243 На доғе дар руҳи сабзинаат буд.
На андӯху ғами деринаат буд.
Чи давлат доштӣ вақти ҷавонӣ
Сари Лоиқ ба рӯи синаат буд.

- 244 Ба аҳли завқ завқи як нафас чист?
Мурод аз шоирӣ хуш зистан нест.
Ба кӯи ҳақпарастӣ ҳақ задам, лек
Тамаллуққор аз ман хубтар зист.
- 245 Кулахро қач ба ними сар гузоранд,
Ду-се танпарварони бодахоранд.
Ҳазар аз зотҳои обҳои,
Ки хушқу обро яксон шуморанд.
- 246 Намеҳохӣ, ки мо манзур бошем,
Ғаҳе хоҳӣ, ки аз худ дур бошем.
Гар аз кӯрии худ чизе набинӣ,
Ҳамеҳохӣ, ки мо ҳам кӯр бошем?
- 247 Ало, дилбар, ба ман лутфи ту кам буд,
Ситамҳоят ба ман болои ҳам буд.
Яке сӯям назар кардию рафтӣ,
Ки гӯӣ ишқи ту чун шохнам буд.
- 248 Ҳама гулҳо ба дасти хор буданд.
Ҳама соҳибдилон бемор буданд,
Ҳама сарпастҳо осуда мурданд,
Сарафрозон ба зери дор буданд.
- 249 Зи рам хурдан кучо сайд орамидаст?
Зи кам хурдан кӣ бар давлат расидаст?
Махур ғам, то тавонӣ хурд бода,
Зи ғам хурдан касе серӣ надидаст.
- 250 Гурӯҳе хомтабъу хомчӯшанд,
Ба ҷуз бадгӯӣ бар коре нақӯшанд.
Аз он дарё, ки нагвонанд бигзашт,
Зи бухлу кина обе ҳам нанӯшанд.
- 251 Ба қавли ту касе бовар накардаст,
Касеро ҷаҳли ту музтар накардаст.
Зи таҳдиди ту сӯи осмонҳо
Ситора гашти худ дигар накардаст.
- 252 Агар худ шамъи маҳфилҳо набошанд,
Намеҳоянд ҳам парвона бошанд.
Рабудан гар набитвонанд бўса,
Ба нохун рӯи зебо мехарошанд...
- 253 Зи хоку санг бас оина созанд,
Зи неши мор бас нӯшина созанд.
Агар бўзина одам шуд, бубинед
Зи нав аз одамӣ бўзина созанд.
- 254 Ҳама кори ҷаҳон андар ҳисоб аст,
Савол ин ҷосту ҷое ҷавоб аст.
Нахуст аз бозупечи гоҳвора
Бидонидам насибам печутоб аст.
- 255 Биё, то кокулонатро шуморам,
Ҷаҳонро бо ту гирам дар канорам.

Ту бад сангиндилӣ, эй кошу эй кош
Шавад санги дилат санги мазорам...

- 256 Дар ин кӯю гузар меҳмонам, эй гул,
Туро аз зиндагӣ чӯёнам, эй гул.
Зи донишҳои дунёвии инсон
Фақат номи туро медонам, эй гул.
- 257 Даме афсонаи дилро шунидем,
Ба ҳам печидаву бо ҳам тапидем.
Чи рӯзеву чи бахти комиле буд,
Ки мо аз беҳудӣ бар худ расидем.
- 258 Гули ман, иди наврӯзат муборак,
Чунин чапни дилафрӯзат муборак.
Маро наврӯз бе ту куҳнарӯз аст,
Чу ман ёри бадомӯзат муборак!
- 259 Зи ишқи ту тавонгар мешавад дил,
Латифу тозаву тар мешавад дил.
Агар ишқи ту ҷони тоза бахшад,
Ба сад пирӣ ҷавонтар мешавад дил.
- 260 Зимистон барфҳо чандон фитоданд,
Қабои хокро оҳор доданд.
Ту гӯй барқаҳо чун мӯсафедон
Ба чапми хештан айнак ниҳоданд.
- 261 Нишин, эй раҳгузар, баргӯй розе
Зи ёди манзилу роҳи дарозе.
Басо рафтанд аз ин раҳ раҳгузарҳо
Ба дӯши хештан бори ниёзе.
- 262 Касе, эй кошкӣ бекас намирад,
Зи ёре ёр дил вопас нагирад.
Бадо бар он, ки рӯзе чапм пӯшад,
Барояш чапми бедоре нагирад.
- 263 Ҳама кас хешро якто бихонад,
Ҳама кас хешро сонӣ бидонад.
Гумон дорем баъди мурдани мо
Ҷаҳон бебудӣ мо ҳолӣ бимонад...
- 264 Сари гӯри ту биншастам даме чанд,
Бигирӣстам зи андӯху ғаме чанд.
Зи санги сарди болои мазорат
Бипурсидам: баҳои одамӣ чанд?
- 265 Гаҳе дуру гаҳе манзурам, эй ёр,
Гаҳе хушёру гаҳ махмурам, эй ёр.
На ҳар чӣ дида будам, диданӣ буд,
Гаҳе бинову гоҳе кӯрам, эй ёр.
- 266 Чӣ гум кардӣ, чӣ меҷӯӣ, гули ман.
Дигарбора намерӯӣ, гули ман.
Ҳама доғе, ки дар дил дорӣ аз ишқ,
Ба ашк акнун наменӯӣ, гули ман.

- 267 Китобамро ба хилват хондай ту,
Диламро дар барат биншондай ту.
Фиғон аз кӯрии чашми муҳаббат,
Чу доғе дар дили ман мондай ту.
- 268 Ба тан пирохани чуллу фасурда,
Тамоми мевахошон чиди бурда.
Хазон мерезад аз шохи дарахтон
Чу гунчишкони ногаҳ тирхурда.
- 269 Видоъ, эй номаи наспурдаи ман,
Видоъ, эй пайраҳи наспардаи ман.
Видоъ, эй рӯзи беҳуда гузафта,
Видоъ, эй кӯдакони мурдаи ман!
- 270 Басо расми куҳан бо номи нав зист,
Бисоти куҳна бо андоми нав зист.
Чу бинӣ гӯру тобуте, бидонӣ
Ки шакли куҳна дар айёми нав зист.
- 271 Маро бетобу бетаб н-офариданд,
Хамӯши муҳр бар лаб н-офариданд.
Нахоҳам зиндагии қолабиро,
Маро зеро ба қолаб н-офариданд.
- 272 Раҳи осон напаймояд дили ман,
Дар осоиш наёсояд дили ман.
Начӯяд хоҳири афсурдаеро,
Агар худро нафарсояд дили ман.
- 273 Дили худро ҳимоят кун, ки вақт аст,
Зи пешонӣ шикоят кун, ки вақт аст.
Туро ман дар дили худ куштам, эй ёр,
Биё худро зиёрат кун, ки вақт аст.
- 274 Яки мову сади мо бигзарад боз,
Ҳама неку бади мо бигзарад боз.
Замоне ҳаққи навбат буд моро,
Замоне навбати мо бигзарад боз.
- 275 Зи ҷоми ҳастӣ май хурдему рафтем,
Диле додему дил бурдему рафтем.
Чу дунё ҷои худёбист, донед,
Ки худро ҷустуҷӯ кардему рафтем.
- 276 Яке гӯяд, ки беҳад содаам ман,
Яке гӯяд, ки ошӣқбодаам ман.
Намедонанд аммо бадгумонон,
Ки шоирпешаву дилдодаам ман.
- 277 Наям як фарди бепарвои айём,
Манам қурбони гардишҳои айём,
Агар савдои ман ҳар ранг будаст,
Бидонаш нусхаи савдои айём.
- 278 Дилам шоду дилам ношод бошад,
Дилам аз рукни шеър обод бошад.
Ҳама абётӣ ман аз умри кӯтах

Шуморо, эй азизон ёд бошад.

- 279 Зи хуни гарми мо фаввора созед,
Зи барқи чашми мо истора созед.
Агар мирем, дорем орзуе,
Ки аз тобути мо гахвора созед.
- 280 Ало, эй ёри нобӯсидаи ман,
Ало, гулдастай ночидаи ман,
Зи баъди ман гувоҳи зинда бошед
Зи ишқи дери новарзидаи ман.
- 281 Барои халқ буд доне, ки киштем,
Барои халқ буд, к-аз худ гузаштем.
Накардем иддаои баркамолий,
Сухан аз халқ буду мо навиштем.
- 282 Ман аз ин ишқи бесомон бимирам,
Ман аз ин шавқи нофармон бимирам.
Зи хоки гӯри ман оташ бирӯяд,
Чу рӯзе бо дили сӯзон бимирам.
- 283 Зи сахро бигзарам: гул сархамида.
Ба дарё бингарам: мавчи рамида.
Биандешам чаро охир, чаро ман
Дар ин дунёяму дунё надида?
- 284 Маро дар рӯи дунё манзиле ҳаст,
Маро аз кишти дунё ҳосиле ҳаст.
Ба дарё мезанам дил, то бидонад,
Ки андар соҳилаш дарёдиле ҳаст.
- 285 Ба дил сад созу сӯзе боядам рафт,
Ба доғи дилфурузе боядам рафт.
Дилам метаркад аз андӯхи сангин
Чу андешам, ки рӯзе боядам рафт.
- 286 Дили ман шиква аз даврон надорад,
Гида аз чархи саргардон надорад.
Раҳи ман ним шуд, аммо хушам ман
Ки поёни раҳам поён надорад.
- 287 Муҳаббат! Ё маро, ғарқи гунаҳ дор!
Ва ё аз макри номардон панаҳ дор!
Агар хоҳӣ чу инсон зинда бошам,
Маро чун шоири ошиқ ниғаҳ дор!
- 288 Манам дасти ба дастат норасида,
Манам чашме, ки рӯятро надида.
Миёни мову ту якумра роҳ аст,
Манам шому ту субҳи навдамида.
- 289 Ба ҳар ҷо ном мондам, ном афтод,
Зи ҳар ҷо пухта ҷустам, хом афтод.
Зи роҳатхонаи дурӯзаи умр
Дареро боз кардам, бом афтод.
- 290 Шаби чашни ту мотам доштам ман,

Зи оху дард ҳамдам доштам ман.
Чу мачнунбед аз андӯҳи Лайлӣ
Ба хоки раҳ сари ҳам доштам ман.

- 291 Чи дарди бедавое – худситой,
Папизеро талоши бебаҳой.
Худоро мекунанд инкор, аммо
Басе доранд даъвои худой.
- 292 Маро номухтарам дидӣ, гули ман,
Диламро пуралам дилӣ, гули ман.
Маро бисёр дидӣ пешӣ роҳат,
Вале бо чашми кам дидӣ, гули ман.
- 293 Мухаббат бар сари мо мотам овард,
Ба ҷони мо ғам оварду ғам овард.
Қади мо навниҳоле буду афсӯс,
Ки аз бори маломатҳо ҳам овард.
- 294 Маро аз ишқи тӯфонӣ матарсон,
Маро аз ҳар чӣ медонӣ, матарсон.
Ман аввал мурдаам аз меҳнати ишқ,
Маро аз мурдани сонӣ матарсон.
- 295 Дар ин дунё ягон кас ҷовидон нест,
Сутуни гунбади кавну макон нест.
Ҷаҳон баҳри ҳама бошад, валекин
Ҷама андар ҷаҳон баҳри ҷаҳон нест.
- 296 Аёни ман ниҳон хоҳад шуд охир,
Ҷаҳонам аз ҷаҳон хоҳад шуд охир.
Бихонам сафҳаи барги хазонро:
Сари сабзам хазон хоҳад шуд охир.
- 297 Ҳунаршон несту майдон бичӯянд,
Ба ними ҷонашон ҷонон бичӯянд.
Ман аз ин норасоён дар шигифтам,
Ки бе дарвозае дарбон бичӯянд.
- 298 Гирифтам як шабе дасташ ба дастам,
Дари зиндони ҳичронро шикастам.
Набинад то ки ғайри ман касеро,
Дари чашми варо бо бўса бастам.
- 299 Баҳор омад, баҳори ман наёмад,
Гуле аз гулузори ман наёмад.
На овое, на савғое, на бахше
Зи ишқи бебарори ман наёмад.
- 300 Ба мӯят хастай райҳони чинӣ,
Маро дигар бубинӣ ё набинӣ.
Ба ҷои дастагулҳое, ки пажмурд,
Зи хоки гӯри ман гулдаста чинӣ.
- 301 Агар ишқи ман озори ту бошад,
Ба роҳи умр сарбори ту бошад,
Муборак бод бо ман бевафой,
Агар ёри нават ёри ту бошад.

- 302 Хама гӯё ки бахтатро кушоданд,
Ба пеши пой ту яксар фитоданд.
Шаби тӯи арӯсӣ шахд хурдӣ,
Вале дар зиндагонӣ захр доданд.
- 303 Ду чашми ту чу бахти ман сиёҳ аст,
Ба дӯши ишқи мо бори гуноҳ аст.
Пушаймонӣ надорад ҳеҷ суде,
Пушаймонӣ чу дашти бегӣҳ аст.
- 304 Талошу норизоӣ боз ҳам ҳаст,
Ситезу ҷонфидоӣ боз ҳам ҳаст.
Шаҳонро сарнагун карданд, аммо
Факириву гадоӣ боз ҳам ҳаст.
- 305 Аз он дар дасти ман лабрёз ҷом аст,
Ки умри бенишон умри ҳаром аст.
Суруди бандагӣ комил ҳамеша,
Суруди зиндагонӣ нотаом аст.
- 306 Сарам қурбони меҳри модарон буд,
Дилам подоши васли дилбарон буд,
Сабук будам аз он дар зиндагонӣ,
Ки бори зиндагӣ бар ман гарон буд.
- 307 Чу ман мурдам, ду-се ашкӣ фишонед,
Зи хона хонаи хокам кашонед,
Ниҳоле бар сари гӯрам ҷӣ бошад,
Ниҳоли қомати дилбар нишонед.
- 308 Ба рақс о, то ки андӯхам сарояд,
Ба шӯр о, то ки шӯри дил физояд,
Бидеҳ ҷоми ғаниматро, аҷаб нест,
Ки то ҷоми дигар ҷонам барояд.
- 309 Шигифто, ҷоҳилон оқилтарошанд,
Ки бар чашми ҳақиқат хок пошанд.
Харошиданд бас рӯи Заминро,
Кунун хоҳанд рӯи Маҳ харошанд.
- 310 Давоми зиндагӣ будему рафтем,
Паёми зиндагӣ будему рафтем.
Шудем озод гарҷӣ аз ғуломӣ,
Ғуломи зиндагӣ будему рафтем.
- 311 Фалак пири болокаш буду бошад,
Замин сахни кашокаш буду бошад,
Ҷаҳонро кӯри модарзод пиндор,
Ки Инсонаш асокаш буду бошад.
- 312 Салом, эй гул, салом, эй гулшани ман,
Ҷама бори ғамат бар гардани ман.
Маро нашнохтӣ, то зинда будам,
Шиносӣ хуб баъди мурдани ман.
- 313 Биё, ки навбати май х(в)ардани мост,
Замони зиндагонӣ кардани мост.

Чӣ бок аз гардиши гардун, ки имрӯз
Худ ӯ бечора бори гардани мост.

- 314 Яке ғамхору дигар хор гардад,
Яке безору дигар зор гардад.
Баланду пасти ин дунё, бародар,
Чу май хурдӣ, ҳама ҳамвор гардад.
- 315 Ҳама умрам, ба ғамҳои ту бигзашт,
Ба савдою аламҳои ту бигзашт.
Туро пайдо накардам, лек умрам
Паёнай бо қадамҳои ту бигзашт.
- 316 Чаро ин қадр, мардум, шаклбозед?
Чаро побанди тарсу хирсу оzed?
Чаро охир, чаро чун хиптқолаб
Ба дарё соҳили маснӯъ созед?
- 317 Чаҳон моро мудом овора дорад,
Дусад тобут дар гаҳвора дорад.
Мафаҳр аз ҳар нишони рӯи сина,
Ки ҳар сина дили садпора дорад.
- 318 Басо дидам, ки дар доме фитоданд,
Ба чурми ком ном аз даст доданд.
Гадое нест дар мулки ман, аммо
Гадотабъу гадочашмон зиёданд.
- 319 Ба ҳар кас пухта додам, хом бурдам,
Маи нобам бихурду дод дурдам.
Зи боғи ин чаҳон таклифам ин аст,
Ки беосеб як себе нахурдам.
- 320 Ба касди ман агар дорӣ фақат мушт,
Туро лаънат кунад ҳафтоду як пушт,
Маро ту мекушӣ бо макру тухмат,
Валекин рӯҳи ман хоҳад туро кушт.
- 321 Ҳар он розе ту донӣ, ман надонам,
Ҳар он созе ту хонӣ, ман нахонам.
Зи хуснат он қадар қарзам зиёд аст,
Ки сад чон ҳам канам, кандан натонам.
- 322 Ба гардун моҳ ҳар шоме набошад,
Вафои ошиқон доим набошад.
Вафо пирохани танг асту кӯтоҳ,
Ба қадди ҳеҷ кас қоим набошад.
- 323 Чавонию чавонию чавонӣ,
Ғаму андӯҳи дунёро надонӣ,
Намояд як чавони бистсола,
Ба чапми ту чаҳону зиндагонӣ.
- 324 Чудо аз ман кучо хуррам нишинӣ,
Сияҳрӯй кашӣ, сархам нишинӣ.
Ба ҳаққи як нафас ғам хурдани ман
Бибояд солиён дар ғам нишинӣ.

- 325 Ками бадтар зи бисёранд чанде,
 Зи беморӣ бад аз моранд чанде.
 Ачаб дорам, ки аз беобрӯӣ
 Ба ҷое обрӯ доранд чанде.
- 326 Ба ҳар ҷое бади моро бигӯянд,
 Ба маҷлиҳову минбарҳо бигӯянд.
 Ба ҷои он ҳама бухтону тухмат
 Чи хуш гар мисрае чун мо бигӯянд!
- 327 Диле дорӣ, валекин дилбаре нест,
 Гуле дорӣ, вале гулпарваре нест.
 Чи саҳт он дам, ки аз заъфи асабҳо
 Бихоҳӣ бодаю ҳамсоғаре нест.
- 328 Сабуксорӣ мизочи мо набудаст,
 Сабукборӣ ривочи мо набудаст.
 Ба ҷуз шеър, ки дилёб аст чун ишқ,
 Ниёзу эҳтиёҷи мо набудаст.
- 329 Забонвар қаҳт шуд, алкан бичӯем,
 Табар гум кардаву сӯзан бичӯем.
 Зи садҳо хирмани барбоддрафта
 Кунун як донаи арзан бичӯем.
- 330 Малӯлам аз ҳама чуну чароҳо,
 Дилам бигрифт аз ин мочароҳо.
 Бигирам гардани хуммеву гилям,
 Беҳ аз гардан ниҳодан дар болоҳо
- 331 Чу барке як дурахшидему рафтем,
 Чу гул як субҳ хандидему рафтем.
 Тамоми бозиҳои зиндагиро
 Ба ҷашми ҳештан дидему рафтем.
- 332 Ҷабини кӯҳ пур аз нақши чин аст,
 Ки гӯӣ мисли мо андӯҳгин аст.
 Ба ё монанди мардони хирадманд
 Ба ғам дармонда, побанди замин аст.
- 333 Басо фарсуда мирад, ҳайфи одам,
 Басо олуда мирад, ҳайфи одам.
 Бичӯяд қанду бечора хурад фанд,
 Басо беҳуда мирад, ҳайфи одам.
- 334 Чу ту ман ҳам замоне вола будам,
 Саропо дард будам, нола будам.
 Ба монанди ту ошиқ будаму маст,
 Ба монанди ту ҳаждаҳсола будам.
- 335 Зи ту боқист дар дунё нишонам,
 Шавам беқадр агар қадрат надонам.
 Ту рангоранг кардӣ қисматамро,
 Ало, ороиши умри ҷавонам!
- 336 Азоби шоирӣ осон набошад,
 Ки нони шоирӣ арзон набошад.
 Ту масти пул, вале масти гулам ман,

Чунин мастии мо яксон набошад.

- 337 Дилат аз опшноён ноумед аст,
Ки аз онҳо вафодорӣ надидаст.
Ту месӯзӣ шабу рӯзони бисёр,
Ки аз бахти сияҳ мӯят сафед аст.
- 338 Чу пойизи гарон омад, гули ман,
Дарахтонро хазон омад, гули ман.
Маро бо ту мисоли шоҳаю барг
Чудой дар миён омад, гули ман.
- 339 Зи чашмони ту чашмам об хурдаст,
Дилам чун милаҳоят тоб хурдаст.
Касе васли туро осон гумон кард,
Шароби бахтро дар хоб хурдаст.
- 340 Чароғи мо фурузон аст, эй гул,
Баҳори мо шукуфон аст, эй гул.
Чунон пайванди мо бо ҳам қавӣ шуд,
Ки марг аз мо гурезон аст, эй гул.
- 341 Парешон меравад дарёи умрам,
Пушаймон меравад дарёи умрам.
Чу ҳар дам мешавад як чашмааш хушк,
Пурармон меравад дарёи умрам.
- 342 Илоҳӣ байни мо ҳоил набошад,
Ба қасди мо касе моил набошад.
Дар он соат, ки ду бедил нишинем,
Миёни мо ба ғайри дил набошад.
- 343 Ғами ишқат ба баҳру бар нагунҷад,
Шару шӯрат ба сад маҳшар нагунҷад.
Ғазалҳое, ки аз ҳаҷри ту гуфтам,
Ба сад девон, ба сад дафтар нагунҷад.
- 344 Хаёле нест дигар дар сари ман,
Шароре нест дар хокистари ман.
Зи хусни ту ба чуз ҳузне намонда
Даруни синаи хушбовари ман.
- 345 Яке аз дасти пулдорон бимирад,
Яке дар зери пулборон бимирад.
Вале ман ошиқам бар он азизе,
Ки зери бори гулборон бимирад.
- 346 Дило, хун шав, ки ёр аз дасти ман рафт,
Зимоми рӯзгор аз дасти ман рафт.
Нагӯям тирамаҳ буду хазон рехт,
Баҳоре дар баҳор аз дасти ман рафт.
- 347 Биё, дар ин чаҳон бо ҳам бигардем,
Ғаме чӯем, то беғам бигардем,
Чаҳон бас аз сари одам гузаптаст,
Биё, гирди сари одам бигардем.
- 348 Замин зери само бояд бимонад,

Замона бебало бояд бимонад.
Чавонӣ бигзарад охир, валекин
Чавонмардии мо бояд бимонад.

- 349 Ҷаҳони ишқ рӯзу шаб надорад,
Ба ғайри беҳудӣ машраб надорад.
Чу шӯрад баҳр, дар соҳил нагунҷад,
Бузургӣ, дӯстам, қолаб надорад.
- 350 Туй пушту паноҳу ёвари ман,
Парастори сари бесарвари ман.
Ҳама шеъри ман аз рӯи ту ояд,
Ки рӯи туст рӯи дафтари ман.
- 351 Баҳори ошиқон дорад хазонҳо,
Вафои дилбарон дорад гумонҳо.
Сари вақт аз сари дилбар бигардед,
Чавонҳо, эй чавонҳо, эй чавонҳо!
- 352 Дар оғӯшам биё, эй дилбари ман,
Навозиш кун дили ғампарвари ман.
Вагарна дар суроғи ишқи шоир
Пушаймон мешавӣ баъди сари ман.
- 353 Ду чашми бегуноҳи ту маро кушт,
Нигоҳи бепаноҳи ту маро кушт.
Намурдам аз ҳазорон қасду бухтон,
Як оҳи ту, як оҳи ту маро кушт.
- 354 Ду чашми сурмасоятро бибӯсам,
Баёзи синаҳоятро бибӯсам.
Замоне чун расад умрам ба поён,
Расад гар даст, поятро бибӯсам.
- 355 Надонам, ту чӣ дорӣ ё надорӣ,
Ҳамин донам, ки бо ман созгорӣ.
Гули рӯят гули гулҳои дунёст,
Баҳор андар баҳор андар баҳорӣ.
- 356 Маро вирди забон кардӣ, ту кардӣ,
Чавони комрон кардӣ, ту кардӣ.
Пас аз як лаҳзаи кӯтоҳи дидор
Ба ҳукми ҷовидон кардӣ, ту кардӣ.
- 357 Кучоӣ, ёри аввал дидаи ман,
Дар охир аз хато ранҷидаи ман.
Ба чашмам мехалад имрӯз чун хор
Ҳама гулҳои бе ту чидаи ман.
- 358 Умеди зиндагӣ умеди ишқ аст.
Ҷаҳон як нусхаи тақлиди ишқ аст.
Ту хуршеде, ки мебинӣ ба гардун
Фақат як шуълаи хуршеди ишқ аст.
- 359 Маро аз даҳшати хобе матарсон,
Маро аз хурдани тобе матарсон.
Чу тӯфонзодаи дарёи дардам,
Маро аз мавҷи мурдобе матарсон.

- 360 Биё, тарки тағофул кун, гули ман,
Даме тақлиди булбул кун, гули ман.
Баҳор омад, дарахтон гул кушоданд,
Ту ҳам гул кун, ту ҳам гул кун, гули ман.
- 361 Биё, гулғунчаи мижгонхамида,
Биё, гулчехраи кокулбурида.
На танҳо ман дар ин дунёи равшан
Худо ҳам чун ту зебос надида.
- 362 Хушо базми дилу ҳам дилситонӣ,
Хушо базми гулу ҳам гулфишонӣ.
Надонистем қадратрову рафтӣ,
Чавонӣ, эй чавонӣ, эй чавонӣ.
- 363 Намегӯям маро дур аз гунаҳ дор,
Ва ё чони маро дур аз базаҳ дор.
Маро аз душманон боке набошад,
Худовандо, маро аз ман ниғаҳ дор!
- 364 Сарам чархи барин аст, эй гули ман,
Раҳам рӯи замин аст, эй гули ман,
Зи сангистонаму лекин бари ту
Дилам абрешимин аст, эй гули ман.
- 365 Фалак, боре ба мо моро нишон деҳ,
Замон деҳ ё замин ё осмон деҳ.
Чӣ суд аз гунбади ҳафтошёнат,
Миёни синаи ёр ошён деҳ.
- 366 Туро чун давлати дил мекунам ёд,
Туро чун қисмати дил мекунам ёд.
Чу оғушат ибодатгоҳи ман буд,
Туро дар тоати дил мекунам ёд.
- 367 Зи ишқат дилфигору синачокам,
Зи ҳаҷрат хастаҷону дарднокам.
Ба рӯи хок ёди ман накардӣ,
Кунӣ ёдам, чу андар зери хокам.
- 368 Канори атрогинат кучо шуд?
Баҳори рӯи бечинат кучо шуд?
Фиғон аз талху шӯриҳои қисмат
Муҳаббатҳои ширинат кучо шуд?
- 369 Худоё, эй худоё, эй худоё,
Макун ёри маро аз ман чудоё.
Сурудам дар гулӯ чун мор печад,
Агар ёре набошад ҳамсадоё.
- 370 Зи ҳар чониб хабар меояд имрӯз,
Ба чони ман шарар меояд имрӯз.
Шумо, эй кӯчаҳои шаҳр, донед,
Ки ёрам аз сафар меояд имрӯз.
- 371 Чавони бемуҳаббатро чӣ гӯям?
Арӯси беназофатро чӣ гӯям?

Хазон ҳам пешӣ худ дорад тароват,
Баҳори бетароватро чӣ гуям?

- 372 Маботдо соати дил кандани ёр,
Маботдо дил ба санг афкандани ёр.
Муҳаммад кард агар меъроҷи гардун,
Бувад меъроҷи ман то гардани ёр.
- 373 Дилам гум мезанад шабҳо, худоё,
Ба ёди он руҳу лабҳо, худоё.
Агар он моҳрӯ бо ман насозад,
Чи суд аз моҳу кавкабҳо, худоё.
- 374 Дилам то метапад, таппиш бимонад,
Зи коҳи Каҳкашон коҳиш бимонад.
Бимонад чархи гардун ҳам зи гардиш,
Сарам гар як дам аз гардиш бимонад.
- 375 Туро озурдаму дилрешам имрӯз,
Туро гум кардаму бехешам имрӯз.
Ба олам дар ба дар чун шоҳи Эрон
Гадоям, муфлисам, дарвешам имрӯз.
- 376 Бидеҳ чоме, ки месӯзад замирам,
Бидеҳ чоме, ки то ман дарнагирам.
Зи дасти марг бигрезам шабу рӯз,
Ба уммеде, ки аз дасти ту мирам!
- 377 Чаро аз ман рамидӣ, эй гули ман,
Зи кӯям по кашидӣ, эй гули ман.
Дар ин дунё, ки гул паҳлуи хор аст,
Гуле бо ман начидӣ, эй гули ман.
- 378 Аз ин фарзонагӣ девонагӣ беҳ,
Аз ин ҳамбастагӣ бегонагӣ беҳ.
Даруни хонае аз ҳам чудоем,
Аз ин ҳамхонагӣ бегонагӣ беҳ.
- 379 Фалак, то ҳастӣ ту, нолиш бимонад,
Барои ганҷи ту ранҷиш бимонад.
Сарамро чарх мегардонӣ ҳар дам,
Илоҳӣ, чархат аз гардиш бимонад.
- 380 Баҳор омад, ҳама дунём ишқ аст,
Дилу чонам, сару савдом ишқ аст.
Дар ин дунё ки сар то сар дурангист,
Зи сар то по, зи сар то пом ишқ аст.
- 381 Биё, эй гул, дилам аз ғам раҳо кун,
Барои хоҳири ишқам дуо кун.
Агар гаҳвораи ишқам набудӣ,
Сари гаҳворасангам гирияҳо кун.
- 382 Биё, ки чони қонат будаам ман,
Баҳоре дар хазонат будаам ман.
Ту аз ман руҳ магардон, ки замоне
Руҳи баҳти қавонат будаам ман.

- 383 Сабӯеро ба бӯе мефурӯшанд,
Нумӯеро ба мӯе мефурӯшанд.
Чӣ гӯям як гурӯҳи бенасабро,
Ки дарёро ба чӯе мефурӯшанд.
- 384 Чаро аз ваъдаи худ дер кардӣ,
Хавасҳои диламро пир кардӣ.
Басо бигзашт бар ман чаври тақдир,
Ту чаври бадтар аз тақдир кардӣ.
- 385 Худовандо, дили деринаам ку?
Талоши чон, шарори синаам ку?
Зи боғи дил хазон мерезад имрӯз
Нигори хушгили сабзинаам ку?
- 386 Тароватҳои мӯят ёдам омад,
Назокатҳои рӯят ёдам омад.
Дар ин соат, ки гунгу лолам аз дард,
Садои гуфтугӯят ёдам омад.
- 387 Дуоям кун, ки дар кӯи ту мурдам,
Ду чашми чор бар сӯи ту мурдам.
Зи ту бӯи вафое ҳам наёмад,
Дареғи ман, ки бо бӯи ту мурдам.
- 388 Хушо ишқо, сафои манзили ман,
Матои асли ман, обу гили ман.
Сад укёнус агар обаш бирезанд,
Намирад оташи ишқи дили ман.
- 389 Биё, дарё равем, эй чашми дарё,
Биё, якто шавем, эй хусни якто.
Аз ин пастӣ, ки ҷои пастакон аст,
Биё, боло равем, эй қадди боло!
- 390 Паси дунё давидему давидем,
Ғами дунё кашидему кашидем.
Ба поёни раҳи сарманзили умр
Ба ғӯристон расидему расидем.
- 391 Биё, эй дарди ишқ, эй дарди олій,
Ки мебошӣ сазои марди олій.
Ту он дарёи нопадидоканорӣ,
Ки мепаймод дарёгарди олій.
- 392 Зи худ беҳуд шудам, ёди ту кардам,
Ба худ боз омадам, ёди ту кардам.
Ба ҳокистони дунё ҳар чӣ хокест,
Ҳама бар сар задам, ёди ту кардам.
- 393 Зи ман бемуддао будию рафтӣ,
Забону дил чудо будию рафтӣ.
Худо гуфтам, худо гуфтам, ки баргард,
Ту аммо беҳудо будию рафтӣ.
- 394 Дилафрӯзи ту будам, эй дилафрӯз,
Ту расми сӯхтан аз ман биёмӯз.
Ба ҳаққи сӯхтанҳои баландам,

Чароғе дар сари гӯрам бияфрӯз.

- 395 Гули ман, гулпарастатро маёзор,
Дили ман – нақди дастатро маёзор.
Ҳазорон ҳамнишастӣ беғамат ҳаст,
Ғами ман – ҳамнишастатро маёзор.
- 396 Ба ҷони ман ғаме ҳар нокас овард,
Ба ҳаққи гулпарастиям ҳас овард.
Расида буд поям бар лаби гӯр,
Лаби ту аз лаби гӯрам пас овард.
- 397 Бақоро бебақо созад ҷудой,
Худоро беҳудо созад ҷудой.
Мабод он дам, мабод он дам, ки як дам
Туру аз ман ҷудо созад ҷудой.
- 398 Ба имое ту имонам гирифтӣ
Гуле додӣ, гулистонам гирифтӣ.
Бисӯзад решаи ҷони ҷавонат,
Ки “ҷонам” гуфтию ҷонам гирифтӣ.
- 399 Ту аввал қиссаи ногуфта будӣ,
Вале пас қиссаи ошуфта будӣ.
Худоро шукри он соат кун, эй гул,
Ки вақте бо ман аз худ рафта будӣ.
- 400 Ғаму андӯҳи ман бӯи ту дорад,
Дили ман мӯя аз мӯи ту дорад.
Ғами худ афканаи бар мавҷи дарё,
Ки дарё мавҷи гесӯи ту дорад.
- 401 Ҳар он ҷӣ ишқ донад, мо надонем,
Ғаме ҳам гар диҳад, мо шодмонем.
Паямбарро кушад ҷашмони нилӣ,
Чи ҷои мо, ки як озурдаҷонем.
- 402 Ниҳоли ошиқон пайванди ишқ аст,
Қамоли ошиқон савганди ишқ аст.
Заволи ошиқон ҳаргиз аҷал нест,
Заволи ошиқон аз ғанди ишқ аст.
- 403 Хурам аз ишқи ту, то зиндагӣ ҳаст
Ғами пайваста, эй абрӯи пайваст.
Диламро, эй басо бишқастӣ, аммо
Хуморат дар дили бишқаста нашқаст.
- 404 Сари зулфат сари улфат надорад,
Ҳами зулфат ба ҷуз кулфат надорад.
Ман аз он ёри ҳарҷой гурезам,
Ки исме дораду исмат надорад.
- 405 Зи ишқат гар сафо ояд, чи хубе.
Муроди ҷони мо ояд, чи хубе.
Зи гесӯят ба ҷуз атри фарангӣ
Агар бӯи вафо ояд, чи хубе.
- 406 Касе, ки нанги миллат дорад, эй дӯст,

Ба сина доғи зиллат дорад, эй дӯст.
Ту баҳри давлат аз миллат машӯ даст,
Ки давлат баъди дав лат дорад, эй дӯст.

- 407 Ҷаҳони рангу бӯ сират надорад,
 Ки ҳим-ҳим дораду ҳимат надорад.
 Аз он дилбар дили худ воситонед,
 Ки қомат дораду қимат надорад.
- 408 Биё, мотам кунем, он ишқи мо мурд.
 Ҳама тобу табу сӯзу наво мурд.
 Зи умри бевафо ҷурме набошад
 Ки худ дар пеши ҷашми мо вафо мурд.
- 409 Ҳама дар неъмату носери дунё,
 Ҳама дар маснаду машғули савдо.
 Агар ғарқидаро гӯё кунад марг,
 Бигӯяд: ташна мурдам зери дарё!..
- 410 Замоне шеърӣ тар будему рафтем,
 Зи сар то по шарар будему рафтем.
 Касеро на зафар буд, на хатар буд,
 Зафар андар хатар будему рафтем.
- 411 Гаҳе ман масти шавқӣ ҷустуҷӯям,
 Гаҳе масти маю ҷому сабӯям.
 Ҳама он май, ки хурдам, ман нахурдам,
 Ғами дил хурду ман бадноми ӯям.
- 412 Ду ҷашма як шавад, дарё бисозад,
 Ду дил қоим шавад, дунё бисозад.
 Агар имрӯз аз дирӯз хуб аст,
 Ҷаҳони равшани фардо бисозад.
- 413 Ту чун ман пуралам ҳаргиз набудӣ,
 Ки аз аҳли қалам ҳаргиз набудӣ.
 Ту бо ман ҳамқадаҳ будӣ даме чанд,
 Валекин ҳамқадам ҳаргиз набудӣ.
- 414 Шитобон омадам, рафтам шитобон,
 Надонистанд қадрам ҳамриқобон.
 Надонистанд ман будам замоне
 Шарикӣ ҷонхаробон, дилқабобон...
- 415 Гаҳе дар маҷлиси даъво ҳамӯшам.
 Гаҳе бо хештан танҳо бичӯшам.
 Ҳаромам бод шири поки модар,
 Ки марди ро ба номардӣ фурушам!
- 416 Агар ман мурдаам, савдо намурдаст,
 Танам мурда, дили шайдо намурдаст.
 Ба ёди он ҳама дарёдилиям
 Лаби дарё биё, дарё намурдаст.
- 417 Зи ишқи хонуме беҳонумонам,
 Агарчи дар замонам, безамонам.
 Замину осмонам буд вақте,
 Дареғо, безамину осмонам.

- 418 Маро як ишқ сад дунё бубахшад,
Маро як чом сад дарё бубахшад.
Зи сар то по гунаҳкорам гар имрӯз,
Гунаҳҳои маро фардо бубахшад.
- 419 Гаҳе дар худ кабирам, гаҳ сағирам,
Гаҳе худро амирам, гаҳ асирам.
Маро то он ки аз дунё барад марг,
Ман андар худ, ман андар худ бимирам.
- 420 Туро дидам ба рах, роҳам хато шуд,
Дилам дар кӯчаи ишқат гадо шуд.
Ба ёди бӯсаҳои насаяи ту
Тамоми нақди умр аз каф раҳо шуд.
- 421 Ту, эй шеърӣ равони ман, кучой?
Ту, эй тобу тавони ман, кучой?
Маро пирӣ ба чанги худ гирифтаст,
Ту, эй ёри ҷавони ман, кучой?
- 422 Ду чашмаш чун шафақ сӯям ниғаҳ кард,
Мани бечурмро ғарқи гунаҳ кард.
Наменолам ман аз ҷархи сияҳкор
Сафедандомаке рӯзам сияҳ кард.
- 423 Дил андар синаам ҳар дам шукуфад,
Гаҳ аз шодӣ, гаҳе аз ғам шукуфад.
Дилам ҳамнавьӣ гулҳои пиёда-ст
Ки помоли саворон ҳам шукуфад.
- 424 Ту пайдо гапгиву гум шуд дили ман,
Сари зулфи ту шуд сарманзили ман.
Чу дарё ишқи ту шӯриду тӯфид,
Ба дарё рафт кишту ҳосили ман.
- 425 Дуоят мекунам: фархунда бошӣ,
Ҳамеша бо лаби пурханда бошӣ.
Ба он ҳусни пайамбарофаринат
Маро кушгӣ, илоҳӣ зинда бошӣ!
- 426 Зи шармат шармсорам кардӣ, эй гул,
Ба як гул бебаҳорам кардӣ, эй гул.
Пас аз як шаб, ки будам ҳамканорат,
Ба ғамҳо ҳамканорам кардӣ, эй гул.
- 427 Намехоҳам, ки аз кулфат бимирам,
Ва ё аз роҳати улфат бимирам.
Чу аз хуршеди рӯят сӯхтаман ман,
Биё, дар сояи зулфат бимирам.
- 428 Касе, ки мункири эъҷоз бошад,
Ба напри носазо мумтоз бошад.
Нақумардо, чӣ ҷои шиква аз сағ,
Даҳони сағ ҳамеша боз бошад.
- 429 Сипардӣ ту Хуросони суҳанро,
Бадахшону Сиистони суҳанро.

Аё шоир, басо чон кандӣ, аммо,
Накандӣ риштаи чони суханро.

- 430 Бузурго, қатрасон осон намирӣ,
Зи бас дарёдилу тӯфонзамирӣ.
Туй он хурдакори корхурда,
Ки бидҳӣ нон ба милён хурдагире.
- 431 Забоно, эй забоно, эй забоно,
Тавоноӣ, вале ҳам нотавоно.
Суҳан гӯяд касе гар пӯстканде,
Канандаш пӯст аз тан дарзамоно.
- 432 Гаҳ аз пириву гоҳе аз ҷавонӣ,
Гаҳ аз андӯху гоҳ аз шодмонӣ,
Ғазалро сода гуфтам, лек аслан
Мураккаб сохтам аз зиндагонӣ.
- 433 Яке май, дигаре майдон парастад,
Яке вачду дигар вичдон парастад.
Надидам ҳеҷ инсонӣ, дарего,
Ки чун Мавлоӣ Балх инсон парастад.
- 434 Чу барги гул касе шоир набошад,
Чу дарди май касе соҳир набошад.
Лаби паймона гӯяд розҳое,
Ки лак-лак орифе кодир набошад.
- 435 Дили ман, эй дили бебовари ман,
Сари ман, эй сари бедовари ман,
Чу санги осӣ ғаштию ғаштӣ,
Накардӣ орд бори хоҳири ман.
- 436 Туй ҳамхонаю ҳамгӯри ошиқ,
Гули шодоби ҷашну сури ошиқ,
Туро диду надидӯ сад ҷаҳонро,
Чӣ бинӯест ҷашми кӯри ошиқ!
- 437 Маҳи кӯр асту абри бурда-бурда,
Кӣ аввал кокулонатро шумурда?
Кӣ бо ту як нафас хандиду бишқуфт?
Кӣ бо ту дода чон, аммо намурда?
- 438 Диламро бурдиву тасхир кардӣ,
Вале дар кори дил таъхир кардӣ,
Агарчанде ки будӣ чони ширин,
Маро аз чони ширин сер кардӣ.
- 439 Туро аз атри гулшан офариданд,
Туро аз нури гулхан офариданд.
Дили ман дар суроғи ёри дил буд,
Туро баҳри дили ман офариданд.
- 440 Сазовори лиқои ту касе нест,
Адофаҳми адои ту касе нест.
Дар ин дунё, ки аслаш бевафоист,
Ҳамоварди вафои ту касе нест.

- 441 Маро гаҳ масту расво мешиносанд,
Сабукрою сабукпо мешиносанд.
Агарчи пой то сар шоирам ман,
Маро гаҳ бесаруно мешиносанд.
- 442 Диламро меҳурад ҳар дам ғами ишқ,
Даме беҳамдамам созад дами ишқ.
Намедонист олам аз вучудам
Намебудам агар дар олами ишқ...
- 443 Басе бигзаптаам баҳру бари дил,
Гаравгон дода сар баҳри сари дил.
Вале бо ин ҳама дородилиям
Гадой кардам пеши дари дил.
- 444 Дилам оҳанги мастӣ дорад имшаб,
Ки нақди ганҷи ҳастӣ дорад имшаб.
Дилам аз сина берун мегурезад,
Ки майли дилпарастӣ дорад имшаб.
- 445 Агар бе ман даме шодӣ, хушат бод,
Дар он вайрона ободӣ, хушат бод.
Зи ман озод гапті хуб кардӣ,
Агар аз хеш озодӣ, хушат бод!
- 446 Ту будӣ як замон дар синаи ман,
Зи қулли насяҳо нақдинаи ман.
Шиносам то дили худрову худро
Ту будӣ рӯ ба рӯ оинаи ман.
- 447 Маро гар дурӣ аз Варзоб мешад,
Вучудам хастаю нотоб мешад.
Ба мулки дигаре бошам мусофир,
Дилам дар ёди обаш об мешад.
- 448 Диёрам, аз ту соҳибдил шудам ман,
Туро дарёфтам, комил шудам ман,
Валекин дар баҳрон гоҳу бегоҳ
Зи сели кӯҳсорат сил шудам ман.
- 449 Зи ишқи ту қасам хурдему рафтем,
Фиреби дам ба дам хурдему рафтем.
Ба уммеде, ки боре шод бошем,
Ҳазорон бор ғам хурдему рафтем.
- 450 Танамро пирӣ афсурдаст, афсӯс,
Диламро зиндагӣ хурдаст, афсӯс.
Замоне месурудам рӯзу шабҳо,
Кунун мурғи дилам мурдаст, афсӯс.
- 451 Дилам шуд косаи зардоб аз ишқ,
Сарам шуд чархаи гирдоб аз ишқ.
Валекин боз мегӯянд мардум:
Илоҷи худ, бирав дарёб аз ишқ!
- 452 Бидидам ман ҳама савдои дунё,
Ҳама вазъу ҳама аксои дунё.
Ба ҷуз кӯи муҳаббат дилнишин нест

Ягон кӯе дар ин паҳнои дунё.

- 453 Дили мову шумо ҳамроз буданд,
Зи ҳам чӯяндаи эъҷоз буданд.
Дили мову шумо – ду мурғи озод
Замоне чуфти ҳампарвоз буданд.
- 454 Фиғоно, боз ишқе дар дилам мурд,
Чи осон қиссаҳои мушкилам мурд.
Зи кишти дил дигар ҳосил нарӯяд,
Ки фарёдо, замини қобилам мурд.
- 455 Ман инсону ту ҳосон меписандӣ
Ман исёну ту осон меписандӣ
Миёни чони мо қурбат чӣ чӯӣ,
Ки ман чону ту марҷон меписандӣ.
- 456 Ту бепарвой парвардӣ, гули ман,
Сипоси дил наёвардӣ, гули ман.
Маро гум кардию з-он баъд кам-кам
Ту худро низ гум кардӣ, гули ман.
- 457 Маро дилдода кардӣ, оху афсӯс,
Ҳам опшиқбода кардӣ, оху афсӯс.
Ба гулханди лаби бечодарангат
Маро бечода кардӣ, оху афсӯс.
- 458 Ачал сад бор бигрифт аз гулӯям,
Вале ман боз ҳам ёри сабӯям,
Надидӣ нӯҳ фалакро дар дили ман,
Чӣ гӯям, эй фалак, бо ту чӣ гӯям???
- 459 Дигар он шӯру шавқи рағбатам нест,
Дигар он қомату он қиматам нест.
Чи кардӣ, эй фалак, бо ман чӣ кардӣ,
Ки баҳри чуръа хурдан чуръатам нест?
- 460 Ба қасди ин ҳама осонгузорон
Туй бар ман барои сабза борон.
Сари сабзам фидои ҳусни сабзат,
Ало, сар то қадам асли баҳорон!
- 461 Баҳоре, дар чаҳони рангу бўе
Шавӣ сармаст бечому сабӯе,
Чи нақши сабзу баҳти сабз бошад
Ба рӯи сабза бо сабзинарӯе.
- 462 Миёни мо чӣ фарсахҳост, эй дод!
Миёни мо чӣ барзахҳост, эй дод!
Биҳиште доштем он соат, акнун
Миёни мо чӣ дӯзахҳост, эй дод!
- 463 Кунун аз зиндагӣ ранчидаам ман,
На он худбовари шӯридаам ман.
Чу аз дил рафт дарди ишқи сӯзон,
Ба кулли дардҳо жӯлидаам ман.
- 464 Хазон мерезад, эй ёрон, кучоед?

Ба рағми ин хазонборон кучоед?
Хазони бўстони дил расида,
Шумо, дилсӯзу дилдорон, кучоед?

- 465 Басо бишнида гуфтори ҳавой,
Надидам роҳу расми ошноӣ.
Агар ман бевафо будам, дуруст аст,
Ки дунё дошт бо ман бевафой.
- 466 Даме дастат ба дастам кардӣ, эй гул,
Набудам, боз ҳастам кардӣ, эй гул.
Ба ман як соғари май додиву лек
Ҳазорон сол мастам кардӣ, эй гул.
- 467 Биё, эй дилбари дирӯзаи ман,
Биё, эй мӯнису дилсӯзаи ман.
Ҳама ганчи дили ман рафт барбод,
Биё, эй лаъли ман, фирӯзаи ман.
- 468 Аз он лабҳо, ки лабрези сафоянд,
Аз он чашмон, ки дилро мекушоянд,
Ҳама дуздон зи дуздӣ даст шӯянд,
Чу мо гар бўсаи дуздӣ рабоянд.
- 469 Ҳар он чӣ сохтам ман, сӯхтӣ ту.
Ба ҷои моҳ шамъ афрӯхтӣ ту.
Аз он арзонбаҳо мондӣ, чӣ арзон
Харидорони худ бифрӯхтӣ ту.
- 470 Фалак аз бурдборӣ бекарон аст,
Замин аз хоксорӣ ҷовидон аст.
Мукофоте надорад хоксорӣ,
Намедонам, ки расми чӣ замон аст?
- 471 Туӣ сарзиндаю овораи хеш,
Туӣ пуркудрату бечораи хеш.
Бифахрӣ аз нишони рӯи сина,
Бинолӣ аз дили садпораи хеш.
- 472 Замоне ишқи ту бахти дилам буд,
Ба вақте кӯи ту рахти дилам буд.
Масӯзон номаҳоямро дар оташ,
Ки ҳар як нома як лахти дилам буд.
- 473 Чу мо ҳоло ҷавонем, эй бародар
Ба сони корвонем, эй бародар
Зи ғавғои сағони раҳ натарсем,
Ба роҳи худ равонем, эй бародар.
- 474 Фалак маҷмӯаи роз аст, эй дӯст.
Аҷузи ҳилапардоз аст, эй дӯст.
Калиди қуфли шодӣ гум шуда, лек
Дари ғам доимо боз аст, эй дӯст.
- 475 Лаби дарё нишастам шомгоҳе,
Кашидам аз дили дарёям оҳе.
Аҷобат бин, ки дарёи дили ман
Ба шасте мефитад рӯзе чу моҳӣ...

- 476 Раҳат аз кӯи ман дигар шуд, эй гул,
Ниҳоли ишқи мо бебар шуд, эй гул.
Дили санг об шуд аз нолаи ман.
Дили санги ту сангинтар шуд, эй гул.
- 477 Биё, ки бишмарам чини чабинат,
Кунам ёди ҷамоли нозанинат.
Замоне ҳамнишини Моҳ будӣ,
Ки овард инчунин рӯи заминат?
- 478 Ба даргоҳи ту оҳ оварда будам,
Дили гумкардароҳ оварда будам.
Ба пеши ту гуноҳи ман ҳамин буд,
Ки ишқи бегуноҳ оварда будам.
- 479 Дили бемори ман ёди ту дорад,
Дару девори ман ёди ту дорад.
Агар бо ҷашми дил хонӣ, бубинӣ
Ҳама ашъори ман ёди ту дорад.
- 480 Ту он шаб он қадар болида будӣ,
Ки бо ман тан ба тан печида будӣ.
Сафеду покрӯ дидам туро субҳ,
Ки ҳамчун барфи навборида будӣ.
- 481 Манам дарёдилу ҷашми ту дарёст,
Манам фардоталаб, ишқи ту фардост,
Ман аз худ рафтаму аз ту нарафтам,
Ки аз ту рафтанам рафтан зи дунёст.
- 482 Ниҳоли қоматат бустони умр аст,
Ҳаёли диданат исёни умр аст.
Ман аз он байтсозӣ дӯст дорам,
Ки байти абруят девони умр аст.
- 483 Дили ман хонаи деринаи туст,
Ба сад ҷангу ғубор оинаи туст.
Дарахти шеърӣ ман гар сабз монда,
Зи тоби ҷеҳраи сабзинаи туст.
- 484 Ба сар эй бас баҳорам гул фишонда,
Ба дил эй бас ниғорам ғам кашонда.
Басо ишқо, ки мурд андар дили ман,
Ба ҷуз ишқи ту, ки сӯзанда монда.
- 485 Баҳои як ҳасе ганҷи гарон нест,
Баҳори ман баҳои як хазон нест.
Зи ман хоҳӣ, ки қурбони ту бошам,
Чаве арзандаи умри ҷавон нест!
- 486 Ба савдое ҷаро вичдон фурушӣ?
Ба як паймона май паймон фурушӣ?
Ҷаро ҳусне, ки нархи сад ҷаҳон аст,
Ба дони арзане арзон фурушӣ.
- 487 Агар бо ман бихоҳӣ сӯзу созе.
Агар дорӣ ба ман нозу ниёзе,

Бибояд бошӣ ҳамчун оҳани хом
Миёни кӯраи оҳангудозӣ.

- 488 Зи дурди дардҳои рӯзгорон,
Зи доғи дурии дидори ёрон
Чу ҳар боре дилам гирияд зи андӯх,
Ба рӯи сафҳа резад резабарон.
- 489 Даме бо худ қаринам кардӣ, эй гул,
Вале охир ғаминам кардӣ, эй гул.
Туро то осмон афроштам ман,
Ту яксони заминам кардӣ, эй гул.
- 490 Чу мушти обу гил ёдам кунӣ, бас.
Чу ишқат ҷонгусил ёдам кунӣ, бас.
Ба сад дил дӯстат медоштам ман,
Агар бо ними дил ёдам кунӣ, бас.
- 491 Басо пешу паси дунё навардид,
Басо гирди сари дунё бичархид.
Зи сад дарё баромад хушк Лоик,
Ба дарёи дили ту фарқ гардид.
- 492 Куҷой, ёри деринам, куҷой?
Куҷой, Моҳу Парвинам, куҷой?
Туро гум карда будам рӯзи равшан,
Кунун дар хоб мебинам, куҷой?
- 493 Ситора мефитад аз боми гардун,
Дили мо меравад аз сина берун.
Нафаҳмӣ зиндагиро, хуб зебост,
Агар фаҳмӣ, надорад ҳеҷ мазмун...
- 494 Яке якумр бопарҳез бошад,
Яке чун санги отапҳез бошад.
Яке чун пухтаи полиз ширин,
Яке чун лошайи полиз бошад.
- 495 Гурӯҳе мансабу ҳангома доранд,
Талоши рутбаи аллома доранд.
Агарчи худ муваққат, лек бар мо
Зи номи вақт садҳо нома доранд.
- 496 Гули гулдони мо пажмурда, эй гул,
Дилам аз ҷабри ту озурда, эй гул.
Маро нашносиву рӯзе биёбӣ
Саропо дил, валекин мурда, эй гул.
- 497 Табиат хаставу ночӯру нотоб,
Зи ҳар шохе бирезад гӯй зардоб.
Тапад барги хазон афтода аз шох
Чу моҳии бурун афтода аз об.
- 498 Ҳама олудаи дардем, афсӯс
Ғуборолуду пурдардем, афсӯс.
Зи кас мардонагӣ хоҳему худмон
На дар ҳар бобате мардем, афсӯс.

- 499 Касе бо зиндагӣ ҳамроҳ будаст,
Ки аз ишқу чунун огоҳ будаст.
Касе, ки умри кӯтах дошт, эй дӯст.
Бидон, ишқи дилаш кӯтоҳ будаст.
- 500 Хабар омад, ки бемор астӣ, эй гул,
Ба чанги дарду тимор астӣ, эй гул.
Дилам месӯзад, аммо беилоҷам,
Зи бас ҳамсӯхбати хор астӣ, эй гул.
- 501 Туро дарё ба дарё бурдаам ман,
Туро дунё ба дунё бурдаам ман.
Ба зохир фарди бефардостам, лек
Туро то мулки фардо бурдаам ман.
- 502 Гурӯҳеро ба чоме мешиносанд,
Гурӯҳеро ба боме мешиносанд,
Гурӯҳеро ба доме мешиносанд,
Гурӯҳеро ба номе мешиносанд.
- 503 Дили ту бо дили ман сӯхтан дошт,
Русуми ошиқӣ омӯхтан дошт.
Даруни зулмати қисмат ба ҳар ранг
Дили ту бо дилам афрӯхтан дошт.
- 504 Биё, ки руй дар рӯят бимирам,
Ба даври чашми оҳуят бимирам.
Биё, гар дар сари кӯят набудам,
Ақаллан дар сари кӯят бимирам.
- 505 Ту бардорӣ алафро, ман алафро,
Ту бишморӣ рақамро, банда ғамро.
Маро гар сад қалам сози ба сад макр,
Нагирӣ ҳаргиз аз дастам қалафро.
- 506 Ду дӯшиза сафои рӯхи ман буд,
Ду дӯшиза балои ҷону тан буд;
Яке дӯшизаи ширинсухан буд,
Яке дӯшизаи шеър сухан буд.
- 507 Чӣ гӯям, дафтарам холист имшаб,
Ҳама бому дарам холист имшаб.
Дилам холӣ, сарам холист имшаб,
Ки ҷои дилбарам холист имшаб.
- 508 Туро қисмат ба фоли ман сиришта,
Ва ё баҳри заволи ман сиришта.
Чӣ чашмони ҳаёлангез дорӣ,
Ки гӯӣ аз ҳаёли ман сиришта.
- 509 Гули рӯят хазонеро набинад,
Ғубори осмонеро набинад.
Нишонат кард агар тири нигоҳе,
Дар ин дунё нишонеро набинад.
- 510 Гули ман, номи ман нашиданат бех,
Гули ишқи маро ночиданат бех.
Ту он сон беғуноҳӣ, ки худоё

Гунаҳҳои маро нодиданат бех.

- 511 Лаби рӯду лаби рӯду лаби рӯд,
Ман аз чашму лабат гирам басе суд.
Аз ин будан чӣ ҳосил гар наболӣ,
Ки вақте ошиқат буд, лоиқат буд.
- 512 Ниғаҳҳои ғазалворат маро кушт,
Суханҳои асалдорат маро кушт.
Ачал раҳми маро меҳурд, аммо
Ғами ишқи чигархорат маро кушт.
- 513 Касе нағзапта дарси мактаби дил,
Надонад матлаби дил, мазҳаби дил.
Шабу рӯзи худо бисёр, лекин
Манам қурбони ҳар рӯзу шаби дил.
- 514 Дараҳти бебаре бодо насибат,
Сарои бедаре бодо насибат.
Сарамро бекулаҳ дидиyo рафтӣ,
Кулоҳи бесаре бодо насибат.
- 515 Ду чашмат ду ҷаҳон дорад, гули ман,
Ҷаҳони пургумон дорад, гули ман.
Яке розӣ, яке норозӣ аз бахт,
Муроси замон дорад, гули ман.
- 516 Ғизоли саркаши ошиқгурезам,
Биё, дар пеши поят ҷон бирезам.
Чи хушбахтам агар як байти бўса
Ба рӯи қоғази рӯят нависам.
- 517 Ба пои сарви озодад бимирам,
Ба чашмони шарарзодад бимирам.
Худо гар бар мани беҳуд диҳад бахт,
Ба он ҳусни худододад бимирам.
- 518 Ту фарди хеш ҷустӣ, банда фардо,
Ту ҷустӣ моли дунё, банда дунё.
Зи дунё ҳардумон рафтем, аммо
Ту аз ҷоҳ об хурдӣ, ман зи дарё...
- 519 Дилам хоҳад, ки беҳуда намирӣ,
Дами осуда аз дарё бигирӣ.
Ба доман ашк тӯфон карданат чист?
Бигир аз домани тӯфонзамире.
- 520 Бидидам тирамаҳ дарё ҳазин аст,
Ба лабҳои оҳҳои вопасин аст.
Ҷу пири варшикаста, паршикаста,
Зи худ навмед дар рӯи замин аст.
- 521 Дареғо, иддае кӯтоҳдастанд,
Ки аз таърихи худ тарфе набастанд.
Миёни кӯҳҳои сар ба афлок
Чӣ гӯям, иддае ҳастанду пастанд.
- 522 Кӣ ҳастиву чӣ ҳастӣ худ надонӣ,

Надорӣ ҳамзабону ҳамзабонӣ.
Ба дӯши ту агар бори ҷаҳон нест,
Чаро ту бори дӯши ин ҷаҳонӣ?

523 Фалокат чист, марги бармаҳал чист?
Сари ин муҳлика шӯру мағал чист?
Басо аз қасди одам мирад одам,
Гуноҳу қасду оҳанги аҷал чист?

524 Ало, эй раҳгузар, хайру саломат!
Ба мо ҳам як нигар, хайру саломат!
Зи мо дар ин раҳи шакку гумонҳо
Гумони бад мабар, хайру саломат!

525 Ту, ки ҳусни худододи заминӣ,
Ту, ки нирӯи даврони фаринӣ,
Ало, эй моҳи хубон, шоҳи хубон,
Чаро бо бадсиголон ҳамнишинӣ?

526 Зи шинохези пур мағрури дарё
Набинӣ ранҷи роҳи дури дарё.
Касе, ки шӯри дарёӣ надорад,
Намебинад, чӣ дорад шӯри дарё.

527 Худоё, ҷумла фармони ту гиранд,
Тариқу роҳи имони ту гиранд.
Табибе гар кушад бемори худро,
Ҳама филфавр домони ту гиранд.

528 Чӣ садде роҳи оҳамро бигирад?
Чӣ дасте санги роҳамро бигирад?
Ту гар сарбори дӯшамро бигирӣ,
Чӣ кас бори гуноҳамро бигирад?

529 Гумон кардем ӯ маҳзи камол аст,
Ва ё ҳам бартар аз ҳадди ҳаёл аст.
Чу аз дунболи ӯ рафтем, дидем,
Ки дар дунболи ӯ на дум, на бол аст...

530 Гули ман, шавқи лабҳои ту дорам,
Умед аз ҷашми шаҳлои ту дорам.
Саропои ту дунёи таманност,
Таманнои саропои ту дорам.

531 Маро аз ғайбати мардум чӣ парвост?
Маро аз тухмати ҳар дун чӣ парвост?
Чу май дар гардиш орам бо азизе,
Маро аз гардиши гардун чӣ парвост?

532 Ба ҷуз худкомагию хобу хурде,
Тапишҳои баландат кай шумурдӣ?
Зи шарёнат басте дарёи хун рафт,
Дили ғофил, ту аммо ташна мурдӣ.

533 Чу моҳӣ дар сари қуллоб мурдам,
Сарам дар ҳалқаи гирдоб мурдам.
Агарчи меҳр варзидам ба хубон,
Дареғи ман, ки бе меҳроб мурдам.

- 534 Яке з-афсонаи зан чон бикоҳад,
Яке – девонаи зан чон бикоҳад.
Яке дар хонаи зин род мирад,
Яке дар хонаи зан чон бикоҳад.
- 535 Чаҳоне кӯру як бино ту будӣ,
Чаҳоне гунгу як гӯё ту будӣ.
Ҳама лабташна буданду дарёго
Надонистанд, ки дарё ту будӣ.
- 536 Ман охир меравам аз дори дунё,
Бисозам то сабуктар бори дунё.
Чу санге зиндагиям тард созад
Зи роҳи сахту ноҳамвори дунё.
- 537 Бидон, бе мапғали ақли дурахшон,
Бидуни офтоби ақлу ирфон
Агар сад Нораку Роғун бисозӣ,
Бимонад Тоҷикистон торикистон...
- 538 Ба ёди чизҳо чизе надидӣ,
Зи ганчи кӯҳҳо резе надидӣ.
Баҳори умр қурбон кардӣ, аммо
Ба ғайр аз гарди пойизе надидӣ.
- 539 Ало афсурдаҷоно, ҷонфизо ку?
Ҳамидаҷомато, қадди расо ку?
Асое доштӣ он ҳам шикастанд,
Дигар дар зиндагонӣ муттақо ку?
- 540 Маро то умр дар рӯи замин аст,
Насиби диданат, эй нозанин аст.
Чӣ хуш бо ҷони Лоик бозӣ кардӣ,
Зи бозихои дунё бурдат ин аст.
- 541 Ҷамоли ту ҷамоли зиндагонист,
Висоли ту висоли зиндагонист.
Заволи давлати ҳуснат мабодо,
Ки баҳри ман заволи зиндагонист.
- 542 Дарёғи зиндагию зуду дераш,
Дарёғи навҷавону қухнапираш.
Бимири сер аз ҷон охири қор
Миёни гармсери сардсераш.
- 543 Чӣ сон мардӣ бихоҳӣ аз мани фард,
Ки даврон ҳар замон биброрадам гард?
Зи як тан мард мардӣ чун бихоҳӣ,
Замона чун бувад номарди номард!
- 544 Зи “боло” чун сари болот ҳам шуд,
Ҳама афзуният якбора кам шуд.
Раисат муҳтарам буд, муттаҳам шуд,
Саисат муттаҳам буд, муҳтарам шуд.
- 545 Аз ин мастию пастихо ҷӣ ҳосил?
Аз ин кӯтоҳдастиҳо ҷӣ ҳосил?

Чу ақлат хому армонхот хоманд,
Аз ин оташпарастиҳо чӣ ҳосил?

- 546 Дили ту тоқати исён надорад,
Дили ман тоқати нисён надорад.
Дареғи миллати камтолеи ман,
Пас аз Сомониён сомон надорад.
- 547 Чӣ сардорон, ки оре ҳам надоранд,
Гуле ҳам неву хоре ҳам надоранд.
Шаҳиди он шаҳидони начибам,
Ки мурданду мазоре ҳам надоранд.
- 548 Мазори ман, туй гаҳвораи ман,
Паноҳи ин дили садпораи ман.
Зи ҳар девору сархорат намояд
Нишони модари бечораи ман.
- 549 Худоё, ҳамнишини оқилон кун,
Худоё, ҳамрадифи одилон кун.
Ба қабристон агар рӯзе бихуспам,
Маро ҳамсои соҳибдилон кун.
- 550 Агар даъвои бутсозӣ набошад,
Агар оҳанги худнозӣ набошад.
Ба манзил мерасем, алҳамдулиллоҳ,
Агар дарди маҳалбозӣ набошад.
- 551 Туй буду набудам, миллати ман,
Туй самти сучудам, миллати ман.
Суруди умри ман поён пазирад,
Ту мехонӣ сурудам, миллати ман.
- 552 Дили ман, эй дили бечораи ман,
Дили ғампарвару ғамхораи ман.
Туро сад пора хоҳад кард охир
Ғами ин миллати садпораи ман.
- 553 Ҷаҳон паҳновар аст, аммо чи танг аст,
Кучо санге ғитад, бар пой ланг аст.
Зи кӯхистони сангафкан чӣ нолам,
Ки дар пироманам дилҳои санг аст.
- 554 Зи нолидан зи худ болидан авлост,
Зи гирйиштан зи худ шӯридан авлост.
Зи ғарқидан ба дарёи сиришкат,
Ба дарёи диле ғарқидан авлост.
- 555 Ҷаҳон бегонабозӣ дӯст дорад,
Ҷаҳон девонабозӣ дӯст дорад.
Ба пиromуни шамъи мурдаи ҳеш
Ҷаҳон ғамхонасозӣ дӯст дорад.
- 556 Ҷаҳон афсонасозӣ меписандад,
Зи худ бегонасозӣ меписандад.
Ману ту қадри шодӣ то бидонем,
Ҷаҳон ғамхонасозӣ меписандад.

- 557 Зи ғамхорони беғам сӯхтам ман,
Зи ҳамроҳони беҳам сӯхтам ман.
Надонистанд қадри сӯхтанро
Чу сахроҳои бенам сӯхтам ман.
- 558 Фалак, фарзонагонро куштанат чист?
Ҳама якдонагонро куштанат чист?
Ту худ девона кардӣ оқилонро,
Пас он девонагонро куштанат чист?
- 559 Замини қобили мо коҳиле шуд,
Зи фориғболиву фориғдилӣ шуд.
Замин безор шуд з-он соҳибоне,
К-аз онҳо ҳосилаш беҳосилӣ шуд.
- 560 Ба заҳр олуда асли мазҳари хеш,
Ҷудо гаптем мо аз масдари хеш.
Заминро беамон куштем, афсӯс,
Чу ночинсе, ки кушта модари хеш.
- 561 Замин астарван аст имрӯз, эй вой,
Ки ҷои шеван аст имрӯз, эй вой!
Барои зистан буд аз азал, лек
Барои мурдан аст имрӯз, эй вой!
- 562 Ҷаҳони мо бурун аз шарҳу баст аст,
Ки мисли зочас дасте бадаст аст.
Абармардоне онро офариданд,
Вале афсӯс дунё дунпараст аст.
- 563 Чӣ пурсӣ аз дили ғамхораи ман
Ва ё аз меҳнати ҳамвораи ман?
Замин бечора шуд аз ранҷу заҳмат,
Чӣ ҷои як дили бечораи ман?
- 564 Ту гуфтӣ: Мо заминро осмонем
Ту гуфтӣ: Соҳиби кавну маконем.
Вале гар мурдагонро ёд н-орем,
Яқин дон мурдатар аз мурдагонем.
- 565 Дареғо, тоҷикон аз хеш дуранд,
Барои дидани худ ҷумла кӯранд.
Ба саршон сангборон ҳам биборад,
Ба сони сангҳои худ сабуранд.
- 566 Ба зерӣ хок бас аллома хуфта,
Ҳазорон шӯришу ҳангома хуфта.
Агар “Шахнома”-и Фирдавсӣ бо мост,
Ба зерӣ хок сад “Шахнома” хуфта.
- 567 Агар сад покдоман будай ту,
В-агар ҳам чокдоман будай ту,
Дареғи домани умрат, ки охир
Насиби хокдоман будай ту.
- 568 Намедонем асли нодири хеш,
Намедонем шеърӯ шоири хеш.
Ҳаҳе он қадр бефарҳангу кӯрем,

Ки бошем ошкоро мункири хеш.

- 569 Фаромуш карда девору дари худ,
Фаромуш карда номи кишвари худ.
Намедонам чӣ сон як идда бадбахт
Нишинад рӯ ба рӯ бо модари худ.
- 570 Касоне, ки ба кас ҳамдам набошанд,
Зи санги селроҳа кам набошанд.
Зи номи одамӣ бас одамоне,
Ки даъво мекунанд, одам набошанд.
- 571 Дар ин дунё, ки эҷоди тазод аст,
Ба қавли Рӯдакӣ, абр асту бод аст.
Паи одамгарӣ фурсат надорем,
Паи ноодамӣ фурсат зиёд аст.
- 572 Ҷаҳон аз мо батар овора будаст,
Ҳама зӯровараи бечора будаст.
Тамоми кай бувад ангораҳоро?
Тамоми зиндагӣ ангора будаст.
- 573 Бигӯ, ҷамъу парешон меравам ман,
Бигӯ, хандону гирён меравам ман.
Аз ин дунёи печутоби дилҳо
Чу дарё печпечон меравам ман.
- 574 Ба дил гуфтам, ки ёбам ёри дигар,
Кашам бори ғаму тимори дигар.
Тамоми кӯҳҳо пешам давиданд:
– Бикаш моро, сипас кӯҳсори дигар.
- 575 Фаромуш карда суди миллати хеш,
Баровардӣ ту дуди миллати хеш.
Ба табли дигарон арғушт рафтӣ
Нахондӣ як суруди миллати хеш.
- 576 Наво дорад, валекин ҳамнаво нест,
Ҳаво хоҳад хурад, аммо ҳаво нест.
Ба дарди аҳли миллат гар даво ҳаст,
Ба дарду иллати миллат даво нест.
- 577 Гусастӣ ту ҳама пайванди миллат,
Шикастӣ ту ҳама савганди миллат,
Ба фарзандони миллат додӣ иллат,
Яке дидам: шудӣ фарзанди миллат...
- 578 Худоё, бар ҳама худнопиносон
Худогоҳӣ бидеҳ ё марги осон,
Дилам з-он раҳбари коно гирифтаст,
Ки мехонад хурӯсонро Хуросон...
- 579 На аз роҳи ягон мактаб гузаптӣ,
На аз қонуни тобу таб гузаптӣ.
Чу андар мазҳабат одамгарӣ нест
Барои мансаб аз мазҳаб гузаптӣ.
- 580 Агар комилиёри ё ҳайуло,

Наёбӣ посухе бар ин саволо:
Расад ҳар ҳукми боло то ба поин?
Расад кай ҳукми поин то ба боло?

- 581 Яке созад ба ман очиз нигоҳе,
 Яке аз дил кашад фарёду оҳе.
 Шигифто! Бепаноҳе чун тавонад
 Шавад пушту паноҳи бепаноҳе.
- 582 Чаро менолӣ ҳар дам чун ғарибон?
 Намешӯрӣ алорағми рақибон.
 Миёни кӯҳҳои сар ба гардун
 Чарой, дӯстам, сар дар гиребон.
- 583 Чу истиклоли роҳи худғарат нест,
 Паридан хоҳӣ, аммо шаҳпарат нест.
 Ба рӯи сина дорӣ ду ситора,
 Вале дар осмон як ахтарат нест.
- 584 Ситора медурахшад рӯи сина,
 Даруни сина пур аз буғзу кина.
 Аҷаб дорам, чӣ сон ин пастфитрат,
 Ба боло меравад зина ба зина?
- 585 Қадам мезад, кучо собитқадам буд?
 Қалам мезад, кучо соҳибқалам буд?
 Аламбардор кардандаш замоне
 Аламбардори бе дарду алам буд.
- 586 Яке дидам аз ӯ берӯтаре нест,
 Аз ӯ бадкештар, бадхӯтаре нест.
 Ба рӯи дил нишони қаҳрамонӣ
 Даруни дил аз ӯ тарсутаре нест.
- 587 Ду-се тан завқу идроке надоранд,
 Зи марғи зоти худ боке надоранд.
 Зи хокистар бирӯяд гар Самандар
 Самандарҳои мо ҳоке надоранд.
- 588 Яке чӯяд нишони модарашро,
 Дигар бистонад аз модар зараширо.
 Чу як шамшерзан сар барфарозад,
 Дусад кафғирзан кӯбад сарашро...
- 589 Ало, эй ёвари ман, довари ман,
 Ало, озодибахши кишвари ман.
 Зи худ озод нобуда замоне
 Чӣ сон озодӣ орӣ бар сари ман???
- 590 Гумон кардам, ки ту соҳибзамирӣ
 Вале дидам: палиди беназирӣ.
 Гумон кардам, ки ту марди кабирӣ,
 Вале дидам: кавир андар кавирӣ.
- 591 Чӣ боқӣ монад аз анбори имрӯз?
 Чӣ боқӣ монад аз афкори имрӯз?
 Чӣ бояд кард, то дар пеши фардо
 Намонад рӯсияҳ сардори имрӯз?

- 592 Ало, эй ҳамватан хоҳам камолат,
Вале аз ин суҳан н-ояд малолат:
Зи тундар осмон таркид, аммо
Ту дар ҳоби гаронӣ, хуш ба ҳолат!
- 593 Ало, мардум, шавам қурбони шонат,
Фикан бори ғуломиро зи шонат.
Дихӣ бар дасти инон гар инонат
Рабоянд аз даҳон як бурда нонат.
- 594 Яке бе ёри дилсӯзе бимирем,
Яке аз қасди кинтузе бимирем.
Вале сарчашмадоримон гар ин аст,
Зи беобӣ ҳама рӯзе бимирем.
- 595 Агар аз рӯди худ суде нагирем,
Умеда рӯзи беҳбуде нагирем,
Зи оташ дигарон нуре бигиранд
Вале мо, тоҷикон, дуде нагирем.
- 596 Миёни мову ту ваҳшат набошад,
Гуноҳе мӯчиби нафрат набошад.
Илӯчи иллати носури миллат
Ба ҷуз ваҳдат, ба ҷуз ваҳдат набошад.
- 597 Гаҳе дар ҳасрати ваҳдат гиристам,
Гаҳ аз хорию аз зиллат гиристам.
Чу дониستم, ки тоҷик нест миллат
Ба иллатҳои ин миллат гиристам.
- 598 Бигӯ, эй миллати ман, ин чӣ дида-ст,
Ки нури худшиносат нопадид аст?
Худовандат чу рӯзе офаридаст,
Магар дар ту худовандӣ надидаст?
- 599 Ту худнашнохта, худнозият чист?
Сари ҳар бом парчамбозият чист?
Даҳон пуркафк андар роҳи миллат
Чу дар сар ақл не, сарбозият чист?
- 600 Чу мо сарсаҳт эзад н-офарида,
Чу мо ҷонсаҳт торихе надида.
Ба пой ҳар ҷакоди Тоҷикистон
Ҳазорон сол хуни мо ҷакида...
- 601 Ба дор овехта қомуси тоҷик,
Забонкӯтаҳ шуда ноқуси тоҷик.
Ҳама бонии ними нони ҳешем,
Надорад боние номуси тоҷик.
- 602 Гурӯҳе хуб хурда, хуб хуфтанд,
Ҳичое аз ғами миллат нагуфтанд.
Наояд то ки саршон бар сари дор,
Сари худро гирифтанду бирафтанд.
- 603 Басо кас завқи ҳамдардӣ надоранд,
Зи роҳи ҷустуҷӯ гарде надоранд.

Аз ин даҳмардагӯён ҳосиле нест,
Ки дар худ заррае марди надоранд.

- 604 Ба ақли кӯтаҳат гардан фароз аст,
Дилат холиву ҷонат бениёз аст.
Забони модарӣ гум кардаӣ, лек
Забонат дар забонбозӣ дароз аст.
- 605 Ба рӯи хоку дар зери самоем,
Надонем аз кучое то кучоем.
Агар сайёрамон гумроҳ бошад
Кучо мо раҳшиносу раҳнамоем?
- 606 Ало, эй ҳечкас, мову манат чист?
Ба рӯи моҳи тобон доманат чист?
Ало, эй чашмаи хушкидағоз,
Ба дарё шӯр омӯзонданат чист?
- 607 Ҳамойин шуд касофат бо шарофат,
Мувозӣ шуд фалокат бо кафолат.
Бинозам “дӯстии халқхоро”,
Баробар шуд рақобат бо қаробат.
- 608 Далолатро адолат ном карданд,
Қароҳатро малоҳат ном карданд.
Чӣ дилқӯрист, ки бархе зи боло
Қасолатро асолат ном карданд.
- 609 Дусад дарбон, валекин дар надорад,
Дусад фармон, валекин фар надорад,
Аз ин саркори мо дигар чӣ хоҳӣ,
Ки саркор аст, аммо сар надорад...
- 610 Гурӯҳе тирарӯ, беаҳду паймон,
Гурӯҳе тирадил, бе нури имон.
Ман аз куффор чун нолам, ки ҳар рӯз
Бирӯяд аз мусалмон номусалмон.
- 611 Дилу ҷонат дилу ҷоне набуда,
Агар қурбони ҷононе набуда.
Зи сад сарвар сарат гумраҳ бимонад,
Агар дар роҳи имоне набуда...
- 612 Хумори май кучоят бурд, дидӣ?
Ҳама симу заратро хурд, дидӣ?
Ҳама симу зарат як ҷав наарзад,
Сари шиша саратро хурд, дидӣ?
- 613 Ба сомоне наёмад 3-осмонам,
Таманноу умеду ормонам.
Намонад дар замин, балки бимонад,
Ба коми зиндагонӣ устухонам.
- 614 Зи ту чун Рӯдакӣ гирён бимирам,
Чу Лоҳутӣ зи ту нолон бимирам.
Барои ту диламро об кардам,
Надодӣ об, то осон бимирам.

- 615 Дар ин дунё ба сони шабрави кӯр,
Туро ноида мурдам, ёри рахдур.
Суҳанҳои барат ногуфтаамро
Биёву бишнава аз чоки лаби гӯр...
- 616 Намедонам сағирам ё кабирам,
Намедонам амирам ё асирам.
Ҳамин донам, ки дар дунёи фонӣ
Ба ҳасратҳову армонҳо бимирам.
- 617 Биё, доғи куҳанро тозаам кун,
Ба ишқи худ баландовозаам кун.
Чу будам ҷоннисори ҳосаат ман
Агар мурдам, кафан аз ҳосаам кун.
- 618 Ба ҷашмони ҳуморинат бимирам,
Ба руҳсори нигоринат бимирам.
Ниҳам то сар ба болини қиёмат
Бифармо то ба болинат бимирам.
- 619 Таҳи сарбор мондӣ шонаамро,
Кашондӣ пояи кошонаамро.
Маро афсона кардӣ, лек афсӯс
Нахондӣ охири афсонаамро.
- 620 Ту дидӣ як назар ҷӯби қаламро,
Надидӣ шӯру ошӯби қаламро.
Ту дидӣ нақши матлуби қаламро
Надидӣ аҳли сарқӯби қаламро...
- 621 Викири ман, ғурури ман кучо шуд?
Шарори ман, сурури ман кучо шуд?
Ҳаме наздиктар оям лаби гӯр,
Раҳи армони дури ман кучо шуд?
- 622 Ба сӯи ҷангали Лайлӣ¹ нигоҳам,
Ба кӯҳи Осиё² бошад паноҳам.
Сучуд орам ба Чилмехробат³ аз дур,
Ало, эй зодгоҳам, ёдгоҳам!
- 623 Тапидам, бас тапидам, бас тапидаам,
Дамидам, бас дамидам, бас дамидам.
Ба ними қулла рафтам, ё нарафтам,
Ҳамидам, пас ҳамидам, пас ҳамидам...
- 624 Кушодам синаро, то раҳ кашидам,
Ҷаҳон дидам, вале худро надидам.
Агар тасхир кардам қуллаи кӯҳ
Бубин, дар пояи кӯҳ орамидам.
- 625 Замоне буд ишқи давлати дил,
Замоне буд қадру қимати дил.
Замоне буду ишқи буду бигзапт,
Биё, ҳасрат кунем, эй Ҳазрати Дил!
- 626 Далеро, пурчигар мардо, кучой!

^{1, 2, 3} – Мавзеёи дар зодгоҳи гӯянда – Мазори Шариф.

Начибо, пурхунар мардо, кучой!
Табардастони мулки мо зиёданд,
Забардасто, забармардо, кучой!

- 627 Ҷазанфарзодаё, рӯбаҳ ҷарой!
Сикандарзодаё, аблаҳ ҷарой!
Самандарзодаё, хокистарат ку!
Паямбарзодаё, гумрах ҷарой!
- 628 Вифору ори мо ранге надорад,
Ба сӯи хеш оҳанге надорад.
Пур аз санг аст хоки мо, валекин,
Ягон фарди гаронсанге надорад.
- 629 Чу холи зинда бад аз холи мурда,
Чӣ суд аз номаи аъмоли мурда?
Зи раҳми модар аз бераҳмии давр
Равад бар хок бас атфоли мурда...
- 630 Бани одам, ки эҷози худоист,
Тамоми тору пудаш навгароист.
Вале бас “одами нав” дидам имрӯз,
Ки бадтар 3-одамони ибтидоист.
- 631 Намонда бар диле анвори фарҳанг,
Намонда бар саре афкори фарҳанг.
Тихидасту тихидилҳои миллат
Зи чӣ пур мекунанд анбори фарҳанг?
- 632 Саре не, лек афзун сарваре ҳаст,
Фаре не, лек пуркарруфаре ҳаст.
Дареғи Рӯдакӣ! Имрӯз ҳар ҷо,
Басо сардафтари бедафтаре ҳаст.
- 633 Ҳимоят ку? Шикоят менависӣ,
Ҳамият ку? Зи майдон меғурезӣ.
Ситезӣ, тоҷико, бо тоҷики хеш,
Ба рағми душманон кай меситезӣ?
- 634 Зи хокистар шарар пайдо намешад,
Зи хоки тар гуҳар пайдо намешад.
Агар пеши назарҳоро бибанданд,
Дигар аҳли назар пайдо намешад.
- 635 Яке роҳи маро бераҳӣ хонда,
Баландии маро кӯтоҳӣ хонда.
Бинозам фикрати “пахновараш”-ро
Рубоии маро рӯбоҳӣ хонда.
- 636 Зи дунёи ғамободи шаҳидон,
Расад бар гӯш фарёди шаҳидон.
Ба гӯши нӯх фалак аз нӯх туи хок
Расад, эй кошки, доди шаҳидон!
- 637 Ту меғуфтӣ, ки “мизи ман гарон аст,
Бисоту молу чизи ман гарон аст”
Чу пушти панҷара рафтӣ, якин шуд,
Ки аз сими ту мисси ман гарон аст...

- 638 Фалак, девонаам кардӣ, ту кардӣ,
Зи худ бегонаам кардӣ, ту кардӣ.
Агарчӣ нух қабат худ хона дорӣ,
Чунин бехонаам кардӣ, ту кардӣ!
- 639 Агар дар рубӣи маскун масканат нест,
Бидон, ки низ дар он мадфанат нест.
Дар ин дунё агар чизе набудӣ,
Ба он дунё кирои рафтанат нест.
- 640 Ман аз аввал раҳи боло гирифтам,
Раҳи номаръии дилҳо гирифтам.
Ту аз пушти падар тилло гирифтӣ,
Ман аз пушти падар дунё гирифтам.
- 641 Канорат хоӣ аз завқи канор аст,
Ҷабинат сард чун санги мазор аст.
Шарар бармечаҳад аз ҳар дили санг,
Дили ту лек санги бешарор аст.
- 642 Туро, эӣ чизнодида чӣ гӯям?
Туро, эӣ кинажулида, чӣ гӯям?
Басо рӯдо, ки бо дарё даромехт,
Туро, эӣ оби гандида, чӣ гӯям?
- 643 Туро кай ёди дарди ину он буд?
Туро кай ҳамрикобӣ бо замон буд?
Ҳама бори гарон бар дӯши Айни,
Ба дӯши ту фақат хоби гарон буд...
- 644 Ту андар осӣё боре надорӣ,
Сари арзандаи доре надорӣ.
Бирав, пешонии худро бишӯ пок,
Агар пешонии коре надорӣ.
- 645 Абармарде чаро бебаҳру бар шуд?
Ҳунарманде чаро аз дар ба дар шуд?
Ало, эӣ зердастони тунукмағз,
Забардасте чаро зерузабар шуд?
- 646 Агар юнонӣ бошӣ, бо ту ҳастам,
Агар эронӣ бошӣ, бо ту ҳастам.
Ба ҳар чое, ки бошӣ, эӣ бародар,
Сияҳпешонӣ бошӣ, бо ту ҳастам.
- 647 Ба ҳар ҷо даъвии мову манӣ чист?
Ба чапми зиндагӣ сангафканӣ чист?
Ба ҷои рӯшиносӣ-рӯхарошӣ,
Ба ҷои мӯшикофӣ мӯканӣ чист?
- 648 Чӣ дунёе, чӣ дунёи балое,
Барад моро зи худ бо худнамоӣ.
Пас аз як моҳи шоҳӣ суфра бар дӯш
Давонад кӯ ба кӯ мисли гадое...
- 649 Балокорӣ, бало мегирад охир,
Хатокорӣ, хато мегирад охир.

Ба ботин ҳар чӣ дорӣ ё ба зоҳир,
Худо дода, худо мегирад охир.

650 Агар аз бенишониҳо нишонам,
Ҷаҳонро баъди худ ҳолӣ намонам.
Ҷаҳон нашносадам, боке набошад,
Агар худро шиносам, сад ҷаҳонам!

651 Ба дурандешӣ пӯй роҳи дуре,
Ба нурандешӣ чӯй роҳи нуре.
Ҳама об ар зи боло зер ояд,
Ба боло меравад ҳар оби зӯре!

652 Басо аз зоти миллат гуфтугӯ рафт,
Зи озодию аз рушду нумӯ рафт.
Ба гардун пояи фитрат фаро рафт,
Ба қонун пояи миллат фурӯ рафт.

653 Зафар андар хатар дидему рафтем,
Хатар андар зафар дидему рафтем.
Басо зеру забар хондем, аммо
Ҷаҳон зеру забар дидему рафтем.

654 Ҳама бетоб мемирад, чӣ дунёст?
Ба ҳабси қоб мемирад, чӣ дунёст?
Агар моҳӣ бурун аз об мемурд,
Кунун дар об мемирад, чӣ дунёст?

655 Ҳасе бар ҳоли хирманҳо бихандад,
Ба ҳоли шери нар хунсо бихандад.
Чӣ дунёе! Надонам. Кӯсаақле
Ба риши мардуми доно бихандад.

656 Агар зӯроваре дунё бигирад,
Зи хоки паст то боло бигирад.
Бувад гар ҳаққи мо аз ҳақтаоло,
Кӣ ҳақ дорад, ки ҳаққи мо бигирад?

657 Дуруд, эй миллати озурдаи ман,
Зи таъриху зи худ ғамхурдаи ман.
Наҳоҳам гуфт пеш аз мурдани дил:
Видоъ, эй миллати дилмурдаи ман...

658 Ситамгарро Сикандар кардаӣ ту,
Музахрафро музаффар кардаӣ ту.
Валекин бузрукони нобиғатро
Ғадоёни паси дар кардаӣ ту.

659 Ало, эй мардуми ғамнок рафта,
Дуои бад туро з-афлок рафта.
Фиғони ман расад рӯзе ба гӯшат,
Ки афғонам ба гӯши хок рафта.

660 Зи бенангии ту ранге рабуданд,
Зи беҳангии ту ҳанге рабуданд.
Зи қасри кӯҳҳои пурсукутат
Ба қасри хештан санге рабуданд.

- 661 Ало, халқи бузурги ман, чӣ хурдӣ,
Зи сарватҳои худ тарфе набурдӣ.
Замони нав туро чони наве дод?
Агар бовар кунӣ, медон, ки мурдӣ.
- 662 Бинозам ҷумла суннатҳоят, эй халқ!
Бинозам ҷумла ҳикматҳоят эй халқ!
Вале гириям, чу бином: сарви қаддат
Хамида зери сарватҳоят, эй халқ.
- 663 Ало, мардум, сарафшонат муборак!
Талотумҷӯшии ҷонат муборак!
Чароғи иличӣ нураш адо шуд,
Чароғи нури имонат муборак!
- 664 Шаҳидони кафангулгуни тоҷик,
Замин ғарқа шуда дар хуни тоҷик.
Магар дар арсаи таърихи золим
Бувад қурбон шудан мазмуни “тоҷик”?!
- 665 Кучо шуд мушкілосони бузургат?
Кучо шуд рӯҳи инсонӣ бузургат?
Ту саргарм астӣ бо ҷанги хурӯсон,
Чӣ қардӣ бо Хуросони бузургат?
- 666 Замони нав, гар ину он шикастӣ,
Барои хештан бунён шикастӣ.
Агар як қалъаи ҳизб офаридӣ,
Ҳазорон қалъаи имон шикастӣ...
- 667 Якеро на заифӣ, на далерӣ,
Якеро на асирӣ, на амирӣ.
Ало, инсон, ба ҳар ҳолат бимириӣ,
Яке аз гушнагӣ, дигар зи серӣ.
- 668 Касе соҳибдилу софизамир аст,
Ҷаҳида аз ҷаҳони доругир аст.
Чу “Девони Кабир” ояд ба дастат,
Манех аз даст, кайҳони кабир аст.
- 669 Агар гаҳ зуду гоҳе дер бошад,
Ҷаҳон гӯри ҷавону пир бошад.
Яке аз нони ширинаш нашуд сер,
Ҳама аз чони ширин сер бошад.
- 670 Замон бо кас набуда ҳеҷ содик,
Замон бо кас бувад ёри мунофиқ.
Ало, эй қарни бисту як, аҷаб нест,
Ки оғозат бувад анҷоми Лоиқ...
- 671 Кунун аҳди сарафрозӣ расида,
Кунун айёми ҷонбозӣ расида.
Замони дӯстинозӣ гузашта,
Замони дӯстисозӣ расида.
- 672 Замон гоҳе туро бинвозад, эй дӯст,
Замон гоҳе туро бигдозад эй дӯст.
Зи дарё гар дури мақсад наҷӯй,

Гуми дарё туро гум созад, эй дӯст.

- 673 Кучо аз сангдил аҳли дил ояд?
Зи сангистон чӣ бору ҳосил ояд?
Агар як қобила нокора бошад,
Зи дасташ дастаи ноқобил ояд.
- 674 Яке аҳли дилу аҳли чунун аст,
Яке аҳли назар аҳли фунун аст.
Забони шеър мебошад ҳақиқат,
Забони шоирон гарчи фузун аст.
- 675 Надонистӣ ту сеҳри дафтари ман,
Начустӣ на дари дил, на дари ман.
Ало, оташнигах, рӯзе биёӣ
Тавофи тӯдаи хокистари ман.
- 676 Биё, бо ҳам даме танҳо бимонем,
Ки қадри будани худро бидонем.
Ту худ шеъриву аз ман шеър хоҳӣ,
Биё, шеъри туро аввал бихонем...
- 677 Биё, ин лаҳза нотақрору зебост,
Насиби мо зи бахшишҳои болост.
Чи ҷои бо фалак дасту гиребон,
Биё, дастобагардан будан авлост.
- 678 Агар, эй ёр, бе ту зор мирам,
Бад-ин зорӣ маро мағзор, мирам.
Чу дарёвор буд ошӯби ҷонам,
Дуоям кун, ки дарёвор мирам.
- 679 Бикун ёдам, ғами дерина бигзор,
Тамоми дарду доғи кина бигзор.
Ба рӯи синаат сар монда будам,
Ту ҳам бар хоки гӯрам сина бигзор.
- 680 Биё, рақси равонӣ кун, гули ман,
Биной "Хусравонӣ" кун, гули ман.
Дилам хун гапта дар ёди ҷавонӣ,
Биё, рақси ҷавонӣ кун, гули ман.
- 681 Хушо аҳди ҷавониву шарораш,
Хушо ишқу баҳори гулнисораш.
Биҳишти мешавад он кас, ки бошад
Бишитирӯяке андар канораш.
- 682 Биё, ҳусни ҷавонат кам нагаптаст,
Хумори мижжагонат кам нагаптаст.
Шакарранче миёни мо агар буд,
Шакарханди лабонат кам нагаптаст.
- 683 Чӣ ҳусни толеъу фархундафолӣ,
Ки аз дур омадӣ бо дилкашолӣ.
Дилам аз шеър холи буд, холи,
Зи боло омадӣ, эй шеъри оӣ!
- 684 Туро бас дер ҷустам, вой бар ман,

Ғамонатро нашустам, вой бар ман.
Ба ёдат ними умрам рафт бар бод,
Гираҳ бар бод бастам, вой бар ман.

685 Туро ранчондаму ранчам фузун шуд,
Умеду орзуям сарнагун шуд.
Ман аз дарёдилии худ бинолам,
Ки дарёи дилам дарёи хун шуд.

686 Ало, эй ишқ, эй ганҷури ошиқ,
Тӯй раҳбони роҳи дури ошиқ.
Ман аз он ишқ безорам, ки рӯзе
Висоли ёр бошад гӯри ошиқ...

687 Кучой, ошиқи бегонаи ман,
Фаромӯш кардӣ роҳи хонаи ман.
Агар сад сол ҳам чӯй ҳақиқат,
Намсарзад ба як афсонаи ман.

688 Ало, рӯди равон, рӯҳу равонӣ,
Чу обат аз барам рафта ҷавонӣ.
Биё, лаб бар лаби сабзат гузорам,
Ки ман мемираму ту ҷовидонӣ.

689 Ҷаҳони пур зи нурамро ба ман дех,
Зухурамро, ҳузурамро ба ман дех.
Диламро занги ғамҳои ту хурдаст,
Дили поки булӯрамро ба ман дех!

690 Шабе гардам, шаби маҳтоб гардам,
Дилу ҷон нохушу нотоб гардам.
Дар ин дунёи обу гил, гули ман,
Биё, ки дар канорат об гардам...

691 Даратро кӯфтам, дар во накардӣ,
Ба холи ҷони ман парво накардӣ.
Бихурдӣ з-обреза оби дарё,
Вале шукр аз худи дарё накардӣ.

692 Туро дидам, дилам аз хонааш рафт,
Ғуруру шӯри бебоконааш рафт.
Магар афсонае будӣ, ки онан
Дили ман аз паи афсонааш рафт.

693 Дарамро боз кардӣ, боз рафти,
Ба сони шёри беғоз рафти.
Яке овоз кардӣ дар дари дил,
Валекин боз беовоз рафти.

694 Муборак шӯри дарёи ҷавонӣ,
Расишҳои тапишҳои ҷавонӣ.
Дар ин дунёи пири пирафшон
Хумоюн бод дунёи ҷавонӣ.

695 Бипурсидам ман аз пурхораи хок:
Чаро пур меҳурӣ дилҳои бебок?
Бигуфто: бе дили бебок хурдан
Чӣ сон тоқат кунам дар зери афлок?

- 696 Дареғи он Ҳама исёну шӯрат,
Дареғи он Ҳам кибру ғурурат.
Чу рӯзе мерави бар синаи хок,
Дареғи синаи софу булӯрат.
- 697 Агар ту будамандӣ, буданат ку?
Агар судат бувад, осуданат ку?
Ба рӯи чанд берӯ дар кушудӣ,
Ба рӯи хеш дар бикшуданат ку?
- 698 Ало пурзахрамардо, захираат ку?
Зи баҳри зиндагонӣ баҳраат ку?
Агар шери намодӣ, бениходӣ,
Агар шери чиҳодӣ, наъраат ку?
- 699 Ту кай аз чоҳ моҳе мебарорӣ?
Ту кай аз оҳ шоҳе мебарорӣ?
“Хуш он чоҳе, ки об аз худ барорад”
Ту кай аз хеш чоҳе мебарорӣ?
- 700 Ало, эй халқи ман, ғетиғурузӣ.
Бисӯзӣ, то ки беҳуда насӯзӣ.
Вале аз он ҷиғархунам, ки имрӯз
Уқобонат шуда гунчишкрӯзӣ.
- 701 Аз он ганҷу аз он маҳзан дареғо,
Аз он сарву аз он гулшан дареғо.
Замоне будай гардунсаворе,
Кунун гардуна бар гардан... дареғо.
- 702 Аз ин баҳру аз ин соҳил чӣ ҳосил?
Аз ин роҳу аз ин манзил чӣ ҳосил?
Чу бошад ҳосили умр оҳу афсӯс,
Намедонам аз ин ҳосил чӣ ҳосил?
- 703 Дареғи он шукӯҳи анҷуманҳо!
Дареғи атри аврангу чаманҳо!
Ҳасоне решаҳо пайванд карданд,
Вале тоҷик дорад решаканҳо!
- 704 Ҷадал ку? Пур мағал кардӣ, чӣ даҳшат!
Ки даъвои маҳал кардӣ, чӣ даҳшат!
Замоне пурғазал кардӣ ҷаҳонро,
Кунун пур аз мағал кардӣ, чӣ даҳшат!
- 705 Чӣ мечӯӣ ту андар ин сабилҳо,
Ки раҳбонанд ҳар ҷо ноасилҳо?
Худовандо, зи даргоҳат ато кун
Дили равшан миёни тирадилҳо.
- 706 Тарахҳум 3-осмоне чун тавон ёфт?
Тафохум бо фулоне чун тавон ёфт?
Ду тоҷик чун забони Ҳам нафаҳманд
Забоне бо ҷаҳоне чун тавон ёфт?
- 707 Раҳе дар шашдари гетӣ чӣ дорӣ?
Саре сартосари гетӣ чӣ дорӣ?

Ба дасти хеш куштӣ модаратро,
Гила аз модари гетӣ чӣ дорӣ?

708 Нағӯям аз ғами афсурдани дил,
Нағӯям мотами ғам хурдани дил.
Чӣ бок аз мурдани тан, чун аз он пеш
Ҳазорон бор дидам мурдани дил.

709 Чӣ шуд он покдастиҳо, худоё?
Чӣ шуд он сарпарастииҳо, худоё?
Миёни кӯҳсори осмонсой
Чӣ пастииҳо, чӣ пастииҳо... худоё?

710 Чӣ рӯзат омада аз қисмат, эй чон?
На май дорӣ ба каф, на раҳ ба майдон.
Қиёмат н-омада андар ҷаҳон, лек
Қиёмаш омада дар Тоҷикистон.

711 Ало мотамкада, ғамхори ту ку?
Ало зулматсаро, анвори ту ку?
Гирифтаи, хирманатро бод карданд,
Агар оринаҷодӣ, ори ту ку?

712 Намебинем айбу иллати хеш,
Биафзоем ранҷу зиллати хеш.
Бародар гар хурад хуни бародар,
Кӣ бошад қаҳрамони миллати хеш?

713 Ало эй халқи ман, дарёканорӣ,
Вале худсозии дарё надорӣ.
Агар як лаҳза худро ҷамъ соӣ,
Ту холи чехраи ин рӯзгорӣ.

714 Дареғо, ғайзу эҳсон дар Ватан мурд,
Умедаи зиндагӣ дар ҷону тан мурд.
Дареғу хайфи истиқлоли тоҷик,
Ки чун гул омаду гулгулқафан мурд.

715 Чӣ суд аз умру аз сӯзу гудоз аст,
Ки одам судои ранҷи дароз аст.
Паи балғидани сад мурдаи нав
Даҳони гӯрҳои кӯҳна боз аст.

716 Ба роҳат ҷашми раҳно доштам ман,
Ба ёдат ҷони шайдо доштам ман.
Ба роҳи ваъдаи имрӯзу фардот
На имрӯзу на фардо доштам ман.

717 Чӣ сӯзӣ? Ҳамдаи бобе наёбӣ,
Табутобе кашӣ, тобе наёбӣ.
Бизан аз оби оташранг хумме,
Ки дар гӯробаат обе наёбӣ.

718 Фиғону дод аз дасти ғарибӣ,
Ки бо сад марғу Азроил қарибӣ.
Насибат аз Ватан гар канда гардад,
Ба рӯи ганҷи Қорун бенасибӣ.

- 719 Дар ин шаҳри шумо дарвозае нест,
Маромею русуми тозае нест.
Чӣ сон парвоз созам сӯи зурва,
Ки дар парвозгаҳ парвозае нест.
- 720 Каломӣ Рӯдакӣ воломақом аст,
Зи номаш халқи мо ҷовидном аст.
Зарафшон то абад гар зар фишонад,
Беҳин кони зараш шеърӯ калом аст.
- 721 Дигар аз ин тақопӯят чӣ ҳосил?
Дигар аз килки ҳақгӯят чӣ ҳосил?
Тамоми киштаатро бод карданд,
Зи ҷавву гандуми мӯят чӣ ҳосил?
- 722 Шумо то иртиҳолабро бубинед,
Дили афсурдаҳолабро бубинед.
Шумо то қатъи парвози дарозам
Шикастанҳои болабро бубинед.
- 723 Бадам, некам, зи аъмолам бипурсед,
Зи гардонандаи ҳолам бипурсед.
Агар ман хом мондам то бад-ин рӯз,
На аз солам, зи салсолам бипурсед.
- 724 Зи оғӯшам чӣ айёми х(в)аше рафт,
Зи бурчи синаам бас махваше рафт.
Лаби дарё равам гӯям видое,
Ки ту пур бош, дарёдаркаше рафт.
- 725 Аз ин буму бари пурбар дарего,
Ки буда маснади барбар, дарего.
Ба бӯи як нафас парвози оӣ
Пару болам шуда пар-пар, дарего.
- 726 Туро аз чор сӯ тасхир карданд,
Туро бе пиру бе тадбир карданд.
Ба омоси бузургат норасида,
Туро омосгоҳи тир карданд.
- 727 Гурезон будам аз шӯру мағалҳо,
Миёни ин ҳама кӯру қачалҳо.
Сарамро бохтам андар сари хум,
Диламро рехтам андар ғазалҳо.
- 728 Ман Эронам, ки Ишқ эълон кардам,
Ҷаҳонро сафо инъом кардам.
Худою анбиё аз ман бинозанд,
Ки ман исломро ислом кардам.
- 729 Яке пайваст, дигар ҷумла бигсехт,
Яке хоки ду оламо зи ҳам бехт.
Агар пайғамбарон ҳамроҳ буданд,
Миёни умматоншон хун намерехт.
- 730 Зи ишқ афсонае бишнидиву бас,
Ғули тасвири бӯйидиву бас.
Зи авроқи китоби зиндагонӣ

Чу тифлон аксхоро дидиву бас.

- 731 Ба халқи худ чиҳо кардед, гӯед!
Чӣ бурдеду чӣ овардед, гӯед!
Зи ман мардӣ талаб доред, аммо
Чаро худ ночавонмардед, гӯед!
- 732 Чӣ бадбахтӣ, ки моро фаҳри мо нест,
Адӯи мо зи асли мо ҷудо нест.
Дар ин ҷанге, ки байни тоҷикон аст,
Касе пирӯз ҷуз амри худо нест.
- 733 Ҳасудо, кам мабин, ман беҳисобам,
Ҳазорон сол дар аҳди шабобам.
Ту аз як козаи пурдуда ҳастӣ,
Ман аз як дудаи пуурофтабам!
- 734 Мағӯй норасу ноқораҳое...
Мағӯй тахтасангу хораҳое...
Бичунбад бо суруди пири Рӯдак
Дар ин кухпораҳо гаҳвораҳое...
- 735 Чӣ сардорон, ки оре ҳам надоранд,
Гуле ҳам неву хоре ҳам надоранд.
Шаҳиди он шаҳидони наҷибам,
Ки мурданду мазоре ҳам надоранд.
- 736 Ало рӯбаҳдиле, ки шермастӣ,
Ки нашносӣ русуми ҳақпарастӣ,
Маро гар мекушӣ, дастат бихушқад;
Маро гар даст гирӣ, зӯрдастӣ.
- 737 Даҳанмардон даҳанҳо боз карданд,
Ҳама таърифи худ оғоз карданд.
Мағалҳо дар маҳалҳо офариданд,
Кучо дилро ба дил анбоз карданд?
- 738 Ба чашми Аҳриман сӯям ниғаҳ кард
Саропои маро ғарқи гунаҳ кард.
Сияҳ бодо, сияҳ рӯи сиёсат,
Ки чандин бор рӯямро сияҳ кард.
- 739 Хучаста бошадо иқболи тоҷик!
Ба парвози навин шаҳболи тоҷик!
Гар истиклолаш истикбол дорад,
Ҳумоюн бод истиклоли тоҷик!
- 740 Навиди роҳату шодӣ муборак!
Умеда хонаободӣ муборак!
Ало, эй тангмайдон миллати ман,
Туро даъвои Озодӣ муборак!
- 741 Дилу чонам фидои ҷони тоҷик,
Ки пайдо шуд яке паймони тоҷик!
Ба ҷои пайкари Ленин, ало халқ,
Пай афкан пайкари армони тоҷик!
- 742 Дилам хун шуд, ки хунрезӣ набошад,

Миёни ҳамгинон тезӣ набошад.
Дилам хоҳад, ки чуз тақдири миллат
Касе андар ғами чизе набошад.

- 743 Басо даъвост байни ону ине,
Миёни ҳизбу ойиневу дине.
Миёни ин ҳама фарзу яқине
Раҳат испед, фардоофарине!
- 744 Надонам дӯзахиям ё биҳиштӣ,
Вале донам, ки сарсонам сириштӣ.
Худовандо, хати пешониамро
Чаро бо ранги ангиштӣ навиштӣ?
- 745 Ало соқӣ, паёпай деҳ шаробам,
Ки аз сар бигзарад ҳар сарҳисобам.
Гар аз мастӣ раҳи хона наёбам,
Даруни шишаи холӣ бихобам.
- 746 Ало, ёрон, дили ёрон бидонед,
Зи худ шайтони ноёрӣ биронед.
Давоми умри ман дар дасти ман нест,
Давоми “Резаборон”-ро бихонед.

КАТИБАҲО

*Мо зи бисёр чашма хурдем об.
Расул Ғамзатов*

Дар минбар

Эй шумо, ки нотиқони минбаред,
Аз Сисерон¹ ҳам шумо нотиқтаред.
Иқтибос аз дигарон бишнидаем,
Иқтибос аз ақли худ ҳам оваред!

Дар гаҳвора

Ту холо кӯдаки тифлӣ, биосой,
Дигарҳо баҳри ту андар талошанд.
Бимақ пистон, забони модар омӯз,
Ки донишгоҳҳо қодир набошанд.

* * *

Кӣ гуфт зи гоҳвора то гӯр равем?
Мо аз раҳи дур бар раҳи дур равем.

* * *

Ба тобут аст роҳ аз гоҳвора.
Ба рағми дигарон з-ин раҳ ҳазар кун.
Ҳалолат бод, шири поки модар,
Зи гаҳвора ба ҷовидон сафар кун.

Дар девони Рӯдакӣ ба ҷои бисёрнуқтаҳо

Нуқтаҳо чун лаҳҷаи сарде нишони оташанд,

¹ Сисерон – Цицерон.

Нуктаҳо чун захми дил аз рӯзгори нох(в)ашанд.
Нуктаҳо ҳам бори маънӣ мекашанд.

Нуктаҳо чун доғи дил,
Чун решҳои ҷони ту,
Нуктаҳо чун захмҳо дар сафҳаи девони ту
Монда ҷои мардуми ҷашмони ту.

Ростиро, нуктаҳои шеърҳои гумшуда
Аз басо шеъре, ки мебофем мо, гӯётаранд,
Пурсадо, пурдари, пурмаънотаранд.

Нуктаҳо дар сафҳаи девони ту...
Баски даҳ аср аст мечӯӣ ту роҳ
Бо дили маҷрӯҳу захми хунчакон
Аз замоне то замоне,
Аз маконе то макон,
Аз ҷигар, аз захми вичдон, захми дида
Қад-қадӣ раҳ хун ҷакида...
Нуктаҳо чун қатраи хун
Аз дилат бар сафҳаи девон расида...

Ҳар нуқат чун гавҳари ду дидаи бинои ту
Акс созад сурати аъдои ту...

Дар қоимии ҳайкали Рӯдакӣ

Асо бар даст меояд зи роҳи дур, эй устод,
Зи шаҳри тирабахтиҳо ба шаҳри нур, эй устод.
Барои он ҳама озори ҷисмонӣ рӯхонӣ
Бидорӣ кӯрии торихро маъзур, эй устод.

Дар девори мақбараи Рӯдакӣ дар Панҷрӯд

Устухонатро зи баъди даҳ сада
Ёфтанд аз зери хоки деҳкада.
Устухон бисёр дар зери замин –
Устухони пайкарони одамин.

Аз миёни хирмани сутхони хушк,
Ҳар кадомро чу мекарданд даст,
Устухоне нола зад, фарёд зад,
Пас бидонишанд сутхони туаст.

Дар дафтари осорхонаи Рӯдакӣ дар Панҷакат

Рӯдакӣ кӯр буд ё бино? –
Баҳси донандагони ҳоли ӯст.
Шеъри ӯ лек дар ҳама айём
Ҷашми бинои ӯ, камоли ӯст.

Шеъри устод ҳолномаи ӯст.
Дар шигифтам зи баҳси олимҳо:
Ҳар кӣ кӯр аст, кӯр бишморар,
Ҳар кӣ биност, хонадаш бино...

Дар қоимии ҳайкали Айнӣ

Дар зери бори хотира пуштат хамидааст,
Аммо сарат зи фахр ба гардун расидааст.
Ҳар лолаи шукуфтае дар пой ҳайкалат
Хунест, к-аз ҷароҳати пуштат чакидааст.

Дар санги мақбараи Айни

Ҳаёломанду мушавваш зи санг менигарӣ,
Ҳанӯз хотираҳои нагуфта бисёр аст.
Ҳанӯз мекашӣ озор андаруни лаҳад,
Ки захмҳои танат хунчакону хуншор аст.
Чи бурдӣ он ҳама захми замон ба зери замин
Замин чу пайкари захмии туст – афғор аст...

Дар сутуни саробӯстони Мирзо Турсунзода дар Варзоб

То ҳамин рӯд набзи азми туст,
То ҳамин рӯд назми разми туст;
Рӯди Варзоб то кунад варзиш
Солиён беқарору осоиш;
Сарғаҳи рӯд то дили хок аст,
То дили кӯҳи сар ба афлок аст;
Бо ҳамин рӯд назми ту ҷорист,
Бо ҳамин рӯд умри ту боқист.

Дар сутуни кӯшкӣ Бокӣ Раҳимзода

Ба ҳар тӯе, ки Бокӣ соқӣ бошад,
Вафои дӯстдорон бокӣ бошад.

Дар девори хонаи Раҳим Ҷалил

Дар ин шаҳре, ки марзи шоирон аст,
Дили саршор дорӣ аз наҷобат.
Яке дарёи Сир ин ҷо равон аст,
Дувум дарё туй. Бошӣ саломат!

Дар китоби Хайём

Ошиқ ҳама ҷо чу Қайсу чун Лайло нест,
Доно ҳама, лек Бӯалӣ Сино нест.
Дунё ҳама майгусору базмист, вале
Ринде ба мисоли ту дар ин дунё нест.

Дар пушти мусаввараи Ҳофиз

Туро бо чанд сурат офариданд
Ҳама сураткашон бо килки мумтоз.
Яке монанд бар солори деҳа,
Дигар монанд бар деҳқони колхоз.

Ту якто будиyo якроҳу якрӯ,
Зи ту сад Ҳофизи дигар кашиданд.
Ба сар дастор, рише то ба зону,
Ба сад рангу вачоҳат офариданд.

Намедонанд, бояд лек донанд
Ки тасвират нагунҷад дар гумонҳо.

Паи тасвири ту бояд бихонанд
Тамоми қудсиёро з-осмонҳо.

Чунон ки бозгӯ кардан наёрад
Сурудатро ба олам тарҷумоне,
Чу назмат дар ҳама даври замонҳо
Ба асли ҳештан қоим бимонӣ.

Дар пештоқи осорхонаи Бехзод

Тамошо рӯз то бегах
Басо пиру ҷавон оянд,
Барои дидани нақшу ниғори бостон оянд,
Барои дидани осори ҳар даври замон оянд.

Яке танҳо тамошогар,
Дигар ояд тавоф ин ҷо.
Яке бинад фақат ашё,
Дигар дашти масоф ин ҷо.

Вале донам пас аз мурдан –
Хато кардам,
Чу бар умри дубора номзад гарданд,
Аз эшон бегумон чанде
Ба ин ҷо ҷовидон оянд...

Дар девори театр

Ҳама артист андар зиндагонӣ,
Ба сад оҳанг санъат менамояд.
Яке бозикунон дар сахна мирад,
Яке мирад, сипас бар сахна ояд.

Яке аз сахна боре “ҳой” гӯяд,
Чу нахли сабзи сахна бе бару суд.
Яке дорад намуду решае не
Яке лабташна мирад дар лаби рӯд...

Яке ҳарчанд поёнаш фароранд
Зи ҳадди ҳеш болотар шитобад.
Яке сад нақши дигар бозад, аммо
Тамоми умр нақши худ наёбад.

Дар китоби худ

Шеъри ман бо ин ҳама нуқсу камол
Гар зи шеъри дигарон ёд оварад,
Маъние гар иқтибос аз дигарест
Ё чунон ки қатра бар Уммон барад,

Ҳеҷ бокс! Баски бо ҳам шоирон
Дар уручи шавқи дилҳо мерасанд.
Як маҳал дар арзу тӯли олам аст,
Аз паи маънӣ ба он ҷо мерасанд.

Ҳеҷ бокс! Баски ҳар як навниҳол
Рӯяд аз тухми дарахтони куҳан.
Баски монанд аст фарзанди ҳалол

Бар яке аз ҳафт пушти хештан.

Дар санги мазори падарам

Падарам, рафтӣ чу ту бар дили хок,
Дар дили ман ғаму андӯҳи ту монд.
Кӯҳу сахро, ки қадамгоҳи ту буд,
Ҳамчу сахрои туву кӯҳи ту монд.

Чашмат аз гӯр ба сӯям нигарон,
Дар сурудам шабаҳи рӯҳи ту монд.
Дили маҷрӯҳ бибурдию ҷаҳон
Баҳри ман чун дили маҷрӯҳи ту монд...

Дар санги чашмахона

Ин чашма бурун зи хокдон чун ояд?
Аз дидаи гирён, дили маҳзун ояд.
Ашк, ки ба хок одамон мерезанд,
Фавворазанон зи хок берун ояд.

Дар хабарномаи тӯи кадхудой

Имшаб чи шабе, ситораборон бинед,
Ҳангомаи васли дӯстдорон бинед.
Имшаб Маҳу Хуршед ба дидор расанд,
Ёрон, ёрон, қирони ёрон бинед.

* * *

Хезед зи ҷо, ки ошиқон меоянд,
Домоду арӯси шодмон меоянд.
Имшаб ду ҷавон бағал кушоянд ба ҳам,
Ё дар бағали бахти ҷавон меоянд.

* * *

Имшаб ду баҳор беҳазон хоҳад шуд,
Имшаб ду ситора ҳамқирон хоҳад шуд.
Имшаб ду ниҳоли боғ пайванд шавад,
Фардо нигаред, гулфишон хоҳад шуд.

Дар тӯхфаи зодрӯз

Ҷашни зебои зодрӯзи туст,
Аз каму ғам ҳамеша эмин бош!
Зодрӯзи ту бод ҳар рӯзе,
Рӯзи марги туро набинам кош!

* * *

Яксолагии туро бидидам, хуш бош,
Садсолагии туро бубинам, эй кош!

* * *

Дер омадам ё ки зуд омадам
Дар рӯи замин барои суд омадам.

* * *

Чун ту зебод ба дунё омадӣ,
Шӯру савдод ба дилҳо омадаст.

Чун ту яктоё ба дунё омадӣ,
Бо ту дунё ба дунё омадаст.

Дар соғар

Дар базми чаҳон навбати дигар нарасад,
Аз соқии ӯ дубора соғар нарасад.

* * *

Хурдем шароб ё нах(в)ардем, гузапт,
Кардем шитоб ё накардем, гузапт.

* * *

Ёрон, ёрон! Чӣ рӯзҳо бигзаптанд,
Нохурда ба каф, чи чомҳо бишкостанд.

* * *

Эй кошкӣ ҳоми мо лаболаб бошад,
Умри ману ту “Ҳазору як шаб” бошад.

Дар асо ва чигасҳо

Ниҳолеро, ки биншондӣ, расо шуд,
Аз ӯ як шох баҳрат иттико шуд.

* * *

Онҳо, ки бувад муттақои ҳама кас,
Рӯзе нигарӣ, шаванд муҳтоҷи чигас.

* * *

Як рӯз қадӣ расову як рӯз дуто,
Як рӯз камон ба даст, як рӯз асо.

* * *

Кӯрон нақунанд гум раҳи ҳонаи худ,
Зеро ки намешаванд бегонаи худ.

Дар рубоб

Ба дасти ҳар касе дасти рубоб аст,
Яқин донед дар аҳди шабоб аст.

Дар най

Аввал ӯ устухони одам буд,
Нолаи ӯ аз ин сабаб гирифт,
Ки ба сӯзонию таболудӣ
Нолаи устухони одамхост.

Дар даф

Ҳар кас, ки садои нолаам таъна занад,
Дар чанбарас чу ман ғитад, нола кунад.

Дар гулдон

Гули зебои худрӯи куҳистон,
Маё поён зи тори кӯҳсорон.

Маё поён, ки арзонат фурӯшанд
Барои як пашизе гулфурӯшон.

Дар болор

Мард он ки барои ҳастии халқ
Бо бешу ками ҷаҳон ситезад.
Он ҷо, ки бирехт хуни нофаш,
Бояст ки хуни дил бирезад...

Дар танаи дарахтон

Замоне бигзарад исёну шӯрат,
Ҳама андешаҳои роҳи дурат.
Ҳазорон боғ сабзонӣ ба уммед,
Ки рӯяд як дарахте рӯи гӯрат.

* * *

Дар ҳаҷчаи шох лонаи бечӯча
Нолад ба алам, ки ошиқӣ – серӯза...

Дар девори дорукада

Дарди мансаб, дарди шӯҳрат – дарди зӯр,
Мешавад дармон фақат дар хоки гӯр.
Аз худу аз зиндагонӣ ғамзада
Баҳри доруе маё дорукада...

Дар гардани кӯза

То маро аз гил сиришта кӯзагар,
Хоки ҷамъи мардуми ошуфтаам.
Пур кунед аз об ё аз май маро,
Баски хоки ташнағони рафтаам.

Дар сардарӣ

Дар хона агар хандаи одам бошад,
Он хона пур аз баҳори олам бошад.

* * *

Он хона чи хонаю чӣ сон обод аст,
Дар пеши дараш агар диле н-афтад!

Дар деворҳои гӯристон

Қабри инсон чист? Қабри ҷустуҷуст.
Қабри инсон нест, қабри орзуст.

* * *

Мурдаи дарёдилон шодоб созад хокро,
Мурдаи модар чу фарзандаш навозад хокро.

* * *

Мурда гар боқадр, гӯристон гулистон мешавад,
Мурда гар беқадр, Азроил пушаймон мешавад.

* * *

Фарёд кунам, посухи фарёдрасам нест,
Фарёд, ки дар хар ду ҷаҳон ҳамнафасам нест.

* * *

Аз ҳушии мо ҳасудон нохушанд,
Мо намемирем, моро мекушанд.

* * *

Ҷоме ба ҷои мақбара
Дар гӯри ман авло бувад.
Гар пур нашуд аз май, ҷӣ бок,
Аз оби найсон пур шавад.

* * *

Мурдаи гумном гумномии аҷлодон бувад,
Мурдаи боном ободии гӯристон бувад.
Зиндааш гар сохт шаҳру деҳ барои дигарон,
Мурдааш обод созад гӯрҳои дигарон.

* * *

Дунёву ниёзу тамааш мегузарад,
Хоҳӣ ҳамарову ҳамааш мегузарад.

Дар санги гӯрҳо

Ҷавон рафтӣ, ба мақсад норасида,
Зи боғи зиндагӣ як гул начида.
Ту ғарқи об гардиديو моро
Бикардӣ об андар оби дида.

* * *

Рафтию талоши рӯҳу ҷонат боқист,
Ёди ту чу нури хонадонат боқист.
То мо ба ҷаҳон ному нишоне дорем,
Маҳбуб падар, ному нишонат боқист.

* * *

Падари меҳрубону ғамхоро,
Кӣ хурад баъди ту ғами моро?

* * *

Бе рӯи ту моҳу офтобам гум шуд,
Орому қарору хурду хобам гум шуд.
Эй модари сарпарасту сар то по дил,
Баъди сари ту сари ҳисобам гум шуд.

* * *

Қурбони ту, эй модари қурбонгашта,
Ободии ин ҷаҳони вайронгашта,
Пайдои ту моем дар ин дунё, лек
Ту дар дили хок рафта, пинҳон гашта.

* * *

Дасти ту гар зери санг овард ачал,
Монд аз дасти ту осори амал.

* * *

Зи сад гул як гулат нашкуфта, рӯзе

Аз ин дунё дили ғамнок бурдӣ.
Чавонӣ зеби дунё дорад, афсӯс,
Чавониро ту зери хок бурдӣ.

* * *

Равшандиле аз табори оташ будӣ,
Якумр қаламқашу аламқаш будӣ.

* * *

Азизон, сер рӯи ҳам бубинед,
Шумо ҳоло, ки дар рӯи заминед.

Дар санги рӯи мазори Фотех Ниёзӣ

Ниёзӣ гӯиё альён
Зи майдонҳои ҷанг омад.
Надида як дам оромӣ
Зи сангарҳо ба санг омад.

Катибае барои санги мазори устод Ҷалол Иқромӣ

Зи бас буданд ҳамдӯшу ҳамоғӯш,
Ба сар бурданд умре бо дили пок,
Саодатбоную Иқромӣ ин ҷо
Ҳамоғӯшанд низ андар дили хок.

Дуое, сачдае, зикре, худоро
Ба ин ду қуббаи хоки Бухоро!

Дар тобут

Хидмати марг мекунад, то ҳаст,
Хидмати ӯ ба зиндагӣ ин аст.

Дар тани кӯҳхову сангҳо

Аз санги диёр баҳраҳо ҳам бурдем,
Дар санги диёр пешпо ҳам хурдем.

* * *

Аҷаб расмест расми одамизод,
Ки ҳар дам мекунад як нағма эҷод.
Яке дар қулла ҷӯяд ошён,
Дигар аз қулла хезум мекашона(д).

* * *

Андар сафи пеш паскашон ҳам дорем,
Аз кӯҳи баланд хаскашон ҳам дорем.

* * *

Ҳар кӯҳи баланд дар сараш раҳ дорад,
Ҳар дастдароз дасти кӯтах дорад.

* * *

Як кӯҳ ба кӯҳи дигаре гуфт – Ало,
То чанд ба ҷой бошӣ, бархезу биё!

* * *

Ин қиссаи кӯҳҳо дароз аст, эй дӯст,
Ҳар қулла чу гардани фароз аст, эй дӯст.

* * *

Барфи сари кӯҳ ҳам шавад об охир,
Эй номи баланд, хешро ёб охир!

Дар санге

Зи паҳлӯят шитобон аст дарё
Ту хомӯшӣ чаро, эй санги бадбахт?
Зи дигар сангҳо ҳайкал сириштанд,
Фаромӯшӣ чаро, эй санги бадбахт?

Дар фарсангсорҳо

Агар доништа пои худ гузорем,
Ҳамин раҳ мебарад то дур моро,
Агар не, рост беному нишоне
Ҳамин раҳ мебарад то гӯр моро.

* * *

Аз ҳамин раҳ умри мо хоҳад гузашт,
Беҳудӣ ё беҳудо, хоҳад гузашт.

* * *

Онҳо, ки ба роҳи умр танҳо монданд,
Ҳар сӯй давиданду ба як ҷо монданд.

* * *

Дар ҷодаи рост қачравон бисёранд,
Дар ҷомаи дӯст душманон бисёранд.

* * *

Дар ҷодаи зиндагӣ чи наздику чи дур,
Ҳозир бикунад ҳузуру ғоиб – маъзур.

* * *

Махҳо гузаранду Моҳ монад боқӣ,
Эй бас гузаранду роҳ монад боқӣ.

* * *

Дар ҷодаи зиндагӣ ҷунон ки донӣ,
Бепир марав, ки бечавонӣ монӣ.

Дар парчи пул

Аз пул гузаред, то ба дарё наравед,
Аз худ наравед, то зи дунё наравед.

* * *

Дарё гузарад, чу умр дарё гузарад,
Ин об дар охир аз сари мо гузарад.

Дар рӯи нони Самарқанд

Ҳар қадар майл дорӣ, савғо гир,
Ҳар қадар майл дорӣ, савғо кун.

3-он якеро гузор дар хона,
Курси хуршедро тамошо кун.

Дар дастпона

Аз дасти бастас
Дасти шикаста беҳ.

Дар гулбанди корд

Корд кунд аст ақл агар тез аст.

Дар пештоқи нашриёт

Ҳар чӣ натвон аз забони хеш гуфт,
Метавон гуфт аз забони ину он.
Безабонтар нест аз шоир касе,
Гар нагӯяд шарҳи дарди дигарон.

* * *

Гар кунӣ таҳрир эҷоди адиб,
Кай кунӣ таҳрир бунёди адиб!?

* * *

Сахт душвор аст шоир сохтан,
Сахт осон аст шоир бохтан.

Дар пештоқи бозор

Бозор ба бозор баҳоят пурсам,
Эй умри гузашта, аз кучоят пурсам?!

* * *

Бозори ҷаҳон, ки нархи яксонаш нест,
Ҳар чиз бақадру қадри инсонаш нест.

Дар ишорачӯби раҳбон

Аз пешу барат парида мошин гузарад,
Аз умри ту низ порасро бибарад.

* * *

Чу ояд шоири шофир шитобон,
Ба ҷовидон сафар дорад, маистон!

Дар сакфи майкадаи “Фароғат”

Ба ин майхона гар Хайём ояд,
Ба дасте шеърӯ дасте ҷом ояд,
Бинӯшад соғаре саршору сархуш
Забон дар ҳамди ин даврон кушояд,
Ки оре, ҳар чӣ хоҳӣ, ҳасту лекин
Сафи риндон чаро кам менамояд?
Ҳама оғӯши худ бикшояд осон,
Дили худро чаро кам мекушояд?

* * *

Аз он дунё агар Хайём ояд

Ба ин майхонаи кошию гулрез,
Бинӯшад чоми молумолу гӯяд:
– Ниғаҳ дорад худо аз дарди парҳез.
Бирақседу бибӯседу бинӯшад,
Ки ин ҷо ҷои баҳси мову ман нест.
Шумо шохид, ки ҳозир омадам ман,
Дар он дунё буфету ресторан нест...

СУХАНРЕЗА

Шукри дидорат, бародар, зинда мебинам ту ро,
Рафтаҳо рафтанду ман оянда мебинам ту ро.
Кухнарӯзон хандаи Наврӯзро куштанд, лек
Эй гули Наврӯзи нав, пурханда мебинам ту ро.

* * *

Гули рӯят надида сер, сер аз хештан рафтам,
Ту андар ин Ватан хуш зӣ, ки қурбони Ватан рафтам.
Гули доғе мабод аз зиндагӣ дар домани покат,
Ту, эй гулпираҳан, гул кун, ки ман гулгункафан рафтам.

* * *

Асли ту гар зи ҳамин қавми сияхпешонист,
Вой бар ту, хати пешонии ту хоно нест.
Асли ту гар зи ҳамин қавми дарунторик аст,
Дурандеш набошӣ, аҷалат наздик аст.

* * *

Дидам ҳама меҳнату ҷафо ман,
Боре набудам зи ту ризо ман,
Ин қадр гирифтӣ саҳт бо ман,
Эй зиндагӣ, ё ту бош, ё ман!

* * *

Ҷавонмардон басо мурданд,
Камонмардон басо бурданд.
Ҷавонмардон басо хуфтанд,
Камонмардон басо хурданд.

* * *

Гар ту ғами пул хурдаӣ,
Банда ғами гул хурдаам,
Ту дар ғами пул мурдаӣ,
Ман дар ғами гул мурдаам.

* * *

Гирех дар кори ман ҳар гаҳ бияфтад,
Бидонам он гирех аз абруи туст.
Ту ро аз паҳлуи ҷап офариданд,
Агар ман ҷап равам, аз паҳлуи туст.

* * *

То бар сари мо чунин шӯру мағалат бошад,
Тӯли амалат рӯзе гӯри амалат бошад.
То мекунӣ захрогин чоми дилу коми мо,
Моҳи асалат рӯзе моҳи аҷалат бошад.

* * *

Мо ба чое гул накиштем,
Гул агар хандид, куштем.
Рӯи дарё пул набастем,
Чумла пулҳоро шикастем.

* * *

Зи фанди чанд нобобе
Замон шуд чархи дӯлобӣ.
Раҳи фардо намебинӣ,
Раҳи хона намеёбӣ.

* * *

Шаҳиди корзори нангу номус,
Шаҳиди роҳи озодии мо рафт.
На дар пастӣ зи дасти нокасон мурд,
Уқобе буд, тори қуллаҳо рафт.

* * *

Агар тири ҳақиқат ном тире
Ба олам буд, ман чун наррашере,
Ба сад чон гуфтаме шеърӣ ҳақиқат,
Ба сад дил хурдаме тири ҳақиқат...

* * *

Аз асли ориён ёре намондаст,
Аз Қоми Қам ба мо як кӯҳнаҷома монд,
Дар байни сангҳо мондем зинда, лек
Аз сангномаҳо пур нангнома монд.

* * *

Замони баччагӣ бемакру бефан
Пур аз чомоқи¹ пур буд кисаи ман.
Кунун дар инҳисори реву райбам,
Пур аст аз чормағзи пуч чайбам.

* * *

Сухан пироя меҳаҳад, агар дар зиндагӣ пирояе бошад,
Сухан дилмоя меҳаҳад, агар дар зиндагӣ дилмояе бошад.
Дар ин даврон, ки ҷисми зиндагӣ урёну гирён аст,
Сухан нолон, сухан гирён, сухан ҳам низ урён аст...

* * *

Надонистам чӣ махлуқӣ, ки нотарсида аз халлоқ
Ҳақиқатро фалақ кардиву реву райбро мондӣ.
Забонат канда бод аз халқ, к-андар пеши чашми халқ
Лисонулайбро куштӣ, лисонулайбро мондӣ...

* * *

Ин ду-се тан, ки соҳиби мизанд,
Чизнодидагони ночизанд.
Гар биёянд бар сари давлат,
Бар сари давлат об мерезанд.

* * *

Баъди ин зиндагии гӯрмисол
Соҳиби гӯри замин хоҳам шуд.

¹ Чомоқ – муҳаффафи чормағз.

Дили захмӣ бибарам бар дили хок,
Захми носури замин хоҳам шуд.

* * *

Як рӯз ман зи базми шумо дур мешавам,
Дар ёдмону¹ хобҳо манзур мешавам.
Гар фахру нози ман ба шумо қимате надошт,
Ман фахру нози хилвати як гӯр мешавам.

* * *

Ин ҷаҳон аст як дилозоре,
Лак-лак инсон аз ӯ дилозурда.
Батни хок аст пур зи мурдаи ҷисм,
Матни хок аст пур зи дилмурда.

* * *

Эй ҳайфи ман, ба сифлагон дилсӯзӣ мекунам,
Ҷон меканам, ки риштаи аҳде набарканам.
Минбаъд агар ба ин харон аз некӣ дам занам,
Аблаҳтарину хартарин фарди ҷаҳон манам!

* * *

Дар ин ватан чун беватан бечораам, бечораам,
Бо дарду доғи дилшикан дилхораам, дилхораам.
Оворагии сад ҷаҳон ин сон набошад дилгусил,
Ман андаруни ҳештан овораам, овораам.

* * *

Ношукрбандагон – нон пеши по зада, қавми балозада,
Аз ҳам ҷудошуда, бо ҳам наёмада, моем мозада.
Моро, ки “мо”-и худ бар қимати нахуд арзон фурӯхтем,
Моро намак зада, моро фалак зада, моро худо зада...

* * *

Фанди офоқ хурданам кофист,
Ранчи айём бурданам кофист,
Мурдани ростин, кучой ту?
Ҳар дам аз дард мурданам кофист!

* * *

Биё бикшо сари шиша, сари шиша саломат бод!
Тихӣ кун сар зи андеша, сари шиша саломат бод!
Дар ин даҳри ситампеша бинолад реша аз теша,
Бинолам ман зи ҳамреша, сари шиша саломат бод!

* * *

Эй нозанини содалиқои ҳуҷистадил,
Оё чӣ шуд, ки мондаӣ зору шикастадил?
Бинпаста будӣ як замон бар тахти очи бахт,
Ҳайфо кунун нишастай бар хун нишаста дил.

* * *

Боз он нигор омад, дидор тоза кардем,
Зангорабаста буд дил, зангор тоза кардем.
Дар интизорияш ман будам хуморияш ман,
Чашми хумор омад, хуммор тоза кардем.

¹ Ёдмон – хотира.

* * *

Рафтам суроғи ошиқон
Дар кӯчабоғи ошиқон,
Дидам шукуфта ранг-ранг
Як боғ доғи ошиқон.

* * *

Гуфтанду ман ҳам гуфтаам, эй дӯстон, ёдам кунед,
Рафтанду ман ҳам рафтаам, эй дӯстон, ёдам кунед.
Дирӯз будам бо шумо дар махфили айши фарох,
Дар хоки танге хуфтаам, эй дӯстон, ёдам кунед.
Гар ганчи беҳамтои худ бинхуфт доро зери хок,
Ман ганчи дил бинхуфтаам, эй дӯстон, ёдам кунед.

* * *

Хокистари сарди ту сад барку шарор арзад,
Як барги хазони ту сад боғу баҳор арзад.
Аз дидаи мо рафтӣ, дар хоки сияҳ хуфтӣ,
Он қуббаи хоки ту сад бурчу манор арзад.

* * *

Рафтам имрӯз бар ҳузури кӯҳ,
Кӯҳ оҳе капиду ҳайрон шуд,
Ғами сангини халқро гуфтам,
Дар паси сангрёза пинҳон шуд...

* * *

Кучост он камонкаше,
Кучост тири орашӣ,¹
Ки мову ту ба ҳам расем,
Худойро, чӣ бекасем...

* * *

Дар нишасту хост байни хосу ом
Ҳар кӣ моро хоксор ангоштаст,
Зери лаб гӯед бар аҳли румуз:
Хоксорӣ ҳам ғуруре доштаст.

* * *

То ба ҳол офтоб агар ҳар субҳ
Шамъаки хиратобро куштаст,
Шамъи моро часоратест баланд,
Шамъи мо Офтобро куштаст...

* * *

Ранҷидӣ агар зи модари даҳр,
Ханҷар бикашӣ ба модари хеш?
Зӯрат нарасад агар ба душман,
Осон бикӯшӣ бародари хеш?

* * *

На ёри “Шаҳидон”, на “Озодӣ”-хоҳ,

¹ «Ораш – паҳлавони камондор аз лашкари Манучеҳр. Манучеҳр дар охири давраи ҳукмронии хеш аз ҷанг бо фармонравони Тӯрон, Афросиёб ноғузир гардид, нахуст ғалаба Афросиёбро буд ва Манучеҳр ба Мозандарон паноҳид. Лекин сипас бар он ниҳоданд, ки диловари эронӣ тире гушод диҳад ва бад-он ҷой, ки тир фуруд ояд, марзи Эрону Тӯрон бошад. Ораш ном паҳлавони эронӣ аз қуллаи Дамованд тире бияфканд, ки аз Бомдод то Нимрӯз бирафт ва ба канори Ҷайхун фуруд омад ва Ҷайхун ҳад шинохта шуд.» (Луғатномаи Деххудо)

На бо ин сипоҳу на бо он сипоҳ,
Миёни ду дунё манам рӯсафед,
Миёни ду майдон манам рӯсиёҳ...

* * *

Зи бас маънои номи ҷадду номи худ намедонӣ,
Чӣ донӣ маънии раббонии оёти Қуръонӣ?
Мусалмонӣ ба идрок аст, дарки зоти он пок аст,
Туро бо мағзи зулмонӣ намешояд мусалмонӣ...

* * *

Зи симову садо ҳар шом эълон мерасад бар гӯш:
Фулон ибни фулон дар ин ва ё он пирахан гум шуд.
Бар ин гумгаштагон месӯзадам дил рӯзу шаб, аммо
Чаро як кас намегӯяд: Ватан гум шуд, Ватан гум шуд?...

* * *

Ҳар кас, ки буд дар паи озори Ҷӯрабек,
Ҳеч аст дар баробари осори Ҷӯрабек.
Бар торҳои ҷони мо оҳанг бастааст
Оҳанги ҷони мо бувад аз тори Ҷӯрабек.
Онҳо, ки ёр будаву ноёр гаптаанд,
Донанд ҷуз худо набувад ёри Ҷӯрабек.¹

* * *

Кавдано, баҳс баҳси Эрон нест,
Баҳси ман аз табори хештан аст.
Оташи форсии ту – табхол,
Оташи форсии ман сухан аст.

* * *

Чуста болои ту боло рафтам,
Раста аз ҷумлаву танҳо рафтам.
Ваъдаи бӯса лаби дарё буд,
Ман ба лаббӯсии дарё рафтам...

* * *

Сӯҳбати аввали мо дар сари роҳ
Монд дар хотири Моҳ.
Бӯсаи аввали мо дар лаби рӯд
Монд чун байти суруд.

* * *

Яке гар аҷнабӣ буда, дигар бомазҳабе буда,
Кӣ иноро бари ин боғи зебо ҳамбаре карда?
Касифе бо шарифе ҳамчаворӣ? Нек андешед:
Яке хунрезӣ карда, дигаре хунёгарӣ карда.²

* * *

Ин дарё на он дарёст,
Ҷигари обгаштаи мост,
Ки ҷорист.
Кадам биёбонаш мебалғад? –
Пайдо нест.

¹ Дар маросими ҷашни панҷоҳсолагии Ҷӯрабеки Мурод бадохатан гуфтаам. 22.05.93. – Хучанд.

² Бардошт аз дидани ду тандиси ҳамчавор, аммо мутаазод дар яке аз боғҳои Душанбе.

* * *

Шӯр шуд бахти ман аз бешӯрият,
Чӯр шуд сози ғам аз ночӯрият.
Кошкӣ якбора мекуштӣ маро,
То наемурдам зи доғи дурият.

* * *

На фармони манъасту тазйиқу ҳукм,
На таҳдиди тирасту шамшеру теғ.
Надонам зи чӣ дар Душанбеси хурд
Нагунҷид ишқи бузургон, дареғ...

* * *

Ҳамсояхо бесоянд,
Ҳампояхо бепоянд.
Розӣ набошӣ гар зи худ,
Сармояҳо бемоянд.

* * *

Ҳар қадар кӯшӣ, ҳар қадар чӯшӣ,
Ҳар қадар созӣ, ҳар қадар сӯзӣ,
Байни ин теғаҳои бепарво
Биният теғ мекашад рӯзе...

* * *

Ба ғафлат мондагон аз ҳоли миллат кай хабар доранд,
Дағалбозон кучо донанд ин маънии бориқро:
Замини Тоҷикистон з-он сабаб бисёр меларзад,
Ки аз хоби гарон бедор созад халқи тоҷикро...

* * *

Ба як барра дусад чӯпон, ба як дарвоза сад дарбон,
Худову бандааш ҳайратзада з-ин бешу кам бошад:
Намедонам ба ганҷи Тоҷикистон чӣ дуо рафта,
Ки дуздаш мухтарам, соҳибҳазина муттаҳам бошад...

* * *

То бапо маҳдудаи обу гил аст,
Пой дар гил одами соҳибдил аст.
Хонаи говон бубинӣ хушчиҳоз,
Хонадони оқил андар оғил аст.

* * *

Ман зи ту ҳамзабонӣ меҳоҳам,
Равиши ҳамравонӣ меҳоҳам.
Ҳамнишинист маҳзи як лаҳза
Ман зи ту ҳамнишонӣ меҳоҳам.

* * *

Кай шавад рӯзгор беҳ моро?
Рӯзгоро, забун манех моро!
Сарфамон сифру наҳвамон маҳв аст,
Эй худо, Деххудо бидех моро!

* * *

Миллати пешво напарварда,
Миллати пешво наёварда,
Пешвоёнт пешпохурда,

Пешвоёнт пеши по мурда.

* * *

Дар он замон, ки замони забони ғосиби дун буд,
Ту баҳри пири сухан додай ғурури чавонӣ.
Зи моми фарру бузургии миллати тоҷик
Бузургзода бизодӣ, бузургзода бимонӣ.¹

* * *

Бо шумо гоҳ ҳамнишин будам,
Бо шумо низ бода х(в)ардам ман,
Нонатонро агар наҷфзудам,
Номатонро баланд кардам ман.

Шоҳасар

Аз тамоми навиштаҳои башар,
Ки нависандааш худодод аст,
Беҳтарин сафҳае, ки ман хондам,
Сафҳаи рӯи одамизод аст.

Роҳи умр

Ғаҳ дар ғами ҷон, ғаҳ дар ғами нон,
Доғ аз паи доғ, зарб аз паи зарб.
Гоҳ аз паи ин, гоҳ аз паи он –
Яъне ҳамеша ҳарб аз паи ҳарб...

Гулрухсор ва Яхч

Дебӯчаи Чингиз² бувад, то пешгуфтори Расул³,
Сад хурда гирандат касон, аммо нагардӣ ту малул.
Ҳарчанд гуфтӣ: Яхч! Яхч! Сад бор бо сад изтироб,
Яхчат бимонад зери обу ту барои рӯи об...

Хулосаи соли 1989 ва солҳои баъд

Агар танз аст ё ҳаққаст,
беш аз ин намегӯям:
Бинозам соли пурҳарфӣ
ба ҷои соли пурзарфӣ...

Дудмони байналмилалӣ

Падар ба сӯи Маширик,
Модар ба сӯи Мағриб.
Писар ба сӯи Ҷануб
Духтар ба сӯи Шимол...

Чӣ аз ишқи оӣ монд?
Як дудаи ҳолӣ монд.
Ҳатто намекушояд
Даранҷро боре шамол...

* * *

¹ Бо хоҳиши Валӣ Самад андар бузургдошти Лутфулло Бузургзода гуфтаам.

² Чингиз Айтматов.

³ Расул Ғамзатов.

Эй хуфта андар қобҳо дар қолаби одобҳо,
Санге намехезад чаро аз латмаи хезобҳо?
Ту зиндагонӣ хостӣ, ҳам зиндагиро костӣ,
Рафтанд эй бас зиндаҳо дар ҳалқуми мурдобҳо.

* * *

Зи бедорӣ тоҷик чун дод зад,
Хаёлам, дам аз умри озод зад.
Вале неқ дидам, на ингуна буд,
Раҳи чағғалат буд, ворона буд.
Чу тоҷик бо худ ба пайкор шуд,
Ба ҷои Хирад Фитна бедор шуд.

* * *

Эй абулбашарзодон, он қадар бадӣ кардед,
К-осмони некиро мамлу аз бадӣ кардед.
Мурдагони пӯсида, дови сармадӣ кардед,
Хонаи худоро ҳам хонаи худӣ кардед.

* * *

Эй хуш даме, ки соғаре бо ёр мезадам,
Такрор то бибӯсамаш, такрор мезадам.
Варзобу шӯру мастиву ман масттар аз он
Дар пой қулла қуллаи¹ саршор мезадам.

* * *

Дар раҳи ишқ туро дидаму дил бохтамаст,
То баландои дили хеш барафрохтамаст,
Аз ғами ишқу гули ёду таби ташнадилӣ
Ман туро сохтам...
Эй кош намесохтамаст!

* * *

Чӣ менозӣ ба шеъри Рӯдакию Туғрали ноком?
Зарафшонро макун бадном бо иншои шеъри хом.
Агар таънат занам бар хомгӯӣ, узри ман бипзир,
Ман аз ту хомтар гуфтам, ҳичолат мекашам з-айём.

* * *

Ман чанд баҳорро дидам?
Чанд баҳор маро дид?
Бидруд, эй диду водид!

* * *

Ҳар дам ба рӯи бори ман сарбор мезананд,
Доғи дигар ба синаи афғор мезананд.
Гуфтам гилеми хешро берун кашам зи об,
Лоиқ гилем шуд, ки ба девор мезананд...

* * *

“Шаҳидон” расиданд аз чор сӯй,
Ҳам “Озодӣ” афзуд бо чанд гурд.
Чаҳон диду ангушти хайрат газид,
Шаҳидон фузуданду озодӣ мурд...

* * *

¹ Қулла – чом, сабӯ.

Ман оҳ мекашам: чӣ шуд ақидаҳо, ақидаҳо?
Ту оҳ мекашӣ: чӣ шуд ба чайб норасидаҳо?
Ман оҳ мекашам: чӣ шуд чакидаҳои хомаам?
Ту оҳ мекашӣ: чӣ шуд чакидаҳо, чакидаҳо?

Нома ба вазири ҳифзи муҳити зист

Вазири ғалларо гуфтам: бидеҳ орд,
Бигуфто: сабр кун, анбор холист.
Ту олиҳимматӣ, аз домани кӯҳ
Ба ман як тун ҳавои тоза бифрифт.

* * *

Шумо, эй пирамастони Зарафшон,
Ки танбокую шира мефурушед,
Намедонед (эй ҳайфи шумо бод!),
Ки фарзанду набера мефурушед.

* * *

Чехраи пажмурдаи ман –
Ишқҳои мурдаи ман.
Қомати хамхурдаи ман –
Бодаи камхурдаи ман.

Барои пешгоҳи арки Ваҳдат

Худовандо, худои хеш гардон миллати моро!
Муяссар кун бақои ҷовидонӣ давлати моро!
Ниҳоди кохи Ваҳдат баски бар хуни шаҳидон аст,
Ниғаҳ дор аз шабохунҳои ваҳшат ваҳдати моро!

* * *

Бешу ками олам одати дерин аст,
Кам бошаду ғам набошад, иқбол ин аст.

* * *

Эй пок, зи кулли айбҳо покам кун,
Чун даргузарам, ба дасти худ хокам кун.

* * *

Дар сардараҳо ҳанӯз барф об нашуд,
Ҳайфи дили ман, ки ҳеҷ дилёб нашуд.

* * *

Ин шаҳри шумо ҳаво надорад ёрон,
Дарди дили ман даво надорад, ёрон.

* * *

Як шаб, ки ба рӯи синаат сар мондам,
Дар пасту баланди зиндагӣ дармондам.

* * *

Аз ман бикунӣ агар гаҳе ёд, эй гул,
Бошӣ ҳама умр хонабод, эй гул.

* * *

Девор, ки нам кашад, кияш соз кунад,
Он ёр, ки ғам кашад, чӣ сон ноз кунад.

* * *

Абри сари кӯҳ ашкрезӣ сар кард,
Ашки ту гиребони маро ҳам тар кард.

* * *

Имсол чӣ шуд, сели дамодам омад,
Дар хонаи рӯ ба рӯи мо ғам омад.

* * *

Ин беда дари сарой ҳамсоли ман аст,
Ман зори касе шудам, ки безори ман аст.

* * *

Ҳаргиз нашавад фаромуш аз хотири ман
Борони баҳору гиряи модари ман.

* * *

Эй ёр, биё, вақти гули бодом аст,
Ишқе, ки напухт дар баҳорон, хом аст.

* * *

Имшаб чӣ шабе, нам-нами борон омад,
Он ёр, ки рафта буд, пушаймон омад.

* * *

Ошуфтаву беқарору девона – дилам,
Дар хонаи хеш гоҳ беҳона – дилам.

* * *

Дунё дили ман, ҳазор дунё – дили ман,
Қурбони ҳазор сирру савдо – дили ман.

* * *

Иқболи ману ту бешу камҳо дорад,
Бедардии нокасон аламҳо дорад.

* * *

Имсол гузашт, соли бисёр гузашт,
Шукри ҳама умри ман, ки бо ӯ гузашт.

* * *

Рӯсӯхтаи сахву хатоҳоям ман,
Дигар ба чӣ рӯ пеши ту боз оям ман?

* * *

Фарёди маро шунидаву рам кардӣ,
Умри ту зиёд, умри ман кам кардӣ.

* * *

Модар, модар, ба раҳ гуселам кардӣ,
Дар гардан аз ашки худ ҳамелам кардӣ.

* * *

Бар он, ки дақиқбину бофарҳанг аст,
Пастию баландии ҷаҳон яқранг аст.

* * *

Пазмони ту, ёри нозанин, хоҳам мурд,
Бе рӯи ту дар рӯи замин хоҳам мурд.

* * *

Ман кӯдаки хокбози ин дунёям,
Курбонии рӯзгори бепарвоям.

* * *

Ҳар пуштаи кӯҳ лолазоре дорад,
Ҳар куштаи ишқ доғи ёре дорад.

* * *

Наврӯз шуду об ба ҳар ҷӯй омад,
Дар хонаи ҳамсоии мо тӯй омад.

* * *

Дар ёлаи кӯҳ сабза рӯяд ҳар сол,
Ҳар сол ба мо рух нанамояд иқбол.

* * *

Ман дастхуши майлу ҳавасҳои худам,
Дилсӯхтаи нафсу нафасҳои худам.

* * *

Аз дур намой, бахтам аз дур ояд,
Боре нанамой, бахти ман кӯр ояд.

* * *

Он қадр зи ғамҳои дигар безорам,
Бечора ба ғамҳои ту акнун зорам.

* * *

Охубачаё, очат кучоҳо рафтаст?
Аз рӯзи азал бар ту ҷафоҳо рафтаст.

* * *

Ҳар гаҳ, ки чароғи хонаҳо афрӯзанд,
Гӯё дили торики маро афрӯзанд.

* * *

Ин шаҳри шумо ҷӣ шаҳри бедарвоза
Некӣ чу бадӣ намешавад овоза...

* * *

Ҳар барги хазон, ки аз дарахтон резад,
Монандаи ашқи шӯрбахтон резад.

* * *

Дунё гузарад, чу мавҷи дарё гузарад,
Дарёи дилам зи баҳри дунё гузарад.

* * *

Кафтарбачаё, лонаи порина кучост?
Ошиқбачаё, дилбари дерина кучост?

* * *

Хушбахт касе, ки бахтёр омаду рафт
Аз рӯзи нахуст дар канор омаду рафт.

* * *

Бар худ ҳамаро ту номуносиб хондӣ,
Охир сари шох чун хазонак мондӣ.

* * *

Бе ту ҳаваси касе накардам, эй гул,
Ғамҳои туро хазина кардам, эй гул.

* * *

Бесоғару май чу мо касе маст мабод,
Сарҳои баланди тоҷикон паст мабод!

* * *

Ман мераваму ҷаҳон ҷаҳон хоҳад монд,
Хуршед ҳамону маҳ ҳамон хоҳад монд.

* * *

Поёни ҳама мастии ман пастӣ буд,
Дарди сари ман ҳама зи сармастӣ буд.

* * *

То субҳ шаби дароз бедорам ман,
Дар хонаи нав ғами кӯҳан дорам ман.

* * *

Имсол гузашту солҳо ҳам гузарад,
Монанду ману ту дар ҷаҳон кам гузарад.

* * *

Дар хонаи ман ғами ту бошаст омад,
Қадди ту баланду қадри ман паст омад.

* * *

Эй ёри азиз, ҳар чи қисмат бошад,
Баъди сари ман сарат саломат бошад.

* * *

Бо ман чу ба қадри ошноӣ нарасӣ,
Аз ман, ки чудо шудӣ, ба ҷое нарасӣ.

* * *

Имсол сарам бо сари ту осояд,
То соли дигар сари дигар мебояд.

* * *

Қадди ту дарозу қадди ман кӯтоҳ аст,
Поёни муҳаббати ману ту оҳ аст.

* * *

Дар лонаи кӯҳна мурғакон кам оянд,
Мардони дуруст кам ба олам оянд.

* * *

Кафтар ҳама сол лонаи нав созад,
Ошиқ ҳама дам фасонаи нав созад.

* * *

Эй ёри азиз, вақти гандумдарав аст,
Дар байни ду абрӯи ту чонам гарав аст.

* * *

Ман нек будам, бо бадӣ ёдам карданд,
Ман хоки сабук будаму бодам карданд.

* * *

Эй миласияҳ, ҷавонӣ чун кабки рав аст,
Бо ман бинишин, ҷаҳон чӣ қуҳна, чӣ нав аст.

* * *

Дар синаи ман фиғони дарёҳо буд,
Дар чехраи ман сукути сахроҳо буд.

* * *

Умри ману ту пеш ва ё пас гузарад,
Аз базми ҷаҳон навбати ҳар кас гузарад.

* * *

Номи ману номи дилбари ман арабӣ,
Беҳоб шудам зи ваъдаи нимишабӣ.

* * *

Пире дидам зи раҳ хазон мерӯбад,
Гӯё раҳи умри гузарон мерӯбад.

* * *

Субҳ омаду шом омаду шаб омаду рӯз,
Шуд об дилам, валек ман ташна ҳанӯз.

* * *

Бо ман ҳама дам ҳазор маҳшар бигузашт,
Аз дил бигузашт, он чӣ аз сар бигузашт.

* * *

Ҳар ҳарф, ки дар китоби ашъорам буд,
Шарҳи диламу номаи кирдорам буд.

* * *

Бигузашт баҳору сабзаҳо сӯхтаанд,
Гӯё ҳама дар ишқ чу мо сӯхтаанд.

* * *

Гар як нафасе туро ба бар ёбам ман,
Бар қисмати хештан зафар ёбам ман.

* * *

Гар бо туам, азми ҷонфидоӣ бикушад,
Гар аз ту ҷудо шавам, ҷудой бикушад.

* * *

Он ёр зи мо зуд пушаймон шуду рафт,
Иқбол ду-сесоата меҳмон шуду рафт.

* * *

Ман бе ту сари ҳисобро гум кардам,
Чун ташна, ки роҳи обро гум кардам.

* * *

Шаб омаду рӯзи рафтаам ёд омад,
Хоб омаду баҳти хуфтаам ёд омад.

* * *

Ёрон, ёрон, шумо чи бепарвояд,
Бар дарди дилам даво намефармояд.

* * *

Ҳар бахт, ки кӯр бошад, аз кӯрии мост,
Ҳар роҳ, ки дур бошад, аз дурии мост.

* * *

Дар хонаи мо чароғи бедуда набуд,
Дар рӯи ҷаҳон хоҳири осуда набуд.

* * *

Онҳо, ки ба роҳи умр танҳо монданд,
Ҳар сӯй давиданду ба як ҷо монданд.

* * *

Пешу ту агарчи нописандам, эй ёр,
Ҷон қандаму уммед нақандам, эй ёр.

* * *

Ингуна бувад насиб аз рӯзи азал,
Гаҳ сайди амал шавему гаҳ сайди аҷал.

* * *

Ҷашми ману ҷашми ёр бо ҳам афтод,
Ҷандон нагузашту байни мо ғам афтод.

* * *

Дунёталабон зи мақри дунё миранд,
Фардоталабон дар раҳи фардо миранд.

* * *

Бо ҳамнафасе агар қашӣ як нафасе,
Дар як нафасе ба қадри дунё бирасӣ.

* * *

Барф об шуду ҳаври замин боло шуд,
Ҳайфи дили ман, ки сарфи вовайло шуд.

* * *

Имрӯз чи рӯзи тираву буғзи ҳавост,
Ҷашмони заминро осмон нобиност.

* * *

Гул мешукуфад, баҳор гул мешукуфад,
Баъди сари ман ҳазор гул мешукуфад.

* * *

Аз бесарию бебариям оҳ, эй ёр,
Ман гумраҳаму ҷашми ту дар роҳ, эй ёр.

* * *

Эй ёр, нигоҳи ту диламро бигудохт,
Бигдохт, вале буду набудаи нашинохт.

* * *

Афсӯс ба дасти зиндагӣ ром шудем,
Пуршӯр будем, инак ором шудем.

* * *

Эй чархи барин, ҳазор борат нафрин,
Дирӯз чунон будем, имрӯз чунин...

* * *

Афтод ситора, дар кучой, гули ман,
Аз ахтари бахти худ ризой, гули ман.

* * *

Ёрон, ёрон, агар касе расво буд,
Айбаш нақунед, айби ин дунё буд.

* * *

Эй дӯст, туро ба ҳоли худ кай монданд,
Парвози туро ба боли худ кай монданд.

* * *

Чун бода хурам зи ҷоми бишкастаи хеш?
Чун боз равам ба роҳи бигзаштаи хеш?

* * *

Ҳар ҷо биравед, рафтaro ёд кунед,
Ҳар ҷо хусбед, хуфтaro ёд кунед.

* * *

Имрӯз чи рӯз буд, беҳуда гузашт,
Ӯ буд, вале, мисли нобуда гузашт.

* * *

Фарёд макун, ки ғунчаҳо пажмurdанд,
К-андар дили мо чи орзуҳо мурданд.

* * *

Дастихуши ҳар суду зиёни, эй дил,
Гаҳ зочаи дасти кӯдакони, эй дил.

* * *

Танҳо-танҳо ба маҷмаъе ҷамъ шавем,
Танҳо-танҳо зи маҷмаъе боз равем.

* * *

Оҳиста гузар кунед аз манзили мо
То бӯй баред аз бисоти дили мо.

* * *

Бисёр зи худ рафта, пушаймон шудаам,
Бисёр ба худ омада, ҳайрон шудаам.

* * *

Ҳарчанд ба зоҳир ҳамагон маъмурем,
Дар ҷашми ҳақиқат, баҳудо, маъзурем.

* * *

Эй рӯд, асири дасти соҳилҳой,
Дар рӯи замин мусофири танҳой.

* * *

Ҳар чой, ки осӣёт, навбат бошад,
Ҳар чой, ки ошиқ аст, меҳнат бошад.

* * *

Аз умр агар шодӣ, агар ғам дидем,
Будем ду чашму ҷумла бо ҳам дидем.

* * *

Ҳар кас, ки заифнол буд, оқил нест,
Нолид зи об соҳиле, соҳил нест.

* * *

Якчанд, ки дар рӯи замин чоям буд,
Шеъраро ҳамроҳи хатоҳоям буд.

* * *

Онҳо, ки ба фикри фарди худ мегарданд,
Побанди худанду гирди худ мегарданд.

* * *

Як рӯз чи хуш гузашту як рӯз чи зишт,
Як ҷӯй ба рег рафту як ҷӯй ба кишт.

* * *

Ҳар гул, ки шукуфт, боз пажмурду бигуфт
Бар ғунҷаи наркуфта, ки ҳошо машукуф.

* * *

Ҳар чой, ба ҳар кӯй, ки ман по мондам,
Як пораи дил ба рӯи раҳҳо мондам.

* * *

Дарди ту чи хуш ба хеш наздикам кард,
Ман зишти дурушт будаму некам кард.

* * *

Якчанд базардаву ғиревон будем,
Бо чархи фалак дасту ғиревон будем.

* * *

Ҳар кас гила аз касе кунад, нодон аст,
Аз худ гиламандӣ ҳунари мардон аст.

* * *

Ҳар ҷо, ки қадам задем, беғам наздем,
Бисёр дамидем, вале дам наздем.

* * *

Ҳар кас, ки ба шеър бо тамаъ сафҳа кушод,
Чун ғураи бодрезак аз шох фитод.

* * *

Афсӯси баҳор, зуд хандиду гузашт,
Гӯё зи хазони хеш тарсиду гузашт.

* * *

Бисёрталаб умри каме хоҳад дид,
Садсолаи умрро даме хоҳад дид.

* * *

Афсӯсу дареғ, сӣ баҳорам рафтаст,
Сӣ ёри азиз аз канорам рафтаст.

* * *

Овози ту дар кӯҳу даман мепечад,
Зулфони ту дар гардани ман мепечад.

* * *

Дар шаҳри шумо ҳавои боронӣ буд,
Дар чаҳми шумо ашқи пушаймонӣ буд.

* * *

Эй ишқ, ту сарсулолаи ғамҳой,
Эй ғам, ту нишоти мардуми шайдой.

* * *

Дасти ту ба дасти дигарон аст имрӯз,
Гул дар кафи хорпарварон аст имрӯз.

* * *

Дунёи замири хеш дидӣ боре?
Фарёди дили хеш шунидӣ боре?

* * *

Онҳо, ки на раҳ, валеҳ ҳамраҳ доранд,
Шамшерӣ дарозу ақли кӯтаҳ доранд.

* * *

Мо мардумием, радди мардум нашавем,
Дар пасту баланди зиндагӣ гум нашавем.

* * *

Мо даст ба даст сайри саҳро рафтем,
Ҳамроҳ будем, лек танҳо рафтем.

* * *

Ҳар субҳ хитоб мекунам бо дили хеш,
Имрӯз биёб роҳи сарманзили хеш!

* * *

Бисёр туро чустаму пайдо нашудӣ,
Эй қатраи дурмонда, дарё нашудӣ.

* * *

Дар дафтари ман навиштаи ёре ҳаст,
Дар хоҳири ман ғурӯғи дидоре ҳаст.

* * *

Бо ёди ту рӯзҳои ман бегаҳ шуд,
Бе зулфи дароз умри ман кӯтаҳ шуд.

* * *

Дар мижжаи мо ғубори роҳе боқист,
Дар синаи мо ғиғону оҳе боқист.

* * *

Мо пеши касе мулзаму сархам напавем,
Афзун напавем ҳам агар, кам напавем.

* * *

Ҳар лаҳза чу сӯи сафҳа сар ҳам бикунам,
Як ҷой нишаста сайри олам бикунам.

* * *

Сарғангта шудему қадри сар донистем,
Сад. дар зада қадри роҳбар донистем.

* * *

Андар дили мо агар ғами ёр набуд,
Дар синаи мо хурӯчи ашӯр набуд.

* * *

Ёронам агар ақлу фаросат доранд,
Гӯед, маро ба ҳоли худ бигзоранд.

* * *

Ман марди раҳам, маро зи раҳҳо чӯед,
Аз дидаи чору аз ниғаҳо чӯед.

* * *

Осуда касе, ки ҳеҷ осуда набуд,
Фориғ зи ғами будаю нобуда набуд.

* * *

Фархунда касест, к-ӯ бимирад аз ишқ
Ҳаққи дили хешро бигирад аз ишқ.

* * *

Ёрон пай ризқи худ ба ҳар сӯ рафтанд,
Ҳар сӯй, ки рафтанд, ба ҳар рӯ рафтанд.

* * *

Дил сӯхт, сипас қадри шарар донистем,
Қадри дили модару падар донистем.

* * *

Аз ёр касе, ки рафт, пурғам биравад,
Беҳеш касе чу шуд, зи олам биравад.

* * *

Ҳар дам бирасад зи кӯи ишқ ин ово:
Дил бастану ҷон кандан агар хоҳӣ, биё!

* * *

Эй кош зи ишқи ёри хушқад мирам,
Дар сояи он давлати сармад мирам.

* * *

То милаи ту ба гарданам ҳалқа шудааст
Сад бор ба хуни дили ман ғарқа шудааст.

* * *

Имрӯз гузашт, рӯзи пурханда гузашт,
Як дастагуле ба сӯям афканда гузашт.

* * *

Як рӯз қадаҳ хурдаму як рӯз қасам,
Бар манзили мақсуд расам ё нарасам...

* * *

Бо он ки зи ишқ қону дил мекоҳам,
Девона манам, ки ишқи нав мекоҳам.

* * *

Имрӯз гузашт, дида-нодида гузашт,
Як бурчи дили маро харошида гузашт.

* * *

Эй дил, ба фиреби ишқ одат накуни,
Ин хоки ҳақирро зиёрат накуни.

* * *

Эй дил, баҳудо, тамом дигар шудай,
Хокат ба даҳан, ошиқи духтар шудай.

* * *

Дарё, дарё! Маро ба соҳил бирасон,
Дунё, дунё! Маро ба он дил бирасон.

* * *

Сад бор хазон омаду сад бор баҳор
Марде таҳи ор мурду марде таҳи бор.

* * *

Як барги хазон ба рӯи дарё мерафт,
Барги дигаре ба соҳил аз ҷо мерафт.

* * *

Дасте, ки ба домани муҳаббат нарасад,
Бар ҳар чӣ расад, вале ба давлат нарасад!

* * *

Он шаб, ки дили ман ҳаваси рӯи ту дошт,
Ҳар кӯчаи шаҳр бӯи гесӯи ту дошт.

* * *

Вақте дигарон зи ишқ бегона буданд,
Чашми ману чашми ёр ҳамхона буданд.

* * *

Ту рафтию доғи ишқ дар сина ҳанӯз,
Дар хотири ман баҳори порина ҳанӯз.

* * *

Бисёр ба ишқ ҳалқаи дар задаам,
Охир зи ҷудой хок бар сар задаам.

* * *

Рафтию ханӯз дар дилам ҳасрати туст,
Ҳар хатти ҷабини ман ҷавоби хати туст.

* * *

Анҷом расид, ёди оғозам ҳаст,
Пар сӯхт, вале ҳавои парвозам ҳаст.

* * *

Дар хоб туро дидаму бедор шудам,
Як бори дигар зи ишқи ту хор шудам...

* * *

Дунё зи барои ғусса х(в)ардан набувад,
Ин мурда киروي гирия кардан набувад.

* * *

Ҳар кас, ки ба ошиқӣ напайваста гузашт,
Лабташна зи рӯд бо лаби баста гузашт.

* * *

Кӯҳе ба сари кӯҳи дигар сар мондаст,
Гӯй ки чу ман ба дарди дил дар мондаст.

* * *

Бар манзили ишқ гарчи бо ҳам биравем,
Бисёр зи худ марав, ки мо ҳам биравем...

* * *

Эй оби равон, ки аз барам мегузарӣ,
Рӯзе бирасад, ки аз сарам мегузарӣ.

* * *

Хоҳам ба дили кӯҳ шикаст андозам,
Дар кокули обшор даст андозам.

* * *

Бигзашт ҷавониям ба афсонаи дил,
Ман мондаму дард монду вайронаи дил.

* * *

Бар тори гусастае дилам месӯзад,
Бар шохи шикастае дилам месӯзад.

* * *

Ҳар субҳ зи хоб дида чун боз кунам,
Гӯй ки зи нав зиндагӣ оғоз кунам.

* * *

Хуршед зи теғи кӯҳ лағжида гузашт,
Гӯё дили кӯхро харошида гузашт.

* * *

Хуршед зи чайби кӯҳ сар берун кард,
Носерии дидор диламро хун кард.

* * *

Ҳар чашмаи хушкида раги набзи ман аст,
Ҳар сабзаи сӯхта хати сабзи ман аст.

* * *

Хуршеди ғуруб аз сари кӯҳ гузашт,
Як рӯзи ҳаёт аз бари кӯҳ гузашт.

* * *

Эй чарх, ки кӯзапушт чун пиронӣ,
Дар кори чавонони замин ҳайронӣ.

* * *

Гар бо ту зи ишқ ҳосиле хоҳам дошт,
Андар дили гӯр ҳам диле хоҳам дошт.

* * *

Ҳар рӯз туро аз ин ҷаҳон мекобам,
Аз гумшудаҳои дил нишон мекобам.

* * *

З-он рӯз, ки додаӣ ту фанди дили ман,
Чун қуфли шикастаест банди дили ман.

* * *

Посӯхта хешро ба дарё бизанад,
Дилсӯхта боз дил ба савдо бизанад.

* * *

Як бор, ки аз ишқ саволам додӣ,
Аз давлати ошиқӣ камолам додӣ.

* * *

Онон, ки дар орзуи ҷонон рафтанд,
Инсон ба ҷаҳон омада, инсон рафтанд.

* * *

Эҳсоси дилам зи достони дили туст,
Парвози дилам ба осмони дили туст.

* * *

Эй ёр, кучой, ки дилам пазмон аст,
Дар пушти дарича нолиши борон аст.

* * *

Ҳарчанд ки кишти ишқи ман дерӣ буд,
Дилёбии ман беҳ аз ҷаҳонگیرӣ буд.

* * *

Оё кӣ ҷамоли бахти худро дидаст?
Оё гули маҳтоб ягон кас чидаст?

* * *

Ман будаму ӯву ишқи пинҳоне буд,
Гарданда фалак дидаи ҳайроне буд.

* * *

Ман мегузарам зи пеши чашмони шумо,
Хуш бод давоми даври даврони шумо.

* * *

Дар тегаи кӯҳ абру борон дидам,
Дар мотами худ гирияи ёрон дидам.

* * *

Рафтам зи ҷаҳон, будаи нобуд рафтам,
Дунболаи умри рафтаи худ рафтам.

* * *

Парвози баназми турнаҳо дар дили мост,
Оғози ҳама таронаҳо дар дили мост.

* * *

Ёрон, ёрон зи ҳам хабардор шавед,
Ё ёр шавед, ё ғами ёр шавед.

* * *

Ман бо ту бинои ошиқӣ хоҳам кард,
Як кори ба хеш лоиқе хоҳам кард!

* * *

Он лаҳза, ки изтироб дорам, умр аст,
Дар кӯи диле шитоб дорам, умр аст.

* * *

Рӯзи сафарат дилам паронар мекард,
Ҳар лаҳза қиёмати дигар сар мекард.

* * *

Рӯзе, ки дилам бо дилат овоз кунад,
Сад умри абад диҳанд, парҳез кунад.

* * *

Гул дар бунӣ гӯшу ҳамаи кокул зебад,
Ё дар кафи ошиқони бекул зебад.

* * *

Дар кокули худ чун гули садбарг кунӣ,
Сад дилшударо ба ноз якмарг кунӣ.

* * *

Дар пеши дарат дилам ғариб афтодаст,
Беқадр макун, бар ту насиб афтодаст.

* * *

Эй рӯд, ки нағмаи илоҳӣ дорӣ,
Аз шӯриши рӯҳи ман гувоҳӣ дорӣ.

* * *

Гар Рӯдакӣ дар шеър паямбар будаст,
Пайғамбари ишқ нози духтар будаст.

* * *

Дар киштии ишқ ноҳудое чӣ кунад?
Дар рафтани умр раҳнамое чӣ кунад?

* * *

Дар шоирӣ манфиат намебояд чуст,
Ҳамчун гули худрӯй ҳамебояд руст.

* * *

Ҳар кадр фиреби зиндагонӣ дидам,
Он кадр ба содагии худ хандидам.

* * *

Ҷамъияти ман зулфи парокандаи туст,
Сад дафтари шеъри ман зи як хандаи туст.

* * *

Дар табъи ҷаҳон рози мусалсал будаст,
Ҳар кашфи ҷадид машқи аввал будаст.

* * *

Аз хеш рамидагони дунё – моем
То арш паридагони дунё – моем.

* * *

Ман будаму растухезҳо бо дили хеш,
Дарёи дамида будам аз соҳили хеш.

* * *

То дил ба ҷамоли бениёзат бастам,
Сад қофия бар зулфи дарозат бастам.

* * *

Бар санг агар нигоҳи духтар афтад,
Дар сини санг шӯри маҳшар афтад.

* * *

Рӯзе, ки ба дасти ҷоҳиле хор шавӣ,
Он гоҳ ба хоки ман харидор шавӣ.

* * *

Ман бо ту баҳори дигаре меҷӯям,
Бо бахт шумори дигаре меҷӯям.

* * *

Дар рӯи замин сояи абри сияҳ аст,
Дар ҷазираи мо сояи доғи гунаҳ аст.

* * *

Ҳар субҳ ба хуршеди дигар дил бастам,
Ҳар шом зи хуршеди дигар бигирам.

* * *

Имрӯз насиби печуби ману туст,
Имрӯз қиёми офтоби ману туст.

* * *

Дар дафтари ман нақши ғамат хоҳад монд,
Ҳар шеър чу зулфи пурҳамат хоҳад монд.

* * *

То дар дили ман напӯаи ғамҳоят ҳаст,
Медон, ки ҳанӯз ҳусни гироят ҳаст.

* * *

Рӯзе, ки ба духтарон касе ошиқ нест
Донед, ки дар ҷаҳон дигар Лоиқ нест.

* * *

Дар мотами ман навҳасароӣ накунед,
Ғайр аз сухани нек худой накунед.

* * *

Ранҷур шудам, ёди ту ҳамдардӣ кард,
Беҳтар зи ту ёди ту ҷавонмардӣ кард.

* * *

Дунё дили ошиқон намефаҳмидаст,
Сад гирия кунӣ, бахт намехандидаст.

* * *

Ҳусни дилу ҳусни сахнаоро дигар аст,
Пайванди ману ту аз ҷудой батар аст.

* * *

Бисёр давидаем то манзили ёр
Дарёфтаем ҳар чӣ ғайр аз дили ёр.

* * *

Ҳар бор, ки номи ту зи ёдам гузарад,
Аз пеши назар ними ҳаётам гузарад.

* * *

Он рӯз, ки бо ту бода хурдам, бигузашт,
Он рӯз, ки дар дили ту мурдам, бигузашт.

* * *

Ҳушёр миёни бодахорон танҳост,
Майхора миёни ҳушёрон танҳост.

* * *

Ман сӯхтаам чу сабзаи тобистон,
Оташ чӣ занед боз, эй бедардон?

* * *

Гоҳе чу гули пиёда будам, будам,
Гоҳ аз дигарон зиёда будам, будам.

* * *

Бидҳанд ҷазо ба одами бешарафе,
Монад вале бечазо ҷаро бетарафе?

* * *

Дар дафтари ман гулу ҳазон ҳамсонанд,
Берутба замини осмон ҳамсонанд.

* * *

Чашми ту ҳазор чашмаи эҷод аст,
Ҳусни ту беҳ аз ҳазор истеъдод аст.

* * *

Ёрон, ёрон, аҳли сафоро накушед,
Дар киштӣ нишаста, нохудоро накушед.

* * *

Афсӯс, чи қадр беш бошем, камем,
Фарёд, ҳазор баҳр бошем, камем.

* * *

Чое бирасидем ба гардуни баланд,
Чое нарасидем ба мазмуни баланд.

* * *

Эй хум, ҳама риндони накӯномат ку?
Гирам, ки пур аз бодай, Хайёмат ку?

* * *

Он рӯз, ки поят аз дарам канда шавад,
Ёбам, ки зи арш ахтарам канда шавад.

* * *

Эй ёр, зи дасти зиндагӣ оҳ мағӯ,
Дар пеши гадо ҳикояти шоҳ мағӯ.

* * *

Овора шудам ба кӯчаи дилёбӣ,
Овора шавӣ, духтараки варзобӣ.

* * *

Ин умр зи дасти ман хичил мегузарад,
Бо охи сару фиғони дил мегузарад.

* * *

Бисёр агар аз раҳи мурдан гаштам,
Баҳри зи лаби ту бўса бурдан гаштам.

* * *

Эй кош, туро надида мемурдам ман,
Хокам мехурду ғам намехурдам ман.

* * *

Дар манзари навбаҳор борону нам аст,
Дар дафтари ошиқон фақат байти ғам аст.

* * *

То пасту баланди зиндагонӣ бошад,
Лағжидани мард ногаҳонӣ бошад.

* * *

Дар анчумане дидаву нашнохтиям,
Бигдохта будӣ, боз бигдохтиям.

* * *

Як субҳ чу хуршед кулаҳпӯшам ман,
Як шом чу шомӣ ғам сияҳпӯшам ман.

* * *

То куртаи атлас ба қадат чанг кунад,
Аҳволи маро дар ин ҷаҳон танг кунад.

* * *

Дар боғи шумо хазони гулҳо бошад,
Аз доғи шумо фиғони дилҳо бошад.

* * *

Кас маншаи хобро надидаст ҳанӯз,
Кас ғунчаи обро начидаст ҳанӯз.

* * *

Ин амр чӣ амру ин чӣ сон қонун аст,
Дар мулки пуурофтоб хом афзун аст?

* * *

Эй модари пири ман, ҷаҳон рози ту аст,
Маънос нашав, ҷавонӣ эъҷози ту аст!

* * *

Аз он, ки дили ҳама зи ту мемонад,
Одам шудани туро худо медонад.

* * *

Ман бо ту ба ҷое нарасидам, афсӯс,
Аз домани фардо нақашидам, афсӯс.

* * *

Ҳарчанд баҳори ту хазондида шудааст,
Ҷашмони хумори ту ҷаҳондида шудааст.

* * *

Дар раҳгузари баҳор гул бисёр аст,
Ҷон кандани ошиқони гул душвор аст.

* * *

Ҳар бор, ки номат ба забон мегирам,
Як бори дигар барои ту мемирам.

* * *

Хушбахт дилам, бо дилат омӯхта шуд,
Чун лахчаи мурда буд, афрӯхта шуд.

* * *

Девори баландро барандозад нам,
Инсони бузургро барандозад ғам.

* * *

Ҳар кас зи барои қадри худ тоб хурад,
Ҳар кас ба кафи хеш зи рӯд об хурад.

* * *

Аз лаҳни шумо таъми асал меояд,
Аз мӯи шумо бӯи ғазал меояд.

* * *

Як бор, ки нашидӣ маоли суханам,
Рӯзе гирад туро вуболи суханам.

* * *

Андеша макун ту аз сабуксории ман,
Андеша бикун ту аз гаронбории ман.

* * *

Анҷомнадидае зи оғози худам,
Раҳгумзадаи ҷаҳони пуррози худам.

* * *

Қашшоқтарин одами олам – шоир.
Доро зи ҳама зумраи одам – шоир.

* * *

Ин сатр худ аз ҷанозае пайдо шуд:
Аз марқади ин маснади он боло шуд.

* * *

Дарё, дарё! Маро ту дар ёд бигир,
Як байти маро ба роҳи худ зод бигир.

* * *

Эй бод ба даст, дасти бодат бибарад,
Номурда ҳақи роҳ зи ёдат бибарад.

* * *

Рафтию ба ёд ҷашми бодомии ту монд
Дар хошияи дафтари дил номи ту монд.

* * *

Эй дӯст, биё, ки дӯстон бигзаштанд,
Гулҳо зи канори бӯстон бигзаштанд.

* * *

Чун дафтари хешро варақ гардонам,
Дар ҳар варақе шеъри ғаматро хонам.

* * *

Ҳар бор, ки ҷашмони туро ёд кунам,
Аз ҷашмаи дил байти нав иншод кунам.

* * *

Ин сон, ки ту дар ишқи суҳан булҳавасӣ,
Дар ҷодаи эҷод ба ҷаддат нарасӣ.

* * *

Эй ишқ, туй пушту паноҳи дили ман,
Эй васл, туй зухургоҳи дили ман.

* * *

Аз мӯи кушодаат дилам бикшояд,
Аз наргиси содаат дилам осояд.

* * *

Ҳар гаҳ, ки зи худ раҳо шавӣ, ёдам кун,
Он рӯз, ки бебаҳо шавӣ, ёдам кун.

* * *

Эй содаи хом, меваи нораси дил,
Ту маркази шаҳр ҷӯй, ман маркази дил.

* * *

То кай зи ғами ту нола бунёд кунам,
Ту ҳамту бишин, ки ман тамошот кунам.

* * *

То ҳарфи туву зулфи ту печ андар печ,
Оби ману ту ранг намегирад ҳеч.

* * *

Имрӯз, ки ҳамсоия овозрасем,
Бояд, ки ба доди ҳамдигар боз расем.

* * *

Дар рӯи ман ожанги чабини кӯҳ аст,
Зеро дили ман регзамини кӯҳ аст.

* * *

То ғарқ шудам, дасте гирифт аз дастам,
Ман соҳили рӯдро намедонистам.

* * *

Оқилон девонагӣ ҳам мекунамд,
Дӯстон бегонагӣ ҳам мекунамд.

* * *

Шеърҳои нотамомам ишқҳои нотамоманд,
Шеърҳои сусту хомам ваъдаҳои сусту хоманд.

* * *

Касе зи ишқу муҳаббат асар тавонад бурд,
Ки аз нигоҳи палангон шарар тавонад бурд.

* * *

Нагсилад пайванди мо аз рӯзгори ошиқӣ,
То манам дар орзуи абруи пайвасти ту.

* * *

Ғайри худбинӣ диданишон нест
Рӯзкӯрони рӯзгоронро.

* * *

Умрам ба сони домани ёре зи даст рафт,
Боре ба даст омаду боре зи даст рафт.

* * *

Ҳар касе дар шеър даъвои нахустинӣ кунад,
Мисли шабкӯрест даъвои ҷаҳонбинӣ кунад.

* * *

Миёни суҳанро шикастӣ чи бад,
Илоҳӣ миёнат чунин бишканад.

* * *

Биной ишқро бому даре нест,
Зи оташҳои дил хокистаре нест.

* * *

Ишқи деринаи мо бо ғами дерина гузашт,
Чун чилои шафақи субҳ дар оина гузашт.

* * *

Кош чое мерасидам, ки садоям мерасад,
Кош чое мепаридам, ки ҳаёлам мепарад.

* * *

Касе, ки пир надорад, ба пирӣ ҳам нарасад,
Худо намешавад он кас, ки беҳудо бошад.

* * *

Қадри тиллоро физоянд аз замин то осмон,
Хомушӣ тиллоост, ин тилло чаро қимат нашуд?

* * *

Дар таманнои висолат зиндагониям гузашт,
Дар тақопӯи ҷавоният ҷавониям гузашт.

* * *

Дод аз дасти ғамат, дар синаи ман дил намонд,
Қатраи хуне ба деворе аз он қотил намонд.

* * *

Кош як шаб дар канорат соҳиби дунё шавам,
Шаб дар оғӯшат бимирам, субҳдам эҳё шавам.

* * *

Аз чашмҳои ту дили ман об меҳурад,
Чун зулфҳои ту дили ман тоб меҳурад.

* * *

Ҳарчанд чораи дили бечораи манӣ,
Тасвири нотамоми ман – ангораи манӣ.

* * *

Чӣ мефаҳрӣ аз он кӯҳе, ки то зонуи ман бошад,
Намедонӣ ба зери баҳр пинҳон қуллаҳое ҳаст!

* * *

Ман агар гумгашта бошам, як ту мекобӣ маро,
Ман агар худро наёбам, як ту меёбӣ маро.

* * *

Зиндагонӣ арсаи ҳамвор нест,
Байни марғу мо сипардевор нест.

* * *

Ошноён ба ман гарон буданд,
Ошноёни ошу нон буданд.

* * *

Агар гуфтори ман аксар дурушт аст,
Дуруштиҳои ман аксар дуруст аст.

* * *

Борҳо дида, шудам хайронтар,
Хонаи нав зи куҳан вайронтар.

* * *

Баҳори дигар охир шуд, чароғи лолаҳо мурданд,
Чароғи лолаҳо дар дашту кӯҳу ёлаҳо мурданд.

* * *

Он пуле, ки байни соҳилҳо шикаст,
Чун миёни қосиди дилҳо шикаст.

* * *

Накардам ҳеҷ гоҳе айбҷӯй,
Тамоми умр кардам айбшӯй.

* * *

Эй басо пирон миён бишкатаанд,
То миёни пири дунё напканад.

* * *

Чашми ман осмони боронист,
Гӯй мебораду намеборад.

* * *

Дар ҷаҳон то нафси инсонӣ бувад,
Зиндагониву парешонӣ бувад.

* * *

Шабе, ки охирин ҳарфи ҷудой қотили ман буд,
Чароғи хонаат ҳам мурда монанди дили ман буд.

* * *

Санчидаву дидем, басо тачриба кардем,
Ҳам лаъл ба каф н-омаду ҳам ёр биранчид.

* * *

На Лайдӣ монду на Мачнун, валекин то ҷаҳон боқист
Ба хоки пой Лайлӣ беда Мачнун сачда хоҳад кард.

* * *

Чанд рӯзе, ки дар ин дунёи равшан зистам,
Дар мазори шеърҳои мурдаам бигристам.

* * *

Ҳар марди ошиқ ду нақд дорад:
Ё дасти ёре, ё пой доре.

* * *

“Аз Зиндарӯди зиндадилӣ об хурдаам”¹
Дар мурдаоби мурдадилӣ тоб хурдаам.

* * *

Гоҳ андар зиндагӣ мафтуни мушкистон шудам,
Гаҳ ба коми хушк саргардони хушкистон шудам.

* * *

Нигар барфе, чи сон барфи азим аст,
Дирамрезии шоҳони қадим аст.

¹ Моли Сонб.

* * *

Эй писар, хоҳӣ агар рӯҳи падар шод кунӣ,
Хонавайрон шавӣ ҳам, гӯри вай обод кунӣ.

* * *

Ман шоирам, вале суҳанам баста дар даҳон,
Вақте суҳан диҳӣ, ки забонам гирифтааст.

* * *

Гар сӯи кӯи ту наравам, баҳра кай барам,
Гар хоки кӯи ту наштавам, хок бар сарам!

* * *

Эй басо назм аст андар қисмати беназми ман,
Эй басо разм аст дар ҳар нӯшбоди базми ман.

* * *

То рафтаам зи ёди ту, ёдам намекунамд,
То рафтаам зи дасти ту, аз по фитодаам.

* * *

Зери фалаки атлас бо пираҳани атлас,
Як бор туро бинам, ин бахти ҳумоюн бас!

* * *

Агар раҳти сафеди ту ба ту бахти сафед орад,
Сияҳбахтии ошиқро ба оҳе метавон бахшид.

* * *

Тамоми умр нолидам дар ин дунёи бепоен,
Гаҳ аз биноии кӯрон, гаҳ аз кӯрии биноён.

* * *

Нур бар хонаи хуршед фузудан хатар аст,
Нур аз хонаи хуршед рабудан ҳунар аст.

* * *

То накардам орзуят, орзуям гул накард,
То накардам ҷустуҷӯят, ҷустуҷӯям гул накард.

* * *

Ба сабзаҳои гӯри ман касе, ки об медиҳад,
Ба косаҳои ҷашми ман шароби ноб медиҳад.

* * *

Ба он ки байни неку бад мо дар кашокашем,
Ғам мекашему маншаи ғамро намекушем.

* * *

Фарёди бефарёдрас, ёдат ба хайр!
Эй гул, ки муҳтоҷӣ ба хас, ёдат ба хайр!

* * *

Эй аҷаб, дар зери чархи чанбарӣ
Бесарам ман, чун ту бо ман ҳамсарӣ?

* * *

Эй дил, эй дили дарё, охири ту оромист,

Эй дил, эй дили шайдо, охири ту нокомист.

* * *

Дар тангнои қофия чун нест офият,
Пас чониби фарохно бояд гурехтан.

* * *

Дилам аз сина берун шуд, намедонам кучо бошад,
Худо донад кучо гум шуд, ба шарте, ки худо бошад.

* * *

Дар чаҳони дағал чу нармӣ нест,
Кафани мурда баҳри гармӣ нест.

* * *

Гар ба зоҳир дорӣ сад авчу нуму,
Мӯсафеди дилсиёҳӣ, эй аму.

* * *

Аз азми офтоб бувад азми зиндагӣ,
Аз базми нуриён шафақи базми зиндагӣ.

* * *

Саводи мактабӣ дорӣ, саводи маънавият ку?
Китоби хонишат ҳаст, ибтикорат ку, навият ку?

* * *

Дар сафҳаи беранге шеъре ба ту лоиқ нест,
Дар сафҳаи барги гул тавсифи ту бояд гуфт.

* * *

Сухан гар паҳлу дорад сесаду шаст,
Ту, якпаҳлӯ, фақат як паҳлу дидӣ.

* * *

Дар ҳама даҳр гар мағал гул кард,
Дар замини Аҷам ғазал гул кард.

* * *

Дар канори чаҳони дурӯзӣ
Чун бичӯем ишқи ҷовидон?

* * *

Як замон соҳиби замин будӣ,
Соҳиби туст ин замин айдун.

* * *

Хишти набе бар хишти куҳан нагзоранд,
Суннатшиканиашон зи бесуннатияст.

* * *

Қоилам он сон ба “устодон”, ки мегӯям баланд:
Турфа устоде, ки дар ҳайрат кунад шогирдро.

* * *

Кандагихои замон дар нутқи пайвасти шумост,
Ҳақ ба дасти мост, аммо муҳр дар дасти шумост.

* * *

Нестам ҳоло бари ту ман пашизе бештар,
Рӯзи зӯромад маро мечӯӣ, аммо нестам.

* * *

Аз одамони хушк ба дод омадам, ба дод,
Борони навбаҳор, маро тар куну гузар!

* * *

Чавониям ба пирӣ мегуселонад маро ҳар сол,
Вале ман бечавонӣ мегуселонам чавониро.

* * *

Ман, ки даъвогар наям ҳатто ба ҷои хештан,
Бо ҷӣ рӯ аз баҳри ҷои дигарон даъво кунам?

* * *

Дигарон гул чидаанд аз бўстонҳои баҳор,
Ман гули рӯ чидаам бо бўсаҳои обдор.

* * *

Дунё гузаптааст, вале мо ҳанӯз ҳам
Дар интизори навбати дунё ситодаем.

* * *

Ситора дар само чашмак заду рафт,
Чавонӣ ҳам ба мо як омаду рафт.

* * *

Одам асту олам аст,
Олам асту одам аст.

* * *

Ба роҳи манзили уммед бояд мурд бо уммед,
Барои бўсаи хуршед бояд сӯхт чун хуршед.

* * *

Шоирӣ ғояти қудрат будаст,
Адабиёт абадиёт будаст.

* * *

Мурғи ҳақ ҳақ мезанад то субҳдам,
Марди ҳақ ҷон меканад то субҳдам.

* * *

Дод аз гардиши ту, эй гардун,
Умр кам мешаваду ғам афзун.

* * *

Ҳар касе аз назари худ зебост,
Хоса он рӯз, ки ошиқ бошад.

* * *

Пул ба дасти ман фузун ё андак аст,
Мисли гӯгирде ба дасти кӯдак аст.

* * *

Гар бихоҳӣ наравӣ зери замин,

Аз раҳи зеризаминӣ бигузар.

* * *

Чу барги коҳ ғаштам аз ғамат коҳида-коҳида,
Заволи хештан дидам туро нодида-нодида.

* * *

Чун туро бинам, ҷаҳон дар дидаам дигар шавад,
Хас гули хуррам намояд, санги хоро зар шавад.

* * *

Чанд дилхаста ба уммеди худо биншинӣ,
Вақти он аст, ки шодон бари мо биншинӣ.

* * *

Гули ман, милаатро чуфт кардӣ,
Ғаматро баҳри ошиқ муфт кардӣ.

* * *

Сер нодида зиндагониро,
Зиндагӣ сер мешавад аз мо.

* * *

Канда беҳ қасде, ки имон бишканад,
Хушк беҳ дасте, ки занро мезанад.

* * *

Надорам даъвие андар тамоми,
Тамоми шеърҳоям машқи шеъранд.

* * *

Пешу пас мо медазем андар ҷаҳони макру фан,
Ман зи пушти зиндагониву аҷал аз пушти ман.

* * *

То ба асли хештан баргаштаем,
Эй басо мо асли худро куштаем.

* * *

Ишқ оғоз мешавад имшаб,
Дари дил боз мешавад имшаб.

* * *

Рӯзе ман аз ғами ту мемирам,
То ту осуда зиндагӣ бикунӣ.

* * *

То даме, ки ҳусни ту олампаҳо аст,
Ошиқи ғарқи гуноҳат бегуноҳ аст.

* * *

Туро кардам талоқ, эй духтари раз,
Кунун танҳояму бехешу бекас.

* * *

Ҳар гапе пеши даҳан меояд,
На ҳама зеби суҳан меояд.

* * *

Таарруз не, тақарруб кун,
Таассуб не, тааччуб кун.

* * *

Он қадар чон мафишон то тани бечон нашавӣ,
Он қадар сар мафикан то сари сарсон нашавӣ.

* * *

Эй азизон, тухмати ноҳақ навиштан хуб нест,
Одами дарёдилеро ташна куштан хуб нест.

* * *

Баҳору ишқу ҷавонӣ барои ҳар кас нест,
Ба рӯи сабза нишастан насиби ҳар хас нест.

* * *

То туй дар барам, эй маҳбубам,
Мушт бар фарқи аҷал мекубам!

* * *

Як замон то будӣ поку софтар,
Осмон ҳам буд боинсофтар.

* * *

Сад куҳгузар ҳаст миёни ҳама кӯҳсор,
Як кӯҳдилу кӯҳчигар нест, дарёғо.

* * *

Гар ба сар басар дорӣ, ҳиммате агар дорӣ,
Дар ҷавоби ғамхорӣ пушти сар чӣ меҳорӣ?

* * *

Дар миёни дурбинон як дубин афтодааст,
Заҳри қотил ҳамҷавори ангубин афтодааст.

* * *

Барои пораи нон пора хурдӣ,
Аз он пас ғуссаи ҳамвора хурдӣ.

* * *

Як бор туро фиреб додам,
Сад бор зи худ фиреб хурдам.

* * *

Ба сад дар сар задему сар шикастем,
Надонистем сар ё дар шикастем.

* * *

Он кӯзапушт агар шуда дар зери осмон,
Он кӯзапушттар шуда дар зери сақфи паст...

* * *

Асри бист, эй асри пурталвосаву биму шикаст,
Дар катакҳои битоният ҷавониям гузашт.

* * *

Гар сарат аслаъ аст, айбе нест,

Ақли ту аслаъ аст, айб ин чост.

* * *

Ёдат бахайр бод, эй шуълаи умед,
Эй ишқи аввалин, эй тифли норасид...

* * *

Чӣ боке дорам аз н-осуда мурдан,
Маро бокест аз беҳуда мурдан.

* * *

Гар барои зиндагонӣ мурдаӣ,
Зиндагонӣ зинда медорад туро!

* * *

Аз ин қаламрав аҳли қалам рафт,
Ҳар кас алам шуд, бо сад алам рафт.

* * *

То дар талошҳои мо якормонӣ нест,
Дар ҳеҷ қаҳрамони мо як қаҳрамонӣ нест.

* * *

Вой аз он рӯзе, қ-аз ин бадтар шавад,
Бонки миллат бонги миллат нашнавад.

* * *

Мағӯ дар пой кӯҳе хуфтаам ман,
Ки бар побӯси куҳҳо рафтаам ман.

* * *

Ҳайфи ман дар ин диёри мурдарег –
Мурдареги интизори мурдарег.

* * *

Аз чунин обишхури бемури ҳолӣ
Орзуям ҳоки ҳолӣ, гӯри ҳолӣ...

* * *

Ҳар қадар, ки арса танг ояд маро,
Аз вучуди хеш нанг ояд маро.

* * *

Мезанӣ ҳоки оламе бар сар,
То туро ҳок мекашад дар бар.

* * *

Халқи тоҷик дар Осиёи Миёна –
Дони танҳо дар осӣи замона...

* * *

Ду онҳамдигарро кушт, ҳар ду бенишон бошад,
Ду тоҷик ҳамдигарро кушт, ҳар ду қаҳрамон бошад.

* * *

Ҳар гаҳ ду тоҷик ба ҳам ... сухан кунанд,
Зинда ба зинда модари худро кафан кунанд.

* * *

Ё магар ду тифли ҳамзоданд аз рӯзи азал
Раҳбарӣ бо раҳзанию сарварӣ бо сарбурӣ?

* * *

Фалак хуршеди фардоро зи дида нопадидам кард,
Умедам бар худо буду худо ҳам ноумедам кард.

* * *

Дилам таҳ мезанад шабҳо, худоё,
Магар чон меканад шабҳо, худоё?

* * *

Аз ту чаро нолам, дило, дилбанди чонам омадаст,
Дигар набояд чон канам, пайванди чонам омадаст.

* * *

Ту омадӣ, зи шодият сарам ба осмон расид,
Сарам ба осмон расид, лабам ба он лабон расид.

* * *

Чу ҳар боре ба истикболи ман он нозанин хандад,
Зи иқболи ман он соат замон хандад, замин хандад.

* * *

Гар хуни замин ҳамин нароб¹ аст,
Хуни дили ман маю шароб аст.

* * *

Гар тарки сабӯ кардӣ, бӯе набарӣ аз ишқ,
Гар май нахурӣ, Лоик, кай лоиқи давронӣ?

* * *

Дар боғи пургул нашкуфтаҳо ҳаст,
Ногуфтаҳое дар гуфтаҳо ҳаст.

* * *

Чун аз шару шӯри ишқ огоҳ шудам,
Як роҳ туро дидаму гумроҳ шудам.

* * *

Аз чор сӯй арсаи мо танг мешавад,
Аз баҳри сангҳои мо сагчанг мешавад.

* * *

Гӯри торих фароҳ аст, даҳан во дорад,
Кай ҳама мурдаи айём дар он ҷо дорад?

* * *

Баъди ин тахт ... мерасад лобуд
Тахтапуштат ба тахтаи тобут.

* * *

Аввал инсону в-онгаҳ инсон аст,
Баъд сӯҳбат зи дину имон аст.

¹ Нароб – ҷӯи бузурги пуроб.

* * *

Эй шаҳри ҳеҷ кас, ҳама рафтанд аз барат
Аз ҳеҷ кас ба ҳеҷ кас додат намерасад.

* * *

Доди бекаси дорӣ, додрас намеёбӣ,
Ҳамқафас басте дорӣ, ҳамнафас намеёбӣ.

* * *

Рафту баргашт агар дар ғазали Ҳофиз ҳаст,
Рафту баргашт надорад сафари охирати.

* * *

Дандони осиеи ман афтод, осафо,
Пайдост, меҳурад маро дандони осие.

* * *

Гар чиҳоди ту чиҳоди қачравист,
Ин чиҳоди мо чиҳоди маънавист.

* * *

Умрат ба тамаллуқи хару гов гузашт,
Оё ба муроди хеш ҳам зистай?

* * *

Муште маро задию биболӣ зи бозуяи,
З-ин беҳудӣ мабол, худо мезанад туро!

* * *

Соате гар хоб рафтӣ, соате гар хестӣ,
Соати дигар надонистӣ, ки дигар нестӣ.

* * *

На танҳо дар дилам уммедҳои инҷаҳонӣ мурд,
Накӯтар бингарам, дар пеши чашмам зиндагонӣ мурд.

* * *

Чу ман мирам, миёни ҳамдигар гӯед, ки Лоик
Дар оғӯши замин бо бӯяҳои осмонӣ рафт...

* * *

Ту хоҳӣ бош тоҷикӣ, ту хоҳӣ бош эронӣ,
Вале мобайни ҳамхунон макун эҷоди вайронӣ.

* * *

Биё, то бо ту баргӯям ҳама дарду алам, биншин,
Камонро бар замин бигзор, бо аҳли қалам биншин.

* * *

Замоне дар лаби Варзоб дарёнӯшӣ мекардем,
Кунун бар чаккаҷаққонии духтур зор мегардем.

* * *

Дили бемори худро бурдаам пеши пизишкӣ дил,
Қароҳатҳои мебинад, намебинад сиришкӣ дил.

* * *

Шуд он замон, ки лабатро лабам чаро мекард,

Дилам ба хонаи ишқат даробаро мекард...

* * *

Ба ҳоли ҷонканӣ дар дил сафои рӯи ту бурдам,
Ба орзу нарасидам, дар орзуи ту мурдам.

* * *

Дар оғуши баҳористони дилбар
Пур аз чистон бувад пистони дилбар.

* * *

Мо кай ба Каъбаи дили худ сачда кардаем?
Фарқоби хун ба қотили худ сачда кардаем!

* * *

Бар ман чӣ канӣ мазори дигар
Чун зодгаҳам Мазор будаст?

* * *

Зи ҳам гусаста, зи ҳам чудоем,
Ватанфурӯши ватангадоем.

* * *

Ох, ох аз ин дурӯғу фандҳо,
Холи бод Эрон зи холибандҳо!

* * *

То най соҳиби забони хеш,
Нашавӣ соҳиби ҷаҳони хеш.

* * *

Ин сафкашидагон андар талоши нон
Ё меҳаранд нон ё мекананд ҷон...

* * *

Дар дили ман чӣ навоҳост, худо донаду ман,
Бар сари ман чӣ балоҳост, худо донаду ман.

* * *

Аз зиндагию даҳшати тӯфони он мағӯй,
Зеро, ки ман зи киштии Нӯҳ омадам бурун.

* * *

Малулам аз фару фарҷоми сарфарозиҳо,
Дареғи давраи тифливу хокбозиҳо.

* * *

Ало, эй рӯзҳое, ки питоболуда бигзаштед,
Нишони худ ба пешоним бо ожанг бинвиштед.

* * *

Ману ту бо туо ман хуб ҷавонӣ кардем,
Шиква аз ишқ кунем ар ману ту, номардем.

* * *

Омадӣ, бар дили ман сӯзи дигар овардӣ,
Рӯзи ман пур шуда буд, рӯзи дигар овардӣ.

* * *

Пеш аз чанг бубин мушташро,
Мавриди чанг бубин пушташро...

* * *

Эй кӯдаки навпой, дурудам бипазирӣ,
Ман дар раҳи ту мурдаму ту ҳеҷ намирӣ!

* * *

Кучоянд устухонҳои бузурги ман?
Чаро тобут оварданд?

* * *

Макун аз хории мазорам ёд,
Бикун аз ранчи рӯзгорам ёд!

* * *

Гардунаи зиндагӣ ба гардан
Аз гарданаи замон гузаштам.

* * *

Зиндагонӣ чу ба худ печидаст,
Шеърӣ печида чаро бояд гуфт?

* * *

Даврони хокбозии тифлии ман гузашт,
Акнун ба хок меравам хоки ҷаҳон ба сар...

* * *

Беҳуда магар китобҳоро куштанд?
Не, не, ғараз аз китоб марги мо буд.

* * *

Ҳазорон хушкмағз ояд ба қасди ҷони тардасте,
Кучо бошад забардасте, бувад он ҷо табардасте.

* * *

Аз сӯхтану сохтан, эй ёр, чӣ бок?
Ҳам пок ба хок меравад, ҳам нопок...

* * *

Рафтам зи ҷаҳон ашки алам афшонда,
Байте зи баёзи рӯи ту нохонда.

* * *

Қадди ту чӣ шуд, қадди баланди ту чӣ шуд?
Чашмони сиёҳи худписанди ту чӣ шуд?

* * *

Эй бас арақи баҳор хурдем,
Аммо зи хазон амон набурдем.

* * *

Ҳар гоҳ маро ту дар бағал меой,
Монанди яке тозағазал меой.

* * *

Ҳарчанд ки дар ту кардаам ёрама гум,

Эй кӯчаи ошно, саломатлекум!

* * *

Дигар ту маро дар лаби он чӯй мачӯй,
Оби ману ту намеравад дар як чӯй...

* * *

Гар сад ҳазор хирманам, муҳтоҷи донае,
Гар сад баҳор гулшанам, муҳтоҷи як гулам.

* * *

Суханро бо сухан пайванд кардам,
Диламро бо Ватан пайванд кардам.

* * *

Агар бар модарон ҳурмат гузорем
Забони модаронро пос дорем!

* * *

Рӯи коғазро сияҳ карданд мисли рӯи худшон
Инаш аз пуштам шикоят, онаш аз рӯям ариза.

* * *

Бо бузургон тифлтабъонро ниҳӣ дар як тарозу,
Гарчи худ сад бор гуфти: охир аз реза чӣ хеза?..

* * *

Он ҷо, ки дард зиёд аст,
Бидон, номард зиёд аст.

* * *

Бубинам чун зиёро риёй,
Кулӯхеро бигӯям: Авлиёй!

* * *

Гӯри миллатро худи мо кофтем,
Душманонмон хок бар он рехтанд.

* * *

Зи шеъри сафедат чӣ суд, эй бародар,
Чу рӯят сиёҳу дарунат сиёҳ аст?

* * *

Медонӣ, зи кӣ шӯру илҳами замират буд?
Як мисраи хоми ман девони кабират буд?

* * *

Чун ту сангиндилӣ ба зоти хеш,
Ҳаҷаруласвадат чӣ суд кунад?

* * *

Дар сафи сафедорон як қалам сияҳпӯшам,
Дар бари азодорон сарнагуну хомӯшам.

* * *

Чӣ гӯше бишнавад фарёду охи шӯрбахтонро?
Чӣ дасте мас кунад боре варамҳои дарахтонро?

* * *

Бо хоки тар омехта дар хоку хун оғуштаҳо,
Омоси он ғамкуштаҳо бингар дар ин ғампуштаҳо.

* * *

Эй зиндаёд, бо ҳама дилмурдагон бигӯ,
К-ин зиндагӣ фароғати якчанд мурда нест!

* * *

Баҳори ишқи маро навбаҳори ҳуснат кушт,
Маро ба ёд биёр, ар баҳори нав бинӣ.

* * *

Дар домани кибриёи ту гарде нест,
Дар зери фалак лоиқи ту марде нест.

* * *

Бозии чони хешро дар ҳар нигоҳат дидаам,
Оинаи чон чашми ту, оинагардон чашми ту.

* * *

Агар аз осмони ман гузарӣ,
Ба замини ту сачда хоҳам кард.

* * *

Фарёдҳои маро ба фарёдрас бирасонед,
Агар нарасад, ба гӯрам бозгардонед.

* * *

Ман маҷрои рӯдҳоро дигар кардам,
Аммо ҳулки халқи худро?...
Аз ин доғ мурдам.

* * *

Ман дарё набудам,
Вале рӯдҳоро ба дарё роҳ намудам.

* * *

Дирӯз туро куштанд, имрӯз маро куштанд,
Як банда наменурсад: фарёд, чаро куштанд?

* * *

Бузург бошӣ, биёву бузургворӣ кун,
Вагарна рав ба деҳи хешу харсаворӣ кун.

* * *

Дар чорсуи даҳр ба ҳар қасд давидем,
Ғайр аз маҳали хеш ба ҷое нарасидем.

* * *

Безор ғаштам, эй вой, аз рангу рӯи мардум,
Пеш о, бибӯсамат сер, эй рӯи сурхи гандум!

* * *

Тоҷикони мо зи баски мардуми олитаборанд,
Мекушандат! Бар мазорат дастагул ҳам мегузоранд!...

* * *

Чарху дуки модарам, бар ман бубахш, аммо бубин:
Чарху дуки дигарон чархи фалакхоро гирифт!

* * *

Хуш ба ҳолат, эй дил, имшаб ваъдаи оғӯш ҳаст,
Лек он ҳолат намедонам, ки ҳолат чун шавад?

* * *

Мо на онем, ки сад чашми ҷаҳонбин дорад,
Мо ҳамонем, ки сад чашми даҳонбин дорад.

* * *

Нахурда мевае аз боғи фарзанд,
Намирад банде аз доғи фарзанд.

* * *

Дилам таҳ мезанад шабҳо, худоё,
Магар ҷон меканад шабҳо, худоё?

* * *

Шоиро, аз замона панд бигир,
Қаламат хор шуд, каланд бигир.

* * *

Агарчи устухонам об гашта,
Зи ҳар сағ устухоне қарздорам.

* * *

Гарчи зоти ӯ зи ҳар шакке ҷудост,
Беҳудоиҳои ман ҳам аз худост!

* * *

Моядорон поядоранд,
Поядорон соядоранд.

* * *

Қалби ту бишкаст, ҳар вақте ки қурби пул шикаст,
Қалби ман бишкаст, ҳар вақте ки қадри гул шикаст.

* * *

Ин ҷаҳонро чӣ гуна мебинам?
Пири кӯре савори пирхари кӯр...

* * *

Солҳо хидмати суҳан кардам,
Яъне ман хидмати Ватан кардам.

* * *

Аз фироқат хуни дил нӯшидаам,
То туро як лаҳза оғӯшидаам.

* * *

Ҳаёту зодбуми мо чи сахни хандабоб шуд –
Мағозаи китоб буд, мағозаи шароб шуд...

* * *

Он бартарин будем, ки ин бадтарин шудем,
Он осмон будем, ки инак замин шудем.

* * *

Як бор ба дилчӯй пеш ову барам биншин,
То пой туро бўсам, бар фарқи сарам биншин.

* * *

Ман диламро об кардам, то сухан шодоб бошад,
Қатра аз ҷӯи сухан деҳ вақти мурдан дар гулӯям!

* * *

Аз оташи ҷамоли ту ман дуд мекунам,
Аз обу тоби хусни ту ман об мешавам.

* * *

Моро хароб карданд, моро туроб карданд,
Аз хуни мо ба худшон хумми шароб карданд.

* * *

Сахттар гарчи зи сангу оҳанам,
Орд шуд сутхон зи дарди Меҳанам.

* * *

Бо ҳама некони дунё дӯстам,
Бо ҳама зипғони дунё душманам.

* * *

Ин зочаҳои кӯдакон уммедпарваранд,
Ин зочаҳои оқилон бас марговаранд.

* * *

Ба дил гуфтам, ки ҳампойи замон бошам,
Яке дидам: таҳи пойи замон мондам.

* * *

Ман нагӯям з-оташи ғам бому айвонам бисӯзад,
Аз ғами ту, миллати ман, решаи чонам бисӯзад...

Хайём

Он шоирест бо фалак овоз кардааст,
Бо теги офтоб қалам тез кардааст.

Барои қоимаи муҷассамаи Исмоили Сомонӣ

Дар хоҳири тоҷикон ҷовид ҳамемонӣ,
Бунёдгари миллат, Исмоили Сомонӣ!

Ба ягона бародарам, ба ҷои падарам

Басо бастай дасту пой шикаста,
Дили ту шикаста, касеаш набаста.

* * *

Мо ду бародарем, зи покизагавҳарем,
Даҳ панҷамон хунар, ки чунин даст бар сарем.